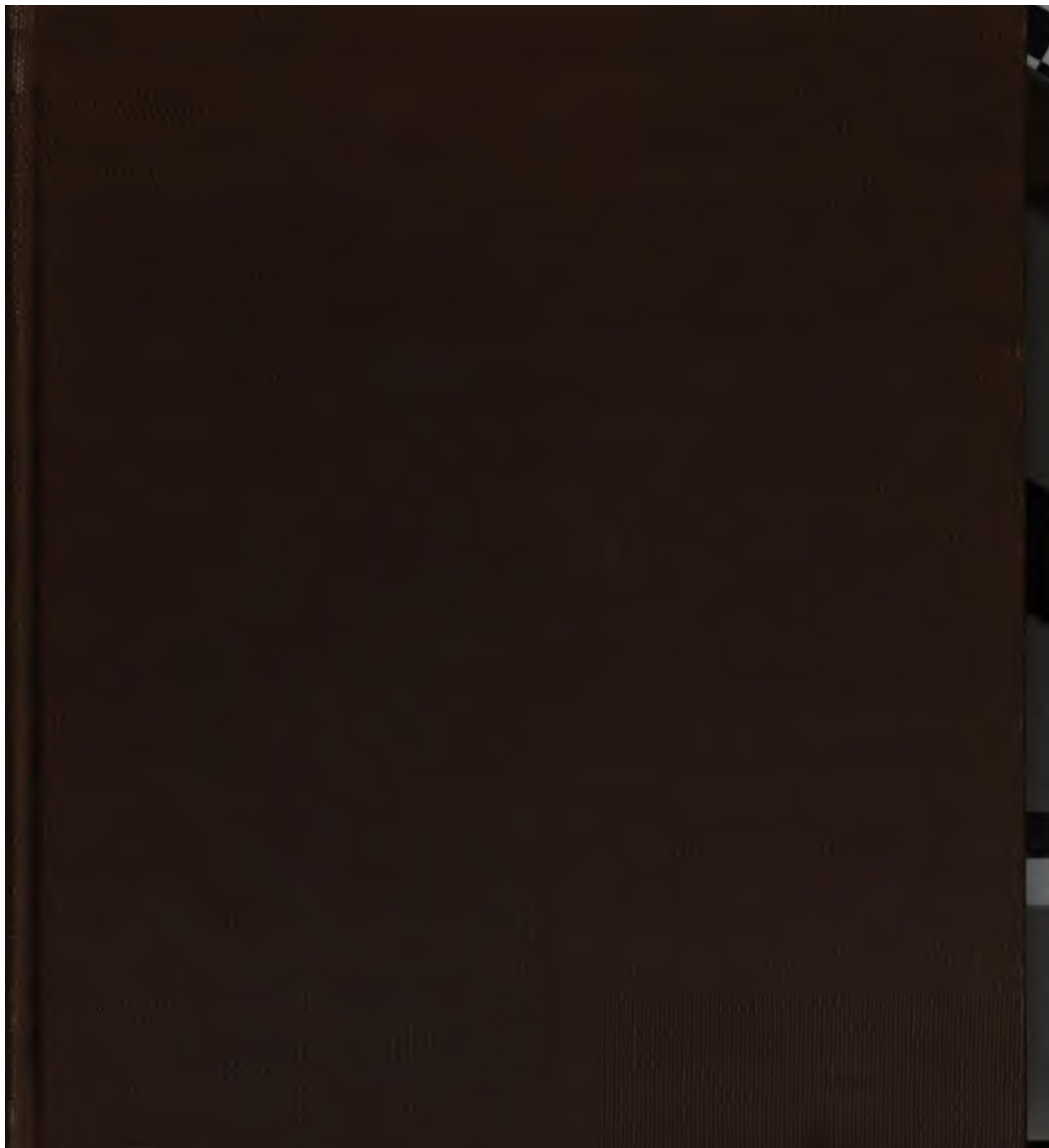

VE
RI
TAS

VIRIS

SUMME VENERANDIS ET ERUDITISSIMIS

THEOLOGIAE DOCTORIBUS ET IN ACADEMIA IENENSI

PROFESSORIBUS PUBLICIS ORDINARIIS

HENRICO AUGUSTO SCHOTTIO

SACRARUM LITTERARUM INTERPRETI SAGACISSIMO ORATORIAE ARTIS CHRISTIANAE AUCTORI FACUNDO ET EXEMPLO ILLUSTRI

IOANNI TRAUGOTT LEBERECHT DANZIO

HISTORIAM ECCLESIAE CHRISTIANAE ET PRACTICAS THEOLOGIAE DISCIPLINAS SUMMO ACUMINE TRADENTI REI LITTERARIAE COGNITIONE CONSPICUO

LUDOVICO FRID. BAUMGARTEN-CRUSIO

THEOLOGIAM UNIVERSAM PHILOSOPHIAE ET MULTIPLICIS SCIENTIAE LUMINIBUS ILLUSTRANTI IN OMNIBUS DISCIPLINIS VERSATISSIMO

VIRIS ET SCRIPTIS ET DOCTRINA EGREGIE MERITIS

COLLEGIS ET AMICIS

CONIUNCTISSIMIS

DELATOS SIBI

SUMMOS IN THEOLOGIA HONORES

OFFICII VENERATIONIS ET GRATI ANIMI

SIGNIFICATIONE

REMUNERATURUS

HUNC LIBRUM

D. D. D.

AUCTOR.

VIRIS

SUMME VENERANDIS ET ERUDITISSIMIS

THEOLOGIAE DOCTORIBUS ET IN ACADEMIA IENENSI

PROFESSORIBUS PUBLICIS ORDINARIIS

HENRICO AUGUSTO SCHOTTIO

SACRARUM LITTERARUM INTERPRETI SAGACISSIMO ORATORIAE ARTIS CHRISTIANAE AUCTORI FACUNDO ET EXEMPLO ILLUSTRI

IOANNI TRAUGOTT LEBERECHT DANZIO

HISTORIAM ECCLESIAE CHRISTIANAE ET PRACTICAS THEOLOGIAE DISCIPLINAS SUMMO ACUMINE TRADENTI REI LITTERARIAE COGNITIONE CONSPICUO

LUDOVICO FRID. BAUMGARTEN-CRUSIO

THEOLOGIAM UNIVERSAM PHILOSOPHIAE ET MULTIPLICIS SCIENTIAE LUMINIBUS ILLUSTRANTI IN OMNIBUS DISCIPLINIS VERSATISSIMO

VIRIS ET SCRIPTIS ET DOCTRINA EGREGIE MERITIS

COLLEGIS ET AMICIS

CONIUNCTISSIMIS

praesagiebat animus. Quo facto inde ex illo tempore grammaticae soli operam meam impendere coepi, quae in singulis eius partibus aut illustranda et exponenda aut supplenda et augenda esse videbantur, undique indefesso labore quaerens et in collectiones hunc in finem institutas assidue condens. Hac autem re satis occupatus Halis Ienam ductus sum a providentia divina, ubi tamen propositum nullo pacto abiiciebam, sed quod muneris mei officia mihi relinquebant otii, non solum ad collectiones augendas, sed etiam ad diiudicationem eorum, quae ab aliis grammaticis praestita erant, adhibendum esse apud me constituebam. Quae omnia cum facilem et commodum libro edendo progressum augurarentur, et exempla grammaticae I. D. Michaelis, quae procul dubio inter omnes principem locum omni iure tenuerat, iam diu vendita esse omnia perspicerem, ad finem mihi propositum ipsum progrediens colligendo tantum et in loculos reponendo amplius indulgere nolui, sed potius grammaticae scribendae iisque, quae inveneram, in publicum emittendis omnem dicavi operam. Ne vero typothetae labore, quem in libris huius generis difficilem esse magnisque et variis interrumpi impedimentis nemo ignorat, opus nimis retardaretur, typographi manibus tradidi, quae prima editioni paraveram, prolegomena et grammaticae ipsius partem minime parvam, sperans fore ut incoeptum extemplo continuare et, qui tunc temporis nondum scripti erant, librum secundum et tertium brevi post absolvere possem. Hac tamen in re vehementer me fefellit mea expectatio. Nam quod mihi promiseram otium, aut scholae habendae eorumque, quae in iis tractanda erant, collectio, diiudicatio et elaboratio mihi abripuere, praeter scholas theologicas post *Kosegartenii* collegae amicissimi discessum veteris foederis exegesin et litterarum orientalium studia acroasibus in hac universitate adiuvanti, aut iis, quae imprimebantur, corrigendis ac repetito examini subiiciendis, quae res quantum taedii habeat, quantum temporis postulet, inter omnes constat, fere totum consumtum est. Quae cum ita sint, in opere suscepto me lento gradu perrexisse, non miraberis. Quid? quod oculorum dolores acerbissimi et pertinaces, qui iam Halis degentem saepe et vehementer cruciarant et mala valetudinis conditio, sedentariae vitae adhaerens, stu-

diis autem valde inimica stimulis suis non ad laborem propellebant, sed adeo ipsorum impulsui reluctantem ab eo avocabant et deterrebant. Denique ob longum tempus, quo liber imprimendus erat, non contigit, quanquam praecipue in operibus ex hoc genere optandum est, totum absolvi uno eodemque typotheta. Quae res, quanti sit momenti, quicunque harum litterarum gnarus est, sponte intelliget. Namque qui huic artis typographicae parti felicissimo successu operam navent, ubique reperiuntur paucissimi, iidemque institutionis plerumque indigentes eorum, qui rei populorum orientalium litterariae fautores et propagatores aut codices orientales aut libros de linguis Asiae edere audent et cupiunt, ita ut typotheta officinam suam cum alia commutante instituti ratio facile confundatur novusque fingendus et instituendus sit eius laboris molitor nonnisi pedetentim auctoris voluntati et rationi assuefaciens sese atque accommodans. His igitur rebus progressum non semel intercipientibus quo animo ad difficilem laborem eumque difficultatis magnitudine et varietate non raro omnes vires profligantem me accinxerim, facile quisque videt. Lenivit interea meam tristitiam, ac mentem fortiter erexit verissimum illud Octaviani Augusti dictum a Suetonio (Vit. Aug. c. 25.) relatum, *sat celeriter fieri, quidquid fiat satis bene.* Itaque libro tandem absoluto, nihil aliud restat, nisi optatum et spes, iis, quorum est de eo vere et recte iudicare, meam industriam commendatum iri, ita ut si lentum quidem me invenerint scriptorem, certe non frustra me laborasse profiteantur.

Quae vero huc usque narrata sunt, non solum apud eos mihi fore excusationi, qui grammaticae meae editionem nimis tardam non sine ulla veri specie existimaverint, sed etiam eos mitiores spero reddituna iudices, si qui forte hic illic aliquam dissimilitudinem, quod tamen vix timeo, deprehendisse sibi videantur. Quantum enim penes me erat, omnibus sane operis partibus aequitatem necessariam cum in rerum expositione tum in ratione dicendi dare et conservare sum annixus; itaque, si hanc legem, quam mihi scripseram, alicubi revera transiliverim, certe negligentiam quampiam aut socordiam non in caussa esse existimet benevolus lector.

Quam rationem in hoc libro scribendo secutus sim, paucis demonstrandum erit. Etenim quae *Gesenius* in grammatica Hebraicae linguae maiori et *Silvester de Sacy* in Arabica praestiterunt, ea, ut quae voluerim, ingenue fatear, Syriacae linguae, nimis diu neglectae, comparare maximopere studui. Magnum sane opus et arduum, nimia fortasse audacia! Sed praecipua illa exempla adspirasse semper iuvabit. In adornandis singulis rebus, quae tractandae erant, earumque ordine Gesenii vestigia fere ubique pressi, cum propter rationem mihi quam maxime arridentem, tum, quod illius grammaticas a plurimis hebraicae linguae cultoribus usurpari haud ignorabam. Qui vero nostro tempore Syriacam linguam sibi sumunt discendam, ii fere omnes Hebraicae aliquamdiu operam navarunt aut certe ut navarint, optandum est. Non defuerunt omnino, qui aliter hac de re statuerent, et Semiticarum linguarum institutionem a Syriaca vellent incipi, inter quos eminuit *I. D. Michaelis* *), sed quae propter facilitatem huius linguae speciosam de eius studio Hebraicae linguae institutioni praecedente sibi promittunt commoda, minoris momenti, ne dicam omnino vana sunt, cum permultae Syriaci sermonis formae ac proprietates nonnisi Hebraici comparatione feliciter possint illustrari et explicari. Quae cum ita sint, necessarium mihi videbatur, ut plurimos libri mei lectores Hebraicae linguae gnaros sumerem et ad eam huius linguae grammaticam, quae omnium manibus versatur, diligenter adverterem, ne quisquam ordine aut tractandi ratione mutata turbaretur inque progressu retardaretur. Quae res ne iis quidem afferet quidquam detrimenti, si qui aliorum virorum institutione in Hebraicis uti praeferant; nam alii rerum tractandarum rationi assuetos simplex ordo et forma, conspectus grammaticae praemissus et Index tripartitus multum adiuvabunt.

Omnes, qui innotuerunt, libros hanc rem tractantes fere in cunctis grammaticae partibus inspexi, et si quid praebebant boni, in meum usum converti, ubi vero mihi non satisfaciebant, quae deerant meis

*) *Abhandlung von der Syrischen Sprache und ihrem Gebrauch.* §. 4.

observationibus supplevi, et quae minus recte dicta erant, emendavi. Cum vero non solum quae vera videbantur tradere, sed etiam persaepe aliorum virorum sententias refutare et emendare opus esset, magis quam ab initio expectaveram et volueram, ambitus libri crevit. Hoc tamen, quia his studiis se dantes aut nullo aut per breve tantum tempus uti solent et possunt magistro, non pro vitio habuerim, sed potius laudi futurum esse libro meo putaverim; immo exemplorum copiam, largam rerum expositionem atque accuratam sententiarum probationem magis ad eum legendum allecturam esse quam deterrituram spero et opto. Displicuit enim mihi semper consuetudo vulgo recepta in eadem lingua discenda pluribus utendi libris, ita ut primum brevis et curta, post vero maior magisque accurata grammatica discipulorum tradatur manibus; in orientalibus ergo litteris, quarum cultores per omne tempus pauci erant et erunt, nostrum esse videtur, illum morem, ex mea quidem sententia non solum inutilem, sed etiam saepe noxium, relinquere ac discentibus statim ab initio libros porrigere omnia, quae scire debent, apte complectentes. In quam sententiam abierunt viri de his studiis longe meriti, *I. D. Michaelis*, *Vaterus*, *Gesenius*, alii. Recte enim et acute primus eorum in praefatione ad suam Syriacae linguae grammaticam ita disserit: „Sex fere menses, aut, ut proprie loquar, quinque tribui Syriacae linguae discendae in academiis solent: breve, sed tamen sufficiens facillimae (?) linguarum tempus, modo *copiosam habeant et divitem grammaticam, quam non totam explicet doctor, sed ex qua res primarias excerpat, viva voce traditurus*, quamque legere totam et inter discendum evolvere possint: *maxima enim pars breviculi temporis lectioni et interpretationi* librorum Syriacorum *impendenda.* At in sterili grammaticae brevitate alterum accidere necesse est, sive *ut tempus teratur eam supplendo*, iisque calamo etiam excipiendis, quae impressa magno temporis compendio legi potuissent, — — quod ipsum tempus libris Syriacis legendis perit; sive *ut multa ignorent scitu necessaria, linguamque aliquo legendi usu imperfectius ac minus grammatice discant.*“ Poterat etiam vir docendi facultate, ut notum est, praeditus maxima commemorare, adolescentibus magistri insti-

tutioni ereptis nonnisi librorum superesse auxilium, quod tamen, si illi elementis solis et rebus vulgaribus dicantur, quam parvum sit facile intelligitur. Ne vero ii, qui Syriacam linguam callere incipiunt, magna rerum mole obruantur, quae ipsorum caussa dicta sunt, maioribus typis imprimi curavi; minoribus vero aut argumenta sententiarum a me propositarum, aut accuratam rei difficilioris expositionem, aut rariorum formarum et anomaliae commemorationem, aut denique errorum vulgo receptorum castigationem discipulis profectioribus et doctoribus scriptas. Ex hoc genere non solum sunt annotationes singulis paragraphis appositae, historici in rationem graviorum grammatices decretorum tractandorum olim adhibitam commentarii, reique litterariae enarrationes, sed etiam totae paragraphi in ea, quae tironibus non satis utilia aut superflua videntur, profectioribus contra ignota esse non debent, ex ordine systematis propositi commentantes. Quae cum ita se habeant, accipis libro meo et breviorem rerum tironibus necessariarum delineationem et simul copiosam omnium grammatices partium expositionem.

Ex iudicio grammaticorum optimae notae, si quis in sola formarum grammaticalium recensione et probatione versatur, officio suo satisfacit nullo pacto; itaque quae inveneram illustrarem, eorumque originem et nexum cum aliis, quae in notitiam venerunt, linguae proprietatibus demonstrarem necesse erat. Qua in re omnino facile aberrare a via recta potes et opinionum praeconceptarum dumetis detineri, quod recentiores nonnulli, qui in laude Gesenii, procul dubio felicissimi grammaticae Hebraicae reformatoris, detrectanda mirum in modum sibi placent, et novandi studio prorepti omnia ipsorum luminibus illustrari posse opinantur, satis superque suo monstrarunt exemplo; sed cautione et circumspectione ab omni pruritu et temeritate alienis, sinceritate vanae gloriae haud indulgente, quae, nostram cognitionem mancam esse probe sciens, ubi non invenit quod probetur, ignorantiam libere profitetur, tutus esse potes suasoribus, auctoribus et ducibus. Itaque non semel opinionem meam, ubi audacius egisse mihi videbar, reiicere aut certe a publicatione retinere malui, quam sagacitatis gloriolam captans in explanationis incertae abire iter devium.

PRAEFATIO.

Quod consilium in hac grammatica edenda mihi proposuerim, cum diligenter eam et attente legentibus facillime sane perspiciatur, multis demonstrare superfluum visum est. Ex quo enim et animo meo me vehementer propellente et Gesenio auctore ac suasore ad accuratum litterarum orientalium studium accesseram, Aramaicae potissimum linguae cum grammaticam hodiernae orientis cognitioni accommodatam, tum lexicon cuncta vocabula complectens quam maxime desiderari, et ab praeceptore amatissimo edocebar et ipse probe intelligebam. Cum igitur inter nostrates reperirem paucos, qui huic Semiticae arboris ramo tribuerent singularem diligentiam, ita ut ab iis opera huius generis potuissent expectari, de re litteraria me aliquantulum meriturum esse opinabar, si in iis quae a viris doctis quasi in medio erant relicta, animi mei vires, quantulaecunque essent, multifariam ac crebro exercerem. Postquam ergo Gesenio, cuius auctoritas in his rebus mihi erat et ad cineres usque manebit maxima, meum videram placere consilium, rem statim aggredi nullus dubitavi. Mox vero non solum quantum in me susceperim laboris, satis sentiens, sed etiam lexico struendo alios viros (vid. pag. 40. et 55.) et eruditione atque intelligentia multo me maiores operam suam navare certior factus, coercendum esse iudicavi consilium meum, ne cum iis in concertationem venirem, quorum praestantiam a me non modo non superatum iri, sed quos ne attingere quidem me posse meus mihi manifesto

ܓܪܐܡܛܝܩܝ ܣܘܪܝܝܬܐ

ANDREAE THEOPHILI HOFFMANNI

PHILOS. ET THEOL. D.

IN IENENSI LITTERARUM UNIVERSITATE THEOL. PROF. P. O.

GRAMMATICAE SYRIACAE

LIBRI III.

Ne quis tanquam parva fastidiat grammatices elementa, — — — quia interiora velut sacri huius adeuntibus apparebit multa rerum subtilitas, quae non modo acuere ingenia puerilia, sed exercere altissimam quoque eruditionem ac scientiam possit.

QUINCT. Instit. Orat. I, 4.

CUM TRIBUS TABULIS VARIA SCRIPTURAE ARAMAICAE GENERA EXHIBENTIBUS.

HALAE

IMPENSIS ORPHANOTROPHEI.

MDCCCXXVII.

praesagiebat animus. Quo facto inde ex illo tempore grammaticae soli operam meam impendere coepi, quae in singulis eius partibus aut illustranda et exponenda aut supplenda et augenda esse videbantur, undique indefesso labore quaerens et in collectiones hunc in finem institutas assidue condens. Hac autem re satis occupatus Halis Ienam ductus sum a providentia divina, ubi tamen propositum nullo pacto abiiciebam, sed quod muneris mei officia mihi relinquebant otii, non solum ad collectiones augendas, sed etiam ad diiudicationem eorum, quae ab aliis grammaticis praestita erant, adhibendum esse apud me constituebam. Quae omnia cum facilem et commodum libro edendo progressum augurarentur, et exempla grammaticae I. D. Michaelis, quae procul dubio inter omnes principem locum omni iure tenuerat, iam diu vendita esse omnia perspicerem, ad finem mihi propositum ipsum progrediens colligendo tantum et in loculos reponendo amplius indulgere nolui, sed potius grammaticae scribendae iisque, quae inveneram, in publicum emittendis omnem dicavi operam. Ne vero typothetae labore, quem in libris huius generis difficilem esse magnisque et variis interrumpi impedimentis nemo ignorat, opus nimis retardaretur, typographi manibus tradidi, quae prima editioni paraveram, prolegomena et grammaticae ipsius partem minime parvam, sperans fore ut incoeptum extemplo continuare et, qui tunc temporis nondum scripti erant, librum secundum et tertium brevi post absolvere possem. Hac tamen in re vehementer me fefellit mea expectatio. Nam quod mihi promiseram otium, aut scholae habendae eorumque, quae in iis tractanda erant, collectio, diiudicatio et elaboratio mihi abripuere, praeter scholas theologicas post *Kosegartenii* collegae amicissimi discessum veteris foederis exegesin et litterarum orientalium studia acroasibus in hac universitate adiuvanti, aut iis, quae imprimebantur, corrigendis ac repetito examini subiiciendis, quae res quantum taedii habeat, quantum temporis postulet, inter omnes constat, fere totum consumtum est. Quae cum ita sint, in opere suscepto me lento gradu perrexisse, non miraberis. Quid? quod oculorum dolores acerbissimi et pertinaces, qui iam Halis degentem saepe et vehementer cruciarant et mala valetudinis conditio, sedentariae vitae adhaerens, stu-

diis autem valde inimica stimulis suis non ad laborem propellebant, sed adeo ipsorum impulsui reluctantem ab eo avocabant et deterrebant. Denique ob longum tempus, quo liber imprimendus erat, non contigit, quanquam praecipue in operibus ex hoc genere optandum est, totum absolvi uno eodemque typotheta. Quae res, quanti sit momenti, quicunque harum litterarum gnarus est, sponte intelliget. Namque qui huic artis typographicae parti felicissimo successu operam navent, ubique reperiuntur paucissimi, iidemque institutionis plerumque indigentes eorum, qui rei populorum orientalium litterariae fautores et propagatores aut codices orientales aut libros de linguis Asiae edere audent et cupiunt, ita ut typotheta officinam suam cum alia commutante instituti ratio facile confundatur novusque fingendus et instituendus sit eius laboris molitor nonnisi pedetentim auctoris voluntati et rationi assuefaciens sese atque accommodans. His igitur rebus progressum non semel intercipientibus quo animo ad difficilem laborem eumque difficultatis magnitudine et varietate non raro omnes vires profligantem me accinxerim, facile quisque videt. Lenivit interea meam tristitiam, ac mentem fortiter erexit verissimum illud Octaviani Augusti dictum a Suetonio (Vit. Aug. c. 25.) relatum, *sat celeriter fieri, quidquid fiat satis bene.* Itaque libro tandem absoluto, nihil aliud restat, nisi optatum et spes, iis, quorum est de eo vere et recte iudicare, meam industriam commendatum iri, ita ut si lentum quidem me invenerint scriptorem, certe non frustra me laborasse profiteantur.

Quae vero huc usque narrata sunt, non solum apud eos mihi fore excusationi, qui grammaticae meae editionem nimis tardam non sine ulla veri specie existimaverint, sed etiam eos mitiores spero reddituta iudices, si qui forte hic illic aliquam dissimilitudinem, quod tamen vix timeo, deprehendisse sibi videantur. Quantum enim penes me erat, omnibus sane operis partibus aequitatem necessariam cum in rerum expositione tum in ratione dicendi dare et conservare sum annixus; itaque, si hanc legem, quam mihi scripseram, alicubi revera transiliverim, certe negligentiam quampiam aut socordiam non in caussa esse existimet benevolus lector.

Quam rationem in hoc libro scribendo secutus sim, paucis demonstrandum erit. Etenim quae *Gesenius* in grammatica Hebraicae linguae maiori et *Silvester de Sacy* in Arabica praestiterunt, ea, ut quae voluerim, ingenue fatear, Syriacae linguae, nimis diu neglectae, comparare maximopere studui. Magnum sane opus et arduum, nimia fortasse audacia! Sed praecipua illa exempla adspirasse semper iuvabit. In adornandis singulis rebus, quae tractandae erant, earumque ordine Gesenii vestigia fere ubique pressi, cum propter rationem mihi quam maxime arridentem, tum, quod illius grammaticas a plurimis hebraicae linguae cultoribus usurpari haud ignorabam. Qui vero nostro tempore Syriacam linguam sibi sumunt discendam, ii fere omnes Hebraicae aliquamdiu operam navarunt aut certe ut navarint, optandum est. Non defuerunt omnino, qui aliter hac de re statuerent, et Semiticarum linguarum institutionem a Syriaca vellent incipi, inter quos eminuit *I. D. Michaelis* *), sed quae propter facilitatem huius linguae speciosam de eius studio Hebraicae linguae institutioni praecedente sibi promittunt commoda, minoris momenti, ne dicam omnino vana sunt, cum permultae Syriaci sermonis formae ac proprietates nonnisi Hebraici comparatione feliciter possint illustrari et explicari. Quae cum ita sint, necessarium mihi videbatur, ut plurimos libri mei lectores Hebraicae linguae gnaros sumerem et ad eam huius linguae grammaticam, quae omnium manibus versatur, diligenter adverterem, ne quisquam ordine aut tractandi ratione mutata turbaretur inque progressu retardaretur. Quae res ne iis quidem afferet quidquam detrimenti, si qui aliorum virorum institutione in Hebraicis uti praeferant; nam alii rerum tractandarum rationi assuetos simplex ordo et forma, conspectus grammaticae praemissus et Index tripartitus multum adiuvabunt.

Omnes, qui innotuerunt, libros hanc rem tractantes fere in cunctis grammaticae partibus inspexi, et si quid praebebant boni, in meum usum converti, ubi vero mihi non satisfaciebant, quae deerant meis

*) *Abhandlung von der Syrischen Sprache und ihrem Gebrauch.* §. 4.

observationibus supplevi, et quae minus recte dicta erant, emendavi. Cum vero non solum quae vera videbantur tradere, sed etiam persaepe aliorum virorum sententias refutare et emendare opus esset, magis quam ab initio expectaveram et volueram, ambitus libri crevit. Hoc tamen, quia his studiis se dantes aut nullo aut per breve tantum tempus uti solent et possunt magistro, non pro vitio habuerim, sed potius laudi futurum esse libro meo putaverim; immo exemplorum copiam, largam rerum expositionem atque accuratam sententiarum probationem magis ad eum legendum allecturam, esse quam deterrituram spero et opto. Displicuit enim mihi semper consuetudo vulgo recepta in eadem lingua discenda pluribus utendi libris, ita ut primum brevis et curta, post vero maior, magisque accurata grammatica discipulorum tradatur manibus; in orientalibus ergo litteris, quarum cultores per omne tempus pauci erant et erunt, nostrum esse videtur, illum morem, ex mea quidem sententia non solum inutilem, sed etiam saepe noxium, relinquere ac discentibus statim ab initio libros porrigere omnia, quae scire debent, apte complectentes. In quam sententiam abierunt viri. de his studiis longe meriti, *I. D. Michaelis*, *Vaterus*, *Gesenius*, alii. Recte enim et acute primus eorum in praefatione ad suam Syriacae linguae grammaticam ita disserit: „Sex fere menses, aut, ut proprie loquar, quinque tribui Syriacae linguae discendae in academiis solent: breve, sed tamen sufficiens facillimae (?) linguarum tempus, modo *copiosam habeant et divitem grammaticam, quam non totam explicet doctor, sed ex qua res primarias excerpat, viva voce traditurus*, quamque legere totam et inter discendum evolvere possint: *maxima enim pars breviculi temporis lectioni et interpretationi* librorum Syriacorum *impendenda.* At in sterili grammaticae brevitate alterum accidere necesse est, sive *ut tempus teratur eam supplendo*, iisque calamo etiam excipiendis, quae impressa magno temporis compendio legi potuissent, — — quod ipsum tempus libris Syriacis legendis perit; sive *ut multa ignorent scitu necessaria, linguamque aliquo legendi usu imperfectius ac minus grammatice discant.*“ Poterat etiam vir docendi facultate, ut notum est, praeditus maxima commemorare, adolescentibus magistri insti-

tutioni ereptis nonnisi librorum superesse auxilium, quod tamen, si illi elementis solis et rebus vulgaribus dicantur, quam parvum sit facile intelligitur. Ne vero ii, qui Syriacam linguam callere incipiunt, magna rerum mole obruantur, quae ipsorum caussa dicta sunt, maioribus typis imprimi curavi; minoribus vero aut argumenta sententiarum a me propositarum, aut accuratam rei difficilioris expositionem, aut rariorum formarum et anomaliae commemorationem, aut denique errorum vulgo receptorum castigationem discipulis profectioribus et doctoribus scriptas. Ex hoc genere non solum sunt annotationes singulis paragraphis appositae, historici in rationem graviorum grammatices decretorum tractandorum olim adhibitam commentarii, reique litterariae enarrationes, sed etiam totae paragraphi in ea, quae tironibus non satis utilia aut superflua videntur, profectioribus contra ignota esse non debent, ex ordine systematis propositi commentantes. Quae cum ita se habeant, accipis libro meo et breviorem rerum tironibus necessariarum delineationem et simul copiosam omnium grammatices partium expositionem.

Ex iudicio grammaticorum optimae notae, si quis in sola formarum grammaticalium recensione et probatione versatur, officio suo satisfacit nullo pacto; itaque quae inveneram illustrarem, eorumque originem et nexum cum aliis, quae in notitiam venerunt, linguae proprietatibus demonstrarem necesse erat. Qua in re omnino facile aberrare a via recta potes et opinionum praeconceptarum dumetis detineri, quod recentiores nonnulli, qui in laude Gesenii, procul dubio felicissimi grammaticae Hebraicae reformatoris, detrectanda mirum in modum sibi placent, et novandi studio prorepti omnia ipsorum luminibus illustrari posse opinantur, satis superque suo monstrarunt exemplo; sed cautione et circumspectione ab omni pruritu et temeritate alienis, sinceritate vanae gloriae haud indulgente, quae, nostram cognitionem mancam esse probe sciens, ubi non invenit quod probetur, ignorantiam libere profitetur, tutus esse potes suasoribus, auctoribus et ducibus. Itaque non semel opinionem meam, ubi audacius egisse mihi videbar, reiicere aut certe a publicatione retinere malui, quam sagacitatis gloriolam captans in explanationis incertae abire iter devium.

Quae a me mutata et aucta aut primum proposita sint, non est, quod hoc loco singulatim indicem. Etenim ea non tam pauca esse mihi persuasum est, ut lector benevolus nequeat certe partem eorum facillime invenire, praecipue si brevem, qua plurima grammaticae capita incipiunt, narrationem eius, quod ab aliis praestitum est, cum mea rerum expositione comparare voluerit. Exempla a me laudata in eum ordinem, quo leguntur, non inconsulto redegi, sed ubique lectoris usus mihi ante oculos versabatur. Itaque *alphabeticum* ordinem, ubi res ipsa non suadebat alium, praecipue ergo in etymologia, praeferendum censui; hoc enim modo singularum vocum inventionem quam maxime adiuvari, in aprico est. Ubi vero loquendi usum non certo tantum tempore, sed quovis aevo viguisse demonstrandum erat, ut in pluribus Syntaxeos locis, aliam viam ingressus sum, primum ex versione Peschito et Veteris et Novi Foederis, deinde ex aliis librorum sacrorum versionibus, ex scriptis Ephraemi aliorumque scriptorum Syriacorum exempla depromens, ultimo autem loco Barhebraei dicta ponens. In versionibus non acquiescendum esse, iam *I. D. Michaelis* *) et intellexit et indicavit, et magnum, quod inter scriptorem et libri alicuius interpretem intercedat, discrimen non neglexit; *alia*, ait, *certe in multis ratio*, *lingua*, *oratio auctoris sua scribentis*, *alia interpretis*. Qua re ad antiquiorum grammaticorum consuetudinem, nonnisi locos Peschito N. T. afferentium, si rediissem, in maximam incurrissem reprehensionem. De quorum tamen usu satis constabat, exemplorum copiam superfluam duxi, et nonnisi ea attuli, quae dicendi rationem bene illustrare et satis probare videbantur. Veteris T. versione simplici usus sum, sicuti Bibliis Polyglottis Londinensibus exhibetur, Peschito autem N. T., nisi aliud adiecto signo indicatur, ex editione Gutbiriana; omnes loci versionum V. et N. T., nisi vox *Philox.* aut *Hieros.* additur, ex simplici desumti sunt.

Prolegomena cum tribus tabulis scripturam Aramaeam illustrantibus de Syriaci sermonis et cognatarum linguarum indole et ratione, de Syrorum

*) Praef. ad gramm. Syr. p. v.

historia eorumque scriptura, pro superfluis non habebit, qui quanti momenti hae res sint, secum serio reputaverit. Iam I. D. Michaelis in grammatica sua, quod tunc temporis solum fieri poterat, hanc rem tetigit, cuius exemplum, ubi consilium meum minus probatum fuerit, certe excusationem apud harum rerum iudices mihi parabit.

Cognatarum linguarum comparationem nullus nostro tempore omittere debet grammaticus, quanquam etiam hac in re fines transilire potest, quo facto magis nocet quam prodest. Me ab eorum partibus non stare, qui abusum illum aut verbis aut exemplo suo commendent, primo obtutu apparebit. Ad reliquas Aramaeorum saepius respexi dialectos quam ad Arabicam linguam, et sermonem Zabiorum, cum parum notum esse viderem, praesertim in elementis et etymologia ab hac comparatione non excludendum esse censui. Plura, quae de eo in promtu erant, alio loco et tempore exponam.

In libro corrigendo me multum adiuvit *Gust. Stickel*, Ph. D. et Theol. Baccal., iuvenis optimae indolis, qui studiis solitis cum eventu prosperrimo absolutis se accingit eandem disciplinarum partem, in qua mea institutione usus est, scholis in academia nostra habendis et docere et promovere. Eiusdem humanitati debeo tres indices, quos maxima cum diligentia elaboravit.

Etiam in posterum Syriacae linguae operam meam commodabo et si alteram huius libri editionem adornare olim contigerit, spero fore ut repetita lectione omnium Syriacorum scriptorum, qui typis impressi sunt, perfectiora et magis matura cum lectoribus communicare possim. Quod nunc in publicum emitto opus iuvenile, ei faveant iudices aequi et illius Th. Thomsoni dicti haud immemores: *The only true way of treating a man of science with respect, is to examine the arguments, by which he supports his opinions; to adopt them, if they appear sound and conclusive, but to refute them, if they are erroneous.*

Scribebam Ienae V. d. Octobr. MDCCCXXVII.

CONSPECTUS GRAMMATICAE SYRIACAE.

Prolegomena.

LIBER I.

De Elementis.

CAP. I.

De recte scribendi et pronuntiandi rudimentis.

CAP. II.

Proprietates et mutationes litterarum, Syllabae atque Tonus.

LIBER II.

De Orationis Partibus.

CAP. III.

De Nomine.

CAP. IV.

De Particulis.

LIBER III.

Syntaxis.

CAP. I.

Syntaxis Nominum.

CAP. II.

Syntaxis Pronominum.

CAP. III.

Syntaxis Verborum.

CAP. IV.

Syntaxis Particularum.

CAP. V.

De nonnullis sermonis Syriaci idiotismis.

Quae a me mutata et aucta aut primum proposita sint, non est, quod hoc loco singulatim indicem. Etenim ea non tam pauca esse mihi persuasum est, ut lector benevolus nequeat certe partem eorum facillime invenire, praecipue si brevem, qua plurima grammaticae capita incipiunt, narrationem eius, quod ab aliis praestitum est, cum mea rerum expositione comparare voluerit. Exempla a me laudata in eum ordinem, quo leguntur, non inconsulto redegi, sed ubique lectoris usus mihi ante oculos versabatur. Itaque *alphabeticum* ordinem, ubi res ipsa non suadebat alium, praecipue ergo in etymologia, praeferendum censui; hoc enim modo singularum vocum inventionem quam maxime adiuvari, in aprico est. Ubi vero loquendi usum non certo tantum tempore, sed quovis aevo viguisse demonstrandum erat, ut in pluribus Syntaxeos locis, aliam viam ingressus sum, primum ex versione Peschito et Veteris et Novi Foederis, deinde ex aliis librorum sacrorum versionibus, ex scriptis Ephraemi aliorumque scriptorum Syriacorum exempla depromens, ultimo autem loco Barhebraei dicta ponens. In versionibus non acquiescendum esse, iam *I. D. Michaelis* *) et intellexit et indicavit, et magnum, quod inter scriptorem et libri alicuius interpretem intercedat, discrimen non neglexit; *alia*, ait, *certe in multis ratio*, *lingua*, *oratio auctoris sua scribentis*, *alia interpretis*. Qua re ad antiquiorum grammaticorum consuetudinem, nonnisi locos Peschito N. T. afferentium, si rediissem, in maximam incurrissem reprehensionem. De quorum tamen usu satis constabat, exemplorum copiam superfluam duxi, et nonnisi ea attuli, quae dicendi rationem bene illustrare et satis probare videbantur. Veteris T. versione simplici usus sum, sicuti Bibliis Polyglottis Londinensibus exhibetur, Peschito autem N. T., nisi aliud adiecto signo indicatur, ex editione Gutbiriana; omnes loci versionum V. et N. T., nisi vox *Philox.* aut *Hieros.* additur, ex simplici desumti sunt.

Prolegomena cum tribus tabulis scripturam Aramaeam illustrantibus de Syriaci sermonis et cognatarum linguarum indole et ratione, de Syrorum

*) Praef. ad gramm. Syr. p. v.

τοὺς Ἀρίμους ὁ ποιητὴς (Homerus) οὕς φησιν Ποσειδώνιος δέχεσθαι δεῖν, μὴ τόπον τινὰ τῆς Συρίας ἢ τῆς Κιλικίας, ἢ ἄλλης τινὸς γῆς· ἀλλὰ τὴν Συρίαν αὐτήν. Ἀριμαῖοι γὰρ οἱ ἐν αὐτῇ· τάχα δ᾽οἱ Ἕλληνες Ἀραμαίους ἐκάλουν ἢ Ἀρίμους. Quibus cfr., quae *Stephanus Byz.* s. v. Ἄριμα diserte tradit. *Bocharto* [1]) hoc nomen ab Hebraeis, quibus Syria dicitur Aram, videntur accepisse Graeci antiquissimi, quod tamen ab incolis Asiae anterioris potius repetendum, quibuscum maior Graecis intercedere solebat consuetudo.

Annot. 2. *Gloc. Ridleius* [2]) Aramaicae linguae nomine alio sensu, ac solent, utens intelligit eam huius linguae partem, quam *Chaldaicam dialectum* nominant. Melius vero utramque dialectum et Chaldaicam et Syram ita appellasset.

Annot. 3. Vera Aramaeorum patria (Amos IX, 7) קִיר, regio Assyriis subiecta, (Ies. XXII, 6) vocatur, ubi Damasceni exulabant (Amos I, 5. II. Reg. XVI, 9). Probabilis sane est *Michaëlis* sententia [3]), ex qua regio ad flumen Kûr, a Graecis Κῦρος nominatum [4]), intelligitur. Reliquas hac de re opiniones recensuit Gesenius [5]).

2) Illud vero Aramaeae et Aramaeorum nomen a gente ipsa profectum et V. T. satis vulgare, exteris minus cognitum fuit, cum Graeci et Romani hunc terrae tractum Syriam eiusque incolas Syros appellarent. Sensu enim latiori regionem intelligebant ab Armeniae et Persidis montibus usque ad mare mediterraneum, atque a Ptolemaide usque ad ostium Pasitigridis sinumque Persicum; strictiori vero sensu regionem intra Euphratem et mare mediterraneum sitam Phoenicia et Palaestina aut adnumerata aut seiuncta. Strictissime denique, uti nos verbum sumimus, Syria complectitur eum terrae tractum, qui ab Amano et Tauro montibus, ab Euphrate flumine, ab Arabia deserta, Palaestina, Phoenicia marique mediterraneo includitur.

Annot. 1. Hoc vero Syriae nomen sane serioris est originis; vulgo a צֹר *Tyrus* derivatur, ab aliis ad tribum *Sorim*, *Hassorim* refertur. *Hassio* deinde auctore [6]) ab oppido *Sora*, *Soria*, nunc quidem antiquitate collapso, olim vero satis magno originem duxit et *Wahlio* denique [7]) ex antiqua voce persica *Sorehe* aut *Surâo* i. e. *incrementum*, *abundantia* profectum videtur, ita ut regio propter eximiam fertilitatem et incolarum copiam hoc titulo signata sit honorifico.

Annot. 2. Secundum librum *Bandehesch* praeter regiones nominatas etiam Cappadocia, Armenia utraque, Georgia Mediaeque pars Armeniae et Assyriae vicina, quae ab occidentali maris Caspici parte sita est, ad *Sur* pertinent [8]). Cum *Plinius* [9]) nonnunquam

1) Geogr. Sacr. L. II. c. 5. 6.

2) De Syriacarum N. F. versionum indole atque usu in Wetstenii libellis ad crisin N. T. ed. *Semler* p. 531. cll. p. 259.

3) Supplem. p. 2191. Spicilig. T. II. p. 121.

4) *Wahl* Altes und Neues Vorder- und Mittelasien p. 766.

5) Comment. in Ies. T. I, 688 ad c. XXII, 6.

6) Pract. Handbuch der Aram. Spr. p. 155.

7) Altes und Neues Vorder- und Mittelasien p. 501.

8) Vid. *Zendavesta* vers. Germ. ed. *Kleuker* T. III p. 77. 87. 94—95 cll. *Wahlio* in libr. laud. p. 502, qui singula hac de re dicta sagaciter illustrat.

9) H. N. V, 13 sq. ed. Bip.

singula oppida cum ad Arabiam tum ad Syriam pertinentia parum accurate distinxerit, nonnulli eum vel totam fere Arabiam ad Syriam retulisse falso sunt arbitrati.

Annot. 3. Romanis atque Graecis *Assyrii* et *Syri* pro uno eodemque habentur populo; quae igitur Syria appellatur regio, eadem et Assyriam complectitur[10]: Assyrii enim olim potentissimi, totam Syriam in suam potestatem redegerant, unde praesertim cum nomina utriusque terrae essent simillima, Assyria pro Syria sive Aramaea et Syria pro Assyria facillime dicebatur; at Plin. (H. N. III, 12) Syriae totius (sensu nempe latiori) Assyriam partem esse rectissime observavit.

Annot. 4. Arabes eorumque multis in rebus sectatores fidelissimi Persae et Turcae hanc regionem, quam Syriam sensu strictiori nominare solemus, adiuncta tamen Palaestina et Phoenicia, الشام *Schâm* nominant, quod a plurimis *terra sinistrorsum sita* optime explicari, ita ut opponatur terrae *Jemen* اليمن *terra dextrorsum* (Arabibus) *sita*, iam *Abulfeda*[11]) refert. Postea illa denominatio in Syria ipsa recepta fuit; cfr. Assem. Bibl. Or. T. III. P. II. p. 782.

3) Aramaea autem alio tempore aliam distributionem subiit; haud multum tamen linguae inde aut utilitatis aut damni exortum. Ab Aramaeis ipsis distributa est in duas partes, Aramaeam *orientalem* et *occidentalem*, unde et incolae in Aramaeos orientales et occidentales distinguuntur. Aramaea occidentalis complectitur Mesopotamiam et Syriam a nostratibus ita dictam; orientalis vero Babyloniam et Assyriam. Simili ratione lingua quoque totius gentis in duas dialectos primarias abiit, *orientalem et occidentalem*, quarum haec Syriaca, illa Chaldaea solet vocari. Neque tamen hae duae in hac terra ampla fuisse videntur solae, quamquam Aramaeorum omnia fere quae exstant litterarum monumenta, aut Chaldaice aut Syriace sunt conscripta. Verum enim vero quo tempore florebant illae, in diversas dialectos minores, uti fieri solet, abiisse dicuntur, sed qua ratione, inter se distulerint memoriae non traditum est.

Annot. 1. In S. S. nominatur אֲרַם נַהֲרַיִם i. e. Aram *inter duos fluvios* (Mesopotamia); צוֹבָא, אֲרַם צוֹבָה Syria *Zobaea*, quam Davides subegit, *Sophene* II Sam. X, 6.; אֲרַם דַּמֶּשֶׂק Syria *Damascena* II Sam. VIII, 5. I Chron. XVIII, 5. חֲמָת Gen. X, 18. Num. XIII, 21.; גְּשׁוּר II Sam. III, 3. XIII, 37. חֶלְבּוֹן Aleppo Ezech. XLVII, 18. אֲרַם בֵּית רְחוֹב II Sam. X, 16. אֲרַם מַעֲכָה 1 Chron. XIX, 6., Syria *ad Rechob et Maacha* sita; טוֹב Iud. XI, 13. II Sam. X, 6. אַרְפָּד II Reg. XVIII, 34. cet.; פַּדַּן אֲרָם *Syria plana* Gen. XXVIII, 2. et תַּדְמֹר *Palmyra*.

10) Herod. VII, 63. Horat. Od. II, 11, 16 et III, 4, 32 cll. interpret. illorum loc. — Iustini Hist. I. c. 2. Ammian. Marcell. XXIII, 6. Strabo in Geogr. L. XVI. ab initio Semiramin et Ninum Syros, ac Niniven Syriae metropolin nominat; cfr. Diodor. Sicul. II, 13. XIX, 23 ed. Wess. Lucianus De Dea Syra §. 1. T. IX. p. 86 ed. Bip., cum Syrus esset, se 'Ασσύριον appellat. Cfr. etiam *Ioan. Seldenum* de Diis Syris synt. II. p. 4 sq. Lips. 1662.

11) Tabula Syriae ab init.

Annot. 2. Nomen *chaldaicae linguae* parum aptum est; melius dialectus Babylonica aut dialectus Aramaeorum orientalis diceretur. Est enim extra omnem fere dubitationem positum, Chaldaeos non ad Aramaeos, sed potius ad gentem *Medopersicam* pertinuisse, quippe qui ab initio Babyloniis subiecti libertate post recuperata diu in Aramaea regnavere. Ies. XXIII, 13.[12]) Quam rem nominum propriorum cum forma tum etymum mirifice confirmat.[13]) In nonnullis quidem S. S. locis (Ezech. XI, 24. Dan. V, 30) Babyloniis Chaldaeorum nomen inditur, quod tamen, dum Chaldaei inde a Nabonassare Babylone regnarent, factum esse rectius existimaveris.

Annot. 3. Chaldaeae vero linguae (nomen receptum nos quoque retinebimus) partem aiunt nonnulli[14]) dialectum *Assyriam*, praeter quaedam regum nomina, prorsus perditam et Assyriorum vernaculam Semiticae linguae affinem; qua in re provocant quidem ad II Reg. XVIII, 26., ubi Iudaei *Rabsaken* Assyrium rogant ut Aramaice loquatur; deinde ad nomen *scripturae Assyriae* pro *quadrata Chaldaica scriptura* atque ad crebram apud Graecos et Romanos Syriae et Assyriae commutationem; sed iam *Gesenius*[15]) feliciter eos refutavit, vocesque, quae exstant, Assyrias Persicae linguae vindicavit *Lorsbachius.*[16]). Vere autem chaldaicam dialectum habeas eam, quam *Babylonicam* nominant; vestigia vero illius antiqua, serioribus tantum litterarum monumentis servatis, omnino desunt. Quae enim in aliquot Danielis et Esrae capitibus conspicitur lingua Chaldaea, parum mera est ac pura, sed multis depravata formis Hebraeis. Etenim Iudaei, ex quo in exilio versati essent, Chaldaicae linguae assueti, quod in linguis tam affinibus tanto temporis intervallo facillime fieri poterat, in patriam eam secum referre et retinere non sunt cunctati. Quam quidem Palaestinensium linguam cur *Syrochaldaicam* nominari voluerint viri docti, me ignorare lubenter profiteor. Etenim aut dialectum hoc nomine intellexerunt ab aliis Chaldaicam vel Aramaeam appellatam[17]), aut Chaldaeam dialectum arctiore Palaestinensium cum Syris consuetudine multa ex Syriaca sensim sensimque recepisse statuerunt.[18]) Sed utrumque aeque reprehendendum, cum illam qui amplectuntur sententiam, sine ulla ratione novum excudant nomen, hanc vero qui sequuntur, argumentis omnino destituantur.[19]) Qua in re

---

12) Cfr. *Gesenius* ad h. l. in Commentar. T. I. p. 744 sq. In notissima *Michaëlis* (Spicileg. geogr. Hebr. exterae P. II. p. 77—103, Orient. bibl. XVII, 264. Supplemm. ad lex. Hebr. p. 1567.) et *Schloezeri* (*Eichhorn.* Repertor. VIII, 113 sq.) sententia hoc tantum falsum, quod Chaldaei sedibus relictis Assyriam ingressi putentur; etenim secundum Iesaiam ab Assyriis victi potius videntur et in aliam regionem missi, quo facilius in servitute retinerentur. (Cfr. *Adelungi* Mithridat. I. p. 314 sq. praecipue *Gesenii* Comment. ad Ies. XXIII.

13) *Lorsbachii* Archiv. II p. 246 sq.

14) *Löscher* de caussis ling. hebr. p. 41. *Simonis* Onomast. V. T. p. 567. *Adelungi* Mithridat. I. p. 330 *Heeren* Comment. de linguis imperii persici in Commentatt. Soc. Gott. VIII. §. 15. *Eichhornii* Gesch. der neuern Sprachenkunde T. I. p. 417.

15) Gesch. der hebr. Spr. und Schrift p. 62 sq. cll. Comment. ad Ies. XXXVI, 11.

16) Archiv II. p. 246.

17) Quam sententiam praeivisse videtur *Hieronymus*, dicens *Evangelium Hebraeorum chaldaico syroque sermone*, sed hebraeis litteris scriptum fuisse Lib. III. c. 1. adv. Pelag.

18) Cui hanc opinionem debeat *Mithridatis* concinnator T. I. p. 370—71, praeter consuetudinem omisit.

19) Utriusque orationis discrimen, si quid hoc modo proficere volebant, accuratius iis erat explicandum; at, obsecro, quaenam est scribendi norma Syrochaldaica? Nam quas in N. T. reperis

mobiscum consentire videtur *H. Fr. Pfannkuche*, linguae Palaestinensis sagax indagator [20]). Simile vitium, quod in distinguenda Babylonica et Palaestinensi Chaldaismi dialectis committitur, *G. B. Winerus* optime perstrinxit [21]), veterem Babyloniorum linguam a chaldaica, quam nunc dicimus, nihil diversam fuisse recte existimans.

De Syriacae linguae dialectis vid. §. 2, 4.

Annot. 4. *Amira* grammaticam suam praestantissimam inscripsit *Syriacam sive Chaldaicam grammaticam*, ita ut utramque dialectum pro una eademque habuisse posset videri; qua re non praetermittenda quae ipse hac de re in praefatione monuit: „cum nos de lingua Chaldaica loquimur, non intelligimus linguam illam, qua Paraphrasis, quae dicitur Chaldaica, scripta est, sed quae suum habet principatum in Oriente, in quo suam quoque habuit originem.“ De lingua Syriaca, proprie sic dicta, loquitur, quae ex eius sententia etiam *Assyriaca*, *Babylonia*, *Aramaea*, *Hebraica* vel *Christiana* nominari possit, cum gentibus illius nominis, diverso tamen tempore, nota fuisset atque ab iis usurpata; itaque grammatica eius nonnisi Syriacam dialectum respicit, sive, quod idem ei videtur, *Chaldaicam*, quam vocat, *reformatam*.

4) Praeter ea, quibus omnis Semitarum lingua ab aliis linguis differt *) Aramaeae dialecto multa insunt, a cognatis dialectis aliena. Aramaei enim nominibus a posteriore parte articulum affigunt (in Syriac. scilicet ܐ in Chaldaic. א), quo (*stat. emphatic.*), cum perraro atque in paucis tantum nominibus praetermitti possit, (§. 92.) saepissime utuntur, ita ut semper fere in Syriacis nominibus vocalis *o*, in Chald. vocalis *a*, audiatur totusque sermo careat grata soni varii suavitate. Huic parvo vocalium numero, haecce addas dialecti discrimina: coniugationem *Schaphel* (§. 48 et 61.), genitivum per Dolath significatum (§. 112.), creberrimum usum structurae participialis (§. 140.), sibilantium evitationem (§. 25. 4. a.) singularitatem cum in vocibus flectendis tum collocandis obviam, alia. Quatenus ex litterarum monumentis perspicimus, haec lingua ad πλατυστόμους semiticae linguae dialectos pertinuit; inter omnes affines simplicissima fuit, propter inopiam vero vocalium durius sonans.

Annot. 1. An vero, quod *Wahlius* arbitratur [22]) et *Gaabius* [23]) ex accuratiore Aramaeae

---

voces Semiticas, optime ad Chaldaeam potes referre dialectum; in Gemara vero, quam contendunt Hierosolymis esse compositam, non plures quam in Babylonica formas mere Syriacas deprehendimus. Itaque cum Chaldaeae et Syrae dialectis quid intercedit discriminis, subtilissimum sit (§. 2, 3.), temere inventum esse Syrochaldaicae dialecti nomen non immerito opinamur.

20) Ueber die Palaestinensische Landessprache in dem Zeitalter Christi und der Apostel in Eichhornii Allgem. Biblioth. der bibl. Literatur. VIII, p. 459.

21) De Onkeloso eiusque paraphrasi Chaldaica p. 8. sq.

*) Vid. *Gesen.* hebr. Gramm. §. 1.

22) Morgenlaend. Sprachgeschichte p. 534 et p. 574. sq.

23) Hermeneutik des A. T. I. p. 252—53.

dialecti pervestigatione colligi sit, in illis regionibus olim puriori lingua, unde Hebrai et Arabica dialectus prodiit, Semitae usi sint, ita ut purior πλατυϐτόμοις demum cesser dialectis; deinde quo tempore haec sit exorta, cum omnia historiae testimonia desid rentur, difficile est dictu. Videtur tamen Aramaica propius, quam reliquae dialec cognatae accessisse ad simplicem Semitarum linguam, qualis ab initio fuit; ita ut maximae probabilitatis, Arabicam, maxime excultam Semiticae linguae dialectum, post Arabum migr tionem demum in Arabiae peninsulam pedetentim suam sibi comparasse praestantiam culturam. Aramaei vero cum in sedibus suis manerent, neque regionis neque coeli dive sitate impellebantur, ut vernaculam a maioribus acceptam admodum mutarent. Itaque ha linguam, quam ipsa Semitarum patria retinuit, ad Semiticam linguam, uti ab origine fui magis accessisse, quam reliquas dialectos, haud temere statueris. Quod vero inter hanc Arabicam intercedit diversitatis, antiquioribus sane temporibus minoris erat momenti; qu iam inde videre licet, quod dialectus *Himiaritica* Syriacae, ergo et toti linguae Aramaic multo similior fuit, quam Arabica lingua postea exculta. Probant idem illius temporis r liquiae, quo dialecti nondum erant separatae; namque quae poetico Hebraeorum gené dicendi propria, vulgarique sermoni temporis decursu erepta, Syrorum vulgo sunt usitati sima.[24]) Quae res vix potuisset evenire, nisi Aramaea dialectus, priori Semitarum li guae simillima mansisset.

Annot. 2. Multae Asiae gentes in negotiis et in consuetudine Aramaica utebant lingua, quod ex iis, quae Diodorus Siculus (lib. XIX, c. 23) narrat, luculenter appar Neque principes Assyriae illam, quamquam aliam haberent vernaculam, omnino ignoraba (3. Annot. 3.); quid? quod *Persae* quae edicta provinciis Asiae prioris destinabant, Ar maice conscripserunt (Esr. IV, 7.). Idem probat magna vis, quam Aramaica lingua in m dico-persicam linguam, Assyriorum vernaculam, habuit, quippe quae permultas voc Aramaeas e. g. dialecto *Pehlevicae* obtrusit.[25]) Ita omnino antiquioribus temporibus ha lingua erat exculta, ut non solum vitae quotidianae satisfaceret, sed etiam in litteris libris conscribendis usurparetur; II Reg. V, 5. cfr. Dan. V, 5. Si vero Maronitae, int quos etiam *Amira* (indroduct. ad grammatic.), Syriacam omnium linguarum antiquissima opinantur, multa sane argumenta huic obstant sententiae, quamquam Amira eos, q Hebraicam primaevam statuunt, feliciter impugnavit. Quod viris illis minus opprobr vertamus, cum vix nationem inveneris, quae non suam linguam primam omnium exs tisse censuerit figmentisque variis hoc comprobare operam dederit inanem.

5) Aramaicae autem dialecti, cuius genitricem Aramaeam ipsam invenimu origo sive ipsius a reliquis dialectis separatio antiquissimis tribuenda videt temporibus*). Vera enim linguae antiquitas ab ea distinguenda, quae litteraru monumentis perspicitur. Etenim lingua ipsa multos culturae stationes permea

24) *Gesenii* Gesch. der hebr. Spr. p. 22.

25) Zendavestae T. III. p. 168 sq. *germ. vers.* cfr. *Petri a Bohlen* Symbolas ad interpretationem S. Codicis ex lingua Persica p. 10 sq., qui e glossario Pehlevico apud *Anquetilium* secundo p multa diligenter collegit vocabula aramae indolis.

*) Cfr. *Barhebraeus* in Chron. Syriac. p.

potuit, antequam ad libros conscribendos adhiberetur; fortasse quoque antiquiora scripta exstiterunt, nunc quidem deperdita. Haec ignoramus atque sane de prisca linguae ratione nonnisi perpauca eaque quidem coniectura sola possumus consequi. Quorum certiora haec habeto. Olim Aramaea lingua cum cognatis plane coniuncta dialectis peculiarem Semitarum linguam constituebat, unde postea singulae sensim promanarunt; quae res simili facta est ratione atque antiquior Graecorum lingua, qualis in Homeri carminibus deprehenditur, sequenti tempore peperit varias dialectos. Quam legem communis Semiticae linguae formatio sequitur, omnes fere radices tribus constituendi litteris et duabus syllabis, eam ne Aramaeorum quidem abrogavit sermo; sed, quod de reliquis quoque valet dialectis, eam non ab initio videtur esse secutus, immo eius radices primum fuisse verisimillimum est monosyllabas, temporis autem decursu post in duas abiisse syllabas.

Annot. 1. Simplicissimae atque antiquissimae vocum etiam nunc statu emphatico abiecto monosyllabae sunt, uti ܐܒ pater, ܐܡ mater cet. In permultis Syrorum aeque ac Hebraeorum verbis duae tantum consonae vere constituunt radicem; quibus significatio annectitur, tertia vero fortuita, neque necessaria, itaque serioris originis est. Unde fit, ut multa verba "ܚܡ et "ܚܡܫ; "ܚܫ et "ܚܡ aut "ܚܡܫ eodem ponantur significatu. Radicum vero productionem serioris aevi opus esse, docet Hebraicae linguae cum Aramaea et Arabica comparatio; his enim permulta sunt quadrilittera, immo etiam quinquilittera, in antiquioribus vero Hebraeorum libris haec raro tantum reperiuntur.

Annot. 2. In pluribus linguis multae inveniuntur voces onomatopoëticae, in Aramaea autem fere nullae, nisi aliquot monosyllabae, quae ratio antiquitus radices fuisse monosyllabas optime docet.

6) Quod attinet ad vocum et flexionum copiam, haec dialectus non solum Arabicae, inter omnes multo ditissimae, postponenda, sed etiam Hebraicae, cum externa in linguam recepta ipsi tribui non debeant. Quae quamvis ita se habeant, minime tamen haec lingua egena potest nominari; quid? quod Syriaca praecipue dialectus diversissimis libris conscribendis valde exculta est (§. 2, 1. 2.).

7) Ad Aramaeorum linguam pertinet etiam *Samaritana* dialectus, quae tum mixta est ex Hebraea et Chaldaea, tum alias voces formasque continet Cuthaeas vulgo nominatas. Originem debuit Samaritanis h. e. Babyloniorum colonis, cum humiliore Ephraëmitarum plebe exilii tempore in Palaestina relicta in unum populum coniunctis, atque de multorum sententia Chaldaei sermonis filia melius tamen, praesertim cum praeter proprium scribendi characterem etiam varia utatur singularitate, huius soror uterina putatur. Egestas

vero huius linguae cum in vocibus ipsis tum in earum formis satis conspicua, a singulari gentis, cui vernacula fuit, origine adversaque fortuna recte repetitu Librorum vero et manuscriptorum et editorum, in quibus de doctrina sacrisqu Samaritanorum a domesticis huius gentis scriptoribus agitur, indicem plenic rem, quam olim pertexere potuit *P. I. Brunsius*, [a]) nuperrime *Gesenius* evul gavit [b]).

8) *Zabiorum* denique lingua ad Syriacam falso referri solet, cum potiu quod a nonnullis viris doctis recte statuitur, Aramaei sermonis sit dialectu unde *Norbergus*, falsae illius opinionis auctor, librum hac lingua conscriptu Syriacis litteris imprimi curavit, [c]) qui pariter atque alia huius gentis scripta in bibliothecarum latebris scatentia, Zabiorum opiniones de Deo rebusque div nis continet. Differt autem hic sermo non solum scribendi genere figuraqu litterarum ab reliquis Aramaeae linguae dialectis sed etiam singularibus vocu formis et flexionibus adeo, ut haud immerito a *Lorsbachio jargon* nominaretur. Docuerunt tamen eiusdem Viri docti praestantissima pericula quasdam horu librorum particulas explicandi, [f]) accuratiorem huius sermonis rudis investig tionem non inter ea numerari debere, quae nemo queat attingere.

Annot. *Norbergus* in *libro Adami* rudiores dialecti formas saepius cum vulg ribus Syrorum commutasse videtur, ita ut vera linguae indoles haud raro aboleretur. Qu cum ita essent ad grammaticam accuratius investigandam nos accinximus, Codice Zabi rum inter Cod. mscr. biblioth. Vimariensis servato [26]) et apographis olim Lorsbachianis, nu Gottingensibus utentes. Exhibebit qualescunque observationes nostras *Rudimentorum Orient lium* una cum *Gesenio* edendorum P. I., *aramaeas* dialectos continens. Si vero hic ill quaedam ad Syriacas formas explicandas apta visa fuerint, huic grammaticae in annotati nibus inserere non dubitavimus.

---

a) Ueber die Samariter in Staeudlins Beytraegen zur Philosophie und Geschichte der Religion und Sittenlehre T. I. p. 79. 80.

b) Commentat. de Samaritanorum theologia ex fontibus ineditis p. 7—12.

c) *Codex Nasaraeus*, *liber Adami* appellatus, Syriace transscriptus, loco vocalium, ubi vicem litterarum gutturalium praestiterint, his substitutis latineque redditus. Hafniae. T. I—III. Hunc librum exceperunt *eiusdem* auctoris cum *Lexidion* Codicis Nasaraei cui liber Adami nomen, tum *Onomasticon* Codicis Nasaraei cui liber Adami nomen (Lond. Goth. 1821. 4.).

d) Cfr. *Th. Ch. Tychsen* über die Religionsschriften der Sabier oder Johanneschristen Staeudlin's Beytraegen zur Phil. und Gesch. d Relig. cet. II, p. 298 sq. III. p. 12 sq. T. V. p. 237 s

e) Neue Beytraege zur Kenntniss und Erlae terung der heiligen Bücher der Zabier oder Johannisjünger im Museum für biblische u orient. Litteratur von *Arnoldi*, *Lorsbach* u *Hartmann* 1 Bd. 1 St. p. IV.

f) Cfr. Neue Beytraege cet., et alia spec mina in Staeudlin's Beytraegen zur Phil. u Gesch. der Relig. T. V. p. 5 sq.

26) Vid. sis quae de hoc Cod. monuimus *Observationum in Difficiliora V. T. loca* P. I. p. not. 108.

§. 2.

De lingua Syriaca.

Conferas *Briani Waltoni* diss. *de lingua Syriaca* et *Scripturae versionibus Syriacis* in *Prolegomenis ad Biblia Polyglotta Londinens.* N. 13. atque in *Apparatu Biblico.* Turici 1673. fol. — *Gust. Sommelii* dissertatio *de lingua Syriaca.* Lond. 1751. 4. — *Glocest. Ridley de Syriacarum novi foederis versionum indole atque usu* (Sect. III. de lingua Syriaca eiusque dialectis) Lond. 1761. 4. — *J. D. Michaelis Abhandlung von der Syrischen Sprache* mit einer Chrestomathie. Götting. 1772. ed. 2. 1786. 8. — *G. W. Meyer Hermeneutik des A. Test.* T. I. p. 255 sq. Praeterea *Amiral* Prolegomena ad Grammat. Syriacam et aliquot praefationes ad editiones Syriacae N. Test. versionis quaedam continent non omnino spernenda.

1) Lingua Syriaca, quam solam in sequentibus spectamus, olim in tota Aramaea septentrionali a Palaestina usque ad Natoliam et a mari mediterraneo usque ad Euphratem, vel etiam ultra usitata fuit. Inter omnes vero Aramaeae linguae partes haecce praecipue memorabilis, cum in omnibus fere disciplinis excolendis ac propagandis versetur, librisque abundet feliciter compositis. Historiam inprimis cum regnorum Asiaticorum tum ecclesiae per plura saecula, siquidem ex certis fontibus haurire velis, ex Syrorum libris desumas necesse est; deinde totius fere Orientis cognitio, praecipue qualis fuit medio et antiquo aevo, his litterarum monumentis, etiamsi vix Christi tempora attingant, mirifice adiuvatur. Quicunque igitur accurata doctrina diligenteque rerum gestarum narratione delectatur, praecipue vero theologus Syriacas litteras non potest non magni aestimare. [a])

Conferas, quae hac de re exposuimus in *historia Syrorum litteraria* quae inscribitur: *Kurze Geschichte der Syrischen Litteratur* in diario theologico a *Bertholdtio* edito T. XIV. p. 225 — 291.

Annot. 1. Quum apud Syros et antiquos Babylonios omnis culturae fere origo sit quaerenda, qua in re omnes veteres consentiunt, iam ante illud tempus, quod litterarum monumenta reliquit, libros hac lingua esse conscriptos, gentis vero infortunio deperditos, valde probabile videtur. *Plinius* [1]) enim litteras apud Syros (i. e. Babylonios veteres, Aramaeos) ait esse repertas; quod quidem dictum veteres quoque humani generis culturam ex illis terris repetiisse probat, gentique Semiticae, cuius pars Syrorum nomine nota sedes retinuit patrias, tribuisse litterarum inventionem. Aramaea dein lingua, ad quam Syriaca dialectus inprimis pertinebat, Iudaeis exulibus, optime fuit exculta, neque solum toti Aramaeorum patriae vernacula mansit, sed etiam ab Iudaeis cum Hebraea commutata atque in Palaestinam reducta, vel in libris scribendis usurpata est. Ergo et Syriaca iam tunc fortasse floruit (N. 5.).

---

a) Cfr. *Hartm. Guil. Huefflerus* progr. invitat. ad meletema Syricum. Leucopetrae. 1682. 4. *I. H. Lysius* dissert. de usu linguae Syriacae. Regiomont. 1726. 4.; qui eam solam respicit utilitatem, quam huius linguae cognitio theologis polliceatur. *Alberti Homoet* encomium linguae Aramaeae. Mesopoli Zelandorum 1726. 4. et *Andr. Svanborg* de usu dialecti Syriacae in illustrando Hebraismo. Ups. 1795—6. P. I—II., inprimis p. 5. sq.

1) H. N. VIII, 56 ed. Bip.

Annot. 2. Antiquissimum suae linguae monumentum Syri ipsi litteras, quas *Abgarus* rex ad Christum misisse dicitur, huiusque responsum esse contendunt; vel *Assemanius*[2]) priores harum litterarum genuinas arbitratur. Neque desunt, qui Evangelium Ioannis *Syriace*, Matthaei vero et epistolam ad Hebraeos *Hebraice*[3]) i. e. ex usu loquendi tunc vulgari dialecto Chaldaea a Iudaeis tunc usurpatâ conscriptam narrent[4]). Quae quidem omnia maxime dubia censemus[5]); Syriaca potius N. T. versio primum est litterarum monumentum, quod ex antiquitate ad nos pervenit; quae, quo minus ad secundum referatur saeculum, nil obstat[6]); Syri eam ab Apostolis, vel saltem a S. Adaeo Apostolo factam putant[7]).

Annot. 3. Omnium, qui in S. S. commentati sunt, maxime excelluit *Ephraemus* (saec 4.), a Syris *mundi magister* vocatus, et a Graecis, Latinis, Coptis atque Armenis maximis celebratus laudibus[8]); *Theodorus* vero *Mopsuestenus* (saec. 5.), qui tam alienus erat ab opinionibus praeiudicatis, ut Canticum Cantic. aesthetice explicaret[9]), exemplo fuit, quod interpretum Syriacorum plurimi sequendum et sibi proponebant et proponere cogebantur.

2) Linguam suam Syri ditissimam et praestantissimam censebant, ita ut Arabicae linguae, multo locupletiori et excultiori, eam non solum aequiparare, sed etiam anteferre conarentur. Qua in re sane falsi erant, etsi linguam non esse egenam, et grammatica et lexicon docent; [a]) in verborum tamen numero definiendo non licet praetermittere, in lexicis nostris multa desiderari, ex libris sero in lucem proditis, e. g. *Barhebraei* Chronico, eruenda, et multos Codices in bibliothecis, praesertim Vaticana, servatos verborum copiae permultum, fortasse et grammaticae aliquid promittere emendationis, explanationis atque locupletationis.

Annot. 1. *Ex Arabum gente*, inquit *Ebediesus*, Syrorum elegantissimus post *Ephraemum* scriptor (✝ 1318)[10]), *quidam Syriacam linguam quasi minus copiosam, incultam et rudem imperite stulteque vituperant; — — hinc nata occasio est mihi, — — adversus illorum praeposterum factum insurgendi — — et antiquo sermoni nostro victoriam vindicandi* cet.[11]) Qui quidem conatus quanquam iudicium suspectum reddit, praecipue si ea, quae *Assemanius* de illo viro narrat, respicis: tamen ex hoc temerario certamine

---

2) Bibl. Orient. T. I. pag. 554. cfr. *Cave* histor. litterar. T. I. p. 2.

3) Cfr. et *Irenaeus* adversus haeres. III, 1.

4) *Amirae* praef. ad Grammat. suam.

5) Cfr. quae exposuimus hac de re in *hist. Syrorum litterar.* in Bertholdtii *krit. Iourn. der neuest. theol. Lit.* T. XIV. p. 254.

6) L. l. pag. 255. sq.

7) *Assem.* Bibl. Or. T. III. p. I. pag. 61. coll. *Ridleio* de Syriacarum N. Foederis versionum indole atque usu in *Ioh. Iac. Wetstenii* libellis ad crisin N. T. ed. Semler. Halae 1766. pag. 276. sq.

8) Vid. *Kurze Geschichte der syr. Litterat.* in theol. *Bertholdtii* diario T. XIV. p. 258. sq. coll. *Bertholdtii* Comment. in Daniel. pag. 156. sq. et *Gesenii* Comment. in Iésaiam I. pag. 116.

9) De magna eius apud Nestorianos auctoritate vid. *kurze Geschichte der syr. Litt.* l. l. pag. 265. 275.

a) *Bertholdtius* in Commentar. in Daniel. pag. 156. sq.

10) Cfr. quae huc in finem attulimus in *hist. Syrorum litter.* l. l. p. 271 sq.

11) Vid. *Assem.* Bibl. Orient. T. III. P. I. pag. 326—27.

pro vernaculae praestantia colligere licet, hanc tunc temporis minime pauperem, sed satis excultam multisque libris ipsa scriptis valde praestantem, certe ex Syrorum sententia esse visam.

Annot. 2. Syriacarum vocum copiam recte diiudicaturo *vere Syriacae* probe distinguendae sunt ab iis, quae ex aliis linguis, praesertim non cognatis, ut Persica et Graeca, receptae sunt. Radices autem Syris, quantum propter mancam lexicorum conditionem intelligi potest, circiter *mille esse* putamus. Copia vocabulorum prae ceteris in vocibus insignis est religionem, praesertim dogmata et ritus spectantibus.

Annot. 3. Quorundam deinde verborum, uti *adiectivorum*, paucitas minus offendit, cum sermo Syriacus pariter ac omnes Semitarum linguae, propter certas proprietates iis carere possit sine ullo integritatis et concinnitatis detrimento. Haud parvum enim verborum compositorum et derivatorum numerum *coniugationibus*, quae dicuntur, compensat; verbis deinde utitur qualitatem designantibus, participiisque verborum, ubi adiectiva et verbum substantivum recentiores linguae ponere solent. Syris praeterea plura sunt adiectiva, quam Hebraeis (§ 108. 109.), quod de *abstractis* quoque nominibus valet. Hoc autem inde factum est, quod theologiam et philosophiam scientes et docte colerent; graecos enim philosophos, inprimis *Aristotelem* quum vertunt, notiones simplicissimas et maxime abstractas accurate reddere solent, linguae ingenio nullam vim inferentes. Cuius rei luculentum in *Barhebr.* Chron. Syr. ed. Bruns. pag. 251. coll. Arist. Top. I, cap. 4. invenitur exemplum. Mirandum sane, quam bene in omnibus fere doctrinae generibus placita sua eloqui potuerint, quam feliciter subtilitates adeo theologicas, mathematicas et philosophicas expresserint. — Abundat denique haec lingua *particulis*, quibus Hebraea eget; quanquam multas earum a Graecis mutuata est; nam tamen in simplici N. T. versione civitate donatas suscepit. Neque vero hoc ita velis interpretari, ac si huic sermoni simplex illa Hebraeis consueta periodos connectendi ratio desit omnino.

Annot. 4. Linguae *ubertas*, si *grammaticam spectas*, cernitur permultis derivatis, quae quarundam litterarum accessu ad litteras radicales[12]) harumque vocalibus mutatis oriuntur et certa firmaque lege adstringuntur (§. 84—89.). Deinde e verbo nomina formantur tam varia, quam vix in aliis linguis mediocriter divitibus reperiantur. Qui modus apud nos in plurimis vocibus formandis vulgaris est, *compositionem* intelligo, Syriacae linguae non omnino eximitur, saltem minus, quam Hebraicae (§. 90.).

3) Fuerunt, qui Syriacam et Chaldaeam linguam non *duas dialectos* Aramaicae linguae, sed potius *eandem* fere dicerent, litterarum tantum signis, pronunciatione et sono diversam. Hisce et *I. D. Michaëlis* [a]) et *Iahnius* [b]) adnumerandi. Quanquam autem arctissimam utriusque dialecti cognationem, plurimarum formarum concentum, similemque earundem radicum significationem non potes non concedere, accuratiori tamen comparatione instituta diversitates facile plures reperies. *Tertia* enim Futuri pers. in Syriacis praeformativo *Nun*, in Chaldaicis

---

12) De litteris *radicalibus* et *servilibus* cfr. §. 40. Annot.

a) Abhandlung von der syr. Spr. §. 8. praecipue pag. 11.

b) Aramaeische Sprachlehre §. 1.

littera *Iod* formatur; status emphaticus pluralis numeri aliaeque flexiones c) a Syris aliter formantur. Huc pertinet et peculiaris constructio verbi substantivi ܐܝܬ ܗܘܐ persaepe redundantis (§. 148.) aliaque syntaxin spectantia, quae a Chaldaeis non ita usurpantur; amant v. c. Syri 3. pers. in verbo affixoque huic respondente etiam post allocutionem in pers. secunda. Quae *Assemanius* d) utriusque dialecti refert discrimina, idem *Michaëlis* seriori tempori tribuenda censet; cum vero in Syriacis libris vere deprehendantur neque, lingua mortua, aliunde, atque ex illis litterarum monumentis possint diiudicari, diversitatem istam abiicere haud licet.

Annot. 1. *Michaëlis* ipse (l. l.) sibi non satis constat; si vero (pag. 8.) ait: „*Ich will hiermit nicht sagen, daſs zwischen dem Chaldaeischen und Syrischen gar kein Unterschied in den Consonanten gewesen sey; allein er hatte keinen sonderlichen Einfluſs in die Aussprache und war meistens orthographisch, oder die Exception des einen Dialekts war die Regel des andern*," minus caute, quae voluit, elocutus est. Hoc enim argumentum si valeret, omnes cuiusque linguae dialecti, in quibus eadem res propter illarum cognationem locum habet, non differre essent dicendae.

Aurivillius de lingua Aramaea in collectione dissertationum, Gottingae et Lipsiae 1790. ed. a *I. D. Michaëli* pag. 104—122., discrimen, quod intercedit inter cognatas Aramaeae linguae dialectos, diligenter et copiose exposuit.

Annot. 2. Ex iis, quae in hac et praecedente §§. dicta sunt, magnum esse errorem luculenter apparet, si quis putaverit, linguam omnium populorum Syriam proprie dictam, Mesopotamiam et Chaldaeam habitantium a fonte Hebraeo esse deductam, Chaldaeae vero fluviis auctam fieri demum Syriacam [13]), aut Syrorum linguam ex Hebraea et Chaldaea esse conflatam [14]). Similiter reprehendenda est nonnullorum, ut *Waseri* (l. l.), sententia, Iudaeos Cyri, Persarum regis, tempore ad patrias sedes reversos Syriacae linguae sensim, Chaldaeoque sermone nonnihil immutato dedisse originem.

4) Cum Syria, quod docent historiae testimonia (§. 1. 3. Annot. 1.), ab antiquis temporibus in varias provincias maiores et minores distribueretur eiusque principes nunc hanc urbem habitarent, nunc illam, maximae est probabilitatis, Syriacae linguae fuisse *dialectos*, quarum haec vel illa magis coleretur et in aula usurparetur. Quam quidem opinionem confirmant, quae ad nos pervenerunt antiquitatis vestigia. Accuratius quidem novimus solam Syriae sensu strictissimo dictae, sive *Comagenae* vel *Antiochiae* dialectum. Minus nota est *Palmyrena* dialectus, fortasse in libris componendis rarius adhibita, monumentis tamen pau-

c) Vid. *Michaëlem* l. l. §. 5. pag. 15.

d) Bibl. Orient. T. III. P. 2. pag. 379.

13) *Ridleius* de Syriacarum N. Foederis versionum indole atque usu in *Wetstenii* lib. ad cris. N. T. pert. pag. 259.

14) *Caspar Waserus* in praefat. ad grammat. Syr. ed. 2. Leid. 1619. pag. 6.

cis iisque exiguis conspicua. Serioti tempori tribuendus est *Maronitarum sermo* pluribus in rebus ab antiquo Syriaco differens. *Nestorianorum* quoque *lingua* haud minori insignis singularitate a). Pertinet denique huc et dialectus inculta et inconcinna, Chaldaicae fere similior quam Syriacae multisque vocabulis exoticis, apud Syros vix usu receptis verbisque obscuris referta, quam *Adlero* auctore *Hierosolymitanam* nominare solenne est.

Annot. 1. Dialecto *Antiochena* sive *Comagena* dicta, inprimis incolis Antiochiae et Coelesyriae usitata, Syri occidentales, libros si componebant, uti solebant; eaque prioribus dialectis post omnino antiquatis a Syris sacra pronuntiantur et eruditorum codices exarantur.

Annot. 2. *Palmyrenam* dialectum aliquot inscriptiones, in Palmyrae ruinis inventae, exhibent, quae, cum partim bilingues sint graecamque simul versionem contineant, non difficillimae erant explicatu; quod tamen non ita interpreteris velim, ac si omnes iam feliciter essent enucleatae; multae enim, praesertim quae Romae asservantur, valde sunt impeditae. *Robertus Wood*, *Dawkins et Bouvery* a. 1753. primi accuratiorem XIII. inscriptionum partim bilinguium descriptionem dederunt [15]), antea autem iam *Gruterus* 1616 Palmyrenam vulgaverat inscriptionem [16]). Initio anni 1754 et *Barthelemius* Parisiis [17]) et *Swintonus* Oxoniae [18]), alteruter alterius conatus ignorans, sed cum altero fere consentiens, ad inscriptiones explicandas accesserunt; Anglus autem, quanquam nimis fere sibi confidens, nullum litterarum Palmyrenarum monumentum intactum reliquit. Antiquissima harum inscriptionum a. 49. p. Chr. n., recentissima vero tertio saeculo (a. 258. p. Chr.) exarata est [19]). Dialecti vero, qua conscriptae sunt, singularitatem, quantum ex paucis litterarum monumentis apparet, suo loco notabimus. [20]).

---

a) Asseman. Bibl. Or. T. III. P. 2. pag. 579.

15) The ruins of Palmyra, otherwise Tedmor in the desert. Lond. 1753 fol.

16) Corpus inscriptt. ex recens. et annot. *Io. Georg. Graevii.* Amstelod. 1707. fol. pag. 86. Cfr. *Samuelis Petiti* epist. an. 1632 in *Spon.* Miscell. erudit. ant. p. 2. *Iacobus* dein *Rhenferdus* in periculo, Palmyreno, Franeckerae 1704, explicationem harum inscriptionum ineptam edidit, de cuius pretio agunt Mémoires de l'Acad. des Inscript. T. II. p. 509. Cfr. et *Aug. Ant. Georgii* epistolam de inscriptionibus Palmyrenis, quae in Museo Capitolino adservantur. Romae 1782.

17) Reflexions sur l'Alphabet et la langue, dont on se servoit autrefois à Palmyre in libro: Mémoires de l'Academ. des Inscript. Tom. 45. pag. 179—216.

18) An explication of all the Inscriptions in the Palmyrene Language and Character hitherto published in libro: Philosophical Transactions Vol. XLVIII. P. 2. pag. 690—756. Aggressus est *Swintonus* etiam inscriptionem a *Grutero* propositam, et quam *Hadriani Relandi* Palaestina (p. 526 ed. Trai.) exhibebat epigraphen.

19) Cfr. Swinton l. l. pag. 711. sq.

20) Maximae harum inscriptionum legendarum difficultati est et fuit descriptio non satis diligenter facta, quod videre licet ex iis, quas *Chandlerus* in *Marmor. Oroniens.* N. VIII—XI. *Woodio* et *Dawkinsio* accuratius proposuit epigraphas. Idem probant apographa duarum inscriptionum e saxis ipsis Capitolinis a *C. G. Adlero* acri studio descripta et ab *A. A. Georgio* in *epist. de inscript. Palmyr. quae in Museo Capitolino adservantur* ad p. 52. et ad p. 107. edita ac fusius illustrata, si cum exemplis comparaveris, quae *Sponius* (Miscell. erudit. antiq. pag. 5.) *Ioan. Polenus* (Utriusque thes. Antiquit. Roman. et Graec. Nov. Supplem. Vol. IV. p. 411. 650.) *Montefalconius* (L'Antiquité Expliquée Tom. II. P. 2. p. 391. pl. 179). *Relandus* (Palaestin. p. 526. ed. Traiect.) et *Thomas Hyde* (De relig. vet. Pers. ad p. 547. Tab. XIV. ed. 2.) protulerant.

Annot. 3. E *Gregorio Barhebraeo Pocockius*[21]) et *Assemanius*[22]) narrant: „*tres sunt dialecti, quarum elegantissima est Aramaea* (الارمانية), *quae est lingua incolarum Rohae et Harran et Syriae exterioris* (الشام الخارجة); *proxima est illi* (وتليها) *Palaestinensis* (الفلسطينية), *quae est ea, qua utuntur Damasci, et montis Libani et reliquae Syriae interioris* (الداخلة) *incolae; at omnium impurissima* (اسمجها) *Chaldaica Nabataea* (الكلدانية النبطية), *quae est dialectus populi montium Assyriae* (جبال اثور) *et pagorum Iraci* (سواد العراق).“ *Hassius*[23]) haec discrimina de sola Syriaci sermonis pronunciatione in diversis locis diversa valere optime statuit, cum exempla a *Barhebraeo* allata hanc solam respiciant. Ab Edessa urbe, Syriace ܐܘܪܗܝ dicta, praecipua linguae Syriacae dialectus nominata est ܡܡܠܠܐ ܐܘܪܗܝܐ *sermo Edessenus*[24]).

Annot. 4. *Adlerus*[25]), quam in Cod. Vat. XIX. invenit dialectum, *Hierosolymitanam* nominavit, quia ad Chaldaicam proxime accederet, qua in re *Michaelem* consentientem habuit. Multa vocabula graeca et chaldaica in illa usurpata ordine alphabetico idem commemoravit[26]), eandemque, quae in vocabulis eorumque usu obvia est, communem dialecto Chaldaicae conformitatem vocum formis inesse, sed sibi non ubique constare hanc dialectum, mox Syriacae orthographiae et grammaticae assimilari, mox in alia omnia abire, exemplis luculenter demonstravit[27]). Haec vero omnia, quod iam *H. F. Pfannkuche*[28]) rectissime monuit, hanc dialectum fuisse Hierosolymis usitatam, nullo modo probant; nisi Palaestinensium linguam Chaldaeam formis vocibusque mere Syriacis refertam fuisse prius sit demonstratum, quod an demonstrari queat, valde dubito (p. 4. not. 19.).

5) De prisca linguae Syriacae origine primaque forma memoriae nihil traditum est, sed antiquissima, quae exstant, litterarum monumenta eam exhibent aeque excultam, ac reliqua aureo linguae aevo conscripta. Attamen procul dubio in Syria ipsa exculta est primum fere ab omni peregrino colore libera, deinde autem multiplici Syrorum cum gentibus coniunctione, non solum cognatis (ad Semitas pertinentibus), sed etiam aliis, quarum linguae neque origine neque radicibus neque verborum structura cognatae erant, non fieri non potuit, quin minus limpida flueret, radices reciperet exoticas insolitamque formandi rationem hic illic sequeretur. Anceps reipublicae conditio, mira civitatum parvarum multitudo (§. 1; 3. Annot. 1.) vim suam in linguam cum excolendam tum depravandam exercuit (§. 4.).

---

21) Specimen histor. Arabum ed. Ox. 1650. pag. 360. ed. White 1806. pag. 545.

22) Bibl. Or. I. p. 476.

23) Dissertat. *de dialectis linguae Syriacae.* Regiomont. 1787. coll. *Praktisch. Handbuch. der Aram. Spr.* II Abtheil. §. 40 et 41.

24) Pocock. l. l.

25) Vers. Syriac. pag. 137. sq.

26) L. l. pag. 141. sq.

27) L. l. pag. 146. sq.

28) Ueber die palaestinische Landessprache in dem Zeitalter Christi und der Apostel in *Eichhorn.* Repert. T. VIII. p. 464.

Linguam iam mature fuisse cultam, magnae est probabilitatis; Chaldaea enim dialecto iam Iudaeis exulibus non solum in sermone, sed etiam, quod ex Chaldaicis Esrae capitibus perspicitur, in libris scribendis utebantur (§. 1, 4. Annot. 2.). Unde Syriacam quoque, fortasse tunc ab ea nondum diversam aut certe illi simillimam, haud minori cultura insignem fuisse, recte colligitur.

6) Sermo igitur Syriacus cum fortasse iam diu ante Chr. nat., quanquam omnia scripta turbidis tempestatibus interierunt, ad scribendum adhiberetur, et saeculo decimo tertio post Chr. nat., vel postea coleretur, per quindecim saecula, ut videtur, permagnae regionis vernacula fuit et cum lingua graeca et latina, si quod tempus hae durarint, velis respicere, sine ulla haesitatione potest comparari. Linguam vero per tantum temporis spatium vere viguisse, probat partim plurimorum librorum conditio et argumentum, diversissimis temporibus evulgatorum [a]), quippe qui orationes sacras continent cultumque Dei religiosum ac pietatem commendant; etenim libri huius generis, cum eruditos minus quam vulgum et rudiores spectent, vulgari vigenteque sermone exarati esse debebant; partim vero testem huius rei putaverim versionum multitudinem, quibus libri omnis generis, praecipue doctrinam accuratam proponentes, per mille annos ex Graecia in Syriam migrabant; nam haec copia multos linguae peritos, exteraeque scientiae cupidos apud Syros fuisse luculenter demonstrat, litterarum dein amorem plurimis insitum ac communem linguamque denique iam valde fuisse excultam. Quod vero linguae Syriacae per magnum illud temporis intervallum non plures acciderint mutationes, noli mirari; apud populos enim orientales, uti mores, consuetudines, usus, instituta aliaque minus mutantur, quam apud Europaeos [b]), ita et lingua, si quid profecerit, diu consistere magis, quam progredi solet. Quod vero apud Arabes Corano factum videmus, linguam nempe typo quodam perpetuo adstrictam et stabilitam, id in Syriaca lingua effecit librorum sacrorum versio, antiquissimum litterarum Syriacarum monumentum.

Annot. 1. Cum vero uniuscuiusque linguae sors cum gentis, cui vernacula est, conditione arctissime cohaereat, quod quidem in nulla magis perspicitur, quam in Syriaca, cumque linguae cultura a populi cultura pendeat neque illius historia intelligi possit, nisi semper universae culturae gradus et progressus respiciantur [29]), necessarium nobis visum est, ut, antequam linguae Syriacae historiam (§. 4 et 5.) adumbrandam suscipiamus, Syrorum ipsorum, varias ob caussas coniunctas a vicinis populis, modo ab hoc, modo ab illo subactorum, historiam paucis (§. 3.) illustremus.

---

a) Conferas *historiam Syrorum litterariam*, quam diarii theologici *Bertholdtiani* inseruimus T. XIV, P. 5. p. 225. sq.

b) Voyages du Chevalier *Chardin* par *Langlès*. Paris 1811. Tom. I. pag. XLV.

29) Adelung über die Gesch. der deut. Sprache pag. 14.

Annot. 2. Plurimum regio ipsa eiusque conditio, cum Syria frugifera esset planities, pulcerrimis laeta naturae muneribus, rudes et induratos montium incolas ex occidentis, septentrionis et orientis parte, ac perniciosos Arabiae desertae populos ab australi parte illecebris suis excitatos pellexit et detinuit.

Annot. 3. Gentis historia et quomodo lingua diversissima in se recipere potuerit elementa atque in unum redigere, luculenter docebit.

§. 3.

Concisa Syrorum historia.

1) Syria sicuti et Phoenicia multas in civitates parvas distributa erat (§. 1, 3. Annot. 1.), quae primum nonnisi singulas urbes regionemque vicinam comprehendebant, subinde vero foedere iunctae communi saluti consuluisse videntur, ita tamen, ut *Damascus*, qua inter eas nulla maior et opulentior, primarium teneret locum. Iam antiquissimis illis temporibus, quibus Aramaei (omnes enim totius illius regionis incolae fere semper eadem conditione utebantur) suis ipsorum obtemperabant regibus, a populis Iaphethica stirpe oriundis Persicaque lingua loquentibus, uti Medis, Susianis et Elymaeis, ab oriente parte adcolentibus, multa verba Persica tum bello tum pace non recipere non poterant. Quod quidem si ea, quam *Wahlius* [a]) ex vetustissimis Orientis libris et narrationibus Aramaeos inter et Persas intercessisse contendit, coniunctio vere locum habuit, permultis in rebus accideret necesse erat; si enim, uti ille magna cum probabilitate putat, Syria pariter ac Babylonia, Assyria, Media, Armenia, iam antiquitus in ditione Persarum erat, ita ut illi prisci Syriae reges aut potius principes tanquam praefecti provinciis praeficerentur, quomodo fieri poterat, quin e lingua huius populi imperium tenentis multa verba in Syriacam transmigrarent?

2) *Salomo*, Hebraeorum rex, Syriam suo adiunxit regno, sed haud multo post *Reson*, unus ex Hadadeseri, qui Zobae regnaverat, servis libertatem patriae reddidit regnumque Damascenum constituit, brevi tempore totam Syriam complectens, cui tamen diuturna quiete frui minime licuit; mox aetas prorsus evanuit illa, qua Syri nullius externae gentis servitio obstringebantur, omnesque Aramaei trecentos annos Persicis subiecti erant principibus, primum inde a Nabopolasseri tempore *Chaldaeis*, qui sine haesitatione gentibus Medo-Persicis adnumerandi sunt [b]); post inde a Cyro rege Persis ipsis.

---

a) *Altes und Neues Vorder- und Mittelasien pag.* 251. *sq. coll. p.* 508. *sq. p.* 616 *sq. et iam antea in Morgenlaend. Sprachgesch. p.* 544. *sq.*

b) *Cfr. Schlözer von den Chaldaeern in Eichhornii Repert. VIII. pag.* 113 *sq.; Michaëlis Spicileg. Geogr. Hebr. extern. T. II.*

Effeminatis vero fastuque plenissimis regum moribus magnum regnum Persicum corruit atque *Alexander*, Philippi filius, deletis ad Arbelam innumerabilibus hostium copiis, id cum Syria et reliquis provinciis expugnavit regnoque addidit Macedonico. Quo mortuo *Seleucus* et qui ei successerunt reges, *Seleucidae* nominati, proprium sibi vindicarunt regnum Aramaeam complectens, id quod ad illud obtinuit tempus, quo Romani in Asia supremum dominium sibi suisque posteris arripere studebant. Syri enim, cum invisum exterorum iugum a suis cervicibus excutere non possent, *Romanorum* imperio, quod minus molestum videbatur, parere maluerant; Syriaque amplissimo Romano imperio tanquam provincia, bellis a Pompeio feliciter gestis, adiuncta et simul omnibus dissidiis tumultibusque vastum illud imperium perturbantibus et tandem devastantibus afflicta est. Edessae tantum reges Syrorum ad tertium usque post Chr. nat. seculum regnarunt, donec cuncta Syria Romanis submitteretur.

5) *Theodosii* filiis immensam urbium, civitatum et provinciarum multitudinem in duas partes distribuentibus, meliorem Syria conditionem minime assecuta est; a potentissimis enim hostibus sicuti universum imperium Byzantinum, quocum coniuncta erat, a quavis parte tentata et dilacerata est. Iovianus imperator necessitate coactus Sapori II, Persarum regi Sassanidis oriundo quae ad regnum Persicum pertinuerant, provincias omnes atque etiam Nesibin oppidum munitissimum reddidit; quamquam iam ante illud tempus modo universa Aramaea modo pars ipsius diu Arsacidis obtemperaverat. Variis his calamitatibus oppressa postremo ab *Arabibus* Syria occupata, vel potius vastata est. Hinc domesticis Fatimidarum et Ommiadarum bellis dilacerata, Chalifis a provinciae praefectis rebellantibus perfide erepta, his vero a *Turcomannis* ademta, tum ab *Europaeis* in expeditionibus cruciatis expugnata, sed non multo post a *Mamelucis* Aegyptiacis occupata, deinde a *Tamerlano Tatarisque* despoliata, postremo in *Turcarum* Osmanicorum potestatem trecentis fere abhinc annis, sub qua ad nostrum usque aevum continuo mansit, redacta est.

Annot. Praeter multos illos regni tumultus in ecclesia quoque Syriaca diversissimae de religione christiana opiniones magnam dissensionem, turbas fere perpetuas et rerum confusionem effecerant, ita ut litterae atque scientiae quominus feliciter procederent, impedirentur, omnisque flos intempestive atque immature carptus sit et defloratus.

---

p. 125—124 in Supplement. ad lexic. Hebr. p. 27. 28. et 129 et in Bibl. Orient. XVII. pag. 384 et 2e, quas Lorsbachius Archiv. II. p. 248. sq. in notis significat; Hegewisch hist. und literar. Aufsätze. Kiel. 1801. pag. 102. sq. Norberg de Chaldaeis septentrionalis originis in Opusc. T. III. p. 145—175. *Vitringa* ad Ies. XXIII. 13 in Opp. T. 1. p. 412. ed. Bas. vid. et §. 1. 5. Annot. 2.

§. 4.

Syriacae linguae historia.

1) Haec brevis Aramaeae historia primum ex *Persico idiomate* multum in Syriacum transiisse, non sine veritatis specie, docere videtur; quod accuratiori huius linguae cognitione extra omnem dubitationem ponitur. Idque temporibus antiquioribus modice tantum et parce (§. 5, 1.), posthac per secula illa undecim, quibus magna certe Aramaeae pars Persis erat subiecta, creberrime fiebat; et quanquam Moslemicis expugnationibus magna illa Persicae linguae vis diminuebatur, tamen cum Aramaei simul cum Persis in unum imperium recepti et ob vicinitatem mercaturam quoque facientes, religionemque Christianam inter paganos propagantes, varia cum iis coniunctione uterentur, praeterea plures dynastarum familiae Aramaeam administrantes Persicae originis essent: Persarum lingua non omnino inhibita est neque impedita, quominus multa verba cum Syriaca communicaret. Quae cum ita sint, consensus ille, quem inter utramque, ideoque et inter Syriacam aliasque Asiae superioris linguas, ad Semiticam non pertinentes reperies, facile explicatur [a]). Exempla huius generis haec sunt:

ܢܶܙܟܳܐ seu ܢܝܙܟܳܐ persice نيزه *nisah* (hasta, tropice *cometes*), Armen. *nisak*;
ܣܺܝܡܳܐ persice سيم *sim* (argentum);
ܩܰܢܕܽܘܩܳܐ persice كندوك *kenduk* (pr. vas figulinum, promptuarium, horreum publicum);
ܠܶܒܕܳܪ persice لبدار *lebdar* (proprie *lignum labiorum*, tum forceps in labiis iumentorum comprimendis adhibita, Gallice morailles, torchenez);
ܦܽܬܟܰܪ persice پتكر *potkar* (idolum);
ܦܺܝܣܰܟ persice پيسه *pisah* durius enim pronunciat. *pisak* b), (varius, versicolor);
ܡܰܝܕܳܢ persice ميدان *maidan* (locus apertus, forum, in quo non solum merces veneunt, sed etiam ludi publici et certamina equestria habentur) c);
ܣܰܪܦܽܘܫ persice سرپوش *serpusch* (tegumentum capitis);
ܟܰܪܣܽܘܣ persice چهار سوي *dschebarsui* (area quadrata, forum primarium);
ܡܰܪܘܳܪܺܝܬ persice مرواريد *mervarid* (margarita).

In rebus ad historiam naturalem pertinentibus, atque in iis, quae natura aut arte in Asia superiori gignuntur, voces exoticae facillime recipi poterant; res

---

a) *Copiose hanc rem tractavit multisque exemplis illustravit* Lorsbachius *in libro suo: Archiv für die Morgenlaend. Litterat. I, 246—55 et II, pag. 251—356.*

b) *Cfr. de hac re* Wahlii *Elementarbuch für die arabische Sprache und Litteratur p. 181 in Nota ibi adjecta.*

c) *Firuzabadius* quidem hanc vocem *Arabicae* originis esse statuit.

enim una cum nomine ad Aramaeos pervenerunt: deinde in propriis hominum, regionum et locorum nominibus, in appellationibus institutorum Persis propriorum, in rebus religionem cultumque aut mores illorum et consuetudines spectantibus, in titulis magistratuum provinciis praepositorum, ne multa in omnibus iis vocibus, quae quodam modo ad physicam, politicam conditionem aut ad sacra referuntur prisci imperii Persici. Exempla huius rei plurima inveniuntur, ut:

ܛܠܢܓܒܝܢ persice تلانگبين *telangobin* (quoddam mannae genus);
ܟܪܟܕܢܐ persice كركدن *kerkedan* (animal cornutum, i. e. rhinoceros);
ܓܘܡܝܫ persice گاو میش *gaumisch* (bubalus);
ܟܗܪܒ persice كاهربا *karoba* (succinum, electrum);
ܐܫܬܪܡܪܓ persice اشتر مرغ seu شتر مرغ *Oschtormurg* sive *Schotormurg* (struthio);
ܣܟܢܓܒܝܢ persice سكانگبين *sekangobin* (oxymel);
ܫܟܪ persice شكر *schokkar* (saccharum);
ܐܣܛܕܪܐ persice استندار *ostaddar* (praefectus palatii);
ܓܙܒܪܐ persice گنجوار *gandschevar* (praefectus aerarii);
ܦܪܘܢܩܐ persice پروانه *parvaneh* durius *parvanek* (nuncius alacer, velox)[1];
ܩܘܣܬܝܓܐ persice كستي et كستج *kosti* et *kostidsch* (sacrum Persarum cingulum);
ܐܦܣܬܓܐ persice اوستا *avesta* (sacer Zoroastrae liber);
ܐܗܪܡܢ persice اهرمن (Ahriman, mali auctor);
ܕܝܘܐ persice ديو *Diw* (daemon);
ܗܘܪܡܙܕ persice هرمزد *hormusd* (Ormuzd, boni auctor).

Annot. 1. Frequentissime voces phrasesque huius generis ex Persico idiomate receptae in *Barhebraei chronico* obviae sunt, quia, uti ipse fatetur [2], in illo libro componendo etiam Persicis usus est libris.

Annot. 2. Etsi non in omnibus omnino vocibus, quae persicae originis videntur esse, certa indicia afferri possunt, quibus Persica earum origo intelligi queat, in universum tamen atque in plurimis vocibus eiusmodi notae reperiuntur. Hae enim, uti iam significavimus, partim a rebus ipsis repetuntur, quas voces dubiae originis signant, partim vero in eo versantur, quod illae voces ab ea, quae in Syriaca et in omnibus linguae Semiticae dialectis usitata est, forma in universum aut certe ab eo significatu abhorrent, quem forma quaedam in Syriaco sermone habere solet. Saepe et forma et significatio simul, saepe vero alterutra tantum ex Semitica lingua nonnisi violenter derivari potest.

1) ژ pers. Syri et Arabes per ܨ et ص exprimunt.

2) *Chronic. Syr. ed Bruns et Kirsch pag.* 2. lin. 18.

Annot. 3. Si a Graecis, Syriacis, Arabicis aut aliis antiquitatis scriptoribus vocem quandam persicae linguae originem debere narratur, hoc eorum testimonium tum demum valet remque ad liquidum perducere potest, si illos Persicae linguae peritos fuisse scimus.

Annot. 4. Ex *Armeniaca* quoque lingua, quod propter Syrorum cum Armenis mercaturam ceteramque necessitudinem, praecipue vero cum hi ab illis christianam religionem accepissent, facile fieri poterat, nonnullae radices in Syriacum sermonem transmigrarunt; cuius rei exempla iam supra una cum Persicis attulimus.

2) Deinde vero illa historiae delineatio monstrat, quomodo fieri potuerit, ut tot verba phrasesque immo etiam vocum formae et flexiones ex Graeca lingua, non magis quam Persica Syriacae cognata, in hanc immigrarent. Factum enim illud est inde ab tempore potissimum Alexandri Magni; sub Seleucidarum vero regno ob eam, quam illi faciebant, coniunctionem et consuetudinem cum Graecis, multas voces Graecas Syri civitate non donare non poterant. Nam etiamsi qui omnes omnino Graecos Asiam incolentes pro genuinis Graecis ex Graecia in Asiam transpositis aut eorum posteris habent, nimium sibi sumere videntur, haud dubie tamen Syri id temporis Graecorum mores recipere et praeter antiquam patriamque etiam Graecam linguam colere coeperunt. Vix igitur fieri poterat, quin sensim sensimque multa ex Graeca lingua reciperentur et tum quoque, cum regno Seleucidis erepto Graecorum potentia et auctoritas diminueretur ac fere prorsus cessaret et lingua Syriaca pristinum ipsius statum recuperaret, ex Graeca multa retinerentur. Quare, ut rem uno tantum exemplo illustrem, factum est, ut particulae, quibus universa Semitarum lingua caret, apud Syros crebriores sint atque saepius usurpatae, quam in caeteris dialectis cognatis (§. 102. 105.). Deinde Vespasiano regnante in celeberrima academia ab Romanis Edessae instituta, ubi cuncta Asiae cultura atque eruditio erat congregata, et Syriaco sermone et Graeco instituebatur. [a]) Neque Christiana religio, quae haud multo post quam in Palaestina orta esset, a Syris recepta est, ad perpetuum linguae Graecae studium non impulit, cum libri, quibus continetur, Graece essent conscripti; Novo igitur Testamento vertendo, sicuti crebris versionibus librorum in disciplinae modum compositorum, praecipue ad res medicas spectantium (nimirum operum *Hippocratis* et *Aristotelis*), quin etiam *poëmatum* Graecorum (uti *Homeri Iliadis*), multae voces, quae Syris, cum ne notiones quidem illis vocibus significatas haberent, esse non potuerant, in Syriacam linguam transierunt.

---

a) *Moses Chorenens. histor. Armeniae p.* 149. 150. *Lond.* 1736. *ed. Whiston. Coll. Eichhorn's Gesch. der Syrer* [*Nestorianos ita vocat*] *ein Fragment in Meusels Geschichtsforscher V. p.* 118. *sq.*

Annot. 1. Graecae linguae indolem atque naturam etiam in syntaxi et vocum coniunctione apud Syros aliquid mutasse ex eo apparet, quod Graecae particulae haud mutatae sed aeque ac in Graeca lingua fuerant, in Syriaca servatae sunt, uti ܓܝܪ sive ܓܝܪ γάρ, ܕܝܢ δέ, ܡܢ μέν, ܡܠܝܣܛܐ μάλιστα, ܐܪܐ ἄρα; ܡܠܠܘܢ μᾶλλον.

Praeterea cum Syri ad *Byzantinum regnum* pertinerent, jam hanc ob caussam, etiamsi Graecae sapientiae et eruditionis siti ad Graecae linguae studium non essent excitati, accuratiorem Graeci sermonis cognitionem comparare sibi coacti erant. Itaque nemine sentiente non solum verba singula, sed etiam verborum nexus, Syriacae linguae ingenio non satis consentanei, transierunt. Plurimas dictiones ad litterarum disciplinas pertinentes, easque, quibus notiones abstractae atque subtiliores philosophiae distinctiones significantur, receptas invenies; deinde Novo Test. multa verba hellenistica, quae vocantur, praecipue christianam religionem divinumque cultum spectantia, praeter nomina hominum, urbium et regionum propria, quae partim nulla in re mutata, partim vero Syriaci sermonis colore adumbrata sunt. Similiter voces ad conditionem rei publicae, ad dignitatem magistratuum provinciisque praepositorum atque eorum titulos referendae plerumque, uti in Graeco sermone erant, in Syriaco manebant; ut

ܐܘܣܝܐ οὐσία,
ܐܝܣܓܘܓܝ εἰςαγωγή,
ܐܣܛܘܟܣܐ στοιχεῖα,
ܐܣܟܡܐ σχῆμα,
ܛܘܦܣܐ τύπος,
ܛܘܡܣܐ τόμος (scheda, pagina),
ܡܬܝܡܛܐ μαθήματα,
ܣܘܢܗܕܘܣ σύνοδος (συνοδία planetarum),
ܦܘܝܛܐ ποιητής,
ܦܝܠܣܘܦܐ Φιλόσοφος,
ܩܘܠܘܢ κῶλον,
ܩܢܘܢܐ κανών,
ܓܢܣ γένος,
ܐܘܪܓܢܐ ὄργανον,
ܐܘܪܝܙܘܢ ὁρίζων,
ܐܢܢܩܐ ἀνάγκη,
ܐܣܛܦܢܘܣ στέφανος,
ܦܪܗܣܝܐ παῤῥησία,
ܐܓܝܐ ἁγία,
ܩܘܪܝܠܝܣܘܢ Κύριε ἐλέησον,
ܩܝܡܠܝܐ κειμήλιον,
ܩܘܛܢܐ κοιτών,
ܩܠܝܕܐ κλεῖς,
ܐܘܢܓܠܝܘܢ εὐαγγέλιον,
ܓܠܘܣܩܡܐ γλωσσόκομον (theca reliquiar.),
ܗܠܝܢܝ Ἑλένη,
ܗܪܡܝܣ Ἑρμῆς,
ܪܘܕܘܣ Ῥόδος,
ܪܗܘܡܝ Ῥώμη,
ܐܘܩܝܢܘܣ Ὠκεανός,
ܒܘܠܘܛܐ βουλευτής,
ܗܓܡܘܢܐ ἡγεμών,
ܗܦܪܟܐ ἔπαρχος,
ܦܛܪܝܪܟܐ πατριάρχης,
ܦܘܪܓܐ πύργος,
ܟܠܩܘܡܐ χάλκωμα (machina bellica),
ܬܐܛܪܘܢ θέατρον,
ܬܘܪܐ ταῦρος,
ܬܝܩܐ θήκη (vagina),
ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ στρατιώτης.

Id quoque non silentio praetermittendum, quod Syri non recipere solum ex Graeco sermone, quibus ipsi caruerunt, sed etiam ex sua ipsius lingua ad Graecorum vocabulorum exemplar nova fingere, aut certe suis vocibus novas addere significationes coepere. Ex hoc genere sunt: ܓܒܪܢܫ ἀνδρόγυνος (homo effeminatus), et ܣܗܕܐ *testis*, in sermone ecclesiastico etiam μάρτυρ.

Annot. 2. Cum vero Byzantinorum lingua *latina* verba commisceret cum pure graecis, haud raro talia quoque in Syriacam linguam transmigrarunt. Exempla huius generis haec sunt: ܐܢܘܢܣ, in recentiori Graecorum sermone ἄννωνα (victus, nutrimentum; annona, stipendium militare); ܒܘܩܠܠܪܝܐ *Buccellarii* (custodes corporis) [1], ܕܘܪܐ δῶρα (munus, quod sponsus sponsae dat), ܕܡܝܘܣ δήμιος (minister publicus, carnifex), ܙܒܐܣ Ζάβαι (zabae, loricae aut galeae) [2], ܦܦܝܠܝܘܢ παπυλέων (tentorium splendidum), ܩܘܪ κύρ (pro κύριος) et ܩܘܪܐ κύρα (pro κύρια), ܩܒܘܪܝܢ Κιβώριον, (ciborium i. e. coelum in quatuor statuis super ara alta positum [3]).

3) Coniunctio denique Syrorum cum Romanis Syriacam linguam *latinis* vocibus locupletavit; seriori quoque tempore ex Byzantino idiomate Syriacus sermo multa recepit verba latina (2, Annot. 2.). Voces vero illae plerumque in rebus publicis, uti in magistratibus designandis, bellicisque machinis et instrumentis appellandis receptae sunt, ut:

ܦܛܪܝܩܘܣ *patricius*,	ܦܪܘܟܣܝܡܘܣ *proximus* (primus regis amicus),
ܩܠܝܬܐ *cella monachi*,	ܩܢܕܝܠܐ *candela*,
ܘܝܠܐ *velum*,	ܩܢܛܪܘܢܐ *centurio*,
ܟܪܛܝܣ *charta*,	ܩܪܘܟܐ *carruca* (curruum genus),
ܦܠܛܝܢ *palatium*,	ܐܣܦܛܠܪܐ *hospitularii*,
ܦܝܣܩܝܢ *piscina*,	ܩܘܣܛܘܢܪܐ *custodes*,
ܩܘܡܣ *Comes*,	ܩܣܛܝܘܢܪܐ *quaestionarius*.
ܩܢܛܢܪܐ *centenarius*, *talentum*,	ܐܣܦܩܘܠܛܪܐ *speculator*.

4) Quanquam in Syriaca et reliquis dialectis cognatis maxima radicum pars eadem sit necesse est, neminem tamen, qui Syriacum sermonem accuratius perspexerit, fugiet, ex *Arabico* sane multa verba aut certe novas vocum in Syriaco iam usurpatarum significationes inde a Syria per Arabes expugnata, praecipue vero ex quo Arabica lingua vernaculam sensim expelleret, a Syris esse receptas. Nova vero illa verba Muhammedis religionem, reipublicae administrandae ratio-

1) Vid. Dufresne Gloss. med. et inf. Lat. s. h. v.
2) Vid. Dufresne Gloss. s. h. v.
3) Vid. Dufresne Gloss. s. h. v. Cfr. *Lorsbachii* Archiv. I. p. 256 sq.

nem imperiique Arabici modum respiciunt; cum nova enim re nova ad Syros pervenit denominatio. Exempla illius rei sunt:

ܫܘܠܛܢܐ سُلْطان *princeps,* ܩܐܕܝ قاضي *iudex,*

ܫܚܢܐ شَحْنَة *praetor, satrapa;* ܚܓ حَجّ *peregrinatio Meccana,*

ܘܙܝܪܐ وزير *summus regni administer,*

ܡܢܪܬܐ in Syriaco puro *candelabrum*, apud Barhebraeum vero in Chronic. p. 228 uti Arabic. أَلْمَنَارَة *turris alta et tenuis templis Muhammedanorum adstructa, ex qua horae precationis proclamantur;*

ܥܡܠܐ in Syriaco puro *homo operarius*, etiam uti Arab. عُمّال *gubernator, praefectus;*

ܨܚܪܗ أَلصَّخْرَة *lapis sanctus in templo Muhammedico Hierosolymis servatus;*

ܐܡܝܪܐ أمير *princeps, Emir,*

ܥܪܨ ܓܝܫ sive ܥܪܨ ܓܝܫ عارض الجيش *lustrator exercitus,*

ܫܪܐܒܝ شَرَابِيّ *pocillator, qui propinat vinum,*

ܒܝܬܐ *tentaculum*, uti Arab. بَيْت, etiam *versus;*

ܩܛܢܐ قطّان *gossipium vendens*, aut *ex gossipio aliquid faciens,*

ܕܒܓܐ Arabice دباغ aut persice ديباج *sericarius,*

ܒܙܐܙ Arab. بزاز *negotiator, qui byssum et pannos alios vendit,*

ܚܒܝܨܐ Arab. خبيصة *genus cupediarum,*

ܛܒܠܐ Arab. طبل *tympanum.*

Annot. 1. Postea ex *Turcarum* quoque lingua multae voces, cumque in expeditionibus cruciatis Europaei Syriam occupassent, vel *gallicae* et *italicae* in Syriacum sermonem irrepserunt, ita ut scriptores his exoticis utentes, uti Barhebraeum, saepius haud facile vertas accurateque explices. Turcicae originis sunt e. c.:

ܐܘܪܕܘ *castra, castra aulica,* ܝܪܠܝܓ tatar. *decretum, edictum.*

Europaeam vero ostendunt originem inprimis *Nomina propria*, ut voces Gallia Anglia et Italia oriundae, inter quas haece valde crebrae inveniuntur:

ܡܪܩܝܣ *Marquis*, ܦܪܝܢܣ *Prince* (princeps), ܐܠܡܐܢܝܐ *Allemagne* (Germania), ܦܪܢܣܝܣ *France* (Gallia), ܓܘܕܦܪܐ *Geodefroi* (Godofredus), ܗܢܪܝ *Henri* (Henricus), ܩܘܡܣ Count (Comes), ܐܢܓܠܛܪܐ *Angleterre* (Britannia.).

Nullum autem exemplum deprehendimus vocis alicuius *Germanicae* receptae, quin etiam Germanorum imperatores a Syris aut Syriace ܡܠܟܐ (rex), aut Gallice ܠܡܦܪܘܪ *l'empereur* (imperator) vocari solent.

Annot. 2. Syrorum cum Coptis propter christianam religionem coniunctione etiam ex *Aegyptia* lingua ipsa aut ex alia Aegyptiacis verbis aucta quaedam verba in Syriacum sermonem recepta sunt [4]).

Annot. 3. Nemo nos reprehendet, quod, quae ex aliis linguis in Syriacam manaverint, et, quo ea modo facillime cognoscantur et distinguantur, tam accurate explicare voluerimus; exoticis enim et domesticis vocibus satis distinctis qui Syriacam linguam in reliquarum dialectorum illustratione adhibiturus est, scopulos periculi plenos facilius evitabit. *Nam eadem sunt passim linguis cum fluviis fata; ut enim hi, ubi per longiorem a fontibus suis decursum absorptis aliis omnibus nativo solo extorres, mari cui sese praecipites dant, iam proximi fiunt, omnem quasi saporis et limpiditatis naturam exuisse videntur adeo, ut quae illis in scaturigine natura fuerit, difficile iudicatu sit: ita et illae, in diversas commixtione gentium divisae dialectos, magnum omnino saepe dubium relinquunt, quae ipsis origo, quaeve radix extiterit* [5]).

5) Exteras vere voces a Syris receptas maximam partem *nomina* esse, *verba* contra perpauca tantum ad eos transmigrasse, comparatione facta videbis. Horum quidem nominum alia formam Syriacam induerunt, ita ut a Syriacis non dignoscas, alia barbaram terminationem retinentia patriam suam perspicue ostendunt. Cfr. §. 82 et 84.

Annot. Syriacae voces cum *occidentalibus* ubi congruunt, plerumque ex Oriente transmigrarunt, maxime in plantis, fructibus, in *rebus arte aut natura in Oriente productis* obviae, quia nomen simul cum re exotica ab Oriente in Occidentem pervenit, ut ܒܘܨܐ βύσσος, ܠܒܘܢܬܐ λιβανωτίς.

6) Variorum autem illorum exoticorum permulta iam iis temporibus in Syriacam linguam sunt recepta, quae nullum litterarum monumentum nobis reliquerunt, i. e. ante Christum natum. Etiamsi Byzantinis imperatoribus Syriam

4) Wahl Morgenlaend. Sprachgesch. p. 546 sq.

5) (Ienisch) de *fatis linguarum Orientalium* pag. III.

dominantibus lingua multum puritatis perpetuo perdebat, tunc tamen libris omnis generis, praecipue vero theologicis in ipsa compositis ad splendidissimum culturae gradum pervenit. Postquam Syrorum theologi in *Monophysitas* et *Nestorianos* disiuncti erant, hi praecipue de litteris bene meriti sunt [a]). Schola celeberrima *Edessena* inde a Vespasiano imperatore usque ad Nestorianos quinto saeculo expulsos maxime florens, multum linguae puritati et culturae impendit operae, atque cum alios litterarum peritos tum grammaticos quoque insigniores genuit, qui sicuti caeteri huius academiae magistri puriori lingua utebantur. Haec vero lingua emendata, vitiis liberata et a grammaticis exculta nomen *Edessenae* accepit.

Annot. 1. *Persae* quoque suam sibi hinc compararunt eruditionem et culturam; Edessae enim, quam litteris suis perdiscendi caussa adibant, simul lingua Syriaca imbuebantur [6]). Qua re in Syriacis libris saepe Edessena litterarum profanarum, quas dicunt, academia nomine *scholae Persarum* insignitur.

Annot. 2. *Medicos Syros* philosophiae quoque studio excultos, plerumque Nestorianos, *primos* constat fuisse, qui Arabes ut litteris et scientiae sese dederent, incitare, atque etiam rationem viamque hac in re ostendere solerent; multique Graecorum scriptores Syriacis versionibus divulgati in Arabibus erudiendis fundamenti loco usurpati sunt [7]); fortasse etiam illi Syri Arabes ad grammaticum vernaculae suae studium incitarunt; certe haud dubium est, scripturam inde ad Arabiae septentrionalis incolas venisse eamque alphabeti formam, qua Coranus initio scriptus erat, ab antiqua Estrangela Syrorum (§. 6, 5. 6.) repetendam esse.

Annot. 3. Alii *Iacobi Edesseni* (N. 8) praecipue industria et labore factum esse putant, ut sermo Syriacus excultior *Edessenus* nuncuparetur [8]). Nobis vero similius videtur veri, nomen illud ex eo profectum esse, quod in illa regione in universum syriacus sermo melior esset (§. 3, 5. Annot. 4.) et eruditorum Edessenorum industria maiorem adipisceretur puritatem et culturam [9]). Syriacae igitur linguae fere idem, quod Italicae evenit; quippe

---

a) Cfr. egregium *Eichhornii* tractatum: *Die Syrer, ein Fragment in Meusel's Geschichtsforscher* VII. pag. 117 sq.

6) *Assem.* Bibl. Or. III. P. II. p. CMXXIV sq. *Epiphan. adv. haereses* 66. T. I. p. 629. ed. Petav.

7) *Abulfarag.* Chronicon ed. *Pococke* Oxoniae 1663 in 4. p. 128.

8) *Assem.* Bibl. Orient. I, p. 476.

9) Cfr. *Wahlii* Morgenlaend. Sprachgesch. p. 558 sq. Recte *Adelungus* monuit (*Ueber die Geschichte der deutschen Sprache* p. 31) „*die Verfeinerung der Sprache geschiehet sehr langsam und nach und nach von dem Volke und dessen erweiterten Begriffen selbst, nicht von Sprachlehrern, welche an der Ausbildung der Sprache immer den geringsten Antheil haben*". In hunc sensum et *C. L. Fernow* (Ueber die Mundarten der italienischen Sprache in den Roemischen Studien T. III. p. 219) abiit: „*Die verschiedenen Mundarten einer Sprache sind eben so viele frühere Verzweigungen ihres ursprünglichen Stammes; und die gebildete Gesamtsprache ist als die Blüthe ihrer Entwickelung zu betrachten, die sich schon frühe bildet und entfaltet, aber erst spät ihre Vollkommenheit erlangt, und zu der die sämtlichen Mundarten ihren Antheil beytragen; die*

quae ab initio Florentiis, in praecipua eruditionis et culturae sede, exculta *Toscana* seu *Florentina* nominari solebat [10]).

8) Iam circa *annum quingentesimum* p. C. n. Syri in Aramaea orientali a Syris occidentalem incolentibus *vocalium pronuntiatione* sese distinguebant. Nestoriani ab Edessenis ceterisque occidentalibus Syris discrepantes vocali *o* (ܳ) Edessenorum in quibusdam vocibus vocalem *a* (ܰ) perpetuo substituunt. Ceterum pro certo asserit Assemanius a), Chaldaeos, qui orientales vocentur, a priscis temporibus Syriaca vocabula aliter ac Syros occidentales protulisse, idque comprobari ex iis vocibus, quae apud veteres scriptores graece ac latine e Syriaco sermone expressae legantur, ut *Abba*, *Phadana*, aliaque huiusmodi, quae a Syris *Maronitis* atque *Iacobitis* diverso modo pronuntientur. Verum non Nestorianorum sive Syrorum orientalium sed occidentalium tam Maronitarum quam Iacobitarum pronuntiatio novitatis arguitur, quae cum prisca Syrorum minime convenit. Quamobrem *Barhebraeus* hisce verbis b): „*Iosephus Huzita lectionem Edessenam in orientalem* (ܡܕܢܚܝܐ), *quam Nestoriani usurpant, immutavit; nam toto Narsetis* (ܢܪܣܝ) *tempore ita legebant, uti nos occidentales* (ܡܥܪܒܝܐ),“ nihil aliud videtur indicasse, nisi Chaldaeos Persasque e schola Edessena *Nisibin*, qua in urbe celeberrima schola sub a. 440 est constituta, commigrantes Edessenorum legendi morem ibidem retinuisse usque ad Iosephi Huzitae tempora, qui illo more sublato communiorem eandemque antiquiorem Syrorum orientalium lectionem restituit c).

9) Non multo post etiam linguae grammatica saepius tractata; omnia vero

---

aber den gröſsten, welche durch eine höhere Kultur ihrer Provinz, und durch vortreffliche Schriftsteller aus ihrer Mitte, die frühere Entwickelung derselben vorzugsweise befördert. Dieſs hängt aber lediglich von äuſseren zufälligen Umständen ab. Unter einer andern Fügung derselben konnte ein anderer Dialekt zur Bildung der Gesamtsprache das meiste beytragen und ihr eine andere Richtung, so wie der Sprache selbst einen andern Charakter geben.“

10) *Adelung's* Mithridates fortgesetzt von *Vater* T. II. p. 487 sq.

a) Bibl. Orient. II, 407. coll. T. III, P. II, p. 379. — *I. D. Michaelis* (Gramm. syriac. p. 88. in annot.) Assemanium illa, quae Barhebraeus refert, non intellexisse ait, quia scriptor ille celeberrimus non de dialecto vernacula loqueretur, sed de ea, qua in sacris uterentur; in illis enim Syros orientales olim non sua sed occidentali pronuntiatione usos, quam e celeberrima Academia Edessena transtulissent, idque et Barhebraei tempore a Iacobitis factum, a Nestorianis contra inde a Iosephi Huzitae tempore vernaculam dialectum in sacra esse introductam. Sed discrimen pronuntiationis in illa academia non exstitit, verum in variis regionibus varius oritur pronuntiandi modus; Huzita, Nisibensi scholae praepositus, Edessenam, quam in illa urbe adhuc habuerant, pronuntiationem cum elegantiori eademque in orientali Syriae parte ab antiquissimis temporibus recepta commutavit. Cfr. quae *Barhebraeus* copiose hac de re in gramm. metr. disseruit (Cod. Gotting. p. 6—9.).

b) Apud Asseman. Bibl. Orient. II, p. 407.

c) Cfr. *Assem.* Bibl. Or. III, T. 1. p. 100.

huius generis scripta Edessae prodierunt. Plerique dicunt primum grammatices librum scriptum esse a *Iacobo Edesseno*, teste Elia episcopo Nisibeno in initio institutionis grammaticae in mscr. codic. bibliothecae colleg. Maronit. [a]), quem laudat etiam *Barhebr.* grammat. metric. cod. Gotting. p. 6. At ex doctrina permagna litterarumque flore, quibus Syria et praesertim eruditorum scholae excellebant, verisimile videtur, quod et ab aliis scriptoribus in hac litterarum parte longe copiosissimis confirmatur, iam prius eius rei pericula, etsi imperfecta, esse facta. *Ioannes* enim *Barzugbi* [b]) Syros hosce grammaticos laudat: *Achudemen* (obiit a. 575) [c]), *Iosephum Huzitam* (ܗܘܙܝܐ, sub a. 580 florebat), *Iesudenah*, Kosrae episcopum, (post a. 700 vixit), *Honainum* (ܚܢܝܢ) sive *Ioannem medicum* (obiit 876 p. Chr. nat.) [d]), *Eliam* denique, episcopum Nisibensem, Eliae primo aequalem, sed post eum demum defunctum [e]). *Ebediesu* litterator notissimus in catalogo suo librorum ecclesiasticorum [f]) praeter illos hosce enumerat grammaticos: *Ioannem Stylitam* versus a. 830 florentem [g]) et *Ioannem*, *Chamisii filium*, qui anno 855 episcopus Themanonae est factus [h]).

Illarum grammaticarum maxima pars interiit; neque id valde lugendum. Tota enim Eliae Nisibensis grammatica inter memoratas longe optima, prouti in Cod. XXVII. Ecchellensis describitur, *circa litteras tantum et puncta versatur*, titulis decem comprehensa: 1) de litteris in universum; 2) de litteris, quae moventur deque quiescentibus; 3) de litteris radicalibus atque servilibus; 4) de casibus; 5) de asperis et lenibus; 6) de litteris, quae occultantur; 7) de litteris, quae invicem permutantur; 8) de punctis pluralem numerum indicantibus; 9) de pronuntiatione litterarum; 10) de specie nominum. Unde liquet, grammaticam Syriacam usque ad Eliae tempora admodum imperfectam et rudem fuisse [i]).

---

a) Cfr. Asseman. Bibl. Orient. I, p. 475

b) Cod. Ecchell. 27. p. 19 et 42. vid. *Asseman.* Biblioth. Orient. T. III. P. I. p. 256.

c) Cfr. quae Asseman. l. l. p. 192—195 ex Barhebraei Chronico affert.

d) Commemorat eum etiam *Barhebraeus*, cfr. *Asseman.* T. III. P. I. p. 256 et T. II. p. 270—272.

e) Asseman. l. l.

f) Quem librum *Assemanius* post *Abrahamum Ecchellensem* in Biblioth. Orient. T. III. P. I. ab init. typis exscribendum curavit.

g) Asseman. l. l. p. 256.

h) Asseman. l. l. p. 256. coll. p. 708

i) Cfr. Asseman. Bibl. Or. III. P. I. p. 287. et pag. 307, ubi legimus ita ܥܠ ܐܬܘܬܐ ܡܫܡܫܢܝܬܐ ܘܡܫܬܡܫܢܝܬܐ. ܥܠ ܐܬܘܬܐ ܕܢܦܠ ܘܡܬܡܟܟܢ ܡܬܚܠܦܐ. ܥܠ ܐܬܘܬܐ ܕܡܬܩܪܝܢ ܘܡܬܡܟܟܢ ܥܠ ܐܬܘܬܐ ܕܡܬܚܠܦܢ. ܥܠ ܐܬܘܬܐ ܕܡܬܛܫܝܢ ܒܩܪܝܢܐ. ܥܠ ܢܩܘܙܐ ܕܡܚܘܝܢ ܣܘܓܐܐ ܘܥܠ ܦܘܪܫܢ ܕܫܡܗܐ ܘܥܠ ܡܦܩ ܩܠܐ ܕܐܬܘܬܐ ܘܥܠ ܐܕܫܐ ܕܫܡܗܐ. ܥܠ ܩܘܫܝܐ ܘܪܘܟܟܐ. ܕܐܬܘܬܐ ܥܩܪܢܝܬܐ *de litteris genitivis et additis* (radicalibus et servilibus), *de litteris casuum nominis gerentibus* (litterae vocibus praefixae ܘ, ܕ, ܠ, ܒ), *de litteris lenibus et asperis*, *de litte-*

Annot. 1. *Ioannes Phincoie* ([illegible])[11], scriptor incertae aetatis edidit *exercitationes in voces* ([illegible]), quae libri inscriptio Hottingero progymnasmata rhetorico-logica sive grammatica significare videtur.

Annot. 2. Ex Eliae primi commentationibus grammaticis ([illegible]) exstat una *de punctis* sub Eliae Catholici nomine, quam Ioannes Barzugbi grammaticae suae inseruit[12].

Jesuiabus, anno 1190 p. Chr. episcopus Nisibensis factus, scripsit grammaticas quaestiones[13].

10) *Iacobus Edessenus*, qui medio saeculo septimo floruit, pristinam linguae puritatem, a qua, Arabum Syriam occupantium sermone vernaculam indigenarum, ut fieri solet, fere evertente, deflectere iam coeperat, omni studio restituit artemque ac methodum in ea discenda adhibendam docuit [a]). Idem impedire studuit, quo minus verbis uterentur praeter necessitatem recens procusis aut fines istius consuetudinis; Graeca verba, quibus nulla vox Syriaca respondebat, in Syriaco sermone retinendi, nimis transilirent; antiquos denique scriptores elegantiores imitandos proposuit, nimirum *Ephraemum*, *Iacobum Sarugensem*, *Isaacum Syrum* et *Xenaiam Mabugensem* [b]).

Nihilominus tamen abhinc reperimus linguam sensim ad peius ruentem; incipit ergo *argentea* linguae et litterarum aetas; loquendi usus et orthographia haud parum a priori differunt, elegantia scribendi ac subtile iudicium plane evanescit aut certe rarescit [c]). Saeculo vero VIII et IX lingua Syriaca crebriori Arabicae usu ab incolis una cum illa usurpatae magis deformata est; sec. X et XI ex oppidis, saeculo XII et XIII vero ex agris quoque est expulsa [d]). Permulti in Syria nati nunc Arabice scribebant, aut simul in utraque lingua, quorum, ut exemplum afferamus, *Gregorius Barhebraeus* fuit, etiam *Abulpharagius* dictus, (nat. 1226, obiit 1286.); insignem enim sese exhibet Arabicum perinde atque Syriacum scriptorem, ex Chronico Syriace prius scripto hortantibus amicis excerptum faciens Arabicum.

---

ris furtivis, de litteris, quae invicem permutantur, de punctis quae positiones nominantur, et quae dictionibus apponuntur pluralibus, ut has a singularibus distinguant, de syllabis dictionum e litteris Syriacis compositarum (proprie *litterarum Syriacarum*).

11) Asseman. Bibl. Or. III. P. I. p. 189 nomen illud significare *filium figulorum* affert.

12) Vid. Cod. Syr. Ecchell. XXVII, p. 42. cfr. Assem. Bibl. Or. III. P. I. p. 265.

13) Cfr. Assem. Bibl. Orient. III. P. I. p. 295.

a) Asseman. Bibl. Orient. II. p. 307 et 308 ex Barhebraei libro splendorum s. grammatica maiori.

b) Assem. Bibl. Orient. T. I. p. 478 sq.

c) *Wahlii* Morgenlaendische Sprachgeschichte p. 542.

d) *Eichhorn*. Geschichte der Litteratur. V Vol. pag. 455.

Annot. *Wahlius* [14]) saeculo quinto *auream*, decimo *argenteam*, duodecimo *aeneam* linguae Syriacae claudit aetatem.

11) Primus grammaticam accuratiori methodo tradidit *Io. Barzugbi* (ܒܪܙܘܥܒܝ), monachus Nestorianus coenobii Beth-Koke regionis Arbelae, qui ineunte tertio decimo saeculo [a]) florens, compositiones grammaticas, quae iam exstabant, collectas in unum volumen congessit. Duplex huius viri grammatica tam metro alligata, quam soluta oratione scripta cum aliis variorum de eadem re scriptionibus exstat manuscr. in bibliothecae Vatic. Codic. Syr. Ecchell. XXVII [b]). Metrica minor est, et quasi maioris compendium. Zugbium vero nostrum res grammaticas bene tractandi fuisse haud ignarum, ex brevi Assemanii descriptione [c]) facile est intellectu; septem scilicet distinguit partes orationis (ܡܢܘ̈ܬܐ ܕܡܠܬܐ): *nomen*, *verbum*, *pronomen* (ܚܠܦ ܫܡܐ), *participium* (ܡܠܬܐ ܫܡܐ), *adverbium* (ܥܠ ܡܠܬܐ); *praepositionem* (ܩܘܕܡܣܝܡܘܬܐ ܫܡܐ), *coniunctionem* (ܐܣܘܪܐ); qua tamen in re Graeca imitatus esse exempla videtur, cum graecae denominationes partium orationis accuratissime respondeant, et sicuti apud Graecos, *interiectio* desit, quam latinus sermo absente articulo partibus orationis adiunxit [d]). Praeterea Graecam huius partitionis originem nobis prodit illud, quod Syriacam linguam valde contorqueri in Graecis vocibus ἀντωνυμία, ἐπίρρημα, πρόθεσις accuratius in formatione reddendis videmus; confirmatque sententiam nostram inutilis ratio *participium* (μετοχή) in lingua Semitica tanquam peculiarem orationis partem distinguendi [e]).

14) Morgenlaendische Sprachgesch. p. 542 sq.

a) *Asseman.* Bibl. Orient. II. p. 485.

b) *Asseman.* Bibl. Orient. I. p. 578.

c) *Asseman.* Bibl. Orient. III. P. I. pag. 507:
ܥܠ ܡܢܘ̈ܬܐ ܕܡܠܬܐ ܘܟܡܐ ܐܢܝܢ . ܥܠ ܫܡܐ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܡܠܬܐ ܘܥܠ
ܦܘܠܓܘ̈ܗܝ . ܥܠ ܢܩܝܦܘ̈ܬܐ ܕܫܡܐ : ܕܐܝܬܝܗܝܢ
ܓܢܣܐ : ܘܐܕܫܐ : ܘܡܢܝܢܐ : ܘܐܣܟܡܐ :
ܘܐܝܟܢܝܘܬܐ : ܘܡܦܠܬܐ . ܥܠ ܐܘܣܝܐ ܘܓܕܫܐ . ܥܠ
ܡܠܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܡܢܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܡܠܬܐ . ܥܠ
ܢܩܝܦܘ̈ܬܐ ܕܡܠܬܐ : ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܣܘܥܪܢܐ ܘܡܚܫܒܬܐ :
ܩܠܐ : ܘܟܬܝܒܬܐ : ܥܠ ܬܚܘܡܗ ܕܡܠܬܐ ܘܦܘܠܓܗ .
ܥܠ ܢܩܝܦܘ̈ܬܐ ܕܡܠܬܐ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܓܢܣܐ : ܡܢܝܢܐ :
ܙܒܢܐ : ܦܪܨܘܦܐ : ܐܝܟܢܝܘܬܐ : ܐܣܟܡܐ : ܙܢܝܐ .
de partibus orationis et quot sint; de nomine, quod est prima pars orationis et de eius divisione; de iis, quae nomini accidunt, nimirum genus, species, numerus, figura, qualitas, casus; de substantia et accidentibus; de verbo, quod est secunda pars orationis; de iis, quae verbum consequuntur, i. e. opus, cogitatio, vox, et scriptura; de verbi definitione et divisione; de iis, quae verbo accidunt, i. e. genus, numerus, tempus, persona, qualitas, figura, modus.

d) Cfr. *Dionys. Halicarnass.* de compositione verborum sect. II. et interpretes ad illum locum: *Quinctilian.* Instit. Orator. lib. I. cap. 4. *Prisciani* col. 1024. Putsch. I. p. 655. ed. Krehl. Vid. *Osann.* ad Philem. p. XX. seq.

e) ܡܠܬܫܡܐ proprie *verbum nominis s. participium* quid in Syriaca lingua valeat, docent *Amira* in Gramm. Syriac. p. 251. et *Abrah. Ecchellensis* in Gramm. Syr. p. ܪܟܚ i. e. 228.: *Isaac Sciadrensis* in

Ad illud tempus alia quoque grammatici argumenti scripta minora pertinere videntur, quae nobis sunt servata, ut *rete punctorum*, id est de punctorum usu, auctore *Iosepho Bar-Malcon*, Mardae episcopo. Propter punctorum vocales exprimentium inopiam cum multa verba facile pro aliis haberi possent, plures de eiusmodi verbis ambiguis libros composuerunt, ut *Iosephus Huzita*, quem iam commemoravimus, *Honainusque*, deinde *Iosua Bar-Nun*, a. 820 patriarcha factus, et *Eudochus*, presbyter Meletinensis, cui *Assemanius* [a]) libellum quendam ordine alphabetico compositum tribuit in Vatic. bibliotheca adhuc exstantem: ܦܘܪܫܢܐ ܕܡܠܐ ܕܒܟܬܝܒܬܐ ܡܫܬܘܝܢ ܘܒܣܘܟܠܐ ܡܫܚܠܦܢ ܕܡܬܝܕܥܢ ܘܡܬܦܪܫܢ ܒܢܘܩܙܐ ܦܘܪܫܢܝܐ *distinctio vocum scriptura quidem similium, sensu vero differentium, quae per puncta distinctiva noscuntur et discernuntur.*

12) *Barhebraeus*, quo aequales vix ullum viderunt virum praestantiorem, inter Syrorum scriptores ab historicis et litteratoribus maximi est aestimandus, cum, ut hoc tantum utamur, Mogoles sub Hulacu irrumpentes ipse viderit resque ab illis gestas ac memorabilem aetatis suae historiam litteris mandaverit [b]); idem vernaculam grammatica et minori et maiori, utraque adhuc exstante excolere studuit [c]). Illa vero ܓܪܡܛܝܩܝ ܡܫܘܚܬܐ ܐܦܪܝܡܝܬܐ *Grammatica ad metrum Ephraemi* inscripta in Vaticana et academica Gottingensi bibliothecis servatur [d]); Grammatica *maior* allegorice ܟܬܒܐ ܕܨܡܚܐ i. e. *liber splendorum* vocatur, multoque est copiosior et maioris videtur momenti [e]); quatuor ei insunt partes: de *nomine* (ܡܠܬܐ ܫܡܐ), de *verbo* (ܡܠܬܐ ܡܠܠܬܐ), de *particula* (ܡܠܬܐ ܐܣܘܪܐ) et de *verbo nominis* (ܡܠܬܐ ܡܠܠܬܐ ܫܡܝܐ) [f]). Adiuncta est *ars metrica*, quae apud Syros perversissime et contra omnem pulcri sensum colebatur, cum magno perducti errore metris nimis artificiosis censerent veram poëseos naturam constare [g]).

Scriptum *de verbis aequivocis*, in Vaticana bibliotheca servatum idem *Bar-*

Gramm. ling. Syr. p. ܪܠܗ i. e. 235 sq. et *Greg. Barhebr.* in Gramm. Syr. breviori in Cod. MS. Gottingens. p. 16—17. vid. et §§. 49 et 57.

a) Bibl. Orient. III. P. I. p. 308.

b) Eius vitam adumbravimus in *hist. Syror. litterar.* l. l. p. 268 sq. et copiosius in Encyclop. Halensi T. VII. s. v. *Barhebraeus*.

c) Cfr. *Asseman.* Bibl. Orient. II. p. 307—308.

d) Ex bibl. Gotting. codicem manuscriptum inspiciendum et exscribendum accepimus grammaticam illam publici iuris facturi, eo scilicet consilio, ut quomodo Syri antiquiores linguam suam ipsi docte tractare conati fuerint, magis et facilius perspiciatur.

e) Cfr. *Renaudot.* liturgia orientalis Tom. II. pag. 470.

f) Apud *Arabum grammaticos* participium اسم فعل *nomen verbi* nominatur. Cfr. *Wahl* Elementarbuch der Arabisch. Sprache und Litteratur p. 158—159. Ita et *Isaac Sciadrensis* Gr. ling. Syr. p. ܩܢܚ hoc nomen Syriacum interpretatur.

g) Cfr. *I. G. Eichhornii* praefation. ad *Guil. Iones* poëseos Asiaticae commentarios p. XXII sqq.

hebraeus composuit [a]), et *librum scintillae* ܟܬܒܐ ܕܙܠܓܐ i. e. grammaticae epitomen, quam imperfectam reliquit [b]). Alius libellus grammatici argumenti, cuius auctorem haud novimus, anno 1459 p. Chr., ut ex inscriptione patet, absolutus etiam in Vaticanae biblioth. Cod. Ecchell. XXVII invenitur. Metro heptasyllabico conscriptus est hoc titulo: *de quatuor punctis radicalibus, quae distinctiva et magna dicuntur, auctore quodam philosopho* [c]).

De *serioribus libris grammaticis et lexicis* seculo XVI et XVII a Maronitis scriptis, e quibus grammatica *Amirae* locupletissima est et hac in re laude dignissima, vide §. 5. I, 2. et II, 5.

Annot. 1. Alios quoque grammaticos Amira in grammatica sua nominat; ut *Davidem* quendam *Pauli filium*, Syrum, qui annotationes in grammaticam scripsit [1]); deinde *Eliae* Syri grammaticam [2]) et quoddam eius fragmentum [3]), *Ioannem Estunoio* [4]) aliumque *Ioannem Syrum* [5]), praeterea *auctorem grammaticae Chaldaicae sermone Arabico declaratae* [6]). Vid. §. 5. I, 2.

Annot. 2. Hac in §. praecipue in enumerandis Syrorum grammaticis accuratiores esse voluimus, quia quae hac de re tradidimus, ex multis variisque notitiis hic illic repertis colligere necessarium fuit, et quia hanc ipsam ob caussam diversissima atque dubia praesertim de primo grammatices praecepta proponendi periculo circumferri vidimus. Ut enim plurimi, *Wahlius* [7]) *Gaabiusque* [8]) ex aliquo *Assemanii* loco supra allato [9]) ab *Iacobo Edesseno* medio saeculo septimo, ita alii, ut *Eichhornius* [10]), alium eiusdem scriptoris locum non satis diligenter inspicientes, anno 580 primam grammaticam scriptam esse aiunt. Omnibus vero notitiis, quascunque reperire potuimus, inter se comparatis quamquam primam grammaticam certo adsignare anno haud in promptu est, tamen supra demonstravimus, eam, qualiscunque fuerit, illo tempore esse antiquiorem, cum eius auctorem iam anno 575 mortuum esse extra omnem positum sit dubitationem.

15) Restat nunc, ut quaedam afferamus de Syrorum ipsorum periculis, quae in lexicis suae linguae colligendis fecerint. Litteratura Syriaca inter Semiticas, Arabica ut hac in re praestantiori excepta, insignis est lexicis saeculo IX et X Syriace conscriptis, quorum auctores cum sint Semiticae originis, licet ordine et copia nostris lexicographis solita careant, iis tamen multis in rebus certiores sint necesse est. Quae enim grammaticis supra nomi-

a) *Assem.* Bibl. Or. II. p. 508.
b) *Assem.* l. l. p. 272.
c) Cfr. *Assem.* Bibl. Orient. III. P. I. p. 508.
1) P. 1. et 52. alibi.
2) P. 9. 54 et 56 sq.
3) P. 58 et 249.
4) Pag. 57, 58 et 250.
5) Pag. 48.
6) Pag. 52, 40, 48, 56, alibi.
7) Morgenlaend. Sprachgesch. p. 558 sq.
8) Ueber die Litteratur der christl. Syrer in *Pauli* Nov. Repert. T. III p. 562.
9) Bibl. Orient. I. p. 475.
10) L. l. in Meusel's Geschichtsforscher T. V. pag. 159.

natis in perspiciendis accuratius firmiusque stabiliendis grammatices regulis erat sollicitudo, eadem et hos ipsos, et alios ad verborum non minus quam nominum propriam et primariam vim indagandam solertius simulque ad ea, quae in libris sparsim invenerant, in unum quasi thesaurum colligenda impulit. Originem inde suam lexica illa repetunt, quae tamen pleraque in vocabulariorum numerum sunt referenda, et partim ordine alphabetico utuntur, partim vero secundum materiem disposita sunt.

Honainus medicus (§. 4, 9.) scripsit lexicon compendiosum, de quo *Isa Bar-Ali* in praefatione lexici Syro-Arabici loquitur [1]).

Iosua Maruzaeus (ܡܪܘܙܝܐ) Bar-Ali tempore prior fuit, et in praefatione lexici ab hoc collecti commemoratur [2]).

Gabriel medicus, *Bochtiesu filius*, genere Elamita, Aaronis Raschidi Chalifae tempore floruit, non medicinae tantum, sed etiam linguarum Syriacae, Persicae et Arabicae peritus; scripsit idem, uti aequalis suus *Honainus*, lexicon Syriacum [3]).

His vero quae modo commemoravimus multo maioris momenti est illud, quod *Iosua* sive *Isa Bar-Ali* [4]), medicus, Honainique discipulus [5]), composuit lexicon. Floruit vir ille celeberrimus anno circiter 885 [6]), et lexicon eius Syro-Arabicum ordine alphabetico compositum, quod Abrahamo cuidam dedicavit, in Bibl. Vaticanae Codic. Ecchell. XXVII, in Medicea secreta, Dubliniensi in Hibernia [7]), et Lugduni Batavorum exstat [8]); eiusque in Bodleian. IV [9]) et Parisiis II Codices (Syriac. 290—291.) servantur. Praefationis eiusdem specimen Syriace, Arabice et Latine exhibet *Hottingerus* [10]), sed menda multa tam in textu, quam in versione deprehenduntur. Maruzaei et Honaini lexicis Bar-Ali, quod in praefatione ipse profi-

1) Cfr. *Hottingerum* in Bibl. Orient. p. 297.

2) Cfr. *Hottingeri* Bibl. Orient. p. 297.

3) *Asseman.* Bibl. Orient. T. III. P. I. p. 258.

4) Isa est Arabica nominis Iosuae in bibliis usitatioris forma; ideo utrumque idem significat, Isa vero in hoc viro appellando saepius utuntur.

5) *Assem.* Bibl. Orient. I. p. 630.

6) *Assem.* l. l. III. P. I. p. 257.

7) *Assem.* Bibl. Orient. III. P. I. p. 257.

8) In bibliotheca reg. Gotting. servatur apographum huius Cod. Lugdunens., olim iussu et auspiciis *Muenchhusii*, suasore *I. D. Michaeli* factum. Satis diligenter scriptum esse nobis videtur, haud raro tamen puncta diacritica aut omissa sunt aut male posita partim haud dubie codicis ipsius vitio. Ex Cod. MS. Lugdunensi hoc apographum, quod in littera *Nun* desinit, esse sumtum, ipse docet *I. D. Michaelis* in sua Lex. Syriac. Castelliani editione p. 2. In Arabicis *Bar-Ali* explicationibus multa sunt obscura; vocabula enim reperimus in lexicis frustra quaesita, certe e vitae communis usu ducta. Arabicae apposita est explicatio Syriaca: multae autem lexico desunt voces. Praeterea malo est institutum, quod saepius non radices ipsae, sed formae earum participiales sub ܡ et ܡܬ, earumque tempora futura sub ܢ et ܢܬ proponantur, quo fieri solet, ut multa respicere debeas loca vocem quandam quaesiturus. Exemplum Lugdunense scriptum est anno Graecorum 1865 i. e. 1554 p. Chr. n. secundum epigraphen Arabicam in calce annexam. — Cfr. etiam Michaelis Beurtheilung der Mittel, welche man anwendet, die hebr. Sprache zu verstehen p. 239.

9) *Uri* Catalog. Codicum Orientalium. Codic. Syriaci 119—122.

10) Bibl. Orient. inde a pag. 295.

tetur [11]), usus est. Idem scripsit et *explanationem vocum exoticarum e Syriaco in Arabicum*, quae exstat in Biblioth. Vatican. Codic. Arabic. 81. [12]).

Ananiesus Barsaru, episcopus Hirtae (ܚܝܪܬܐ), qui sub annum 900 floruit, scripsit *vocabularium cum interpretamentis* (ܫܡ̈ܗܐ ܟܕ ܡܬܦܫܩܝܢ). Huius et aliorum virorum vocabularia cum ab amanuensibus ita sint permista, ut vix discerni queant, *Assemanius* [13]) illud, quod in Vatic. Bibl. Codic. Syriac. 4. exstat, *vocum Syriacarum interpretatio* inscriptum, huic *Ananiesu* adscripsit.

Opus vero in hac litterarum parte nobis longe utilissimum *Abulhasan, Isa bar Bahlul* (ܐܒܘܠܚܣܢ ܝܫܘ ܒܪ ܒܗܠܘܠ) edidit. Lexicon illius Syro-Arabicum circa annum 963 in coenobio Kuzchaia (ܩܘܙܚܝܐ) congestum, exstat manu scriptum Oxoniae Cod. Huntingt. 157. Marsh. 198., in Cantabrigian. bibl. Cod. 2492. (olim codex Erpenianus), in bibliotheca Laurentiana Florentiis inter Cod. Palatin. 327. 328., nunc 2. 3. [14]) et fortasse etiam aliis in locis. Ingens ex multis libris collectum volumen in fol., in quo multi auctores saepissime citantur utpote Syriace loquentes, ex quibus *Bar Seruschai*, *Zacharia*, *Raban Almeruzi* lexicographi esse videntur; ceteros partim adhuc ignotos, quos affert scriptores, *Castellus* in praefatione ad lexic. heptaglott. recenset; qua tamen in recensione plures reperies mendas [15]).

Annot. *Castellus* hoc quidem lexicon saepe adhibuit ei, quod ipse elaboravit: sed idem multa adhuc in lexicis et locupletandis et emendandis superesse in praefatione luculenter docet; itaque ad nostram usque exiguam Syriacae linguae scientiam augendam illud Barbahluli lexicon ab eruditis excerpatur necesse est. Quod ad oeconomiam huius lexici attinet, eam non diversam esse ab ea, quae supra Bar-Ali lexico inesse diximus, *Gesenius*, qui Oxoniensem Cod. Barbahl. MS. partim excerpsit, mecum benigne communicavit [16]).

Elias, quem inter grammaticos commemoravimus, scripsit et *nomenclatorem Syro-Arabicum* non ordine alphabetico, sed secundum materias dispositum. Exstat ille manu scriptus in biblioth. Vaticanae Codic. Ecchellens. XXVII, etiam in bibliotheca Gothana, ubi eum nobis inspicere licuit; duplex eiusdem exemplum in bibl. Bodleiana Codic. 310 et 3069 servatur. Eundem addita latina interpretatione typis Congregationis de Propag. fide *F. Thomas a Novaria* 1636 in 8., suppresso licet Eliae nomine edidit, mendis vero multis inquinatum.

Gothae etiam aliud *lexicon anonymum* Syriacum servatur, sed eius initium desideratur.

De his omnibus Syrorum lexicis et Syriace et Arabice scriptis conferendus est *Gesenius* in *Commentatt. Oxoniens.* P. I. brevi edendarum. Cfr. *eius* hebr. und chald. Handwoerterb. ed. 2. p. XXII sq.

---

11) Hotting. Bibl. Orient. p. 297.

12) Cfr. Assemian. Bibl. Or. III. P. I. p. 257.

13) Bibl. Or. III. P. I. p. 261.

14) *Adler* version. Syriac. p. 99.

15) *Lorsbachii* Archiv. I. p. 12.

16) Vid. *eiusdem* hebr. und chald. Handwoerterb. ed. 2. p. XXIII.

14) Prisca Syrorum lingua etsi iam saeculo XII exeunte ab Arabica paene summota erat sermoque vulgaris esse desierat, in sacris tamen cultuque divino apud omnes diversasque Syrorum ecclesias partesque etiam seriori tempore usurpata est, ut apud *Maronitas* [a]), quorum plures saeculo XVI, XVII et XVIII Syriaca institutione (§. 5. I, 2.), mirifica eruditione et praecipua librorum Syriace scriptorum cognitione atque diligentia insignes fuerunt, qua litterarum monumenta undique collegerunt et conservare studuerunt; *Moses Mardenus* scilicet, *Amira*, *Isaac Sciadrensis*, *Iosua Acurensis*, *Abrahamus Ecchellensis*, *Assemanius uterque*; deinde apud *Nestorianos* [b]) et apud *christianos Sancti Thomae* inter Indos versantes [c]), quamquam Maronitis et Nestorianis *Arabice*, christianis vero Sancti Thomae *Malabarice* vulgo loqui solenne est.

Annot. *Nestoriani* ubique officia divina, quae dicuntur, in lingua Syriaca celebrant, Epistolam et Evangelium, primum Syriace, deinde vulgari sermone ad populum recitantes; idque non solum in Syria, Mesopotamia, Chaldaea et Perside, sed etiam in India, Tataria et Sinis. Ceterae Syrorum gentes, ut *Maronitae*, *Iacobitae* et *Melchitae* Syriaco quidem idiomate in sacris utebantur olim atque etiam nunc utuntur: sed Melchitae, ritum Graecum sequentes, Syriacae linguae Arabicam cum Graeca commistam omnino substituerunt; Maronitae vero et Iacobitae praeter scripturae lectiones etiam in precibus hymnisque Arabicum sermonem pro Syriaco usurpant, et cum Syriaco passim et pro arbitrio coniungunt [z]).

15) *C. Niebuhrius* quidem [d]) Syriacam linguam in paucis Syriae regionibus adhuc vernaculam esse ait, nominatim *in pagis quibusdam montanis*, et *Wahliius* [e]) christianorum idioma in vicis *circa Merdin et Mosul*, quod idem *Niebuhrius chaldaicum*

---

a) De illorum historia praeter ea, quae *Assemanius* in Bibl. Orient. I, 498 sq. affert, brevem omnium rerum memorabilium narrationem ab ipsis gestarum invenies in notissimo illo *Volneii* libro: *Reise nach Syrien und Palaestina* II. p. 7 sq. convers. Germanic.

b) Cfr. de illis tractatum copiosum in *Asseman.* Bibl. Or. T. III. P. II; et *Eichhornii Geschichte der Syrer* (i. e. *Nestorianorum*) in *Meusel's Geschichtsforscher* T. V. p. 117—147.

c) Cfr. *Asseman.* Bibl. Orient. T. III. P. II. in pluribus locis et *Fr. Wrede* account of the St. Thomé christians on the coast of Malabar in *Asiatik Researches* VII. p. 362—380. Coll. *Staeudlin's Magazin für Religion, Moral und Kirchengeschichte* IV. p. 92 sq. Ii a *Nestorianis* non tanquam diversa religionis christianae pars differunt, sed regione tantum, quam incolunt, distinguuntur.

z) *Asseman.* Bibl. Orient. T. III. P. II. p. 377 sq.

d) Reisebeschreibung nach Arabien und andern umliegenden Laendern. Bd. II. p. 35[illegible]. Cfr. Voyage de *M. Niebuhr* en Arabie et en d'autres pays de l'Orient avec l'extrait de sa description de l'Arabie et des observations de Mr. Forskal. En Suisse 1780. T. II. p. [illegible]. En Syrie, *et en Palestine, on n'entend parler qu'arabe, il est vrai; mais le syriaque n'est pas cependant une langue morte, et on le parle encore dans plusieurs villages du gouvernement de Damask.*

e) Morgenländische Sprachgesch. p. 546 sq.

nominat [a]), Syriacum esse existimat. Quae res, quamquam ob *Niebuhrii* auctoritatem plurimis probata est viris doctis, parum tamen nobis videtur firma et stabilita. Abiit quidem in eandem sententiam alius Syriae terrarumque vicinarum viator, *W. G. Brownius* [b]), qui in oppidis *Wara* et *Malala* Damascum inter et Balbek sitis linguam Syriacam contendit in usu esse; sed hac in re ne *Niebuhrio* quidem, alioquin fide dignissimo, cum linguam Syriacam ignoraret, multum tribuas necesse est. Quid? quod non modo *Ferrières-Sauveboeuf* [c]), sed etiam, quod maioris est momenti, *Volneius* huic rei contradicit [d]), qui illo *Niebuhrii* nuntio incitatus, hanc rem accuratius ac diligentius investigavit, Syriacamque linguam non amplius vigere, sed prorsus emortuam esse invenit. Qui vero eum secuti sunt in illis terris perscrutandis *Chateaubriand* [e]), *Seetzen* [f]), *Mayr* [g])

a) L. l. enim addit: *Dans beaucoup d'endroits aux environs de Mérdin et de Mosul, les chrétiens parlent le chaldéen et les habitans des villages qui ne fréquentent pas les villes, n'entendent que cette langue, qui leur est maternelle. Elle ne l'est pas pour les chrétiens des dans les villes même de Merdin et de Mosul, qui au lieu du chaldéen, parlent l'Arabe, qu'ils écrivent avec des lettres chaldaïques, comme les Maronites écrivent aussi l'arabe avec des lettres syriaques, et les Grecs le turc avec des lettres grecques.* Vid. descript. de l'Arabie p. 81.

b) *W. G. Brown's* Reisen in Afrika, Egypten und Syrien, aus dem Englischen uebersetzt und mit Anmerkungen versehen von *M. C. Sprengel*: etiam sub hoc titulo: Bibliothek der neuesten Reisebeschreibungen T. I. p. 489: *Bald nachher kamen wir nach Wara, einer kleinen Stadt, auf der noerdlichen Seite der Landstrasse. Merkwuerdig ist es, dass sich bloss hier und zu Malala das Syrische noch immer als eine lebendige Sprache erhaelt, die der Vater den Sohn lehrt, ohne hierzu eines Buchs benoethigt zu seyn. Es schien mir, als wenn sich zwey unsrer Mauleseltreiber viel lieber in dieser als in arabischer Sprache unterhielten, wiewohl die letztere mit jener viel Aehnlichkeit hat.*

c) Mémoires historiques, politiques et geographiques des voyages du Comte de *Ferrières-Sauveboeuf*, faits en Turquie, en Perse et en Arabie depuis 1782 jusqu'en 1789. Tom. II p. 169: *Les Maronites se sont encore établis dans les environs du Mont-Liban, où ils ont bâti plusieurs Monastères. Quoiqu'ils soient sujets au Siège de Rome, ils ont leur rite en langue syriaque, qu'ils bredouillent sans l'entendre.*

d) Voyage en Syrie et en Egypte, pendant les années 1783, 1784 et 1785. T. I. p. 351 sq.: *L'idiome général de la Syrie est la langue arabe. M. Niebuhr rapporte, sur un-ouï-dire, que le syriaque est encore usité dans quelques villages des montagnes; mais quoique j'aye interrogé à ce sujet des Religieux qui connoissent le pays dans un grand détail, je n'ai rien appris de semblable: seulement on m'a dit que les bourgs de Maloula et de Sidnâïa, près de Damas, avoient un idiome si corrompu, que l'on avoit beaucoup de peine à l'entendre. Mais cette difficulté ne prouve rien, puisque dans la Syrie, comme dans tous les pays Arabes, les dialectes varient et changent à chaque endroit. On peut donc regarder le Syriaque comme une langue morte pour ces cantons. Les Maronites, qui l'ont conservé dans leur liturgie et dans leur messe, ne l'entendent pas pour la plupart en le récitant.*

e) Vid. F. A. de *Chateaubriand itineraire de Paris à Ierusalem et de Ierusalem à Paris en allant par la Grèce, et revenant par l'Egypte, la Barbarie et l'Espagne.* ed. 2. 1811. 3 Tom.

f) *U. F. Seetzenii* itinerarium invenitur in von *Zach's monatlicher Correspondenz zur Befoerderung der Erd- und Himmelskunde* T. XII sq. et in *Fundgruben des Orients.* CII. *a brief account of the countries adjoining the lake Tiberias, the Jordan, and the dead Sea.* London. 1810.

g) Schicksale eines Schweitzers waehrend seiner Reise nach Jerusalem und dem Libanon, von ihm selbst beschrieben. St. Gallen. 1815.

Clarke [a]), *Forbin* [b]), *Joliffe* [c]), *Buckingham* [d]), *Legh* [e]), *Burckhardt* [f]) et *Scholz* [g]) aut hanc rem omnino praetermiserunt, aut loca ea, in quibus *Niebuhrius* Syriacam linguam vigere ait, ipsi non perlustrarunt. Etenim *Burckhardtus* quoque, cum diligente et accurata observatione, tum veri studio nemini cedens, nihil hunc in finem attulit, nisi Maronitas aliquot ad *Kascheiae* coenobium non solum linguae Syriacae cognitione excellere, sed etiam Syriace loqui posse [h]), pariter ac nos latine loqui discimus [i]). Quae cum ita essent, antiquam Syrorum vernaculam inter linguas mortuas esse referendam, non temere statuisse nobis videbamur.

§. 5.

Syriaca lingua recentiori aetate grammaticis et lexicis culta.

Inter Europaeos inde ab initio saeculi XVI non omnino defuerunt, quibus quaedam, quamvis mediocris, esset Syriacae linguae cognitio. Quorum primum, *Theseum Ambrosium*, iuris consultum, Syri *Acurius Iosephus Sacerdos*, *Moses Monachus Diaconus* et *Helias Hypodiaconus* Romam Leone X pontifice maximo ad Lateranum concilium missi litteras Syriacas docuerunt inde ab a. 1514. [k])

---

a) *Travels in various countries of Europe, Asia and Africa by* Edw. Dan. Clarke. 8 Vols. 8. Lond. 1818.

b) *Voyage dans le Levant en* 1817 et 1818 *par M. le Comte de* Forbin. Paris 1820. ed. 2.

c) *Letters from Palestine, descriptive of a Tour through Gallilea and Judea, with some account of the dead Sea etc. by* T. R. Joliffe. London. 1820. 8. ed. 2.

d) *Travels in Palestina through the countries of Basan and Gilead, including a visit to the cities of Geraza and Gamala in the Decapolis.* Lond. 1821. 4.

e) *Leghii* itinerarium adiectum est illi, quod *William Macmichael* edidit *Journey from Moscow to Constantinople in the years* 1817. 1818. London. 1819. 4. p. 181 sq.

f) *J. L. Burckhardt Travels in Syria and the holy Land.* Lond. 1822.

g) *J. M. A. Scholz Reise in die Gegend zwischen Alexandrien und Paraetonium, die libysche Wueste, Siwa, Aegypten, Palaestina und Syrien in den Jahren* 1820 *und* 1821. Leipzig. 1822.

h) *Travels in Syria and the holy Land.* p. 22.: *Three hours distant from Kanobin* (quod coenobium Maronitarum patriarcha habitat) *at the convent Kashheya, which is near the village Ehden, is a printing office, where prayerbooks in the Syriac language are printed. This language is known and spoken by many Maronites, and in this district the greater part of them write Arabic in the Syriac characters. The names of the owners of the silk-worms were all written in this character in different hands, upon the bags suspended in the church.*

i) Non vernaculam iis esse linguam Syriacam, docet idem *Burckhardtus* alio loco, (*Travels in Syria* etc. p. 186.) de schola Maronitarum, in qua clerici erudiuntur, in coenobio Ain Varka (عين وارقة) ante aliquot annos instituta inter alia ita disserens: *Besides the Arabic language they are taught to speak, write and read the Syriac.*

k) *Thesei Ambrosii* introductio in Chaldaicam linguam, Syriacam atque Armenicam et decem alias linguas fol. 14.: *paucos abhinc annos* (editus est liber a. 1539, in quo imprimendo plures consumebantur anni) *ab Iulio eius nominis secundo, Pontifice maximo, convocato oecumenico inchoatoque Concilio et sub Leone Decimo perseverante, venere Romam ad Synodum a Presbitero Iano seu Ioanne directi Indi. Venerunt et Syri Chaldaei, Iosephus Sacerdos, Moyses monachus diaconus et Elias. Quorum sacerdos cum divinam lyturgiam (quam missam he-*

Acri ille animo difficile subiit studium et ne senex quidem deseruit; codices ut sibi compararet magnam dedit operam; sed fortasse omnia, quae multo sudore didicerat, prorsus periissent [a]), nisi is, quem has litteras restituisse haud immerito aiunt, *Albertus Widmanstadius*, iuris consultus et ex Caroli V imperatoris comitatu Bononiam a. 1529 profectus forte cum eo convenisset et a sene illo ad Syriacam linguam discendam excitatus libentissime ipsius institutione usus atque apographo antiquae Syriacae evangeliorum conversionis donatus esset [b]). Qui qui-

---

braico (?) nomine appellamus) celebrare sacraque Deo offerre munera intenderet, nec prius illi permissum, quam quo ritu sacrosanctum munus perficeret et quibusnam verbis in conficiendo uteretur, clare intellectum foret. Tuncque mihi a Reverendissimo Cardinali Sanctae Crucis, apud quem fuerant hospitio recepti, delatum fuit onus, ad verbum (quod dicitur) libellum missae chaldaicae transferendi. Tum ego, ne munus assignatum defugisse viderer, operae pretium me facturum arbitratus sum, si ascitis mecum Hebraicis et Punicis, seu Arabicarum litterarum gnaris, quod vix tunc temporis elementa chaldaica, hebraica atque punica cognoscebam, ad id exequendum me protinus mature accingerem. Rogavique primum hominem quendam diaculum olim hebraeum, — — et dum ad rei effectum devenissemus, non mihi omnino satis pro voto faciebat, proinde Iosephum Gallum, Hebraeum Doctorem et illius celebrati nominis Rabbi, Iulii pontificis medici, physici filium — — — rogavi, ut in re hac paululum operae tribueret. — — Nec sane defuit. Elia namque Chaldaeo, verba Chaldaice et Arabice (quod scilicet Syriacum omne vulgus ea lingua passim utatur) recitante, ille mihi materno nec minus latino referebat sermone. Atque hoc a nobis modo in scriptis redacta sunt omnia et praedicto Cardinali una cum dictis Chaldaeis et Iosepho pariter consignata. Dataque tum fuit Chaldaeis istis Syris libera in Urbe licentia libertasque sacra celebrandi. Cfras et fol. 78. a. *et Widmanstadii* praef. ad suam N. T. *Syriaci* edit. p. 10 sq.

a) Permultae quoque turbae illius temporis studiis Ambrosii nocuerunt, ut ipse fol. 15—16. *Introduct. Chald.* monet. „*Id*, ait enim, *animo ac mente concepi, ut — — Psalterium Chaldaicum ex Syria advectum in publicum ederem. Cum — — aeneis comparatis typis conflatisque ex convenienti metallo litterarum formulis et adiecta pene manu post maximos infinitosque propemodum sumptus, — — iam necessariis omnibus ordine suo dispositis chalcographoque ad rei expeditionem parato, Psalterium illud chaldaicum et collectanea quaedam nostra, ad linguae illius multarumque aliarum linguarum lectionem, notionem, mutuamque inter sese conformationem spectantia, in unum volumen redacta, propediem imprimenda sperarem: ad annuam patrum meorum synodum Ravennam proficiscor et dum dissolutionis finem praestolor reditumque in patriam desidero, — — patria mea infelix — — civitas — — a Gallorum exercitu obsidetur, — — vi capitur. — — — — Factumque est, ut in illa immani clade ac patriae ruina omnia quoque mea, librorum inquam — — — gratam supellectilem — — in uno fere temporis momento perdiderim. — — Post septem vero annos — — in manibus publici cuiusdam fartoris reperto iam semilacero Psalterii libello — — iterum ad illius publicationem animum adieci, praemissa nihilominus quadam prius ex locupletissima illa iam deperdita nostra, ad linguarum multiplicium notitiam introductione, particula.*"

b) *Widmanstadius* in praef. ad suam N. T. Syriaci editionem p. 18 sq. ita rem narrat: „*Arabicae et Syrae linguae fundamenta quaedam exilia, urgente quasi numine, iacta fuerunt Romae primum, Leone X Pont. Max. Christianam remp. administrante. Nam cum is patrum concilium a Iulio II convocatum, ad Lateranum haberet, missi eo ex Syria fuerunt Legati Acurius Iosephus sacerdos, Moses monachus diaconus, et Helias Hypodiaconus, homines religiosi et eruditi, qui Theseum Ambrosium Albonesii Regulum, iurisc. litteras Syriacas tum docuerunt. Is annis postea multis intra monasticas cellas (erat enim voto suo S. Augustini Canonico instituto obstrictus) meditando tantum perfecit, ut Syri quoque ingenium ipsius et acrem praesentemque in eo labore animum vehementer admirarentur. Ceterum cum ego a. 1529*

dem quarto anno post Sienae in bibliotheca Lactantii Ptolemaei reperit quatuor Evangelistarum libros una cum nonnullis Ephraemi et Iacobi Syrorum opusculis, quae sibi exscripsit, ita ut Syriacae linguae cognitionem suam magis augere et certiorem reddere posset, qua in re *Simeonis*, Syrorum, qui iuga Libani incolunt, Episcopi Catholici institutio multum eum adiuvit [a]). Haud multo post, dum vir ille diligentissimus Novum Test. Syriacum typis excudere frustra studebat, anno 1552 *Moses Mardenus* (Meredinaeus), sive *Antiochenus*, uti nominari maluit, ab Ignatio, patriarcha Antiocheno ad Iulium III papam Romam missus est cum ob alias caussas gravissimas, tum ut vetustis iisdemque optimis instructus codicibus Novum Test. Syriacum imprimendum curaret [b]). Quod quidem utroque viro coniuncto anno 1555 sumtibus Ferdinandi imperatoris Viennae perfectum; quo facto primus liber Syriacus impressus est. Mosis autem illius familiaritatem atque institutionem cum omnes litterarum orientalium cultores, tum praecipue et *Andreas Masius* ambivit [c]), qui etiam iam antea *Sulaca* (ܣܘܠܩܐ Arabice صعون) Seleuceno sive Mozollano [d]) magistro usus erat. Mox grammaticae et lexica prodierunt, quibus quicunque in Syriacam librorum sacrorum versionem tractandam incumberent, valde adiuti sunt. Uti vero Romanae ecclesiae coniunctione cum Maronitis inita prima hanc linguam discendi copia erat facta, ita etiam Romae praecipue illius studium floruit ibique inde a saeculo XVI exeunte ab eruditis Syris (*Amira*, *Abrahamo Ecchellensi*) praestantissima i[redacted]

in divi Caroli Caesaris invictissimi, Sacri diadematis caussa Bononiam proficiscentis comitatu essem et mihi contubernalibusque meis Regii Lepidi, a metatoribus hospitium iuxta coenobium, ubi Theseus iam senex vitam agebat, forte attributum fuisset, postridie eius diei templum ingressus, venerandum senem casu obvium salutavi, qui ut me de Coenobii Bibliotheca rarisque in ea libris sciscitari intellexit, e vestigio in conclave introduxit, et arreptis e pluteo SS. Evangeliis Syriace scriptis, Hospes, inquit ingemiscens, peregrinis his studiis deditus sum annis circiter XV eaque sine rivali ad hanc diem amavi. Utinam obveniat mihi aliquando prompto paratoque ingenio vir, qui sermonem hunc Iesu Christi sanctissimi labris consecratum, posteris tanquam per manus tradendam, nam aetas mihi prope iam exacta est, a me accipere velit. Cui ego, pater, inquam, si paucorum horarum operae parcere nolueris, auditorem me habebis in hac ipsa expeditione expeditissimum. Quo audito Theseus omneis in ea lingua thesauros multo sudore sibi comparatos protulit, manuque sua, quantum angustia temporis, ingeniique mei vires tum ferebant, ex commentariis suis descripsit, et mihi ea obtestatione suppeditavit, ut quo me beneficio tum complecteretur, id olim apud Ecclesiam Iesu Christi collocarem.“

a) Cfr. *Widmanstadii* praefat. ad suam Novi Test. Syriaci editionem p. 20.

b) *Widmanstad.* l. l. fol. 12 et *Mülleri* Symbol. Syriacae I. p. 1. et II. p. 37.

c) *Muelleri* symbol. Syriac. p. 1 sq., ubi litteras ab utroque scriptas invenies; *Waseri* instit. linguae Syrae in praefationis initio et *Masii* Grammat. Syr. in Bibl. Polygl. Antwerp. Tom. VI. p. 4. et 14. et in Pecul. Syr. ibid. pag. 3. et 45.

d) De hoc viro eiusque historia memorabili vid. Asseman. Bibl. Orient. I, p. 523 sq.

lucem prolata sunt opera. *Moses* iam *Mardenus* grammaticam et dictionarium Syriace conscriptum secum in Europam tulerat a); deinde vero codices plurimi ex omnibus Asiae partibus conquisiti in bibliothecam Vaticanam migrarunt, ita ut Romam, hanc rem si respicias, veram Syriacae eruditionis sedem iure vocaveris. Praeterea continua Romanae ecclesiae cum Syriacis ecclesiis consuetudo necessario postulabat, ut illius sectatores ritus, liturgias, antiquitates et historiam ecclesiasticam accuratius inspicerent linguamque ideo Syriacam callerent. In cuius studio propagando et adiuvando Romanae orientalium litterarum typographiae cum illo Maronitarum collegio et cum congregatione de propaganda fide coniunctae multum profuerunt; deinde aliis quoque locis, uti Viennae iam 1555, Genevae 1569, Antwerpae inde ab 1571, Lugduni Batavorum inde ab 1594, Vitembergae 1611, Cothenis Anhaltinorum 1621 et fere ab omnibus academiis Syriacae typographiae sunt institutae. Neque apud Maronitas montem Libanon colentes Syriacae linguae studium evanuit omnino; quippe quorum nonnulli certe codicibus describendis, interdum et libris componendis operam dederunt. (N. 5.) Recentiori tempore in coenobio *Kascheia* ad vicum *Ehden* typographia est instituta, qua saltem breviaria et formulae precum Syriace scriptae vulgantur b). Multi vero Europaei, inprimis Germani linguae illius recens impetitae studium magna cum diligentia propagarunt, variam probe perspicientes utilitatem omnibus linguis Semiticis et sacrarum scripturarum interpretationi et illustrationi inde redundaturam. Sed subsidiis destituti id tantum praestiterunt, ut Novi Test. Syriaci editiones multiplicarent, idque legentibus grammaticas et lexica crebro subministrarent; alios vero libros Syriacos cum ne vidissent quidem, nedum perlegere potuissent, in institutionibus suis respicere sane nequibant. Sic res diu mansit. Ineunte demum saeculo XVIII *Iosephus Simonius Assemani*, quo viro immortali Europa nunquam vidit linguae atque litteraturae Syriacae peritiorem, limites angustos, quibus harum litterarum studium erat inclusum, feliciter superavit tanta ac tam varia ex thesauris in bibliotheca Vaticana scatentibus depromens, ut fere toti nostrae christianorum Orientem habitantium cognitioni haud speratam adduceret lucem novisque stimulis ad accuratius litterarum orientalium studium impelleret. Haud multo post *Benedictus* et *Steph. Evod. Assemanius* Syriaca *Ephraemi* opera 1743, hic et *acta martyrum orientalium* 1748 Romae ediderunt. Sic creverat plenior linguae Syriacae cognitio, auctaeque erant opes, ex quibus illa

a) *Masii* Grammat. Syriac. p. 4 et 14. in Bibl. Polygl. Antwerp. T. VI.

b) *Burckhardt* Travels in Syria and the holy Land p. 22. cfr. §. 4, 15. not. h.

promenda esset. Iam initio saeculi XVIII *Schaafius* ex Syriaca N. T. versione lexicon concordantiale composuerat, quod non amplius satisfaciebat; grammaticae quoque ab *Opitio* tantum meliorem in ordinem redactae, et a *Ludovico de Dieu* ex reliquarum dialectorum analogia bene illustratae, in qua antea passim non ea quae ex libris Syriacis fideliter excerpserant, sed quae sibi aliqua ex analogia finxerant grammatici, proposita invenis, nunc demum contigit ab exactissimo eoque eruditissimo *Chr. Bened. Michaeli* perspicue simulque accurate retractari. Cuius deinde filius, *Ioh. Dav. Michaelis*, grammatica Syriaca et Syriaco Castelli lexico editis, *Brunsius* et *Kirschius* Barhebraei chronicon a. 1788—1789 evulgantes et Latine vertentes, *Adlerus* praecipue versiones N. T. Syriacas perscrutans de lingua Syriaca optime meriti sunt. Quibuscum et *Lorsbachius*, cum in aliis tum in Aramaeis litteris singulari eruditione miraque simul modestia insignis, grammaticae perficiendae et veriori locorum in libris Syriacis difficilium explicationi magnam dedit operam; praecipue vero quantum lexicon Syriacum ab eo, quem consequi potest et debet, perfectionis gradu adhuc distet, probe perspiciens, ad Castelli lexicon a Michaeli locupletatum ex omnibus libris impressis et aliquot manuscriptis, quae prorsus deerant verba aut quorum significatio adhuc dubia erat relicta, diligenter collegit et annotavit; sed mors praematura eum quo minus id, quod susceperat, opus utilissimum omnino absolveret atque finiret, proh dolor! impedivit. Dum supellectili eius locupletissima, quam inspicere nobis licuit, in ordinem redacta lexicon diutius sperabamus editum iri, certiores facti sumus, *Etienne Quatremère* Parisiis non solum omnes libros impressos sed etiam aliquot manuscriptos codices perlegisse et iam thesauros quoque litterarios Oxoniae Romaeque diu latentes aditurum esse, ut perfectum componere possit lexicon Syriacum, nobis gratulantes talem virum, ne litterae orientales detrimenti hac parte aliquid capiant, tandem consuluisse. Uti vero in lexico Syriaco, ita et in grammatica Aramaea multum adhuc esse supplendum et emendandum, idem *Lorsbachius* saepissime [a]) et *Gesenius* passim [b]) ostenderunt. Quo diligentius et felicius *Arabicam* linguam *Silvestre de Sacy*, et Hebraeam *Gesenius*, uterque in his litteris facile princeps, in libris suis grammaticis illustrarunt, eo magis videtur necessarium, ut quae illi viri celeberrimi invenerunt et emendarunt, cognatis quoque dialectis novam et iam diu desideratam lucem afferant.

---

a) Cfr. e. c. *Paulus* neues Repertorium III, 105 sq.

b) In libro suo: *Lehrgebaeude der hebr. Sprache.*

Iam, postquam, quae fuerint recentiorum in Europa in litteras Syriacas merita, obiter exposuimus, restat, ut, quae ab illis editae sunt grammaticae et lexica, eas nominatim recenseamus.

I. G r a m m a t i c i.

1) Qui primi grammaticam Syriacam recentioribus temporibus elaborandam sibi susceperunt, cum iis, quae a Syris ipsis de hac re scripta erant (§. 4, 9—12.) prorsus destituerentur, omnia, quae in institutionibus suis proposuere, a magistris Syris discerent, necesse erat. Qua de re per se facile colligitur, primos huius rei conatus mancos fuisse nec nisi minimam grammaticae partem spectantes; accedit autem, quod illi Syri Syriaca lingua non amplius tanquam vernacula uterentur, sed ipsi grammaticarum et lexicorum ope hanc emortuam didicissent linguam, multisque in rebus incerti essent [a]). Qui primus inter Europaeos exstiterat linguae Syriacae gnarus, idem primum quoque grammaticae linguae componendae fecit periculum, *Theseus* nempe *Ambrosius* a. 1539. Cuius institutio iam ab initio, ut videtur, perrara, grammaticos antiquiores, quin etiam doctum huius viri discipulum, *Widmanstadium*, omnino latuit. Ducem ergo hac in re se praebuit *Widmanstadius* anno 1555 prima elementa Syriacae linguae edens; quem *Immanuel Tremellius* 1569 excepit. Qui vero sequenti anno 1570 grammaticam edidit, *Andreas Masius* eas, quae iam exstabant, omnino non novisse videtur [b]); hic et *Tremellius* praeter elementa iam magnam etymologiae partem proposuerunt atque illustrarunt; Masii vero, Tremellio multo praeferendi, vestigia *Caspar Waserus* persecutus est.

---

a) *Andr. Masius* in grammat. Syr. in Polyglott. bibl. Antwerp. p. 10. „*verum*, ait, *non potuit mihi meus doctor* (*Moses Mardenus*), *quamvis saepe multumque rogatus, ullam istarum rerum* (vocalium quantitatis) *explicare rationem certiorem, quam ut diceret, in grammatica definitas esse de iis leges. Sed grammaticam neque ipse memoriter tenebat, neque librum, quem ex Assyria asportarat, apud se habebat; reliquerat enim Venetiis. Quare nos illius modo subtilibus magis, quam necessariis artis praeceptis aequo animo careamus, tantisper, dum aliquando ea, quam ille dicebat, grammatica pervulgetur edaturque in lucem.*“

b) Ait enim *Masius* in praefat. ad grammatic. p. 4.: „*nunc autem veniam iure postulare videor, si nimis rudia haec rudimenta atque inchoata aut etiam manca tibi mitto; qui praeter talium librorum accuratissime atque emendatissime scriptorum penuriam, qua maxime impedior, neque facultate insuper vacui atque liberi temporis neque ingenii ubertate affluo; n e q u e u l l i u s h o m i n i s, q u a e s e q u a r, v e s t i g i a h a c i n r e a n t e m e v i d e o.* Deinde de *Widmanstadio* loquitur, sed rudimenta illius ne verbo quidem commemorat; inscripsit quoque librum suum: *opus novum et a nostris hominibus adhuc non tractatum.* Vid. et *eius* Pecul. Syriac. in Bibl. Antwerp. T. VI. p. 2. Qua re factum putamus, ut multi *Masium* grammaticorum primum fuisse referrent, ut *Pfeifferus* (Critic. sacr. cp. X. §. 5. III. et Introduct. in Orientem p. 40 sq.) et *Bohnius* (de fatis studii linguarum orientalium inter Europaeos p. 46).

Theseus Ambrosius grammaticam ita inscripsit: Introductio in Chaldaicam linguam, Syriacam atque Armenicam et decem alias linguas. Characterum differentium alphabeta, circiter 40 et eorundem invicem conformatio. Mystica et Cabalistica quamplurimum scitu digna. Et descriptio ac simulachrum Phagoti Afranii. *Theseo Ambrosio* ex comitibus Albonesii I. U. Doct. Papiensi. Canonico Regulari Lateranensi ac Sancti Petri in Coelo Aureo Papiae Praeposito Authore. 1539. — Linguarum vero et Alphabetorum nomina sequens pagella demonstrat, quae hoc loco praetermittere liceat [1]). In fine (fol. 213. b.) legimus: Excudebat Papiae Ioan. Maria Simoneta Cremonensis. In Canonica Sancti Petri, in Coelo Aureo. Sumptibus et Typis authoris libri. Anno a virginis partu 1539. Quinto Kal. April. Liber ipse 15 capita complectitur; cap. 1. Alphabetum Chaldaicum [2]), cap. 2. connexiones nominum ex alphabeto, cap. 3. de nominibus Deo attributis ex ordine litterarum, cap. 4. de divisione litterarum in vocales et consonantes, in quo de omnibus aliarum linguarum vocalibus et multa scitu digna, cap. 5. de consonantibus Chaldaicis ac ceterarum linguarum, in quo descriptio phagoti Afranii [3]) et curiosa multa, cap. 6. de litteris puncto rubro notandis, cap. 7. de vocalium Hebraicarum, Chald. et Arab. notis, cap. 8. de instrumentis, quibus litterae proferuntur, cap. 9. de litteris duplicibus Hebr. Chald. et Punorum, cap. 10. de litteris radicalibus et servilibus et inibi cabalistica plura, historiae et curiosa, non ingrata quaedam, cap. 11. de numeris Chald. et mos numerandi, et cap. 12. de syllabis servilibus Chaldaeorum. Reliqua linguam Armeniorum respiciunt; additur vero et *exercitamentum Chaldaicum et Armenicum* fol. 184—185. Tota fere introductio in regulis de legendis vocibus Syriacis versatur, attamen nonnullae formae haud male explicantur praecipue inde a fol. 135. b.

Aug. Caninii institutiones linguae Syriacae. Paris. 1554. In praefatione ait, se in consilium adhibuisse doctissimorum christianorum et Iudaeorum iudicium, multorum codicum collationem et postremo aliquot annorum laborem. Sine dubio in Hispania, ubi diu versatus est, adeundi et perscrutandi codices illos nactus est opportunitatem.

Widmanstadius grammaticam suam inscripsit: [illegible] . [illegible] *Syriacae linguae — prima elementa, quibus adiectae sunt christianae religionis solennes quotidianaeque precationes.* Viennae Austriacae, anno 1555. 21 Novembr. 56 p. 4 minor. Neque tamen totam illustravit grammaticam, sed complectitur nihil nisi alphabetum Syriacum simplici et Estrangela forma exaratum atque vocalium signa utriusque formae eademque cum consonis vario modo coniuncta. Preces non solum Syriacis litteris et Hebraicis, sed etiam latinis litteris scriptae iam a pag. 22. incipiunt et in latinum sermonem translatae adduntur. Ex eo, quod nonnullis Novi Test. Syriaci ab eodem auctore editi exemplis haec grammatica annexa est, non sequitur, ut

1) Operis huius rarissimi pariter atque omnium librorum Syriacorum typis impressorum descriptionem diligentiorem exhibebit *Bibliotheca Syriaca* olim edenda.

2) *Ambrosius*, ut veterum plurimi, Chaldaeorum et Chaldaicae linguae nominibus insignit Syros et Syriacam linguam. vid. §. 1. 3. Annot. 4.

3) Afranius patruus eius, cui librum dedicavit, instrumentum symphoniacum singulari modo compositum invenerat, quod phagoti nomine ornatum Ambrosius hoc in capite cum diversissimis rebus aliis descripsit. Memoratu digna sunt etiam alphabeta plurima partim non typis sed calamo, uti videtur ab autore ipso, adscripta.

necessario ad illud pertineat; cetera enim Novi Test. exempla, quae praeter nostrum vidimus, carent illis linguae Syriacae primis elementis. — Altera huius libri editio 1572 Antwerpiae prodiit in 32 fol. 4, quae, Widmanstadii nomine in titulo haud commemorato, inscribitur: *Syriacae linguae prima elementa.* Antwerpiae ex officina Plantini, prototypographi regii. 1572 4). Neque tamen hoc *Boderiano*, qui illud alphabetum repetiit, ut *D. Severi Alexandrini quondam patriarchae de ritibus baptismi et sacrae synaxis apud Syros christianos receptis libro* adiecit, opprobrio esse potest, cum in epistola libri laudati dedicatoria Widmanstadii illud alphabetum esse, ipse profiteatur 5), neque suum nomen titulo adscripserit. Quae ergo passim laudantur *Guid. Fabricii Boderiani* prima elementa linguae Syriacae, falso hoc nomine appellantur 6). Ad pronuntiationem sublevandam Boderianus textum Syriacum et Syriacis et Hebraicis scripsit litteris.

Joh. Merceri tabulae in grammaticen linguae chaldaeae, quae et Syriaca dicitur. Paris. 1560. 4. *Eiusdem grammatica Chaldaica et Syriaca.* Witeb. 1579. 8.

Immanuel Tremellius, professor Heidelbergensis, Novum Test. Syriacum a *Widmanstadio* editum repetiit an. 1569 in Henrici Stephani officina fol., eique brevem Aramaeae linguae grammaticam adiecit 27 folia complectentem, quae eodem anno a H. Stephano Genevae etiam seorsim, forma 4. maior. in 155 paginis impressa est hoc titulo: *Tremellii grammatica Chaldaea et Syra. Excud. Henr. Stephan.* In iis praecipue, quae ad recte legendum et pronuntiandum pertinent, manca atque mutila est, ut in quibus, sicuti in caeteris, Hebraicae tantum dialecti analogiam respexerit multaque ex Hebraicis grammaticis desumserit, quae in Syriaca lingua non valent. In verbis enim flectendis, ut hoc solum moneamus, docet praeformativum 3. pers. Fut. esse *Jud*, et in 3. persona plur. Praeterit. pronuntiandas esse litteras Jud et Waw finales, quae apud reliquos grammaticos prorsus non audiri dicuntur. Orationis partes ita absolvuntur, ut verbum initium faciat, tum nomen cum pronomine sequatur; de particulis denique hoc tantum monet, nullam subire eas posse mutationem et significationem illarum in lexicis tradendam esse. Syntaxis, quam ponit, nihil continet, nisi suffixorum coniunctionem cum verbis, nominibus et particulis. Sola et unica huius libri praestantia in eo est, quod permulta exempla eaque aptissima afferuntur variam nominum formationem illustrantia et in diversis verborum classibus distinguendis perspicuitas ordoque laudabilis deprehenditur. Ex quodam praefationis loco 7) coniiciat aliquis, *Tremellium*, quod ab editore Novi Test. Syriaci expectari debebat, Syriacis Widmanstadii elementis 8) et chaldaeis grammaticis, quae tunc exstabant, usum fuisse. Quae in editione Novi Test. Syriaci desiderantur litterae Syriacae, eas ne in

---

4) Cfr. *Hirtii* Bibl. Orient. et Exeget. II. pag. 249 sq. IV, 322 sq. 345 sq.

5) P. 5. *Praeter ritus baptismatis et sacrificii incruenti preces — — ex evangeliorum quoque libro aliquot capita selegimus, quae una cum Alphabeto Syriaco Widmanstadii nunc primum excuderentur.* Qui quidem locus *Hirtium* effugit.

6) *Adelung*. in *Mithrid*. T. I. p. 336 post alios.

7) P. 6.: „*Iam vero doctis plerisque opera nostra post clarissimorum et de his litteris optime meritorum lucubrationes supervacanea fortasse videbitur. — — Arrogantiae suspicionem extimescere non debeam, si aliquid mihi videar animadvertisse, quod aliorum aciem (ut unus aut alter non videt omnia) effugerit.*

8) Abfuerunt fortasse ab eius exemplo.

grammatica quidem propter typorum penuriam Tremellius adhibere potuit, quam ob caussam in lingua illa illustranda saepius magna laborat obscuritate, praecipue cum ne ullum quidem signum diacriticum aut orthographicum commemoret.

Andreas Masius (*Dumas*), a Plantino rogatus, primus *integram* grammaticam Syriacam tractavit, quam Bibliis Polyglott. Antwerp. inseruit (Tomo VI.), anno 1575 fol., 59 paginas complectentem et ita inscriptam: *grammatica linguae Syriacae inventore atque auctore Andrea Masio. Opus novum et a nostris hominibus adhuc non tractatum: quod laboriosa animadversione atque notatione vocalium aliorumque punctorum Syricorum quibusque dictionibus in optimis emendatissimisque libris appositorum ille nuper composuit.* Docet is elementa legendi atque scribendi; in partibus orationis illustrandis verbum primo loco ponit, secundo nomen, tertioque particulas simul cum pronominibus. Hinc Mosis Mardeni institutionem, qua Masius usus est, praestantissimam fuisse luculenter apparet; sed hic quoque Hebraicae dialecti analogiam respiciens, ubique sagacitatem singularem adhibuit, omniaque bene perpendit ac perspicue proposuit, quanquam methodus interdum minus apta videatur; institutio quidem brevis est, sed omnia, quae necessaria sunt, continet et sermone plano conscripta est.

Masius [9]) a *Mose Mardeno* eam grammaticam, quam ex Syria ille secum tulerat Venetiisque reliquerat, et lexicon in usum Widmanstadii esse descriptam narrat. Omnes vero Widmanstadii libros, ergo et illam grammaticam cum lexico Bavarorum dux emit; sed quo deinde illa Mosis Mardeni apographa venerint, nusquam commemoratum videmus, forte tamen a *Tremellio* usurpata sunt et in aliqua bibliotheca Bavarica scatent [10]).

Bonav. Cornel. Bertramus, linguae hebr. in schola Lausannensi professor, a. 1574 גִּלְיַעַר comparationem linguae hebraicae atque adeo Aramicae et dialectorum Aramicarum prolixam in publicum protulit. Chaldaicam a *Caninio* et *Mercero* ipsis, Syriacam e *Tremellii* libro didicit.

Caspar Waserus Tigurinus, cum *Masii* grammaticam in Bibliis Polygl. Antwerp. adire haud facile cuiquam contingeret, eam meliorem in ordinem redactam nonnullisque observationibus tabulisque singula magis et facilius illustrantibus auctam typis denuo imprimendam curavit. Primarius vero eius finis in emendanda hac grammatica fuit, ut singula praecepta memoriae facilius mandarentur. Idem Hebraicas grammaticas tunc exstantes assidue comparavit virumque se praebuit, qui non solum iis, quae ab aliis proponuntur, optime uti possit, sed etiam ipse linguae indolem atque naturam satis perspiciat. Librum suum inscripsit: *institutio linguae Syrae ex optimis quibusque apud Syros scriptoribus, inprimis A. Masio collecta.* Lugd. Batav. 1594. 4. 101 pagg. Repetita est haec grammatica adiecto et explicato Mariae cantico, et inscripta: *grammatica Syra duobus libris methodice explicata a C. Wasero Tigurino. Editio posterior priori ita emendatior, ut nova videri possit. Leidae* 1619. 4. 178 pagin. Quamvis vero haec secunda editio in elementis copiosior sit et uberior atque etymologiam et syntaxin distinguat, prior tamen sine dubio ei multo praeferenda, cum in partibus orationis eundem, quem Syri ipsi exhibent,

---

9) In praefat. ad grammatic. suam p. 4.

10) *Corn. Bertrami* Comparat. ling. hebr. et Aram. in epist. dedicat. p. 5.

ordinem linguae Semiticae magis consentaneum sequatur, ita ut primo verbum, deinde nomen et particulae, quibus pronomen adnumeratur, accurate tractentur, illa vero altera editio ex Europaearum linguarum natura primum de nomine cum pronomine, tum de verbo et variis denique particulis praecipiat, et syntaxis, quam ab etymologia separat; nihil nisi suffixorum coniunctionem cum nomine, verbo et particulis, uti apud *Tremellium*, contineat. Prior praeterea editio tabulis optime dispositis rem collustrat, altera vero minus aptis utitur et quae in illa de nominum formatione et flexione proposita erant utilissima, nescio quam ob caussam omnino omittit. Multum sane *Waserus* his institutionibus grammaticis sua aetate profuit, neque nunc quidem a grammatico prorsus negligendus.

2) Quantumvis autem operae viri illi institutionibus grammaticis tribuerent, magnam tamen partem earum rerum, quae grammatica spectare debet, non omittere, quin etiam falsa proferre non poterant [a]), cum quae docebant, e libris mutuandi nulla esset opportunitas, sed ex *magistri* alicuius institutione discerent necesse esset. Maximam igitur attulit utilitatem, quod Maronitae nonnulli Romae versantes ex grammaticis Syriaca lingua, dum ea vivebat, conscriptis assidue ea eruebant atque colligebant, quae accuratiorem comparare videbantur linguae Syriacae scientiam. Iam exeunte saeculo XVI *Georgius Michaelis Amira* ex antiquis grammaticis, quae elementa et etymologiam Syriacae linguae illustrarent, assidue et exacte depromsit atque in sua grammatica satis perspicue proponere studuit, ita ut hac in re a nullo ne nostrae quidem aetatis grammatico sit superatus [b]). Qui quidem conatus quamvis multis obnoxius esset difficultatibus, cum illi antiqui grammatici magna laborent obscuritate, artemque grammaticam non satis clare, distincte ordinateque tractaverint; vir tamen ille insignis illa impedimenta non moratus felici gavisus est successu. Latina lingua conscripsit grammaticam, ut usus communior fieret. Qui vero eum secuti sunt

a) Inter alias rationes, quibus ad grammaticam scribendam impulsus sit, hanc *Amira* ait (in praefat. ad grammat. Syriac.) fuisse praecipuam, quod multorum huius linguae Syriacae esset desiderium, et grammaticae quaedam in multis potius ad linguae Hebraicae, quam Syriacae normam constructae circumferrentur, maximique aestimarentur; quae quidem tantum absit, ut veram huius linguae cognitionem studiosis traderent, ut multis implicitam erroribus in eorum animis ita ingenerarent, ut quidam studiosi aliis veram ac germanam, contrariam tamen illi, quam edocti fuerint, cognitionem habentibus vix fidem haberent.

b) Idem sensisse videmus *Volneium* celeberrimum in libro *L'Alphabet Européen appliqué aux langues asiatiques.* Paris 1819. 8. p. 95. Cfr. (*Richard Simon*) *nouvelle bibliothèque choisie.* Amst. 1714. 8. T. I. Chap. 20. p. 124.: *La grammaire Syriaque de George Amira est généralement estimée de tous ceux, qui ont quelque connoissance de la langue Syriaque. Ceux, qui ont fait depuis lui des Grammaires Syriaques, l'ont pris pour leur modèle ou plutôt, n'ont fait que le copier. Mais comme elle est devenuë rare, il seroit à souhaiter, qu'on en donnât une nouvelle edition sur celle de Rome, et qu'on l'imprimât en plus petits caractères pour la commodité des particuliers, qui étudient cette langue.*

Maronitae, ut *Abrahamus Ecchellensis* 1628, *Isaac Sciadrensis* 1636, *Iosua Acurensis* 1645, ab eo perraro differunt; sed saepissime iisdem quoque verbis utuntur.

Inter multos Maronitarum illorum aemulos, plerumque in Germania, praestantiores *Crinesius, Dilherr, Leusdenus, Cellarius*, maxime vero *Opitius* fuerunt; alii Chaldaeam et Syriacam dialectos coniunctim, alii Syram cum reliquis dialectis collatam tractarunt; ex illis *Io. Buxtorfium, Hottingerum, Schaafium, Iahnium* et *Vaterum*, ex his vero *Ludovicum de Dieu* laudandos putamus.

Georgius Amira, Michaelis Edenensis filius, Romae in collegio Maronitarum a Gregorio XIII recens instituto inde ab a. 1583 usque ad an. 1595 versabatur, quo tempore laudabili cum assiduitate philosophiae et theologiae studio se dedidit, praecipue vero patrias litteras linguamque olim vernaculam sibi perspiciendam sumsit et acriter perlustravit. Deinde in patriam reversus iam sequenti anno propter doctrinae ac prudentiae copiam episcopus Edenensis consecratus et 1633 communi episcoporum consensu Patriarcha cooptatus est; obiit demum 1644. Grammatica ipsius Romae a. 1596 in typographia linguarum externarum apud Iacobum Lunam prodiit et inscribitur: ܓܪܡܛܝܩܝ ܣܘܪܝܝܐ ܐܘ ܟܠܕܝܐ ܕܓܘܪܓܝܣ [illegible]. [illegible] *Grammatica Syriaca sive Chaldaica Georgii Michaelis Amirae Edeniensis e Libano, Philosophi ac Theologi, Collegii Maronitarum alumni, in septem libros divisa.* Ad illustriss. et reverendiss. D. D. Henricum Caetanum S. R. E. Card. Camer. Romae in typographia lingg. externn. apud Iacob. Lunam. 1596. 4 [11]). In *septem* libros dispertita est, ita ut in primo de litteris, vocalibus, punctis et aliis, quae ad legendi modum pertinent; in secundo de nomine ac pronomine; in tertio de verbo et verbo nominis sive participio; in quarto de reliquis orationis partibus; in quinto de syntaxi; in sexto de contexendis carminibus; in septimo denique de interpungendae orationis modo agatur. Praemittuntur vero nonnullae observationes de discrimine inter linguam Chaldaeam et Syram, deinde de huius antiquitate, praestantia et utilitate. In regulis, quas Amira exhibet, illustrandis et probandis permulta proponit exempla, quibus omnis tollatur dubitatio. Cum vero fere omnes, qui post illum grammaticam tractarunt, eius vestigia magis minusve legerint, atque nos ipsi plerumque, ambiguitas si forte nobis, praesertim in elementis, occurreret, eo duce quam aliis uti maluerimus, eius auctoritatem accuratius definiamus fontesque, ex quibus hausit, diligentius indagemus necesse est. Inter permultos, quos Amira consuluit, grammaticos quinque tantum nominat supra iam allatos (§. 4, 12. Annot.); quorum indolem cum alibi non commemorentur, ex reliquiis illis paucis non repetere non possumus apud Amiram conservatis. Amira quidem ipse *Daviden*, Pauli filium, et auctorem anonymum grammaticae Chaldaicae [12]) sermone Arabico compositae hac in re plurimi aestimasse videtur, neque immerito: uterque enim non suam tantum profert de quaque

11) De hoc titulo vid. §. 1. 5. Annot. 4.

12) I. e. Syriacae. Cfras §. 1, 5. Annot. 4.

re sententiam, sed id quoque, quod aliis visum est, accurate afferre solet [13]). Neque autem hos neque ceteros nominatim citatos invita Minerva grammaticam tractandam adiisse, sed philosophiae quoque, inprimis logices studio imbutos fuisse, ex subtilibus discriminibus atque accuratis notionum in grammatica obviarum definitionibus luculenter apparet [14]). Praeter illos vero grammaticos, quorum sententiam Amira fideliter affert, ne dictionaria quidem aliosque libros qui ad rem suam facerent, neglexit; ubi aliter ac priores grammatici sentit, primum horum sententiam profert, deinde se cum iis consentire negat argumenta adiiciens, quibus in contrariam partem abire cogatur [15]). Quae res cum ita se habeat, quanti momenti sit illa Amirae grammatica, facile intelligitur; praestantissimorum enim grammaticorum veterum sententias de sua vernacula litteris mandatas simulque quae ipse sagacissimus artisque grammaticae valde peritus de iis iudicarit, accurate exhibet. — In numero partium orationis Amira latinos sequitur grammaticos et distinguit *nomen cum numeralibus*, *pronomen*, *verbum*, *verbum nominis* seu *participium*, *adverbium*, *praepositionem*, *interiectionem* et *coniunctionem*; *syntaxis* ipsius, quamvis mutila sit, multas tamen observationes praebet grammatico valde utiles. In *arte* vero *metrica* nimia obscuritate laborant, quae de vocalium quantitate et de carminum componendorum ratione praecipit. Methodus cum in aliis rebus, tum praecipue in verborum flexione minus apta videtur, quamquam eam, quam priores grammatici inierint, viam multo difficiliorem esse Amira indicat [16]). Sed cum ad singula, quae apud Amiram laudanda inveniuntur, in grammatica nostra haud raro recurrendum esse videam, hic ea missa faciamus. — *Amirae* librum praestantissimum in compendium redegerunt *Petrus Metoscita* et *Gabriel Avodius Hesronita*, quorum grammaticae exstant manuscriptae Romae in collegii Maronitarum et congregationis de propaganda fide bibliothecis [17]).

Petri Victorii Palmae Caietani paradigmata de IV linguis orientalibus praecipuis, Arabica, Armena, Syra, Aethiopica. Paris. 1596. 4. De lingua Syriaca p. 126—160.

Christophorus Crinesius, (Colleg. Philos. Vitemberg. adiunctus) de litteris Syriacis maxime meruit grammatica, quam inscripsit *gymnasium Syriacum, hoc est, linguae Iesu Christo vernaculae perfecta institutio* ex N. T. Syro et aliis rerum Syriacarum scriptoribus collecta novis et genuinis characteribus adornata. Wittebergae typis et sumptibus Iohannis Gormanni A. C. 1611. Quanquam *Masii* et aliorumque libros legerat, indeque multum poterat repetere, Novo tamen Test. Syriaco legendo et relegendo plurima, quae

---

13) P. 6 sq. in Grammat. Amirae: „*variae a variis redduntur rationes apud David grammaticum*" et p. 250: „*varias verbi definitiones grammaticorum apud auctorem Chald. grammaticae invenis.*"

14) *Amira* interdum Syros grammaticos reprehendit, quod subtilius quam par sit, de rebus grammaticis agant, ut pag. 454, ubi *nos*, ait, *haec* (de syntaxi) *hic et alibi Syrorum praecipue itaque Arabum consuetudine coacti attigimus, quorum est saepe res dialecticas cum grammaticis commiscere.*

15) Sic p. 7. opiniones de omissa recenset, ob quam litterae XXII a Syris accipiantur, additque: „*alii aliter; ego vero, ut haec et similia omittam, existimo tot litteras fuisse constitutas, quot auctor cognovit esse necessarias ad linguae voces exprimendas.*" cet. et pag. 45. „*et haec sunt*, ait, *quae de hac re varii docent grammatici. Ego vero si meam tamen licet interponere sententiam, existimo:*" cet.

16) Gramm. Syriac. p. 256.

17) *Assem.* Bibl. Orient. I. p. 552. et *Faust. Naironi Banensis* Maronitae dissertatio de origine, nomine ac religione Maronitarum p. 125.

proponit, collegit inque ordinem redegit satis lucidum. Complectitur duobus libris etymologiam et syntaxin; in hac vero fere nihil nisi suffixorum coniunctionem cum nominibus, verbis et particulis docet. In parte dein *practica*, quae dicitur, tria N. T. cantica Luc. I, 46. seq. v. 68. seq. II, 29. seq. et Catechismum Lutheri minorem, Syriasmo donatum, omissa tamen explicatione Lutheri Syriacis et Hebraeis litteris edidit adiecta analysi grammatica.

Io. Buxtorfii grammaticae Chaldaicae et Syriacae Libri III, quorum primus vocum singularum proprietatem declarat; secundus coniunctarum rationem ostendit; tertius praxeos Chaldaicae et Syriacae exempla varia et luculenta continet, ex Daniele, Onkelo, Ionathane, ex Targ. Hieros., Talmud Babylonico et Hieros., ex Zohar et *versione N. T. Syra*, cum facili vocabulorum difficilium explicatione grammatica, et pravorum ad veram linguae analogiam collatione. Inserta quoque passim est dialectus *Talmudica et Rabbinica*. Basileae. 1615. ed. 2. emend. et auct. 1650. 8. Quae hic liber, Chaldaeis litteris praecipue dicatus, de Syriaca lingua continet, Chaldaicae institutioni cursivis subiecta sunt litteris; cum Syri deessent typi, Hebraice Syriaca impressa sunt, unde multa vitia praesertim in pronuntiatione derivabis. Matth. VI, 5—13. Syriace cum latina versione et notis grammaticis p. 373—381. exercendi gratia additum habes.

Grammatica Aramaea h. e. Chaldaicae et Syriacae elementa. Brem. 1616. 8.

Io. Casp. Myricaei Grammatica Syro-chaldaea. Genev. 1619. 4.

Herm. Nicolai idea linguarum Aramaearum per comparationem unius cum altera, et utriusque cum Hebraica. Copenh. 1627. 8.

Abraham Ecchellensis, Maronita Romanoque archigymnasio praepositus [26]), haud multum post *Amiram* magna patriae linguae eruditione insignis [27]) parvam quidem, aptam tamen ac necessaria complectentem Syriacae linguae grammaticam Syriace composuit, quam inscripsit [illegible] [illegible] [illegible] *Abrahami Ecchellensis Collegii Maronitarum alumni linguae Syriacae* sive Chaldaicae [28]) perbrevis Institutio ad eiusdem nationis studiosos adolescentes. Romae Typis Sac. Congr. de prop. fide. 1628. 16. [29]). Ad hanc rem eum impulit cum

---

18) *Assem.* Bibl. Orient. T. I. praef. fol. 4. b.

19) Faust. Naironi dissert. de origine nomine ac religione Maronitarum p. 124.

20) *Chaldaicam et Syriacam* linguam tanquam synonyma usurpat *Amira* aliisque praeeuntibus cfr. §. 1. 5. Annot. 4.

21) Idem Ebediesu Sobensis *scriptorum ecclesiasticorum catalogum* latine versum notisque illustratum Romae. 1653. typis Congreg. de prop. fide edidit et scriptores omnes Syriacos in *Bibliotheca Orientali* percensendos sibi sumserat, verum egregium viri molimen mors coercuit ingentisque operis vix specimen nobis reliquit ad calcem *Eutychii vindicati*, ubi perbrevem scriptorum, quos in eo libro laudaverat, attexuit notitiam. *Faustus* enim *Naironus*, ipsius haeres et in cathedra successor, illum librum *ad umbilicum iam perductum* (*Abrah. Ecchellens.* praef. ad Catalog. Hebediesu p. 36.) fortasse alio distractum non reperit, certe diligentissima perquisitione post eius obitum facta nusquam illud scriptum apparuit (*Assem.* I. I. fol. 7. b.). Bibliis quoque Polyglottis Paris. edendis inde ab a. 1640 aliquamdiu operam dedit, et *Gabrielis Sionitae* latinam Syriacarum et Arabicarum

auctoritas atque iudicium *Fabii Bruni*, tunc collegii Maronitarum rectoris, tum grammaticae Syriace scriptae penuria. Praemittitur commendatio Sergii Archiepiscopi *Carschunice* (§. 6, 14.) conscripta; quam excipiunt duo carmina Syriaca; deinde sequitur index mendorum Carschunice et Ioannis denique metropolitae vota pro libri utilitate. In rebus ipsis earumque ordine Abrahamus fere cum Amira consentit.

Ludovici de Dieu, (obiit 1642) : דקדוק לשונות הקדם של עברים וכשדים וארמים [illegible] *id est grammatica linguarum orientalium, Hebraeorum, Chaldaeorum et Syrorum inter se collatarum.* Lugd. Bat. 1628. ex rec. *Clodii.* Francof. ad M. 1683. 4. Ad hanc linguarum collationem perquam laudabilem, in qua Syriacae linguae, cum eius praecepta certiora quam Chaldaicae regulas esse videret, maiorem impendit operam, Amiram in Syriacis, Bertramum vero et praecipue Buxtorfium in Chaldaeis habuit duces. Quae docet ita sunt comparata, ut nullam fere relinquant dubitationem.

Grammatica Chaldaea ac Syra Dn. M. Thomae Erpenii opera ac cura Constantini l'Empereur de Oppijk SS. T. D. et L. H. ac C. P. in Academ. Lugduno-Batava in lucem edita. Amstel. 1628. 12. Succincta est institutio post Erpenium mortuum luce donata; Syriaca Hebraeis litteris exprimuntur.

Alphabetum Chaldaicum antiquum Estranghelo dictum, una cum alphabeto Syriaco, cum oratione dominicali, salutatione evangelica et symbolo fidei. Romae typ. Congr. de prop. fide. 1634. 8. Textus Syriacus [20]) et Estrangelis litteris et simplici exhibetur scriptura. Alia alphabeti Chaldaici editio, quam una cum priori Roma accepimus, minoribus litteris Estrangelis exarata est et pronuntiationem melius illustrat.

Isaac Sciadrensis, Maronita et archiepiscopus Tripolis Syriae [21]) maiorum suorum vernaculam grammatica Syriace conscripta coluit, quae ita inscribitur: [illegible] *Grammatica Linguae Syriacae authore Isaac Sciadrense Maronita e Libano Archiepiscopo Tripolis Syriae.* Romae in Colleg. Maronit. 1636. 8. Praefatio Arabica *Carschunice* (§. 6, 14.) scripta quid auctorem ad scribendum impulerit, copiose docet. Grammatica ipsa IV constat partibus, prima agit de litteris Syriacis legendique ratione, secunda de nomine et pronomine, inde a pag. [illegible], tertio de verbo et participio, inde a pag. [illegible] et quarta denique [illegible] *de coniunctione eiusque sociabus sive de praepositione* et *interiectione sive verbo animi motum significante* [22]). Quaevis vero pars in capita ([illegible]) dispertita, quo facilius omnia perspiciantur.

---

versionum interpretationem diiudicans et Arabicam ac Syriacam versionem libri Ruth et tertii Maccabaeorum libri vulgans. (*Abr. Ecchellens.* Epist. Apologet. sec. p. 142. et 149.

20) Syriacum enim Chaldaei nomine editores significant, quod in praefatione (ab initio) diserte dicunt.

21) De eius meritis vid. Naironi diss. laud. p. 122 — 125.

22) Grammatici antiqui Graecorum exempla secuti (§. 4, 11.) hanc orationis partem non agnoscunt, et ne *Barhebraeus* quidem, qui in gramm. metric. Cod. Gotting. p. 152 — 156 interiectiones

Io. Mich. Dilherri (orat. hist. poëseos prof. Ien.) eclogae sacrae N. T. Syriacae, Graecae, Latinae cum observationibus philologicis, quibus praemittuntur *rudimenta grammaticae Syriacae.* Hal. Sax. 1637. ed. 2. 1646. 12. Concinnata est haec institutio utilissima secundum Amirae et L. de Dieu praecepta.

Grammatica linguae Syriacae authore illustrissimo et reverendissimo Domino D. Iosepho Acurense patriarcha Antiocheno e Libano. ܓܪܡܛܝܩܘܣ ܐܘܟܝܬ ܬܘܪܓܡ ܡܡܠܠܐ ܕܠܫܢܐ ܣܘܪܝܝܐ ܕܣܝܡ ܗܘܐ ܒܥܡܠܐ ܡܝܩܪܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ ܡܢ ܥܩܘܪܐ ܕܠܒܢܢ ܐܢܛܝܘܟܝܐ ܒܝܘܣܦ ܒܡܛܒܥܬܐ ܕܡܪܕܘܬܐ ܕܡܫܡܫܢܘܬܐ ܕܥܠ ܐܘܪܚܐ ܡܫܝܚܝܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܕܝܢܬܐ܀ Romae ex typogr. S. Congr. de prop. fide a. 1647. 8. Secundum epistolam dedicatoriam *Ioseph Elia* e monte Libano, olim collegii Maronitarum alumnus, Maronitis petentibus hunc librum sane praestantem imprimi curavit. Syriacae institutioni subiecta est Arabica versio Carschunice scripta; vel etiam in verborum paradigmatibus, quia Maronitis praecipue erat destinata. Praefatio plane Arabica est [23]).

Christ. Ravis discourse on the original tongues, viz. Ebrew, Samaritan, Calde, Syriac, Arabic and Aethiopic, together with a general Grammar of the said tongues. London. 1648. 12.

(*Io. Ernst. Gerhardi*) Σκιαγραφια *linguae Syro-chaldaicae cum analyseos Syriacae specimine.* Hal. Sax. 1649. Continet 32 pagg. elementa Syriaca et Chaldaea, analysin grammaticam loci Act. III, 19—21 et tabulas non male institutas ad varias verborum formas facilius distinguendas.

Andr. Sennerti (P. P. in acad. Vitemberg.) דקדוק הקדם בהרמוניה *i. e. grammatica orientalis eademque harmonica* etc. ab altera tituli parte legitur: *A. Sennerti Ebraismus, Chaldaismus, Syriasmus, Arabismus nec non Rabbinismus, h. e. praecepta gramm. totidem LL. Orientt. diversis quidem in libris, in harmonia tamen una et perpetua, nova, concinna atque perspicua conscripta methodo; exemplis itemque confirmata illustrataque sufficientibus: additis in fine singulorum librorum totidem Lexicorum sive Dictionariorum compendiis. Additur supplementi loco in fine de idiotismis superiorum lingg. Centuria Canonum philolog., praemittitur omnibus et singulis dissertatio de Ebraeae orientaliumque reliqq. LL. origine, antiquitate, progressione, incremento similibus etc.* Wittenb. 1666. 4. Grammaticam Chaldaeam et Syram, in qua concinnanda Boderianum, Bertramum, Masium, Waserum, Mercerum, Buxtorfium, Crinesium, inprimis vero *L. de Dieu* consuluit additis annotationibus a *Trostio* et *Wellero* collectis, iam antea 1651. ediderat et 1666. repetiit ita inscriptam: *Chaldaismus et Syriasmus, hoc est praecepta utriusque linguae in harmonia ad Ebraea eademque universalia (ipsa antehac edita illa ab autore seorsum et vice tertia)*

---

ita circumscribit ܒܝܬ ܡܠܐ ܕܩܘܠܝ ܗܘܝܐ ܩܝܡܬܐ *voces, quibus exclamatio inest*, et ܒܝܬ ܡܠܐ ܕܡܬܘܝܬܐ *voces lamentationis* cet. *Amira* vero perinde ac *Sciadrensis* latinum sermonem respiciens interiectionem tanquam peculiarem orationis partem proponit (Gramm. Chald. p. 448.)

23) Etiam huius libri descriptionem uti reliquarum institutionum, quae partim rarescunt, exhibebit *bibliotheca Syriaca* nostra.

conscripta, exemplis itemque sufficientibus e Daniele Esra et N. T. Syro confirmata illustrataque, accessit in fine lexici utriusque linguae compendium, radicum et vocum quarumcunque notabiliorum ex iisdem Daniele, Esra Novoque Test. Syro etc. Praeter hasce grammaticas satis apte compositas *Hypotyposin harmonicam lingg. orient., Chaldaeae, Syrae Arabicaeque cum matre Ebraea* edidit. Quae adduntur vocabularia, voces complectuntur usitatiores.

Io. Henr. Hottingeri grammatica Chaldaea Syra et Rabbinica. Turic. 1652. 8. *Eiusdem grammatica quatuor lingg. Hebraicae, Chaldaicae, Syriacae et Arabicae harmonica, ita perspicue et compendiose instituta, ut ad linguam Hebraicam, tanquam matrem, caeterarum etiam ceu filiarum, linguarum, accommodentur praecepta. Cui appendicis loco accedit technologia linguae Arabicae theologico-historica.* Turici 1659. 4. Haec vero tertium *smegmatis* ab eodem auctore editi librum ab initio constituit, sed, ne illud opus nimium cresceret, seorsim edita est.

Briani Waltoni introductio ad lectionem lingg. orientt. Hebraicae, Chaldaicae, Samaritanae, Syriacae, Arabicae, Persicae, Armenicae, Copticae. *Londin.* 1653. 12.

Joan. Leusdeni (Ling. Hebr. in acad. Ultraiect. prof.) *Scholae Syriacae libri tres una cum dissertatione de litteris et lingua Samaritanorum. Ultraiecti.* 1658. 8. In plurimis sequitur Ludov. de Dieu, ubi vero, Buxtorfio plerumque duce ab eo dissentit, falsus est, e. g. in pronunciandi ratione. Liber tertius comprehendit varia exempla ex N. T. Syriaco maximum partem desumta.

ܓܪܡܡܐܛܝܩܝ ܕܠܫܢܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ [24]) *id est grammatica linguae Domini nostri Iesu Christi, sive* ***Grammatica Syriaca*** *tribus libris tradita, quorum primus vocum singularum proprietatem, secundus syntaxin, tertius figuras grammaticas et praxin continet. Omnibus adeo breviter et dilucide explicatis et menstruo spatio (uti praefatione ad lectorem docetur) ipsa linguae medulla exugatur, opera et studio Guiliel. Beveridgii e Col. S. Iohan. Cantabr. Φιλογλώττου. In usum Bibliorum πολυγλωττάτων Waltomensium.* Londini. 1658. 8. Hic primus est liber grammatices praeceptis dicatus, in quo adornando etiam V. T. Syriacum adhibitum, praecipue vero regulis, syntacticis quoque observationibus et larga exemplorum copia insignis est. Minus probanda est pronunciatio Hebraicis litteris punctisque indicata.

Edmundi Castelli brevis et harmonica quantum fieri potuit grammaticae (Hebraeae, Chaldaeae, Syrae, Samaritanae, Aethiopicae, Arabicae et Persicae linguarum) *delineatio. Londini.* 1669. Praemittitur lexico Heptaglotto, de quo infra dicemus.

Aeg. Gutbrium vid. sub lexicographis.

ܟܬܒܐ ܕܓܪܡܛܝܩܝ ܐܝܟ ܕܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ ܡܫܡܠܝܐ ܕܬܘܪܨ ܡܠܬܐ ܘܠܟܣܝܩܘܢ *h. e. Grammatica Syriaca cum syntaxi perfecta hactenus non ita visa et lexico brevissimo, in usum gymnasiorum et scholarum ita elaborata ut quis suo et proprio Marte hanc linguam possit addiscere opera et studio M. Davidi Grafunderi, scholae Cuestrinensis Rectoris. Witteberg.* 1665. Collegit observationes Gerhardi, Dilherri, Lud. de Dieu, Io. Buxtorfii, I. H. Hottingeri

24) Haec *Estrangelis* litteris exarata sunt, quibus vulgares ob Estrangelarum penuriam substituimus.

Io. Merceri et Leusdeni, praecipue syntaxi adornandae et locupletandae multum operae tribuit, annexo lexici Syriaci compendio eiusque indice latino, et aliquot locis N. T. cum fide apostolica ad exercendas grammatices regulas.

Io. Nicolai grammatica linguarum Ebraicae, Chaldaicae, Syriacae, Arabicae, Aethiopicae, Persicae, orientalium secundum prima praecepta delineata harmonica. Ienae 1670. 4. Est *Hodegetici Orientalis* Pars II. Brevis in tabulis lingg. nominatarum institutio proponitur et in *complemento defectus harmonici* tabulis subterposito omnia maiori distinctione illustrantur. A. 1686. Francof. et Hamburgi totus liber non mutatus denuo prodiit *Critica sacra* inscriptus.

Iac. Altingi (S. S. Litt. et ling. Hebr. in acad. Groning. prof.) synopsis institutionum Chaldaearum et Syrarum. Francof. ad M. 1676. ed. 6. 1701. 8. a *Georgio Othone* (Graec. et lingg. orientt. et poës. in acad. Marb. prof.) adornata. Cum libri forma coniunctionem Chaldaearum institutionum cum Syriacis prohiberet, utraeque seorsim propositae sunt.

Io. Wilh. Hilligeri ࠌࠒࠉࠐ. ࠋࠔࠅࠍ. ࠀࠓࠌࠉࠕ.*) *sive Summarium linguae Aramaeae i. e. Chaldaeo-Syro-Samaritanae, olim in acad. Witteb. Orientt. lingg. consecraneis parietes inter privatos praelectum et nunc ad rogatus* Φιλαραμαίων *crebriores publico bono accommodatum.* Wit. 1679. 4. Auctor Chaldaeam et Samaritanam linguam una cum Syra docet et praecipue tabulis aptissimis eas illustrat. Syntaxis vero nimis curta.

Christoph. Cellari porta Syriae. Cizae. 1677. 4. *Eiusdem porta Syriae patentior sive grammaticae novae, perspicuis praeceptis ita adornatae, ut primigenia Christianorum lingua a quolibet, qui non plane rudis est Ebraeae, paucis diebus feliciter arripi possit. ed. 2. innumeris accessionibus atque exemplis aucta et illustrata.* Ciz. 1682. Haec quidem complectitur omnia tyroni necessaria.

Henrici Opitii (in Acad. Kilon. prof.) ܫܘܡܠܝܐ ܕܠܫܢܐ ܐܪܡܝܐ[25]) *sive Syriasmus facilitati et integritati suae restitutus simulque Hebraismo et Chaldaismo harmonicus, exemplis plurimis et singularibus ex versione Syriaca totius V. et N. T. illustratus Lips. et Francof.* 1678. 4. Castelli lexicon tunc iam luce donatum multa ad illustrandum Syrorum sermonem praebuit et V. et N. T. diligenter legendo et relegendo huius linguae grammaticam ita eximiam Opitius composuit, ut omnes priores multo superarit neque postea a quoquam, *C. B. Michaeli* excepto, hac in re sit superatus. Huc pertinet etiam *Syriasmus a M. Christ. Ludovici eum in finem, ut labor linguam Syram discentibus quodammodo levetur ex Opitio in Compendium redactus. Vitemb.* 1669. 42 pagg. in 4.

Car. Schaaf opus Aramaeum complectens grammaticam Chaldaico-Syriacam, selecta Targumin cum versione latina et annotationibus, lexicon Chaldaicum libris V. T. Chaldaeis item selectis Targumicis accommodatum. Lugd. Bat. 1686. 8. Syriaca Hebraeis litteris exornata sunt et Chaldaicae Buxtorfio duce plus operae, quam Syriacae linguae tributum est.

---

*) Proprie *Circumdans (complectens) linguam Aramaeam* a ࠍࠒࠐ seu ࠉࠒࠐ *circumdedit.*

25) I. e. *perfectio linguae Aramaeae;* Estrangelis litteris substituimus formas vulgares.

I. A. Danzii ܡܥܠܢܐ ܣܘܪܝܝܐ ܦܬܝܚܐ [26]) *sive Aditus Syriae reclusus compendiose ducens ad plenam linguae Syriacae* Antiochenae seu Maroniticae cognitionem iuxta viam Literatoris Ebraeo-Chaldaei. Ienae. 1689. ed. 5. 1715. 8.

Io. Ern. Gerhardi harmonia linguae Chaldaicae, Syriacae et Aethiopicae. Adiecta est *Guil. Schickardi instit. linguae Ebraeae.* Ienae. 1693. 4.

Herm. von der Hardt Syriacae linguae fundamenta. Helmst. 1694. 8. Fere nihil nisi paradigmata continent.

Ge. Otho Palaestra lingg. orientt., nempe Chaldaicae, Syriacae, Arabicae, Aethiopicae, Persicae cum versione latina. Francof. 1702. 4.

Grammatica Aethiopica Io. Henr. Maii; Hebraicae, Chaldaicae, Syriacae, atque Samaritanae linguarum institutio harmonica Io. Phil. Hartmanni. Francof. ad M. 1707. 4.

Sam. Frid. Bucheri (Antiquit. in acad. Vitemb. prof.) *thesaurus orientalis sive compendiosa et facilis methodus linguarum Hebraeae, Chaldaeo-Targumicae, Talmudico-Rabbinicae, Syriae, Samaritanae, Arabicae, Persicae orientalium, accedunt unpartheyische Gedanken von der neuen Methode in orientalischen Sprachen wider die bisherigen ungegründeten Beschuldigungen.* Francof. et Lips. 1725. 4.

Alberti Schultens institutiones Aramaeae, quae ab auctore mortuo imperfectae relictae, sine titulo ac praefatione prodierunt. Complectuntur 224 pagg. fere 4 sectiones, scilicet de elementis pag. 1—31; de verbis perfectis pag. 32—90; de verbis imperfectis pag. 90—181; et de nominibus, in qua tamen sectione multa desiderantur. Ad illustrandum quidem sermonem Syriacum pauca inde repeti possunt, ad chaldaicum vero sat multa.

Christ. Bened. Michaelis (obiit 1764.) *Syriasmus, id est, grammatica linguae Syriacae cum fundamentis necessariis, tum paradigmatibus plenioribus, tum denique ubere syntaxi, et idiomatibus linguae, instructa.* Hal. Magd. 1741. 4. Concinnavit singulari cum diligentia et mirifica eruditione hanc institutionem ex Syriaca S. S. Librorum V. et N. T. versione et in singulis exempla et paradigmata tam larga manu et eo ordine addidit, ut pleniora et magis digesta apud alios auctores reperias nulla. Cum Amiram aliosque fontes certissimos adire non licuerit, omnia fere proprio marte colligeret necesse fuit. Ex eiusdem dissertationibus praestantissimis huc pertinent *Lumina Syriaca pro illustrando Hebraismo sacro.* Hal. 1756; de quibus denuo edendis *Pottius* bene meruit[27]). Omnes, qui Michaelem secuti sunt, eius vestigia presserunt, in quorum numerum praecipue referendus est eius filius. Namque

I. D. Michaelis grammatica Syriaca, Hal. 1784. 4. fere totum Syriasmum repetiit, hic illic nonnullis additis aut mutatis ab ipso aut ipsius patre. Ille vero quid alia ratione in litteris Syriacis propagandis praestiterit, vid. infra in lexicorum Syriacorum enumeratione.

---

26) Mendo typographi nullo sensu legitur ܣܘܪܝܝܐ.

27) Sylloge comment. theol. P. I. p. 170 sq.

Iac. Scherking Nyckelen til de fyra Oriental Spraken, Hebraik, Chaldaik, Syriak, och Arabisk. *Skara.* 1754. 8.

I. G. Kals grammatica Hebraeo-harmonica cum Arabica et Aramaea. *Amstelod.* 1758. 8.

Iac. Georg. Christ. Adleri brevis linguae Syriacae institutio in usum tironum edita. Altonae. 1784. Cum provectioribus Michaelis grammatica destinata esset, **Adlerus** breviorem instar illius, quam olim Hermannus von der Hardt ediderat, curavit. **Palaeographiae** deinde Syriacae primus et solus dedit opus nitidissimimum libro suo saepius a nobis laudato: *Novi Testamenti versiones Syriacae simplex, Philoxeniana et Hierosolymitana denuo examinatae et ad fidem Codd. Mscr. bibliothecarum Vaticanae, Angelicae, Assemanianae, Mediceae, Regiae aliarumque novis observationibus atque tabulis aere incisis illustratae. Hafniae.* 1789. Grammaticae adiecit *narratiunculas e Barhebraei narrationibus facetis* e Cod. Vat. 178. Edidit etiam *chrestomathiam.*

Wilh. Hezel's Syrische Sprachlehre, durchaus nach seiner hebraeischen eingerichtet zum Gebrauch seiner Zuhoerer, nebst den noethigen Paradigmen in Tabellen. **Lemgo.** 1788. 4. Cfr. *Eichhorn.* Bibl. der bibl. Litterat. T. II. p. 550.

Io. Gottfr. Hasse praktisches Handbuch der Aramaeischen oder Syrisch-Chaldaeisch-Samaritanischen Sprache. Des praktischen Unterrichts der gesammten orientalischen Sprachen dritter Theil. Iena. 1791. 8. Adiecta est, quae in praecedentibus omnino desideratur concisa *Aramaeae linguae historia* et *methodologia.* Cfr. *Eichhornii* **Biblioth.** der bibl. Litt. T. V. p. 679. seq.

Innoc. Fessler institutiones linguarum orientalium, Hebraicae, Chaldaicae, Syriacae et Arabicae. Pars prior introductionem in studium lingg. orientt. et linguae hebraicae, posterior institutiones lingg. chaldaicae, syriacae et arabicae complectens. Vratisl. Hal. et Ien. 1787 et 1789. Synoptica methodus, quam titulus indicare videtur, non est adhibita. Cfr. *Eichhorn.* Bibl. der bibl. Litt. T. VIII. p. 647. seq.

Ol. Gerh. Tychseni elementale Syriacum vid. *chrestomathias.*

Io. Iahn's Aramaeische oder Chaldaeische und Syrische Sprachlehre fuer Anfaenger. Wien. 1793. 8. Cfr. *Eichhornii* Bibl. der bibl. Litterat. T. VIII. p. 697. seq. Hunc librum *Andreas Oberleitner latine redditum et nonnullis accessionibus auctam* repetiit hoc titulo: *Ioannis Iahn elementa Aramaicae seu Chaldaeo-Syriacae linguae. Viennae.* 1820. Cfr. *Allg. Litt. Zeit.* 1821. N. 180. et *Wiener Iahrbuecher.* 1822. p. 202—223.

Io. Sever. Vater's Handbuch der Hebraeischen, Syrischen, Chaldaeischen und Arabischen Grammatik, fuer den Anfang der Erlernung dieser Sprachen bearbeitet. Leipz. 1802. ibid. 1817. 8. Praecipue methodo simpliciori et accuratiori declinationum, quae dicuntur, illustratione grammaticam Syriacam provexit *Vaterus*

Thomas Yates Syriac grammar principally adapted to the new Testament in that language. Lond. 1821. 8. Quid auctor praestiterit, in *Ephemerid. litterar.* (A. L. Z.) suo tempore indicabimus.

II. *Lexicographi.*

3) Sequitur nunc lexicorum recentiori aetate editorum cum enumeratio tum censura. Ac primum quidem cum vocum Syriacarum significatus non uno, sed vario modo queat investigari, quemnam lexicographi sint secuti, paucis definiamus. Poterant enim aut lexica a Syris ipsis scripta consulere, aut solum loquendi usum, quem contextus singulorum locorum, in quibus libri Syriaci vocem aut phrasin exhibent, eorumque collatio accurata produnt, respicere aut cognatas dialectos in auxilium vocare aut denique plures vel omnes hasce significationis eruendae vias ingredi. Cum vero Syriaca N. T. versio litterarum Syriacarum adytum aperuisset, primi et plurimi lexicographi eam legentes et cum Graeco conferentes textu singularum vocum et phrasium potestatem notarunt, nempe *Masius*, *Boderianus*, *Schindlerus*, *Crinesius*, *Buxtorfius*, *Trostius*, *Hottingerus*, *Gutbirius*, *Nicolai*, *Schaafius* ceteris hac in re multo praeferendus et *Zanolini*. Alii vero, *Thomas a Novaria* [a]), *Ferrarius* et praecipue *Castellus* scripta Syrorum ipsorum hancce philologiae partem respicientia haud neglexerunt, nam hicce lexica quidem N. T. iam typis impressa consultavit, sed etiam Barbahlulum suo fere operi iniecit. Praeterea ad tyrones adiuvandos aut grammaticis aut chrestomathiis *glossaria* adiunxerunt *Sennertus*, *Grafunderus*, *Cellarius*, *Kirschius*, *O. G. Tychsen* et *Grimm*. Lexicon igitur Syriacum qui nunc ornandum suscipiunt alias quidem significatus eruendi vias habent paratas, alias tamen a nemine usque tactas; nisi vero cunctas simul ingrediuntur, perfectum omnibusque numeris absolutum efficere nequeunt [b]). Nam vero loquendi usu ex Syriacis libris eruto antiqua Syrorum lexica sunt conferenda, quae quamquam vocum copiam non permultum augebunt, quia in Graecis praecipue vocibus nimis longa, Syriaca parce explicare solent, tamen linguae cognitioni mirum quantum dabunt emendationis [c]). Itaque *Bernstenius*, qui pariter ac *Quatremère* lexicon promisit Syriacum, recte haec in eo concinnando voluit respicere.

Syrorum peculium, h. e. vocabula apud Syros scriptores passim usurpata, Targumistis vero aut prorsus incognita, aut in ipsorum vocabulariis adhuc non satis explicata. *Andreas Masius* sibi suae memoriae iuvandae caussa colligebat. Antwerp. ex officina Christ. Plant. 1521. 54 pagg. fol. Inserta est haecce prima vocum Syrarum collectio Bibl. Polygl. Antwerp. T. VI. Pro paucitate librorum Syriacorum, quos Masio videre contige-

---

a) De eius *nomenclatore Syriaco* vid. p. 53.

b) Vid. quae *Gesenius* hunc in finem monuit in *Hebr. und Chald. Handwoerterbuch*. ed. 2. pag. XXIII sq.

c) *Gesenius* l. l. p. XXIV sq.

rat, manca est et curta; quae vero, Chaldaeis et Syris communia, ex Chaldaicis lexicis peti poterant, in Masii peculio omnino praetermissa sunt [28]).

Dictionarium Syro-chaldaicum, Guidone Fabricio Boderiano collectore et auctore. Antwerpiae excud. Christoph. Plantin. 1572 in Bibl. Polyglott. Antwerp. T. VI. 198 pagg. fol. complectens. Syriaca sparsim explicata e N. T., partim ex rituali libro Severi Patriarchae desumta inque radicibus quidem signandis simplices litterarum formae, in locis vero e N. T. et Severo allatis Estrangelae adhibitae sunt. Praemittitur grammatica Chaldaica, passim Syriaco quoque dicendi genere collato.

Val. Schindleri (prof. Vitembergensis, deinde Helmstadiensis, obiit 1610) lexicon pentaglotton Hebraicum, Chaldaicum, Syriacum, Thalmudico-Rabbinicnm et Arabicum. Hanoviae. 1612. 49. Lond. 1635. Francof. 1653. 95. fol. Continet voces Syriacas, quae in N. T. reperiuntur, sub radicibus digestas neque male expositas.

Edem anno *Christophorus Crinesius* suum lexicon edidit ita inscriptum: ܡܠܘܪܝ ܩܢܝܢܐ ܣܘܪܝܝܐ *h. e. lexicon Syriacum e N. T. et Rituali Severi, Patriarchae quondam Alexandrini, Syro collectum, tribus linguis Cardinalibus expositum*, atque in illustri Witebergensium Academia tredecim disputatt. propositum. Witteb. 1612. pagg. 408. 4. praeter indicem latinum. Inceptum est 27 Novembr. 1611. et finitum 12 Aug. 1612. Radix quaevis Syriacis litteris, reliqua vero Hebraeis impressa sunt. Teste Laurentio Fabricio in praefatione ad hoc ipsum lexicon si typographi ratio tulisset, toties vocem unamquamque exhibuisset, quoties ea in N. T. legitur, ut lexicon pleniores simul concordantias potuisset exhibere.

Litterae Syriacae quamquam in Syria ipsa recentiori aevo parce tantum colerentur, attamen inter Maronitas in Libano monte non omnino defuisse videntur, qui illarum studiis se darent. Desiderantur autem necessariae huius rei notitiae. *Burckhardtus* quidem [29]) in coenobio *Aih Warka* a Maronitis habitato lexicon Syriacum satis amplum invenit quod *Gregorius* quidam, pago Kerem Seddani oriundus, a. 1619 composuisse dicitur, sed de eius indole nihil retulit. Forte etiam alia huius generis scripta recentiori tempore a monachis exarata latent.

Io. Bapt. Ferrarii (*e soc. Iesu*) *Nomenclator Syriacus.* Romae 1622. 4. mai. Index latinus isque permagnus adiectus est; nomenclator ipse 944 pagg. in 236 fol. complectitur. In quo adornando cum lexica a Syris scripta adhiberentur, nulla adferri poterant loca probantia.

Io. Buxtorfii iun. lexicon Chaldaicum et Syriacum, quo voces omnes tam primitivae,

---

28) *Masio* quidem hoc vocabularium sibi collectum cum ulla in parte limandi tum satis accurate digerendi nulla exstitit opportunitas, unde ipse satis modeste de eius pretio in praef. ad Ariam Montanum iudicavit.

29) Travels in Syria and the holy Land pag. 185.: *I saw a beautiful dictionary in large folio of the Syriac language, written in the Syriac character, which, I suppose, to be the only copy in Syria. Its author was Djorjios el Kerem Seddany, who composed it in the year 1619. Kerem Seddany is the name of a village near Bshirrai. This dictionary may be worth in Syria eight hundred or a thousand piastres; but the convent would certainly not sell it for less than two thousand, besides a present to the bishop.*

quam derivativae, quotquot in sacrorum V. T. librorum Targumim seu paraphrasibus Chaldaicis, Onkeli in Mosen, Ionathanis in prophetas et aliorum autorum in Hagiographa, item in Targ. Hierosol., Ionathane altero in Legem et Targum secundo in librum Estheri *denique in N. T. translatione Syriaca* reperiuntur, accurate et methodice dispositae et fideliter explicatae copiose absoluteque describuntur. Bas. 1622. 640. pagg. 4. mai.

Martini Trostii lexicon Syriacum ex inductione omnium exemplorum N. T. Syriaci adornatum adiecta singulorum vocabulorum significatione latina et germanica cum indice triplici. Cothenis Anhaltin. 1623. 722. pagg. 4. Quanquam in hoc pariter atque in omnibus, quae antea composita erant, lexicis pronomina et particulae desiderantur, Trostius tamen in genuina singularum vocum significatione accurate investiganda multum praestitit.

Thomas a Novaria nomenclator Syriacus. Romae. 1636. 8. vid. supra §. 4. 13. Annot.

Andr. Sennerti lexici Chaldaici et Syriaci compendium radicum et vocum quarumcunque notabiliorum e Daniele, Esra, et N. T. Syro in gratiam tyronum. Adiectum est eiusdem Chaldaismo et Syriasmo inde a p. 116. Witteb. 1666. 4.

Io. Henr. Hottingeri etymologicon orientale s. lexicon harmonicum heptaglotton Hebraicum, Chaldaicum, Syriacum, Arabicum, Samaritanum, Aethiopicum et Talmudo-Rabbinicum. Francof. 1661. Turic. 1664. 4.

David. Grafunderi compendium lexici Syriaci, in fine grammaticae Syriacae 1185 voces continens et indice latino ornatum.

Aegidii Gutbirii (Gymnasii Hamb. prof.) *lexicon Syriacum continens omnes N. T. Syriaci dictiones et particulas cum spicilegio* vocum quarundam peregrinarum et in quibusdam tantum N. T. Codicibus occurrentium et *appendice*, quae exhibet diversas punctationes a praecipuis huius linguae doctoribus in Europa circa N. T. Syr. hactenus usurpatas, adiecto indice latino accuratissimo, et catalogo nominum propriorum, brevissima et discentium studiis accommodata methodo in usum N. T. Syr. olim ita concinnatum, ut simul latinae versionis vicem explere possit, nunc vero in lucem demum editum. Hamb. 1667. 8. typis et impensis auctoris. Excepit eiusdem auctoris N. T. Syriacum, et repetitum est titulo ita mutato: *Aegidii Gutbirii SS. Theol. Doct. et Gymnas. Hamburg. P. P. lexicon Syriacum — — nominumque propriorum catalogo nova hac editione prioribus a mendis expurgatum nonnullis etiam accessionibus locupletatum a Iohanne Michaele Gutbirio LL. Sanct. et poës. in ill. augusteo, quod Leucopetrae floret, prof. publ. Hamburgi typ. et sumtibus Gutbirianis* 1667. 8. Inveniuntur etiam exempla huius editionis secundae alio titulo insignita; v. c. *Numburgi* loco Hamburgi. Lexicon breve quidem et concisum sed in usum tyronum N. T. legentium accommodatissimum. Grammaticam quoque Syriacae linguae promiserat Gutbirius, neque tamen, quantum scimus, promissis stetit.

Edmundi Castelli (S. Th. D., ling. Arabic. apud Cantabrigiens. prof.) *lexicon Heptaglotton Hebraicum, Chaldaicum, Syriacum, Samaritanum, Aethiopicum, Arabicum coniunctim et Persicum separatim*, in quo omnes voces Hebraeae, Chaldaeae, Syrae, Samaritanae, Aethiopicae, Arabicae et Persicae tam in MSS. quam impressis libris, cum primis autem in Bibl. polyglottis, adiectis hinc inde Armenis, Turcicis, Indis, Iapanicis etc. ordine alphabetico sub singulis radicibus digestae continentur, earumque significationes, omnium praesertim in SS. Hebraeis Bibliis semel tantum occurrentium, multo aliter

quam apud Modernos, sive Hebraeos sive Christianos, ex tribus Chaldaeis Targumim, utroque Babylonico et Hieros. Talmude, vetustiss. Rabbinorum commentatoribus, theologis et philosophis, variis S. Scripturae lectionibus Hebr. Chald. cet. tribus exemplaribus V. et N. T. *Syris*, tribus magna ex parte *Aethiopicis*, tribus *Arabicis*, duobus *Persicis*, tribus Pentateuchis *Samaritanis:* lexicis item in omnibus hisce linguis vix numerandis; *Alcorano*, *Avicenna*, *Geographo Nubiensi* etc. ut et Graeca LXX interprett. versione ample et dilucide eruuntur, proponuntur et explicantur. Variorum insuper Interpretum difficiles ac discrepantes sententiae conferuntur et examinantur, quam plurima errata in aliis lexicis, nec non in Bibl. Polygl., etiam pravae haud raro translationes emendantur, et ad verum suum sensum restituuntur. Cui accessit brevis et harmonica, quantum fieri potuit, Grammaticae omnium praecedentium lingg. delineatio. Londini. 1669.[30]). — In Syriaca libri parte socium habuit acerrimum *Beveridgium*, grammatica de Syris litteris meritum; eamque reliquis heptaglotti partibus felicius elaboravit [31]). Hanc igitur *I. D. Michaelis* ex eius lexico heptaglotto seorsim typis describi curavit ita inscriptam *Edmundi Castelli Lexicon Syriacum*, P. I. et II. Gotting. 1788; dein Adnotata sua et ex *Barhli* apographo Gottingae servato (§. 4, 13. not. 8.) nonnulla adiecit a Castellianis diligenter seiuncta. Quid in hoc libro desideraveris, *I. Fr. Gaabius* probe exposuit [32]) et emendationes atque auctuarium suppeditarunt *I. G. Hassius* [33]), prae ceteris vero *G. W. Lorsbachius* [34]).

Io. Frid. Nicolai (Facult. Philos. Ienens. adiunct.) *hodogeticum orientale harmonicum*, quod complectitur I. *lexicon lingg. Ebraicae*, *Chaldaicae*, *Syriacae*, *Arabicae*, *Aethiopicae et Persicae harmonicum.* II. *Grammaticam* lingg. earundem secundum prima praecepta delineatam, *harmonicam.* III. *Dicta biblica* cum et sine analysi grammatica exhibita, *harmonica.* Ienae. 1670. 4. Lexico Castelliano *Nicolai* non usus est, voces linguarum cognatarum sibi respondentes ex adverso posuit, notis vero subiectis, quas *complementum defectus harmonici* nominat, earum diversitatem attigit.

Christoph. Cellarii glossarium Syro-latinum nuper vulgatis utriusque Testamenti Excerptis accommodatum. Cizae. 1683. 48 pagg. 4.

---

30) Totum lexici heptaglotti sicuti aliorum librorum titulum attulimus, quia eius indoles illo luculenter indicatur. Quaedam exempla a. 1686 prae se ferunt; etenim Robertus Scott bibliopola Castello mortuo titulum operis mutavit. De *Castelli* de Bibliis Polygl. et lexico heptaglott. immortaliter meriti vita cfr. *Memoirs of the life and writings of Brian Walton* etc. *by Henry Iohn Todd.* 2 Voll. London. 1821. et quae *Staeudlinus* inde excerpsit: *Ueber Brian Walton's und Edmund Castell's Leben und Schriften: in Kirchenhistorisch. Archiv von K. F. Staeudlin, H. G. Tschirner et J. S. Vater fuer* 1825. II. p. 109 sq. In libro colligendo et adornando XVII annos consumsit et aes alienum circiter 1000 pondo contraxit, malis plurimis cruciatus et a sociis fere omnibus mox desertus.

31) In hanc sententiam etiam *I. D. Michaelis* eiusque pater abierunt, cfr. *I. D. Michaelis Abhandlung von der syr. Sprache* p. 109 sq.

32) In commentatione *Wuensche bey Castellus Syrischem Lexicon nach Michaelis Ausgabe* in Pauli Memorabil. I. p. 82—96.

33) *Magazin fuer die biblisch-orient. Litterat.* Vol. I.

34) *Archiv fuer die morgenl. Litterat.* in utroque quod prodiit, volumine, et in *Pauli Neu. Repertor. fuer bibl. und morgenl. Litterat.* T. III. p. 110—115.

Car. Schaafii lexicon Syriacum concordantiale omnes N. T. Syriaci voces, et ad harum illustrationem multas alias Syriacas et lingg. affinium dictiones complectens, cum necessariis indicibus, Syriaco et Latino, ut et Catalogo Nominum propriorum ac Gentilium N. T. Syr. Lugd. Batav. 1708. Hoc lexicon omnia, quae titulus promittit, accurata et facili methodo revera praestitit, ita ut N. T. legentem fere nullo in loco deserat.

ܐܘܨܪܐ ܕܠܫܢܐ ܣܘܪܝܝܐ *Lexicon Syriacum ab Antonio Zanolini* I. U. D. in Seminario Patavino lingg. orientt. professore collectum, voces omnes, quae in N. T. translatione Syriaca inveniuntur, complectens. Accedit eiusdem auctoris disput. de lingua Syriaca, versionibus Syriacis et de Maronitis, quibus praecipue nunc lingua Syriaca in usu est. Ad usum eiusdem Seminarii. Patavii. 1742. XVIII et 294. pagg. 4. Quibusnam subsidiis usus sit, Zanolini non dixit, *Schaafium* sane non videtur adhibuisse.

4) Cum ad linguam discendam grammaticae ac lexica non sufficiant, post has litteras in Europam translatas non solum N. et V. T. aliisque scriptis Syriacis, sed etiam libris in usum tyronum edendis recte provisum est. Quamdiu vero sola Syriaca bibliorum versio manibus versaretur, nihil potuit praeberi, nisi libri N. T. seorsim impressi aut excerpta N. T., ut I Epist. Ioannis a *Trostio* edita et Excerpta *Cellarii*; sed fontibus magis apertis aptiores prodiere chrestomathiae, quarum nonnullae etiam indice instructae linguae Syriacae studium probe propagarunt [a]).

Ioh. Dav. Michaelis Syrische Chrestomathie. Erster Theil. Gotting. 1768. 8. Etiam ita inscripta est: *I. D. Michaelis Abhandlung von der Syrischen Sprache und ihrem Gebrauch nebst dem ersten Theil einer Syrischen Chrestomathie.* Pars posterior non prodiit; prior vero a. 1786 repetita, et commentationi tantum de lingua Syriaca passim in annotatt. nonnulla addita sunt. Cfr. *Eichhorn. allgem. Biblioth. der bibl. Litterat.* T. I. p. 114 sq. Huius libri partem illustravit *Th. Imman. Dindorf* in *Specim. animadverss. in epistol. Syriac. Simeonis Beth-Arsamensis de Barsuma episcopo Nisibeno deque haeresi Nestorianorum.* Lips. 1788. 4. et *Gaabius* hic illic emendavit in *Pauli* Neu. Repert. T. III. p. 366 sq. Textum Syriacum *Michaelis* ex *Assemani* Bibl. Orient. mutuavit.

I. C. G. Adleri chrestomathia Syriaca. Hafn. 1784.

Ioan. Godofr. Hasse lectiones Syro-Arabico-Samaritano-Aethiopicae, tabulis elementaribus ad addiscendas illas linguas necessariis instructae. Regiom. et Lips. 1788. 8.

Georg. Guil. Kirschii chrestomathia Syriaca maximam partem historici argumenti. Hofae. 1789. 8. Accedit *lexicon Syriacum chrestomathiae Syriacae accommodatum.* De huius libri pretio vid. *Eichhorn. Bibl. der bibl. Litterat.* T. II. p. 548 sq. Quae hic illic in textu, e Barhebraei chronico potissimum desumto emendanda inveniuntur, Lorsbachius;

a) Quanti momenti sit chrestomathia bene instituta, docent *I. D. Michaelis Abhandlung von der Syrischen Sprache*. §. 16. et Kirsch Chrestom. p. V sq.

Arnoldi, *Fr. G. Mayer* coniiciendo, *Bernstenius* codices inspiciende optime docuerunt[55]). Nova huius chrestomathiae utilissimae editio paratur.

Olai Gerhardi Tychsen elementale Syriacum sistens grammaticam, chrestomathiam et glossarium, subiunctis novem tabulis. Rostochi. 1795. 8. Grammatica perbrevis est, tabulae ex *Adleri* N. T. verss. Syriac. cet. repetuntur. Cfr. *Eichhornii* Bibl. der bibl. Litterat. T. VIII. p. 699 sq.

Henr. Adolph. Grimm neue syrische Chrestomathie mit einem Glossarium zum Gebrauch fuer Anfaenger herausgegeben. Lemgo. 1795. 8. Vid. *Eichhornii Bibl. der bibl. Litterat.* T. VII. p. 492 sq.

Gust. Knoes chrestomathia Syriaca maximam partem e Codicibus manuscriptis collecta. Gotting. 1807. 8. Plura carmina inedita continet et ita est adornata, ut chrestomathiae *I. D. Michaelis* tanquam posterior pars accedere queat.

§. 6.

Syrorum scriptura eiusque historia.

Cfr. *Ed. Bernardi litteratura orbis eruditi a charactere Samaritico deducta.* 1689. ed. *Carol. Morton.* 1759. — *Walton Apparat. biblic.* sive in Biblia Polygl. Prolegom. II. *de litteris sive characteribus, ipsorum usu mirabili, origine et inventione prima et diversitate in linguis praecipuis.* — *Buettner figurae variaeque formae litterarum hebr. syr. arab.* Gott. 1769. fol. *Eiusdem Vergleichungstafeln der Schriftarten verschiedener Voelker.* Fasc. 1. Getting. 1771. Fasc. 2. 1779. 4. (imperfect.). Tres tabularum a Buettnero libro suo adiectarum repetiit *Eichhornii Einleit. in das A. T.* Tom. I. — *Wahlii allgemeine Gesch. der morgenlaend. Sprachen.* p. 585 sq. *Skizze einer morgenlaendischen Graphik* cll. tabb. VII—X. — *Pauli archaeologische Beobachtungen und Muthmassungen ueber semitische, besonders hebraeische Lesezeichen* in eius *Memorabil.* Fasc. 6. pag. 102 sq. — *Neues Lehrgebaeude der Diplomatik. Aus dem Franz. von I. Chr. Adelung.* 4. P. II. p. 90 sq. — *I. G. C. Adleri N. T. versiones Syriacae Simplex, Philoxeniana et Hierosolymitana.* Hafniae 1789. 4. Cum VIII tabb. aere incisis. — *G. Gesenii Geschichte der hebr. Sprache und Schrift.* Leipz. 1815. 8. p. 157 sq. — *Ulrich Friedrich Kopp aus Hessen-Cassel Bilder und Schriften der Vorzeit.* Tom. II. Manhem. 1819. 8. N. IV: *Entwickelung der semitischen Schriften.*

1) Inter veteres de gente litterarum inventrice nihil constabat; ex prisca vero fama Aegyptiis aut Phoenicibus aut Aramaeis litterarum inventionem tribuere solebant. Qua quidem in re vetustatis tenebris plane obruta quanquam ne accuratissima quidem investigatione certi quicquam extricaveris, iis tamen maiorem fidem habeas necesse est, qui hoc munus honorificum non Aegyptiacae sed Se-

55) *Lorsbach's Archiv fuer die morgenlaend. Litterat.* T. I. et II. et in *Pauli Neu. Repertorium* T. III. p. 81 sq. *Alb. Iac. Arnoldi specimen chronici Syriaci Abulfaragiani e scriptoribus graecis emendati, illustrati.* Marburgi. 1805. 4. *Frid. Greg. Mayer Beytraege zu einer richtigen Uebersetzung der syrischen Chronik des Gregorius Barhebraeus.* Vindobon. 1819. 8. *Eiusdem Nachtrag zu den Beytraegen einer richtigen Uebersetzung der syrischen Chronik.* Ibid. 1820. et *Wiener Jahrbuecher der Litteratur.* Vol. XIII. Ian. — Mart. 1821., *Anzeigeblatt* p. 39. 40. cll. Censura libri Mayeriani in Ephemerid. litt. Ienens. 1821. No. 26—28. — *Georg. Hen. Bernstein Gregorii Barhebraei Chronici Syriaci e Codd. MSS. passim emendati atque illustrati specimen primum.* Lips. 1822. 4.

miticae potius genti tribui voluerunt [a]). Hoc enim suadent cum alphabeti indoles et natura, tum vestigia satis conspicua, quibus plurimas non modo Asiae sed etiam Europae gentes a Phoenicibus litteras accepisse extra omnem fere ponitur dubitationem [b]). Ordo enim litterarum sonis constat Semiticae genti prorsus propriis neque in ulla alia obviis ut [illegible] et [illegible] (§. 7), earumque nomina Semiticam etymologiam facillime sequuntur (§. 7. III Annot. 10.); vocales deinde, praeter tres longas litteris non notantur, quod cum Semitica quidem, neque vero alia, ut Aegyptiaca lingua conspirat. Multum autem habet probabilitatis, non Phoenices ipsos litteras invenisse, sed eas tantum in occidente divulgasse; *Aramaeos* (Babylonios) contra, primos inter Semitas praecipue in rebus sermonem spectantibus excultos [c]), pro litterarum inventoribus esse habendos [d]). Qua quidem in

---

a) Hanc inventionem Aegyptiis esse tributam docent Plinius H. N. VII, 56. (57 ed. Bip.) et Cic. de nat. Deor. III, 22: (*Mercurius dicitur*) *Aegyptiis leges et litteras tradidisse.* cll. Plut. quaest. sympos. X, 3. Diod. Sicul. I, 69. Tertullian. de corona milit. cap. 8. et de testimon. animae cap. 5. Vid. etiam Walton. l. l. §. 3. et Buettner. l. l. p. 12. *Th. Chr. Tychsen in Biblioth. der alt. Litterat.* Fasc. 5. p. 45 sq. *Hezel. palaeographische Fragmente.* p. 6 sq.

b) Herod. V. 58.: *οἱ δὲ Φοίνικες οὗτοι οἱ σὺν Κάδμῳ ἀπικόμενοι, — — — ἐσήγαγον διδασκάλια ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ δὴ καὶ γράμματα, οὐκ ἐόντα πρὶν Ἕλλησι, ὡς ἐμοὶ δοκέειν. — — Χρεώμενοι δὲ, ἐφάτισαν, ὥσπερ καὶ τὸ δίκαιον ἔφερε, ἐσαγαγόντων Φοινίκων ἐς τὴν Ἑλλάδα, Φοινικήια κεκλῆσθαι.* Lucan. Pharsal. III, 220. *Phoenices primi famae si creditur ausi Mansuram rudibus vocem signare figuris.* Plin. H. N. VII, 56. (57. ed. Bip.): *litteras semper arbitror Assyrias fuisse: sed alii apud Aegyptios a Mercurio, ut Gellius; alii apud Syros repertas volunt. Utique in Graeciam intulisse e Phoenice Cadmum sedecim numero. — — In Latium eas attulerunt Pelasgi.* Cll. V, 12. (13. ed. Bip.): *Ipsa gens Phoenicum in magna gloria litterarum inventionis, et siderum, navaliumque ac bellicarum artium.* Diod. Sicul. V, 74. ed. Wessel.: *Πρὸς δὲ τοὺς λέγοντας, ὅτι Σύροι μὲν εὑρεταὶ τῶν γραμμάτων εἰσὶ, παρὰ δὲ τούτων Φοίνικες μαθόντες τοῖς Ἕλλησι παραδεδώκασιν· οὗτοι δ᾽εἰσὶν οἱ μετὰ Κάδμου πλεύσαντες εἰς τὴν Εὐρώπην· καὶ διὰ τοῦτο τοὺς Ἕλληνας τὰ γράμματα Φοινίκια προσαγορεύειν, φασὶ τοὺς Φοίνικας οὐκ ἐξ ἀρχῆς εὑρεῖν, ἀλλὰ τοὺς τύπους τῶν γραμμάτων μεταθεῖναι μόνον, καὶ τῇ γραφῇ ταύτῃ τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων χρήσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο τυχεῖν τῆς προειρημένης προσηγορίας.* cll. not. *Wesselingii* ad h. l. et *Th. Chr. Tychsen* in *Biblioth. der alt. Litterat.* Fasc. 5. praecipue inde a pag. 24 sq. *Gesenius* l. l. pag. 157 sq. *Hug von Erfindung der Buchstabenschrift* pag. 7 sq.

c) Vid. Genes. XI. cll. supra §. 1, 4. Annot. 1. 2. et §. 2, 1. Annot. 1.

d) Vid. Diod. Sicul. l. l. Plin. l. l. cfr. Clem. Alexandr. Stromat. I. p. m. 152. v. 28.: *οἱ δὲ Φοίνικας καὶ Σύρους γράμματα ἐπινοῆσαι πρώτους λέγουσιν* et Euseb. de praep. evang. X, 5.: *εἰσὶ δὲ οἳ Σύρους γράμματα ἐπινοῆσαι λέγουσι πρώτους.* Antiqui cum Assyriace, Syriace, Chaldaice et Babylonice minus accurate distinguerent, quae de Assyriis, Syris, Chaldaeis, Babyloniis utpote litterarum inventoribus narrarunt, ad Aramaeos volumus referri Relandio (Palaest. illustr. p. 1012 sq. ed. Trai.), Muentero (Antiquar. Aufsaetze p. 156), Gesenio (l. l. p. 143) et Koppio (l. l. p. 148) praeeuntibus. Hoc ergo sensu huc pertinet Theophili Antiocheni dictum (ad Autolyc. L. III. in fine): *Φάσκουσι τὰ γράμματα εὑρῆσθαι, οἱ μὲν παρὰ Χαλδαίων, οἱ δὲ παρ᾽ Αἰγυπτίων, ἄλλοι δ᾽αὖ ἀπὸ Φοινίκων.* Haec vero antiquitatis testimonia confirmat plurimarum gentium consuetudo in antiquo scripturae genere appellando obvia. Hoc enim Arabes *Suri* (*Adler's kurze Uebersicht seiner biblisch-krit. Reise nach Rom* p. 15. *Sylvestre de Sacy* in *Mémoires de l'Academie des belles-lettres* Tom. L. p. 266. 293. 298. et 315), Aethiopes, si verum est, *Surianum* (Sacy. l. l. p. 285.) et Iudaei כתב אשורית (*Gesenius* l. l. pag. 142. 156 et quos ibi laudat scriptores) nominant; qua in re ne de quadrata cogites scriptura caveas (Kopp. l. l. p. 149.).

re non praetermittas, Graecarum litterarum nomina, quae certo cum signis ipsis simul ad Graecos pervenerunt, articulo in fine instructa sive in statu emphatico Aramaeorum posita esse (§. 92.). Praeterea populus, navigationi atque mercaturae exercendae prorsus deditus, qualis Phoenicum gens fuit, vix ab animalibus et eius generis rebus, quae agricolarum et hominum pecuariorum vitam spectant, sed potius ab iis nomina litterarum suarum repetere poterat, quae navigatori atque mercatori graviora magisque in propinquo erant a).

Annot. 1. *I. M. Hartmann*[1]), *Hugius* (l. l.), et alii, antiquissima alphabeta, etiam Hebraeorum alphabetum (itaque et reliquorum Semitarum) *syllabaria* fuisse arbitrantur, i. e. ductibus constitisse, quibus consona cum certa vocali ad eam pertinente significaretur, quod in *Aethiopum* (neque autem in *Zabiorum*) lingua vere locum habet, nobis vero syllabarium videtur scriptura artificiosior, simplicissima autem, itaque antiquissima, nuda consonarum scriptura.

Annot. 2. Quin etiam antiquas Persarum litteras Semiticae originis esse iam in eo cernitur, quod scriptura ab Herodoto assyriaca nominata apud Strabonem persicae nomine insignitur[2]): comparatio vero illarum cum Phoenicum alphabeto, qualem Koppius[3]) instituit, hoc extra omnem ponit dubitationem. Cum vero Darius in columnis ad Bosporum positis ad significandos populos, quos duxerat, graecis tantum litteris et Assyriis i. e. Aramaicis[4]) uteretur, cumque Artaxerxes Xerxis filius[5]) Assyriis litteris et Eumenes Alexandro mortuo *Syriacis*[6]) suas scriberent epistolas, scriptura Aramaeorum in plurimorum Asiae populorum usu fuisse recte colligitur. De eius usu apud priscos *Armenos* vid. Mos. Chor. hist. arm. I, 2.

2) Quamquam vero ex illis quae modo diximus verisimile est, Aramaeis inde a vetustissimis, quae memoria consequi possumus, temporibus litteras fuisse, nulla tamen, quod propter altissimam vetustatem, praesertim si adversam illius gentis fortunam perpetuasque totius regionis ab ipsa habitatae calamitates (§. 4, 1. 2.) animadvertis, vix sperare poteras, nobis exstant litterarum monumenta tunc temporis exarata. Varia scripturae genera inter Semitas usitata ex primo alphabeto tanquam ex fonte communi profecta et quasdam exhibent litteras, figurae similitudine cum antiquissimis conspirantes b). Ad nos pertinet praecipue *scriptura inscriptionis Carpentoractensis*, *Palmyrena*, unde *quadratam* Hebraeorum *scripturam* prodiisse *Koppius* optime demonstravit c), *Estrangela*, varii scribendi

a) *Hug Erfindung der Buchstabenschrift* p. 25.

1) *Anfangsgruende der hebr. Sprache.* ed. 2. 1819. §. 10.

2) Herod. IV, 87. Strab. XV. p. 502. cll. Gesen. l. l. p. 143. not. 22. Iablonskii Opusc. ed. te Water T. III. p. 130.

3) L. l. §. 243 sq.

4) Herod. l. l.: στήλας ἔστησε δύο ἐπ' αὐτῷ (Βοσπόρῳ), λίθου λευκοῦ, ἐνταμὼν γράμματα, ἐς μὲν τὴν Ἀσσύρια, ἐς δὲ τὴν Ἑλληνικά, ἔθνεα πάντα ὅσαπερ ἦγε. Assyriae litterae i. e. Aramaicae vid. p. 61. not. d.

5) Thucydides L. IV, 50.

6) Diod. Sicul. XIX, 23.

b) *Gesen.* l. l. p. 154.

c) L. l. §. 101 sq.

modi a Syris usurpati, *Duplicatus*, *Nestorianus*, *Simplex*, *Adlerianus*, minus vero qui ex Syriaco charactere prodierunt; huc pertinet etiam rigidum et inhabile scribendi genus in *Zabiorum* libris obvium. Samaritana vero dialectus antiquiores formas retinuit Phoenicumque litteris similiores.

3) Quanquam igitur scripturae vestigia omnibus fere historiae testimoniis destituti ad antiquissima tempora persequi nequimus, hac tamen re nequaquam probatur, eam tunc nondum in usu fuisse. Inscriptiones quidem Palmyrenae modo ad Christi tempora redeunt, si vero coniunctim omnia respicis, ex quibus hac in re possis argumentari, Aramaeum scribendi genus multo antiquius esse invenies. Attulit *Koppius* a) inscriptionem in coctilibus murorum Babyloniorum lateribus inventam, in qua scripturam Phoenicum litteris satis similem non potes non cognoscere (vid. tab. I.). Cum vero Babylonis muri, postquam a Dario erant diruti b), nullum consecuti essent instauratorem, inscriptionem certe eiusdem aetatis esse voluit idem Koppius c). Qua in re haud scio an recte ita statuerit, quia nullis certis vestigiis exstantibus d) vix potest accurate definiri et circumscribi verus murorum situs et ambitus, et annon later ille cum inscriptione Semitica fortasse in alia urbis regione effossus sit, omnino ignoramus. Quod igitur hoc modo in ambiguo relinquitur, ita planum reddi putavimus. Quadratam Hebraeorum scripturam Aramaeae originem debere, a Koppio graphice est demonstratum e); cum vero et propter antiquas narrationes f) et propter indolem Alexandrinae V. T. versionis g) quadrata scriptura aliquantum ante Chr. nat. in usu necessario fuerit, Aramaeam eius matrem multo antiquiorem esse nullus dubito. Confirmant denique hanc sententiam cum maxima Aramaeorum cultura in universum tum praecipue subtiliores coeli observationes litteris in lateres coniectae, quae *Idlero* auctore h) annum 721 a. Chr. nat. attingunt.

4) Nunc vero antequam demonstretur, quaenam inter varias Syrorum scripturae rationes antiquior et primigena sit et quomodo alia in universum ad aliam se referat i); explicemus necesse est, quo tandem modo Aramaeorum scriptura

---

a) L. l. p. 164 sq.

b) Herod. III, 159.

c) L. l. p. 156.

d) Vid. *Gesenius* in Encyclop. Halens. T. VII. s. v. *Babylon.*

e) L. l. §. 99 sq.

f) Vid. loca a Gesenio l. l. p. 150 sq. laudata.

g) *Gesen.* l. l. p. 158. Quae *Koppius* l. l. §. 111. contra hanc argumentationem monuit, parum probare docuit *Censor in Ephemerid. litt. Ienens.* 1822. No. 119.

h) *Ueber die Sternkunde der Chaldaeer in den Abhandlungen der historisch-philolog. Klasse der Berliner Akademie von* 1814—1815. Berol. 1818. p. 219 sq.

i) Ad iudicandam quidem codicum aetatem etsi maxime valeat experientia eorum, qui codices multos non modo obiter spectavere, sed etiam curiosius tractarunt: tamen etiam pro-

a reliquis Semiticis differat. Litterae vero illae, quae lateris Babylonici inscriptione exhibentur, cum fere Phoeniciae sint, ut e tab. I. videre licet, characterem aramaeum nondum reddunt. Quanquam non omnis varietas apud Aramaeos litteris oborta ad certas regulas queat restringi, tamen in universum capita summo aperta manifesto Aramaeum produnt characterem a), quod inscriptionis *Carpentoractes* in Provincia australi servatae litteras cum Phoeniciis conferentem non latebit; prae ceteris vero hanc mutationem subierunt litterae ב, ד, ע et ר olim capitibus clausis insignes (Vid. Tab. I.). Mutati huius et quae secuta sunt, scribendi generis caussam putaveris cum *Koppio* b) praecipue usum crebriorem, postea et calligraphiam, minus vero, quae in aliis scribendi generibus maximi momenti est, scripturae translationem c). Maximam vero vim exercuit etiam mos Aramaeorum crebriori usu obortus, et in Palmyrenis quoque inscriptionibus passim observatus d), litteras singulas annectendi. Genuit enim postea Estrangelo aliaque scribendi genera ligata.

5) Inscriptio, quae nunc a *Carpentoracte*, ubi in bibliotheca episcopali servatur, nomen traxit e), quanquam qua aetate exarata sit, non liquet, litteras tamen offert Palmyrenis, quae vulgo appellantur, sat antiquiores. Quod ut facilius perspicias, Tab. I. alphabetum huius marmoris et Palmyrenum vulgare ex adverso posita repraesentavi. Postquam a. 1705 *Rigord*, cui primo marmor fuerat f), a. 1725 *Montefalconius* g) et a. 1752 *Caylus* h) epigraphen ediderant non satis accuratam, *Barthelemius* diligentissimum imaginis et epigraphes exhibuit apographum et explicationem i). Alphabetum dein ab eodem erutum repetiit a. 1765 *Encycl. Parisiensis* k), deinde a. 1771 *Buettnerus* l), a. 1784 *Wahlius* m), a. 1799 *Edmund Fry* n), et *Grotefendus* o) non sine multis vitiis; *Koppius* denique p) alphabetum et epigraphen qua solet diligentia denuo exhibuit. Idem tentavit inscriptionis

---

dest, quae cuiusque aetatis scriptura fuerit scire et inspiciendis codicum speciminibus cognoscere, praesertim eorum, de quorum aetate satis constat.

a) Kopp. l. l. §. 100.

b) L. l. §. 102. 168. cll. §. 15.

c) Praestantissimam huius rei dilucidationem invenies apud *Koppium* l. l. §. 15—16.

d) *Kopp.* l. l. T. I. p. 255.

e) Vid. de ea eiusque fatis *Millin. magasin encyclop.* 1805. T. VI. p. 552. cll. *Kopp.* l. l. T. II. §. 169 sq.

f) Memoires de Trevoux. Amsterd. 8. Iuin 1705. T. IX. p. 438.

g) Antiquit. expliq. Suppl. T. II. p. 207.

h) Recueil d'antiquités I, 74. Pl. 26.

i) Memoir. de l'acad. des inscr. XXXII. 725. Pl. 1.

k) Recueil des Planch. P. I. Pl. V.

l) *Vergleichungs Tafeln* cet. Tab. II. n. 4.

m) *Allg. Gesch. der morg. Sprach.* Tab. VII.

n) Pantograph. 56.

o) *Fundgruben des Orients.* IV. 244.

p) L. l. T. II. ad p. 157 et ad p. 229.

explicationem q), ad quam post Barthelemium unus, *O. G. Tychsen*, successu tamen parum felici, aggressus erat r). Quod tab. I. exhibet alphabetum huius inscriptionis, ex *Koppii* libro mutuavimus. Quanquam ubi marmor inventum sit, nusquam commemoratur, rectius tamen epigraphis scripturam et linguam cum Koppio s) Aramaicam nominaveris, quam Phoeniciam.

Annot. 1. Ad Aramaeam scripturam *Koppius* 7) retulit etiam epigraphen nummi, qui Tarsi Ciliciae urbe cusus esse dicitur 8); unam partem Iovis imago, et voces בעל חרז ornant, alteram vero leo bovem dislacerans et litterae מורך סם.

Annot. 2. Non solum omnibus Aramaeis, sed etiam Phoenicibus diu unus idemque scribendi modus fuisse videtur; quae res, si inscriptio in latere Babylonico inventa tantae esset aetatis, quantae Koppius coniecit, extra omnem dubitationem esset posita. Nummi vero alicuius inscriptione nisus 9), quam tab. II. exhibet, inde ab a. 500 a. Chr. n. diversitatem inter Phoeniciam et Aramaeam scripturam exstitisse idem aestimavit 10).

6) Alphabetum *Palmyrenum* ex inscriptionibus Palmyrenis erutum (§. 2, 4. Annot. 2.) initio paululum tantum, sensim vero, uti fieri solet, temporis decursu magis ab antiquo Aramaeorum genere scribendi deflectebat, ita ut quae in pluribus diversarum inscriptionum litteris occurrunt discrimina, eo maiora esse soleant, quo magis singulae inscriptiones aetate distant, nihilo tamen minus has omnes formas varias ex *uno* fonte communi manasse apparet a). Ne vero propter nomen scripturae Palmyrenae in eum errorem te sinas duci, ut in Palmyra tantum eam putes adhibitam fuisse; etenim vel nonnullae inscriptiones b) Syros quoque in monumentis publicis illa scriptura usos esse probant. Unde hoc scribendi genus cum *Koppio* appellare maluerim recentiorem Aramaeorum scripturam, ita ut antiquiori, qualis in inscriptione Carpentoractensi conspicitur, opponatur c).

---

q) L. l. inprimis §. 181.

r) Act. nov. Upsal. VII. 1815. p. 92. cll. *A. Th. Hartmann's Oluf Gerhard Tychsen oder Wanderungen durch die mannigfaltigsten Gebiete der biblisch-asiatischen Litteratur.* T. II. P. 2. p. 610 sq.

s) L. l. §. 195. cll. §. 168.

7) L. l. §. 200 — 205.

8) Eckhell doctrin. numm. T. III. p. 61. 71. 412. T. E. Mionnet déscription de médailles antiques Grecques et Romaines. Recueil des Pl. XXII plura affert apographa; *Koppius* vero l. l. nummi argentei nunc Gothae servati inscriptionem satis perspicuam attulit a nobis in tab. I. repetitam.

9) *Mionnet Déscription de médailles antiques* cet. p. 42. *Recueil des Pl.* LXI, 1. cll. *Bellermann Bemerkungen ueber die phoenizischen und punischen Muenzen.* III. p. 13 — 14.

10) *Kopp.* l. l. §. 196 — 199.

a) *Barthélemy* p. 206. et *Swinton* p. 705. in libris supra (p. 13. not. 17 et 18.) laudatis. Kopp. l. l. §. 99 §. 204 sq.

b) *Swinton* l. l. p. 748.

c) Recensionem omnium periculorum, quae viri docti in his inscriptionibus explicandis collocarunt, reperies in *A. Th. Hartmanni* libro: *Oluf Gerhard Tychsen oder Wanderungen durch die mannigfalt. Gebiete der biblisch-asiat. Litterat.* T. II. P. 2. p. 254 — 295. cll. *eiusdem biblisch-asiatischer Wegweiser zu Oluf Gerh. Tychsen* p. 70.

Annot. 1. In singulis quidem inscriptionibus a variis hominibus neque una aetate exaratis discrimina tibi occurrunt, praecipue in littera י, quae pro parva unius eiusdemque characteris varietate velis habere. Si modo in litterarum figura definienda ad ductum primarium et necessarium, tanquam ad elementum eius, animadverteris, diversitas, quae vix vitari poterat in delineatione et litterae cuiusdam ductibus te non offendet.

Inter illud vero alphabetum, quod in Palmyrenis inscriptionibus Romae servatis, et illud, quod in Palmyrae ruinis invenitur, maior intercedit diversitas a); nominatim in illo litterarum ן et ע figurae propius accedunt ad recentiores figuras apud Syros usitatas, quam ad earundem litterarum signa in alphabeto Palmyreno b); ad quadratas vero formas litterae ב et ש, vel ם in inscriptione aliqua a *Grutero* c) divulgata. Vere differunt praeterea in utroque alphabeto א, ד, ו, ח, ל, ר et ת d). Quam quidem diversitatem *Barthélemius* e) ita explicat, ut inscriptiones Romae conservatas, aliis eodem tempore exaratis in litterarum ductibus valde dissimiles, non Palmyra ipsa, sed ex vicinis urbibus Romam allatas esse existimet. Neque temere, diversis enim locis scriptura sine dubio in quibusdam ductibus valde mutatur.

Annot. 2. In Syriacis, uti in Arabicis aliisque Semiticis, aliquot figuras inter se simillimas *puncto* solo distingui nemo ignorat; Palmyreni vero in monumentis, uti Arabes in scriptura *Cufica*, illud punctum omiserunt, qua re illae litterae sibi simillimae aut potius prorsus eaedem connexu tantum cognoscuntur aa), ut ד et ר, quae quidem litterae etiam apud Hebraeos et Zabios, ubi tale punctum diacriticum non adhibetur, magnam habent similitudinem (Vid. Tab. III.).

Annot. 3. Propter eximiam, quam diximus, litterarum Palmyrenarum in diversis inscriptionibus diversitatem aptissimum visum est, in Tab. I. duo alphabeta, *Barthelemio*, *Swintono* et *Koppio* praeeuntibus proponere; praesertim cum hoc exemplum, quomodo iidem scripturae ductus a diversis scriptoribus sensim mutari coeperint, luculenter ostendit. Cum vero litterae quae coniunguntur חו, מו, בר, בו, בר, formam quodammodo mutent, eas quoque Tab. I. offert.

Annot. 4. Palmyrenis etiam peculiares numerorum notae fuere. Cfr. de iis §. 8, 4.

Annot. 5. *Scriptura quadrata*, e charactere Palmyreno exorta, ad Aramaea quidem scribendi genera pertinet, unde in Tab. I. reliquis apponitur, diligentiori vero descriptione non eget, cum satis nota sit.

---

a) *Swinton.* l. l. p. 738.

b) *Swinton.* ibid. pag. 740.

c) Corp. Inscript. ex Rec. et Annotat. Ioan. Georg. Graevii Amst. 1707. fol. p. 86. Vid. de hac inscriptione p. 13. not. 16. et 20.

d) *Barthélemy* l. l. pag. 204. Annot.

e) L. l. p. 207.

aa) *Barthelem.* l. l. pag. 195.

7) ***Estrangelo***, antiquissimum inter ea scribendi genera, quae in Syriacis libris inveniuntur, Syriace ܐܣܛܪܢܓܠܐ nominatur; quod quidem nomen *Assemanius* a) a Graeco στρογγύλος derivans *rotundum* significare ait; cum vero, quod iam *I. D. Michaelis* b) et *Adlerus* c) recte monuerunt, minime rotunda sit haec litterarum forma, (Vid. Tab. II.) nomen potius cum illis viris Arabicae originis esse arbitramur, quod Syri primum Carschunice i. e. litteris Syriacis scribendo usurpabant, deinde vero civitate donabant, ortum e سطر *scriptura* et الانجيل *evangelium*, ut significet: *scriptura evangelii* h. e. scriptura maiuscula, qua in scribendis evangelii exemplis utebantur, opposita minusculis et velocius scriptis litteris, quas eodem tempore in vulgo iam usitatas fuisse *Adlerus* d) docet e).

Annot. 1. *I. D. Michaelis* scripturam evangelii eo sensu sumsit, ut haec non alteri Syrorum scripturae, in vita communi et familiari usitatae opponatur, sed Arabicae, qua Moslemi atque in rebus saecularibus saepe et Christiani usi sint. Cum vero scriptura illa Estrangela, antequam Muhammedes eiusque asseclae Christianis opponi possent, usitata esset, quin etiam haud multo post a scriptura minuscula fere summota esset, non omnino est improbabile, Syros etiam illius scripturae nomine Estrangelo iam ante Muhammedem usos esse. Nusquam quidem commemoratum invenimus, quo tandem tempore illud scripturae nomen exortum sit; attamen verisimile videtur, eius originem antequam scriptura obsoleverat, esse statuendam.

Haec scriptura in pervetustis codicibus conspicitur, nominatimque in plurimis eorum, qui ante annum Christi 800 exarati sunt. Praeter hanc, etiam in monumentis publicis obviam aliam vulgarem iam in usu fuisse certe a. 548 ex Codic. Syriac. Vatican. XII apparet f). Neque hoc novum et inauditum putabis, sed potius aliorum populorum mori consentaneum, nostratum nimirum, qui praeter litterarum notas maiores et crassiores alias minores vulgari usui inservientes adhibent. Temporum vero tractu, ut fieri solet, pedetentim huc illuc haec scriptura immutata est; praecipue cum in usum celeriter scribentium difficiliores litterarum figurae magis flexibiles redderentur g).

---

a) Bibl. Or. T. III. P. II. pag. 378. Rotunda et maiuscula forma idem significantia sive synonyma ille opinatur, qua in re neminem consentientem habebit.

b) Gramm. Syr. pag. 15.

c) Versiones Syriac. N. T. pag. 4.

d) L. l. pag. 7 sq.

e) Haec vox si a Graeco στρογγύλος esset repetenda, melius littera ܓ scriberetur.

f) Cfr. *Adleri* l. l. p. 7. atque in tab. Ima prim. epigraph.

g) *Blanchini* Evangel. quadrupl. T. I. p. 541—542; Tab. I. apud *Adlerum* l. l., ubi omnes fere commutationum gradus tibi obveniunt, quibus vetus illud scribendi genus ad nostras usque volubiliores formas descendit. Quo enim longius aetate distant epigraphae versionis N. T. simplicis in Codic. Vatic. XII allatae, eo maior, quo propius accedunt, eo minor varietas esse videtur.

Annot. 2. *Serioribus* etiam temporibus [12]) sed fere in titulis tantum Estrangela scriptura invenitur; hoc in caussa est, cur nonnulli, ut *Widmanstadius* [13]), titulos hoc scripturae genere cudendos curaverint. In nonnullis Codicibus magna conspicitur inconstantia vario charactere exaratis, ita ut in una eademque pagina modo hoc, modo illo charactere librarii utantur [14]). Postquam Estrangelae scripturae usus iam diu erat abolitus, Ioannes Episcopus coenobii Cartaminensis (ordinatus est 988 p. Chr.) eam restituit; libros antiquos inspiciens ipse eam didicit, postea *Emanuelem* et *Nache-Bezirvotho*, fratris sui filios docuit, quorum prior 70 codices illo charactere exarasse fertur [15]).

8) Alia antiquae scribendi rationi, Estrangelae scilicet, simillima sive potius Estrangela ipsa est illa, *duplicem* ductum eiusdem litterae habens medio cavo relicto, qua Syri in brevi aliquo dicto aut epigrammate et in librorum titulis uti solent. (Vid. Tab. II.). Propter duplicem litterarum ductum hoc alphabetum *duplicati* nomine insignitur, Syriace [illegible]; singula vero litterarum signa [illegible] i. e. *scissa* eandem ob caussam nominantur. *Amira* [a]) in libris antiquissimis se illud scribendi genus vidisse negat, quod praecipue ornamenti caussa adhibetur et propterea etiam variis coloribus decoratur.

9) *Nestoriani* antiquam litterarum Syriacarum formam in scribendo retinebant, sed simul formas minusculas habebant ex Estrangela scriptura ductas, mediumque inter antiquam et recentiorem scripturam tenentes, quas Syri simpliciter *Nestorianas* [illegible] vocant [b]). Utraque forma etiam apud reliquos Syros, *Melchitas* [c]) *Maronitas* et *Iacobitas* [d]) adhibita est; codicesque utraque forma scripti multi exstant [e]). Litterae solent satis minutae esse, neque diversis temporibus omnino pares manserunt. (Vid. Tab. II.) Cum Nestorianis Chaldaeorum nomen tribuatur, etiam haec eorum scriptura apud Syros recentiores Chaldaïca vocatur [f]).

---

12) *Silvestre de Sacy* (note d'un manuscrit Syriaque du Pentateuque cet. in *Eichhornii* Biblioth. der bibl. Litterat. T. VIII. p. 578) „*en effet*, ait, *quoique le caractère nommé Nestorien ait commencé à s'introduire à cette époque* (a. 800), *on ne cessa pas pour cela de faire usage de l'ancien.* cet.

13) In editione Novi Testamenti. Viennae 1555.

14) *Ridleius* de Syriacis novi foederis versionibus in *Wetstenii* libellis ad crisin N. T. p. 505.

15) Asseman. Bibl. Orient. II. pag. 552. ex *Barhebraeo.*

a) Gramm. Syriac. p. 2.

b) *Asseman.* Bibl. Orient. III. P. II. p. 578.

c) Cfr. de iis *Assem.* Bibl. Orient. I, 507 sq.

d) *Asseman.* Bibl. Orient. T. II. dissert. de monophysitis.

e) Cfr. *Adler* l. l. p. 4. p. 19. et tab. III.

f) Neque consentiunt Nestoriani cum reliquis Syris in vocalibus designandis; namque puncta tantum addunt, nullibi vero, vocalium signa a Graecis desumta (§. 10, 2.). Obscurius *I. D. Michaelis* (*Abhandlung von der syr. Sprache.* §. 3.) hanc sententiam elocutus est.

10) Usitatissima vero scriptura atque in libris nostris typis impressis usurpata est ea, quae ܦܫܝܛܐ i. e. *simplex* aut ܣܪܛܐ i. e. *linea* [a]) sine dubio propter lineam fere omnes litteras infra annectentem vocatur [b]). *Assemanius* [c]) a Maronitis et Iacobitis has figuras excogitatas, aliique a *Iacobo*, saec. VII. Edessae episcopo, profectas esse referunt [d]); quibus iudiciis nullam habemus fidem, propter quod non intelligimus, quo tandem modo illi hominibus, qui litteras habebant satis aptas, alias ex arbitrio profectas, necessitate non urgente, antiquarum loco obtrudere potuerint [e]). Nihil est illud scribendi genus, nisi Estrangelum obliquum et inclinatum: sensim propter communem usum, per varios gradus transiit magnisque vicissitudinibus obnoxium fuit [f]). Quamvis vero antiquissimae litterarum formae diversae videantur ab his, quibus nunc utimur, in iis tamen veteris scripturae vestigia remanserunt. Qui in magna illa recentioris et antiquioris figurae diversitate eas animadverterit litterarum formas, quae quasi mediae inter utramque figuram sunt, is nullo modo ex arbitrio recentiorem profectam esse putabit [g]).

Annot. *Assemanius* [16]) verba ܦܫܝܛܐ et ܣܪܛܐ tanquam unum scripturae nomen con-

---

a) *Amira* Gramm. Syriac. p. 1.

b) *I. D. Michaelis* in editione sua lexici Castelliani s. v. ܣܪܛܐ putat, hanc vocem et *litteras*, *scripturam* significare, quod tamen in hoc nomine explicando minus videtur adhibendum.

c) Bibl. Or. T. III. P. II. pag. 378.

d) *I. D. Michael.* Bibl. Orient XI. pag. 52.

e) Rectissime *Koppius* (Bilder und Schriften der Vorzeit B. II. p. 102) ait: *Die Veraenderung geschiehet der Natur gemaeſs nur allmaehlich, und man hat Ursache, wenigstens miſstrauisch zu seyn gegen alle geschichtliche Angaben, welche ploetzliche Veraenderungen, als durch einzelne Personen eingefuehrt, vorstellen; dieſe moegen nun Esras, Palamedes, Simonides, Moramer, Ebn Mokla, oder wie sonst genannt werden. Ein anderes ist, eine Schrift einfuehren da, wo noch keine gewesen: ein anderes, eine schon bestehende, einem ganzen Volke gelaeufige, durch lange Gewohnheit eigen gewordene Schrift ploetzlich abaendern. Letzteres konnte nicht einmal in Ansehung weniger Buchstaben Claudius, Roms Beherrscher, durchsetzen: es konnte es nicht einmal der maechtige Merovinger Childerich. Wie viel weniger haette ein Privatmann eine ganze Schrift abschaffen und eine neue einfuehren koennen.*

f) Vid. Tabb. in *Adleri* libro laudato. Nobiscum etiam *Amira* (Gramm. Syriac. p. 2) consentit; *scriptura simplex*, inquit, *est recentior et a prima* (Estrangela) *dimanavit.*

g) Parva discrimina in ductibus passim obvia caudulis et apiculis aut adiectis aut omissis, elegantiore aut rudiore litterarum designatione praesertim in litteris, quae *scribuntur* tantum aut *insculpuntur*, nihil contra nostram sententiam valent. Si enim, ut exemplo utamur, alphabetum latinum, uti in Hispania, Gallia, Anglia, Suecia *scribitur* et ante plura saecula *scribebatur*, aut nostrum alphabetum Germanicum, uti in una eademque urbe a variis hominibus scribendo formatur, diligenter observaveris, quantum in singularum litterarum formis invenies differentiae? Sed nihilominus eadem alphabeta esse quisque concedit. In Oriente idem deprehendimus; diversissimas enim figuras Arabicum alphabetum tanquam *Neschi* apud Arabes ipsos, tanquam *Talik* apud Persas et tanquam *Diwani* apud Turcas accepisse inter omnes constat.

16) Bibl. Orient. T. III. P. II. p. 378.

iungit et *simplici linea* sive *charactere* explicat; nos *Amiram* secuti pro duobus ea huius rei nominibus habemus. Praeterea vocem ܦܫܝܛܬܐ solam, quae nulla re addita simplicem librorum sacrorum versionem significare solebat, etiam sine ullo additamento, sicuti et ܦܫܝܛܐ per se spectatum, usitatam ac simplicem scribendi rationem signare potuisse magnae probabilitatis nobis videtur.

11) Praeter ea, quae *Amira* proposuit alphabeta, *Adlerus* in bibliotheca Vaticana in Cod. XIX aliud invenit, primum a *I. D. Michaeli* a), deinde iterum cum scripturae specimine ab *Adlero* ipso b) evulgatum et ab *Ol. Gerh. Tychsen* c) repetitum. Litterarum forma rudior ad veterem quidem scribendi modum vergit; sed quadratae scripturae multo similior, quam antiquae Syriacae. Dialectus illius codicis *I. D. Michaeli* et *Adlero* d) *Hierosolymitana* est appellata (§. 2, 4. Annot. 4.), unde etiam huic scribendi generi nomen *Hierosolymitani* datum est; *I. D. Michaelis* vero, quia nondum certo de illa dialecto diiudicare posset, alphabeto nomen ab Adlero, eius inventore, ductum tribuit; *Adlerianum* igitur et *Hierosolymitanum* idem censeas (Vid. tab. II.).

12) Sequitur alphabetum *Mendaeum*, quo utuntur Zabii gnosticae doctrinae asseclae, praecipue in *Howaiza*, Persiae provincia, habitantes e); syllabarium, ut Aethiopicum, revera dici nequit; etenim quod etiam in Talmudica et Rabbinica solenne est, vocales vel brevissimae designantur litteris quiescibilibus א, ו et י, aut separatim positis, aut consonae annexis; quod quidem ex scriptura *Pehlevica* f) profectum esse, non sine probabilitate existimatum est, cum lingua et religio illorum permultum a Persis adoptaverit g). Ductus vero inhabiles, crassi, obtusa arundine scripti, ac fere omnes angulosi sunt, paucisque tantum aliquid inest rotunditatis. Errat *la Crozius* h), Zabiorum scripturam Estrangela antiquiorem putans, cum illa ex hac sit orta. Patria illius scripturae et idiomatis in *Aramaea* est quaerenda; qua aetate vero exstiterit, certo contendi nequit. Sunt etiam, qui hoc alphabetum *Galilaeum* nominant, quia Zabii ipsi, fortasse nimio tantum in christianos perducti odio, e Galilaea originem suam repetunt.

---

a) In Bibl. Orient. T. XIX. p. 127. et Gramm. Syr. pag. 20—21.

b) Vers. Syriac. pag. 157 sq. cll. tab. VIII.

c) Element. Syriac. cll. Tab. VIII.

d) Vers. Syr. pag. 140.

e) Liber Adami ed. Norberg. T. III. pag. 98. lin. 1.

f) Cfr. *Wahlii* Morgenlaend. Sprachgesch. p. 620. de hac scripturae Pehlevicae proprietate.

g) Cfr. *Gesenius* in Encyclop. Halens. *Probehefs* s. v.: Zabier, et Ien. A. L. Z. Mart. 1817. No. 48—51.

h) Thesaur. Epistol. T. I. p. 22. Tom. III. pag. 31. 32.

Annot. 1. *Norbergus* quidem[17]), qua in re *I. D. Michaelis*[18]) eum secutus est, Zabiis nonnisi XX litteras esse contenderat, qua in re errasse se ipse postea confessus est[19]). Nam litterae *gutturales* quamquam non satis distinguuntur, tamen quatuor Zabiis fuisse et in litterarum ordine eundem locum, atque apud Hebraeos et Syros, obtinuisse ex iis librorum sacrorum carminibus, quae alphabeticam seriem sequuntur, luculenter apparet[20]).

Annot. 2. *Alphabetum* primus *Thevenotus*[21]) evulgavit, vitiis quidem corruptum, tamen a. 1689 a *Bernardo*, a. 1759 a *Mortono*, qui huius tabulam denuo edidit, *Thoma Smith*[22]), *Benedictinis*[23]), et *Buettnero* tandem[24]) repetitum; deinde *Kaempferus* melius[25]), et Encyclop. Parisiens.[26]), unde *Fry*[27]) suum mutuavit; post *Niebuhrius*[28]), accuratius autem *Norbergus*[29]), a quo *I. D. Michaelis*[30]) suum accepit, et *Wahlius*[31]), cuius alphabetum ex praecedentibus comparatis natum est, et nuperrime *Koppius*[32]). Huc pertinet et Nabathaeum alphabetum e Cod. MS. Arab. editum[33]), quod fere nullius est pretii[34]). Praeterea ediderunt nonnulla scripturae specimina *Thevenotus* (l. l.), *Hydius*[35]), *Ol. Gerh. Tychsen*[36]), qui tamen litteras non satis diligenter excudi curavit, et *Norbergus*[37]). Koppii alphabetum eiusque de illo observationes diligenti Codicis msc. studio profectas valde commendamus. Quae vero alii vel Norbergus protulerunt permultis erroribus obruta, non sine cautione adhibeas necesse est. In paucis tantum rebus, iisque minoris momenti a Koppii partibus stare non possumus, quae alio loco et tempore proponemus. Agnoscit idem originem huius scripturae ex antiqua Aramaea; primus vero omnium ad eius affinitatem etiam cum Persica Sassanidarum tempore usitata rectissime animadvertit[38]).

Annot. 3. In alphabeto nostro adornando ab aliis edita non respeximus praeter Koppianum, sed diligenter exaratum est secundum Cod. mscr. iam supra (§. 1. 8. Annot.) commemoratum, quem eo potius sequendum putavimus, quod ceteris alphabetis et scripturae Mendaeae speciminibus passim etiam Koppiano inter omnes optimo, melius omnes litteras, e. c. Dolath et Risch distinguit. Ut vero facilius affinitatem huius scripturae cum antiquo Syriaco Palmyreno et Sassanidico intelligas, Koppio praeeunte, singulas earum formas, sicubi similes sunt, appositas habebis. (Vid. tab. III.)

---

17) *Commentat. de religione et lingua Zabiorum* pag. 14.

18) *Orient. Bibl.* Tom. XVII. p. 49—56 et *Grammat Syr.* p. 19.

19) *Praefat. ad libr. Adami.* Tom. II. p. IV.

20) *Liber Adami.* Tom. II. p. 186 sq.

21) Relations de divers. voyages. 1664. T. I.

22) Opusc. Roterd. 1716., in annexa graecarum inscriptt. Palmyr. explicatione.

23) Lehrgeb. der Diplomat. II. Tab. 9.

24) Vergleichungstafeln. Tab. I.

25) Amoenitat. exotic. Fascic. II. relat. XI ad pag. 441.

26) Recueil des Planches T. II. P. I. pl. V. n. 7.

27) Pantograph. p. 284.

28) Reisebeschreibung. Tom. II. tab. II. F.

29) In Commentat. de relig. cet. Tab. I.

30) In Gramm. Syriac. in tabula scripturae.

31) Morgenlaend. Sprachgesch. Tab. VIII.

32) L. l. §. 315.

33) Ancient alphabets and hieroglyphic characters explained. Lond. 1806. 4.

34) Cfr. quae Sylvestre de Sacy de eo monuit in Millin magas. enc. 1810. VI.

35) Histor. religionis Persarum. p. 521. ed. 1. pag. 551. ed. 2.

36) Elemental. Syriac. Tab. IV. No. 6.

37) Primum in Commentat. de relig. cet. Tab. II; deinde in Tab. ad primum libri Adami tomum annexa.

38) L. l. §. 315 sq. cll. *Paulus* Memorabil. VI, 110.

De vocalium notatione, de diphthongis et signis distinctionis apud Zabios usitatis vid. §§. 9. 12. et 25.

Annot. 4. Scriptura *Samaritanorum*, quanquam Aramaeum characterem non sequitur, tamen in Tab. I. eam ob caussam exhibita est, ut nullum scribendi genus in monumentis Aramaice scriptis adhibitum desideretur. Omnia vero Semiticae scripturae alphabeta, quot in libris et marmoribus inveniuntur, diligentissime eruta exhibebit *Rudimentorum orientalium* a *Gesenio* nobiscum edendorum P. III., qua in re similem fere modum, ac *Koppius* in Phoenicum litteris propositis ingressus est, adhibere lubet [39]).

Annot. 5. Cum propter nimia typographiae impedimenta originem singularum litterarum in diversis alphabetis demonstrare, quod vellem, non possim, ad doctissimam huius rei expositionem, quam Koppius [40]) edidit, provocare debemus; plura tamen iam Tab. I. illustrabit.

13) Plura scribendi genera, praecipue Peschito, litteras amant coniunctas, ita ut plures aut utrinque aut praecedenti aut sequenti litterae annectant, aliquot tamen litteris coniunctionem respuentibus (§. 7. Annot. I, 4.). Elegantiae in scribendo, quam Arabes prae ceteris captarunt, Syri haud multam dederunt operam; hoc in caussa est, quod typi nostri impressi non solum plurimis calamo exaratis pulcriores sint, sed etiam iis, qui ex typographiis Romanis magis fidi prodierunt. Attamen *Emanuel* quidam eiusque frater *Nache-Bezirvotho* circa a. 900 scribendi elegantia inter Syros excelluisse traduntur, ita ut omnes hac in re superarent [a]). An Aramaei antiquissimi continua serie scripserint, valde dubitamus; etenim iam in inscriptione Carpentoractensi voces spatio inter singulas relicto distinguuntur et in Palmyrenis marmoribus finales litterarum figurae eodem consilio passim adhibitae sunt [b]). Syros vero non a dextra ad sinistram, sed a fronte paginae versus pectus scripsisse, conversa tamen charta a dextra ad sinistram legisse, notum est [c]). Huius rei caussam cum Koppio existimaverim calligraphiam; etenim quae fere omnes litteras coniungit linea infra adiecta, hoc tantum modo necessariam poterat consequi crassitudinem [d]); itaque haec scribendi ratio consuetudine illa iam exorta exstitisse videtur [e]). Hoc vero ita se ha-

---

39) L. l. T. II. p. 215—218.

40) L. l. §. 99—100. praecipue vero *Dritter Abschnitt. Entwickelung der heutigen syrischen und arabischen Schriften.* §. 276—301.

a) Cfr. quae *Barhebraeus* de his viris retulit apud *Assem.* in Bibl. Orient. T. II. p. 352.

b) *Kopp.* l. l. §. 174 178. 186. et 65.

c) *T. S. Bayer* in Act. erudit. 1731. p. 515. *Masii* gramm. Syr. p. 6. *Adleri* ling. syr. instit. p. 4. *eius bibl. krit. Reise* p. 182. et Verss. syr. N. T. p. 61—62. cll. Michaëlis orient. Bibl. XVII. p. 127. Kopp. l. l. §. 75.

d) Bene disseruit *Duret* (thresor des langues, p. 364) de scriptura syriaca: *se forme mieux en la ramenant comme du haut en bas sur le papier.* A sinistra chartae parte initium necessario faciebant, cum charta conversa a dextra sinistrorsum legere solerent. cll. Act. Erud. 1731. p. 515. *Kopp.* l. l. et *Masii* gramm. l. l.

e) Kopp. l. l. §. 76.

bere ex eo modo apparet, quo graeca verba et litterae Syriacae numeros significantes in Codd. MS. Syriacis, ut Cod. bibl. Congreg. de prop. fide. III. F. 20 [a]), ad sectiones et capita designandas positae sunt.

14) Postea ubi Arabica lingua maxima cum vi Syriacam vernaculam summoverat, Syri Arabice scribebant, sed Syriacis litteris utentes, quod scribendi genus *Carschunici* nomen traxit, quia auctorem huius scribendi generis dicunt hominem quendam, nomine *Carschun.* Retinuerunt recentiores Syriae scriptores hanc scribendi rationem (§. 5, I. 2.); saepius vero libri ea consignati mendose scripti sunt ideoque lectu difficiliores.

Quae in utroque alphabeto, Syriaco et Arabico, sibi respondeant litterae, docet §. 7. Annot. 12., ibique monstratur, quomodo Syri, quarum litterarum Arabicarum ipsi similes habent nullas, in suo scribendi genere exprimere soleant.

---

a) *Adlerus* (Verss. N. T. p. 61—62. cll. *eius* biblisch-krit. Reise p. 182.) haec fusius explicuit atque exemplis illustravit. *Koppius* quidem (l. l. §. 75) hanc scribendi rationem *a Syris ipsis coram Adlero* adhibitam esse arbitratus est, quod haud scio an Adlerus verbis suis significare voluerit. Namque quae post affert argumenta, ad solos Codices pertinent in bibliotheca Vaticana servatos.

Liber primus
De Elementis.

Caput primum
De recte scribendi et pronuntiandi rudimentis.

I. *De Consonantibus.*

§. 7.
De litteris.

Syrorum litterae *a dextra sinistrorsum* legendae, numero XXII, sunt tantummodo *Consonantes*, cum vocales aut prorsus non significentur, aut signis quibusdam exprimantur vel supra vel infra litteras positis *). Litterarum aliquot figura pro loci, quem in vocibus obtinent, diversitate nonnihil variat; alia enim est *initialis*, quae soli sequenti; alia *mediana*, quae utrinque; alia *finalis*, quae sola praecedenti; alia denique *absoluta*, quae nulli annectitur. Litterarum *formas* usitatiores et typis nostris excusas, *potestatem*, *nomina* et *ordinem* solitum haec exhibet tabula.

*) Neque Syri cum quavis littera, nullo signo adhibito, certam vocalem ad eam pertinentem coniungebant, ut in scriptura *Sanscritana* cum quaque littera neque vacua neque ullo vocalis signo instructa vocalis ă coniungitur. — *Koppius* quidem (*Bilder und Schriften der Vorzeit* T. II. §. 30 sq.) Semiticarum litterarum etiam aliquot vocales esse contendit, quem tamen optime refutavit is, qui censuram libri Koppiani fecit (*Jen. A. L. Z.* 1822. No. 118—121.).

Figura. in fine.		med.	ab initio.	Nomen.		Potestas.	Valor numeralis.
		ܐ	ܐ sive ܐ	Olaf	ܐܠܦ	spiritus lenis	1.
ܒ	ܒ	ܒ	ܒ	Beth	ܒܝܬ	b, proprie bh (v)	2.
ܓ	ܓ	ܓ	ܓ	Gomal	ܓܡܠ	g, propr. gh	3.
		ܕ	ܕ	Dolath	ܕܠܬ	d, propr. dh	4.
		ܗ	ܗ	He	ܗܐ	h	5.
		ܘ	ܘ	Waw	ܘܘ	w	6.
		ܙ	ܙ	Sain	ܙܝܢ	s, ds	7.
ܚ	ܚ	ܚ	ܚ	Cheth	ܚܝܬ	ch (hh)	8.
ܛ	ܛ	ܛ	ܛ	Teth	ܛܝܬ	t (tt)	9.
ܝ	ܝ	ܝ	ܝ	Jud	ܝܘܕ	j	10.
ܟ	ܟ	ܟ	ܟ	Cof	ܟܦ *)	ch, k	20.
ܠ	ܠ	ܠ	ܠ	Lomad	ܠܡܕ	l	30.
ܡ	ܡ	ܡ	ܡ	Mim	ܡܝܡ	m	40.
ܢ	ܢ	ܢ	ܢ	Nun	ܢܘܢ	n	50.
ܣ	ܣ	ܣ	ܣ	Semcath	ܣܡܟܬ	s	60.
ܥ	ܥ	ܥ	ܥ	Ee	ܥܐ	gutturalis ab exteriore oris parte ad interiorem deducta	70.
ܦ	ܦ	ܦ	ܦ	Pe	ܦܐ	p, propr. ph	80.
		ܨ	ܨ	Zode	ܨܕܐ	z, ts	90.
ܩ	ܩ	ܩ	ܩ	Kof	ܩܘܦ	k	100.
		ܪ	ܪ	Risch	ܪܝܫ	r	200.
ܫ	ܫ	ܫ	ܫ	Schin	ܫܝܢ	sch	300.
		ܬ	ܬ	Tau	ܬܘ	t, propr. th	400.

ANNOTATIONES.

I. *De figura litterarum.*

1) Syris ut Hebraeis aliquae sunt *litterae finales*, quae tamen post communem relicti inter singulas voces spatii usum ortae videntur. In Palmyrenis vero inscriptionibus, quod

*) Seu ܟܘܦ secundum *Abrah. Ecchellens.* in Grammat. pag. ܕ i. e. 4.

iam *Gesenius* recte monuit [1]), minus vocum separatio, sed litterae finales una cum solitis formis [2]) inveniuntur. Ex ordine litterarum *quinque* esse finales scito: ܟ, ܠ, ܡ, ܢ et ܗ [3]), quas nonnulli grammatici, ut *Nicolai* [4]), nomine עַל מְכַבָּן comprehendunt, alii, ut *Bucherus* [5]) ܡܫܠܡܢܐ vocant.

Annot. 2. Multae litterae propter similitudinem in Codd. Msc. saepe confunduntur; hanc ob caussam, quo differant singulae, paucis adumbrare lubet.

Olaf et *Sain* (ܐ, ܙ), *Lomad finale* et *Ee finale* (ܠ, ܗ) figura simillimae magnitudine facillime distinguuntur; Olaf enim et Lomad supra reliquas litteras eminent, v. c. ܨܐ, ܨܠ, Sain vero et Ee illas aequant ܨܙ, ܨܗ.

Beth (ܒ) a littera simili Cof (ܟ) longitudine et ductus illius curvati, ex quo constat figura, longitudine, *Waw* (ܘ) a Kof (ܩ) diversa rotunditatis specie et linea, quae totam litteram Kof subit, facile distinguuntur; praeterea Waw cum sequenti littera nequit, Kof contra debet coniungi, si modo littera sequens coniunctionem sinit; Kof in fine vocis accipit finalem figuram, ut ܪܩ (rak), Waw non item.

Litterarum *Dolath* et *Risch* (ܕ, ܪ) solemnis in Syriacis scriptis confusio, quae quidem facillime librariorum negligentia iis accidit vocabulis, quibus geminum punctum numeri pluralis indicium (§. 22.) superscriptum est. Praeterea punctum, quo solo differt utraque littera, saepe a librariis omittitur, unde multa varietas lectionis, maxime in nominibus propriis et innumera scriptionis vitia orta, quibus etiam Syriacam prisci foederis versionem in Bibliis Polygl. Paris. et Londin. inquinatam videmus. *Hierosolymitanae*, quae dicitur, dialecto proprium est illud quod littera Dolath ܕ prorsus careat puncto, quo a Risch ܪ differat [6]). Coalescit punctum litterae Risch cum uno duorum punctorum, quibus pluralis numerus significatur (§. 22, 1.) et cum punctis vocalis Sekofo (§. 11, 2).

Jud (ܝ) nonnunquam perexiguum, interdum maiusculum, quo fit, ut saepe cum *Nun*, sola magnitudine diverso, confundatur maxime in nom. propriis, praesertim in scriptura Estrangela, cum illa litteram Jud a Nun vix differat.

Frequentissime in Syriacis scriptis ex figurae similitudine oritur et litterae *Nun* cum *Lomad* permutatio; differunt enim hae litterae satis quidem magnitudine et recta inclinatave figura; verum cum festinantius pingentes Nun incurvent, maius solito faciant, aut contrarium in Lomad accidat, saepe utriusque litterae figura confunditur.

Annot. 3. Notandae sunt et figurae mutationes, quae aliquot litteris accidere solent.

Olaf (ܐ) non semper recta est illa linea, quam in litterarum ordine typo expressam vides, sed magna varietate flectitur, ut fiat *anguiforme*; curvatur, recurvatur, maxime

1) Gesch. der hebr. Spr. p. 172.

2) Koppii Bilder und Schriften T. II. §. 61 sq.

3) Nonnulli, inprimis grammatici, si singulas finales Cof et Nun nullis aliis litteris additis scribere debent, figuram solitam et finalem simul adhibent, uti ܟܟ et ܢܢ, quem morem sequimur.

4) Hodoget. harmon. orient. P. II. pag. 5.

5) Thesaurus Orientis in Tabul. ad p. 8.

6) Adler. versiones Syriac. p. 140.

autem praecedentis vocis Lomad finali innectitur praecipue in particula ܠܐ לא non; quia etiam si duae voces ea excipiunt, quarum prior terminatur in *Lomad*, posterior vero incipit ab ܐ, tunc saepe ܐ sequentis vocis praecedenti voci adiungitur, sic in Bibl. Polygl. Londin., v. c. ܥܠ ܐܪܥܐ scribitur ܥܠܐ ܪܥܐ *supra terram*. Eadem littera in voce cum *Lomad* concurrens, si praecedit, inclinatur, ut ܐܠܗܐ pro ܐܠܗܐ *Deus*; si vero sequitur, litteram Lomad ad suam formam conformat, eamque rectam et proceram esse cogit, ut ܠܐ pro ܠܐ.

Dolath et *Risch* (ܕ, ܪ) ubi praecedenti litterae annectuntur, angularem figuram nanciscuntur in typographiis Germaniae, in Romanis vero multisque codicibus aliquid orbicularis figurae retinent.

Duplex Lomad in fine vocis concurrens ita formatur, ut alterius litterae pars toti priori litterae annectatur, et haec oriatur figura ܠܠ, ut ܡܠܠ *malel* (dicens). Litterae *Semcath* (ܣ) *apices* in impressis libris rotundi, in Codd. Mscr. acutiores esse solent.

In litterarum nonnullarum fine et ab initio litterae *Schin* ductum quendam apud multos Syrorum librarios et saepe in libris quoque Romae typis excusis invenis litterae *Jud* valde similem, quacum caveas ne permutes eum et confundas; littera *Jud* ipsa in fine hunc ductum accipit.

Annot. 4. Coniunctione singularum litterarum cum aliis figuram saepius nonnihil commutari, supra vidimus, aliquot vero litterae praecedenti tantum annecti solent, nusquam sequenti figurae, scilicet ܐ ܕ ܗ ܘ ܙ ܪ ܬ 7), et omni destituuntur coniunctione, quodsi unus ex iis praecedit, v. c. ܬܘܪܐ *fastidium*.

Annot. 5. Litteris, quas *maiusculas* sive *capitales* nos vocamus ad distinguenda nomina propria hominum aut locorum, Syri sicuti ceteri Semitae non utuntur; quae vero libri titulis aut singulis libri partibus aut capitibus inscribunt, ea litteris forma nonnihil maiori, quam quibus libri textus scriptus est, exarare solent. Interdum Estrangelum scribendi genus hunc in usum adhibent. (§. 6, 7. Annot. 2.)

II. *De litterarum pronuntiatione.*

Annot. 6. Syri quomodo ipsi quamque litteram lingua florente pronuntiarint, huius rei saepius inscii sumus, interdum autem veram pronuntiationem propter difficultatem nostris organis imitari nequimus. De singulis igitur litteris haec memoratu digna:

ܐ spiritus lenis Graecorum, quam proxime ad *He* accedit, sed cum maiore lenitate et sicuti pulmonis motu effertur. Non est vocalis, sed levis aspiratio, ut hiatus ille, qui inter duas vocales concurrentes locum habet; unde aure non percipitur, nisi una cum vocali, quacum effertur. In pronuntiatione igitur a nobis praetermitti solet; et ܐܢܐ

---

7) Grammatici, uti in Hebr. lingua, sic etiam in Syriaca, ut memoriae has litteras facilius mandent, *voces memoriales* invenerunt; ita *Joh. Fridr. Nicolai* (Hedoget. harmonic. orient. P. II. pag. 4.) has litteras nomine אֶרֶץ וְחוּרָה (terra superbiet) insignivit.

ergo *eno* legendum. Olaf interdum legitur ut *Jud* 1) post aut ante aliud Olaf ut ܐܐܪ *ojar* (aër), ܡܠܝܐ *m'lojo* (plenitudo); et 2) in participio praesenti verborum med. rad. quiescentium, ut ܩܐܡ *kojem* (stans), ܫܐܠ *schojel* (rogans).

ܓ *Gomal* est g purum, non Arabicum, quod, ubi in nominibus exoticis exprimere volunt Syri atque a suo distinguere, punctum ipsi litterae corpori medio inserunt ܓ̰ vid. Annot. 12.

ܘ et ܝ praesertim in verborum initio ita mollescunt, ut fere vocalis pronuntiationem Anglicae in verbis *wore*, *were* aut voci *jeder*, in Germania superiori *ieder*, *ider* similem adipiscantur. Nos *Waw* pronuntiamus ut *w* v. c. ܘܠܐ *wole* (decens) ܘܥܕ *waëd* (pollicitus est); vel si quiescit (§. 12 et §. 31), cum sua vocali legimus, ut *o*, *u*, *au*, v. c. ܩܘܡ *kof* ܝܘܡ *jum*, ܝܘܡܐ *jaumo* (dies) ܠܘܬܐ *leuto* (labor); in fine, vocali destitutum reticemus (§. 32, 2), ut ܩܛܠܘ *k'tal* (occiderunt). Item *Jud*, ut apud Hebraeos; tanquam *i* consona ܝܠܕܬ *jelduth*; sed ab initio vocis substrata vocali negligitur et sola vocalis auditur (§. 31, 2.); ut ܝܕܥ *ida* (scivit) ܝܩܪ *ikar* (gravis fuit), non *jikar*; vel cum sua vocali effertur, ut ܠܝ *li* (mihi) ܕܝܢ, *dĕn* (autem), vel reticetur in fine (§. 32, 3), ut ܕܝܠܝ, *dil* (meus) ܝܠܕܝ *iled* (pepererunt).

ܙ *Sain*, s lenissimum, Gallorum z in vocibus *gazon*, *gazette*, interposita linguae extremitate inter utramque dentium seriem.

ܚ sicuti apud Polonos et Helveticos *ch* gutture effertur. In nonnullis vero vocibus leniori modo, ut *hh* pronuntiabatur, quod pronuntiationis discrimen Arabes puncto diacritico supra duriorem litteram posito significant, in ܚܒܠ *corrupit*, etiam *partus dolores passus est*, ܚܘܒܠܐ *usura*; ܚܦܪ *fodit*, it. *erubuit*; ܚܘܪܐ *foramen* et ܚܐܪܐ *liberi*. Similiter Arabes etiam in pronuntiando ܥ distinguunt, qua in littera etiam Syri discrimen illud, quamvis scriptura non ostenderent cognovisse propterea videntur, quia multae voces iisdem consonantibus scriptae diversas habent significationes, et varia tantum litterae ܥ pronuntiatione distingui possunt, v. c. ܥܒܪ *transiit* et ܥܒܘܪܐ *frumentum*; ܥܢܐ *exaudivit*, et ܥܢܐ *sollicitus est*, *occupavit*; ܥܛܦ *rediit* et *indutus est*; ܥܝܪ *expergefecit* et *ultus est*. Cum autem in reliquis litteris, quibus singulis in Arabica lingua duae respondeant, nimirum ܕ, ܛ, ܨ et ܬ, vocum eodem quidem modo scriptarum, diversum vero significantium pauca tantum inveniamus exempla, apud Syros in illis litteris pronuntiandis tale fuisse discrimen non putamus.

ܨ lenius est quam ܨ; illud media linguae parte anteriori palati parti inclinata in priori, hoc autem ita in posteriori oris parte efferendum, ut eius sonus posteriori linguae parte palato intimo inclinata ex gutturis vicinitate elicitus fortiter exprimatur.

ܢ *Nun* plane cum nostra littera *n* convenit, eodemque modo sonat; interdum vero non effertur, ut in ܐܢܬ *at* (tu) ܣܦܝܢܬܐ *s'fito* (navis) ܡܕܝܢܬܐ *m'dhito* (urbs). Cfr. §. 27, 4. b; sic in ܩܛܠܬܘܢ ܐܢܬܘܢ *kot'litun* (vos interficitis). Cfr. §. 32, 1.

Thiwōt

ܣ *Semcath*, Hebraeorum ס et nostrum *s*.

ܥ *Ee*, sonus orientalibus peculiaris, litterae Olaf similis, a medio gutture pronuntiatur, quod fortiter comprimendum est, trudendo eius infernam partem contra supernam. Arabes duas huius generis litteras, leniorem et fortiorem, distinguunt; apud Syros vero semper lenis fuit, qua tamen in lenitate diversa, uti iam monuimus, pronuntiatio huius litterae Syris non ignota fuisse videtur. Ante ܗ haec littera similiter atque Olaf pronuntiatur (§. 21, 4.).

ܫ *Schin* nonnisi verum est ש Hebraeorum, *sch* Germanorum; in nominum tamen Graecorum terminatione nonnunquam pro Σ ponitur: Marc. V, 22. Luc. VIII, 41. ܝܳܐܺܝܪܳܘܫ Ἰάειρος. *Amira* Italorum more hanc litteram latine *sci* reddit.

Annot. 7. Ex grammaticorum sententia sex consonantes *aspiratae*, duplici erga modo pronuntiandae adiuncta aut omissa aspiratione; hae sunt:

ܒ ܓ ܕ ܟ ܦ ܬ[8]) bh, gh, dh, ch, ph, th[9]).

In nonnullis earum haud facile aspirationem efferimus; sed cum Graeci recentiores *β* et *δ* cum aspiratione quadam pronuntient, ut *ph*, *dh*, haec difficultas nullam nobis dubitationem de re ipsa commovere potest. Cfr. plura de his litteris §. 18. (*Ruchoch* et *Kuschoi*.)

In *Hierosolymitana* dialecto[10]) *f* sive *ph* et *p*, quae apud Syros unicam litteram ܦ communem habent, figura distinguuntur, nempe ܦ *f* sive *ph*, ܦ vero *p*. (Tab. II.)

Annot. 8. Dividuntur litterae Syriacae ratione *pronuntiationis* sive *organorum*, quibus efferuntur, in quinque *classes* (ܦܽܘܠܳܓ ܩܳܠܶܐ):

1) *gutturales* (ܓܰܓܪܳܢܳܝܶܐ), quae nullum certum linguae situm aut labiorum motum requirunt, sed in ipso gutture formantur, suntque: ܐ ܗ ܚ ܥ, quibus rectius litteram ܪ adnumeramus, quae a Syris non tremula lingua, sed potius in gutture stridens, formata videtur, quam ob caussam multa gutturalibus propria accepit (§. 30, 2), cum sibilantibus vero non arctiori coniuncta est affinitate.

2) *labiales* (ܣܶܦܘܳܬܳܢܳܝܶܐ), quae labiorum ope pronuntiantur: ܒ ܘ ܡ ܦ.

3) *palatinae* (ܡܶܢ ܚܶܟܳܐ sive ܚܶܟܳܝܶܐ), quae efferuntur mucrone linguae inferius palatum tangente, et interiori eius parte superius palatum pulsando sonos distinguente, suntque: ܓ ܝ ܟ ܩ.

4) *dentales* (ܡܶܢ ܫܶܢܶܐ seu ܫܶܢܳܢܳܝܶܐ) quae proferuntur mucrone linguae tangente dentes: ܕ ܛ ܠ ܢ ܬ, quibus *Amira*[11]) et *Abrahamus Ecchellensis*[12]) *Risch* adnumerant;

---

8) Ut facilius memoriae mandentur, a grammaticis in unam vocem coniunguntur et vocalibus afficiuntur ut ܒܶܓܰܕܟܶܦܰܬ. Brevitatis caussa a multis haec et aliae *voces memoriales* usurpantur.

9) ܒ aspiratum a multis in transscribendo per Germanorum *w* aut Romanorum *v* exprimitur; nos, ne cum *Waw* confundatur, in hac grammatica hanc litteram aspiratione praeditam semper *bh* scripsimus.

10) Cfr. *Adler*. vers. Syriac. p. 140.

11) Gramm. Syr. p. 7.

12) Gramm. Syr. p. 6.

appellantur eaedem, Risch excepto, *sibilantes* (ܡܨܦܪܢܝܬܐ), quia dum efferuntur, sibilant, aut ܪܘܚܢܝܬܐ i. e. *spirituales*, quia cum quodam spiritu proferuntur.

5) *linguales* (ܕܠܫܢܐ sive ܐܬܘܬܐ ܕܪܝܫ ܠܫܢܐ), quae proferuntur mucrone linguae superius palatum mobiliter tangendo: suntque, ܕ ܛ ܠ ܢ ܬ[13]).

III. *Nomina litterarum.*

Annot. 9. Litteras Syri ܐܣܛܘܟܣܐ *elementa* aut ܐܬܘܬܐ *signa* vocant, et grammatici eas, ut ordinem illarum memoriae facilius mandarent, his sex verbis comprehendunt: ܐܒܓܕ ܗܘܙ ܚܛܝ ܟܠܡܢ ܣܥܦܨ ܩܪܫܬ[14]).

Annot. 10. Singularum litterarum nomina partim res sensibus percipiendas significant, plerumque vero primitivis Semiticarum litterarum figuris similes, ut *Cof* palma, et *Ee* Hebraeorum *Ain* (oculus), cuius antiqua forma *circulus* fuit; partim autem significatio et etymologia nominum illorum ignota est, ita ut multa τεχνικά fuisse, ut *He*, non temere sumatur. In omnibus vero litterarum nominibus fingendis ita actum est, ut uniuscuiusque litterae nomen cum illa inciperet littera, quam insignire debebat[15]). *Amira*[16]) explicationem nominum illorum aggressus est, sed difficultate oppressus pauca tantum vere illustravit; etenim Syriacae litterarum denominationes etiamsi minus atque Aethiopicae et Arabicae sunt corruptae, tamen hebraeis tantum litterarum nominibus comparatis omnino intelliguntur partim vocalium permutatione, ut ܐܠܦ = אָלֶף; ܕܠܬ = דָּלֶת; ܝܘܕ = יוֹד; ܟܦ = כַּף; ܠܡܕ = לָמֶד; ܡܝܡ = מֵם; ܨܕܐ = צָדֵי; ܪܝܫ = רֵישׁ, partim vero maiori diversitate minus luculentae, ut ܣܡܟܬ = סָמֶךְ, ܥ = עַיִן, partim denique ab Hebraeis plane non discrepantes, ut ܒܝܬ = בֵּית; ܗܐ = הֵא; ܘܘ = וָו; ܙܝܢ = זַיִן; ܚܝܬ = חֵית; ܛܝܬ = טֵית; ܢܘܢ = נוּן; ܦܐ = פֵּא; ܩܘܦ = קוֹף; ܫܝܢ = שִׁין, ܬܘ = תָּו. Quae ergo *Gesenius* de *hebraeis* litterarum nominibus et ipse sagacissime invenit et post alios perspicue proposuit[17]), cum de *Syriacis* quoque valeant, hoc loco repetere non attinet.

* * *

---

13) Omnes illae litterarum classes *vocibus memorialibus* notantur, ut *gutturales* ܐܚܗܥ, *labiales* ܒܘܡܦ, *palatinae* ܓܝܟܩ, *dentales* ܙܣܨܫ et *linguales* ܕܛܠܢܬ (*Bucheri* Thesaur. Orientis in tabul. ad p. 8 et 9).

14) *Abrah. Ecchellens.* Grammat. Syriac. p. 5., ubi falso ܟܠ ܡܢ.

15) Similem rationem *Champollion iunior* in *phoneticis* Aegyptiorum hieroglyphis i. e. signis non notiones, sed *sonos indicantibus* invenit; quippe qui Nomina propria suis scribendi notis hieroglyphicis insigniturі, signa XXII litteris graecis respondentia ita adhibebant, ut signi nomen Aegyptiacum ab ea littera inciperet, quam exprimere volebant; unde v. c. manus Aegypt. *Tot*, in scriptura phonetica T litteram, *fistula Panis Aegypt. Sebi* litteram Σ significat. Vid. *Lettre a M. Dacier*, Sécrétaire perpétuel de l'Académie Royal des Inscriptions et Belles Lettres, *relative à l'Alphabet des Hiéroglyphes Phonétiques employés par les Egyptiens* cet. par M. *Champollion le Jeune.* Paris. 1822. cll. *London Literary Gazette.* 1822. Novemb. No. 304. p. 725 sq. et *Quarterly Review.* Febr. 1825. Art. XI. p. 188—196.

16) In Grammat. Syriac. p. 4 sq.

17) Gesch. der hebr. Sprache und Schrift p. 168—170.

Annot. 11. *Litterarum ordo* supra propositus neque organorum, quibus singulae eduntur (*ordo naturalis*) neque similitudinis, quae inter quasdam intercedit litteras, ullam habet rationem. Quod enim Arabes seriores sibi licere putarunt, litteras similes in alphabeto coniungere[18]), id Syri pariter atque Hebraei non commiserunt, antiquum ordinem, ab inventore, uti videtur, iam constitutum vetustateque sancitum religiose retinentes. Qua in re sunt laudandi etiamsi divinus litterarum auctor hunc fortuito ac temere fecisse videatur ordinem.

Annot. 12. Quanquam Syriaca lingua omnino emortua, inter Syriae incolas vigebat vigetque hodie sermo Arabicus, pleraque tamen Arabice scripta, praecipue vero, quae ad religionem christianam spectant, propter Moslemorum odium *christiano*, quem dicunt, h. e. *Syriaco* charactere consignantur (§. 6, 14.). Cum vero Arabica lingua pluribus utatur litteris, quam Syriaca, has e more Arabum diacritico puncto supplere solent aliquot litteris apposito. Namque ض *Dhad* et ط *Ta* ab affinium litterarum figuris ܨ et ܛ formant in hunc modum ܨ̇ et ܛ̇ seu ܛ̣; deinde خ *Cha* littera ܟ exprimunt puncto subscripto, ergo ܟ̣ et ܟ̣ et غ *Ghain* nudo ܓ, ج *Dschim* vero puncto litterae ܓ inscripto, nempe ܓ̰, ad litteras denique ث *Thse* et ذ *Dsal* significandas ܬ̇ et ܕ̇ adhibent Arabicis ت *Te* quoque et د *Dal* respondentia.

Annot. 13. In vocibus autem scribendis Syri non Hebraeorum, sed Arabum sequuntur consuetudinem; itaque pronuntiationem nil morantes etymologiam solam agnoscunt scribendi legem. Unde in hac lingua pariter atque in recentioribus Europae linguis, e. g. in Gallica et Anglica, signa et regulas habeas necesse est, quibus verus definiatur pronuntiandi modus. Huc pertinent et *occultans* et *diacritica* linea (§. 20. 21), huc etiam litterarum cum *otium* (§. 32.) tum *occultatio* (§. 27.).

Quae sint litterae *serviles*, quae *radicales*, docet §. 40.

§. 8.

Numerorum signa; numericus litterarum valor.

1) *Numeros* Syri raro nominibus numeralibus, sed plerumque litteris indicare solent, ut in tabula litterarum (§. 7.) significatum est. Qua in re hanc viam ingrediuntur. Primis alphabeti litteris inde ab ܐ usque ad ܛ *unitates*, quae dicuntur, novem dein sequentibus a ܝ usque ad ܨ *decadas*, et reliquis *centurias* notant; ceteros denique numeros harum additione supplent. In unitatum vero cum decadibus et centuriis compositione eadem est litterarum pro numeris usurpatarum consecutio, quae in vocabulis legendis solennis est, a dextra videlicet sinistram versus, itaque maior numerus a dextra parte, minor a sinistra ponitur, ut ܬܡܕ = 444; nempe ܬ = 400, ܡ = 40 et ܕ = 4. Super numeros

18) *De Sacy* Gramm. Arab. T. I. p. 10 sq.

ita expressos et in Codd. mscr. et in libris typis excusis distinguendi gratia linea scribi solet, ut ܫܛ = 309.

2) Ad numerum 500 et qui sequuntur exprimendum Hebraei quidem *finalibus* utuntur litteris, neque vero Syri, quippe qui hunc in finem litteras ܟ, ܡ, ܢ, ܦ et ܨ adhibent, puncto vero singulis imposito, itaque

ܟ = 500. ܡ = 600. ܢ = 700. ܦ = 800 et ܨ = 900.

Apposito enim puncto ex parte superiori quaevis littera decadem significans decies i. e. ad centuriae vim et potestatem evehitur, ita ut etiam ܝ 100, ܟ 200, ܢ 500, ܡ 400 possit indicare. *Millia* vero si velis Syriace exprimere, litteris subiicias lineam a sinistra dextram versus obliquam, quae quamcunque litteram ornat, ad millenariam profert potentiam; quot enim unitates littera sola significat, totidem linea illa adiecta denotat millia, e. g. ܐ = 1000; ܒ = 2000; ܓ = 3000; ܕ = 4000 cet. ܛ = 9000 cet.

Eaedem vero litterae horizontalem litteram habentes subscriptam *myriadas* exprimunt, itaque haecce linea quemvis numerum littera significatum cum decies mille multiplicandum innuit; e. g.

ܐ = 10,000; ܒ = 20,000 cet. ܛ = 90,000; ܝ = 100,000;
ܟ = 200,000; ܢ = 500,000 cet. ܨ = 900,000; ܩ = 1,000,000;
ܪ = 2,000,000; ܫ = 3,000,000; ܬ = 4,000,000.

Millia denique *myriadum* duabus lineis obliquis litterae subiectis signantur, ita ut littera quaeque tot myriadum millia indicet, quot sine illis lineis unitates exprimit; e. g.

ܐ = 10,000,000; ܒ = 20,000,000; ܓ = 30,000,000; ܕ = 40,000,000 cet.
ܝ = 100,000,000; ܟ = 200,000,000; ܢ = 500,000,000 cet. ܩ = 1,000,000,000;
ܪ = 2,000,000,000; ܫ = 3,000,000,000, et ܬ = 4,000,000,000.

3) *Numeros fractos*, qui dicuntur, ita scribunt, ut litterae numerali imponant lineolam obliquam a sinistra ad dextram ductam; e. g. ܒ = 1/2; ܓ = 1/3; ܬ = 1/400.

Annot. I. D. Michaelis[1]) litteram ad numeros fractos exprimendos oblique alteri litterae imponi ait, qua in re falsus est. *Amiram* sane nobiscum conspirantem[2]), ex quo solo haec potuit mutuare, non satis accurate inspexit lineamque obliquam cum Olaf commutavit. In maiorem errorem etiam *Iahnium*[3]) deduxit, qui una littera super altera po-

1) Grammat. Syriac. p. 14.
2) Grammat. Chald. p. 22.
3) Aramäisch. Sprachl. p. 5.

sita fractum numerum indicari autumans obliquitatem quoque lineae impositae prorsus neglexit.

4) Sicuti Phoenices [4]) ita Aramaeos quoque antiquos ad numeros significandos adhibuisse signa peculiaria, Palmyrenae probant inscriptiones [5]). Etenim Romanorum more numeros 1—4 lineis modo rudius, modo accuratius scriptis signant / = 1 // = 2 /// = 3 //// = 4; deinde 5, 10 et 20 his signis y = 5, ɔ = 10; et 20 = 3; reliquos his coniungendis insigniunt e. c. 6 = /y; 11 = /ɔ; 12 = //ɔ; 30 = ɔ3, 90 = ɔ3333. Qua in coniunctione maior numerus minorem praecedit, ut 22 = //ɔ, 54 = ////ɔ33. Centum vero et centena eadem figura exprimuntur ac 10, praemissis tamen unitatibus, ut 100 = ɔ/, 600 = ɔy; mille denique signo numeri 10 geminando lineaque superscripta, ut ɔɔ/ = 1000. Unitates praemissae quot millia intelligantur indicant. Quae inscriptione Romae servata exhibentur numerorum signa, non plane conspirant cum iis, quae supra allata sunt; Swintonus igitur peculiarem horum signorum proponit tabulam; cum vero apographum ipsius [6]) multis inquinatum sit vitiis etiam in numerorum signis, ea respicere debes accuratiora, quae Ant. Georgi ab Adlero diligenter descripta edidit [7]). Accuratius numerorum signa exhibet Tab. II., quae, ut eorum coniunctio perspiceretur, hoc loco non erant praetermittenda.

II. *De Vocalibus.*

§. 9.

De vocalibus in universum.

1) Quamvis quiescentes litterae tanquam sola vocalium signa adhibitae magnam in multis vocibus dubitationem necessario relinquant, nullus tamen alius vocales scribendi modus apud Aramaeos antiquos, ut apud Hebraeos [1]), receptus fuit, estque de hac re eo minus dubitandum, cum etiam recentiorum Syrorum, Arabum, Persarum et Iudaeorum exemplo, qui accuratioribus signis iam diu inven-

---

4) Cfr. de eorum more numeros signandi *John Swintoni dissertation upon the Phoenician characters antiently used at Sidon in Philos. Transact.* T. L. p. 791 sq.

5) Haec signa primus omnium *Swintonus* explicuit in *Philosoph. Transact.* T. XLVIII. P. 2. p. 721. 728—729. et 741.

6) Repetiit Apographum *Montefalconii* L'Antiquit. expliq. T. II. pl. CLXXIX. cll. *Gruteri* Corp. inscriptt. p. 86.

7) *Epist. de inscript. Palmyren. quae in Museo Capitol. adservantur* ad p. 52. Inserta est *Musei Capitolini contin. marmora anaglypha cum animadverss. cura Nic. Foggini* Tom. IV. Rom. 1784. Num. 18. Nostrum vero huius epistolae exemplum eorum est paucorum, quae seorsim in 8 impressa *Adlero* donata sunt. Cfr. quae Adlerus hac de re ad O. G. Tychsenum scripsit in *A. Th. Hartmanni Wanderungen durch die mannigfaltigen Gebiete der biblisch-asiat. Litterat.* T. II. P. 2. pag. 292.

1) Gesen. hebr. Grammat. §. 4.

tis perrare utuntur, quantum consuetudo et vernaculae linguae cognitio hac in re adiuvet, luculenter cernatur, illustretur ac probetur. Sensim sensimque ob ambiguitatem huius scribendi modi et quo diligentius eruditi ad grammaticas linguae elaborandas se convertebant, signa quaedam inveniebantur, quibus quod obscurum esset relictum, clarius fieret.

Annot. 1. Alii quidem grammatici, ut *Hassius*[2]) signorum vocales indicantium inventionem non ab ambiguitate, quam Syri in legendis scriptis necessario sentirent, sed potius ab *imitatione* tantum *Graecae linguae*, tunc temporis in Oriente notissimae multisque vocalibus et longis et brevibus gaudentis, derivandam esse putant, qui tamen eo refutantur, quod Syri, antequam plura vocalium signa scribendo exprimerent, in vocibus ambiguis puncto diacritico uterentur, quin etiam multi grammaticorum linguae peritissimi, ut *Iosua bar Nun*, *Honainus*, *Ioseph Huzita*, *Eudochus* et *Barhebraeus*[3]), ne quis ambigua confunderet verba, libros de puncto diacritico, diversis tamen temporibus, componerent. Illa linguae Graecae notitia sine dubio vocalium inventionem maturavit, attamen non sola in caussa fuit. Initio cum paucos tantum libros haberent, in illis legendis pronuntiationem a pueris facile docebantur neque signorum vocales indicantium morabantur defectum; cum incrementis vero litteraturae, praecipue cum exteri quoque e. c. Persae Syriacum sermonem discerent, eruditi certam ambiguis vocibus significationem firmaturi primum signum diacriticum, deinde signa vocalium ipsa adhibuerunt, quo pronuntiationem accuratiorem sensumque, quem quis scriptis suis inesse voluerat, certiorem redderent.

Annot. 2. Carpentoractensis et Palmyrenae inscriptiones vocales quiescibilibus tantum litteris notant, ut בריכה *benedicta sit!* וכדי זי איש לא אמרת *et mysterium cuiusquam non elocuta est* (Carpent.); אלול *Elul* חיירהון *vita eorum* (Palm. 3.) יוליס אורליס Iulius Aurelius, קריספינוס Crispinus[4]). Vocalium vero signa alia non habent, unde quanquam non sequitur, ut Syris eo tempore prorsus ea non fuerint, cum puncta vocalium aliaque non omnino necessaria, in numis et inscriptionibus omitti soleant, alia tamen argumenta hoc probant.

Annot. 3. Zabii aliam vocales notandi rationem non agnoscunt, nisi quiescibilium usum, quippe quae partim seorsim partim cum aliis litteris coniunctim scribuntur. Coniunctio vero litterarum figuram quodammodo mutat, unde tab. III. litteras primum seorsim scriptas, deinde coniunctas repraesentavi. Breves vero vocales saepe omnino non significantur, ut מן, רב, בר, פח (Cod. Vimar. fol. 1. a.). In quiescibilibus denique annectendis leges de litterarum connexu respiciendae sunt; hae enim v. c. in caussa sunt, quod א et י ab initio quidem, neque tamen in fine admittant coniunctionem. Quiescibilis quoque littera ו lineis coniunctivis simul continetur; vide e. g. כולהון (Cod. Vim. fol. 4. b.);

---

2) Praktisches Handbuch der Aramaeischen Sprache p. 8.

3) Assem. Bibl. Or. II. p. 308.

4) Vid. et Koppium hac de re disserentem *Bilder und Schriften* T. II. §. 50.

אכדיגון (ib. f. 3. b. lin. 17.). Falsissimam multorum opinionem, syllabarium esse Zabiorum alphabetum [5]), iam *Koppius* rectissime reiecit [6]).

2) Litteras vero quiescibiles huic usui inserviisse eo quoque stabilitur, quod earum natura et proprietates (§. 31—36) multaeque notae orthographicae (§. 19. 21 et 22), nisi hoc statuitur, explicari nequeunt. Vera quanquam simplicissima vocalium significatio fuit illa antiquorum Syrorum consuetudo, puncto consonantibus superposito vocales *a*, *o* et *u breve*, et litteris subscripto *e*, *i* et *u longum* indicandi, quo tamen in ambiguis tantum verbis utebantur, ut ܗܘ *hau* (ille), ܗܘ *hu* (ipse); ܗܝ *hoi* (illa), ܗܝ *hi* (ipsa); ܐܬܐ *othe* (veniens), ܐܬܐ *otho* (signum) et ܐܬܐ *etho* (venit); ܐܝܕܐ *idho* (manus), ܐܝܕܐ *aidho* (quae); ܥܘܠܐ *ulo* (infans), ܥܘܠܐ *avolo* (iniquus), ܥܘܠܐ sine puncto, *aulo* (iniquitas); ܡܢ *man* (quis?) ܡܢ *men* (a, ex). Sic etiam in ܫܢܬܐ *schento* (somnus) et ܫܢܬܐ *schanto* (annus), ܚܕܬܐ *ch'dhato* (nova) et ܚܕܬܐ *chato* (novus).

Tali puncto ut in ambiguitate uterentur, eo facilius impellebantur, cum etiam in consonantibus, si dubii haerebant, illius ope difficultatem tollere consuevissent sicut in litteris Risch et Dolath per punctum tantum discernendis; diversus illius puncti locus vocis pronuntiationem ostendebat. Valde similis est illa, qua litteris superaddita Samaritani ambiguas voces distinguunt, linea diacritica [7]).

3) Quodsi quis *quando* et *quo loco* primus illius puncti diacritici usus fuerit, quaerit, omnibus quidem historiae testimoniis destituti nihil certi hac de re proferre possumus, sed non in errore versari nobis videmur, si hanc perutilem inventionem in illa, qua Syria celebriorem non vidit, *schola Edessena* ab eruditis linguae cultoribus esse factam statuimus, ubi et indigenae et exteri elegantiorem atque excultiorem linguam docti fereque omnes Syriaci sermonis grammaticae scriptae sunt. Quamvis quo tempore scriptores illo puncto diacritico uti coepe-

---

5) Abierant in illam sententiam *Buettnerus* (Vergleich. Tafeln. Fasc. I. p. 11.) *I. D. Michaelis* (Orient. Bibl. I. p. 38. XV. p. 150. XVI. p. 5. et Grammat. Syriac. p. 18), *Gatterer* (Abrifs der Diplomat. p. 42), *Norbergus* (Comment. de relig. et lingua Sabaeorum in Comment. hist. phil. Gotting. T. III. p. 16), *Bellermann* (Handbuch der bibl. Litterat. T. I. p. 50 sq.), *Eichhorn* (Gesch. der Litterat. T. V. p. 447 sq.), *O. G. Tychsen* (Repert. T. III. p. 157. 163), *Millin* (Mag. Encyclop. A. IX. T. II. p. 44), *Jahn* (Einleit. in die Buecher des alten Bundes p. 541) et *Hager* (*Klaprothii* Magaz. T. I. p. 500); rectius vero viderant *Abrah. Ecchellensis* (Eutychius patriarcha Alexandrinus vindicatus P. II. p. 328 sq. cll. Pauli Memorabil. T. III. p. 54), *la Crozius* (Diss. de variis linguis in Syllabo dissertt., quem Chamberlayne *Orationi dominicae multilingui* subiecit p. 127 sq.), *T. S. Bayer* (Act. Erudit. 1731. p. 312.) et *Beniamin Schulze* (Orient. Sprachmeist. p. 110); inter recentiores vero praecipue *Gesenius* (Lehrgeb. der hebr. Sprache p. 50 et 876. cll. Jen. A. L. Z. 1816. 48—51. p. 381 et Encyclop. Halens. Probeheft. s. v. Zabier) et *Koppius* l. l. II. §. 307 sq.

6) *Bilder und Schriften* T. II. §. 507 sq.

7) Cellarii hor. Samarat. p. 63.

rint, difficile sit dictu, fortasse tamen, cum in Codicibus, qui signis vocalium omnino carent, iam usurpetur, *quarto* iam *saeculo* usu est receptum, quin etiam de eo iam *Ephraemus* (IV saec.) [8]) locutus esse videtur. Hoc quidem noli ita interpretari, ac si prioris temporis scriptores illo signo diacritico tam crebro uterentur, quam postea id factum esse scimus; haud dubie primo parcissime, deinde saepius adhibita haec distinguendi ratio sensim apud omnes invaluit Syriae scriptores, cum ex primaria illius terrae schola et a celeberrimis viris linguaeque peritissimis profecta esset.

§. 10.

Vocalium signa inveniuntur.

Cfr. *Sebaldus Ravius* de eo, quod Arabes ab Aramaeis acceperunt. *Joh. Lorenz Isenbiehl* vom Gebrauch des syr. puncti diacritici bey den Verbis. Goettingen 1773. 4. *J. D. Michaelis* dissert. de Syrorum vocalibus ex Ephraemo. Gotting. 1762. 4. *Assemanius* ex Barhebraei grammatic. maiori et lib. IX. Chronic. in Bibl. Orient. T. I. p. 64. 477—478. 521.

1) Pronuntiationem vero accuratam indicaturi, quantum obscuritatis punctum diacriticum adhuc relinqueret, necessario videbant; neque enim illius locus certis regulis definitus est, praeterea nonnullis litteris, ut ܘ, ܙ, ܐ et ܝ perraro tantum adiici poterat, ne forte maiorem in errorem deduceret. Grammatici igitur de alia ratione pronuntiationem accuratam significandi cogitarunt; quod consilium litterarum Syriacarum conditio et mirifice adiuvit et quomodo facillime posset expleri, luculenter monstravit. Variis enim librorum Graece conscriptorum versionibus eruditi peculiaribus litteris in illa lingua vocales exprimi necessario viderant, quem tamen morem, cum Semiticae dialecto valde repugnaret, in Syriacam scripturam recipere nequibant. Graeca vero nomina, inprimis propria in Syriacum sermonem transferentes perspicue scribere volebant et temporis decursu, ut omnes illarum vocum sonos redderent, summo studio laborarunt. Quare alii vocales Graecas, cum litterarum seriei eas propter linguae repugnantiam inserere non liceret, litteris suis subscribebant, sed initio modice sicubi valde necessarium putabant, alii vero punctorum varietate vocales Graecorum exprimere tentarunt, alii denique novis litteris aut certe quibusdam quiescentium mutationibus defectum vocalium supplendum esse putarunt.

---

8) Opp. Syr. T. I. p. 184. E. legimus ad Gen. XXXVI, 24: [illegible]
[illegible]
[illegible]
Attinet scire, nos hucusque ܝܡܡܐ *invenisse in utroque testamento, neque* ܝܡܡܐ, *uti putarunt nonnulli imperitorum.* Quomodo enim Ephraemus utramque vocem distinguere potuerit nisi signo quodam, fortasse igitur puncto diacritico iam adhibito.

2) Paulus Antiochenus, presbyter Syrus, Graecorum quoque scripturam ab initio mancam fuisse, sensimque novis litteris adiectis ad maiorem pervenisse perfectionem, prisca traditione certior factus, *Iacobum Edessenum*, tunc temporis de patrii sermonis cultura longe meritissimum (§. 4, 10.) rogavit, ut quae in Syrorum scriptura desiderarentur, suppleret; quod ille, quamvis utile esse videret, consulto quidem recusavit, ne libri antiquo et imperfecto scripturae genere exarati interirent; puncto tamen diacritico geminando varieque ponendo *septem vocalium signa* fecit, quae Graecis vocalibus responderent, sed *quinque* tantum usu sunt recepta et ad litteraturae interitum usque valuerunt atque etiam in aliquot typographiis adhibita sunt.

Singularum vocalium designationem his punctis effectam vid. §. 11, 1.

Perutilis autem Iacobi inventio non statim communem adepta est auctoritatem, aut signa illius non satis certa visa sunt; etenim *Theophilus Edessenus, Maronita* (circa a. 791 p. Chr. nat. obiit), cum *Homerum Syriace verteret*, quinque vocales Graecas, figuram modo earum nonnihil mutans recepit, quibus Syriaca verba facillime pronuntiari possent. Ex Syrorum modo scribendi, (§. 6, 14.) vocalium, quibus Theophilus et post eum plurimi scriptores utuntur, figura et appositio explicari debet; quippe quae graecae sunt litterae, sed inversae. Si enim more Syrorum meras litteras Graecas unciales scribis A E H O Y, reversa charta illas hac fere forma ' ˆ ' ' ' habebis, prouti in libris Syriacis reperiuntur.

Annot. 1. *I. D. Michaelis* iam ante Theophilum in *versione Philoxeniana*, quae cum superstitiosa diligentia sonos Graecos reddit, graecas vocales adiectas esse putat, sed historia hoc non probante, *Assemanii* potius sententia ex Barhebraeo desumta sequenda est. *Opitius* atque *Cellarius* illam vocalium figuram, quae punctis absolvitur, pro *recentiore* habent, contrarium *Hermann de Hardt*, et uterque *Michaelis* recte tuentur.

Annot. 2. *Nestoriani* illis vocalium figuris Graecis uti non solent, sed earum loco punctis quibusdam diacriticis, quae utrum eadem sint, quorum auctorem Iacobum Edessenum referunt, nec ne ambigitur; cum vero scripturam et pronuntiationem antiquam retinerent [1]), hac quoque in re prisca potius servasse, quam prorsus nova quaesivisse videntur. *Occidentem vero Syriae incolentes*, *Monophysitae*, *Maronitae* et qui *orthodoxorum* nomine insigniuntur, cum Graecis figuris tum Syriacis utuntur, interdum et praeter necessitatem additis punctis diacriticis. Iam IX saeculo Graecae vocalium figurae libris Syriacis passim adiiciuntur; in codicibus manuscriptis plerumque non omnes ponuntur; aliquando etiam nonnisi iis vocibus, quae ambiguae videri possunt, unicum vocalis signum aut duo appinguntur.

---

1) Assem. Bibl. Or. T. III. P. II. p. 378. cfr. §. 4, 8.

Annot. 3. Cum lingua Syriaca inde ab XII saeculo sensim periret, in rebus vero sacris a christianis conservaretur, etiam inter clericos illius cognitio in dies diminuta est, ita ut multi eorum, quorum est in christianorum coetibus libros sacros Syriace legere, saepe ipsi ne verbum quidem intelligerent. His autem adiuvandis, ut verba haud intellecta rectius pronuntiarent, *Gabriel Heva Maronita* saeculo XVIII orthographiam mutare, litterasque ad vocales designandas substituere temere est conatus; quiescentibus enim diverso modo scriptis quinque vocalium figuras, quasi et Syriaca lingua uti latina quinque vocales originitus haberet, efficere studuit, quippe qui pro *A curvam*, pro *O rectam* litterae *Olaf* figuram, pro *J Jud*, pro *U Waw*, pro *E Olaf cum puncto* sinistrorsum posito (ܐ݂) adhibuit. Quod consilium in *libro Psalmorum Davidis* idiomate Syro ex typographia Petri Ferri Romae 1737 edito expedivit; an vero anagnostae eiusmodi libris uti coeperint, valde dubitamus.

Libri, quos typis excusos habemus, alii Graecis vocalium figuris, alii punctis Nestorianorum instructi sunt, alii utramque punctationem miscent, alii denique vocales prorsus non indicant; chrestomathiae vero in tironum usum factae textus et punctatos et punctorum auxilio destitutos offerunt.

A. *Signa vocalium.*

§. 11.

Vocalium figurae, nomina et potestas.

1) Vocalium signa in plurimis Syrorum grammaticis adhuc editis *quinque* sunt, *duplici*, ut diximus (§. 10, 2.), *figura*, Syriaca scilicet, quae punctis vocalem exprimit, et Graeca [1]). A nonnullis nominantur ܡܡܠܠܢܐ Φωνήεντα et consonantes contra ܕܠܐ ܩܠܐ *litterae sine voce* [2]); ab aliis vocales appellantur ܙܘܥܐ *motus* aut ܢܩܫܐ *soni*, quia ipsae per se sonent et consonantes per eas moveantur; deinde ܣܝܡܐ *positiones*, *appositiones*, quod litteris apponantur et ܢܘܩܙܐ *puncta*, quia punctis consistant.

---

1) In *nostra grammatica*, quia puncta facilius confunduntur, figuris a Graecis vocalibus derivatis usi sumus.

2) *Amira* hanc divisionem non probat, sibi id non placere dicens, quod doceat David, Pauli filius, de litterarum divisione in ܡܡܠܠܢܐ et ܕܠܐ ܩܠܐ, addit tamen illius grammatici explicationem: ܡܡܠܠܢܐ ܐܝܟ ܕܡܫܡܠܝܢ ܩܠ̈ܐ ܕܒܢ̈ܝ ܩܢܝܢ ܡܢܗܝܢ ܘܒܗܝܢ ܘܠܐ ܡܣܬܢܩܢ ܀ ܘܠܐ ܡܫܡܫܢ ܠܫܘܬܦܘܬܗܝܢ ܒܫܘܡܠܝܐ ܕܢܩܫ̈ܐ ܕܩܠ̈ܐ ܕܝܠܗܝܢ ܀ ܐܠܐ ܚܕܐ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܡܢܗ ܘܒܗ ܡܫܡܠܝܐ ܗܓܝܬܗ ܕܝܠܗ ܀ ܐܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܬܩܪܝܢ ܕܠܐ ܩܠܐ ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܢ ܒܠܚܘܕܝܗܝܢ ܠܡܫܡܠܝܘ ܩܠ̈ܐ ܀

i. e. *vocales autem vocantur, quoniam ipsae ex se et per se voces perficiunt, et non egent sociabus suis in completione sonantium vocum suarum* (in complendis s. perficiendis vocum suarum sonis), *sed unaquaeque illarum ex se et per se perficit syllabam suam; illae autem* (litterae consonantes) *quae vocantur sine voce,* (*ita nominantur*) *propterea quod non possunt solae perficere voces.*

Vocalium notas uno conspectu haec exhibet tabula:

Figura. Syriaca.	Graeca.	Nomen.		Potestas.
		Pethocho	ܦܬܳܚܳܐ	a, ut
vel		Rebozo	ܪܒܳܨܳܐ	e, — s.
		Chebozo	ܚܒܳܨܳܐ	i, —
		Sekofo	ܙܩܳܦܳܐ	o,
o, o, o, o rarius		Ezozo	ܥܨܳܨܳܐ	u, s.

2) Cum vero inter grammaticos Syrorum magna de numero vocalium controversia sit, neque omnes in hac re nobiscum Amiram sequentibus consentiant, reliquorum opinionem prorsus negligere non licet. *Elias* in grammatica sua (§. 4, 9) *septem*, *David* vero, *Pauli filius* (§. 4, 12. Annot. 1.) *sex* vocales Syris esse ait. Neque de nominibus, quae vocalibus tribuantur, omnes idem statuunt. Nos communem amplexi sumus sententiam, quia revera in libris Syriacis quinque tantum vocales distingui vidimus.

Elias has enumerat vocales hisce nominibus:

Pethichotho		= Pethocho	*a*	
Rebizotho		= Rebozo	*e*	
Dakdom maskotho	}	= Chebozo	*ĭ*	(duo puncta sub littera Jud ad latus scripta)
Dakdom chebizotho	}		*ī*	
Sekifotho		= Sekofo	*o*	
Dakdom ruichotho	}	= Ezozo	*ŭ*	ȯ (punctum *super* Waw positum)
Dakdom alizotho	}		*ū*	ọ (punctum *infra* Waw positum)

Paulus vero grammaticus sex distinguens vocales hunc sequitur ordinem et haec tribuit vocalibus nomina:

Pethocho		*a*	*Sekofo*		*o*	
Selomo		*e* (Rebozo)	*Asoko*		*ŭ*	} = Ezozo.
Chebozo		*i*	*Emoko*		*ū*	

3) Utraque autem vocalium distributio reprehendenda; ne quinque quidem vocales omnes pro primariis haberi possunt, hoc enim omni voces formandi modo atque vocalium proprietatibus in dialecto Semitica repugnat (§. 9, 1. 2.); rectius et linguae indoli naturaeque magis convenienter signa vocalium ad *tres vocales primarias*, etiam litteris quiescentibus respondentes, referuntur et *tres classes* distin-

guentes, ordinem aptiorem sequi videmur. In sequenti igitur huius rei tractatione illam distribuendi rationem in tres classes adhibebimus.

Classis prima: Vocalis *A.*

a) (̇) seu (–̇–) Pethocho *ă* } Littera *Olaf* huic classi respondet.
b) (̇) sive (–̇–) Sekofo *ā* in sermone elegantiori }

Classis altera: Vocalis *E* et *I.*

a) (̈) sive (–) Rebozo *ĕ* } Littera *Jud* huic vocali respondet.
b) (.) sive (–) Chebozo *ĭ* }

Classis tertia: Vocalis *O* et *U.*

a) (̇) sive (–̇–) Sekofo *ō* in sermone vulgari } Littera *Waw* huic classi respondet et
b) (o ̇) sive (o ̇) Ezozo *ŭ* } Ezozo vocali fere semper adiicitur.

Arabes tribus tantum vocalium signis utuntur, quorum singula uni ex his classibus respondent; exigua igitur discrimina, quae e. c. inter *e* et *i*, *o* et *u* intercedunt, scriptura non significant.

Zabii quoque cum Arabibus hac in re consentiunt tribus tantum vocalium signis utentes, quae litteris suis annectunt: an vero primo horum signorum, ut Syri (Annot. 11.), vocales *a* et *o* simul exprimant, id quod Norbergo placet, valde dubitandum videtur.

ANNOTATIONES.

I. *Figura signorum vocales indicantium.*

1) Puncta vocales signantia situm nusquam mutant; Graecae autem figurae non semper eum, quem in tab. iis tribuimus situm, servant, sed ex arbitrio aut commoditatis caussa cum infra, tum super litteram collocantur, attamen ̆ et ̇ in pluribus locis atque ̇ semper, quod nos quidem meminerimus, super consonantibus invenitur. Utramque et Graecam et Syriacam vocalium figuram saepissime misceri, ut una syllaba hanc, altera illam habeat figuram, iam supra monuimus. (§. 10, 3.)

2) Solent Syrorum librarii figuras punctorum, quibus vocales indicant, graciliores formare; caetera puncta (§. 18 sq.), quae aliis funguntur muneribus, figuris insigniunt pinguioribus, ne similitudine eorum nascatur confusio.

3) Vocalis *u* nunquam sine lectionis matre scribitur, exceptis duabus vocibus ܟܠ *omnis* et ܡܛܠ *propter;* etiam vocalis *o* saepe cum Waw scribitur.

4) Quod figuras in universum attinet, in libris Romae editis nonnullae a nostris aliquid differunt; ܘ (*o*) et ܘ (*u*) in iis saepius, in nostratium scriptis raro reperies.

5) Sekofo duobus punctis expressum nonnunquam cum diacritico litterae Risch puncto coalescit, ut ܢܘܪܐ *nuro* (ignis), sicuti Pethocho cum puncto litterae Dolath, ut ܕܝܪ *dajar* (habitavit) et cum punctis Ribui (§. 22, 1.), ut ܩܡܨܐ *kamze* (locustae).

II. *Nomina vocalium**).

6) *Nomen* fere omnium vocalium a *forma organorum* quibus proferuntur repetitur; de singulis haec tenenda:

ܦܬܚܐ a verbo ܦܬܚ *aperuit*, quasi *apertio oris*, quia vocalis *a* aperto ore profertur. Eandem ob caussam Hebraei hanc vocalem פַּתַּח et Arabes فَتْحَة, *Fatha* nominant.

ܪܒܨܐ *depressio oris* a verbo ܪܒܨ *depressit*, quia *e* aliquantulum presse profertur.

ܚܒܨܐ *stridor*, uti Hebraeorum חִירֶק a ܚܒܨ, Arabice حبص *tinnivit*, *sonum edidit* (de arcus nervo), quia *i* cum stridore quodam efferimus.

ܙܩܦܐ *sublatio*, *elatio* sc. oris; vocalis propterea ita vocatur, quod apud excultiores Syros tanquam *a* pronuntiatur (cfr. Annot. 11.).

ܥܨܨܐ *compressio* sc. oris, ut קָבּוּץ Hebraeorum.

7) Nostram rationem etiam Elias aliique grammatici in nominibus, quae vocalibus darent, inveniendis secuti sunt; ille enim in omnibus vocalibus appellandis formam participialem pluralis numeri neque substantiva abstracta adhibuit, quae in nominibus modo explicatis (Annot. 6.) usurpata sunt. Nomina igitur ܦܬܝܚܬܐ *apertae*, ܪܒܝܨܬܐ *depressae*, ܙܩܝܦܬܐ *sublatae* ex antecedentibus perspiciuntur. Nomine ܕܩܕܡ ܡܣܩܢܬܐ *quae* (vocales) *ante ascendunt*, *i* breve significatur. Hanc denominationem facile intelliges, si in memoriam revocaveris, vocalem *a* cuique homini esse sonum vulgarem et fundamentalem, sola oris apertura prolatum, et infra ipsam in pronuntiatione vocalem *u*, super ea vero *i* vocalem esse sitam, qua nullam altiorem novimus; qui igitur *i* vocalem profert, a vulgari sono discedit et *ascendit*. Quam ob rem Elias in hoc ac sequentibus vocalium nominibus vocem ܩܕܡ *ante* adiiciat, nunc illustrabimus. Praepositio ܩܕܡ *ante* hoc loco ut Romanorum *ante* et *prae*[1]) comparationem inducit reddique potest *magis* (quam ceterae vocales), *praecipue*.

ܕܩܕܡ ܚܒܝܨܬܐ ex Amirae explicatione: *quae ante compressae*; nos vero vocem potius eodem modo sumimus ac ܚܒܨܐ, ut significet *magis stridentes*.

ܕܩܕܡ ܡܬܦܬܝܢ *quae magis dilatatae*; ex Amirae testimonio[2]) Elias hoc nomine *u breve* significare voluit; si hoc loco nullum vitium in textum irrepsit, quod factum esse non putamus, Elias nomen a figura signi desumsit, cum haec vocalis etiam duobus punctis, quorum unum *supra*, alterum *infra* litteram Waw ponitur, exprimi possit, ut ܘ̣̇; ab oris enim figura illud nomen non est derivandum, cum illud in huius vocalis pronuntiatione non dilatetur, sed potius comprimatur.

ܕܩܕܡ ܐܠܝܨܬܐ *quae magis coactae*; cui nomine respondet illud ܥܨܨܐ i. e. *compressio* sc. oris.

8) *David* grammaticus, *Pauli filius*, vocalem *e* ܢܚܠܬܐ i. e. *flexum* seu *curvationem* nominat, quam denominationem a figura illius curva (ܼ) desumsisse videtur.

---

*) Cfr. de hac re etiam *Gesenii* Lehrgeb. p. 58.

1) Uti *Balbus* in Cic. ad Attic. XII, 15: „is quem *ante me* diligo;“ Liv. I, 9: „unam (virginem) longe *ante alias* specie ac pulchritudine insignem — raptam ferunt cet.

2) Gramm. Syr. p. 54—56.

Vocalem *u*, quam *Ezozo* appellamus, distinguit ille et alii in *brevem* et *longam*; brevi tribuit nomen ܐܣܩܐ i. e. *ascensio*, longae vero nomen ܥܘܡܩܐ i. e. *profunditas*. Quae quidem nomina e *vocalis figura* intelligenda; *u breve* enim punctum *supra* Waw ponit, ergo quasi *ascendit* (ܘ̇); *u longum* contra punctum *infra* Waw ponit, *descendit. profundius*. Abhorret igitur grammaticus ille a consuetudine, vocales ex organorum forma, quibus proferuntur, appellandi.

9) Alii denique iis, quas ab his duobus eruditis in breves et longas distingui vidimus vocales, alia tribuerunt nomina, ita ut ܟܪܝܐ *breve* et ܐܪܝܟܐ *longum* apponerent, scilicet:

ĭ iis est ܚܒܨܐ ܟܪܝܐ *Chebozo karjo.*		*ŭ* iis est ܥܨܨܐ ܟܪܝܐ *Ezozo karjo.*	
ī — ܚܒܨܐ ܐܪܝܟܐ *Chebozo aricho.*		*ū* — ܥܨܨܐ ܐܪܝܟܐ *Ezozo aricho.*	

10) Sunt et alia nomina, quibus Syri vocales vocant, memoriae servientia discentium; incipiunt ab iisdem vocalibus, quibus imponuntur,

(̈) vocatur ܐܒܪܗܡ *Abraham.*	(̇) vocatur ܐܕܡ *Adam.*
(̄) — ܐܫܥܝܐ *Jesaia.*	(̈) — ܐܘܪܝܐ *Uria.*
(̄) — ܐܝܣܚܩ *Isaac.*	

III. *Vocalium pronuntiatio.*

11) *Pethocho* tanquam *a* clarum legimus; an interdum etiam tanquam *ae* efferendum sit, quod nonnulli contenderunt [3]), valde dubitamus, cum exempla eius generis, ut ܐܢܓܠܛܪܐ *Angleterre*, quod solum Michaelis affert, propterea nihil probat, quod serioribus temporibus ex lingua peregrina multa verba in Syriacam recepta sunt, quae prius recipere non licebat, et illud *terre* a militibus cruciatis, unde ad Syros pervenit, vix cum vocali *e*, quacum nostra aetate effertur, pronuntiatum fuit; praeterea propter Risch in illa voce non *e* sed *a* ponendum erat (§. 30, 2.).

Sekofo a Syris *occidentalibus* tanquam *o* pronuntiabatur, orientales vero elegantiori sive Nestorianorum dialecto utentes *a longum* eius loco efferunt, ut ܢܘܪܐ illi *nuro*, hi vero *nura* pronuntiant [4]). Haec pronuntiatio etiam nomine huius vocalis indicatur (Annot. 6.); ܙܩܦܐ enim, *elatio* sc. *vocis*, ad vocalem *o* nullo modo, ad *a* vero optime referri potest, unde haec vocalis potestas certe apud eos fuit, quorum operae terminos grammaticae technicos debemus, non illa, qua Hebraeorum *Cholem* et Graecorum 'O μικρὸν valet, quamvis huius figuram repraesentet. Vulgus fortasse hanc vocalem tanquam *a obscurum*, sonum ad *o* accedentem efferebat; itaque *Schwenterus* [5]) Sekofo non valere *a clarum* sed mixtum quod ex *a* et *o* arbitratur.

---

3) I. D. Michaelis Gramm. Syr. p. 27.

4) Cfr. *Amirae* Gramm. Syriac. in „*praelud. de linguae Syriacae nominibus et discrimine*" p. 5. et *Assemani* Bibl. Or. T. III. P. II. p. 379. cll. II. p. 407. cll. §. 4, 8. Sic etiam in iis vocibus aramaeis, quae in N. T. occurrunt, ut ταλιθὰ pro ܛܠܝܬܐ Marc. 5, 41. Μαρὰν ἀθὰ pro ܡܪܢ ܐܬܐ 1 Cor. 16, 22; Ἀββᾶ pro ܐܒܐ; μαμωνᾶ pro ܡܡܘܢܐ; Ἀκελδαμά pro ܚܩܠ ܕܡܐ.

5) *Ventilatio grammatica gemina*, altera de

12) *Ezozo* tanquam *u* pronuntiandum, etiam in duobus verbis ܟܠ *omnis* et ܡܛܠ *propter*, in quibus sine *Waw* scribi solet. Alii quidem[6]) in hoc vocalis signo etiam *ö* et *ü* latere putant, alii[7]) certe in duobus illis verbis ܟܠ et ܡܛܠ Ezozo tanquam *ü* pronuntiandum esse aiunt; cum autem neque *Amira* neque alii Syrorum grammatici tale quid afferant, sed Amira potius[8]) semper legat *kul*, *metul*, nos illorum opinioni assentire non possumus. Accedit quod in Codd. nonnullis hae voces cum fulcro suo ornantur ܟܘܠ et ܡܛܘܠ, ut Matth. 3, 5. 6, 13. in Cod. Medic. 1. Evangelia continente[9]).

* * *

13) Vocalis sonat nonnisi post consonam, supra vel infra quam illius nota; figurae tamen punctorum non semper illis litteris, ad quas pertinent, adscribuntur, sed vel praecedentibus vel sequentibus; inprimis in gracilioribus litteris saepius haud perspicuum, ad utram litterarum duarum se excipientium aliquod vocalis signum sit referendum, analogia vero et grammaticae leges tunc veram indicant formam.

§. 12.

Signa vocalium cum litteris quiescentibus coniuncta. Diphthongi.

1) Quando litterae quiescibiles vere quiescant aut cum vocalis signo confluant, ut ܐ, ܝ, ܝ, ܐ, ܘ, eodem modo atque apud Hebraeos definitur[1]). Itaque quiescit

ܐ in *Pethocho* (ܰ) et propter vocalis *Sekofo* (ܳ) pronuntiationem tanquam *a* (§. 11. Annot. 11.) etiam et praecipue in hac vocali[2]), ut ܢܫܐܠ (quaeret) ܐܠܗܐ *Deus.*

ܘ in *Sekofo* (ܳ) tantum et *Ezozo* (ܽ) ut ܬܪܘܢܘܣ *θρόνος*, ܩܘܡ *surge*, ܢܩܛܘܠ *interficiet.*

ܝ nonnisi in *Rebozo* (ܶ) et *Chebozo* (ܺ) ut ܥܝܢ *oculus*, ܕܝܢ *autem.*

Olaf in reliquis quoque vocalibus quiescit, ut ܢܦܬܐ *aperiet*, ܠܡܐܡܪ *dicere*, ܒܐܘܪܚܐ *in via;* saepissime vero et prae ceteris sonum *i* amat, ut ܦܐܖ̈ܐ *fructus*, ܕܐܒܐ *lupus*. In sono *a* vero et *Sekofo* nulla alia quiescit, nisi Olaf.

Annot. 1. Libri typis excusi exempla in nonnullis vocibus *Graecis Waw* in *a* quoque et *e* quiescentium exhibent, ut ܐܪܟܘܣ *ἀρχαῖς* Eph. 3, 10. ܐܬܢܘܣ *Ἀθῆνας* et ܐܬܢܘܣ

---

pronuntiatione vocalis Syriacae ܙܩܦܐ, altera an Syri diphthongos agnoscunt? cet. p. 12 sq.

6) *I. D. Michaelis* Gramm. Syr. p. 28.

7) *Chr. Bened. Michaelis* Syriasm. p. 15. *Harsii* pract. Handbuch der aramaeisch. Sprache. p. 11. O. G. *Tychseni* Element. Syriac. p. 4. et *Ludovic. de Dieu* Grammat. Ling. Orient. harm. pag. 19.

8) Gramm. Syr. pag. 28. cll. 469 et pluribus in locis.

9) *I. M. A. Scholz biblisch-kritische Reise in Frankreich, der Schweitz, Italien, Palaestina und im Archipel in den Jahren* 1818, 1819, 1820, 1821 *nebst einer Geschichte des N. T.* p. 51.

1) *Gesenii* hebr. Gramm. §. 14.

2) Eandem ob caussam in sequentibus de Pethocho et Sekofo saepius coniunctim sermo erit.

Ἀθήναις, sed editores N. T. in vocalibus adiiciendis minus accurati hanc effecisse videntur anomaliam in Codd. mscr. sane vitatam.

Annot. 2. Sekofo, litterae Waw quidem respondens, tamen fere in exoticis tantum, praecipue Nominibus propriis in eo quiescit, ut ܦܺܝܠܳܘܣܳܘܦܳܐ φιλόσοφος, ܡܳܠܠܳܘܢ μᾶλλον, ܗܶܪܳܘܕܶܣ *Herodes.*

Annot. 3. *He* semper est *mobile*, neque ut Hebraicum ה quaedam quiescentibus propria recipit; sequior vero Syriasmus in Graecarum vocum translatione tanquam matre lectionis vocalium ε et αι saepe ܗ adhibet, v. c. versio N. T. *Philoxeniana* reddit Πέτρος ܦܶܛܪܳܗܣ, εὐαγγέλιον ܐܶܘܰܢܓܶܗܠܺܝܳܘܢ, Γεννησαρέτ ܓܶܢܢܶܗܣܰܪܶܛ, Ματθαῖος ܡܰܬܬܗܳܣ.

2) Plena scriptura a defectiva ita fere discernitur:

a) Saepe certum est, utrum vox aliqua plene an defective scribenda sit, v. c. *u longum* et breve apud Syros semper plene scribitur, exceptis ܟܽܠ et ܡܽܛܽܠ. In vocibus nonnullis scriptionem plenam et defectivam simul usitatam invenimus, ita ut eadem vox hic adiuncta, illic abiecta matre lectionis ponatur, ut ܒܺܐܪܳܐ et ܒܺܪܳܐ *puteus*, ܕܺܐܒܳܐ et ܕܺܒܳܐ *lupus*, ܥܺܐܕܳܐ et ܥܺܕܳܐ *festum*, ܩܶܒܽܘܬܳܐ et ܩܶܒܽܘܬܳܐ *arca*.

b) *Pethocho* pluribus in vocibus *defective*, *Sekofo* contra saepius et in fine vocum, ubi *statum emphaticum* format (§. 92.), nunquam non plene scribitur littera ܐ adiuncta.

c) Cum lingua Syriaca in scribendo etymologiam retinere studeat, ex arbitrio librariorum plena scriptio cum defectiva rarius commutata est, quam in Hebraicis scriptis praecipue serioris temporis. Maior autem libertas in iis vocibus adhibita est, quae ex Graeco sermone in Syriacum immigrarunt, cum alii nimis superstitiosi Graecorum vocalibus matres lectionis substituerent, ut ܐ pro α et αι, ܛܰܐܓܡܳܐ τάγμα, interdum vel ܐܝ pro αι ܩܶܐܣܰܪ Καῖσαρ. Alii vero minus anxii nunc eundem sequebantur modum, nunc nudas scribebant vocales. In antiquioribus igitur scriptis parsimonia quaedam in usu matrum lectionis, nisi etymologia eas postulabat; sequior vero Syriasmus externis, praecipue Graecae linguae proprietatibus nimium adhaerens, plenam scriptionem, ubi necessaria non est, facile admittit.

d) Illa scriptionis diversitate accuratum inter vocales longas et breves discrimen non oritur; vocalem enim, quanquam corripitur, apud Syros cum fulcro scribere licet et *u breve* fere semper ita scribas necesse est, attamen, Ezozo excepto, plurimis in locis vocalis *plene* scripta producitur.

3) Si quiescibilis signum vocalis sequitur heterogeneum, in qua igitur quiescere nequit, *diphthongus* nascitur. Hoc fieri solet

a) cum littera Waw: ܘ *au* ab initio, in medio fineque dictionis, ut ܡܰܘܬܳܐ *mauto* (mors), ܐܰܘܬܶܒ *autebh* (collocavit), ܡܰܠܟܰܘܗܝ *malkau* (reges eius).

ܘ ܶ *eu*, praecedente *e* vel etiam interveniente Jud ܶܝܘ, ut ܩܫܶܘܗܝ *k'scheu* (durus ille), ܐܶܫܬܶܝܘܗܝ *eschteu* (bibam illud).

b) cum littera Jud: ܰܝ *ai*, in principio, medio atque fine dictionis, ut ܒܰܝܬܐ *baito* (domus), ܡܰܠܟܰܝ *malkai* (reges mei), ܓܠܰܝܬܘܢ *g'laitun* (manifestastis).

ܳܝ *oi*, in medio et fine dictionis, ut ܩܰܕܡܳܝ *kadmoi* (primus), ܐܰܪܛܶܠܳܝ *adteloi* (nudus), ܪܒܺܝܥܳܝܬܐ *r'bhioito* (quarta).

ܘܼܝ *ui*, *u* ante Jud, uti ܐܰܒܘܼܗܝ *abui* (pater eius).

Annot. 1. Alii [3]) huc referunt etiam ܘ praecedente ܶܝ (ܶܝܘ), sed ita diphthongus vix potest oriri, sed potius syllaba *iv*, ut ܢܰܘܒܶܕܝܘܗܝ *naubediv* (perdet eum) [4]).

Annot. 2. *Waserus* [5]) vocalem *o* et litteram *Waw* in diphthongum coalescere contendit; male quidem, nam quibus in vocibus haec coniunctio obvia est, Waw semper pro fulcro habendum, quod Syri pro Graeco υ posuerunt, ut ܦܰܘܠܘܣ *paulos*, Παῦλος, ܐܘܿܟܠܘܣ ὄχλος. Neque *Crinesio* [6]) assentimus diphthongum *ei* vocali *e* litterae Jud praemissa oriri autumanti; ܟܠܗܶܝܢ enim *kulhen*, neque *kulhein* Syri teste *Amira* pronuntiarunt.

Annot. 3. *Ludovicus de Dieu* [7]) etiam *Waw* cum praecedente ܘ ܳ diphthongum formare levique aliqua pronuntiatione quasi per Scheva quiescens ad praecedentem vocalem trahi ait. *Amira* vero, quem magis in rebus huiusmodi sequendum putamus, alterum Waw non legi docet (cfr. §. 32, 2.); praeterea quomodo per u longum cum littera Waw coniunctam diphthonges oriri possit, non videmus. Diphthongi enim dicuntur, quae binos φθόγγους, hoc est binas voces sive vocales comprehendunt [8]).

Annot. 4. *Schwenterus* [9]), *Dilherr* [10]), et *Nicolai* [11]), antiquos Syros ne nomen quidem diphthongorum cognovisse, nedum diphthongos admisisse falso contendunt; quanquam enim nomen diphthongi Syri non commemorant, rem tamen ipsam habuerunt [12]).

---

3) *Ludovici de Dieu* Grammat. ling. Orient. harmonic. p. 20. et *Vateri* Handbuch der Hebr. Syr. Chald. und Arab. Grammat. p. 104.

4) *Opitii* Syriasm. p. 8.

5) Grammat. Syr. Leidae 1619. p. 12.

6) Gymnas. Syriac. cap. VII.

7) L. l. p. 20.

8) Cfr. *Priscian.* p. 561. ed. Putsch. T. I. p. 46. ed. Krehl.

9) *Ventilatio grammatica gemina*, altera de pronuntiatione vocalis Syriacae ܙܩܳܦܐ, altera an Syri diphthongos agnoscunt. Cui ἐν παρόδῳ genuina pronuntiatio τοῦ Kamez et Pathahh Hebraeorum accessit. Dictata Altdorphi Noricorum Anno 1627 Mense Maio a *M. Daniele Schwenter* Noriberg. Ling. Orient. Professore. Norimb. typ. Simon. Halbmayeri. p. 22 sq.

10) Rudiment. ling. Syriac. p. 10.

11) Hodogetic. Orient. P. II. p. 8.

12) *Schwenterus* inprimis ad *Masium*, *Guidonem Fabricium* et *Tremellium* provocat, quorum tamen auctoritas certo hac in re nulla esse potest; deinde ad originem diphthongorum, quippe quae concursu duarum vocalium oriri debeant. In Syriaca autem lingua pariter ac in Hebraea et Chaldaea non vocales, sed consonam et vocalem contendit convenire (*Waw et Pethoche*, *Jud et Sekofo* cet.), ita ut exempla ab adversariis allata, ܦܰܘܠܘܣ, ܐܰܝܢܐ et ܡܳܢܰܘ *pavlos*, *ajno* et *monav* essent legenda. In aliam igitur abiisset senten-

In antiquis vero librorum Syriacorum editionibus diphthongorum aliquoties nulla ratio habetur, ut Marc. 2, 16. 12, 9. (ed. Widmanst.) legimus ܡܢܘ .pro ܡܢܘ *quidnam?*

Annot. 5. *Zabii* praeter tres vocales א, ו et י notatas pariter ac Syri diphthongos agnoscunt, quod iam *Koppius*[13]) rectissime coniecit. Cum vero vocalium signa, nisi litteras quiescibiles, ignorent, diphthongos harum coniunctione insigniunt; nempe v. c. כראורא = ܡܪܘܪܒ *magnus* (magnifactus); בשומאיהון = ܒܫܡܗܝܗܘܢ *in nomine eorum* (Cod. Vimar. fol. 1. a. lin. 12.), לאו = ܠܘ *non* (ib. fol. 4. a. lin. 5.), מן דוכתאיהון = ܡܢ ܕܘܟܬܗܘܢ *de loco eorum* (ib. f. 5. a. lin. 1.). Fortasse ubi unam tantum scripserunt litteram, interdum tamen diphthongum pronuntiarunt, ut ליתלא = ܠܝܬܠܗ *non est ei* (ib. lin. 21.).

Annot. 6. In *Graecis* vocalibus reddendis Syri hancce sequuntur regulam: ι reddunt ܝ, ε vero ܶ, ο saepe ܘ, ut ܩܘܠܘܣܣܐܝܣ Κολασσαῖς Col. 1, 2., ܦܘܛܝܘܠܘܣ Ποτιόλους Act. 28, 13., plerumque tamen ܳ aut ܘ similiter atque ω; η fit ܺ, ut ܕܝܐܬܝܩܐ διαθήκη; υ exprimitur ܘ et ܳ, ut ܩܣܘܠܐ ξύλα, ܩܝܢܕܘܢܘܣ κίνδυνος Act. 19, 40. Diphthongorum Graecarum alias Syri retinent, ut αυ et ευ v. c. ܐܘܛܘܩܪܛܘܪܐ αὐτοκράτορες Barhebr. p. 111. ܒܘܠܘܛܐ βουλευτής Marc. 15, 43.; alias ita exprimunt: αι redditur ܶ, ut ܩܣܪܝܐ Καισάρεια Act. 8, 40., ܗܪܣܝܣ αἱρέσεις 2 Petr. 2, 1.; ει fit ܺ, ut ܐܣܦܝܪ σπεῖρα Matth. 27, 27. ܐܣܛܪܛܝܐ στρατεία Luc. 3, 14; οι fit ܘ, ut ܦܘܒܐ Φοίβη, ܦܘܢܝܩܐ Φοινίκη, vel pluralem οι interdum ita fingunt, ut ܠܝܒܪܛܝܢܘ Λιβερτῖνοι Act. 6, 9., ܐܣܛܘܝܩܘ Στωϊκοί Act. 17, 18., ܟܘܡܘ Χυμοί Barhebr. 34. (§. 94—95.). Mutationes vocum Graecarum Syriace reddendarum vid. §. 84.

§. 13.

Quantitas vocalium[1]).

In lingua Syriaca vocalium quantitas alio sensu atque in linguis secundum prosodiae rationem et regulas formatis est intelligenda. Quamvis enim *Syrorum* ars metrica non eadem diligentia, qua eruditi ad nostram usque aetatem Hebraeam diversis modis dignati sunt, a recentioribus sit tractata et Syriaca opuscula, quae hac de re exstant, in bibliothecis lateant, tamen probe scimus, poesin Syriacam non quantitatis sed *accentus* tantum rationem habere versusque suos *syllabarum numero* metiri [2]). Qua tamen poeseos Syriacae conditione *varietas morarum in pronuntiandis vocalibus observandarum* non tollitur; unde *voca-*

---

tiam: si ad duplicem litterarum ܐ, ܘ et ܝ potestatem animadvertisset.

13) *Bilder und Schriften der Vorzeit.* T. II. §. 310.

1) Haec §. et §. 14. ab iis, qui nondum primis linguae elementis imbuti sunt, praetermittendae; qui vero in plenius grammatices studium incumbunt, eas facile intelligent.

2) *Hahn.* Bardesanes gnosticus p. 54.

lium mutationes (§. 34 — 37) partim oriuntur. Simplicissima enim Arabicae linguae regula, quamque vocalem littera quiescibili instructam esse producendam [3]) in Syriaca non omnino valet (§. 12, d.).

Cum quae recentiores grammatici hac de re dicunt, non certa sint neque fixa, Amiram uberius quidem ac fusius, iusto tamen obscurius minusque ordinate disserentem [4]) adire atque simul quae ille modo delibavit, locupletare atque illustrare libuit. Quod *Ludovicus de Dieu* [5]) Syris brevium atque longarum vocalium discrimen deesse ait, hoc ita explicabis, (id quod iam *Waserus* [6]) recte vidit,) Syros quoad vocalium *figuras* differentiam vocalium longarum ac brevium non expresse neque distincte indicare, sed in *pronuntiatione*, utrum sit longa vocalis quaedam an brevis, discernere posse et debere.

1) Vocalium *Pethocho* et *Sekofo* quantitas satis certa est; Pethocho enim semper corripitur, Sekofo vero producitur et ita sibi opponuntur, ut Hebr. Patach et Kamez. Sekofo autem, si dialectos cognatas comparaveris, saepius fulcro suo (ܐ) non utitur, ut ܟܬܳܒܳܐ, Arabice كتاب *liber;* ܡܰܠܳܚܳܐ, Arabice ملاح *nauta;* ܩܽܘܪܒܳܢܳܐ, Arabice قربان *oblatio.*

Annot. C. B. Michaelis [7]) *Pethocho* inter *ancipites* refert quippe ex masoretharum regulis syllabae simplici tonoque instructae longam, compositae vero brevem tribuentibus vocalem colligens, in mere Syriacis Pethocho, cum ubique Hebraeorum et Chaldaeorum Patach aut Chateph-patach respondeat, corripi, in nonnullis tamen exoticis produci. Quamvis hoc facile fieri posset, nos tamen, cum non habeamus ultra quo progrediamur, quam ut coniecturâ probabilia hac in re sequamur, cum *I. D. Michaeli* [8]) hanc exceptionem a regula proposita esse in dubio relictam putamus.

2) Reliquae Syrorum vocales *ancipites* sunt. Maxima vero ambiguitate quoad quantitatem laborat *Rebozo;* minus tamen propter ea, quae *quiescibilibus propria* sunt (§. 31 — 33), sed ob eruditorum, quorum ope lingua excolebatur, definitiones partim arbitrarias et propter Semiticae linguae indolem.

a) In plurimis nominibus *vere Syriacis* prima syllaba vocali *e* affecta producitur, ut ܫܶܢܳܐ *dens*, ܐܶܡܳܐ *mater*, ܒܶܙܬܳܐ *direptio;* in *exoticis* vero nominibus propriis corripitur, ut ܐܶܫܰܥܝܳܐ *Esaias*, ܚܶܙܩܝܳܐ *Ezechias.*

b) In reliquis vocibus Rebozo alicui consonae appositum, sicubi ܝ aut ܐ quiescens consonam illam sequuntur, corripitur, ut ܫܳܕܶܝܢ *abiiciunt*, ܟܬܳܒܰܘܗ̈ܝ *libri eius*, ܓܶܝܪ *enim*, ܕܶܝܢ *autem*,

3) *Rosenmuelleri* fundam. ad instit. Arab. p. 22. §. XXVIII.

4) Gramm. Syriac. p. 36—37. cll. p. 466—470.

5) Gramm. ling.-Orient. harmonic. p. 18.

6) Gramm. Syr. p. 12.

7) Syriasm. p 15.

8) Gramm. Syriac. p. 31.

ܓܐܪܐ *sagitta.* Hinc fit, ut etiam praeformativa Fut. et Inf. ''ܐܡ, quamquam contrarium expectaveris, Rebozo suum corripiant, ut ܢܐܟܘܠ *comedit*, ܠܡܐܟܠ *ad comedendum* [9]).

c) In verbis ''ܐܡ syllaba prior [10]) in Praet. producenda est, ut ܐܟܠ *comedit*, ܐܫܕܬ *effudisti*; ibi enim Rebozo in ܐ non quiescit, sed ei, uti suae consonae, supponitur.

d) Rebozo in praeterito verborum med. rad. *E* (§. 52.) producitur, ut ܢܩܦ *adhaesit*, ܣܗܕ *testatus est*; ut apud Hebraeos.

e) Praeformativa Fut. et Inf. Peal et Schafel in verb. regul. Rebozo suum corripiunt, ut ܢܩܛܘܠ *interficiet* [11]), ܐܫܡܠܐ *perficiam.* Ita et verba ''ܐܡ. ''ܢܘ vero et ܝܐ praeform. Fut. et Inf. *ē* pronuntiantur, ut ܐܒܘܙ *diripiam*, ܠܡܒܙ *ad diripiendum*, ܢܓܠܐ *deteget*, ܡܓܠܐ *detegere.* Quid in caussa sit, docent formae Hebraicae, ut יִקְטֹל pro יַקְטֹל, אֹכַל. In verbis vero ܝܐ, cum ultima corripiatur, praeformat. hanc, ut videtur, ob caussam *ē* pronuntiatur.

Annot. In verbis ''ܘܥ praeform. 1 Fut. *ĕ* pronuntiatur, ut ܐܩܘܡ *surgam.*

f) In omnium coniugg. Fut. verb. ܝܐ ultima syllaba *ĕ* effertur, e. c. ܢܓܠܐ cfr. יְגַלֶּה *deteget.*

g) Rebozo in *ultima* syllaba Part. act. Peal in verbis omnis generis vel in verbis ''ܥܥ aut ܝܐ corripitur; Hebraicum vero Part. in regulari quidem verbo utitur *e longo* sed *puro*, ut ܩܛܠ *interficiens*, ܪܐܣ *adspergens*, ܓܠܐ *detegens*, cll. Hebrr. קֹטֵל et גֹּלֶה.

h) In Praet. 1 Sing. syllaba *ultima* cum *ĕ*, *prior* vero syllaba 1 et 3 fem. cum *ĕ* effertur, ut ܣܓܕܬ *adoravi*, ܦܪܫܬ *separavi*, ܣܓܕܬ *adoravit* (fem.).

3) *Chebozo longum* fere ubique quiescibilis Jud sequitur, ut ܕܝܢܐ *iudicium*, ܐܝܕܐ *manus*, ܐܥܠܝܢܝ *introducas me*; neque tamen ܝ ubique pro *ī* habeas, corripitur v. c. in ܪܝܚܐ *odor*, ܠܡܝܢܐ *portus*, ܠܡܦܐܕܐ *lampas*, quod etiam valet de ܝ sequente Olaf, ut ܕܐܒܐ *lupus*, ܢܐܡܪ *dicet.* Multis in vocibus, ܝ contractione relegato, Chebozo corripitur, ut ܐܨܛܠܐ *figura*, ܐܚܪܢܐ *alius*, ܡܣܟܢܐ *egenus* a radicibus ܐܨܛܠ, ܐܚܪ, ܡܣܟܢ. Corripitur plerumque *i* fulcro destitutum, ut ܠܠܝܐ *nox*, ܬܐܢܐ *ficus*, ܥܙܝܐ *hircus*, ܟܪܣܛܝܢܐ *Christianus.*

4) De vocali *Ezozo* pauca tantum certa, quibus vero in exemplis *ĕ* sit, diligentius demonstrandum.

a) In nominum diminutivorum terminatione ܘܢ, in suff. ܟܘܢ et ܗܘܢ et pronom. ܗܢܘܢ

---

9) Aliter res se habet, si Olaf quiescens vocalem non sequitur, sed Rebozo ei tanquam consonae apponitur cfr. sub c).

10) Cum verborum plurima sint *trilittera*, horum tantum brevitatis caussa hic rationem habemus; in reliquis enim eadem valent.

11) *Gesen.* hebr. Grammat. §. 56, 1.

illi, ܐܢܬܘܢ *vos*, in nominibus, quae geminatas habent litteras, aut quorum o una ex litteris ܘ ܚ ܗ sequitur, atque in nonnullis aliis Ezozo *corripitur*, ut ܐܚܘܢܐ *fraterculus*, ܐܢܫܘܢܐ *homunculus*, ܐܢܬܘܢ *vos estis*, ܩܪܝܢܟܘܢ *lectio vestra*, ܟܠܗܘܢ *omnes illi*, ܫܘܡܠܝܗܘܢ *perfectio eorum*, ܓܢܘܢܐ *thalamus*, ܡܫܬܘܬܐ *convivium*, ܛܘܗܡܐ *gens*, ܝܘܚܢܢ *Joannes*, ܝܫܘܥ *Jesus*, ܐܡܘܪ *dicens*, ܬܐܘܡܐ *Thomas* cet.

b) In ultima syllaba Fut. et Imp. Verbi reg., ܢܩܛܘܠ et ܩܛܘܠ Ezozo corripitur, ut ܢܩܛܘܠ *interficiet*, ܩܛܘܠ *interfice*, ܢܒܘܙ *diripiet*, ܢܐܟܘܠ *comedet*, cll. Hebr. יִקְטֹל, קְטֹל cum *ō* puro. In verbis vero med. quiesc. syllaba illa est *producenda*, ut ܢܩܘܡ *surget*, ܩܘܡ *surge*.

c) In omnibus coni. ult. Fut. syllaba Pl. m. Ezozo *producere* debet, ut ܢܩܛܠܘܢ *interficient*, ܬܒܙܘܢ *diripietis*, ܢܐܠܦܘܢ *discent*, ܢܫܪܪܘܢ *confirmabunt*, ܢܬܕܝܫܘܢ *conculcabuntur*. Excipias vero verba ܠܐ in quibus corripitur, ut ܢܒܢܘܢ *aedificabunt*, ܬܐܣܘܢ *sanabitis*, ܢܬܓܠܘܢ *detegentur*.

In afformativo ܬܘܢ Praet. act. et pass. *u* semper corripitur, ut ܥܢܝܬܘܢ *respondistis*.

Annot. In *exoticarum* vocum receptione Syri saepius veram ac genuinam vocalium quantitatem non servant, praecipue in penultima syllaba, ubi eas saepe producunt, etiamsi secundum originem corripiendae sunt, quia penultima tonum habere solet (§. 39, 1.). Quod quidem inprimis vocali *i* accidit, ut ܐܘܢܓܠܝܘܢ εὐαγγέλιον, ܐܘܟܪܣܛܝܐ εὐχαριστία, ܒܣܝܠܝܘܣ Βασιλίος.

5) Duplicem autem ancipitum quantitatem grammaticorum aliqui in ipsa Asia natorum etiam duplici figura distinguunt huncce in modum:

	longum.	*breve*.
Rebozo	(sign) seu (sign)	(sign) sive (sign)
Chebozo	(sign)	(sign)
Ezozo	(sign) sive (sign)	(sign)

In iis vero figuris, quas Syri a Graecis mutuarunt, hoc discrimen prorsus non indicatur, neque in punctis Syrorum scribendis ab omnibus observatur grammaticis.

Annot. *Ludovicus de Dieu* [12]) puncto *infra* posito (o.) *Schurek* et *super* linea posito (o˙) *Kibbuz* Hebraeorum exprimi ait, ita ut Kibbuz, uti o˙ Syrorum, semper breve esset; quem vero refutavit *Gesenius* [13]).

6) In Syriaco quoque sermone fere eadem, quam in Hebraico *Gesenius* animadvertit [14]), norma in omnibus orationis partibus valet; Syris enim *o* longius erat quam *u* et *i* longius quam *e* (§. 36, 3. a.).

12) Grammat. ling. Orient. harm. p. 19.

13) Lehrgebaeude der hebr. Spr. p. 59—60.

14) L. l. p. 61.

§. 14.

Puncta vocalium vicaria.

Cfr. *Joh. Lorenz Isenbiehl* Beobachtungen von dem Gebrauche des syrischen puncti diacritici bey den Verbis. Goettingen 1773. *Amirae* Grammat. Syriac. Lib. I. cap. XVI.

1) Puncto diacritico (§. 9, 3.) usi sunt ab initio parcius atque in una vel paucis verborum flexionibus, fortasse in *Part. act.*, quo *Praesens* exprimitur; deinde vero saepius ad plures formas luculenter indicandas, ita ut qui nunc est amplissimus eius usus, sensim sensimque exoriretur. Hoc in caussa est, quod in aliis Codd. mscr. et editionibus, (*Psalmis* ab *Erpenio* editis) parce tantum, in aliis vero, uti in pluribus excerptis in Assemani Bibl. Orient. et Bibl. Polygl. Angl. crebrius punctum ponitur diacriticum. Quare etiam eius collocatio, quanquam sibi non contraria, tamen non ubique eadem est. Rarius in nominibus hoc puncto utuntur, frequentissime in verbis [1]); praecipue igitur verborum flexiones respicimus.

2) Multus huius puncti diacritici usus est in suff. 3 pers. f. ܗ a m. ܗ̇ distinguendo, quippe fem. punctum superponitur, ut ܠܗ̇ *illi* (fem.), etiam cum vocalium signa scribuntur, ut ܣܥܪܗ̇ *visitavit eam*, ܫܡܗ̇ *nomen illius* (f.).

3) Quae nonnulli, ut *Dathius* [2]), contra *communem* punctorum usum monent, ex horum repugnantia repetierunt his observationibus plane sublata:

a) *Diverso* tempore scriptores quasdam verborum formas non *eodem modo* notarunt;

b) *Certae* litterae punctum non adstringitur; sicubi vero interdum una ex litteris radicalibus aut formativis notam postulat, ex arbitrio tamen super aut infra vocem ea plerumque potest collocari, ne scriptio anxie litteris umerandis retardetur.

c) Signa diacritica, quibus lectio facilior redditur, non in omnibus exemplis, ubi poni possunt, revera apponuntur *).

Annot. 1. Quanquam libri vocalibus instructi his signis non egent, hi quoque tamen haec puncta haud raro exhibent. Romanae librorum editiones satis ea et *situ* et *figura* ab aliis punctis, nostrae vero typorum defectu minus accurate distinguunt. Punctum illud omnes litterae recipiunt, praeter ܐ, ܕ, ܪ, quin etiam huc illuc ܝ. ܐ enim propter figurae longitudinem locum obtinet illum, quo punctum collocari solet, ܕ vero et ܪ iam alio puncto diacritico utuntur, et Jud denique, si ei punctum adiicere velis, facile hoc modo cum Risch aut Dolath confunditur.

---

1) Eandem ob caussam *Amira* his punctis *a potiori* nomen tribuit *punctorum tempora personasque indicantium* (Gramm. Syr. p. 51.).

2) Psalterium Syriac. Hal. 1768. 8. in praefat. p. XXXIII.

*) De reliqua huius §. parte v. not. 1. ad §. 15.

Annot. 2. Rem totam facilius explicaturi videmur, si paradigma omnium, quas verbum quodvis subit, flexionum punctis cuiusque personae formaeque adiectis praemittimus, deinde vero de singulis quae memoratu sunt digna afferimus[3]). *Unam* tantum coniugationem punctis insignivimus, quia quae de hac valent, in reliquis quoque coniugationibus locum habent.

Paradigma verbi notis diacriticis scripti.

Praeterit.	Masc.	Fem.
Sing. 3.	ܩܛܠ ܩܛܠ ܩܛܠ	ܩܛܠܬ ܩܛܠܬ ܩܛܠܬ ܩܛܠܬ. ܩܛܠܬ
2.	ܩܛܠܬ ܩܛܠܬ ܩܛܠܬ	puncto non insignitur.
1 comm.	ܩܛܠܬ ܩܛܠܬ ܩܛܠܬ.	
Plur. 3.	ܩܛܠܘ ܩܛܠܘ ܩܛܠܘ ܩܛܠܘ	puncto non distinguitur.
2.	puncto non insignitur.	
1 comm.	ܩܛܠܢ ܩܛܠܢ	
Infinitivus.	ܡܩܛܠ ܡܩܛܠ ܡܩܛܠ ܡܩܛܠ cet. ܡܩܛܠܘ	
Imperativus. Sing.	ܩܛܠ ܩܛܠ ܩܛܘܠ ܩܛܘܠܘ ܩܛܘܠܘ ܩܛܘܠܘ ܩܛܠܘ	

Futur.	Masc.	Fem.
Sing. 3.	ܢܩܛܠ ܢܩܛܠ ܢܩܛܠ	ܬܩܛܠ ܬܩܛܠ ܬܩܛܘܠ aut non insignitur.
2.	ܬܩܛܠ ܬܩܛܠ ܬܩܛܘܠ	puncto non distinguitur.
1 comm.	ܐܬܩܛܠ in passivis, ܐܩܛܠ ܐܩܛܠ	
Plur. 3.	ܢܩܛܠܘܢ ܢܩܛܠܘܢ ܢܩܛܠܘܢ ܢܩܛܠܘܢ ܢܩܛܠܘܢ	puncto non insignitur.
2.	ܬܩܛܠܘܢ ܬܩܛܠܘܢ ܬܩܛܠܘܢ	puncto non insignitur.
1 comm.	ܢܩܛܠ ܢܩܛܠ ܢܩܛܠ.	
Participium. Praes.	ܩܛܠ ܡܩܛܠ ܡܩܛܠ ܡܩܛܠ ܡܩܛܠ	ܩܛܠܐ
Praet.	ܩܛܝܠ ܩܛܝܠ ܩܛܝܠ	

3) Aliquot sphalmata typographica, quae *Isenbiehlii* paradigmati in Commentat. laud. irrepserant, I. D. Michaelis (Gramm. Syriac. p. 111.) et post eum etiam *Iahnius* (Aramaeische oder Chaldaeische und Syrische Sprachlehre p. 151 sq.) nescio quo casu haud emendata reliquit; noli igitur mirari, quod haec in tabula nostra aliter scripta invenis. In paradigmate autem litterae ܩܛܠ *radicales*, reliquae vero *serviles* sunt (cfr. §. 40.).

ANNOTATIONES.

I. *Praeteritum.*

1) In *Praet.* omnium coniugationum punctum diacriticum ex arbitrio uni ex litteris radicalibus subiicitur, ut ܐܡܪ *dixit*, ܡܝܬ *mortuus est*, ܢܣܒ *accepit*, ܐܩܝܡ *erexit*, ܐܫܬܡܠܝ *perfectus est* et sic in reliquis personis; in prima vero Singularis persona punctum superponitur, ut haec ab secunda distinguatur, ut ܬܒܪܬ *fregisti*, ܬܒܪܬ *fregi*; ܦܪܫܬ *separavisti* et ܦܪܫܬ *separavi*.

2) 3 Sing. fem. alii aliter notare solent, uno aut duobus punctis litteram ܬ in fine vocis insignientes, ut ܢܦܩܬ *exiit* (fem.), ܐܡܪܬ *dixit* (fem.), alii punctum litterae ܬ subiiciunt alterumque postponunt ut ܐܬܩܪܝܬ. *convocata est*, ܫܡܥܬ. *audivit* (fem.), alii duo quidem puncta ponunt, sed unum super littera ܬ, alterum vero etiam litterae praecedenti subiicientes, ut ܣܢܬ *odit* (fem.) ܗܘܬ *fuit* (fem.); alii denique huic personae nullum tribuunt punctum diacriticum, qua re ab aliis formis similibus distinguitur.

3) In 2 Sing. fem. et in Plur. cum singulae formae iam terminatione sua facile cognoscantur, punctum diacriticum haud necessarium et propterea multis in libris omittitur, ab aliis vero librariis 1 et 3 Plur. subiicitur, ut ܗܘܘ *fuerunt*, ܥܒܕܘ *fecerunt*, ܐܬܩܪܝܘ *vocati sunt*, ܚܙܝܢ *vidimus*, ܫܡܥܢ *audivimus*.

II. *Infinitivus et Imperativus.*

4) In omnium coniugationum *Infinitivis* punctum diacriticum voci ubivis subiicitur, ut ܡܟܬܒ *scribere*, ܡܩܡ *stare*, ܠܡܩܛܠܘ *ad interficiendum*. Cum vero hic modus praefixo ܡ et terminatione ܘ facilis sit distinctu et in Peal tantum cum Part. alius coniugationis confundi possit, ab aliquot scriptoribus Infin. prorsus hac nota non afficiuntur.

5) In *Imper.* uni, quaecunque sit, litterarum punctum supponitur, ut ܫܡܥ *audi*, ܩܘܡ *surge*, ܬܘ *venite*, ܐܬܓܠܐ *conspicuum te reddas*. In verbo vero irreg., ubi Imper. cum aliis modis facile confunditur, etiam punctum illud difficultatem non omnino tollit, praesertim in verbis ܠܐ et ܥܐ, ut ܝܠܦ *didicit* et *disce*, ܓܠܘ *detexerunt* et *detegite*, ܐܬܓܠܝ *detectus est* et *detegendum te praebeas*.

III. *Futurum.*

6) In *Fut.* quoque punctum fere ubique supponitur, ut ܢܣܒ *accipiet*, ܢܗܘܐ *erit*, ܬܐܙܠ *abibis*, ܬܐܡܪ *dices*; 1 Sing. vero excipias, in qua punctum illud superscribitur, ut facilius a 3 Praet. Afel distinguatur, ut ܐܘܒܕ *perdidit*, ܐܟܬܘܒ *scribam*. 3 Sing. fem. plerumque puncto non insignitur, qua re a 2 masc. distinguitur, in Bibliis vero Polygl. eodem modo ac 2 masc. notatur, ut ܬܐܟܘܠ *edet* (fem.), ܬܚܕܐ *gaudebit* (fem.).

7) In plur. punctum simili modo ponunt, ut ܢܬܟܫܦܘܢ *supplicabunt*, ܬܩܒܠܘܢ *accipietis*, ܢܩܪܐ *invocabimus*, ܢܚܙܘܢ *videbunt*, interdum etiam in 3 pers. superponunt, ut ܢܕܥܘܢ *scient*.

IV. *Participium.*

8) *Partt. praes.* sive activa in Peal puncto super 1 radicali posito, in reliquis autem coniugg. puncto super littera praeformativa ܡ, facile ab aliis flexionibus distinguuntur, ut ܟܬܒ *scribens*, ܒܥܐ *quaerens*, ܣܐܡ *ponens*, ܡܚܘܐ *indicans*, ܡܫܡܠܝ *perfectus*, ܡܫܡܗܐ *nominatus*, ܡܬܒܪ *frangens*. Sic etiam in fem. et Plur. ut ܒܥܝܐ *quaerens* (fem.), ܒܥܝܢ et ܒܥܝܢ *quaerentes*. Aliquoties in Bibl. Polygl. punctum infra litteram ܡ aut duplex ponitur, ut ܡܬܦܫܪ *liquefactus*, ܡܬܬܪܝܡ *altus*. In Part. *passiv.* coniugg. punctum etiam primae radicali superscribitur, ut ܡܫܡܗܐ *nominatus*; similiter in Part. Peal; in verbb. [illegible] aut [illegible] aut si 1 radic. puncto, ut ܪ et ܕ, instructa est, interdum etiam in littera ܥ, punctum diacriticum sequenti litterae tribuitur, ut ܐܫܕ *effundens*, ܝܩܕ *flagrans*, ܪܓܙ *irascens*, ܕܚܠ *timens*, ܨܒܐ *volens*.

9) Part. *pass.* punctum in Sing. et Plur. masc. et fem. supponunt, ut ܡܫܒܚ *laudatus*, ܡܟܢܫܝܢ *congregati*, ܣܝܡ *positus*.

10) *Nomina substantiva* quoque, quae ad participii formam maxime accedunt (§. 86.), partimque a participio derivantur (*participialia*), punctum haud raro adsciscunt, ut ܥܒܘܕܐ *creator*, *factor*; ܡܠܦܢܐ *magister*.

B. *Vocales impropriae* (*Scheva*).

§. 15.

1) Litteris vocali destitutis Hebraei, Chaldaei et Arabes signum (*Scheva*, *Dschesm*) subiiciunt; Syri vero, quia iam ex nuda littera vocalem non adesse facile cognoscitur, tale quid nusquam ponunt. *Res* igitur, uti grammatici recte aiunt, Syris necessaria fuit, licet *figura* eam aut *signo* quodam non exprimerent.

Annot. Nonnulli quidem grammatici recentiores [4]) inter absurdos referre volunt, qui de Scheva Syrorum loquantur; sed ii rem ipsam et notam rei haud distinguunt; *rem* habebant Syri, atque etiam quodam modo *notam* (cfr. §. 19. Annot. 1.). Videntur Syri aliquoties etiam signo vacuam litteram notasse, quod rectissime puncto subscripto fieri iam *Crinesius* [5]), licet solus, animadvertit. Exempla huius generis invenis Matth. 28, 4. et Marc. 4, 41. (ed. Widmanst.) in vocibus ܕܚܠܬܐ et ܕܚܠܬܗ *timor eius*; fortasse tamen in Codd. N. T. Mscr. desiderata.

4) *Hezelii* Ausfuehrl. hebr. Sprachlehre p. 156. 5) Gymnas. Syriac. cap. IV.

2) Etiam in Syriacis nonnulli distinguunt *Scheva mobile* et *quiescens*, qua in re Hebraeorum regulas sequuntur [6]). Sonus vero, quo Scheva mobile pronuntiatur, fluctuat inter omnes vocalium tonos, ita ut levis et ambigua huius semivocalis aut quartae vocalis partis pronuntiatio vel maxima subtilitate adhibita peculiari signo firmari non possit [7]). Plerumque sequentibus vocalibus accommodatur, quod omnibus fere linguis commune ex organi natura explicandum videtur; itaque modo ut *a*, modo ut *o*, plerumque vero ut *e* legitur.

Recte igitur *Schultens* [8]) ܦܩܕ, ait, *non abrupte effertur* pkad, *sed interveniente quadam aëris impulsione sonatur vel* păkad, vel pĕkad; ܦܩܕ *paulo plenius adhuc* pĕked, ܦܩܝܕ *iam nonnihil in* pĭkīd *inclinat, ut* ܦܩܘܕ *in* pŭkūd *divergit. Haec omnia tamen valde libera, nec certis, vel vivente lingua, legibus adstricta; nedum ut nobis quicquam nunc praefinire liceat.* Hinc *Amira*, *Gabriel Sionita*, alii, nomen ܥܙܝܙܐ non *Ezozo*, sed *Ozozo* pronuntiant, similiter ܐܪܒܥܐ *arboo* (quatuor) ܥܒܕܐ *obhodho* (opus) [9]). De difficultate semivocalem illam accurate notandi, *Lud. de Dieu* [10]) *memini*, inquit, *clarissimum Thom. Erpenium ex ore doctissimi cuiusdam Maronitae* (sine dubio Gabrielis Sionitae) *dicere, nullis praeceptis grammaticis ac vix viva voce, doceri posse, quem sonum Scheva habeat apud Syros. Norbergus* quoque Constantinopoli a Maronita *Germano Conti* didicit, vocalem brevem loco Scheva in lingua Syriaca efferendam esse, ut ܢܩܛܘܠ *nekatel*, ܢܩܘܡ *nekum*, neque *nkatel*, *nkum* [11]).

Scheva *compositum* Syri nequaquam agnoscunt, gutturales similiter ac reliquas litteras vocali propria destitutas sine ullo signo scribentes.

III. *De signis orthographicis.*

§. 16.

Cum iis, quibus vocales indicantur, signis arctissime cohaerent reliquae notae orthographicae, quae accuratiorem et distinctiorem reddunt scriptionem atque lectionem. Eae vero eodem fere tempore, quo vocalium signa, inventae,

---

6) Gesenii hebr. Grammat. §. 5.

7) Recte *Wahlius* (Elementarbuch der Arabisch. Sprache und Litteratur. p. 110.) ait: die Huelfslautmodulation der Woerter ueberhaupt, oder auch nur die *beste*, in irgend einer Sprache durch fixirte Regeln bestimmen zu wollen, ist ein Vorsatz, dessen Ausfuehrung tausend Hindernisse entgegen arbeiten.

8) Instit. aram. p. 114.

9) Temporibus Iesu et Apostolorum in lingua Aramaea similem viguisse morem, exempla, quae in N. T. exstant, satis probant, ut ταλιθά ܛܠܝܬܐ Marc. 5, 41., Ἀκελδαμά ܚܩܠ ܕܡܐ Act. 1, 19., Ταβιθά ܛܒܝܬܐ Act. 9, 36., σαβαχθανί ܫܒܩܬܢܝ Matth. 27, 46.

10) Praef. ad Apocalyps. Syr. Lugd. Bat. 1627 et Gramm. ling. Orient. harmon. p. 45.

11) Cfr. *I. D. Michaelis* gramm. Syr. p. 53.

partim vero vocalium signis antiquiores. Praeter vicaria vocalium puncta (§. 20.) et illud litterarum ܖ et ܕ punctum diacriticum hae sunt notae usitatae:

Ruchoch et *Kuschoi* (§. 18.), *Marhetono* et *Mehagjono* (§. 19.), *Lineola occultans* (§. 20.), *Linea diacritica* (§. 21.), *Ribui* (§. 22.) et *Puncta distinctionis* (§. 23.). Antequam vero de singulis notis diligentius agamus, disceptationem de litterarum geminatione, utrum Syri hanc statuerint nec ne, praemittamus necesse est (§. 17.).

Omnium horum signorum usus in Codicibus Mss. non punctatis haud contemnendus est, quin etiam eorum plura vocalium signis omissis erant necessaria; vocalibus autem adscriptis maximam partem superflua sunt.

§. 17.

Geminationis nota (Dagesch forte) Syris defuit.

1) Quamvis Syris nullam geminandarum litterarum notam fuisse haud dubium sit, rem tamen ipsam, litterarum nimirum geminationem, iis omnino ac necessario tribuendam putamus, grammaticis fere omnibus assentientibus; elegantiores tantum et excultiores Syriaci sermonis dialecti ab omni litterarum geminatione prorsus abhorruisse videntur.

Annot. 1. *Assemanius* [1]) „*Orientales* (*Syri*), ait, *litteras geminant, quibus Zekapha* (ܵ) *seu* (*aut* dicere voluit) *Petacha* (ܲ) *adposita est, si praecedant motae vocali A seu I, quas Petacham et Revassam nuncupant. Ita proferunt* ܐܲܠܵܗܵܐ *Allaha,* ܐܶܬ݂ܩܲܕܲܫ *Etkaddasch,* ܩܲܕܺܝܫܵܐ *kaddischa, ubi occidentales nullibi litteras geminant, sed pronuntiant: Aloho, Etkadas, Kadischo* *).“ Insunt omnino huic loco, quae minus distincte ac lucide scripta offendant; unde factum est, ut vario modo ab eruditis sit explicatus. Illa enim verba ita potes interpretari, ut significent: „*quibus in exemplis* occidentales litteram *nunquam neque usquam* geminant.“ Itaque fieri posset, ut quamvis haec verba simpliciter pronuntiarent, in aliis tamen vocibus geminationem paterentur. Magis vero placet nobis illa, quam *I. D. Michaelis* protulit [2]), explicatio, Occidentales Syrorum ita mollivisse pronuntiationem, ut nullo in verbo litteras geminarent, quia ne in coniug. Ethpaal quidem, quae media littera geminata ab Ethpeel distinguenda erat, (§. 58. 59.) uti exemplo ܐܶܬ݂ܩܲܕܲܫ probatur, illam geminationem admittebant; deinde quia quibus in verbis derivationis servandae caussa mediam radicalem bis scribunt, eam *pronuntiando* non geminabant, sed lineam occultantem subiicientes *unam* tantum efferendam esse significabant (§. 27, 3.), ut ܥܰܡܡܶܐ *ame* (populi), non *amme*, ܡܰܛܠܠܶܝܢ *matlin* (tabernacula). — *Amira*

1) Bibl. Orient. T. III. P. II. p. 379. cfr. *Amira* in praelud. in Grammatic. Syriac. p. 5.

*) Cfr. *Isaac. Sciadr.* Gramm. p. ܩܗ.

2) Gramm. Syr. p. 54.

elegantiorem eruditorum dialectum sequitur et propterea, ubi Syriaca verba litteris latinis exprimit, duplicatione nusquam usus est, ut ܫܰܠܶܡܘ (perfecerunt f.) scribit[3]) *scialem* i. e. *schalem*[4]), neque *schallem*; ܐܰܠܶܦ (docuit) scribit *alef*, quamvis sit coniug. Paël. Caveas, ne in nonnullis exemplis, ubi unam Syriacam litteram duabus latinis apud Amiram scriptam vides, geminationem adhibitam putes; tres enim litteras, scilicet ܚ, ܛ et ܥ semper *hh*, *tt* et *aa* scribit. Maronitae hodierni, ut *Anton. Aryda*, geminationem litterarum non agnoscunt[5]); sed eorum testimonio non plus probatur quam Graecorum, qui nunc sunt, pronuntiatione in antiquae linguae Graecae pronuntiatione definienda.

Annot. 2. Ex l. l. Bibl. Orient. luculenter apparet, non omnino veram esse *Iahnii*[6]) et *Vateri* sententiam[7]), qui illam litteram, in qua Dagesch forte ex analogia ponendum esset, ne in pronuntiatione quidem geminari contendunt. In elegantiori tantum sermone et apud occidentales Syrorum haec geminatio omittebatur, in vulgari vero sermone et apud orientales Syros locum habebat.

Annot. 3. *I. H. Wepler*[8]) etiam geminationis signum Syros habuisse existimat; quem in finem alium Assemani dictum[9]) affert: *proferendum erat* (sc. nomen *papa*) *cum accentu duplicante litteram, sic Pappas, sicut nomen primitivum componens Abbas a Syriaco* ܐܰܒܳܐ, *quemadmodum antiquiores Syri proferre consueverant.* Haec autem Assemani verba nihil probant, nisi litteram *p* in pronuntiatione geminatam esse; nihil vero de signo continent, quo haec pronuntiandi ratio indicetur. Qui vero ex eo, quod Syri rem habeant, signum quoque huius rei eos habuisse colligeret, hac se ipse falleret argumentatione, cum etiam litteras vocali destitutas nullo afficiant signo, quo eas vacuas esse indicent (§. 15, 1.).

Annot. 4. Si *aspirata* est geminanda aut litteram geminandam sequitur, eius pronuntiatio geminationem prodit (§. 18, 2. d., 4 et 5.).

2) Geminatio vero litterarum varias ob caussas adhibetur, itaque variae quoque species eius a grammaticis distinguuntur. In Syriaco sermone vulgari, praecipue apud orientales Syrorum, *non euphoniae* sed *etymologiae servandae* caussa et in formis nonnullis naturae indicandae gratia litterae geminantur. Est igitur geminatio apud Syros aut *compensativa* aut *characteristica.* Utriusque vero naturam et usum docet analogia Hebraicae linguae, unde compensativa in verbis "ܦܢ, "ܥܥ et "ܥܕ praecipue reperitur, ut ܐܶܦܽܘܩ *eppuk* pro ܐܶܢܦܽܘܩ *enpuk* (exibo), ܬܶܕܳܐ *tedda*

3) Gramm. Syr. p. 48.

4) *Schin* litteram *Amira* Italorum more per *sci* Germanorum *sch* respondens reddere solet (§. 7. Annot. 6.).

5) *I. Iahnii elem. ling. Aram.* ed. *Oberleitner.* p. 18.

6) Aramaeische Sprachlehr. p. 14. cfr. *eius Elementa Aramaic. linguae* ed. *Oberleitner.* p. 18. §. 9. II.

7) Handbuch der Hebr. Syr. Chald. Arab. Spr. p. 105.

8) Philologische und kritische Fragmente. 4. Heft. Cassel. 1786. p. 13 et 14.

9) Bibl. Orient. T. I. p. 15.

pro ܬܶܕܰܥ *tedha* (cognosces); Chald. אֶדַּע et תִּדַּע. In verbis ܥ media aut sequente littera, ut ܐܶܠܰܬ *ellath* pro ܥܶܠܰܬ (ingressa est), Chald. עֲלַת, aut praecedente, ut ܐܰܕܶܩ *addek* pro ܐܰܕܩܶܩ *adhkek* (comminuit), compensatur. Accidit vero haec litterae excidentis compensatio etiam nominibus nonnullis, ut ܓܦܶܬܳܐ *g'phetto* pro ܓܦܶܬܢܳܐ (vitis); ܚܕܰܬܳܐ *ch'datto* pro ܚܕܰܬܬܳܐ *nova*. *Characteristicam* vero geminationem deprehendis in coni. Paël et Ethpaal earumque derivatis, ut ܦܰܩܶܕ *pakked* (praecepit), ܐܶܬܒܰܛܰܠ *ethbattal* (abolitus est), ܓܰܢܳܒ *gannobh* (fur). Cfr. Chald. et Hebr., פַּקֵּד, הִתְקַטֵּל, אִתְבַּטַּל, גַּנָּב; deinde in aliquot Nominum Plur. et stat. emph., ut ܐܰܒܳܐ *abbo* (pater, Ἀββᾶ Rom. 8, 15.) ܐܶܡܳܐ *emmo* (mater), ܝܰܡܳܐ *jammo* (mare)[10]).

3) Syri cum geminationis signum non habeant, aliquando litteram ab Hebraeis et Chaldaeis dageschatam servandae originis et distinctionis caussa bis scribunt, ut ܐܶܬܬܚܶܕ, Chald. אִתְּחַד *comprehensus est;* ܐܶܬܬܣܺܝܡ, Chald. אִתְּשִׂים *positus est;* ܥܰܡܡܶܐ, Hebr. עַמִּים *gentes.*

Exoticorum etiam verborum litteram geminandam, ubi Hebraei unam tantum litteram dageschatam ponunt, Syrorum nonnulli bis scribunt (sine linea occultante), ut ܐܝܘܳܢܢܝܣ *Ivannis* (Ioannes), ܦܝܠܝܦܦܘܣ *Philippos.* Videtur tamen mos esse sequioris Syriasmi, cum ea scribendi ratio in versione Philoxeniana occurrat, in antiqua vero versione e. c. ܦܝܠܝܦܘܣ scriptum legamus. Recentiores ab simplici eademque antiqua pronuntiatione ita deflexerunt, ut vel in iis vocibus, quae ne apud Graecos quidem geminata littera scribuntur, litteram geminatam habeant, ut ܣܘܢܢܘܕܘܣ σύνοδος.

4) *Dagesch forte* Hebraeorum et Chaldaeorum Syri interdum litterae insertione compensant; hac itaque epenthesi ܢ praecipue et ܐ voci iniiciunt, ut ܓܢܒܳܪܳܐ *heros*, Hebr. גִּבֹּר, ܡܰܢܣܶܒ, Hebraic. מַסֵּב[11]).

In *Chaldaico* quoque sermone Dagesch forte servari potest, aut similiter compensari; hoc tamen intercedit discriminis, quod א insertum consona manet, in Syriaco vero ܐ ex regulis orthoëpicis vocalem praemittit (§. 33, 3. a.) In Zabiorum denique dialecto haec geminationis compensatio usitatissima; itaque a ܣܚܠܐ *perdidit*, in Paël ܢܣܚܠܐ, ܢ inserto loco geminatae litterae Beth; ܡܢܛܘܠ *propter*, Syriace ܡܛܠ[12]).

10) Distributio illa geminationis non propter solam similitudinem cum dialecto Hebraea servanda, sed potius propterea, quod linguae natura et flexionum ratione nititur.

11) Obiecerit aliquis, Olaf insertum nullo modo esse geminationis compensationem, sed eo solam indicari vocalis productionem, cum multi Syrorum scriptores nunc plene, nunc defective eandem syllabam scriberent (§. 12, 2. a.). Quantum vero haec habeant speciei, nos tamen ea non accepimus, propterea quod litteram *Nun* quoque, qua vocalis produci nequit, huic usui adhibitam videmus.

12) Cum elegantior Syrorum dialectus, ut su-

§. 18.

Ruchoch et Kuschoi.

Cfr. *Amirae* gramm. Chald. p. 124—143 et 419—424. *Ludov. de Dieu* grammat. lingg. orientt. harm. p. 25—54. *Barhebraei* gramm. metr. p. 65—67. Cod. Gott.

Syrorum grammatici hanc rem copiose tractarunt; quo vero magis veram pronuntiationem stabilire et conservare student, eo maiori laborant obscuritate, neque in variorum exemplorum distributione utilem atque aptam inierunt rationem. Regulae igitur ipsorum saepius ambiguae, certe multis turbantur exceptionibus, quae cognatarum dialectorum comparatione accuratiores redduntur. *Amira* nominum et verborum asperitatem lenitatemque seorsim tractat quasi diversam, cumque in nominibus praecipue variam aspiratarum pronuntiationem a varietate vocalium, quibus consonae praecedentes afficiantur, pendere opinetur, singulas vocales divisionis fundamento sumit; deinde quod aspiratae, uti ille dicit, aut *motae* (vocali instructae) aut *quiescentes* (vacuae) sunt, ubique huius rei rationem habet. Ex quo discrimine quae profectae sunt regulae, cum verae non respondeant illius pronuntiationis caussae, probabilitatis tantum speciem prae se ferunt multisque in exemplis non valent. In verborum denique asperitate et lenitate demonstranda *Amira* diversa verborum genera variasque coniugationes respexit [1]), cum vero quae ad doctrinam de elementis pertinent in omnibus orationis partibus eadem sint et esse debeant, fieri non poterat, quin fere idem, quod de nominibus monuerat, hic repeteret. — Ex antiquorum grammaticorum commentationibus de hac re scriptis una adhuc Romae in Cod. Ecchell. 27. servatur, quae *Mar Eliae* (I.) catholico tributa *de litteris lenius vel asperius pronunciandis* agit [2]). — Bene hanc rem tractavit *de Dieu.*

1) Puncta *Ruchoch* et *Kuschoi* litteris aspiratis ܪܘܟܟ ܩܘܫܝ, in codicibus manuscriptis plerumque *rubro* colore, ne cum aliis punctis confundantur, in Romanis vero librorum editionibus colore quidem nigro apponuntur, sed figurae parvitate satis distinguuntur. Punctum infra illas litteras aspiratas positum (*Ruchoch*) eas *lenius*, sive *cum aspiratione*, ut *bh* (*v*), *gh*, *dh*, *ch*, *ph* (*f*), *th* efferendas esse, supra easdem litteras positum (*Kuschoi*) eas *durius* et *sine aspiratione*, ut *b*, *g*, *d*, *k*, *p*, *t* legendas esse indicat; uti ܟܬܒܟ *k'thoboch* (liber tuus), et ܟܬܒܝܟ *k'thobaik* (libri tui); ܣܒܪ *s'bhar* (putavit), et ܣܒܪ *sabar* (annuntiavit). Ex quo usu puncta illa litteraeque illis affectae nomen traxerunt suum; ܪܘܟܟ enim est *emollitio* et ܩܘܫܝ *induratio*. Litteras vero lenius efferendas ܡܪܟܟܢܐ *molles*, et asperius pronunciandas ܡܩܫܝܢܐ *duras* vel *asperas* grammatici vocant. *Lenitas* ipsa litterae alicuius ܪܘܟܟܐ, *asperitas* ܩܘܫܝܐ nominatur.

pra monitum est, geminationem non admittat, in grammatica nostra eam non amplius respicimus.

1) De singulari eius Verborum et coniugationum distributione ab ea, quae apud nostrates valet, diversissima, cfr. §. 47. 50.

2) Assemani Bibl. Orient. T. III. P. I. p. 308.

Annot. Illa vero puncta non semper litteris apponuntur, quibus debent apponi, nisi qua ambiguitas evitanda est; praesertim in nostris typographiis fere nunquam adhibentur; in libris autem Romae editis et in Codd. Mscr. non sine omni utilitate scribuntur; in Bibl. Polygl. Londinens. vero, praecipue in libris Estherae, Tobiae et Judith obvia quadratis punctis, ut a reliquis distinguantur, sunt expressa, quem morem in hac §. sequimur.

2) Qua in re Syrorum grammatici parum se expedire possunt, quando fiat aspiratio in aspiratis, quando non fiat, id linguae Hebraicae multoque magis Chaldaicae analogia facile explicatur. Etenim cum a nullius vocalis praemissae spiritu afflantur, tum exiliter, sine aspiratione efferendae sunt, quod quidem fit, quoties ipsae in alicuius syllabae initio sunt positae, quam non antecedit proxime alia syllaba vocali terminans. Itaque

a) a vocum initio, si vox, quae praecedit, consona terminatur, ut ܩܐܝܢ ܦܢܝ *Kain-pani* (Kain respondit), ܡܛܠ ܟܠܗܝܢ ܒܪܝܬܐ *metul-kulhen-berjotho* (propter omnes res creatas), quibus in vocibus ܦ, ܟ et ܒ sine aspiratione pronuntiantur. Similiter in principio capitis, sectionis, etiam singularum enuntiationum, ut ܟܬܒܐ ܕܝܠܝܕܘܬܗ ܕܝܫܘܥ *k'thobho dhilidhutheh d'jeschu* (liber genealogiae Jesu), Matth. 1, 1.

b) deinde media in voce, cum consona proxime praecedens vocali destituta est, e. c. ܡܕܒܚܐ *madh-b'cho* (altare), ܡܠܟܘܬ *mal-kuth* (regnum), ܐܒܓܪ *abhgor* (Abgarus), ubi ܒ, ܟ et ܓ sine aspiratione efferuntur. Similiter in vocis fine aspirata vacua cum alia littera vacua in una syllaba, ut ܩܛܠܬ *k'talt* (interfecisti), ܐܬܟܪܟ *ethkark* (circumda), ܒܙܬ *bast* (rapuisti); immo etiam post litteram *occultatam* (§., 27.) ܐܢܬ *at*, proprie *ant* (tu).

c) Post diphthongos aspiratae, quia propter diphthongi naturam praecedenti syllabae adiungi nequeunt, duriores fiunt, ut ܠܝܬ *lait* (non est), ܒܝܬܐ *baito* (domus), ܡܘܬܐ *mauto* (mors), ܡܘܒܠܐ (onus), ܗܝܟܠܐ (templum), ܟܘܟܒܐ (stella), ܚܘܒܐ (debitum), ܛܝܒܘܬܐ (gratia), ܥܠܝܬܐ (alta), ܫܠܝܚܝܬܐ (apostolica). Excipias vero ܐܝܟ *aich* (sicut); suffix. vero ܝܟ regulam sequitur, ut ܟܬܒܝܟ *k'thobhaik* (libri tui), ܚܠܦܝܟ *ch'lophaik* (pro vobis).

d) Quaeque denique aspirata, quae in Hebraica dialecto geminari debet, etiam in Syriaca durior fit sive aspirationem amittit, ut ܕܟܝ *daki* (purgavit), ܐܦܩ *apek* (eduxit), ܡܦܩܬܐ *egressus* pro ܡܢܦܩܬܐ, ܣܟܠ *sakel* (intellexit). Excultior Syrorum sermo, cum prorsus nullam duplicet litteram (§. 17, 1.), etiam in exemplis huius generis geminationem ignorat a vulgari loquendi ratione agnitam [3]).

---

3) Cfr. *Assemani* Bibl. Orient. T. I. p. 15; cuius verba §. 12, 1. Annot. 5. attulimus.

3) Cum autem has litteras praecedit vocalis aut certe scheva mobile (§. 15, 2.), ita ut quasi uno spiritu a praemissa vocali ad eas accedas, molliter eas efferas. Itaque

a) ab initio vocum, si verbum praecedens vocali finitur, ut ܐܢܐ ܒܪܝܐ *eno-bharjo* (ego creatus), ܠܝ ܦܪܝܩܐ *li-ph'riko* (mihi salvata).

b) si primam vocis litteram vocali carentem aspirata excipit, ut ܚܒܠܐ *ch'bholo* (corruptio), ܫܒܩ *sch'bhak* (reliquit), ܒܬܘܠܐ *b'thulo* (virgo). Post praefixa igitur ܒ ܕ ܘ ܠ cum scheva mobili efferenda (§. 102. 104.) aspiratae molles fiunt, ut ܕܓܢܒܐ *d'ghanobho* (furis), ܘܬܓܪܐ *v'thaghore* (et mercatores); similiter post verborum praeformativa, ut ܢܦܨܐ *n'phaze* (liberabit).

c) media in voce post omnes vocales et scheva mobile (§. 15, 2.); itaque ܐܪܢܒܐ *arn'bho* (lepus), ܟܘܟܒܐ *kauk'bho* (stella), ܚܟܡܬܐ *chechm'tho* (sapientia); post *a* (ܰ): ܓܒܪܐ *gabhro* (vir), ܦܓܪܐ (corpus), ܢܦܫܐ (animus); post *e* (ܶ): ܐܕܢܐ (auris), ܚܟܡܬܐ (sapientia); post *i* (ܺ): ܬܠܡܝܕܐ (discipulus), ܟܐܦܐ (lapis); post *o* (ܳ): ܟܬܒܐ *k'thobho* (liber), ܥܒܘܕܐ (factor), ܣܘܦܐ (terminus); post *u* (ܽ): ܫܘܒܚܐ (laus).

Similiter in fine vocis ܡܠܟ *rex*, ܝܠܕܬ *genitrix*, ܒܝܕ *per* (propr. *per manum*), ܐܦ ܗܘ *etiam*, ܠܘܬ *apud*.

Annot. 1. Si propter *lineam occultantem* (§. 20.) littera non pronuntiatur aut ob lineam *Mehagiono* (§. 19, 2.) brevis assumitur vocalis, aspiratae pronuntiatio, quae litteram occultatam aut brevem illam vocalem excipit, eadem manet. Itaque ܐܝܬ *at* cum ܬ duro legas, neque *ath*, quamquam ܬ post vocalem sonat; ܕܚܠܬܐ (timor) *decheltho* cum ܬ leni, neque *dechelto* legas. Cum enim Syri originem et etymologiam (§. 7, Annot. 13.), minus vero mutationes post obortas in scribendo et pronuntiando respiciant, in illo exemplo quiescens, in hoc vero mobile scheva (§. 15, 2.) aspiratam praecedit, ibi ergo durius, hic vero lenius efferendam. Exceptionem huius canonis exhibet ܒܪܬ (filia), quae vox, quamquam ܪ habet occultatum, tamen *bath*, neque *bat* legitur.

Annot. 2. Post vocalem vero si aspiratam duriter pronuntiatam invenis, hoc huic regulae non contrarium, sed naturam aliquot coniugationum, (4, a.) vel alicuius defectus (4. b.) compensationem vel euphoniam et emphasin (4, c.) in caussa esse putaveris.

4) Syri, in excultiore quidem sermone, litterarum geminationem non admittentes litteram ex analogia linguae Hebraicae geminandam, durius efferunt (§. 17. 1. Annot. 4); igitur

a) in coni. Paël et Ethpaal eorumque derivatis, ut ܬܒܪ *fregit*, ܐܬܬܒܪ *fractus est*; ܡܣܒܪܢܐ *m'sabrono* (evangelista), ܣܒܪܬܐ (evangelium), a Paël ܣܒܪ (evangelizavit). Huc pertinent ܣܘܟܝܐ (expectatio), ܕܘܟܝܐ (purgatio), ܣܘܟܠܐ (intelligentia).

b) Littera elisa quamquam non per Dagesch compensatur apud Syros, tamen per Kuschoi indicatur, ut in verbis "ܥܠ, "ܚܒ et "ܢܚܬ eorumque derivatis ܬܛܠܡܘܢ fraudabitis pro ܬܛܠܡܘܢ; ܬܟܣܘܢ jugulabitis pro ܬܟܣܘܢ; ܐܦܩ eduxit pro ܐܢܦܩ; ܡܬܒ metabh (sedere), ܡܕܥ (nosse), ܢܬܒܘܢ netbhun (sedebunt), ܬܕܥ teda (scias) propter Jud ante ܬ et ܕ elisum; ܡܟܬ mekath (humiliatus est) pro ܡܟܟܬ a ܡܟܟ (ܡܟ); ܡܦܩܢܘܬܐ eductio a ܡܦܩ pro ܡܢܦܩ eduens; ܪܒܐ magnus, ܪܒܬܐ magna, ܦܬܐ latus, ܥܪܡܬܐ cumulus a radice ܥܪܡ.

c) Quae aspiratae propter elegantiam aut emphasin in Hebraicis et Chaldaicis [4]) dageschatae sunt, in Syriacis Kuschoi habent, ut ܟܟܪܐ talentum, Hebr. כִּכָּר; ܫܒܬܐ sabbatum, Hebr. שַׁבָּת; ܩܕܝܫܐ sanctus, Chald. קַדִּישָׁא; ܐܕܪܐ area, Chald. אִדְּרָא; ܐܓܪܐ tectum, Chald. אִגְּרָא; ܕܒܪܬܐ apis, Chald. דִּבַּרְתָּא; ܟܘܬܝܢܐ tunica, Hebr. כֻּתֹּנֶת; ܐܒܐ pater, Chald. אַבָּא; ܐܟܪܐ agricola, Hebr. אִכָּר.

Annot. 1. Quamvis verba, in quibus cognatae dialecti aspiratam geminant, si cum reliquis comparas, minorem tantum efficiant numerum, Kuschoi tamen in iis certe non solum signi lectionem rectiorem stabilientis vices agit, sed etiam ad distinguendas voces formasque multum adiuvat. Multae enim voces litteris vocaliumque signis simillimae mollitie tantum et asperitate unius aut nonnullarum consonantium distinguuntur, ut ܥܪܡܬܐ cum ܕ duro *cumulus frumenti*, ܥܪܡܬܐ vero cum ܕ molli *gaudium*; ܚܪܒܬܐ cum ܒ duro *desertum*, ܚܪܒܬܐ vero cum ܒ molli *ciconia*; ܚܣܕܐ *contumelia*, at ܚܣܕܐ *misericordia*. Simili modo in variis Verborum formis, ut ܢܟܠܘܢ *prohibebunt* a verbo ܟܠܐ; ܢܛܠܡܘܢ vero *defraudabunt* a verbo ܛܠܡ; ܢܓܠܦܘܢ *caelabunt* a ܓܠܦ (operuit), ܢܟܣܘܢ vero *iugulabunt* a ܢܟܣ. Sic etiam coniugationes suffixorum accessu simillimas distingues, u ܢܓܕܗ (traxit eum) cum ܓ molli et ܕ duro a Peal ܢܓܕ, ܢܓܕܗ vero (verberavit eum) cum ܓ duro et ܕ molli a Pael ܢܓܕ. Usus vero horum signorum et utilitas latius patet. Cum enim quaecunque littera ex analogia dialectorum cognatarum geminanda esset, in Syriaca Scheva habeat mobile (§. 17, 3. e.), littera sequens, si aspirata est, mollis fiat, necesse est (3, c.); ex qua huius litterae pronuntiatione vocis significatio formaeque natura cognoscitur, ut ܡܠܦܢܐ *mal'phono* (doctor), Chaldaic. מַלְּפִין docentes; ܟܠܬܐ *kal'tho* (sponsa), Hebr. כַּלָּה; ܓܢܬܐ *gan'tho* (hortus), Hebr. גַּנָּה; ܡܠܬܐ *mel'tho* (verbum), Hebr. מִלָּה; ܓܙܬܐ *ges'tho* (lana), Hebr. גִּזָּה; ܥܠܬܐ *el'tho* (caussa), Hebr. עִלָּה; ܚܛܬܐ *chet'tho* (triticum), Hebr. חִטָּה et multa huius generis; sic ܢܨܒܘܢ *nez'bhun* (plantabunt) a ܢܨܒ *plantavit*, ܢܨܒܘܢ *nezbun* vero (*volent*) a verbo ܨܒܐ *voluit*.

4) *Gesenii* Lehrgeb. der hebr. Spr. p. 241 et 490.

Annot. 2. Praeter hoc vero discrimen inter nonnulla verba, etiam *elegantiam* quandam sermonisque suavitatem efficit diversa aspiratarum pronuntiatio. Ita quidem Syri ipsi iudicant, penes quos de vernaculae suae euphonia iudicium esse debet. In Graeca quoque cognatisque linguis saepissime litterae aspiratae in eadem voce asperitatem cum tenuitate commutant, ut *θρίξ*, *τριχός*, alia; cuius rei caussa in aliquo orationis ornatu est quaerenda. Exempla, quibus falso pronuntiatis deformitatis aliquid, quin etiam obscoenitatis Syri aiunt inesse [5]) haecce habeas: ܢܰܦܫܳܐ (animus) et ܛܽܘܦܬܳܐ (gutta) cum ܦ duro *napscho*, *tuptho*; ܫܟܰܢ (largitus est), ܡܶܛܽܠܳܬܟܽܘܢ (propter vos) cum ܟ leni *schachen*, *ch'lophaichun.* — Multi vero ex Syris ipsis, quia res difficilis esset, in grammaticorum regulis observandis parum exacti fuerunt, praesertim in iis vocibus, quae pronuntiationis discrimine, ut invicem distinguerentur, non indigebant, aut quibus pronuntiationis non inerat iniucunditas; atque etiam grammatici in nonnullis vocibus suavitatis caussa regulas ab ipsis propositas deseri iubent [6]).

5) In multis illis vocibus, quas lingua Syriaca ex Graeca aliave lingua recepit, litterae aspiratae eodem modo pronuntiari solent, quo in illa lingua, a qua proficiscuntur. Qua in re nihil refert, utrum consona an vocalis in fine praecedentis vocis aut syllabae posita sit, ut ܟܠܰܡܺܝܣ *chlamis* χλαμύς, ܬܶܐܘܠܳܓܳܘܣ *theologhos* θεόλογος, ܠܰܡܦܺܝܕܳܐ *lampidho* λαμπάς, ܦܠܶܓܡܳܐ *phlegmo* φλέγμα.

Graecorum K non per ܟ sed ܩ, et T plerumque non per ܬ sed ܛ redditur, ut ܦܶܛܪܳܘܣ *pètros* Πέτρος, ܩܽܘܪܺܝܠܠܳܘܣ *kurillos* Κύριλλος; β, γ, δ apud Syros modo fiunt asperae, modo lenes, prouti pronuntiationis suavitas postulat, ut ܓܺܝܘܰܪܓܺܝܣ *gevargis* Γεώργιος cum utroque ܓ aspero, at ܓܪܺܝܓܳܘܪܺܝܳܘܣ *ghrighurios* Γρηγώριος cum utroque ܓ molli; ξ Syri ܟܣ scribunt, ita ut ܟ fere semper aspera sit, e. c. ܠܶܟܣܺܝܣ *leksis* λέξις, ܛܰܟܣܳܐ τάξις.

Annot. 1. Loquendi usus et grammaticorum regulae ut sibi semper et ubique constarent, apud Syros quoque fieri non potuit; quae vero hac in re locum habet discrepantia, minimi est momenti. Hoc tantum memorabile nobis videtur, quod eaedem in Chaldaica dialecto exceptiones inveniuntur, ut ܐܶܠܦܳܐ *navis* cum ܦ molli post Scheva quiescens (a, b.) Chald. אַלְפָא; ܟܶܢܦܳܐ *ala*, Chald. כַּנְפָא. Hinc nonnulli, uti *Schaafius* [7]) et *Iahnius* [8]), cum hoc praecipue litterae ܦ accidere viderent, hanc litteram puncto Kuschoi insigniri negarunt, ac proinde ut φ Graecorum semper aspiratam esse voluerunt [9]). Qua in re falsi sunt; etenim *Andreas Masius*, qui linguam Syriacam a *Mose Mardeno* didicit, litteram

5) *Amirae* Gramm. Chald. p. 126.
6) *Amirae* Gramm. Chald. p. 126.
7) Opus Aramaeum p. 7.
8) Aramaeische Sprachl. p. 14.

9) Putarunt ergo Syris sonum *p* deesse, uti in lingua *Lithuanica* sonus nostro *f* aut *ph* respondens prorsus non invenitur, ita ut *pilosopai* philosophia et *pranzus* (Gallus) *Francus* ibi pronuntietur.

ܦ ex Syrorum ore etiam tam duram prodire ut π Graecorum ait[10]), deinde et *Amira* et *Assemanius* hanc litteram saepissime cum Kuschoi scribunt.

Possent quidem ad *Ambrosium* provocare, quippe qui Eliam sacerdotem Syrum *p* vix potuisse pronuntiare distincte referens iis favere videtur[11]); quae res tantum abest, ut defectu litterae *p* apud Syros evenerit, ut singulari organi indole illius hominis sit explicanda. Ne vero temere *Hassii Iahniique* sententiam reiecisse videamur, *Barhebraei* hac de re praecepta in grammat. minori (Cod. Gotting. p. 64—65.) proposita allegamus.

ܐܝܬ ܐܦ ܗܝ ܦܘܢܝܩܐ . ܕܠܐ ܡܬܘܡ ܗܘܝܐ ܡܪܟܟܬܐ .
ܘܩܘܦ ܗܘ ܡܪܟܟܐ . ܕܠܐ ܚܕ ܗܘܝܐ ܡܩܫܝܢܬܐ .
ܦܝܩ ܐܝܟܐ ܕܡܬܬܣܝܡܢ . ܟܢܘܢܐܝܬ ܠܐ ܡܬܬܪܟܢܢ .
ܐܝܟ ܦܝܪܡܐ ܘܙܘܦܐ ܘܠܡܦܝܣ . ܘܟܠܐܢܝ ܐܦ ܘܟܠܐܡܝܣ .
ܦܐ ܗܝ ܕܢܦܠܐ ܡܨܥܝܬܐ . ܡܪܟܟܐ ܐܢ ܣܪܝܩ ܡܫܬܘܬܐ .
ܐܝܟ ܐܦܫܬܐ ܐܦ ܢܦܫܐ . ܘܢܦܬܠܝ ܝܦܬ ܐܦ ܪܦܫܐ .
ܥܡ ܙܘܥܐ ܗܝ ܡܬܚܝܢܬܐ . ܦܐ ܕܒܡܨܥܬܐ ܡܩܫܝܢܬܐ .
ܐܝܟ ܗܝ ܕܡܦܘܠܬܐ ܘܕܦܐ . ܘܡܦܘܚܝܬܐ ܐܦ ܛܦܐ .

i. e. *Est autem π graecum nunquam molle; similiter Cof molle* (i. e. χ) *minime asperum; ubi igitur ponuntur, regulariter non flectuntur; ut pirmo* (πυρεῖον) *et supo* (ὕσσωπος) *et lampis* (λαμπάς) *et chalani* (χαλάνη), *etiam chalamis* (χλαμύς). ***Phe*** ***autem in media voce, si vacuum est, aspiratur, ut afschotho et nafscho, et naftoli, iaft et rafscho; cum vocali vero phe in media voce coniunctum durius effertur ut phe in mapulto et dapo, et mapuchitho ac tapo.*** cet.

Vides igitur, *Barhebraeum* duplicem litterae ܦ pronuntiationem agnovisse; qua in re neque *Abraham Ecchellensis*[12]), aliive dissentiunt. Haec denique litterae ܦ pronuntiatio sola in caussa est, quod in Hierosolymitano, quam nominarunt (§. 2, 4. Annot. 4.), dialecto duo huius litterae signa inveniuntur (§. 7. Annot. 7.).

Annot. 2. *Hassius*[13]) has litteras diverso modo pronuntiari concedit, sed omnibus

---

10) Grammat. ling. Syriac. p. 8. in Bibl. Polygl. Antwerp. Tom. VI.

11) Introduct. in chald. ling. fol. 78. a. et b.: *cum Elias sacerdos ad Lateranense Concilium Romam a Petro, Patriarcha Antiochiae, missus fuisset et mihi postmodum in litteris latinis erudiendus in canonica nostra pacis Romae per biennium pontificis iussu traditus, vix unquam ac non sine gravi molestia ac difficultate p proferre poterat. His tunc quotidianis meis calcaribus stimulatus* — — — *balbi alicuius hominis instar* — — *nescio quid in illius verbi* (Papa) *prolatione secum prius immurmurare videtur ac demum in ipso pressu oris quodam cum impetu ex ore impulsum emittit, nonnihil immoratus p ipso saepius interrupto et* (*si dicere fas est*) *pipizato P p a p p a m tandem cum geminatis p enuntiabat.*

12) Ling. Syriac. perbrevis instit. p. ܟܒ — ܟܓ.

13) Pract. Handb. der aram. Sprach. p. 14 et 15.

Syrorum grammaticis ac libris et manuscriptis et impressis repugnantibus hanc variam lectionem nullo puncto indicatam lectoris ingenio omnino esse relictam; Ruchoch et Kuschoi non pronuntiationis notas sed puncta diacritica, quorum tamen vim non explicat, apud Syros esse falso contendit.

Annot. 3. Kuschoi igitur Dagesch leni Hebraeorum respondere, Ruchoch vero Raphe simillimum esse luculenter apparet. Geminandi vim nonnulli Kuschoi tribuunt, qua in re errant, cum hoc signum quamque quidem litteram aspiratam dagessandae Hebraeorum respondentem durius et sine aspiratione esse pronuntiandam indicet, de geminatione vero ipsa nihil praecipiat.

§. 19.

Marhetono et Mehagjono.

1) *Marhetono* linea superna est litteram schevandam ante aliam schevatam indicans ut ܡܰܠܟ݁ܬ݂ܳܐ *malk'tho* (regina), ܥܶܙܩܬ݂ܳܐ *esk'tho* (annulus), ܐܶܬ݂ܩܒ݂ܰܪ *ethk'bhar* (sepultus est). Nomen ipsum huius lineae ܡܪܰܗܛܳܢܳܐ *currere faciens* a verbo ܪܗܛ (currere) derivatum aptissimum est; litteram enim, cui hoc signum imponitur, cursu quodam et velociter legendam esse docet. Est igitur nota Hebraeorum *Scheva* omnino respondens, ab eoque ita tantum differt, quod Scheva, quoties littera quaedam vocali caret, Marhetono autem in certis tantum exemplis usurpatur.

2) *Mehagjono* linea inferna est litteram vocali destitutam cum vocali, plerumque *e*, rarius *a* efferendam esse docens, ut ܕܶܚܶܠܬ݂ܳܐ *dechel tho* (timor), ܡܰܕ݂ܶܢܚܳܐ *madhencho* (oriens), ܢܶܒ݂ܢܝܳܢ *nebhanjon* (aedificabunt f.). Cuius lineae nomen a ܗܓܳܐ Arab. هجا *caesura litterarum in efferendis vocibus usus est*, *coagmentavit*, *connexuit* (litteras) *in syllabas*, derivandum est; significat igitur *coniungens* (litteras) *in syllabas* et recte quidem. Coniunguntur enim litterae, quae ad alias syllabas pertinebant, in unam, novam et peculiarem syllabam [1]).

Annot. 1. Utrumque signum, nobis plane superfluum, et propterea in libris raro usurpatum, ad mensuram poëmatum firmandam inventum esse videtur, deinde vero ex poësi etiam in solutam orationem manasse. Syri enim, cum multo ante quam, quae nobis nunc sunt, vocalium signa reperissent, versus componerent et conciones sacras metricas haberent, quales plures Ephraemus reliquit, tali signo addito in dubiis vocibus indicarent, quomodo ex metri necessitate pronuntiari eas vellent, necesse erat, ut in metro heptasyllabo ab Ephraemo scriptum legimus:

---

1) *Amira* (Gramm. Syr. p. 40) vocem *Mehagjono* interpretatur *meditari faciens*, qua in re usitatiorem in Syriaca lingua huius verbi ܗܓܳܐ significatum secutus est; nos hanc explicationem propterea non admittendam putamus, quia huius lineae usum prorsus non indicat, itemque non apta videtur.

ܘܛܘܒܝܗ ܠܡܢ ܕܠܐ ܚܙܐ ܚܟܡܬܐ

vtúbh lman-d lo-ch só chechemtho.

(bene cum eo agitur, qui sapientiam non vidit);

et

ܛܒܐ ܗ̇ܝ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܙܝܢܐ

toboí chechmtho men saino.

(melior est sapientia armis).

Eadem vox ܚܟܡܬܐ in priori versu tres efficit syllabas, in altero autem, ne una syllaba redundet, duabus efferenda est.

Annot. 2. Cum autem duarum litterarum omni vocali plane destitutarum pronuntiatio molesta sit ac difficilis, etiam scriptores prosaici, inprimis ex orientali Syriae parte oriundi [a]), tunc utuntur linea Mehagjono, qua illi incommodo medeantur. Aliquot tamen grammatici hanc lineam in iis tantum vocibus litterae vocali destitutae tribuunt, in quibus hanc litteram una ex litteris liquidis ܪ ܠ ܡ aut ܢ sequitur, ut ܡܫܡܠܝܐ *meschamĕljo* (perfectus), ܡܗܝܡܢܐ *m'hajĕmno* (fidelis), ܡܩܪܝܢܐ *maghĕnjo* (lectus), ܡܥܒܕܐ *mabedo* (remotus); alii his litteris etiam ܗ, ut ܡܢܗܪܐ *manĕhro* (illuminatus), alii et ܒ, alii denique ܒ in uno tantum exemplo ܕܒܚܬܐ *debhăchtho* (sacrificium), alii autem litteras quiescibiles ܝ, ܘ, ܐ addunt, ut ܡܬܛܐܒܝܢ *matebhon* (benefaciunt), ܐܬܝܕܥ *ethidha* (cognitus est), quae tamen exempla melius ܡܬܛܐܒܝܢ et ܐܬܝܕܥ scribuntur, ita ut quiescibiles e natura sua (§. 31.) in vocali praemissa quiescere possint. In soluta certe oratione tale signum haud necessarium esse apparet; in vulgari enim sermone plerumque, quoties plures consonae in unam syllabam coniungendae sunt, aliqua auditur vocalis brevissima, licet nulla sit adscripta (§. 15, 2). Hoc etiam in caussa est, quod sonus huius vocalis linea Mehagjono indicatae non semper idem est, uti exempla allata monstrant.

Annot. 3. Metri caussa Syrorum poetae aliquando etiam tum linea Mehagjono utuntur, quando duae litterae vocali destitutae non in eadem voce concurrunt, sed prior earum in praecedentis vocis fine, posterior vero in principio sequentis verbi posita est. Sic apud Ephraemum legimus

ܦܘܩܕܢܗ ܕܡܪܝܐ ܓܒܐ ܗܘ

pukdónehe-d morjó-gh' bheu

(praeceptum domini electum est),

ubi ܗ in fine vocis ܦܘܩܕܢܗ cum ܕ vocis ܕܡܪܝܐ novam efficit syllabam.

§. 20.

Lineola occultans.

1) *Lineola* seu *virgula occultans* est linea transversa infra litteram posita,

---

a) *Amiras* Gramm. Syr. p. 41.

quae indicat, litteram tali signo affectam non pronuntiandam, ut ܐܢܐ *no* (ego), ܡܕܝܢܬܐ *medito* (urbs), ܒܪܬ *bath* (filia) [1]). Eas autem litteras, quae quamquam scribendo exprimuntur, in pronuntiatione prorsus negliguntur, *occultari* grammatici dicunt, si in huius rei indicium a librariis accuratius scribentibus linea illa occultans additur. Quarum numero quae accenseantur litterae et quibus in vocibus hac proprietate utantur, infra illustrabitur (§. 27.). Ab his litteris, quae *occultationem* subeunt, litteras, quae quiescunt et illas, quae *otiantur*, distinguas necesse est; *quies* enim et *otium* ad tres tantum litteras ܝ ܘ ܐ pertinet (§. 51), *occultatio* autem praeter ܐ et ܝ etiam multis aliis convenit.

De notione *quietis* et *otii* cfr. §. 31.

2) In exoticis quidem vocibus, quarum littera aliqua geminanda, nonnulli hanc etiam Syriace bis scribunt (§. 17, 3), sed fortasse una littera etiam in illis exemplis linea occultante notanda aut certe in pronuntiatione prorsus omittenda est, praecipue cum in aliis libris easdem voces cum simplici tantum littera scriptas inveniamus, ut ܦܝܠܝܦܦܘܣ pro ܦܝܠܝܦܘܣ Φίλιππος. Unde ܐ prostheticum quoque vocali destitutum in vocibus Graecis, quas Syri receperunt, in pronuntiatione occultatur, etsi linea occultans non subiicitur (§. 27, 2. a.).

Cum grammatici omnes voces, in quibus littera aliqua occultatur, diligenter collegerint, in editionibus plurimis et in codicibus manuscriptis linea illa omittitur, tamquam linguae perito non valde necessaria.

Cum aliis, quae litteris apponuntur, lineis ut Mehagjono (§. 19) haec non facile confunditur, cum utriusque lineae vis prorsus sit diversa et linea occultans in certis tantum vocibus (§. 27) adhibeatur.

Annot. Multi grammatici, inter quos etiam *Amira* et *uterque Michaelis*, lineam occultantem ad alios quoque fines usurpatam esse aiunt; iam vero ex illius nomine, solam occultandi vim ei esse, apparere videtur. Quod ei praeter illam proprium fuisse contendunt, id alii ab hac linea diversae tribuimus, quam *lineam diacriticam* nominamus (§. 21).

§. 21.

Linea diacritica.

1) Praeter lineas iam commemoratas et illas, quae litteris numerum indicantibus (§. 8, 1. 2.) apponuntur, Syri alias quoque habent. Quibus cum fere eadem esset figura, ac lineae occultanti aut Marhetono et Mehagjono lineis

---

1) Nonnulli hanc notam nominarunt *lineam otii*, quod nobis minus placet, quia inter litteras, quae occultantur (§. 27.), et eas, quae otiantur (§. 32), discrimen intercedit.

(§. 19. 20.), multi grammatici has cum illis coniungunt (§. 20, 2. Annot.), nos vero separandas putamus, quod alia linea aliud indicat.

2) Linea superna eademque transversa tanquam *compendium scriptionis* usurpatur, ut ܫܒ̄ pro ܫܘܒܚܐ *gloria*, ܐܝܬ̄ pro ܐܝܬܘܗܝ *est*, ܩܕ̄ pro ܩܕܝܫܐ *sancti*, *episcopi*, ܛܝܒ̄ pro ܛܝܒܘܬܐ *gratia;* ܗ̄ pro ܗܘܐ *est*, *significat;* ܝܚ̄ pro ܝܚܝܕܝܐ *Sing*. et ܣܓ̄ pro ܣܓܝܐܐ *Plural.* Quae quidem compendiaria scribendi ratio in ecclesiasticis scriptoribus frequentior est; linea etiam litteris numeros significantibus imponitur (§. 8, 1.), ut [illegible] (anno 1735).

3) Eadem linea ad distinguendam particulam *exclamandi* ܐܘ (o!) a particula *disiunctiva* ܐܘ (aut) utuntur; illa enim vocalium signis non adiectis ܐܘ̄, haec vero ܐܘ scribitur.

4) Linea diacritica sub ܐ ante ܗ duriorem eam litteram mollius et cum eadem lenitate atque Olaf efferendam (§. 7. Annot. 6.) indicat, eamque eadem quoque subire mutationes, quas Olaf subire constat (§. 31, 2. §. 32, 1. a.), ut ܐܬܗܕ *ehad* (recordatus est), ܐܬܗܪ *ahir* (lascivus). Fere omnes grammatici hoc mollioris pronuntiationis signum in nonnullis et manuscriptis codicibus et libris impressis obvium pro linea occultante falso habuerunt. (§. 20, 2. Annot.)

5) Haec denique linea mediae radicali litterae subiecta verborum Imp. pass. ab Inf. et Praet. discernit; quod tum praecipue necessarium erat, cum vocalium notae, quibus nunc utimur, nondum essent inventae; ut ܐܬܩܛܠ *ethkatl* (interficiaris), [illegible] *ethamn* (perseverate), [illegible] (stabiliaris), [illegible] (transformamini).

Omnes fere grammatici, ut *Schaafius*[1]), *Hassius*[2]), alii, hanc lineam Imperativi non diacriticam, sed lineam occultantem esse aiunt, quae in illis exemplis litteram sine vocali efferendam esse significet. Qua tamen in re falsi esse videntur, cum libri nonnulli, inprimis vero N. T., hos Imp. cum vocali scribant, ut [illegible] Rom. 12, 2. (ed. Gutb.); [illegible] (stabilimini) 2 Thess. 2, 15; [illegible] (miserere) Matth. 9, 27; [illegible] (confortamini) Eph. 6, 10; quin etiam in nonnullis exemplis, si quatuor litteris unam tantum vocalem tribuere velles, difficillima esset pronuntiatio. *Germanus Conti* quoque, quo Syro *Norbergus* in Syriacis diligentius perscrutandis usus est, hanc doctrinam Syros nunquam esse amplexos, recte monuit[3]).

§. 22.

Ribui.

1) *Ribui* nominamus gemina puncta supra vocem horizontalia, quae Plur.

---

1) Praef. ad edit. N. T. Syriaci.

2) Pract. Handb. der aram. Spr. p. 17.

3) *Norbergi* Commentat. de Sabaeorum relig. et lingua. p. 18.

numerum a Sing. distinguunt; ut ܡܰܠܟܳܐ et ܡܰܠܟ̈ܶܐ *reges*. Si tali voci ܪ inest, punctum huius litterae cum uno ex duobus huius signi punctis coalescit, ne nimiis punctis exoriatur obscuritas, ut ܪ̈ܶܓܠܶܐ *pedes*, ܩܰܒܪ̈ܶܐ *sepulcra* pro ܩܰܒܪ̈ܶܐ. Huic litterae ܪ inprimis adhaeret Ribui. Contrahitur etiam cum Pethocho punctis expressum (§. 11, 2.), ut ܫܶܬܳܐܣ̈ܰܘܗܝ *fundamenta eius* pro ܫܶܬܳܐܣ̈ܰܘܗܝ, ܩܰܡ̈ܨܶܐ *locustae*.

Praeter illud nomen ܪܒܘܥ̈ his duobus punctis *Ioannes* quidam Syrus [1]) hoc tribuit: ܣܘܡ̈ܳܐ i. e. *positiones*, quia numero plurali apponantur, quo modo etiam vocalium signa a nonnullis appellantur (§. 11, 1.); alius grammaticus propter similitudinem punctorum cum guttis aquae, ea ܢܛܘܦ̈ܶܐ i. e. *guttas*, plurimi vero ܢܘܩܙ̈ܶܐ i. e. *puncta* nominant.

2) In nominum stat. emph. (§. 92.), ac saepe in verbis, sine vocalibus scriptis, Sing. a Plur. distingui nequibat, ut ܐܝܬܝ *attulit* m. et *attulerunt* f., ܡܫܡܫܢܐ *minister* et *ministri*, quam ambiguitatem ut tollerent, hoc signum Plur. invenerunt, ut ܐܬܟܣܝ *tectus est*, ܐܬܟܣ̈ܝ *tectae sunt*, ܟܬܒܐ *liber*, ܟܬܒ̈ܐ *libri*. Ubi vero ex litteris ipsis aut terminatione Plur. agnoscitur, hoc signum ne in libris quidem vocales non habentibus necessarium est, neque tunc adpingitur [2]), ut ܗܢܘܢ *illi*, ܬܟܝܠܝܢ *confidentes*, ܟܐܢܝܢ *iusti*, ܡܠܟܝܢ *reges*. Ante suffixa autem, quamquam numerus ibi bene distingui potest, multi sed non omnes Plur. Ribui superponunt, ut ܦܘܩܕ̈ܢܘܗܝ *iussa eius*. Nomina quoque collective posita, quae vocalibus deficientibus facillime pro Sing. habuerit aliquis, his punctis notantur et distinguuntur, ut ܢܩܝܐ *ovis*, ܥ̈ܢܐ *grex ovium*, ܬܘܪܐ *bos*, ܒܩ̈ܪܐ *grex boum*.

Annot. 1. De *nominibus numeralibus*, quae ipsa significatione ad pluralem numerum pertinent, non una est grammaticorum et librariorum opinio. Alii enim, inter quos *Amira* [3]), iis Ribui plane supervacaneum non addunt, ut ܬܠܬܐ et ܬܠܬ *tres*, ea tamen excipientes, quorum penultima ܪ est cum vocali *e* affectum; alii in solis femininis haec puncta scribunt, ut ܬܠܬ̈ܐ *tres m.*, ܬܪ̈ܬܝܢ *duae*; alii denique ea omnibus numeralibus apponunt, quem morem Bibl. Polygl. Lond. sequuntur. Quoties vero numeralia cum suffixis coniunguntur, a plurimis iisdemque optimis scriptoribus, ut Amira ipse fatetur [4]), hoc signo induuntur, ut ܬܪ̈ܝܢ *nos duo*, ܬܠܬ̈ܝܟܘܢ *vos tres*, ܬܪ̈ܬܝܟܝܢ *vos duae*.

---

1) Apud Amiram in gramm. chald. p. 48.

2) *Ludov. de Dieu* (Gramm. ling. orient. harmon. pag. 111 et 155.) quem *Dilherr* (Rudiment. p. 176.) sequitur, tum puncta illa omitti ait in Part. m., quando verbi substantivi vim in se habeat; sed hoc non ubique valere, iam *Opitius* (*Syriasm.* p. 18 sq.) recte monuit.

3) Gramm. Chald. p. 50.

4) Gramm. Chald. p. 50.

Annot. 2. Particulae multae, quae pluralia recipiunt suffixa, his quoque punctis utuntur, ut ܚܕܪܝܟ *circa te*, ܒܠܥܕܝ *sine me*. Excipiuntur vero ܠܬܚܬ *infra*, ܩܕܡ *ante*, ܛܘܒ *bene agitur cum* (proprie *salus* sc. *sit*) et a nonnullis etiam ܒܠܚܘܕ *tantum*, *solum*. His punctis Syri ita sunt adsueti, ut ea etiam in libris ponant iis, quibus vocalium signa adiecta sunt, et vix unquam omittant.

§. 23.

Signa distinctionis.

Cfr. *Amirae* Grammat. Chald. Lib. VII. p. 475—480.

1) Magna in signis distinctionis apud Syros varietas; in Romanis tamen editionibus magis quam in nostris observantur. Primaria seu ut dicunt *radicalia* (ܥܩܪܢܝܐ) distinctionis signa haec quatuor afferunt, ex quibus alii deinde plura fecerunt:

a) duo puncta paria alterum super altero (:), unde ܫܘܝܐ *aequalia* vel ܙܘܓܐ *paria* appellantur; hoc signum nostro commati et semicolo simillimum et in protasis membris seiungendis maxime adhibetur.

b) duo puncta oblique a sinistra dextram versus posita, ita ut dextrum sit infra lineam (·.), quo fit ut hoc signum ܬܚܬܝܐ *inferius* nuncupetur. Habet fere eandem vim, quam nostrum colon; interdum etiam interrogationem significat, ut Joh. 19, 15. alibi.

c) duo puncta in sinistram inclinata, ita ut dextrum punctum paulo supra lineam emineat (.·), unde haec nota ܥܠܝܐ *superior* nominatur. Potestate fere idem est, quod nostrum comma et semicolon et in apodosi praecipue ponitur; interdum etiam longiorem indicat interrogationem, ut Matth. 12, 10.

d) Punctum solitarium (.) periodum finit, unde ܦܣܘܩܐ *sector* vocatur. Cum vero Syri, uti ceteri Semitae, longioribus minus adsueti sint periodis, saepius parte tantum periodi cuiusdam finita, hac nota utuntur.

Annot. Illas tamen regulas tantum abest, ut omnes scriptores observaverint, ut vel apud optimos eorum multum de hac re dissidii sit. Multi enim punctum unicum, quod maiorem distinctionem facit, pro minima distinctionis nota habent, ut fere nostro commati sit aequale [1]); apud alios unum et solitarium punctum omnibus fere distinctionibus inservit. Pro maximo distinctionis signo in fine periodi nonnulli [2]) quatuor puncta (·:·) aut (::) poni volunt. Ad interrogationem indicandam etiam tribus punctis ad dextram versis utuntur, pariter atque ante orationem longiorem, quam in praecedentibus iam annuerunt, ut Matth. 19, 28.; alii iisdem punctis periodum in duas partes dispertiunt. 1 Petr. 4, 1.

---

1) Ita in Widmanstadiana N. T. Syriaci editione et in Bibl. Polyglott. Londinensibus.

2) E. c. Erpeniana Psalmorum editio.

Ubi vero alterius verba referuntur in Novi Test. manuscriptis et in nonnullis editionibus, ut in editione Whitiana, textui signum ∗ inseritur [3]).

2) Alia quoque signa *Amira* affert ad varios animi motus in sermone indicandos. Emphasin igitur si alicui voci tribuere volebant Syri in interrogando, exclamando, demonstrando et imperando, primae aut primis vocum illarum litteris punctum imponebant varia significatione varioque nomine. Etenim

Punctum illud a) nominatur ܡܫܐܠܢܐ *interrogans* in interrogatione, ut ܐܝܟܐ *ubi?*

b) ܩܪܘܝܐ *vocans*, ut ܬܘ ܠܘܬܝ *venite ad me!*

c) ܡܬܕܡܪܢܐ *admirans*, pro quo et interdum duo puncta oblique ponuntur, ut ܐܝܟܢܐ et ܐܝܟܢܐ *quomodo!*

d) ܡܫܒܚܢܐ *laudans*, ܐܝܟ ܓܘܪܝܐ ܕܐܪܝܐ ܝܗܘܕܐ *uti catulus leonis Iuda.*

c) ܝܗܒ ܛܘܒܐ *beatitudinem dans*, a praecedente in eo tantum differt, ut in prima sermonis voce ponatur, ut ܛܘܒܘܗܝ ܠܓܒܪܐ *beatus est vir.*

f) ܡܚܘܝܢܐ *ostensivum*, ut ܗܐ *ecce, hic*; ܗܢܘ *hic est.*

g) ܦܩܘܕܐ *imperans*, ut ܙܠ *abi*, ܬܒ *sede.*

Annot. **Interdum in manuscriptis, praecipue N. T. versionum, punctis rubris, quae ܦܣܘܩܐ vocantur, singuli versus distinguuntur [4]).**

4) Neque *Zabiis* desunt signa, quibus orationis partes distinguant [5]). Iam vero *Th. Chr. Tychsen* [6]) et *Koppius* [7]) optime haec neque tamen eadem animadverterunt, propterea quod ille *Thevenoti* specimen (§. 6, 12. Annot. 2.), hic vero transscriptum Codd. Oxonienss. *Paulinum* [8]) poterat consulere.

Voces singulae plerumque spatio inter eas relicto distinguuntur, breviores tamen voculae, praecipue praepositiones cum suffixis saepius verbo praecedenti annectuntur. In fine seriei interdum voces dispertiuntur, ita tamen, ut in sequenti serie vox tota repetatur; quam rem ut evitent, Zabii quoque Hebraeorum more litteras dilatabiles adhibere solent. *Koppius* opinatus est [9]) hunc in finem eos litteris etiam omnino superfluis uti; adhibent sane saepius ad hanc rem unam aut plures litteras vocis sequentis, praecipue vero amant ו et נ.

---

3) Cfr. etiam Adler. vers. Syriac. p. 64.

4) *Adleri bibl. krit. Reise nach Rom* p. 66 et 67.

5) *Lorsbachii* dictum (*Staeudlini Beytraege* cet. T. V. p. 5.): „*Der Text hat im Original keine Interpunctionszeichen und Absaetze*" non de omni Zabiorum scriptura valere, iam *Koppius* (Bilder und Schriften T. II. §. 318.) rectissime monuit.

6) *Staeudlini Beytraege* cet. T. III. p. 64.

7) L. l.

8) De hoc transscripto quod Koppio *Paulus* suppeditavit cfr. *Staeudlini Beytraege* cet. T. V. p. 3—5.

9) Bilder und Schriften T. II. §. 319.

Signa, quae Zabii in sermone distinguendo agnoscunt, *duplicis* sunt generis: nempe *ab initio* aut *in fine posita*. Est enim Zabiis solenne, sectionem longiorem ingredi signo ◎, quod figura quidem cum maiori distinctionis nota apud Persas antiquos et Arabes usitata ۞, vi vero et potestate sua cum signo in Tibetana et Sumatrensi scriptura obvio optime convenit [10]). Exempla eius Cod. noster fere in quaque pagina exhibet. Ad sectiones maiores distinguendas vox סחא in fine scribitur, saepe vero (in Cod. nostro semper), in סא contracta, ita ut non raro א et ס longa linea coniungantur. Alias quoque huius vocis formas, scilicet סחתא, סרחוא, immo etiam זסחתא *Koppius* in Paulino transscripto (Cod. Huntingt. LXXXI.) p. 135. 75 et 20 animadvertit [11]). *Koppius* Codicis min. Oxoniens. paginam 149 finiri etiam 15 ח sibi annexis refert, quem morem in Cod. nostro non invenimus. Quae vero idem Koppius se non invenisse refert signa ✢ et ⩶, a *Th. Chr. Tychseno* pro distinctionis notis habita [12]), eorum posterius in Cod. nostro saepius obvium. Est autem, quantum ex hoc Cod. licet coniicere [13]) eum tantum in finem usurpatum, ut seriem conficeret, unde fit, ut ubique seriem finiat neque media in serie inveniatur. Hanc vero rem probant etiam loca plura Cod. nostri, in quibus distinctionis signum collocari non potuisset; v. c. fol. 15. b. lin. 18 et 19. ולא טן אריא מרידא ⩶ חיקאן *neque leonum ferocium aliquis nos turbat.*

Annot. Cum magna librorum Syriacorum copia bibliorum versiones et commentarios complectatur, multa alia apud huius rei scriptores inveniuntur signa, partim alias nota, ut *Obelus* (~) et *Asteriscus* (⁜), *Lemniscus* (-÷-) et Hypolemniscus (⊤), partim vero Syris propria, quorum praecipua *Norbergus* [14]) attulit.

Caput Secundum.

Proprietates atque mutationes litterarum; syllabae atque tonus.

---

§. 24.

1) Ut omnes diversasque mutationes, quas variarum orationis partium for-

---

10) Eidem signo symbolici aliquid inesse, sagaciter quidem, sed minus vere, ut videtur, *Koppius* (l. l. §. 318.) coniecit.

11) Postrema vero forma, cui ז praemittitur, *Koppio* (l. l.) iam suspecta fuit; neque improbabile est, linea perpendiculari, quam Koppius pro ז sumsit, nihil significari. *Lorsbachius*, cui *Th. Chr. Tychsen* assentitur, vocem סחא seu סחתא Syriaco ܣܘܚܬܐ *capitulum*, *sectio libri*, interdum et ܣܘܚܬܐ scripto (*Adleri* verss. syriacae N. T. p. 55.) explicuit (*Staeudlini Beytraege* cet. T. V. p. 44. et 249.). Nobis quidem rectius explicari videtur Syriaco ܣܘܦܐ *finis*, *terminus*; quam in sententiam etiam *Norbergus* abiisse videtur, qui ubique *finis* interpretatus est.

12) *Staeudlini Beytraege* cet. T. III. p. 64.

13) Reliqua enim a *Lorsbachio* transscripta, cum Zabiorum litteras et signa cum Syriacis commutarint, in hac re definienda minoris sunt utilitatis.

14) Codex Syriaco-Hexapl. Ambrosiano-Mediolanensis ed. et lat. versus. Lond. Goth. 1787. in praef.

mas subire *etymologia* docebit, accuratius et rectius cognoscas, iam in universum leges respiciendae sunt, quas mutationes illae sequuntur. Fundamentum enim illarum in nonnullarum litterarum et classium litterarum proprietatibus, earumque relatione mutua, minus vero apud Syros in certis consuetudinibus syllabas tonumque spectantibus ponendum.

2) In sequentibus §. §. *consonarum* mutationes ab iis, quae *vocalibus* accidunt, separavi; multa vero de iis dicta, praecipue *quiescentium* leges, simul vocalium mutationes attingunt, cum quiescibiles, pariter atque in lingua Hebraica quasi medium teneant inter consonas et vocales.

I. *Consonantium mutationes.*

§. 25.

Consonantium permutatio.

1) Inter usitatissimas, quae litteris radicalibus ipsis (§. 40.) accidunt mutationes, *permutatio* et *transpositio* referendae sunt.

2) Consonas sono similes in omnibus linguis saepe *permutari* vocesque eodem aut simili significatu utentes et leniori et duriori littera scribi ac pronuntiari inter omnes constat; in Syriaco igitur quoque sermone idem locum haberi non est mirum. Haec vero litterarum permutatio in definiendis praecipue vocum significationibus, minus in vocibus flectendis versatur, neque semper firmis nititur regulis, sed potius loquendi usum, hac in re tyrannum, saepius sequitur. Quas igitur leges certas in universum respiciat, hic est docendum.

3) Litterae *unius eiusdemque organi*, propter discrimen tenuius, quod inter eas intercedit, etiam in Syriaca lingua, pariter atque in quavis alia facillime permutantur. Quod quidem quanquam in ipsis Syriacis vocibus parum locum habet, saepissime tamen radices Syriacae a cognatarum dialectorum radicibus tali litterae alicuius permutatione differunt. Itaque permutantur

a) *labiales*, et non solum ܒ ܘ et ܦ invicem, ut ܟܒܪܝܬܐ *sulphur*, Hebr. גָּפְרִית; ܦܪܙܠܐ *ferrum*, Hebr. בַּרְזֶל; ܓܦܝܦܬܐ *tribunal*, γαββαϑᾶ (Io. 18, 13.); ܘܪܘܪܒܢܐ *magnates*, Chald. רַבְרְבִין; sed etiam eae litterae et ܡ, ut ܒܣܐ et ܐܒܣܝ *sprevit*, ܦܠܛ *evasit*, Hebr. פָּלַט; ܙܒܢܐ *tempus*, Chald. זְמַן.

b) *palatinae* invicem permutantur, ut ܓܘܡܨܐ *fovea*, Chald. גּוּמְצָא et קוּמְצָא; ܙܓܘܓܝܬܐ Hebr. זְכוּכִית *vitrum*; ܟܘܒܥܐ *pileus*, כּוֹבַע et קוֹבַע *galea* et מִגְבָּעָה *velamen capitis sacerdotale*; ܕܩ *comminuit*, Hebr. דַּךְ *profligatus*, *oppressus*; ܪܓܠܐ *pes*, Hebr. רֶגֶל = רָגַל *circumvagari*; ܣܟܪ *occlusit*, Hebr. סָגַר.

c) *linguales* ܕ, ܛ et ܬ, ut ܛܘܥܢܐ *criminatio*, Hebr. דִּבָּה; ܛܥܢ *concepit*, Arab. بَطَن et بطن *venter*; ܚܛܦ *rapuit*, Hebr. חָתַף; ܛܥܐ *erravit*, Hebr. תָּעָה; ܝܩܕ *accendit*, Hebr. יָקַד. Permutationem illarum litterarum cum reliquis lingualibus ܠ et ܢ, quae in Graeca lingua nobis saepius occurrit, in Syriaca non reperimus.

d) *dentales* seu *sibilantes*, ut ܩܘܣܡܐ *divinatio*, Hebr. קֶסֶם; ܙܥܩ *clamavit*, Hebr. צָעַק; ܫܛܐ Hebr. בָּזָה *contemsit*; ܟܢܫ *collegit*, Hebr. כָּנַס.

e) *gutturales*, si cum Syriacis vocibus similes in Hebraica dialecto comparantur, crebro permutatione utuntur; ut ܡܐܢ *obiurgavit*, ergo *animo fregit*, Hebr. כָּאָה et כָּהָה *animo fractus est*; ܚܨܝܪܐ, Hebr. אָמִיר *gramen*, pec. *viridis*; ܒܙܚ *illusit*, Hebr. בָּזָה; ܐܠܥܐ *costae*, Chald. עִלְעִין. In Zabiorum et Samaritanorum dialectis propter harum litterarum pronuntiationem simillimam haec permutatio fere creberrima est [1]). Plerumque vero a Zabiis א et ע parum accurate distinguuntur, unde עמאר *dixit*, אבאר *fecit*, עיאפריש *explicabo* (Cod. Vim. fol. 2. b. l. 15.) pro איאפריש = ܐܦܪܫ; pro ה saepe ponitur א, in fine vero vocum fere semper א invenis, etsi dialecti cognatae ה habeant, מא = מָה quid? סמיכא *innixa*; ita etiam ה et ח permutantur, et א, si quiescens redditur, et aliae gutturales prorsus eiiciuntur; ergo מיבאר *facere*, pro מעבאר, a verbo אבאר pro עֲבַר, פירא pro ܦܐܪܐ. Cfr. etiam האלין *isti* pro אֵלֶּה; האזא *hoc* pro הָדָא. Haec sane permutatio in caussa fuit, quod multi verum gutturalium numerum male constituerent. (§. 6, 12. Annot. 1.).

Annot. Hae omnes litterarum eiusdem organi permutationes multo sunt crebriores, ubi Syri Nomina propria exotica exprimunt; sic *Artageram* ܐܪܛܓܪܡ, ܐܪܬܓܪܡ et ܐܪܕܓܪܡ scribunt [2]).

4) Praeterea haece litterarum classes cum reliquis arctius cohaerent, et hanc ob caussam crebro permutantur:

a) *sibilantes*, cum linguales partim ex iis compositae sint, ab Aramaeis saepius abiiciuntur et earum loco in aliis dialectis usurpatarum *linguales* adhibentur, qua quidem re Aramaea dialectus ab reliquis distinguitur (§. 1, 4.), ut ܕܗܒܐ *aurum*, Hebr. זָהָב; ܚܦܛ *studuit*, Hebr. חָפֵץ; ܙܕܝܩܐ *iustus*, Hebr. צַדִּיק; ܩܛܪ *ligavit*, Hebr. קָשַׁר; ܬܠܬܐ *tres*, Hebr. שָׁלוֹשׁ; ܛܘܪܐ *mons*, Hebr. צור; ܬܘܪܐ *bos*, Hebr. שור; ܬܒ *rediit*, Hebr. שוב [3]).

1) *Cellar.* hor. Samarit. p. 109.

2) *G latinum* hic littera *Schin* exprimi, non est quod mireris, cum vox illa ex Persico sermone sit desumta, ubi littera *Dschim* (ج) Syrorum ܫ ferme respondet.

3) Sic etiam in aliis linguis non cognatis dialecti hac in re differunt, inter Graecos scilicet *Attici* sibilos crebro fugiunt, itaque pro τέσσω dicunt τέττω. — Multa hac de re *Gesenius* in Lexico Hebraico optime collegit.

Huc pertinet etiam ea permutatio, quam ܙ et ܥ subeunt praecipue in vocibus Hebraicis cum Aramaeis comparatis, ut ܐܪܥܐ *terra*, Hebr. אֶרֶץ; ܒܥܬܐ *ovum*, Hebr. בֵּיצָה; ܥܡܪܐ *lana*, Hebr. צֶמֶר; ܥܢܐ *grex*, Hebr. צאן; ܡܪܥ *morbosus fuit*, Hebr. מָרַץ. Cuius rei caussam cum *Gesenio* [4]) in eo positam esse arbitror, quod ܙ saepius litteram *t*, suam alteram partem, negligens sonum consonae *s* tantum habet, ita ut sibilatione sublata tenuis tantum maneat littera, quae sono leniori ܥ exprimitur.

Annot. *Zabiorum* quoque sermo crebras admittit litterarum permutationes, ut נטאל = ܩܛܠ *intefecit*; גטאר = ܩܛܪ *colligavit*; זמא = ܕܡܐ *sanguis*; האזין *ille* pro הָדֵין; פתולא *virgo* = ܒܬܘܠܐ; תארמידא *discipulus* pro ܬܠܡܝܕܐ.

b) litterae *liquidae* ܠ ܡ ܢ ܪ in plurimis linguis tanquam simillimae permutantur, inprimis *α*) ܠ et ܢ, ut ܢܬܠ *dedit*, Hebr. נָתַן; ܪܘܒܝܠ, Hebr. ראובן *Ruben*; ܡܪܓܢܝܬܐ *unio*, מַרְגָּלִית [5]). *β*) ܠ et ܪ, ut ܐܪܡܠܬܐ *vidua*, אַלְמָנָה, qua in voce etiam ܠ et ܢ permutantur; ܥܠܐ *pullus*, עַיִר; ܣܦܝܠܐ, סַפִּיר *sapphirus*. *γ*) ܡ et ܢ, ut ܡܠܟܝܢ *reges*, Hebr. מְלָכִים; ܐܢ *si*, Hebr. אִם; ܒܛܡܬܐ *pistazia*, Hebr. בָּטְנִים. *δ*) ܢ et ܪ, ut ܛܡܪ *abscondidit*, Hebr. טָמַן; ܕܢܚ *ortus est* (sol), Hebr. זָרַח; ܬܪܝܢ *duo*, Hebr. שְׁנַיִם; ܒܪ *filius*, Hebr. בֵּן.

c) litterae quiescibiles, quatenus consonarum naturam sequuntur frequentissime permutantur, ut ܩܐܡ *stans* pro ܩܝܡ; ܝ et ܘ saepissime in verbis cum Hebraicis collatis, ut ܘܥܕ *pollicitus est, constituit*, Hebr. יָעַד *constituit*. In quarum numerum etsi ܥ non referenda est (§. 31, 1. et 12, 1. Annot. 3.), aliquoties tamen pro ע'י quiescente Hebraeorum a Syris ponitur, ut ܒܗܬ *erubuit*, Hebr. בּוּשׁ; ܪܗܛ; *cucurrit*, Chald. רְהַט, Hebr. רוּץ; etiam Syriaca verba ܬܗܪ et ܬܘܪ *admiratus est, obstupuit*.

Quae in his litteris, quoad vocalium vices gerunt, oriuntur permutationes, infra (§. 55, a.) exponuntur.

Annot. *Zabii* saepius quiescentem litteram ponunt, ubi Syri aliive Semitae gutturalem admittunt, v. c. בוחא pro בעוחא *precatio* (Cod. Vimar. 2. a. lin. 7.). Item duas voces, sicubi prior brevis est, et quiescente finitur, posterior vero gutturali incipit, ita coniungunt, ut gutturalis aut quiescens prorsus exstirpetur; ergo לאלאת = ܠܐ ܐܙܠܬ *non discedit* (Cod. Vim. 4. a. lin. 4.), et לעחטאכא = לא עחטאכא *non prostravit se* (l. l. lin. 6.) [6]).

---

4) Lehrgeb. der hebr Spr. p. 129.

5) Etiam apud nos, qui in pronuntiatione *l* efferre nequeunt, eius loco *n* loquuntur.

6) Noli mirari, quod in hoc exemplo pass. coni. non את sed עת indicetur; etenim ע non solum in hac formatione solenne est, sed etiam in afformativo 1. Fut. sing. Quae quidem res gutturalium pronuntiatione parum accurata efficitur; neque inde aliquid potest repeti pro eorum argumentatione, qui ܐ pro א, o vero pro ע voluerint habere (*I. D. Michaelis* Orient. Bibl. T. XVII. p. 55. *Pauli* Memorab. T. VI. p. 110).

5) Eae denique litterarum permutationes, quarum fundamentum in grammatices flexionibus quaerendum, hae sunt:

a) ܬ *characteristicum* coni. *Ethpeel* et *Ethpaal* cum sibilantibus transpositum (§. 26, a.) post ܨ commutatur cum ܛ, post ܙ cum ܕ, ut ܐܨܛܠܒ pro ܐܬܨܠܒ *crucifixus est;* ܐܨܛܒܝ pro ܐܬܨܒܝ *placuit sibi;* ܐܙܕܪܥ pro ܐܬܙܪܥ *seminatus est.* Idem apud Zabios valet, ut מיצטאראר *colligatus* (Cod. Vim. 2, lin. 9.) a צרר.

b) Quiescentes in quibusdam quoque grammatices flexionibus invicem permutantur, ut ܛܲܢܸܦ *polluit* a ܛܢܸܦ *immundus fuit,* sed tum magis vocalium vices gerunt, propterea omnes permutationes, quas illae invicem subeunt, simul et coniunctim tractavimus (§. 33, 3.).

c) Permutatur ܐ *quiescens* in fine et medio vocis cum ܬ littera; si efficit *α) femininorum terminationem,* Hebraeorum ה respondens, in statu, quem dicunt, *constructo* (§. 92.) et ante suffixa (§. 41.), ut ܡܕܝܢܬܐ *urbs,* ܡܕܝܢܬ ܡܠܟܐ *urbs regis,* ܡܕܝܢܬܝ *urbs mea. β)* ܐ *characteristicum* coni. *Afel* (§. 48. 60.) in ܬ abire debet in formanda coni. *Ethtafal,* quae syllaba ܐܬ ante Afel posita oritur. Etenim ܐ praecedenti ܬ afformatur inque ܬ *mutatur,* sine dubio, quia, nisi magnam curam in pronuntiando adhibueris, in voce pronuntianda ܐ non potueris perspicue efferre; itaque ܐܬܬܘܣܦ pro ܐܬܐܘܣܦ *adiunctus est. γ) Prima radicalis Olaf* in coni. *Ethpeel* et *Ethpaal* mutatur in Tau (§. 72.), ut ܐܬܬܚܕ pro ܐܬܐܚܕ *clausus est;* ܐܬܬܢܚ pro ܐܬܐܢܚ *ingemuit* [7]).

d) *Media radicalis* verborum ܥ"ܘ, quaecunque sit, in Partic. praes. transit in ܐ (§. 71.), ut ܥܵܐܠ *intrans,* fem. ܥܐܠܐ, plur. ܥܐܠܝܢ, fem. ܥܐܠܢ, pro ܥܝܠ a verbo ܥܠ contr. pro ܥܘܠ intravit.

§. 26.

Consonarum transpositio.

Quarundam litterarum transpositio in euphonia atque pronuntiationis facilitate fundata et in vulgaribus dialectis creberrime obvia saepeque audacter magis, quam ex regula suscepta Syriaco quoque sermoni accidit; cum vero ad varias similesque vocum significationes magis pertineat, quam grammaticas flexiones, ita-

---

In iis vero refutandis otium nobis fecit *Koppius* (*Bilder und Schriften der Vorzeit* T. II. §. 314. cll. *Staeudlin.* Beytr. T. III. p. 58. et *Pauli* Memor. l. l.); *Norbergi* denique sententiam olim propositam (Comment. de relig. et ling. Sabaeor. p. 14.) et a *I. D. Michaeli* (Orient. Bibl. XVII. p. 49. et Grammat. Syriac. p. 19.) repetitam, א et ע apud Zabios figura non differre, omnino esse falsam, docet levissima scripturae observatio.

7) In apostoli Thaddaei nomine, contrarium videmus esse factum, pro ܬ enim ab initio nominis Syri ܐ scribunt, hocce modo: ܐܕܝ.

que interpreti maioris sit momenti quam grammatico, nos id tantum hoc loco collegimus, quod tanquam firmum in hoc genere deprehendimus, ut ex illo fundamento, praesertim cum eruditorum alii nimis crebras statuant transpositiones, alii paene omnes reiiciant, reliqua non satis luculenta cum probabilitate diiudicari possint.

1) Longe frequentissima transpositio litteris *sibilantibus* et *Risch* non solum in Syriaco sermone ipso sed etiam in dialectis inter se collatis accidit; nam

a) ܬ in coni. *Ethpeel* et *Ethpaal* (non in *Ethtafal*) cum prima radicali sibilante (§. 58. 59.) transponitur, ut ܐܣܛܕܝ pro ܐܬܣܕܝ *reiectus est*; ܐܙܕܩܦ pro ܐܬܙܩܦ *in altum sublatus est*; ܐܫܬܟܚ pro ܐܬܫܟܚ *inventus est.* Idem transpositum post ܙ in ܕ, post ܨ vero in ܛ commutatur (25, 5. a). Cessat tamen transpositio, si ܬ characteristicum geminatur, scilicet in Ethpeel verborum "ܥܘ et "ܥܥ (§. 75. 76.), ut ܐܬܬܣܝܡ *positus est*, non scribitur ܐܣܬܬܝܡ; ܐܬܬܨܝܕ *irretitus est*, ܐܬܬܫܝܛ *contemtus est.*

b) ܬ cum ܫ coni. *Schafel* in formanda coniugatione *Eschtafal* (§. 61.) transponi solet, ut ܐܫܬܘܕܥ pro ܐܬܫܘܕܥ *cognitus est*, a Schafel ܫܘܕܥ.

Annot. Idem in Zabiorum lingua valet; itaque מיצטאראר (Cod. Vim. 2. a. lin. 8.) *compactus*; מישתריא *soluti.*

2) Praeterea transpositio in litteris ܝ ܘ ܗ ܐ (praecipue ܘ et ܝ) et in liquida ܠ inprimis fieri solet; eae enim sunt εὐμετάβολοι, uti grammatici aiunt, praesertim dialectis inter se collatis, ut ܚܩܠܐ *ager*, Hebr. חֶלְקָה; ܠܒܐ *cor*, Chald. בָּל; ܬܐܕܐ *gramen*, Chald. דִּתְאָא; ܝܠܕ *genuit*, Zab. ידאל; ܪܓܠܐ *pes*, Zab. ליגרא.

In lingua Syriaca ipsa a) media radicalis *Olaf* in *Ethpeel* cum praecedente littera transponitur (§. 74.), ut ܐܬܟܐܒ pro ܐܬܟܒܐ *male affectus fuit*, a verbo ܟܐܒ. Praeterea b) quaedam verba transpositionem patiuntur, ut ܪܗܘܛ *curre*, a ܪܗܛ *cucurrit*, alia.

§. 27.

Occultantur litterae.

1) Singulare mutationis genus in eo positum, ut consonae quaedam, plerumque vocali destitutae, quamvis scribantur, tamen neque in loquendo neque in recitando audiantur. Cuius rei indicandae caussa a librariis accuratius scribentibus signum aliquod, *linea* scilicet *occultans* sub littera reticenda ponitur (§. 20.); illas vero consonas, quae tali modo scriptae non pronuntiantur, *occultari* grammatici dicunt, in Syriaca sermone ܐܬܘܬܐ ܓܢܝܒܬܐ i. e. *litterae furti*, sive

ܐܬܘܬܐ ܓܢܝܒܬܐ *litterae furtivae*, aut ܐܬܘܬܐ ܕܡܬܟܬܒܢ ܘܠܐ ܡܬܩܪܝܢ *litterae quae scribuntur, sed non leguntur.*

Annot. In reliquis dialectis, Arabica excepta, litterae *assimilatione* excidunt; in Syriaca non item. Discrimen igitur hoc interest, quod Syri ad derivationem scribendo exprimendam, litteras eas retinere neque tamen pronuntiare, Hebraei vero aliique Semitae talibus litteris sublatis sequentem dupliciter efferre soleant.

2) Plerumque eae litterae, quae in pronuntiatione facile negliguntur, scilicet ܐ et ܗ, occultantur.

a) *Olaf initale* hisce in vocibus: ܐܚܝܢܐ *cognatus*, legas *ch'jon*; ܐܚܝܢܘܬܐ *cognatio*; ܐܚܪܢ *alius*, ܐܚܪܝܢ et quae ab illis derivantur ܐܚܪܝܐ et ܐܚܪܝܬܐ *ultimus*, ܐܚܪܝܬ et ܐܚܪܝܐܝܬ *postremo*; ܐܢܫ *homo* eiusque derivata plura cet; in pronomine ܐܢܐ, quoties verbi substantivi loco ponitur aut cum Part. coniungitur (§. 49.), ut ܚܙܐ ܐܢܐ *video*, ܐܢܐ ܐܢܐ *ego sum*. Huc pertinent *nomina Graeca*, quae in Syriaca lingua interdum ab initio vocis litteram ܐ assumunt (§. 22, 1.); quod Olaf, cum vocalem non accipit, occultatur quamvis linea occultans non subiiciatur, ut ܐܣܛܘܟܣܐ *stukse*, στοιχεῖα, ܐܟܣܢܐ *k'sono*, ξένος.

b) *He* praecipue in sequentibus voculis:

α) In pronominibus *separatis* ܗܘ *ille* et ܗܝ *illa* aut pro verbo substantivo aut pleonastice positis, quae vocalem suam ad praecedentem vocem, vocali in fine destitutam remittunt, ut ܠܝܬ ܗܘ *laitu* (non est), ܡܢ ܗܝ *mani* (quaenam est?). Ambae igitur voces in pronuntiatione coalescunt, sed et in scribendo vocalis pronominis in fine vocis praecedentis ponitur, ut ܒܣܪܝ ܗܘ *besr'ju* (caro mea est). Quodsi voci praecedenti vocalis in fine est, pronominum illorum Waw et Jud, vocali abiecta, cum vocali praecedentis vocis diphthongescunt, ut ܩܫܐ ܗܘ *k'scheu* (durum est), ܗܕܐ ܗܝ *hodoi* (haec est), ita tamen, ut *o* finale praecedentis vocis ante ܗܘ mutetur in *a* (§. 36, 3. c.), ut ܐܢܐ ܗܘ *enau* (ego sum) pro ܐܢܐ ܗܘ, ܒܣܪܐ ܗܘ *besrau* (caro est). Hinc fit, ut et in scribendo litterae illae, quae in pronuntiando, omnino negligantur, vocesque saepe prorsus in *unam* coniungantur, ut ܐܝܟܘ *aicau* (ubinam est?) pro ܐܝܟܐ ܗܘ, ܗܢܘ *honau* (*hic s. hoc est*) pro ܗܢܐ ܗܘ.

β) In pronomine eiusdem personae masc. nominis verbique *suffixo* He occultatur, ut ܐܒܘܗܝ *abui* (pater eius), ܐܝܕܗ *idau* (manus eius), ܩܪܝܗܝ *k'roi* (vocavit illum), ܐܦܩܘܗܝ *afkui* (eiicite illum).

γ) In verbo ܗܘܳܐ *fuit*, quoties vel *auxiliare* est formando *Imperfecto* et *Plusquamperfecto* (§. 49.), vel redundat, ut ܩܳܛܶܠ ܗܘܳܐ *kotel vo* (occidebat), ܩܛܰܠ ܗܘܳܐ *k'tal vo* (occiderat); ubi vero significat *fuit* vel *factus est*, He non occultatur, ut ܗܘܳܐ ܥܰܡܝ *h'vo am* (fuit mecum).

Etiam in verbo ܝܰܗ݈ܒ *jabh* (dedit) pro ܝܗܒ He occultatur.

δ) In nominibus propriis aliunde receptis He pro spiritu aspero positum occultatur, ut ܪܗܽܘܡܺܝ *rumi*, Ῥώμη, ܝܺܗܽܘܕܳܝܶܐ *Judaei* pro ܝܺܗܽܘܕܳܝܶܐ ab aliis usurpato.

Annot. In nonullis vocalibus, quibus *Waw* geminum est, et ubi alterum servandae originis caussa scriptum a Syris non pronuntiatur, multi grammatici hoc *occultari* dicunt, uti in vocibus ܫܽܘܘܕܳܝܳܐ *promissio*, ܡܘܘܕܥܳܢܽܘܬܳܐ *notificatio*, ܡܘܘܚܪܳܢܽܘܬܳܐ *cunctatio* a coni. Schafel verborum ܐܰܘܕܺܝ (fassus est), ܝܺܕܰܥ (scivit) et ܐܰܘܚܰܪ (cunctatus est) derivatis; sed rectius Waw hic *otiari* dixerint, cum nusquam linea occultans Waw illi superponatur. Cfr. §. 32, 2.

3) Occultationem deinde subeunt litterae, quae bis scribuntur ad derivationem orthographia significandum; itaque

a) In nominibus mediae radicalis geminatae, prior ex illis litteris geminis in pronuntiatione negligitur, ut ܡܰܡܠܠܳܐ *mamlo* (loquela), ܓܠܳܠܳܐ (acervus), ܓܰܠܠܶܐ (fluctus), ܡܢܢܳܐ (manna), ܡܛܰܠܠܺܝܢ (obumbrantes), ܥܰܡܡܺܝܢ (populi).

b) Huc etiam pertinet, si leniorem litteram *Dolath* vacuam durior quidem sed cognata excipit littera *Tau*; tum enim illa occultatur, hanc vero nonnulli in pronuntiatione duplicant [1]), ut ܚܰܕܬܳܐ *chatto* (novus), ܥܺܕܬܳܐ *itto* (ecclesia); nos *Amiram* sequentes voces illas *chato* et *ito* pronuntiamus.

Annot. In fem. ܚܕܳܬܳܐ *ch'dhato* (nova) Dolath distinguendi caussa effertur.

4) Quae in Hebraico sermone assimilationem frequentissime subeunt litterae, easdem in Syriaco saepius occultari invenimus, scilicet ܠ et ܢ. Itaque

a) *Lomad* verbi ܐܶܙܰܠ *abiit*, quoties ex analogia vocali uti debet, media autem radicalis vacua est, ad hanc remittit vocalem suam atque occultatur, ut ܐܶܙܰܠ pro ܐܶܙܠܰ, ܢܶܐܙܠܽܘܢ (abibunt) pro ܢܶܐܙܠܽܘܢ. Quando vero *prodesse* significat, occultationem non admittit.

b) *Nun* in pronomin. 2. pers. ܐܰܢ̱ܬ, ܐܰܢ̱ܬܝ *tu*; ܐܰܢ̱ܬܽܘܢ, ܐܰܢ̱ܬܶܝܢ *vos*; in multis nominibus, ut ܐܰܢ̱ܬܬܳܐ *emta*, ܡܕܺܝܢ̱ܬܳܐ *urbs*, ܣܦܺܝܢ̱ܬܳܐ *navis*, ܡܣܟܺܢ̱ܬܳܐ *inops*, ܚܣܺܝܢ̱ܳܐ *potens*, ܫܢ̱ܬܳܐ *annus*, ܦܰܬܺܝܢ̱ *latus*.

---

1) Asseman. Bibl. Orient. T. III. P. II. p. 379. | Cfr. §. 17, 1. Annot. 1.

c) *Risch* denique cum *Nun* saepius commutatum in voce ܒܪܬܐ *filia* occultandum, et in Imperativo ܪܗܘܛ pro ܪܗܛ *curre* a ܪܗܛ *cucurrit.*

Annot. Praeterea ex Amirae sententia in prom. ܚܢܢ *nos*, si Praesenti formando adhibetur (§. 49.), *Cheth* occultari debet, ut ܩܳܪܶܝܢ ܚܢܢ (nos vocamus), quod *korĕnan* legendum.

§. 28.

Consonarum Aphaeresis, Contractio, Apocope.

Consonantes quaedam etiam in scribendo prorsus excidunt, neque ullo modo supplentur, quod quidem in iis praecipue fieri solet, quae medium quasi tenentes inter consonas et vocales lenius efferuntur (*quiescibiles*), quae *occultando* aut *otiando* non audiuntur, deinde etiam in litteris *liquidis*. Quae consonantium abiectio ab initio vocis litteris vacuis plerumque accidit (*Aphaeresis*), in media voce, si alia praecedit vacua (*Contractio*, *Syncope*) et in fine vocis (*Apocope*), ubi rarius quidem accidit. Caussam huius mutationis in accelerata et minus accurata loquendi ratione positam esse in aperto est.

1) Ab *initio* vocis hoc modo, quae sequuntur litterae, abiiciuntur:

a) ܐ occultandum, ut ܒܪܢܫ *homo* pro ܒܪܐܢܫ; ܟܠܢܫ *unusquisque* pro ܟܠܐܢܫ; ܣܘܦܐ *finis* pro ܐܣܘܦܐ. Prima radicalis א vocum Hebraearum in Syriaco sermone interdum in scribendo excidit, ut ܚܕ *unus*, Hebr. אֶחָד. Sic ܐ in voce ܬܐ *veni* excidit, a verbo ܐܬܐ.

b) *Jud*, ut in Imperativo ܗܒ *da* pro ܝܗܒ, ܬܒ *sede* pro ܝܬܒ.

c) *Nun*, ut in verbis ܦܢ (§. 70.) ܦܶܠ *cade* pro ܢܦܠ, ܛܰܪ *serva* pro ܢܛܪ et in nonnullis nominibus.

2) In *media* voce, si *contractione* littera quaedam excidit, illa quae praecedit, abiectae vocalem accipit, ut ܢܰܠܶܦ *docebit* pro ܢܐܠܦ et hoc pro ܢܐܐܠܦ. Hoc interdum, si, quae praecedit littera, vocali destituta est, sequentibus accidit litteris:

a) *Olaf*, quo nulla consona lenius sonat, inprimis prim. radicalis post ܐ praeform. Fut. Peal et Paël semper, post reliqua vero praeformativa et Fut. et Part. earundem coniugg. aliquando excidit, ut ܐܟܘܠ *edam* pro ܐܐܟܘܠ, ܡܰܠܶܦ pro ܡܐܠܦ *docens*. Sic Olaf etiam per *crasin* sive duarum vocum contractionem excidit, ut ܐܶܦܶܢ *etiamsi* pro ܐܦ ܐܢ. Quam rem apud Zabios quoque saepius deprehendimus לעתמאכא pro לא עתמאכא *non prostravit se* (Cod. Vimar. fol. 4. a. lin. 6.).

b) Litterae *quiescentes Waw* et *Jud*, praecipue in verbis mediae quiescentis, ut ܐܩܝܡ pro ܐܩܘܝܡ *stare fecit*, ܡܚܐ pro ܡܚܝܐ *vivere*, ܐܚܐ pro ܐܚܝܐ *vivam*.

c) Litterae *liquidae Lomad*, *Nun* et *Risch*, ut ܓܝܓܠܐ *rota* pro ܓܠܓܠܐ, ܩܕܠܐ *iugulum* pro ܩܕܠܐ, ܓܦܬܐ pro ܓܦܢܬܐ *vitis*, in cuius vero exempli Plur. Nun servatur, quia ibi vocali utitur ܓܦܢܐ, ܡܒܘܥܐ *scaturigo* pro ܡܢܒܘܥܐ, ܚܨܐ *lumbus*, cll. Chald. חַרְצָא:

ܡܦܪܝܢܐ *fertilis* pro ܡܦܪܝܢܐ. In exoticis Syriaca civitate donatis hae et aliae quoque litterae maiore cum licentia abiiciuntur, ut ܒܢܐ et ܒܠܢܐ *balneum*, ܩܘܣܛܢܛܝܢܐ *Constantinus*.

d) Praecipue in quadrilitteris a verbb. ܥܥ et ܥܘ derivatis, quorum ܥ radicalis excidit, ut ܙܘܥܐ pro ܙܘܥܙܥܐ *motus*; ita etiam ܫܘܫܡܢܐ *formica* pro ܫܘܫܡܫܢܐ.

e) *Litterarum bis ponendarum* in verbis ܥܥ, ubi Hebraei et Chaldaei per Dagesch forte compensant, Syri unam abiiciunt, ut ܪܨ *comminuit* pro ܪܨܨ; ܢܒܘܙ pro ܢܒܙܘܙ *praedabitur.* In nominibus, quae a talibus verbis derivantur, idem facere licet, e. c. ܥܡܐ *populus* pro ܥܡܡܐ, Plur. ܥܡܡܐ *populi;* ܩܢ *nidus.* Olaf vero bis positum ab hac regula excipiendum.

f) *Tau*, si nulla vocali gaudet, ante Tau in emphatico femininorum statu Sing. abiicitur, ut ܚܕܬܐ *nova* pro ܚܕܬܬܐ. In *passivis* vero coniugg. *duo Tau* concurrentia scribi solent, ut ܐܬܬܣܝܡ *positus est*, at tertio ܬ accedente praeformativi scilicet Fut., unum eorum abiici solet; ergo ܬܬܦܪܣ *efferas te* pro ܬܬܬܦܪܣ. Attamen sicubi Tau 1 radicalis est, vel tribus concurrentibus servatur radicis et significationis indicandae gratia, ut ܬܬܬܟܠܝܢ *confidebis* (fem.).

g) *Cheth* in voce ܚܢܢ *nos*, si Praesenti formando adhibetur, cum non audiatur (§. 27, 4. Annot.), per crasin saepe excidit, ut ܣܠܩܝܢܢ pro ܣܠܩܝܢ ܚܢܢ *ascendimus* (*Kirsch*. Chrest. Syr. p. 99. lin. 6.); ܡܚܘܝܢܢ pro ܡܚܘܝܢ ܚܢܢ *indicamus* (ibid. lin. 7.).

3) In fine denique vocis consonantium abiectio, sive litterarum **apocope**, rarius accidit:

a) *Nun* in statu constructo Plur. (§. 92.) sicuti apud Hebraeos ם abiicitur ܝܘܡܝܢ **dies**, in stat. constr. ܝܘܡܝ.

b) Litterae quiescibiles, cum interdum otiantes non audiantur (§. 32, 2.), per apocopen abiiciuntur, ut Waw et Jud in 3 Plur. Praet.; itaque ܐܙܠ ܓܢܒܐ *iverunt fures* pro ܐܙܠܘ, ܝܠܕ *pepererunt* pro ܝܠܕܝ.

c) In verbis ܠܝ, si Pluralis terminatio accedit, 3 radicalis saepius excidit, ut ܓܠܘ *detexerunt* pro ܓܠܝܘ.

d) Hebraeorum terminatio וּת apud Syros, Tau apocopato, in ו transit, ut ܡܠܟܘ *regnum*, Hebr. מַלְכוּת. Apocopen veram hic locum habere docet coniunctio talium nominum cum suffixis, in qua illud Tau redit; e. c. ܡܩܒܠܢܘܬܗ *acceptio eius*, ܡܠܟܘܬܢ *regnum nostrum*.

§. 29.

Consonarum Prosthesis, Epenthesis, Paragoge.

Multo rarius fieri solet, ut euphoniae et facilitatis caussa in vocibus formandis consonae ab initio et in fine apponantur aut mediae voci inserantur; inprimis *Olaf* cum reliquis *quiescibilibus*, *He* et *Nun* huic rei inserviunt.

1) Apud Syros *prosthesis* sive additio ab initio vocis littera Olaf fieri solet, inprimis

a) in vocabulis illis, quae a duabus consonis incipiunt, quia Syri duas in syllabae principio consonas non nisi difficillime efferunt; ut ܐܟܘܬ *sicut* pro ܟܘܬ, ܐܫܬܝ *bibit* pro ܫܬܝ, ܐܫܟܚ *invenit* pro ܫܟܚ.

b) ܐ prostheticum adhibetur deinde in vocibus iis, quae a Jud quiescente incipiunt, ut ܐܝܕܐ *manus* pro ܝܕܐ, ܐܝܘܡܬܐ *dies* pro ܝܘܡܬܐ. Sic etiam in iis, quae Graecae linguae originem debent, ut ܐܝܣܓܘܓܐ εἰσαγωγή, ܐܝܩܐ εἰκῆ, ܐܝܛܠܝܐ Ἰταλία.

c) Maxime autem in nominibus exteris, quodsi sibilans cum quadam alia consonante coniunctim primam syllabam constituit, Syri illo Olaf prosthetico utuntur, ut ܐܣܛܕܘܣ στάδια, ܐܣܛܘܟܣܐ στοιχεῖα, ܐܣܦܘܓܐ σπόγγια, ܐܣܦܝܪܐ σφαῖρα, ܐܟܣܢܝܐ ξένος. Interdum hoc ܐ prostheticum vocalem non accipit et tum occultatur (§. 27, 2. a.) ut ܐܣܛܘܟܣܐ στοιχεῖα *stukse* legitur neglecto Olaf. Occurrunt vero nobis etiam exempla, in quibus Olaf prosthetice non additur, ita ut ex arbitrio scriptorum pendeat, litteram addere et non addere, ut ܣܛܦܢܘܣ Στέφανος [1]).

2) Litterae media in voce insertio in Syriaco sermone haud raro accidit; praeter ܐ et reliquas *quiescentes*, ܢ quoque et ܗ hanc efficiunt vocum productionem, quam *epenthesin* vocant.

a) ܐ in multis nominibus verborumque formis, praecipue ad geminationem, quam Syri non exprimunt (§. 17, 1.), compensandam. Exempla illa, cum ܐ in iis vocalem suam remittat (§. 33, 1. a.) et quiescens fiat, in epenthesi litterarum quiescentium recensuimus (§. 33, 3. a et b.).

b) ܘ in aliquot nominibus Graecis, propriis maxime, ubi quiescere illud aiunt (§. 33, 3. c.)

c) ܢ, plane ut apud Chaldaeos tanquam Dagesch fortis compensatio in aliis dialectis usurpati, interdum inseritur (§. 17, 4.), ita tamen ut lineam occultantem sibi sub-

1) Apud Hebraeos quoque et reliquos Semitas haec illius litterae prosthesis, quin etiam in Persarum lingua obtinet (*de Sacy* Grammaire Arabe Part. I. 89. p. 41. cll. *Rosenmuelleri* Institut. ad fundament. Ling. Arab. XLIX. p. 28.). Alias litteras ab initio vocibus additas hoc propterea loco non referre licet, quia ad grammatices flexionem pertinent, ut ܗ in ܗܝܡܢ *credidit*.

stratam habeat (§. 20.), neque legendo exprimatur (§. 27, 4. b.), ut ܓܢܒܪܐ, pro ܓܒܪܐ *heros*, Hebr. גִּבּוֹר; ܐܢܬܬܐ *femina*, Hebr. אִשָּׁה; ܐܢܬ *tu*, ܐܢܬܘܢ *vos*, Hebr. אַתֵּן et אַתֶּם. Aliquot verba, in quibus Graeci *uno* ν utuntur, apud Syros recepta hanc litteram *geminant*, ut ܣܘܢܢܘܕܘܣ σύνοδος cet.

d) ܗ in nominibus ex Graeca lingua acceptis et ab ρ incipientibus nonnunquam pro spiritu aspero post litteram illam scribitur, sed occultatur (§. 27, 2. b. δ), ut ܪܗܘܡܝ Ῥώμη; ܪܗܒܘܢܐ ἀῤῥαβών; in aliis vero vocibus, ut ܪܘܕܘܣ Ῥόδος; ܪܓܝܘܢ Ῥήγιον, non ponitur. Sequior Syriasmus in compositis derivationis exprimendae caussa, ܗ pro spiritu aspero vocibus inserit, ut ܣܘܢܗܘܕܘܣ σύνοδος.

3) *Paragoge* sive litterae cuiusdam additio in fine vocum raro tantum adhibetur; praecipue vero ܢ in 1 et 3 Pl. Praet., ut ܥܒܕܘܢ *fecerunt*, ܐܡܪ̈ܝܢ *dixerunt* (f.), ܐܙܠܢܢ *abivimus*.

Zabii in *Imper.* quoque illa utuntur Paragoge, ut ܚܙܘܢ *videte*, ܗܘܘܢ *estote*, ܫܡܥܘܢ *audite*.

Praeter ea apud Syros pauca tantum huius rei exempla reperies, ut ܦܪܥܘܢ, Hebr. פַּרְעֹה *Pharao*; ܫܠܝܡܘܢ, Hebr. שְׁלֹמֹה *Salomo*.

§. 30.

Litterae gutturales.

Litterae ܐ, ܗ, ܚ, ܥ ex gutture quasi protruduntur et propter hanc ipsarum originem singularem, in multis Semiticae linguae dialectis sunt quibusdam insignes proprietatibus, quae inprimis vocalium mutationem spectant. In Syriaca vero dialecto a ceteris litterarum classibus haud multum differunt, quia Syri neque Dagesch forte neque Scheva compositum neque vocales furtivas adhibent, quibus discrimen inter gutturales et reliquas litteras in Hebraico sermone constituitur. Hoc igitur loco de gutturalibus haec tantum sunt tenenda:

1) Gutturales vocali *a* facillime et optime efferuntur, quia qui cum halitu coniunctus est oris hiatus, hanc ipse effert vocalem; syllaba igitur, praecipue vocis ultima, cui gutturalis inest, non alia cum vocali melius quam cum *Pethocho* effertur, nisi natura illius vocalis, quacum syllaba exprimitur, huic mutationi repugnat (§. 36, 3. b.), ut ܦܠܚ *serviens*, pro ܦܠܚ, ܐܪܫܥ *impie egit*, pro ܐܪܫܥ. Proclivitas illa litterarum gutturalium ad vocalem *a* inprimis in fine vocum cernitur et alibi, ubi ex analogia vacuam litteram expectaveris, ut ܪܥܝܢ pro ܪܥܝܢ *pastores*.

2) Quod quidem gutturalibus proprium esse diximus, id etiam in litteram *Risch* cedit ad illas litteras proxime accedentem; amat enim vocalem *Pethocho* eandemque vocalis mutationem ac illae, ut ܐܡܰܪ *dicens*, pro ܐܳܡܰܪ; ܫܕܰܪ *misis*, pro ܫܕܰܪ.

Nec tamen hae leges perpetuo a Syris observantur; obvia enim sunt multa exempla huius generis, uti ܦܚܡܐ pro ܦܚܡܐ *aequalis*.

§. 31.

Litterae quiescentes.

1) Litterae quiescibiles ܐ, ܘ et ܝ, uti apud Hebraeos [1]), ita etiam apud Syros et consonarum et vocalium vices gerunt. Si vocalium signa consonis adiecta sunt, utrumque facillime intelligitur; in textu vero non punctato, qui dicitur, accurata huius rei distinctio aliqua laborat difficultate. Valent in duplici harum litterarum potestate definienda eaedem regulae, quas Hebraei sequuntur [2]). Ubi igitur talis littera consonans est, *mobilis*, ubi vero vocalis est, ibi *quiescens* nominatur. Quies vero earum ex eo repetenda, quod olim vocalium loco adhibitae sunt (§. 9, 1.).

Annot. A nonnullis grammaticis [3]) litterae quiescibiles ܡܩܝܡܢܝܬܐ i. e. φωνήεντα nominantur, quod nomen vocalibus quoque tribuitur (§. 11, 1.); fortasse hae litterae propterea eodem nomine insigniuntur, quod vices vocalium gerunt atque vocales in iis quiescunt. Ab iisdem vero ceterae litterae ܠܐ ܡܬܬܙܝܥܢܐ *non motae*, *quiescentes* nominantur. *Amira* quidem, cum has litteras non solum consonantium, sed etiam vocalium vices in Semiticis linguis gerere non distincte viderit, illam distributionem abiiciendam existimat; sed grammatici ii discrimen, quod inter has et reliquas litteras intercedit, vere intellexisse videntur. Hoc tantum monemus, ne quis illud nomen litterarum quiescentium eo sensu, quo illi sumserunt, etiam a nobis sumi putet; nos, quas illi *vocales* (φωνήεντα) nominarunt, *quiescentes* appellamus; peculiare vero nomen, quo reliquas litteras, ab illis quiescentes nominatas insigniamus, non receptum invenimus.

2) In Syriaca dialecto litterae quiescibiles multo liquidiores sunt, quam in Hebraica; quo fit, ut Syri *Olaf* et *Jud*, quae ex analogia essent vacuae, ab initio vocum quiescere iubeant, atque vocalis tantum sono (*a*, *e* et *i*) efferant, quin etiam huius vocalis signum adpingant, ut ܐܶܡܰܪ *emar* (dixit) pro Chald. אֲמַר, ܐܱܠܳܗܐ *aloho* (Deus) pro Hebr. אֱלֹהִים, ܝܺܠܶܕ *iled* (pepererunt) pro ܝܶܠܶܕ *jiled*.

1) *Gesenii* hebr. Gramm. §. 4. et §. 14.
2) *Gesenii* hebr. Gramm. §. 14, 1.
3) Vid. *Amirae* Gramm. Syr. p. 32.

Annot. Quodsi ܐܢܫܐ aliasque voces cum Olaf initiali sine vocali scriptas vides, ne hoc adversus hanc regulam facere putes; in illa enim voce ceterisque huius generis Olaf in pronuntiatione prorsus praetermittitur sive occultatur (§. 27, 2. a.) et accuratius cum *linea occultante* scribitur (§. 20, 2 et 4.).

3) Quoad *Waw* et *Jud* dialectus Syriaca, uti Chaldaica et Hebraica, accurata esse solet, cum ܘ in vocalibus *o* et *u* tantum et ܝ in *e* et *i* tantum quiescere patiatur; ܐ vero in his tribus dialectis non, uti in Arabica, certae vocalium classi adstringitur, sed in quavis vocali longa quiescere potest, attamen in variis vocalis *a* speciebus, fere nusquam alia quiescit littera, nisi Olaf (§. 12, 1.).

4) Cum ܥ apud Syros mollius (§. 13. *Annot.* 6) et saepius uti Olaf pronuntietur (§. 21, 4.), interdum etiam similiter tractari ac litteram quiescibilem iam vidimus (§. 12, 2. Annot. 4.); nequit igitur ab initio vocis sine vocali poni, quod linea subiecta indicatur (§. 21, 4.); itaque ܥܗܕ *meminit* pro ܥܗܕ uti ܐܟܠ *edit* pro ܐܐܟܠ, ܥܕܪ *profuit*, ܥܗܪ *lascivus fuit*.

De ܗ in Syriaco sermone semper *mobili* serioribus tamen temporibus in *e* et *ai* quiescente, vide §. 12, 2. Annot. 5.

§. 32.
Litterae otiantur.

Antequam ad mutationes progrediamur, quas litterae quiescentes subeunt, necesse est, ut easdem litteras alio respectu animadvertamus. Multa enim inveniuntur exempla, in quibus litterae illae post litteram vocali destitutam aut aliam quiescentem efferri nequeunt et orthographiae aut etymologiae gratia scribuntur: tunc *otiari* dicuntur. Litterae vero utraeque, quae *quiescunt* et eae, quae *otiantur*, in loquendo non audiuntur; interest tamen hoc inter *quietem* et *otium*, ut quiescentes praecedentis vocalis sonum induant, quasi vocalescant, inque vocalis sonum recipiantur; otiantes contra plane non audiantur neque ullo audito vocalis sono. Ab *occultantibus* utrasque diversas esse, supra monuimus (§. 20, 2. et 27, 1.). Quae occultantur, pronuntiari facile possent, ut ܓܢܒܪܐ (fortis) posset legi *ganboro*, sed usus loquendi postulat, ut littera occultanda in pronuntiatione negligatur, et in exemplo allato *gaboro* legatur; quae vero otiantur litterae, pronuntiari non possunt, ut apparebit ex singulis, quae allaturi sumus, exemplis. Otiatur igitur

1) *Olaf* in pronominibus ܐܢܬܘܢ et ܐܢܝܢ Participio adiectis Praesentis formandi caussa (§. 49.), ut ܩܛܠܝܬܘܢ ܐܢܬܘܢ *kot'litun* et ܩܛܠܢ ܐܢܝܢ *kot'loten* (vos interfi-

citis mi et f.), ultimo etiam vocis praecedentis Nun non audito. Interdum etiam quiescentium mutationibus (§. 33, 1. a.) efficitur, ut Olaf otietur; sicuti in vocibus ܡܐܐ *mo* (centum), ܛܡܐܐ *tamo* (foedatus).

2) *Waw* in terminatione verborum, vocali nulla praecedente, ut ܩܛܠܘ *k'tal* (interfecerunt), ܩܛܘܠܘ *k'tul* (interficite). Hoc autem Waw otiosum saepe omittitur et prorsus abiicitur (§. 28, 3. b.). Otiatur Waw etiam in nonnullis nominibus post aliud Waw in *u* quiescens (§. 27, 2. b. Annot.), ut ܫܘܘܕܝܐ *schudojo* (promissio), ܫܘܘܕܥܐ *schudoo* (indicatio), ܫܘܘܚܪܐ *schuchoro* (cunctatio) [1].

3) Jud quoque a) in terminationibus verborum saepissime otiatur, ut ܩܛܠܬܝ *k'talt* (interfecisti, f.), ܩܛܠܝ *k'tal* (interfecerunt, f.), ܩܛܘܠܝ *k'tul* (interfice, f.), ܬܩܛܘܠܝܢ *tektul* (interficiet f.).

b) in pronomine ܐܢܬܝ *at* (tu, f.) et in suffixis ܝ, ܟܝ, ܝܟܝ, ܗܝ, ܘܗܝ, ܝܗܝ, ut ܡܠܟܝ *malk* (rex meus), ܦܩܕܬܢܝ *pakdan* (me visitasti), ܪܚܡܟܝ *rochmech* (amicus tuus, f.), ܟܬܒܟܝ *k'thobhech* (liber tuus, f.), ܪܓܠܝܟܝ *reghlaik* (pedes tuae, f.), ܣܗܕܘܗܝ *sohdau* (testes eius), ܩܛܠܬܝܗܝ *k'taltoi* (interfecisti eum).

c) in nonnullis substantivis et adverbiis, ut ܐܬܡܠܝ *ethmol* (heri), ܐܡܬܝ *emath* (quando?), ܫܠܝ *schel* (tranquillitas) et in similibus nominibus tertiae Jud in statu absoluto fere non usitatis, quorum tamen status emphaticus (§. 92.), in quo solo obvia sunt, ad formam huius generis referendus, ut ܐܠܝܐ *eiulatus*, ܒܟܝܐ *fletus*, ܠܠܝܐ *nox*, quae sine Olaf ܐܠܝ, ܒܟܝ, ܠܠܝ concipienda videntur.

Annot. 1. In exemplis illis Waw et Jud cum praecedente vocali *u* et *i* (furtivo saltem ac dimidiato sono) olim, ab antiquis Aramaeis, esse lecta, postea hanc vocalem in fine obsolevisse atque in pronuntiatione a Syris neglectam, scribendo tamen Waw et Jud expressa esse tum distinctionis, tum servandae originis caussa, *Michaelis uterque* [2]), uti nobis quidem videtur, magna cum probabilitate existimarunt. In dialecto enim Arabica formae huius generis حلي, حلي, غلو scribuntur in fine sine vocali, sed in sermone vulgari *ch°li*, *ch°li*, *gh°li*, uti in Hebraica lingua פְּרִי aliaque, pronuntiantur [3]). Christi

---

1) *Opitius* (Syriasm. p. 8.) *Waw* non otiari, sed mobile esse putavit; quod cum non probaverit et antiquorum grammaticorum testimonia repugnent, falsum diiudicare nil moramur.

2) Chr. Bened. in Syriasmo p. 9. et I. D. in Grammat. Syriac. p. 59.

3) *Francisc. de Dombay.* Grammat. Arabic. Mauritan. p. 76. cll. *Wahl* Elementarbuch fuer die Arabische Sprache und Litteratur. p. 94.

temporibus in lingua Aramaea illae litterae, quas otiari diximus, cum vocali efferebantur, ut ἠλὶ, ἠλὶ, λαμὰ σαβαχθανί; Matth. 27, 46. cll. Marc. 15, 34.; ταλιθὰ κοῦμι; Marc. 5, 41.; ῥαββουνί; Joh. 20, 16. In his vocibus suffixum ـِ et ـَن *i* et *ani* pronuntiatur, neque tamen inde aliquid certi sequitur, cum etiam illa opinio magnam prae se ferat veritatis speciem, a Iudaeis hunc morem non omnibus Aramaeis solennem, suffixa illa in fine cum vocali pronuntiandi, ex antiqua Hebraea lingua conservatum esse [4]). Syriaca igitur dialectus ut in aliis rebus ab reliquis Aramaicae linguae dialectis recessit, ita etiam in hac litterarum Waw et Jud pronuntiatione.

Annot. 2. Jud in suffixis sub b) et in vocibus sub c) allatis tum fit mobile, cum ܗܘ pro verbo substantivo aut praeter necessitatem ponitur, eiusque He occultatur, ut ܗܘ ܦܓܪܝ *pagher'ju* (corpus meum est), Io. C. 51; ܗܘ ܒܟܝ *bechju* (lacrymatio est) Ies. 45, 14.

Annot. 3. *Leusdenus* [5]) usitatam pronuntiationem, ex qua quiescibiles otiantur, reprehendit, quod a nonnullis tantum ex recentioribus grammaticis, quia in libris Syriacis syllabas eius generis nusquam vocalibus notatas viderint, sit recepta; ipse autem cum *Buxtorfio* [6]), *Hottingero* [7]) aliisque omnia exempla, ubi quiescibiles otiantur, vult pronuntiari. Cuius rei argumenta haec sunt:

a) „*Christi tempore in formis illis Jud est pronuntiatum.*" Recte quidem; Iudaei Aramaea sane dialecto utebantur, Syriaca autem lingua postea magis est exculta, praecipue inde a II. p. C. n. saeculo; ab Iudaeorum igitur pronuntiatione certi quidquam de illa, quae Syris fuerit, colligere non possumus. Praeterea omnibus linguis accidit, ut temporis decursu voces ipsarum et formae magis contrahantur.

b) „*Si hae ultimae syllabae non pronuntiantur, magna oriretur confusio; auditor lectorem non recte intelliget.*" Quamvis ambiguitatem illo more admitti infitiari nequeas, tamen et hoc tibi est fatendum, ex connexu eum quoque, qui non legit, sed modo audit, quid scriptor aut orator voluerit, cogniturum esse, v. c. utrum *p'kud* Plur. m. (ܦܩܘܕܘ) aut f. (ܦܩܘܕܝ), an Sing. (ܦܩܘܕ) sit. Quin etiam in reliquis linguis tam in cognatis quam prorsus alienis atque diversis multa singulis in rebus inveniuntur, quae obscuritatis aliquid et ambiguitatis relinquunt, nihilo tamen minus conservantur et retinentur. Nostrum igitur non est in linguae emortuae pronuntiatione aliquid constituere, etiamsi hoc modo ambiguitatem quandam tollere possimus.

c) „*In Chaldaica syllabae illae pronuntiantur, ergo etiam in Syriaca videntur pronuntiandae, quia est maxima convenientia inter Syrorum et Chaldaeorum affixa et terminationes.*" Quamvis dialectorum in primis Chaldaicae analogia ad linguae Syriacae illustrationem multum valeat, invenies tamen plura in utraque dialecto

---

4) Versio quidem Syriaca Graeca presse reddit, sed vocem ἠλὶ in locis laudatis ܐܠܝ *Deus!* sine suffixo et ܝ vocali *i* reddita.

5) Schola Syriac. p. 62. sq.

6) Gramm. Chald. et Syr. p. 9, alias; argumenta autem non attulit Buxtorfius, sed solam Chaldaicae linguae analogiam respexisse videtur.

7) Gramm. Chald. Syriac. praefat. * 5 et p. 68.

diversa (§. 2, 3.). Nimium igitur, hoc est, nihil probat haec argumentatio de similitudine utriusque dialecti desumta.

d) Obiicientibus denique, in Syrorum scriptis illas litteras vocali destitutas esse, *Leusdenus* „*multas alias syllabas*, respondet, *et voces*, *quae non punctantur*, *nihilominus leguntur*; *illa autem exempla non punctarunt*, *quia unusquisque facile* ܝ *per i et* ܘ *per u potuit pronuntiare*.“ Bene quidem; sed *Amira* aliique grammatici e Syria ipsa oriundi in illis exemplis *Jud et Waw* non solum legendo non exprimunt, sed addunt etiam, illa non legenda esse [8]). Hunc in finem *Abraham Ecchellensis* [9]) ait: ܝܘܕ ܕܡܬܟܬܒܐ ܘܠܐ ܡܬܩܪܝܐ ܒܗܠܝܢ. ܐܬܡܘܠ. ܡܢܐܬܡܘܠ. ܐܫܬܟܚܬ. ܐܢܬܝ. ܐܡܬ. ܘܒܦܪܨܘܦܐ ܗܠܝܢ ܕܡܠܬܐ ܥܒܕܬ ܐܢܬܝ. ܥܒܕܬ. ܥܒܕܬ ܗܘܝܢ. ܬܥܒܕܝ ܗܘܝ. ܥܒܕܝ ܐܢܬܝ. ܥܒܕܝ ܐܢܬܝܢ. ܘܒܦܪܨܘܦܐ ܩܕܡܝܐ ܘܬܪܝܢܐ ܚܕ ܢܩܒܐ ܕܦܘܢܝܐ ܚܕ ܘܕܕܡܝܢ ܠܚܕ ܐܝܟ ܟܬܒܝ. ܡܟܬܒܘܬܝ. ܟܬܒܟܝ. ܡܟܬܒܘܬܟܝ. i. e. *Jud*, *quod scribitur*, *non legitur in his*: *ethmol*, *menothmol*, *escht'kadh*, *at'*, *emath*, *et in his personis* (*verbi*): *ĕbhat at*, *obhdath*, *ĕbhadh honen*, *tebedh hoi*, *ebhedh at*, *ebhedh aten*; *et in prima et secunda persona Sing. f. suffixi Sing. et in iis quae Singulari similia*, *ut k'tobh*, *machvoth*, *k'thobech*, *machvothech*. Hanc sententiam commendant etiam *Barhebraei* hac de re praecepta, quippe qui [10]) haecce docet:

ܘܠܢܩܒܬܐ ܐܢ ܦܩܕܬ . ܒܦܘܩܕܢܐ ܐܘܣܦܝܗ ܝܘܕ .
ܘܒܡܠܬܐ ܠܐ ܬܦܩܝܗ . ܐܠܐ ܫܒܘܩ ܫܠܝܐ ܫܠܝܘܗܝ .
ܘܐܡܪ ܩܘܡ ܠܒܘܫ ܐܦ ܛܪ . ܛܒ ܥܓܪ ܐܡܪ ܐܝܬܝ .
ܘܟܕ ܦܩܝܕܐ ܣܓܝܐܝܢ . ܡܫܠܝܐ ܘܘ ܐܘܣܦ ܠܗܘܢ .
ܐܘ ܥܡ ܘܘ ܐܘܣܦ ܐܦ ܢܘܢ . ܘܐܡܪ ܐܠܦܘ ܘܐܠܦܘܢ .
ܗܘ ܗܟܢܐ ܘܠܢܩܒܬܐ . ܡܢ ܣܓܝܐܘܬ ܦܩܕܬܐ .
ܡܫܠܝܐ ܝܘܕ ܐܘܣܦ ܠܗܝܢ . ܘܫܪܐ ܕܬܘܣܦ ܝܘܕ ܢܘܢ .
ܘܬܐܡܪ ܐܚܘܬܐ ܥܓܪܝ . ܘܛܒܝ ܘܐܡܪܝ ܘܠܒܫܝ ܘܐܝܬܝ .

i. e. *Et feminae si imperas*, *in Imperativo addas Jud*, *in pronuntiatione autem illud non efferas*, *sed quiescere illud sine*; *dic igitur*: *kum*, *l'bhasch*, *et tar*, *tebh*, *aghar*, *ĕ'mar*, *ithar*. *Si vero*, *quibus imperatur*, *plures sunt*, *quiescens Waw iis addas*, *aut cum Waw etiam Nun*, *et dicas*: *alef et alfun*. *Similiter etiam in fem. si imperas pluribus*, *quiescens Jud iis addas*, *et licet Jud etiam Nun adiungere*; *dices ergo*: *achvotho agar*, *et tebh*, *ĕ'mar*, *l'bhasch*, *ithar*.

Cui haec perspicua non satisfaciant, eum relegamus ad alia eiusdem Barhebraei loca [11]), ubi loquitur:

8) Cfr. *Amirae* Gramm. Syriac. p. 26.

9) Gramm. Syr. p. ܛ i. e. 9.

10) Gramm. metr. Cod. Gott. p. 97. sq.

11) Gramm. metr. Cod. Gott. p. 116—119.

ܡܛܠ ܗܝ ܕܐܫܘܝ ܦܘܫܐ. ܡܠܬܐ ܕܚܕ ܘܣܓܝܐܐ.
ܒܡܡܠܠܐ ܘܠܘ ܒܟܬܒܬܐ. ܕܡܫܠܡܐ.

i. e. *De eo quod aequet verbi Sing. et Plur. in pronuntiatione neque tamen in scriptione*; et

ܡܛܠ ܗܝ ܕܐܫܘܝ ܦܘܫܐ ܡܠܬܐ ܕܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ
ܒܡܡܠܠܐ ܘܠܘ ܒܟܬܒܐ:

i. e. *De eo, quod aequet verbi masc. et fem. in pronuntiatione, neque vero in scriptura.*

De suffixo *Jud* Barhebraeus peculiarem regulam non attulit; sed quae de afformativis monuit, illius suffixi pronuntiationem satis definiunt; ne autem aliquid praetermisisse videamur, alius grammatici de eo praecepta transcribere lubet. Ita enim *Isaac Sciadrensis* [12]) expressis verbis refert inter litteras, quae scribuntur, neque tamen pronuntiantur, Waw et Jud:

ܘܐܘ ܠܐ ܡܬܩܪܝܐ ܒܗܠܝܢ . . . ܘܒܐܣܟܡܐ ܕܣܓܝܐܐ ܕܥܒܪܐ ܘܦܘܩܕܢܐ. ܐܝܟ ܦܩܕܘ. ܦܩܘܕܘ . . . . ܝܘܕ ܠܐ ܡܬܩܪܝܐ ܒܗܠܝܢ . . . . ܘܒܫܘܬܦܐ ܕܫܡܐ ܐܝܟ ܟܬܒܝ. ܣܝܦܝ. ܚܒܪܝ. ܛܪܥܝ. ܘܒܐܣܟܡܐ ܕܣܓܝܐܐ ܢܩܒܬܐ ܕܥܒܪܐ ܘܦܘܩܕܢܐ. ܐܝܟ ܦܩܕܝ. ܦܩܘܕܝ. ܫܒܩܝ. ܫܒܘܩܝ. i. e. *Waw non legitur in hisce: . . . . et in formis Plur. Praet. et Imper. ut p'kadh, p'kudh . . . . . Jud non legitur in hisce: . . . et in suff. nominis, ut k'thobh, saif, chabhr, tar', et in formis Plur. fem. Praet. et Imper., ut p'kadh, p'kudh, sch'bhak, sch'bhuk.* Itaque ne *Ambrosii* quidem auctoritas, qui Jud et Waw in suffixorum et afformativorum fine vocalis signo modo adiecto, modo praetermisso, semper pronuntiatur [13]), contra illa testimonia aliquid valet.

§. 33.

Litterarum quiescentium mutatio.

Ea, quae litteris quiescentibus propria sunt (§. 31.), varias efficiunt mutationes, quae in omnium vocum praecipue in quorundam verborum irregularium flexione (Verbi quiescentis, §. 72—77.) maximi sunt momenti. Hae autem mutationes, etiam ad reliquas orationis partes pertinentes, *quietem*, *permutationem*, *epenthesin*, et *elisionem* complectuntur.

1) Litterae quiescibiles mollem consonantis sonum amittunt, et *in vocalem recipiuntur*, in Syriaca lingua tum inprimis,

a) cum littera quiescibilis post litteram vacuam ponitur, ubi syllabae, ut *nesch-al*, *t'ino* orirentur; tum enim transfert suam vocalem sub litteram vacuam, ut ܠܐܕܗܘܡ *ledhom*

---

12) Gramm. ling. Syriac. p. ܝܐ i. e. 11 sq.

13) Introduct. in Chald. ling. fol. 97. a. ܛܘܒܘܗܝ *Tubauhi*; fol. 97. b. ܠܝܬܝܗܘܝ *lithevi*; ibid. ܠܒܪ ܡܢܝ *praeter me*; fol. 94. a. ܩܘܡܘ *Quomu*; ibid. ܘܐܬܡܠܟܘ *vethmalachu*.

pro ܠܐܳܕܳܡ *l'odhom* (Adamo); ܢܶܫܐܰܠ *ne-schal* pro ܢܶܫܐܰܠ *nesch-el* (quaeret); ܬܺܐܢܳܐ *tino* pro ܬܺܐܢܳܐ *t'ino* (ficus); ܒܽܘܪܚܳܐ *bur-cho* pro ܒܐܽܘܪܚܳܐ *b'urcho* (in via); ܒܺܐܝܕܳܐ *bi-dho* pro ܒܐܺܝܕܳܐ *b'i-dho* (in manu). Deinde

b) Cum littera quiescibilis *in fine syllabae* legitur et ex analogia Hebraicae dialecti cum Scheva esset notanda, ut ܡܶܕܰܥ *cognoscere* pro מֵידַע, ܥܶܐܕܳܐ *festum* pro עֵדְעֵידָא; ܡܐܡܰܪ *dicere* pro מֵאמַר. Praecipue vero quiescit quiescibilis, si non solum ipsa, sed etiam quae praecedit littera, simul vocali destituta est, ut ܫܐܶܠܬܽܘܢ pro ܫܶܐܠܬܽܘܢ = תְּשָׁאֲלוּן *petetis*; ܚܰܕܘܽܬܳܐ pro ܚܰܕܘܬܳܐ *gaudium*; ܙܳܢܺܝܬܳܐ pro ܙܳܢܺܝܬܳܐ (וְזָנִיתָא) *meretrix*; ܚܰܝܽܘܬܳܐ *chajutho* pro ܚܰܝܘܬܳܐ *chajv'tho* (bestia); ܛܽܘܠܺܝܩܳܐ *tuliko* pro ܛܽܘܠܝܩܳܐ *tulj'ko* (insignis). Sic etiam ܓܒܺܝܬܳܐ pro ܓܒܺܝܬܳܐ *electa*, a ܓܒܳܐ ; ܥܽܘܪܩܟܽܘܢ pro ܥܽܘܪܩܟܽܘܢ, *fuga vestra*; ܡܶܫܬܝܗܽܘܢ pro ܡܶܫܬܝܗܽܘܢ = מִשְׁתְּיָהוֹן *potus illorum*; ܡܰܥܝܢܳܐ pro Hebr. מַעְיָן *fons*.

c) Olaf et Jud, cum in dictionis initio pro Scheva semper habeant ˉ, ˊ et ˙ (§. 31, 2.), hanc quoque vocalem, si littera vocali destituta prosthetice (§. 29, 1.) adiungitur, ad illam litteram vacuam remittunt atque quiescunt, ut ܡܶܐܟܰܠ *me-chal* pro ܡܐܶܟܰܠ *m'echal* (edere), ܘܰܐܠܳܗܳܐ *wa-lo-ho* pro ܘܐܰܠܳܗܳܐ *w'a-loho* (et Deus); ܐܶܬܺܝܠܶܕ *ethi-ledh* pro ܐܶܬܝܺܠܶܕ *eth-iledh* (natus est); ܘܺܝܬܶܒ *wi-thebh* pro ܘܺܝܬܶܒ *w'ithebh* (et sedit).

d) Magna Syrorum libertas in litterarum ܝ ܘ ܐ quiete inde quoque praecipue apparet, quod etiam tum, cum duae litterae huius generis concurrunt et prior mobilis sit necesse est, posterioris vocalis remittitur, ita ut haec superflua fiat et otietur (§. 32, 1. 2.), ut ܡܐܐ *mo* pro ܡܝܐ *m'jo* (centum); ܬܐܐ pro ܬܐܐ *gramen*; ܣܢܐܐ pro ܣܢܐܐ *odium*; ܡܬܠܐ pro ܡܬܠܐ *parabola*; ܣܢܝ pro ܣܢܝ *osores mei*.

2) Contractione tali facta quiescibiles *Jud* et *Waw* plerumque in *longa* quiescunt vocali. *Olaf* vero ubique etiam media in dictione litterae vacuae, quam sequitur, suam tribuit vocalem et in illa, quaecunque fuerit, quiescit, uti praeter exempla iam allata in ܠܐܝܬ *līth* pro ܠܐܝܬ *l'ith* (defatigatus sum); ܟܐܒ (dolor) pro ܟܐܒ, ܓܐܒܐ (cisterna) pro ܓܐܒܐ, ܕܐܒܐ (lupus) pro ܕܐܒܐ.

Facillima est mutatio, si vocalis, quae iam ante contractionem in syllaba erat, quiescibili respondet; si vero quiescens Waw et Jud cum vocalibus ad aliam classem pertinentibus concurrit, cum his diphthongos efficere solet (§. 12, 4.).

Nonnunquam etiam littera in vocali sua quiescens rursus *mobilis* redditur, quod tunc fit, cum vocalem accipit, ut ܡܰܚܙܝܳܐ *machs'jo* (aspectus) stat. emph. a voce ܡܰܚܙܐ, ܓܰܠܝܳܐ a ܓܳܠܐ *revelans*; ܨܠܘ in plur. ܨܰܠܘܶܢ *zalvon* (preces); a Sing. ܩܳܪܺܝ *kori* Plur. ܩܳܪܝܶܢ *kor-jon* (trabes).

5) Cum plures litterarum quiescentium eidem vocalis sono respondeant, hae saepius, pronuntiatione haud mutata, in scribendo invicem permutantur.

a) ܐ et ܘ. In coniugg. Afel et Schafel earumque passivis ܐ regulariter mutatur in Waw (§. 72.), ut ab ܐܟܠ (comedit), ܐܘܟܠ pro ܐܐܟܠ *cibavit*; ܐܬܬܘܟܠ pro ܐܬܬܐܟܠ *cibatus est*, sic et ܡܘܟܠ et ܐܬܡܘܟܠ pro ܡܐܟܠ et ܐܬܡܐܟܠ. In nominibus nonnullis ܐ commutatur cum Waw, ut ܡܘܚܪܐ *cunctatio* pro ܡܐܚܪܐ a verbo ܐܚܪ, quo in exemplo eiusque similibus Waw simul otiatur (§. 32, 2.). In aliis quoque vocibus haec commutatio invenitur, ut ܠܐ *non* et ܠܘ (Rom. 8, 12).

b) ܐ et ܝ commutantur. α) In coniugg. Afel et Schafel earumque passivis ܐ interdum transit in Jud (§. 72.), ut ܐܝܬܝ *adduxit* a verbo ܐܬܐ *venit*, et in Afel Iudaizante ܗܝܡܢ, Hebr. הֶאֱמִין *credidit*, a verbo אָמַן. Similiter in nonnullis nominibus, ut ܪܝܫܐ, Hebr. ראש, *caput*. β) ܐ in Paël et Ethpaal cum Jud permutatur, ut ܛܢܦ *polluit* et ܐܬܛܢܦ *pollutus est* a ܛܢܦ *immundus fuit*; frequentissime vero γ) ܐ transit in Jud, ut ܚܕܝ pro ܚܕܐ *gavisus est*; ܕܟܝ *purum reddidit* a ܕܟܐ *purus fuit*. Idem fit δ) ante terminationem emphaticam (§. 92.), vel femininam ܬ (§. 83.), ut a ܡܪܐ fit emphat. ܡܪܝܐ *dominus*, a ܓܒܐ *electus*, ܓܒܝܬܐ *electa*.

c) ܘ et ܐ. Media radical. ܘ transit in ܐ in Part. Peal Sing. m., ut ܩܐܡ pro ܩܘܡ *stans*.

d) ܘ et ܝ. ܘ transit in Jud α) plerumque in coniugg. Paël et Ethpaal, ut ܩܝܡ pro ܩܘܡ *stabilivit*, ܐܬܩܝܡ pro ܐܬܩܘܡ *stabilitus est*; β) in Part. Praes. Peal ante syllabam auctricem, ut ܩܝܡܐ *stans* (fem.), ܩܝܡܝܢ et ܩܝܡܢ *stantes* (Plur. m. et f.), pro ܩܘܡܐ, ܩܘܡܝܢ et ܩܘܡܢ.

e) ܝ et ܐ. ܝ Post praeformativa Inf. et Fut. Peal cum Olaf commutatur, ut ܠܡܐܠܕ pro ܠܡܝܠܕ *parere*; ܬܐܠܕܝܢ pro ܬܝܠܕܝܢ *paries* (f.) a verbo ܝܠܕ.

f) ܝ et ܘ. Jud regulariter transit in Waw α) in coniugg. Afel et Schafel earumque passivis, ut ܐܘܠܕ *generavit*, ܐܬܬܘܠܕ *generatus est* pro ܐܝܠܕ et ܐܬܬܝܠܕ, a verbo ܝܠܕ *peperit*, ܐܘܕܥ *nuntiavit*, ܐܣܬܘܕܥ *intellexit* pro ܐܝܕܥ et ܐܣܬܝܕܥ a verbo ܝܕܥ *scivit*. β) in nominibus quibusdam derivativis, ut ܡܘܗܒܬܐ *donum* a ܝܗܒ *dedit*; ܡܘܒܠܐ *onus* a verbo ܝܒܠ in coniug. Afel *duxit*; ܡܘܠܕܐ *partus* a verbo ܝܠܕ. Sic in nominibus ܡܘܕܥܐ *indicatio* et ܡܘܥܕܐ *promissio*, ubi Waw simul otiatur (§. 32, 2.), a verbis ܝܕܥ et ܝܥܕ derivatis.

Permutationes quiescibilium, quatenus consonantium vices gerunt et cum aliis litteris commutationem subeunt, videas §. 25, 4. c. et 5. c. d.

4) Quiescentes litterae cum non audiantur, sed vocalem tantum producere soleant, interdum hanc ob caussam etiam vocibus *inseruntur* iis, quarum radici non inerant. Itaque

a) *Olaf* multis verbis inseritur, quae in Chaldaica dialecto littera quadam geminanda utuntur, signo vero duplicationis sublato litterae geminandae litteram א geminationis loco postponunt (§. 17, 4), ut ܡܩܐܒܠ, *Michael.* Chrestomath. pag. 99. ed. 1. pro ܡܩܒܠ *acceptio*, Chald. מְקַבָּל sive מְקַבַּל; ܡܣܐܬܐ *libra*, ibid. pag. 103. pro ܡܣܬܐ.

b) Idem Olaf in voce ܬܐܓܪܐ *mercator* aliâs ܬܓܪܐ scripta inseritur; ܢܐܩܘܛ ܒܗ *taedebit eum* aliâs ܢܩܘܛ ܒܗ, ܐܬܩܐܛ *displicuit*, Marc. 14, 4. a verbo ܩܛ. Quibus in verbis iisque similibus ex magna formae similitudine cum verbb. ''ܥܘ ista scribendi ratio exorta esse videtur, quam praecipue plura nomina a Verbis ''ܥܥ derivata sequuntur, ut ܛܐܒܐ, id quod ܛܒܐ *fama*; ܬܐܒܝܠ *orbis terrarum*, cfr. תֵּבֵל.

In carminibus nonnullae voces metri caussa ܐ in *e* quiescens in principio post ܒ, ܕ, ܘ et ܠ serviles accipiunt: ܫܬܐ *sex*, ܫܛܪܐ *scheda, syngrapha*, ܟܒܪ *fortasse*; uti ܒܐܫܬܐ *in sex* apud Ephraemum [1]).

Graecae voces in Syriacum sermonem translatae ad *α* exprimendum litteram Olaf quiescentem accipiunt, ut ܛܐܓܡܐ τάγμα, ܕܐܦܢܐ δάφνη, ܡܐܛܠܠܐ μέταλλα 1 Macc. 8, 3. ܕܘܓܡܐܛܐ δόγματα Assem. T. I. p. 166.; in meliori quidem et antiquo Syriasmo rarius, in sequiore vero persaepe etiam pro *αι* ut ܩܐܪܘܣ καιρός, ܩܦܐܠܐܐ κεφάλαια; praecipue pro terminatione Plur. *αι*, ut ܛܝܡܐ τιμάι, ܢܐܘܛܐ ναῦται. Olaf ponitur etiam pro *ε*, ut ܩܢܟܪܐܘܣ Κεγχρεαῖς Act. 18, 18.

c) Waw et Jud in nominibus exteris scribendis, propriis maxime persaepe ut matres lectionis ponuntur pro *o* et *i*, ut ܩܘܪܢܝܠܝܘܣ Κορνήλιος, ܬܪܘܢܘܣ θρόνος, ܣܦܛܝܡܝܘܣ Σεπτίμιος, vel ܐܬܝܢܘܣ Ἀθηνᾶς.

Simili modo ܗ quiescens in sequiore Syriasmo pro Graeco *ε* derivationis exprimendae studio ponitur, ut ܐܣܦܗܩܘܠܐܛܘܪ σπεκουλάτωρα, ܦܛܘܠܗܡܐܝܘܣ Πτολεμαῖος, ܙܒܗܕܐܝܘܣ Ζεβεδαῖος.

d) In nonnullis nominibus, etiam particulis, *Jud praecedente Pethocho*, in statu vero emphatico in syllabam ܝܐ commutatum, per paragogen adiicitur, ut ܣܘܣܝܐ *equus*, Hebr. סוּס [2]), ܐܠܘ et ܐܠܘ *si*.

e) Waw quiescens assumunt nomina nonnulla ante suffixa, ut ܐܒܘܢ *pater noster* ab ܐܒܐ,

1) Cfr. *Amirae* Gramm. Syr. p. 27—28.

2) Cum hac syllaba auctrice noli aliam confundere, qua adiecta Syri fingunt nomina abstracta; vid. §. 87 et 89.

ܐܚܘܟ *frater tuus* ab ܐܚܐ et ܚܡܘܗܝ *socer eius* a ܚܡܐ. Idem apud *Zabios* valet de his nominibus.

5) Interdum vero eandem ob caussam quiescentes, etiamsi in radice sint datae, prorsus *excidunt*, quod accidit

a) litterae Olaf in voce ܢܡܢ ܠܗ *taedebit eum* Luc. 18, 1. Act. 9, 38. pro ܢܡܐܢ sive ܢܡܐܢ a verbo ܡܐܢ *taedet*. Etiam prima radicalis in verbo flectendo excidit aut certe excidere potest (§. 72.), ut ܡܠܦ pro ܡܐܠܦ et hoc pro ܡܐܠܦ *docens*; ܢܠܦ *docebit* pro ܢܐܠܦ; in 1. Fut. Sing. verborum ''ܦܐ hoc regulariter fieri solet; ergo ܐܟܘܠ *edam* pro ܐܐܟܘܠ, ܐܡܪ *dicam* pro ܐܐܡܪ. Similiter in Imper. coni. Afel et Paël verborum ''ܠܐ ante suffixa, ut ܚܘܢ *ostende nobis* pro ܚܘܐܢ, ܐܚܝܢܝ *vivifica me* pro ܐܚܝܐܢܝ.

In Zabiorum libris duae voces saepius hanc ob caussam per *crasin* coniunguntur, ut לאעבריא pro ܠܐ ܐܥܒܪܝܗ *non transibo illud.*

b) Waw et Jud praecipue in verbis primae aut mediae quiescentis eorumque derivatis excidere solent, ut ܡܕܥ *cognoscere* pro ܡܝܕܥ, ܟܢܫܐ *ecclesia, conventus* pro ܟܢܘܫܬܐ a verbo ܟܢܫ; ܩܡ pro ܩܘܡ *stetit*, ܡܩܡ *stare* pro ܡܩܘܡ.

Quando quiescibiles tanquam *consonae* excidant docet §. 28, 2. a. b. et 3. b.

II. *Vocalium mutationes.*

§. 34.

Uti in omnibus linguis, ita et in Syriaca vocalium mutationes ex quibusdam legibus in cunctis orationis partibus similiter observatis naturaeque et rationi singularum vocalium consentaneis fieri solent; quae igitur §. 15. allata sunt, necessarium huius rei fundamentum constituunt. Cum autem non omnes vocales mutari possint aut debeant, primum, quae prorsus nullam admittant mutationem, deinde vero, quando et quomodo reliquae mutentur, explicaturi sumus. Cuius rei caussa et in vocum incrementis et contractione vel diminutione, et in quibusdam euphoniae praeceptis versatur; minus dialectorum vis huc pertinet, toni denique locus an apud Syros in vocalibus mutandis aliquid valuerit, non liquet.

§. 35.

Vocales impurae.

Vocales *invariabiles* sive *impurae*, quae abiici aut cum aliis permutari nequeunt, sed manent, etiamsi vox litteris auctricibus incrementa capiat, hae fere sunt:

1) Vocales, quae in homogenea lectionis matre quiescunt (§. 12, 2.), ut

ܩܛܝܠ *interfectus*, Plur. ܩܛܝܠܐ; ܙܥܘܪ *parvus*, emph. ܙܥܘܪܐ; ܩܢܘܡܐ *substantia*, ܒܩܢܘܡܗ *in se ipso* (propr. *in substantia sua*); ܒܝܫ *malus*, ܒܝܫܐܝܬ *male*. Qua in re nihil refert, etiamsi littera illa quiescibilis exciderit, ita ut vocalis implicite tantum in ea quiescere possit, uti ܦܨܝ pro ܦܨܐܢܝ *eripe nos*, a ܦܨܐ *eripe*; ܛܒ pro ܛܐܒ, *bonus*, emph. ܛܒܐ. Sic ܡܣܟܢܐ a ܡܣܟܢ *pauper*; ܐܚܪܢܐ ab ܐܚܪܝܢ *alius*.

Excipias tamen ܘ, quod saepius breve est (§. 13, 4.), atque interdum abiicitur, permutatur aut transponitur, quamvis fulcro, sine quo scribi nequit, utatur, ut in Fut. Peal ante ܝ, ܘ et ܢ, ergo ܬܣܥܘܪ *visitabis* (m.), ܬܣܥܪܝܢ *visitabis* (f.) pro ܬܣܥܘܪܝܢ; similiter in nominibus ܝܘܡ *dies*, emph. ܝܘܡܐ; ܒܘܪܟ, emph. ܒܘܪܟܐ *genu*.

Aliae quoque vocales, praeter *o*, in homogenea quiescibili quiescentes, quamvis non prorsus abiiciantur, interdum tamen cum aliis aut diphthongis permutantur, ut ܥܝܢ *oculus*, emph. ܥܝܢܐ, ܒܝܬ emph. ܒܝܬܐ *domus*.

2) Abiici aut mutari quoquam modo nequeunt vocales illae, post quas ex analogia Hebraicae et Chaldaicae dialecti Dagesch forte poni debuisset; quamvis enim occidentalis Syriae incolae et sermo elegantior Dagesch forte non admittant (§. 17, 1.), in hac tamen re dialectos cognatas sequuntur; ut ܥܡ *populus*, emph. ܥܡܐ, ܓܦ *ala*, emph. ܓܦܐ (a radice ܓܦ pro ܓܦܦ); ܝܡ, emph. ܝܡܐ *mare*; ܩܕܝܫ, Plur. ܩܕܝܫܝܢ, cfr. Chald. קַדִּישׁ *sanctus*. Immutari nequeunt etiam

3) Omnes in universum vocales in penultima syllaba simplici sive per vocalem terminata, ut ܐܬܪ, emph. ܐܬܪܐ *locus*; ܥܠܡ, Plur. ܥܠܡܝܢ *saecula*; ܣܓܝ *multus*, ܣܓܝܐܐ *multi*; ܣܥܪ *visitans*, Plur. f. ܣܥܪܢ, ܒܬܪ *post*, ܒܬܪܟܘܢ *post vos*; ܕܘܪ *conversatio*, Plur. ܕܘܪܐ, ܩܝܣ *trabs*, emph. ܩܝܣܐ, ܙܒܢ *tempus*, Plur. ܙܒܢܝܢ, ܪܒܘ *myrias*, emph. ܪܒܘܬܐ.

4) Praeterea in ultima syllaba, cui maxime vocalium mutationes accidunt, regulariter nonnisi *o*, saepe etiam *u*, impurae vocales putantur, ut ܕܝܢ *iudex*, Plur. ܕܝܢܐ, ܙܒܢ *tempus*, Plur. ܙܒܢܝܢ, ܥܡܘܪ *incola*, Plur. ܥܡܘܪܐ.

Annot. 1. *C. B.* et *J. D. Michaelis* [1]) *i* etiam in ultima syllaba saepe impurum esse afferunt; cum vero in omnibus illorum exemplis vocalis *i* in Jud quiescat, hoc potius ad reg. 1. pertinet.

Annot. 2. Eam vocalem, quae Jud et Olaf vacuis ab dictionis initio tribuitur (§. 51,

---

1) *C. B. Michael.* Syriasm. p. 15. et *J. D. Michael.* Gramm. Syr. p. 77.

2.) cum *Opitio* [2]) et *Hezelio* [3]) pro impura habeas, uti in ܝܶܠܶܕ pro יָלַד *peperit*, ܐܶܬܝܠܶܕ *partus est*, Chebozo impurum est. Idem de vocali Rebozo valet in ܐܰܘܠܶܕ *edit*, pro אֵבֵל.

Utrum vocales has ob caussas impurae sint, nec ne, ex etymologia tantum et flexione vocum, deinde vero ex comparatione quoque reliquarum dialectorum apparet.

§. 36.

Reliquarum vocalium mutationes (Abiectio, Transpositio, Permutatio).

Praeter illas vero vocales impuras (§. 35.) Syris etiam *variabiles* sive *puras* esse, iam significatum est (§. 34.); quarum mutationes, cum fere omnes Syrorum vocales ancipites sint (§. 13.), minus quam in Hebraica dialecto ad *quantitatem* pertinent, sed in eo praecipue versantur, ut vocales 1) *abiiciantur;* 2) *transponantur;* 3) *permutentur* et 4) ubi nullae erant aut esse debuerant, *assumantur*.

1) Vocalium *abiectio* apud Syros multo simplicior atque expeditior, quam apud Hebraeos. Nunquam vocalis syllabae penultimae, si haec *simplex* fuit (§. 37, 3.), sed sola *ultima* vocalis abiicitur, dummodo fuerit *pura;* sed ne haec quidem abiicitur, ubi *littera* tantum, quae cum praecedenti syllaba coniungi potest, voci additur, ut ܩܛܰܠ *occidit*, ܩܛܰܠܗ, ܩܛܰܠܟ, ܩܛܰܠܗ; sed tunc modo, ubi *vera atque integra syllaba* post eam in vocis fine constituitur, in *syllabico* igitur vocis incremento finali, ut ܒܪ, ܒܪܳܐ *filius;* ܣܳܥܶܪ, ܣܳܥܪܳܐ *visitans;* ܡܠܶܟ, ܡܰܠܟܳܐ *rex.*

Finis huius abiectionis in eo positus videtur, ne syllabarum numerus in vocibus nimis augeatur, neve oratio fiat impeditior. Attamen non semper abiicitur, quaecunque vocalis abiici potest; praecipue in nonnullis formis, uti in 3 Plur. Praet. et 2 Imp. fem. ܩܛܰܠܶܝܢ *interfecerunt* (fem.) a ܩܛܰܠ, ܫܰܒܰܚܶܝܢ *laudate* (f.), a ܫܰܒܰܚ *lauda;* ܐܶܫܬܰܥܒܶܕܶܝܢ *subiectae estote!* Ita inprimis vocalis manet, si illius abiectione pronuntiatio fieret difficilior, ut in Imp. ante suffixa, ut ܥܒܶܕܝܗܝ *fac illud* a ܥܒܶܕ, ܐܰܘܟܶܠܝܗܝ *ciba eum;* deinde sicubi tertia radicis littera in Verbis et Particulis ante suffixa vacua relinquitur, vocalis syllabae ultimae retinetur, ut ܐܰܘܒܶܕܟܽܘܢ *perdam vos;* ܒܳܬܰܪܝ *post me;* ܒܳܬܰܪܗܽܘܢ *post illos;* ܢܰܕܪܶܟܟܽܘܢ *adsequetur vos.*

2) *Transpositiones* vocalium apud Syros praeter eam, quae a quiescibilibus Olaf et Jud usitata vocalis remissione efficitur (§. 33, 1. c.), haece saepius inveniuntur:

a) In Imp. Peal Plur. m. ante suffixa, ut ܫܩܽܘܠܽܘܢܝ *tollite me*, ܫܡܰܥܽܘܢܳܝܗܝ *audite eum* a

---

2) Syriasm. p. 12.

3) Ausfuehrl. hebr. Sprachlehr. p. 157.

ܦܘܩܘܗ̈ et ܦܘܩܘܗܝ. In *Zabiorum* dialecto ex hoc more in illa Imp. forma cum suffixis coniuncta vocalem transponendi, ut ܥܩܘܪܘܗܝ *eradicate eum* [1]), ܪܚܘܡܘܗܝ *amate eum*, ea exorta est scribendi ratio, secundam quam in Imp. sine suffixis vocalem ad primam radicalem crebro transponunt, ut ܫܡܘܥܘ *audite* [2]).

b) In nominibus quibusdam formae ܩܛܘܠ, cum vox ita in fine crescit, ut nova ibi oriatur syllaba, ut ܩܘܕܫ *sanctitas*, emph. ܩܘܕܫܐ pro ܩܕܘܫܐ; ܒܘܪܟ, emph. ܒܘܪܟܐ pro ܒܪܘܟܐ *genu*, et in Plur. ܒܘܪܟܝ̈ܢ *genua*. Similiter in femininis Nominum quorundam ad formas ܩܛܘܠܐ et ܩܛܘܠܬܐ formatis, ut ܒܛܢܐ, emph. ܒܛܢܬܐ *gravida*; ܥܓܠܬܐ, emph. ܥܓܠܬܐ *vitula*.

c) In nonnullis particulis compositis, ut ܠܗܠ pro ܠܗܠܐ *hucusque*; ܥܕܡܐ pro ܥܕܡܐ *usque dum*; sic etiam in particulis ܩܘܒܠܐ *contra* et ܩܕܡ *ante* post praefixum Lomad, ܠܘܩܒܠܐ, ܠܘܩܕܡ, nisi Beth et Dolath vocalem suam, scilicet ' amittit, ut ܠܘܩܒܠܝ *contra me*, sed ܠܘܩܒܠܢ *contra nos*.

d) In verbo ܐܙܠ *abiit*, quoties media radicalis vacua esse debet, ultima Lomad ad eam remittit vocalem, et ipsa occultatur (§. 27, 4. a.), ut ܐܙܠܬ *eseth* pro ܐܙܠܬ *es-leth* (abii), ܢܐܙܠܘܢ *nisun* pro ܢܐܙܠܘܢ *nis-lun* (abibunt).

e) Pronomina *separata* ܗܘ et ܗܝ pro verbo substantivo aut pleonastice posita, vocalem suam ad praecedentem vocem, si haec in fine vacua est, remittunt (§. 27, 2. b.), et He occultant, ut ܠܝܬܘܗܝ pro ܠܝܬ ܗܘ *non est*, ܡܢܘ ܗܝ pro ܡܢ ܗܝ *quaenam est?*

Annot. 1. Quodsi vocalis quaedam flexione transponitur, neque eadem est, quae primitus vocibus inerat; illa, qua principio voces utebantur, vocalis redit, ut ܣܦܪܐ *liber*, a ܣܦܪ pro ܣܦܪ. Quae regula in formis *segolatis* (§. 95. 96.), quas dicunt, praecipue tenenda.

Annot. 2. Plures vocalium transpositiones facillime dialectorum comparatione explicari possunt, ex quarum numero, ut rem uno tantum exemplo illustrem, haec memoratu digna: in Hebraica lingua Imp. cum suffixis coniunctus eodem modo ac in Syriaca vocalem retrahit, קְטֹל *interfice*, sed קָטְלֵנִי *interficias me* [3]).

3) *Permutantur* praeterea vocales plerumque ex regulis satis certis; qua de re haec inprimis notanda videntur:

a) *Rebozo* praeformativorum Inf. et Fut. Peal in syllaba simplici fit *Chebozo* (§. 72.

---

1) *Liber Adami* ed. Norberg. T. I. 84. fin.

2) *Liber Adami* T. I. p. 40. fin.

3) Quae hic et alias obveniunt Syriacae et cognatarum dialectorum similitudines, iam *Gesenius* passim delibavit in libris suis grammaticis, unde ad eum relegamus, si quis accuratius comparationem instituere voluerit.

73.), ut ܡܐܡܪ *dicere* pro ܡܐܡܪ, ܡܫܡܥ *parere*, ܐܚܐ pro ܐܚܐ *vivam*; ܢܐܙܠ *abibit*. Caussa huius rei in eo posita, quod *i* Syris longius erat, quam *e* (§. 13, 6.).

b) *Rebozo* creberrime et *Ezozo* aliquando ante gutturales et *Risch*, syllabam finientes, in *Pethocho* transit (§. 30, 1. 2.), ut ܫܕܪ pro ܫܕܪ *misit*; ܐܡܪ pro ܐܡܪ *dicens*; ܐܥܘܠ pro ܐܥܘܠ *impie egit*; ܬܥܒܪܝܢ *transibit* (fem.) pro ܬܥܒܪܝܢ, ܐܦܬܚ pro ܐܦܬܘܚ *aperiam*; ܫܡܥ pro ܫܡܘܥ *audi*; ܣܦܪ pro ܣܦܪ *liber*.

c) *Sekofo* terminationis femininae ܐ in stat. constr. mutatur in *Pethocho*, ut ܛܒܬ a ܛܒܬܐ *bona*; ܚܟܡܬ a ܚܟܡܬܐ *sapientia*. Non mirum est, cum Sekofo a multis Syris ut *a* pronuntietur (§. 11. III. Annot. 6.) [4]).

De mutatione litterarum ܐ et ܬ in his exemplis cfr. §. 25, 5. c.

Similiter Sekofo stat. emph. ante ܗܘ (est) cum Pethocho commutatur, ut cum Waw diphthongescere possit (§. 27, 2. b.), ut ܒܣܪܐܘܗܝ *besrau* pro ܒܣܪܐ ܗܘ *caro est*; ܗܢܘ pro ܗܢܐܘܗܝ et hoc pro ܗܢܐ ܗܘ *hoc est*.

d) Aliquot vocales cum quiescibili littera coniunctae, praecipue *e* et *i* in Jud quiescentes, vocum incremento finali cum quiescibili in diphthongum contrahuntur, ut ܥܝܢܐ ab ܥܝܢ *oculus*; ܒܝܬܐ a ܒܝܬ *domus*, ܡܫܡܠܝܬܐ *perfecta* (§. 37, 2.).

Annot. Uti in quaque lingua dialectorum omnium diversitas, ita ea quoque, quae Syriacae et reliquis Semiticae linguae dialectis inest, praecipue in vocalium permutatione versatur; itaque haud inutile videtur, Syriacum sermonem certe cum Hebraeo hac in re comparare.

1) Ubi aliae Semitarum dialecti vocali *ā*, ibi Syri plerumque vocali *o* utuntur, ut ܩܕܝܫܐ *sanctus*, Chald. קַדִּישָׁא; ܐܕܡ, Hebr. אָדָם; ܐܕܡ, אֱדֹם.

2) Pro *Cholem* Hebraeorum et Chaldaeorum apud Syros diphthongus *au* usurpatur, ut יוֹמָא et ܝܘܡܐ *dies*, מַלְכוֹהִי et ܡܠܟܘܗܝ *reges eius*. *Kamez-Chatuph* et *Kibbuz* Hebraeorum Syri vocali *Ezozo* reddunt, ut קָרְבָּן *oblatio*, ܩܘܪܒܢܐ, רֻגְזָא et ܪܘܓܙܐ *ira*; קֹדֶשׁ et ܩܘܕܫܐ *sanctitas*; כֹּל et ܟܠ *omnis*; אֲקַטֵּל et ܐܩܛܘܠ *interficiam*.

3) Pro *Chirek* parvo Hebraeorum et Chaldaeorum Syri plerumque Rebozo habent, ut מִן et ܡܢ *ex*; pro *Zere* Hebraeorum et Chaldaeorum Syri saepius Chebozo ponunt, ut עֶשֶׂר et ܥܣܪ.

Alteram igitur dialectum vocales simplices, diphthongos alteram amare et substituere apparet, quae res etiam in diversissimis nostrae vernaculae dialectis obvia est.

---

4) Hunc in finem ait Barhebraeus (Gramm. metr. Cod. Gott p. 8) de pronuntiatione Syrorum orientalium sive Chaldaeorum:
ܡܢ ܠܡܕܢܚܝܐ ܕܐܬܚܙܝ.
ܦܬܚܐ ܘܙܩܦܐ ܠܐ ܡܫܚܠܦܝܢ ܒܗܘܢ.
i. e. *Pethocho et Sekofo in lingua eorum nil differunt.*

§. 37.

Vocales adsumuntur.

Praeter breves vocales illas, quas Jud et Waw ab initio vocum vacua (§. 31, 2.) et ܠ ante ܗ (§. 31, 4.) accipiunt, in duarum consonantium concursu, cum consonantes a Syris non eadem oris volubilitate, qua a nobis, efferantur, vocalis assumitur. Haec vero regula ita accuratius definitur:

1) Cum duae litterae vocali destitutae ab initio vocis aut in alicuius syllabae principio concurrant, ita ut tertia demum consonans vocali utatur, prima consonans vocalem accipiat necesse est. Vocalis illa, quae novam constituit syllabam, usitatissime *a*, interdum *e* esse solet, ut ܒܰܫܡܰܝܳܐ pro ܒܫܡܝܐ *in coelis;* ܐܶܬܦܰܩܕܰܬ pro ܐܬܦܩܕܬ *visitata est;* ܦܰܠܓܽܘܬܳܐ pro ܦܠܓܘܬܐ *dimidia*, a Sing. ܦܠܓܽܘ, ܦܶܩܕܰܬ pro ܦܩܕܬ *visitavit* (fem.), ܝܶܠܕܰܬ *peperit* (fem.), ab ܝܶܠܶܕ pro ܝܠܕ, ܒܳܥܘܳܬܶܗ vel ܒܳܥܘܳܬܶܗ *preces* pro ܒܥܘܬܗ a Sing. ܒܳܥܽܘ.

Sic et in vocibus ab initio Olaf occultandum habentibus sequente littera vacua, ut ܐܢܳܫܳܐ, si littera praefigitur, haec vocalem *a* accipit, v. c. ܘܰܐܢܳܫܳܐ *et alii* pro ܘܐܢܳܫܳܐ. Cum vero littera vocali instructa tale excipit Olaf, ea, quae praefigitur, littera vacua remanet, ut ܕܐ̱ܢܳܫܳܐ *d'noscho* (hominis).

Annot. 1. Quibus in vocibus propter litterarum quiescibilium proprietatem vocalis ad primam radicalem remittitur (§. 33, 1. c. d.), si qua litterarum ܠ ܘ ܕ ܒ ab initio accedit, haec non relinquitur vacua, sed vocalem accipit eodem modo, ac si sequens vocali esset destituta [1]), ut ܕܰܡܳܐܐ pro ܕܡܳܐܐ *quod centum* (sc. dabat), Matth. 13, 8 et 23.; ܘܰܫܐܶܠ pro ܘܫܐܶܠ *et petiit*, Matth. 27, 58.

Annot. 2. Nonnulla nomina feminina in statu emph. Sing. non vocalem *a* sed *u* assumunt, v. c. ܬܽܘܩܳܠܳܐ *lapsus*, ܬܶܕܡܽܘܪܬܳܐ *miraculum*, ܬܶܫܒܽܘܚܬܳܐ *laus*, in stat. emph. ܬܽܘܩܳܠܬܳܐ, ܬܶܕܡܽܘܪܬܳܐ, ܬܶܫܒܽܘܚܬܳܐ pro ܬܽܘܩܠܬܳܐ, ܬܶܕܡܪܬܳܐ et ܬܶܫܒܚܬܳܐ.

Vocalem *a* litterae gutturales ibi quoque adsumunt, ubi ex analogia vacuae essent relinquendae (§. 30, 1.), ut ܪܳܥܰܘܳܬܳܐ *pastores* pro ܪܳܥܘܳܬܳܐ a Sing. ܪܳܥܝܳܐ.

2) Cum vero una ex iis litteris ad quiescibiles pertinet praecipue media in dictione, ea adsumitur vocalis, quae illi respondet et in illa quiescere potest (§. 33, 1. b.). Attamen non ita in Participiis passivis *Paël* et *Afel*, in quorum feminino emphatice posito, ut a Participiis activis earundem coniugationum distinguatur, quiescens Jud homogeneam vocalem *i* non accipit, sed cum Pethocho praecedenti

---

1) In Bibl. Polygl. Londin. et in Gutbiriana N. T. editione paucae occurrunt exceptiones, ut Eph. 6, 15. ܘܰܣܐܢܘ *et calceate*.

litterae apposito diphthongum format (§. 36, 3. d.), ut ܡܫܰܡܠܝܳܬ݂ܳܐ pro ܡܫܰܡܠܝܳܬ݂ܳܐ a ܡܫܰܡܠܝܳܐ *perfecta;* ܡܣܰܠܝܳܬ݂ܳܐ emphatic. a ܡܣܰܠܝܳܐ pro ܡܣܰܠܝܳܬ݂ܳܐ *reiecta;* activa Participia eorundem verborum ܡܫܰܡܠܝܳܢܝܳܬ݂ܳܐ *perficiens* (fem.) et ܡܣܰܠܝܳܢܝܳܐ *reiiciens* (fem.) formantur.

Simili modo in iis femininis Waw vacuum, quod terminationi illorum ܬ݂ aut emph. ܬ݂ܳܐ praecedit, *u* recipit et in eo quiescit in statu emphatico, ut ܚܕ݂ܽܘܬ݂ܳܐ pro ܚܕ݂ܘܬ݂ܳܐ *gaudium;* sic etiam ante suffixa, dummodo illud ܬ݂ afformativum vocali utatur, ut ܚܕ݂ܽܘܬ݂ܰܢ pro ܚܕ݂ܘܬ݂ܰܢ *gaudium nostrum;* si vero illud ܬ݂ femininorum formativum ante suffixa vacuum est, praecedens Waw movetur et usitato modo vocalem *a* assumit, ut ܚܕ݂ܰܘܬ݂ܝ *gaudium meum*, et ܚܕ݂ܰܘܬ݂ܟ݂ܽܘܢ *gaudium vestrum.*

5) Nonnullae voces, in quibus duae consonae se excipientes nulla utuntur vocali, primum a poëtis, deinde vero etiam a prosaicis scriptoribus partim *cum* vocali ad pronuntiationem levandam, partim *sine* ea elatae sunt et hanc ob caussam signa diacritica *Marketono* aut *Mehagjono* in scribendo adiiciebantur (§. 19, 1. b.), ut ܡܰܕ݂ܒ݁ܚܳܐ et ܡܰܕ݂ܒ݁ܰܚܳܐ *altare;* ܡܗܰܝܡܢܳܐ et ܡܗܰܝܡܶܢܳܐ *fidelis;* ܕ݂ܶܚܠܬ݂ܳܐ et ܕ݂ܶܚܶܠܬ݂ܳܐ *metus;* ܡܫܰܡܠܝܳܐ et ܡܫܰܡܰܠܝܳܐ *perfecta.*

Annot. Frequentissime etiam et fere semper in Bibl. Polygl. Londinens. litteris alias vacuis media in dictione brevis vocalis tribuitur, ut ܢܦܰܩܘܢ pro ܢܦܩܘܢ *producant* Gen. 1, 19; ܐܶܬ݂ܢܶܣܶܒ݂ *sumptus est* pro ܐܶܬ݂ܢܣܶܒ݂ Gen. 2, 23. ܕ݂ܢܶܫܟ݁ܚܰܢܝ ܢܶܩܛܠܰܢܝ *qui invenerit me, occidet me* 4, 14. Immo etiam Waw alias diphthongescens in nonnullis fit mobile, ut ܪ̈ܰܘܪܒ݂ܶܐ pro ܪ̈ܘܪܒ݂ܶܐ *magni* 1, 16 etc.; ܟ݁ܰܘܟ݂ܒ݂ܶܐ pro ܟ݁ܘܟ݂ܒ݂ܶܐ *stellae* 15, 5. cll. 1, 16.

III. Syllabae.

§. 58.

1) De syllabarum et origine et divisione valent regulae Hebraeorum [1]); sunt igitur *simplices* (purae) et *compositae* (mixtae). Hae *longa* vocali uti solent, his autem cum longas tum breves tribuere licet vocales. Ante litteras ex analogia dialectorum *dagessandas* syllaba simplex brevi uti potest vocali (§. 17 et 18), ut [illegible] ܓ݁ܶܢܒ݁ܳܐ *latus*, ܣܰܓ݁ܝܐܶܐ *multum*. Brevis vocalis ab initio in syllaba simpl. et litteris Olaf et Jud additis [illegible]

2) Syllabae Syrorum [illegible] consonantibus incohantur: exempl[illegible], ut ܐܳܐ *echo* et [illegible] possunt nomi-

[1]) Gesen. hebr. Grammat. § [illegible]

nari, cum pro אֱכַל et יְלַד cum brevi *e* et *i* scribantur (§. 31, 2.). Plerumque autem syllaba *una* tantum, interdum *duabus*, nunquam tamen pluribus incipit consonantibus, ut ܒܡ|ܠܟܐ *in rege*, ܕܚ|ܠܬܐ *timor*, ܩܛܠ *interfecit*. Hoc in caussa est, quod exoticis vocibus, si quae pluribus consonantibus incipientes in Syriacum sermonem recipiuntur, Olaf prosthetice praeponitur (§. 29, 1.). Syllaba quoque una, perraro duabus, finitur consonis, ut ܪܫܝܬ *principium*, ܨܦܪܐ *avis*, ܩܛܠܬ *interfecisti*, ܐܢܬ *tu*. Duabus consonantibus fere nullae terminantur voces, nisi illae, quae in fine otiantibus utuntur litteris et formae 2 personae in Praeteritis verborum. Huc pertinent ܒܪܬ *filia*, ܪܗܛ *curre*, in quibus consonans ܪ occultatur (§. 27, 4. c.), et nonnulla alia.

3) Hebraeorum et Chaldaeorum vestigia in definiendis vocum syllabis Syri presserunt. Unde vacuam litteram post brevem vocalem cum praecedente syllaba, et post diphthongum semper, post longam vocalem plerumque cum sequente coniungunt. Si duae litterae vocalibus destitutae sunt, prior ad praecedentem, posterior ad sequentem pertinet syllabam; quae res ne eo quidem mutatur, quod syllaba praecedens longa utitur vocali ut ܒܘܪ|ܟܬܐ *bur-k'tho* (benedictio), ubi syllaba composita *bur* cum longa vocali notanda.

IV. *Tonus eiusque mutatio.*

§. 39.

Linguae mortuae tonus cum duplici tantum modo possit definiri, aut signis eum indicantibus, aut grammaticorum regulis, dum lingua florebat, memoriae traditis, de Syriae linguae tono certi quicquam nequeo docere. Etenim antiquissimi grammatici Syria ipsa oriundi hanc rem omnino praetermiserunt, ita ut neque Maronitae neque quisquam eorum, quibus contigit Syris institui magistris (§. 5, 1. 2.), eam ne verbo quidem commemoraverint. *Barhebraeus* vero [1]) de *rhetorico*, qui dicitur, tono praecepit [2]), sed haec memoratu digniora non tetigit. Itaque *Crinesius* [3]), *Dilherr* [4]), alii, Hebraeorum pronuntiationem in Syriacis quoque sequendam nimis temere opinati sunt. Etenim dialecti cognatae analogia certa non constituitur regula; eodemque iure ad Arabicam dialectum posses respicere. Alii vero, *Ludovico de Dieu* praeeunte [5]), nescio qua nisi auctoritate plures de tono regulas proposuerunt [6]), quas igitur, quanquam non probatas, ne quid desideretur, hoc loco paucis repetere lubet.

1) Gramm. metr. Cod. Gott. p. 166—169).

2) ܡܐܡܪܐ ܡܫܘܚܬܐ ܘܢܥܡܬܐ ܕܩܪܝܢܐ ܕܡܡܠܠܐ *de mensura et tenore in orationis lectione.*

3) Gymnas. Syriac. Lib. I. cap. VI.

4) Rudiment. grammat. Syr. p. 25.

5) Gramm. lingg. orientt. harmonic. p. 55. sq.

6) *Dilherr.* Rudiment. gr. Syr. p. 25. sq., *Hottinger.* Rudiment. gramm. harmon. p. 16., *Leus-*

1) Tonus in vocibus Syriacis non nisi in *ultima* et *penultima* syllaba locum habet, plerumque et *regulariter* in *penultima* est, ut ܡܰܠܟܳܐ *mâlco* (rex), ܡܰܠܟܬܳܐ *mal-k'tho* (regina), ܛܽܘܪܳܐ *túro* (mons), ܒܬܽܘܠܳܐ *b'thúlo* (virgo), ܟܽܘܬܺܝܢܺܝܬܳܐ *kuthinitho* (tunica). Toni sedes non mutatur, etiamsi in nonnullis vocibus brevis quaedam vocalis assumitur et *Mehagjono* linea indicatur (§. 19, 2.); quamvis enim penultima tunc antepenultima esse videtur, vocalis tamen assumta ita brevis est, ut novam accessisse syllabam vix audias, ut ܕܶܚܠܬܳܐ *dèch-ltho* et ܕܶܚܶܠܬܳܐ *déchĕltho* (timor) [7].

2) *Ultima* syllaba acuitur in iis vocibus, quae, originem si spectes, monosyllabae erant, ut ܝܺܬܶܒ (sedit) ithébh pro יָתֵב; deinde in universum in iis, quae mobili quidem, sed vacua terminantur consona, ut ܪܳܬܚܰܟ (fervens) *rothách*, ܡܰܠܟܰܝ *malkai* (reges mei); praecipue vero terminationes ܶܝܢ, ܽܘܢ, ܺܝܢ, ܽܘܢ, ܽܘܬ tonum sibi vindicant, ut ܡܰܠܟܺܝܢ *malkín* (reges), ܓܒܽܘܪܳܢ *g'bhurón* (fortitudines), ܡܳܬܶܝܢ *mathén* (ducenti), ܩܛܰܠܬܽܘܢ *k'taltún* (interfecistis), ܡܰܠܟܽܘܬ *malkúth* (regnum), itemque apocopata in *u* et *i* desinentia, ut ܡܰܠܟܽܘ *malkú* (regnum), ܩܳܪܺܝ *kori* (trabs) [8].

3) In vocibus exteris, praecipue *Graecis*, si ultima aut penultima tonum habebat, apud Syros in eadem syllaba manebat, uti εὐχαριστία ܐܶܘܟܰܪܺܣܛܺܝܰܐ *eucharistia*; βασιλεῖος ܒܰܣܺܝܠܺܝܳܘܣ *basilios*; si vero Graeci antepenultimae tonum tribuerent, Syri eum, quia in illa syllaba poni nequibat, penultimae dare solebant, ut εὐαγγέλιον ܐܶܘܰܢܓܶܠܺܝܳܘܢ, *evangelion* [9]). In trisyllabis et plurisyllabis plerumque penultimam tono affici aiunt, ut ܡܰܙܡܽܘܪܳܐ *masmúro* (cantus), ܕܰܡܡܰܝܩܳܢܶܐ *dámmaikóne* (irrisorum).

---

den. Schol. Syriac. p. 53. sq., *Grafunder.* grammat. Syr. p. 19. sq., *Cellar.* porta Syriae patentior. p. 9. *Opitii* syriasm. p. 24. *C. B. Michaelis* Syriasm. p. 29. et *J. D. Michaelis* gramm. Syr. p. 49. sq.

7) *J. D. Michaelis* (Grammat. Syr. pag. 50.) dubitat, annon in iis vocibus, quarum penultima ĕ pronuntiatur, tonus in antepenultimam ascendat, ut ܐܰܚܽܘܢܳܐ *áchuno* pro *achúno* (fraterculus); sed brevis vocalis etiam in aliis linguis, uti in Graeca, tonum accipere potest.

8) *J. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 51.) hic quoque exceptiones tunc statuendas esse putat, cum ultima syllaba brevi utitur vocali, quasi talis syllaba acuta esse nequeat, ut ܩܶܪܝܳܢܟܽܘܢ *kerjonchun* (lectio nostra). Haec autem argumentatio non firma est; nam Hebraeorum בָּכֶם, בֵּן, et afformativa הֵם, הֵן, quamvis brevem vocalem habeant, tonum sibi arripiunt (*Gesen.* Lehrgeb. der hebr. Sprache p. 177.).

9) *J. M. Dilherr* (Rudimenta ling. Syriac. p. 24. sq.) cum reliquis non omnino consentit. Vult enim primam syllabam, si in consonam exeat, sub qua intelligatur Scheva quiescens, attolli, ut ܡܰܠܟܳܐ *málko*; idem fieri ait in tali secunda, ut ܗܰܠܶܟ *haléch* (ivit); si vero utraque ita se habeat, utramque eodem tractu pronuntiari, ut ܦܶܩܕܰܬ *pékdáth* (praecepit fem.); si neutra denique habeat Scheva quiescens, tum primam elevari, ut ܛܳܒܳܐ *tóbho* (bonus). Non autem verisimile est, in bisyllabis duplicem fuisse tonum. Vel *Opitius* (Syriasm. p. 24.) ceteroquin grammaticus excellens hac in re *Dilherrum* sequi non dubitavit.

LIBER SECUNDUS
De Orationis Partibus.

§. 40.

Radices; grammatica Syriaci sermonis formatio in universum spectata.

Quae *Gesenius* [1]) de Hebraicae linguae *radicibus* et *structura grammatica* bene docuit, eadem in universum de Syrorum sermone valent; ubi vero apud Syros hac in re aliter sit statuendum, iam (§. 1, 4—6. §. 2.) significatum est, unde ea hoc loco repetere non attinet. Itaque haecce tantum animadvertamus:

1) Radicum forma solennis est *trilittera*, uti apud Hebraeos; differt tamen ab Hebraea in eo, quod tres litterae, quibus radix constat, *una*, neque Hebraeorum more *duabus* syllabis pronuntiantur; quam rem probant cum usitatissima Verbi forma, ܩܛܠ pro קָטַל, tum nominum plura, v. c. segolata (§. 94 sq.). Praeter trilittera vero etiam *plurilittera* in Syriaca lingua inveniuntur eaque plura quam in Hebraica. Eorum sunt partim exotica a Syris recepta, ut ܩܛܓܪ κατηγορεῖν, ܐܬܡܫܚܢ *Christo nomen dedit*, partim e radicibus trilitteris exorta, qua in re quasnam sequantur regulas, iam *Gesenius* accuratius definivit [2]).

Annot. Eas litteras, quae radicem ipsam constituunt, *radicales* (ܡܫܪܫܢܝܬܐ), reliquas vero, quae ultra eas accedunt, *serviles* (ܡܫܡܫܢܝܬܐ, ܡܫܬܡܫܢܝܬܐ) nominant. Illae quidem sunt undecim ܨ ܩ ܪ ܦ ܓ ܚ ܛ ܫ ܙ ܥ hae contra, quae tamen saepe vel solae inter sese,

---

1) *Lehrgeb. der hebr. Sprache.* §. 55 sq.

2) *Lehrgeb. der hebr. Sprache.* p. 861 sq. *Erste Beilage. Ueber die Bildung der semitischen, insbesondere der hebraeischen Wurzeln, die mehr als 3 Stammconsonanten haben.*

vel etiam cum radicalibus, radices constituunt, sunt totidem ܐ ܗ ܝ ܡ ܘ ܢ ܬ ܠ ܕ ܒ ܟ. Serviles sunt autem aut *essentiales* sive *formativae* (praeformativae, afformativae) aut *non essentiales*, ad quas pertinent litterae prostheticae (§. 29.).

2) *Partes orationis* varie a variis conceptae et digestae sunt [3]). Itaque quidam ex Syrorum grammaticis omnes orationis partes ad tres: *nomen*, *verbum* et *coniunctionem* (ܫܡܐ, ܡܠܬܐ, ܐܣܘܪܐ) restringunt [4]); alii vero (ita *Elias* et multi ante eum [5])), Graecorum vestigia prementes septem enumerant omissa interiectione (§. 4, 11.), et Maronitae denique, ut in lingua latina, octo constituendas esse iubent. Quanquam Amira ipse [6]) hanc commendaverit enumerationem, antiqua tamen illa divisio, quae *orientalibus* in universum placuit [7]), valde apta est, si modo teneas particulam ditione sua continere universam suppellectilem *pronominum (suffixorum), adverbiorum, praepositionum, coniunctionum et interiectionum* [8]).

Verbum nihil complectitur apud antiquos grammaticos, nisi varia verbi tempora; participium autem et infinitivus nomini saepius adnumerantur. Tres orationis partes ita quoque potes definire, ut distinguas nomina (substantiva, adiectiva, pronomina separata) subiectum plerumque, interdum etiam praedicatum, indicantia; deinde attributiva, quibus praedicatum exprimitur, et denique particulas, quae neque subiectum, neque praedicatum fingunt, sed rationem, quae inter notiones intercedit, significare solent.

3) Disceptatum est inter Semiticae linguae grammaticos priusne esset *Nomen* an *Verbum* et plerique pro Verbo pronuntiarunt. Apud Syros eandem dissensionem non animadvertimus [9]). Itaque ordo quem in orationis partibus sequamur, hac ratione non definitur; *Barhebraeus* vero (Gramm. metr.) eum praetulit, quem logices praecepta commendabant: nomen, verbum, particula. Rectius

---

3) *Amira*. Gramm. Chald. p. 56. *Isaac Sciadr.* gramm. p. ܠܛ sq.

4) *Isaac Sciadr.* pag. ܠܐ.

5) *Amira*. Gramm. Chald. p. 56.

6) Gramm. Chald. p. 57.

7) *Gesen. Lehrgeb. der hebr. Sprache* p. 189. *Grammatica Arab. dicta Gjarumia ed. Erpen.* p. 4. Ab *Arabibus* ita partes orationis distribuentibus hic mos post ad *Persas* et *Turcas* quoque venit. Vid. *Barhebraei* gramm. metr. (Cod. Gotting. p. 4 — 5.) de hac divisione apud Syros obvia.

8) Etiam Aristoteles ita orationem distribuit; vid. *Dionys. Halic. de compos. verborum* c. II. p. 19. ed. Schaefer. Quinctil. I, 4.

9) *Amira* quidem (Grammat. Chald. p. 57. et sqq.) et *Isaac Sciadrensis* (Gramm. Syr. p. ܠܘ) a nomine verbum exstitisse aiunt, sed hac in re non antiquorum sententiam, sed suam tantum ipsorum opinionem afferunt. Corporis membra et animantia ab initio nominibus, notiones vero, quae actionem et *existentiam* indicant, etiam apud Syros iam ab initio verbis significatae sunt. Si vero Infinitivum Nomini attribueres, rem tamen non mutares, namque hoc fieri tantum potest quoad formam externam (structura, articulo cet.), discrimen vero inter nominis et verbi notionem semper manet; cfr. v. c. ܐܢܫܐ *homo* et ܡܟܬܒ *scribere*.

formationem et flexionem respexisset ille grammaticus; tum enim verbum nomini, verbo vero pronomen anteposuisset. Nos igitur initium facimus a *pronomine*, quo verbum flectitur et quocum nomina coniunguntur; inde ad verbum descendimus, quippe quod plerumque nomina parit eorumque formationem et flexionem regit; hinc ad *nomen* et postremo ad *particulas* accedimus [10]).

4) Cum omnes Semiticae linguae dialecti minus flexione, quam voculis radici suffigendis et praefigendis (pronominibus et particulis) primitivam significationem variare et qua ratione radix ad alias voces utatur, definire soleant [11]), neque Syriaca aliam potuit ingredi viam, quod praecipue *Praesentis* formatio (§. 49.) luculenter docet. Est sane pariter atque in Arabum sermone illa formarum origo plerumque minus perspicua, sed Hebraicis comparatis praeter omnem ponitur dubitationem [12]). Inveniuntur autem etiam formae, quarum etymologia non solum obscura est, sed etiam accurate explicari nequit, ut terminationes Plur. ـܝܢ̈ , ـܢ̈ , alia. *Veram flexionem* subit verbum Syriacum in *formandis coniugationibus*, quae dicuntur [13]) et in *nominibus* ab ipso *derivatis*. Compositio Syriacae linguae non omnino exemta est (§. 90.), sed composita inprimis *appellativa* raro inveniuntur.

5) Cum dialectus Syriaca propter malam gentis sortem (§. 3.) aliarum et cognatarum et non affinium linguarum vi et potestate defatigaretur multaque verba aliena recipere paene coacta esset (§. 4.), neque flexio et formatio pura et

---

10) *Vaterus* quidem contra hunc ordinem disputavit (*Handbuch der hebr. syr. chald. und arab. Sprache* ed. 2. p. VII.): *Mit allgemeiner Grammatik anhaltend beschaeftigt, wuerde ich mich z. B. nie entschliefsen koennen, die Grammatik einer Sprachè mit dem Pronomen anzufangen, es waere denn, dafs die Methodik der ersten Erlernung derselben es bei weitem mehr fordern sollte, als im Hebraeischen. Wenn man mit dem Nomen anfaengt, so kommt das Capitel vom Pronomen vor dem vom Verbum zu stehen — mehrere Grammatiker haben das Nomen so vorgestellt; dafs man dann mit der Darstellung der Formen desselben nicht auch sogleich alle von irregulaeren Verben abgeleitete aufstellen kann, ist freilich wahr. Diese sind aber auch nicht fuer den ersten Anfang.* Sed in hoc ipso eius dicto non omnino desunt, quibus nostra partes orationis disponendi ratio commendetur. Concedit enim *Vaterus*, formationem nominis, cum a verbo pendeat, nonnisi verbo absoluto, intelligi posse. Discendi vero methodum in Semiticae dialecti etymologia respicias necesse est, quae ordinem admittit nullum alium. Exemplum vero antiquiorum grammaticorum, qui sola logices praecepta de recta cogitandi ratione, cum in grammatica adornanda methodicen melius secuti essent, volebant adhiberi (pag. 47. not. 14.), hac in re nihili est aestimandum. Nam methodus eorum in universum minus apta est. Vid. quae ad §. 48. notavimus.

11) Vid. *Gesenii* Lehrgeb. der hebr. Spr. §. 54. b.

12) Qui vero Hebraicam linguam non prius quam Syriacam didicerit, is sane in permultis grammaticae partibus veram indolem non perspiciet, unde *Dilherrus* minus Graece quidem, sed summo iure rudimenta sua inscripsit: οὐδεὶς ἀνεβραῖος εἰςίτω. Cfr. etiam ea, quae hac de re in praefatione monuimus.

13) De hac aliisve notionibus Semiticae linguae peculiaribus adeas *Gesenii* grammaticas Hebraeas. Huc pertinet *Lehrgeb.* §. 67.

sincera mansit, sed exteris hic illic praecipue in nominis flexione (§. 94 sq.) valde polluta est. Etenim ab initio permagna librorum copia in libris sacris vertendis et illustrandis, deinde in scriptoribus Graecorum classicis Syriace interpretandis versabatur, unde Graeca lingua potissimum maximam vim in Syriacum sermonem diu exercebat. Itaque minus de *Hebraismis* et *Arabismis*, sed praecipue de *Graecismis* in etymologia dicendum erit[14]).

6) *Articulus*, quem Gesenius primam orationis partem in grammatica Hebraica esse voluit, Syris, Chaldaeis et Zabiis revera deest; *statu* tamen *emphatico* (§. 92.) suppletur, ita ut haecce nominis formatio domesticum *dialecti Aramaeae* constituat characterem, per quem ab Hebraea et Arabica facillime distinguatur.

Caput Primum

De Pronomine.

---

§. 41.

Pronomen personale a) separatum.

1) *Pronomen* a Syris nominatur ܚܠܦ ܫܡܐ. *Personale* duplex est, **alterum** ܦܫܝܛܐ *simplex* aut ܡܦܪܫܐ seu ܦܪܝܫܐ *separatum;* alterum vero ܡܪܟܒܐ *compositum* **aut** ܢܩܝܦܐ *suffixum.* Utrumque eodem modo usurpatur et ab altero differt, **atque** Hebraeorum pronomina separata et suffixa [1]).

2) Separata in hacce exhibentur tabula:

	Sing.	Plur.
1. comm.	ܐܢܐ *ego.*	ܚܢܢ *nos.*
2 m.	ܐܢܬ *tu.*	ܐܢܬܘܢ *vos.*
2 f.	ܐܢܬܝ	ܐܢܬܝܢ
3 m.	ܗܘ, ܗܘ *ille.*	ܗܢܘܢ, ܗܢܘܢ, ܐܢܘܢ *illi.*
3 f.	ܗܝ, ܗܝ *illa.*	ܗܢܝܢ, ܗܢܝܢ, ܐܢܝܢ *illae.*

14) Hoc loco de idiotismis tantum grammatici generis sermo est; qui vero spectant significatum radicum, phrasium usum, ii a lexicographis sunt enucleandi.

1) *Gesenii* Lehrgeb. der hebr. Spr. §. 56.

3) Omnia personalia separata nominativum solent significare, exceperis tamen ܐܢܘܢ et ܐܢܝܢ, quae post verba transitiva accusativi, ubi vero pro verbo substantivo ponuntur, nominativi vices gerunt.

ANNOTATIONES.

1) Pronominis ܐܢܐ, cum pro verbo substantivo *sum* usurpatur, Olaf prius occultatur (§. 27, 2. a.) et sequens syllaba cum praecedente dictione, sive Participio, sive Nomine, sive Pronomine, in unam dictionem coalescit; ut ܐܡܪ ܐܢܐ *dico.* Utrumque pronominis usum nonnulli distinguunt puncto, quippe quod super formam plenam ܐܢܐ, et infra formam defectivam ܐܢܐ ponunt; e. c. ܐܢܐ ܐܢܐ *ego sum.* Olaf occultatum etiam plane abiiciunt (§. 28, 1. a.) et praecedenti voci adiungunt, ut ܫܐܠܢܐ pro ܫܐܠ ܐܢܐ Eph. 3, 13. et si Part. desinit in ܐ, id quoque exstirpant ܨܠܝܢܐ *oro* pro ܨܠܐ ܐܢܐ.

Plur. ܚܢܢ, cum significat verbum substantivum, abiecto ܚ coalescit saepius cum praecedente dictione (§. 27, 4. Annot. §. 28, 2. g.), ut ܩܪܝܢܢ *legimus,* ܩܕܝܫܝܢܢ *sancti sumus,* et quamquam saepe separatim scribatur ܩܪܝܢ ܚܢܢ et ܩܕܝܫܝܢ ܚܢܢ, a multis tamen Syris ܚ non pronuntiatur [2]). Neque tamen desunt, teste *Amira* [3]), qui separatim ea legant, et fortassis, addit ille, non male.

2) Pronomina 2 pers., si verbum substantivum indicant, semper cum praecedente dictione coalescunt, ut ܝܠܝܕ ܐܢܬ *natus es*, itaque et saepe *Olaf* et *Nun* abiectis scribuntur (§. 49.), v. c. ܝܠܝܕܬ. Sic in Plur. ܝܠܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ et neglecto Olaf cum vocali, post Participia nunquam adscripta, ܝܠܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ, quod cum *iliditun* legatur, saepe etiam ita scribitur, ergo ܝܠܝܕܝܬܘܢ.

3) Pronomina 3 pers. Sing. ܗܘ et ܗܝ, sicubi verbum substantivum valent, ܗ occultato pronuntiatione, saepe et scriptione, coalescunt cum praecedente dictione (§. 27, 2. b. *a.*), ut ܡܝܩܪ ܗܘ et ܡܝܩܪܘ *honorabile est* [4]). Inter Syros orientales et occidentales de pronun-

---

2) Hanc sententiam sequitur *Barhebraeus;* cfr. eius gramm. metr. (Cod. Gott.) p. 68. Ita et Isaac Sciadr. (Gramm. Syr. p. ܗ.)

3) Gramm. Chald. p. 25.

4) *Lud. de Dieu* (Gramm. harm. p. 156.) in formis huius generis ܠܘܩܒܠܝ ܗܘ *contra me est* Jud et He supprimi voluit, ita ut legendum sit hoc exemplum *lukbalu;* sed hanc sententiam, quantum scimus, nullus antiquorum grammaticorum praeivit; neque video, cur Jud otiosum, vocali sequentis vocis remissa, pronuntiari nolis. Idem *de Dieu* editionibus N. T. parum accuratis perductus alium commisit errorem; *quod si* (voci ܗܘ) *praecedens dictio*, inquit, *terminatur in* ܐ *praecedente* , *mutatur semper illud in* , *sive separatim scribatur* ܗܘ, *ut Matth.* 24, 23: ܗܪܟܐܗܘ *hic est, horchaü, ab* ܗܪܟܐ *hic et* v. 26. ܒܚܘܪܒܐܗܘ *in deserto est, bhhourbaü*, a ܚܘܪܒܐ *desertum sive coalescat.* Si enim illud Sekofo vocis, quam vocula ܗܘ excipit, in Pethocho transit, ܗܘ

tiatione harum vocularum non omnino constat pro verbo substantivo aut pleonastice positarum [5]). Si quidem vocibus in littera vacua desinentibus postponuntur ܗܘ et ܗܝ, mutatio iam significata locum habet; si vero vox praecedens ܐ finitur, Syri hoc in Pethocho transmutant, et cum Waw diphthongescunt; itaque ܘܐܬܕܟܪܘ ܕܐܠܗܘ ܡܥܕܪܢܗܘܢ *et memorati sunt, Deum esse suum adiutorem*, pro ܕܐܠܗܐ ܗܘ. Hac in re et orientales et occidentales consensisse videntur, neque tamen similiter in pronuntiando ܗܝ, quod cum terminationem ܐ excipit, illi Sekofo cum Pethocho commutant, ut ܩܪܝܒܐܗܝ *proxima est*, ܡܢܐܗܝ *quid est?* ܗܕܐܗܝ *haec est*; hi vero Sekofo retinent, ut ܩܪܝܒܐܗܝ, ܪܒܐܗܝ *magna est*, immo etiam vocalem vocis ܗܕܐ voculam ܗܝ praecedentis cum Sekofo permutant, ut ܗܕܐܗܝ, quanquam non mutari solet, ut ܕܟܝܐܗܘ *mundus est*. Huius discriminis caussam puto Syrorum orientalium propensionem ad vocalem *a*, et occidentalium creberrimum vocalis *o* usum (§. 4, 8.). Qua horum pronominum singularitate quiescentes quoque litterae ad gerendum consonarum vices coguntur; e. c. ܐܝܟܝ ܗܘ *iki-ju* (frustra est); ܗܘ ܗܘ *ha-vu* (ille est), ܟܠ ܡܕܡ ܕܕܝܠܝ ܗܘ *kul medem d'dhil-ju* (omnis res, quae mihi est.).

4) ܗܘ et ܗܘ, ܗܝ et ܗܝ puncto diacritico distinguuntur (§. 9, 2.); quid vero discriminis sit quoad significationem inter ܗܘ et ܗܘ, ܗܝ et ܗܝ, inter ܗܢܘܢ et ܗܢܘܢ, inter ܗܢܝܢ et ܗܢܝܢ accurate descriptum non invenimus. Maronitae [6]) ܗܘ et ܗܝ vertunt *ipse, ipsa*; ܗܘ vero et ܗܝ *ille, illa* et in Plur. ܗܢܘܢ et ܗܢܝܢ rem praesentem, et quae in medio sit, ܗܢܘܢ vero et ܗܢܝܢ rem distantem absentemque denotare, aliquando tamen inter se confundi praecipiunt. Iis tamen melius *Lud. de Dieu* [7]) veram docuit diversitatem. Etenim ܗܘ et ܗܝ non aeque ac ܗܘ et ܗܝ pro verbo subst. ponuntur, nisi forte in particulis coniungendis, ut ܐܝܟ ܗܘ ܕ *tanquam si* 1 Cor. 4, 6. 18 et alibi, et minus ad solam emphasin, elegantiam et confirmationem adhibentur [8]), sed verum faciunt demonstrativum, unde neque pronuntiando, neque scribendo coalescunt cum praecedente dictione, e. g. ܥܠ ܝܘܡܐ ܗܘ ܘܥܠ ܫܥܬܐ ܗܝ *de die illo et hora illa* [9]).

---

suum Ezozo necessario abiicit; itaque *Schaafius* in N. T. editione illa exempla recte ita imprimi curavit ܡܣܬܘܬܐ ܗܘ, ܕܘܟܬܐ ܗܘ.

5) Chaldaei remotiores et propinquiores a Maronitis nominantur; vid. Amirae gramm. chald. p. 243, aut Syri et Chaldaei (Isaac. Sciadr. gramm. Syr. p. ܠܗ).

6) Amirae gr. chald. p. 259. Isaac Sciadr. gr. Syr. p. ܡܠܗ sq.

7) Gramm. harmon. p. 139 sq.

8) *Lud. de Dieu* nimium sibi sumsit ratus, ܗܘ et ܗܝ nunquam ad hanc rem usurpari; etenim non desunt exempla, in quibus non plane necessarium videtur, ut ܫܘܪܝܐ ܡܢ ܐܬܪܐ ܗܘ ܕܡܘܣܝܐ *incipit a regione Mysiae*, Ephr. Opp. Syr. T. I. p. 122. D., ubi plura huius generis invenies.

9) Tertium vero discrimen, quod *Lud. de Dieu* (l. l. p. 140.) constituit, ludicrum esse opiner.

5) ܐܢܘܢ et ܐܢܝܢ ita a ܗܢܘܢ et ܗܢܝܢ differunt, ut plerumque Acc. exprimant et pro suffixis (§. 42.) 3 Plur., quibus Syri carent, usurpentur, e. c. ܗܢܘܢ ܫܕܪܘ *miserunt illi* et ܐܢܘܢ ܫܕܪܘ *miserunt illos*; et denique saepissime verbum substant. suppleant.

6) *Zabiorum* pronomina partim conspirant cum Syriacis, ut אנא *ego*, חנין et אחנין *nos*, אחון *vos*, הו et הוא *ille*, הינך *illi*, partim ad aliarum dialectorum formas propius accedunt, ut אתא et אנאת [10]) *tu*. In *Carpentoractensi* et *Palmyrenis* inscriptionibus pronomina separata, si recte memini, non inveniuntur.

§. 42.

Pronomen personale b) *suffixum*, *praecipue Verbi*.

1) Forma Pronominum suffixorum, quae separatis originem debent [1]), partim non ab ea, quae nunc in usu est, pronominis forma, sed ab obsoleta et antiquata oboriuntur. Quam rem probat cum dialectorum cognatarum analogia tum nonnulla harum formarum in dialectis vestigia. Itaque pronomen 2 pers. olim non ܬ sed ܬܟ scriptum fuisse videtur ܐܢܬܟ, ܐܢܬܟܝ, ܐܢܬܟܘܢ et ܐܢܬܟܝܢ, unde eiusdem personae suffixa ܟ, ܟܝ, ܟܘܢ et ܟܝܢ profecta sunt. Alia suffixa minus ad usitatam separatorum formam, quam ad Hebraica accedunt, ut suff. 1 pers. ܝ et ܢܝ = ִי et נִי, alia eam quidem respexisse videntur, sed post originem quasi oblitterarunt, ut suff. 3 pers. ܗ, etiam ܗܝ et ܘܗܝ scriptum, ܗܘܢ et ܗܝܢ.

2) Haec pronomina decurtata cum verbis, nominibus et particulis in fine coniunguntur, nec in quavis harum coniunctionum eandem recipiunt significationem. Etenim verbis annexa *accusativum* pronominis indicare solent, ut ܩܛܠܬܢܝ *interfecisti me*, nominibus vero coniuncta *genitivum* significant, et vicem *pronominum possessivorum* supplent, ut ܡܠܟܝ *rex meus*, particulis denique adiecta formant separatorum suorum casus, ut ܠܝ *mihi* et *me*. In universum haec diversa suffixorum munera forma non significantur, quanquam quod inter casus rectos et obliquos intercedat discrimen, Syris non ignotum fuit. Hoc in caussa est, quod in 1 Sing. suffixum nominis et verbi forma quoque differunt, nempe casus obliquus (suff. nom.) ܝ, rectus vero (suff. verbi) ܢܝ requirit.

3) Numerus suffixorum satis magnus est, praecipue in 1 Sing. et Plur. et 3 Sing. m. Quanquam plurima verborum, nominum et particularum suffixa, quod iam monitum est, conspirant, singulatim tamen ea contemplemur, quo penitius perspiciantur. Itaque primum Verborum suffixa habeto:

---

10) *Staeudlini Beytraege* cet. T. V. p. 14. et alibi.

1) *Gesenii* Lehrgeb. der hebr. Spr. §. 57.

	Sing.	Plur.
1. comm.	ܢܝ, ܢܝ, (ܢܢܝ), ܢܝ	ܢ, ܢ, (ܢ), ܢ
2. m.	ܟ, ܟ	ܟܘܢ, ܟܘܢ
2. f.	ܟܝ, ܟܝ, ܟܝ	ܟܝܢ, ܟܝܢ
3. m.	ܝܗܝ, (ܘܗܝ), ܗ, ܢܝܗܝ	. . . . . .
3. f.	ܗ, ܗ	. . . . . .

4) Sponte intelligitur, quodvis suffixum certe duplicis esse formae, ita ut haec a consona, illa vero a vocali incipiat. Nonnulla vero eorum diversas admittunt vocales, quibus verbo annectuntur; neque tamen tanta Syris multitudo vocalium suffixa annectentium, quanta Hebraei gaudent[2]).

Nun epentheticum Hebraeorum et Chaldaeorum si Syri non ignorant, tamen in certis tantum verbi formis admittunt, ita ut Nun suffixa praecedens melius ad verbi formas referatur et pro earum paragoge habeatur, quam pro littera suffixum annectente.

Quas mutationes verborum formae suffixorum accessu subeant, docent §§. 65—68. et §. 77.

ANNOTATIONES.

1. Suffixa 3 Plur. m. et f. Syri ignorant; eorum loco usurpant pronomina separata ܐܢܘܢ *eos* et ܐܢܝܢ *eas*. Quae quidem tunc formae verbali semper postponuntur, ne quis ea pro nominativis habeat. *Zabii* vero ינון tanquam suff. verbi adhibent.

2. *Participiorum* suffixa rariora sunt; ubi vero inveniuntur, a suffixis nominum (§. 43.) vix differunt.

§. 43.

Suffixum nominis seu pronomen possessivum.

1) Forma suffixorum nominibus annexorum (*possessivorum*) non multum distat a figura suffixorum verbi; praecipuum enim discrimen in suffixo 1 Sing. obvium est et in 3 Plur. m. et f., quae in nomine quidem suffixis utitur, in Verbo vero tali modo significari nequit (§. 42. Annot. 1.); deinde verbum plura admittit suffixa in nomine omnino non usurpata.

	Sing.	Plur.
1. comm.	ܝ	ܢ
2. m.	ܟ	ܟܘܢ
2. f.	ܟܝ	ܟܝܢ
3. m.	ܗ	ܗܘܢ
3. f.	ܗ	ܗܝܢ

2) *Gesenii Lehrgeb. der hebr. Spr.* §. 58, 1—2.

Annot. Suffixum 1 Sing. non pronuntiatur (§. 32, 2. b.), unde variae in nominibus oriuntur vocalium mutationes (§. 93. sq.). In nominibus ultimae quiescentis, ubi Jud radicale suffixum excipit, vocalis quidem adsumitur, nihilo tamen minus suffixum otiatur, et Jud radicale in illa vocali quiescit; v. c. ܓܒܝܐ *electus*, ܓܒܝܝ *electus meus*; ita et ܫܛܝܐ, ܫܛܝܝ *stultus meus*, ܣܘܣܝܐ, ܣܘܣܝܝ *equus meus*. Quae vero nomina in statu constructo (§. 92.) in ܝ desinunt, non assumunt suffixum, sed Jud radicale in fine eius vices supplet; ut ܟܘܪܣܝܐ *thronus*, ܟܘܪܣܝ *thronus meus* (Act. 9, 49.), ܡܫܬܝܐ *potus*, ܡܫܬܝ *potus meus* (Ps. 102, 10.). — Jud suffixi ܝ semper otiatur (§. 32, 2. b.).

2) Haec sunt suffixa *singularia* seu cum nominibus Sing. numeri coniungenda; inter Pluralia autem Nomina feminina tantum eandem analogiam sequuntur; masculina enim Plur. recipiunt suffixa *pluralia* a singularibus in universum ita discrepantia, ut ab Jud, plerumque praecedente ̤, incipiant, quod quidem ad pluralem nominis formam pertinet, sed cum suffixorum formis plane coalescit. Haec suffixa pluralia nunc proponamus:

		Sing.	Plur.
1. comm.		ܝ	ܝ
2.	m.	ܟ	ܝܟ
	f.	ܟܝ	ܝܟܝ
3.	m.	ܗܝ	ܘܗܝ
	f.	ܗ	ܝܗ

ANNOTATIONES.

1) Omnia suffixa ad formam constructam Plur. m. ܝ recipiuntur, mutato solummodo ܝ in ܘ ante suff. 3 Sing. m. et permutata vocali ̤ cum ̈ in suff. eiusdem personae fem. In forma ܘܗܝ Jud otiatur (§. 32, 2. b.), He vero occultatur (§. 27, 2. b. β.). Suffixum ܝ 1 Sing. confluit cum syllaba ܝ, quam excipere deberet, ita ut stat. constructus (§. 92.) et nomen plurale cum suff. 1 Sing. plane conspirent; v. c. ܡܠܟܝ *reges* et *reges mei*. Interdum vel Nomen singulare et in stat. absol. et cum suffixo simili forma utitur, ut ܟܘܪܣܝ *thronus*, *thronus meus* (1, Annot.); cum hoc vero in paucis tantum nomibus ultimae quiescentis locum habere queat, distinctio plerumque non difficilis erit.

2) Suffixa nominalia, quae in *Palmyrenis* inscriptionibus tibi occurrunt, parum a Syriacis differunt; ut חיוהי *vita illius* (inscr. 2.), שמה *nomen eius* (ibid.), בניהון *filii eorum* (inscr. 3.), אבוהן *pater eorum* (ibid.), ubi ו in suffixo desideratur. Pro ܘܗܝ legimus etiam וחי, ut אחוחי *fratres eius* (inscr. 2.), ubi ܗ et ܝ permutantur.

3) Neque *Zabiorum* suffixa a Syriaca analogia plane abhorrent, quanquam Zabii more suo litteras, quas Syri scribere quidem, in pronuntiatione vero omittere solent (§§. 27. 32.), scribendo raro retinent. Itaque אן et ין = ܝܢ, א et יא = ܗ, אך et כא = ܟ et ך; הון et הן = ܗܘܢ, יכון = ܟܘܢ, eo tamen discrimine, ut Zabiorum forma possit suffigi; כון = ܟܘܢ cet. Ante particulas ה solet eiici, ut לון *iis* pro להון.

Accuratius de coniunctione suffixorum cum nomine agimus. §. 95 sq.

§. 44.

Suffixum particulis adiunctum.

1) Suffixa particulis quoque annectuntur; et quidem cum quibusdam earum coniuncta formant separatorum casus, ut ܠܝ *mihi* et *me*, ܡܢܗ̇ *ab ipsa*. Si ܐܝܬ *est* et ܠܝܬ = ܠܐ ܐܝܬ *non est* suffixa recipiunt, haec nominativum exprimunt, ut ܐܝܬܝ *sum ego*, ܠܝܬܘܗܝ *non est ille*.

Quanquam etiam in nonnullis particulis pronomina suffixa nominativi loco posita videantur, re tamen accuratius perpensa possessiva ea esse cognosces. Dico v. g. ܟܠܗܘܢ *ii omnes*, sed proprie *universitas eorum*, ܒܠܚܘܕܝܟ *tu solus*, proprie *in tua solitudine*; ܬܪܝܗܘܢ *ambo illi*, proprie *dyas eorum*.

2) Cum praepositionum non pauca, etymologiam si spectaveris, olim fuerint nomina, eorum suffixa revera pronomina possessiva existimaveris. Quae res etiam in caussa est, quod suffixa recipiant nominis, eaque magnam partem *pluralia*, ut ܒܝܢܝ, *inter me*, ܥܠܘܗܝ *super eum*, ܩܕܡܝܢ *ante nos*, ܡܛܠܬܗܘܢ *propter eos*. Nonnullae denique particulae, quae cum suffixis coniungi possunt, una constant littera, ut ܠ (nota *dat.* et *acc.*), ܒ *in*. ܕ vero (nota *gen.*), si suffixionem admittit, cum ܠ coniungitur in ܕܝܠ.

Accuratam enumerationem particularum cum suffixis coniunctarum vid. §§. 103. 104.

3) Pronomina vero possessiva sive suffixa possunt apud Syros etiam vocem peculiarem constituere, si ab initio voculam ܕܝܠ, e relativo ܕ, ܝ et nota *Dat.* ܠ exortam recipiunt. Itaque

		Sing.		Plur.	
1. comm.		ܕܝܠܝ	meus, a, um.	ܕܝܠܢ	noster, ra, rum.
2.	m.	ܕܝܠܟ	tuus, a, um.	ܕܝܠܟܘܢ	vester, ra, rum.
	f.	ܕܝܠܟܝ		ܕܝܠܟܝܢ	
3.	m.	ܕܝܠܗ	eius.	ܕܝܠܗܘܢ	eorum, earum.
	f.	ܕܝܠܗ̇		ܕܝܠܗܝܢ	

Annot. Pronominum Acc. saepius suffixis verbo annexis, quam nota ܠ et suff. notatur.

§. 45.

Pronomina reliqua.

Praeter pronomina personalia Syriacae linguae etiam alia sunt; quanquam multa in aliis linguis pronominibus indicata nonnisi aliis orationis partibus periphrastico modo exprimere potest. Quae vero habet, neque ea formarum copia insignia putaveris. Peculiari pronomine significantur *demonstrativum*, *relativum* et *interrogativum*.

1) *Demonstrativum* his utitur formis:

Sing. m.	Sing. f.	Plur. m.	Plur. f.
ܗܳܢ, ܗܳܢܳܐ *hic.*	ܗܳܕܶܐ *haec.*	ܗܳܢܽܘܢ *hi.*	ܗܳܢܶܝܢ *hae.*
		comm. ܗܳܠܶܝܢ (ܐܳܠܶܝܢ) *hi, hae.*	

ANNOTATIONES.

1) ܗܳܢܳܐ et ܗܳܕܶܐ cum sequentibus personalibus ܗܽܘ et ܗܺܝ loco verbi substantivi positis coalescunt; itaque ܗܳܢܽܘ *hic est*, ܗܳܕܺܝ *haec est* (§. 27, 2. b. *a*.). Interdum ܗܳܢܳܐ *hic* ܗ expuncto praecedenti nomini per modum suffixorum annectitur, ut ܝܰܘܡܳܢܳܐ pro ܝܰܘܡܳܐ ܗܳܢܳܐ *hic dies* Matth. 6, 11.; ܥܕܰܡܳܐ ܠܝܰܘܡܳܢܳܐ *usque ad hunc diem.*

2) Noli mirari, ܗܳܢܽܘܢ et ܗܳܢܶܝܢ, quae inter personalia referimus (§. 41, Ann. 4.), hoc loco pro *demonstrativis* haberi. Permulti quidem grammatici recentiores formas ܗܶܢܽܘܢ et ܗܶܢܶܝܢ tantum, non autem ܗܳܢܽܘܢ et ܗܳܢܶܝܢ ad personalia volunt referri, quo tamen iure hoc faciant, non video; etenim grammatici Syria oriundi [1]) hoc discrimen utriusque formae cum ˙ et ˉ scriptae ignorant, unde v. c. in verborum flexione, ubi cuivis personae etiam pronomen personale postponunt, semper scribunt ܢܶܩܛܠܽܘܢ ܗܳܢܽܘܢ, ܢܶܩܛܠܳܢ ܗܳܢܶܝܢ, ܐܰܢܬܽܘܢ ܩܛܰܠܬܽܘܢ [2]). Ad etymologiam sane respexisse videntur illi ܗܳܢܽܘܢ et ܗܳܢܶܝܢ a ܗܳܢܳܐ *hic* derivantes. Quin etiam ܗܰܘ et ܗܳܝ personalia demonstrativi munere non raro funguntur, ut ܗܰܘ ܓܰܒܪܳܐ *vir ille*, ܗܳܝ ܐܰܢ̄ܬܬܳܐ *femina illa*, ܗܰܘ ܗܽܘ *hic est.*

3) ܗܳܠܶܝܢ gen. comm. est, respondet Hebr. אֵל, אֵלֶּה et Chald. אִלֵּין, אִילֵּין; Sing. huius formae non adest. ܐܳܠܶܝܢ forma rarior, et vix usurpatur, nisi ante relativum ܕ, quocum significat *illi qui*, *illae quae*, aut in constructione comparativa, ܐܰܝܟ ܐܳܠܶܝܢ *qualia* (proprie *quae sunt ut haec*), 2 Petr. 3, 11.

4) ܗܳܢ unde ܗܳܢܳܐ stat. emphat. originem traxit, raro quidem usurpatur, unde ab omnibus fere grammaticis omissum est; nobis occurrit v. c. in narratiunculis *Barhebraei* face-

1) *Amirae* gramm. Chald. pag. 259. *Isaac Sciadr.* gramm. Syr. pag. ܩܠܗ.

2) *Abrah. Ecchell.* brev. instit. p. ܗܓ, alibi.

tis [3]). Quam vero in paradigma recipere solent formam ܗܳܕܶܐ, inde relegavi, quippe quae nonnisi cum ܗܽܘ coalescens potest usurpari, hoc modo ܗܳܕܶܐܗ݈ܘ, alias vero semper ܗܳܕܶܐ scribitur et pronuntiatur.

5) Aliquando ܗܳܢܳܐ et ܗܳܕܶܐ cum ܗܽܘ et ܗܝ componitur ad maiorem demonstrationem; ergo ܗܳܢܳܐ ܗܽܘ *is ipse*, ܗܳܕܶܐ ܗܝ *id ipsum*, Matth. 5, 47. Ita etiam ܗܽܘ ܗܽܘ *id ipsum* Gal. 6, 7.

6) Pronomina ܗܽܘ, ܗܝ, ܗܶܢܽܘܢ, ܗܶܢܶܝܢ et ܗܳܠܶܝܢ respondent non raro Graecorum Articulo ὁ, ἡ, τὸ, quem in finem nomini aut praeponuntur aut subiiciuntur.

2) Pronomen *interrogativum* personae est ܡܰܢ idque utriusque generis et numeri, Marc. 5, 33. Matth. 11, 16.; vocalibus non appositis a praepositione ܡܶܢ puncto supra posito ܡܰܢ discernitur (§. 9, 2.). Interdum quidem ܡܰܢ (Luc. 8, 30.), plerumque tamen ܡܳܐ, ܡܰܢ, ܡܳܢܳܐ de rebus dicitur. ܡܰܢ, quod etiam ܡܶܢܡ et ܡܰܢܡ (Jud. 13, 17. Nehem. 11, 24.) scribunt, rarius quam ܡܳܢܳܐ invenimus [4]), ut Exod. 3, 13. ܡܰܢ ܫܡܶܗ *quodnam est nomen eius.* Item de persona ponuntur ܐܰܝܢܳܐ *quis?* ܐܰܝܕܳܐ *quae?* et in Plur. ܐܰܝܠܶܝܢ *qui* et *quae?*

ANNOTATIONES.

1) Cum interrogativo ܡܰܢ non est confundendum particula ܡܶܢ, quae Graecae originis est, et eodem sensu, ac Graecum μὲν usurpatur.

2) ܡܳܢܳܐ utriusque generis est (Mar. 1, 27.), et uti dicitur, etiam utriusque numeri [5]); *Lud. de Dieu* quidem [6]) exempla desiderat ܡܳܢܳܐ in Plur. usurpatae, neque mihi huius usus exemplum in mentem venit; quod enim *Amira* [7]) affert, ܡܰܢ ܗ݈ܘܰܘ ܐܺܝܬܰܝܗܽܘܢ ܠܳܐ ܡܶܕܶܡ ܠܺܝ *qui sint, mea non refert* (Gal. 2, 6.), in eo iam editio princeps non ܡܰܢ sed ܡܳܢ exhibet.

3) Solent aliqua pronomina interrogativa coalescere cum ܗܽܘ verbi substantivi vicibus fungente (§. 27, 1. 2. b. α.), itaque ܡܰܢܽܘ pro ܡܰܢ ܗܽܘ *quis est?* ܡܳܢܽܘ (Luc. 1, 29.) pro ܡܳܐ ܗܽܘ *quid est?* Si pronomen in ܳ desinit, hoc pro more in ܰ mutatur (§. 36, 3.) et Waw diphthongescit cum illo; ergo ܡܳܢܰܘ *quid est?* pro ܡܳܢܳܐ ܗܽܘ, ܐܰܝܢܰܘ *quis est?* pro ܐܰܝܢܳܐ ܗܽܘ. Interdum vero haec compositio emphasin solam, quin etiam nihil aliud significat, ac simplex interrogativum. Singularis formae ܡܰܢܽܘ punctatio in Marc. 2, 16 et 12, 9. (ed. Widmanst.) obvia

---

3) *Adleri* brev. instit. p. 45. Cfr. et *Kirsch.* chrest. p. 8. lin. 14. Saepe in *Barhebr.* gramm.

4) Idem de ܗܶܢܽܘܢ et ܗܳܢܳܐ animadvertimus (1. Annot. 4.); in caussa est procul dubio propensio linguae Syriacae ad statum emphaticum, qui in pluribus nominibus stat. absol. plane expunxit (§. 92.).

5) *Amirae* gramm. Chald. p. 436.

6) Grammat. harmon. p. 142.

7) L. l. p. 437.

falsissima quidem est et a recentioribus N. T. editoribus recte emendata; docet tamen ܡܢܘ non componi ex ܗܘ, quod plerique grammaticorum male statuerunt, sed ex ܗܘ et ܡܢܐ.

4) Ut in omnibus fere linguis, ita in Syriaca interrogativa saepe *indefinite* sumuntur praeter interrogationem.

5) Interrogativa notas casuum et alias particulas ante se recipiunt, qua ratione fiunt et casus ipsorum, et particulae interrogativae oriuntur. Has enumeratas invenis §. 103. 105—106.

3) Usitatissimam *relativi* formam puta ܕ, rariorem ܕܝ[8]), quae utriusque generis est et numeri; aliae et numeris et usu distinctae oriuntur pronomine 3 Sing. et Plur. cum ܕ coniuncto, ita quidem, ut ܕ illi pronomini praeponatur, ut Sing. ܕܗܘ *qui*, ܕܗܝ *quae;* Plur. ܕܗܢܘܢ *qui* et ܕܗܢܝܢ *quae*, aut illi subiiciatur, ut ܗܘ ܕ *qui*, ܗܝ ܕ *quae*, Plur. ܗܢܘܢ ܕ *qui*, ܗܢܝܢ ܕ *quae*. Similiter ܕ cum demonstrativo coniungitur ܗܢܐ ܕ *qui*. Hae vero formae compositae tum tantum ponuntur, cum relativum ad antecedentem vocem refertur; si vero relativum sententiam incipit, et in sequentibus demonstrativum expresse aut implicite indicatur, alia eius composita in usu sunt; ut ܡܢ ܕ *qui*, *quae;* ܡܐ ܕ et ܡܕܡ ܕ *quod* vel pro Plur. (Luc. 9, 17). Dicunt etiam hoc sensu ܐܝܢܐ ܕ *qui*, ܐܝܕܐ ܕ *quae* et ܐܝܠܝܢ ܕ *qui*, *quae*.

Annot. Pronomina *Zabiorum* demonstrativa, interrogativa et relativa non omnino, sed plerumque cum Syriacis consentiunt; ut האזין, האזא, *hic*, *haec*, *hoc* הינון, היזין, האלין *illi*, הו et הוא *is;* deinde מאן *quis?* מא *quid?* et relativum denique די *qui*[9]). In inscript. *Carpentoractensi* relativum non invenitur, cum vero notam gen. די exhibeat, a qua Aramaeorum relativum discedere non solet, די etiam pro relat. haberi potest. *Palmyrenae* inscriptt. pauca horum pronominum praebent, ut הו *ille*, *ipse* (inscriptt. 4. et 6.), דנה *haec* (inscriptt. 3.), חה *ea* (inscr. Capitol. 2.)[10]), relativum די *qui* (inscriptt. 3. 5. 6.).

8) Ita Chaldaeorum more versio Hierosolymit. vid. *Adleri* verss. Syriac. p. 142.

9) *Lorsbachius* quidem (*Staeudlini Beytraege* cet. T. V. p. 7. not. 5 et *in Museo fuer bibl. und orient. Litterat.* p. 5. not. 1.), cui etiam *Koppius* assensisse videtur (*Bilder und Schriften* T. II. §. 510), hanc formam יי legit, quam pronuntiationem falsam esse monstrant iam ea, quae idem Koppius (l. l. §. 505.) de litterarum ד et י discrepantia rectissime monuit. Praeterea ad hoc definiendum maximi momenti est, quod Waw quidem, non vero Jud Zabiorum cum sequenti littera possit coniungi; itaque ܘܐ nihil aliud est, nisi די, יי vero a Zabiis ܠܠ scribitur, quod quaevis Cod. Vimar. pagina luculenter docet. *Norbergus* qua temeritate Zabiorum linguam in universum Syriacae assimilavit (§. 1, 8. Annot.), etiam hanc relativi formam cum Syriaco ܕ commutare ausus est. E *Lorsbachii* sententia (*Museum fuer bibl. und orient. Litter.* p. 5. not. 1.), etiam *Koppio* (l. l. §. 310.) probata, haec vox singularis Pers. كي, كه est.

10) *Swintonus* legit דה (Philos. Transact. T. XLVIII. p. 755.), sed accuratior Adleri descriptio חה exhibet. *Georgi* (De inscript. Palmyrenis p. 112. sq.) hoc pro הָאָה *designavit* sumere voluit, qua in re, ut in omnibus suis explicandi periculis toto coelo mihi errasse videtur, et voces עלתא חה significant procul dubio *haec ara*, ita ut חה idem sit ac דה, et littera prior durius tantum sit elata.

Caput Secundum
De Verbo.

---

§. 46.
De verbo in universum (primitivo-derivato).

In Syriaca lingua haud minus, quam in reliquis Semiticae linguae dialectis atque easdem ob caussas praecipuam orationis partem constituit *Verbum*, Syriace ܡܶܠܬ݂ܳܐ. Quae vero in universum de variis verborum divisionibus, significatione et flexione hoc loco disputari solent, ea omnia tanquam nota e grammatica Hebraea praetermitto. Sicubi vero Syriaca lingua ab reliquis dialectis sororiis diversa aut certe non plane communia sequitur, porro ubi ad universas Semitici sermonis leges et regulas Syriaca accommodata esse, non sponte intelligitur, et diversitatem illam illustrare et hanc normae generalis observationem probare mihi in animo est.

1) Si verborum *originem* respicis, duo eius genera reperies: *primitiva* et *derivata.* Haec vero, cum ab aliis verbis, aut ab nominibus aut denique a particulis queant proficisci, in tres species distinguuntur: verba *verbalia*, *denominativa* et *departiculativa.* Etiam apud Syros primitivorum numerus maximus est; et denominativa pariter ac departiculativa serioris videntur originis, quod etiam de *nomine derivato* valet (§. 89.).

2) Verba *verbalia*, uti in dialectis affinibus, *coniugationum* nomine insigniuntur, quod, quanquam non satis rei significatae convenit [1]), tamen retineri potest (§. 48.).

3) Verba *denominativa* partim ad figuram radicis partim vero et saepius ad verborum derivatorum sive coniugationum formam accedunt. Ad illa pertinent ܕܰܗܶܒ *inauravit* a ܕܰܗܒ݂ܳܐ *aurum*, ܒܥܶܠ *nupsit*, it. *concubuit* a ܒܰܥܠܳܐ *maritus*, ܩܰܠܶܦ *decorticavit* a ܩܠܳܦ݂ܬ݂ܳܐ, pl. ܩܠܳܦ݂ܶܐ *cortex;* ad haec vero ܟܰܠܶܠ *coronavit, copulavit* a ܟܠܺܝܠܳܐ *corona*, ܥܰܩܶܒ *supplantavit* a ܥܶܩܒ݂ܳܐ *calx*, ܛܰܟܶܣ *ordinavit* a ܛܶܟܣܳܐ τάξις, ܟܰܗܶܢ *sacerdotio functus est* a ܟܳܗܢܳܐ *sacerdos*, ܒܰܬܶܠ *devirginavit* a ܒܬ݂ܽܘܠܬܳܐ *virgo*, ܩܰܠܶܦ *decorticavit*,

---

1) *Gesenii Lehrgeb. der hebr. Spr.* §. 67. p. 233.

ܒܰܝܶܬ *domesticum fecit* et pass. ܐܶܬܒܰܝܰܬ a ܒܰܝܬܳܐ *domus;* deinde ܐܶܬܦܰܡܦܶܡ *ore praeditus est* a ܦܽܘܡܳܐ *os*, ܐܶܬܟܰܐܦܰܐ *lapis factus est* a ܟܺܐܦܳܐ *lapis*, ܐܶܬܟܪܺܣܛܰܢ *Christo nomen dedit* a ܟܪܺܣܛܝܳܢܳܐ χριστιανός, ܐܶܬܕܰܝܰܘ *daemone vexatus est* a ܕܰܝܘܳܐ *daemon*, ܐܶܬܢܰܚܫܶܠ *fluctuatus est*, a ܢܰܚܫܽܘܠܳܐ *fluctus*. Probant autem haec exempla, his verbis denominativis in universum significari occupationem cum ea re, quae nomine significatur, diligentissime institutam [a]); haec autem occupatio aut *caussativa* aut *privativa* esse solet.

Interdum e nomine derivato rursus verbum oritur, ut ܬܰܠܡܺܝܕܳܐ *discipulus* (a ܠܡܰܕ *docuit*), unde ܬܰܠܡܶܕ *docuit;* quanquam in hoc exemplo etiam de coniugatione *Tafel* (§. 62.) cogitare posses.

4) Verba *departiculativa* minoris numeri sunt quam verbalia et denominativa, sed eorum analogiam stricte observant; v. c. ܣܰܩܒܶܠ *opposuit, disputavit* a ܠܽܘܩܒܰܠ *contra, adversus*, ܬܰܚܬܶܬ *submisit, subiecit* a ܬܚܶܝܬ *sub, subter*, ܐܶܬܒܰܠܚܰܕ *separatus est* a ܒܰܠܚܽܘܕ *solum*, ܐܶܬܒܰܣܬܰܪ *terga vertit* a ܒܣܬܰܪ *post, retro*.

A. *De verbo primitivo.*

§. 47.

Forma primitiva, unde reliquae proficiscuntur, radicem ipsam in 3 Praet. m. Sing. continet; quae tribus consonantibus constat ita pronuntiatis, ut prima vacua relicta *unam* tantum efficiant syllabam; v. c. ܩܛܰܠ *interfecit*, ܕܒܶܩ *adhaesit*, ܩܦܳܐ *coagulatus est*. Radices vero vocales *a*, *e* et *u* admittunt, a grammaticis vero nominibus *Verba med. A.*, *med. E.* et *med. U.* distinguuntur. Ea usitatissima *transitivam*, hae vero *intransitivam* habere solent significationem.

Cum olim verbum פעל in pluribus Semiticae linguae grammaticis tanquam paradigma adhiberetur, ab hoc prodierunt formae primitivae et derivatarum nomina; itaque ea *Peal*, hae vero *Ethpeel*, *Paël*, *Ethpaal*, *Afel*, *Ethtafal*, *Schafel*, *Eschtafal* cet. appellantur.

B. *De verbis derivatis (coniugationibus).*

§. 48.

1) De Coniugationum [1]) *numero* et *dispositione* varie indicatum est; modo

a) *I. M. Hartmann Anfangsgruende der hebr. Spr.* ed. 2. in §., quam *Uebersicht der Verba denominativa oder derivata* inscripsit, de Hebraeorum denominativis idem docet.

1) Vid. de hac notione *Gesenii Lehrgeb.* §. 67. et *hebr. Grammat.* §. 29.

enim activas solas, modo etiam passivas numerant. Alii porro usitatiores tantum, alii vero etiam paulo rariores agnoscunt. Antiquissimi quidem grammatici *Amira* teste [2]) hanc rem valde obscure et confuse tractarunt; et ne *Barhebraeus* [3]) quidem coniugationum originem, naturam et indolem perspexit. Rariores Aramaeorum coniugationes *Schultens* [4]) et nuper *Agrell* [5]) et probe disposuerunt et docte illustrarunt.

Barhebraeus' verba regularia et irregularia, quorum discrimen fere ignorat, coniunctim tractavit, nihil demonstrans, nisi qua ratione tempora modique a radice deriventur. Amira quinque coniugationum (ܡܐ̈ܢܐ, ܡܫܘ̈ܕܥܢܐ) distinxit genera et fere quamque coniugationem in species distribuit pro fundamento divisionis verborum sumens conditionem, utrum unius aut duarum essent syllabarum. Itaque I. Verba monosyllaba 1) cum motione (littera quiescente) in fine: nempe α) ܐ̇ et β) ܚܒ, 2) verba sine motione in fine: nempe α) ″ܠܐ, β) ″ܚܘ, γ) Verb. regul. med. A., et δ) Verb. regul. med. E. Haec omnia *Peal* tantum et *Ethpeel* respiciunt. Porro II. Verba duas syllabas complectentia 1) cum ̇ in 1 radicali et in fine Jud i. e. Paël verbb. ″ܟܠܝ. 2) cum ̇ in 1 littera, sed sine Jud in fine: nempe α) Paël Verb. regul. et Schafel verbb. ″ܫܒ et β) Afel verbb. med. quiesc. 3) verba, quorum 1 littera non a pronuntiatur: nempe Peal et Ethpeel α) verbb. ″ܗܘܐ et β) verbb. ″ܗܒ. *Abraham Ecchellensis* [6]) vocalibus coniugationum typos definiri voluit; itaque eas his paradigmatibus et hoc ordine illustravit 1) ܦܪ, 2) ܦܪܼܿ, 3) ܦܩܼܠܐ, 4) ܢܕܒ, 5) ܐܬܦܩܕ, 6) ܪܡ, 7) ܦܪܐ, 8) ܢܦܩܕ, 9) ܐܬܐ, 10) ܡܟܠܒ. Cum vero ܡܫܬܡܠܝܐ et quae sunt huius generis in nonnullis formis ab usitata flexione recedere videret, his quoque singulare tribuit paradigma. Deinde in passivis illustrandis eundem secutus est ordinem. Similiter *Isaac Sciadrensis* [7]) *decem* admittit coniugationes: 1) ܦܪܐ et ܢܣܒ, 2) ܐܢܣܒ, 3) ܪܘܝ, 4) ܪܡ, 5) ܦܬܐ, 6) ܢܦܩܕ, 7) ܡܟܠܒ, 8) ܦܬܐ, 9) ܐܬܐ et 10) ܐܦܩܕ.

2) Varia coniugationum recensendarum ratio inde praecipue exstitit, quod earum rariores verbis plurilitteris adnumerarentur. Etenim aliae in certis verbi irregularis (§. 67—79.) classibus, aliae in paucis verbis, aliae denique in nominibus tantum a verbo derivatis deprehenduntur, ita ut facile possent grammaticos effugere. Itaque hoc loco vulgares ab omnibus fere agnitas, postea vero (§. 62.) etiam rariores animadvertimus. Sunt illae quatuor activae totidemque passivae, neque Hebraeis et forma et significatione absimiles:

---

2) Gramm. Chald. p. 256.
3) Gramm. metr. Cod. Gott. p. 95 ss.
4) Institutt. Aram. p. 57 ss.
5) *Conspectus opusculi mscr.* (in Bibl. Gymn. Wexion. asservati) *de Numero coniugationum Syriacarum in Otiolis Syriacis.* §. III. p. 28 ss.
6) Ling. Syriac. perbrev. instit. p. ܟܠܒ ss.
7) Grammat. ling. Syriac. p. ܦܬܐ ss.

Act.			Pass.	
Peal.	ܩܛܠ	(Hebr. *Kal*).	*Ethpeel.*	ܐܬܩܛܠ
Paël.	ܩܛܠ	(Hebr. *Piël*).	*Ethpaal.*	ܐܬܩܛܠ
Afel.	ܐܩܛܠ	(Hebr. *Hiphil*).	*Ethtafal.*	ܐܬܬܩܛܠ
Schafel.	ܫܩܛܠ		*Eschtafal.*	ܐܫܬܩܛܠ

3) Omnes *Passivae* coniugationes syllaba ܐܬ praefixa formantur et in ultima syllaba vocali *a* utuntur, ubicunque activa forma *e* adhibet.

Annot. 1. Non ab quovis verbo omnes illae coniugationes revera formatae aut in usu receptae sunt; quin etiam reperiuntur, quae, postquam Peal obsoleverat, in derivatis tantum coniugationibus usurpentur.

Annot. 2. Verba a nominibus aut particulis derivata neque formationem neque flexionem singularem habent; itaque de iis idem valet, quod de verbis verbalibus dictum est. Verba *plurilittera* sequuntur easdem regulas ac trilittera (§. 63.).

De forma et significatu harum coniugationum accuratius agimus §§. 52. 58—61.

C. *De flexione Verbi in universum.*

§. 49.

1) Syris, ut reliquis Semitis, duo sunt tempora: *praeteritum* et *futurum* et praeterea *Imperativus*, *Infinitivus*, et *Participium*. Auxiliaris autem verbi pronominisve ope possunt et cetera tempora, quibus aliae linguae utuntur, periphrastico modo exprimi. Itaque *Praesens* oritur *Participio*, quod in omnibus coniugationibus activis duplex est (*activum* et *passivum*), pronominibus personalibus adiecto (§. 57.), ut ܩܛܠ ܐܢܬ *occidis*; *Imperfectum* vero formant Praeteritum verbi ܗܘܐ Participio cuiusvis verbi eodem genere et numero apponentes, ut ܩܛܠ ܗܘܐ *occidebat*, ܩܛܠܝܢ ܗܘܘ *occidebant*; *Plusquamperfectum* denique indicant Praeterito cuiusvis verbi cum eadem persona, eodemque genere et numero Praeteriti ܗܘܐ coniungentes, ut ܩܛܠ ܗܘܐ *occiderat*, ܩܛܠܘ ܗܘܘ *occiderant*.

2) Quae praeterea in aliis linguis verborum formis solent indicari, Syri aut hisce temporibus et modis, quae hanc ob caussam interdum ambiguitatis nonnihil accipiunt, aut structura syntactica exprimunt.

Accuratiorem omnium harum rerum descriptionem infra (§. 52—57.) invenies. Syri habent in nonnullis verbi et regularis et irregularis personis duplicem formam, quam igitur in Paradigmate verbi regularis diligenter posuimus, in verbo autem irregulari propter spatii penuriam praetermisimus.

	Peal.		Ethpeel.	Paël.	Ethpaal.
Praet. 3. m.	ܩܛܰܠ	ܕܡܶܟ	ܐܶܬܩܛܶܠ	ܩܰܛܶܠ	ܐܶܬܩܰܛܰܠ
3. f.	ܩܶܛܠܰܬ	ܕܶܡܟܰܬ	ܐܶܬܩܰܛܠܰܬ	ܩܰܛܠܰܬ	ܐܶܬܩܰܛܠܰܬ
2. m.	ܩܛܰܠܬ	ܕܡܶܟܬ	ܐܶܬܩܛܶܠܬ	ܩܰܛܶܠܬ	ܐܶܬܩܰܛܰܠܬ
2. f.	ܩܛܰܠܬܝ	ܕܡܶܟܬܝ	ܐܶܬܩܛܶܠܬܝ	ܩܰܛܶܠܬܝ	ܐܶܬܩܰܛܰܠܬܝ
1. com.	ܩܶܛܠܶܬ	ܕܶܡܟܶܬ	ܐܶܬܩܰܛܠܶܬ	ܩܰܛܠܶܬ	ܐܶܬܩܰܛܠܶܬ
Plur. 3. m.	ܩܛܰܠܘ (ܩܛܰܠܘܢ)	ܕܡܶܟܘ (ܕܡܶܟܘܢ)	ܐܶܬܩܛܶܠܘ (ܐܶܬܩܛܶܠܘܢ)	ܩܰܛܶܠܘ (ܩܰܛܶܠܘܢ)	ܐܶܬܩܰܛܰܠܘ (ܘܢ)
3. f.	ܩܛܰܠ (ܩܛܰܠܶܝܢ)	ܕܡܶܟ (ܕܡܶܟܶܝܢ)	ܐܶܬܩܛܶܠ (ܐܶܬܩܛܶܠܶܝܢ)	ܩܰܛܶܠ (ܩܰܛܶܠܶܝܢ)	ܐܶܬܩܰܛܰܠ (ܝܢ)
2. m.	ܩܛܰܠܬܘܢ	ܕܡܶܟܬܘܢ	ܐܶܬܩܛܶܠܬܘܢ	ܩܰܛܶܠܬܘܢ	ܐܶܬܩܰܛܰܠܬܘܢ
2. f.	ܩܛܰܠܬܶܝܢ	ܕܡܶܟܬܶܝܢ	ܐܶܬܩܛܶܠܬܶܝܢ	ܩܰܛܶܠܬܶܝܢ	ܐܶܬܩܰܛܰܠܬܶܝܢ
1. com.	ܩܛܰܠܢ (ܩܛܰܠܢܰܢ)	ܕܡܶܟܢ (ܕܡܶܟܢܰܢ)	ܐܶܬܩܛܶܠܢ (ܐܶܬܩܛܶܠܢܰܢ)	ܩܰܛܶܠܢ (ܩܰܛܶܠܢܰܢ)	ܐܶܬܩܰܛܰܠܢ (ܢܰܢ)
Infinit.	ܡܶܩܛܰܠ (ܡܶܩܛܳܠܽܘ)	ܡܶܕܡܰܟ	ܡܶܬܩܛܳܠܽܘ	ܡܩܰܛܳܠܽܘ	ܡܶܬܩܰܛܳܠܽܘ
Imper. m.	ܩܛܽܘܠ	ܕܡܰܟ	ܐܶܬܩܛܶܠ	ܩܰܛܶܠ	ܐܶܬܩܰܛܰܠ
f.	ܩܛܽܘܠܝ	ܕܡܰܟܝ	ܐܶܬܩܰܛܠܝ	ܩܰܛܶܠܝ	ܐܶܬܩܰܛܰܠܝ
pl. m.	ܩܛܽܘܠܘ	ܕܡܰܟܘ	ܐܶܬܩܰܛܠܘ	ܩܰܛܶܠܘ	ܐܶܬܩܰܛܰܠܘ
f.	ܩܛܽܘܠܶܝܢ	ܕܡܰܟܶܝܢ	ܐܶܬܩܰܛܠܶܝܢ	ܩܰܛܶܠܶܝܢ	ܐܶܬܩܰܛܰܠܶܝܢ
Fut. 3. m.	ܢܶܩܛܽܘܠ	ܢܶܕܡܰܟ	ܢܶܬܩܛܶܠ	ܢܩܰܛܶܠ	ܢܶܬܩܰܛܰܠ
3. f.	ܬܶܩܛܽܘܠ (ܬܶܩܛܽܘܠܝܢ)	ܬܶܕܡܰܟ (ܬܶܕܡܟܝܢ)	ܬܶܬܩܛܶܠ (ܬܶܬܩܰܛܠܝܢ)	ܬܩܰܛܶܠ (ܬܩܰܛܠܝܢ)	(ܢ) ܬܶܬܩܰܛܰܠ
2. m.	ܬܶܩܛܽܘܠ	ܬܶܕܡܰܟ	ܬܶܬܩܛܶܠ	ܬܩܰܛܶܠ	ܬܶܬܩܰܛܰܠ
2. f.	ܬܶܩܛܠܺܝܢ (ܬܶܩܛܽܘܠܺܝܢ)	ܬܶܕܡܟܺܝܢ	ܬܶܬܩܰܛܠܺܝܢ	ܬܩܰܛܠܺܝܢ	ܬܶܬܩܰܛܠܺܝܢ
1. com.	ܐܶܩܛܽܘܠ	ܐܶܕܡܰܟ	ܐܶܬܩܛܶܠ	ܐܩܰܛܶܠ	ܐܶܬܩܰܛܰܠ
Plur. 3. m.	ܢܶܩܛܠܽܘܢ	ܢܶܕܡܟܽܘܢ	ܢܶܬܩܰܛܠܽܘܢ	ܢܩܰܛܠܽܘܢ	ܢܶܬܩܰܛܠܽܘܢ
3. f.	ܢܶܩܛܠܳܢ	ܢܶܕܡܟܳܢ	ܢܶܬܩܰܛܠܳܢ	ܢܩܰܛܠܳܢ	ܢܶܬܩܰܛܠܳܢ
2. m.	ܬܶܩܛܠܽܘܢ	ܬܶܕܡܟܽܘܢ	ܬܶܬܩܰܛܠܽܘܢ	ܬܩܰܛܠܽܘܢ	ܬܶܬܩܰܛܠܽܘܢ
2. f.	ܬܶܩܛܠܳܢ	ܬܶܕܡܟܳܢ	ܬܶܬܩܰܛܠܳܢ	ܬܩܰܛܠܳܢ	ܬܶܬܩܰܛܠܳܢ
1. com.	ܢܶܩܛܽܘܠ	ܢܶܕܡܰܟ	ܢܶܬܩܛܶܠ	ܢܩܰܛܶܠ	ܢܶܬܩܰܛܰܠ
Part. act.	ܩܳܛܶܠ		ܡܶܬܩܛܶܠ	ܡܩܰܛܶܠ	ܡܶܬܩܰܛܰܠ
pass.	ܩܛܺܝܠ			ܡܩܰܛܰܠ	

Regulare.

Afel.	Ethtafal.	Schafel.	Eschtafal.
ܐܩܛܠ	ܐܬܬܩܛܠ	ܫܩܛܠ	ܐܫܬܩܛܠ
ܐܩܛܠܬ	ܐܬܬܩܛܠܬ	ܫܩܛܠܬ	ܐܫܬܩܛܠܬ
ܐܩܛܠܬ	ܐܬܬܩܛܠܬ	ܫܩܛܠܬ	ܐܫܬܩܛܠܬ
ܐܩܛܠܬܝ	ܐܬܬܩܛܠܬܝ	ܫܩܛܠܬܝ	ܐܫܬܩܛܠܬܝ
ܐܩܛܠܬ	ܐܬܬܩܛܠܬ	ܫܩܛܠܬ	ܐܫܬܩܛܠܬ
(ܐܩܛܠܘܢ) ܐܩܛܠܘ	(ܐܬܬܩܛܠܘܢ) ܐܬܬܩܛܠܘ	(ܫܩܛܠܘܢ) ܫܩܛܠܘ	(ܐܫܬܩܛܠܘܢ) ܐܫܬܩܛܠܘ
(ܐܩܛܠܝܢ) ܐܩܛܠ	(ܐܬܬܩܛܠܝܢ) ܐܬܬܩܛܠ	(ܫܩܛܠܝܢ) ܫܩܛܠ	(ܐܫܬܩܛܠܝܢ) ܐܫܬܩܛܠ
ܐܩܛܠܬܘܢ	ܐܬܬܩܛܠܬܘܢ	ܫܩܛܠܬܘܢ	ܐܫܬܩܛܠܬܘܢ
ܐܩܛܠܬܝܢ	ܐܬܬܩܛܠܬܝܢ	ܫܩܛܠܬܝܢ	ܐܫܬܩܛܠܬܝܢ
(ܐܩܛܠܢܢ) ܐܩܛܠܢ	(ܐܬܬܩܛܠܢܢ) ܐܬܬܩܛܠܢ	(ܫܩܛܠܢܢ) ܫܩܛܠܢ	(ܐܫܬܩܛܠܢܢ) ܐܫܬܩܛܠܢ
ܡܩܛܠܢܘ	ܡܬܬܩܛܠܢܘ	ܡܫܩܛܠܢܘ	ܡܫܬܩܛܠܢܘ
ܐܩܛܠ	ܐܬܬܩܛܠ	ܫܩܛܠ	ܐܫܬܩܛܠ
ܐܩܛܠܝ	ܐܬܬܩܛܠܝ	ܫܩܛܠܝ	ܐܫܬܩܛܠܝ
ܐܩܛܠܘ	ܐܬܬܩܛܠܘ	ܫܩܛܠܘ	ܐܫܬܩܛܠܘ
ܐܩܛܠܝܢ	ܐܬܬܩܛܠܝܢ	ܫܩܛܠܝܢ	ܐܫܬܩܛܠܝܢ
ܢܩܛܠ	ܢܬܬܩܛܠ	ܢܫܩܛܠ	ܢܫܬܩܛܠ
(ܬܩܛܠܝܢ) ܬܩܛܠ	(ܬܬܬܩܛܠܝܢ) ܬܬܬܩܛܠ	(ܬܫܩܛܠܝܢ) ܬܫܩܛܠ	(ܬܫܬܩܛܠܝܢ) ܬܫܬܩܛܠ
ܬܩܛܠ	ܬܬܬܩܛܠ	ܬܫܩܛܠ	ܬܫܬܩܛܠ
ܬܩܛܠܝܢ	ܬܬܬܩܛܠܝܢ	ܬܫܩܛܠܝܢ	ܬܫܬܩܛܠܝܢ
ܐܩܛܠ	ܐܬܬܩܛܠ	ܐܫܩܛܠ	ܐܫܬܩܛܠ
ܢܩܛܠܘܢ	ܢܬܬܩܛܠܘܢ	ܢܫܩܛܠܘܢ	ܢܫܬܩܛܠܘܢ
ܢܩܛܠܢ	ܢܬܬܩܛܠܢ	ܢܫܩܛܠܢ	ܢܫܬܩܛܠܢ
ܬܩܛܠܘܢ	ܬܬܬܩܛܠܘܢ	ܬܫܩܛܠܘܢ	ܬܫܬܩܛܠܘܢ
ܬܩܛܠܢ	ܬܬܬܩܛܠܢ	ܬܫܩܛܠܢ	ܬܫܬܩܛܠܢ
ܢܩܛܠ	ܢܬܬܩܛܠ	ܢܫܩܛܠ	ܢܫܬܩܛܠ
ܡܩܛܠܘ	ܡܬܬܩܛܠܘ	ܡܫܩܛܠܘ	ܡܫܬܩܛܠܘ
ܡܩܛܠܘ		ܡܫܩܛܠܘ	

I. *De Verbo perfecto.*

§. 50.

Formatio et flexio in regulari et irregulari verbo aeque valet. Hoc autem, ut apud Hebraeos,. duplici ratione oritur, aut unius radicalis contractione (*Verbum imperfectum*), ut ܒܙ pro ܒܙܙ et ܢܦܠ, aut radicalis, quae quiescibilis est, quiete, permutatione et abiectione (*Verbum quiescens*), ut ܐܬܐ, ܩܡ, ܓܠܐ cet. Verba autem *gutturalia* (§. 64.) apud Syros in perpaucis tantum formis ab reliquis regularibus discedunt.

§. 51.

Paradigma Verbi perfecti.

Variae Verbi formae in paradigmate p. 168—169. exhibitae in §§. 52—61. diligentius illustrantur. Possunt etiam et solent in codicibus manuscriptis, quod demonstravi (§. 14.), sine vocalium signis, punctis diacriticis significari.

A. *De coniugatione Peal.*

§. 52.

Forma et significatio coniugationis Peal.

1) Praeter formam usitatam ܩܛܰܠ, quam Verba *transitiva* amant, alia etiam reperitur (§. 47, 1.) *intransitivorum* et *semipassivorum* forma, cum *e* pronuntiata, ut ܒܗܶܬ *pudefactus est*, ܒܛܶܢ *concepit*, ܕܚܶܠ *timuit*, ܕܒܶܩ *adhaesit*, ܢܚܶܬ *descendit*, ܪܓܶܙ *iratus fuit.* Haec autem terminatio Syris et Chaldaeis longe frequentior est, quam Hebraeis. Itaque significatio Peal duplex, et transitiva, et intransitiva est.

2) Aliqua verba utramque vocalem et *a*, et *e* admittunt, ita ut manifesta significatus diversitas oriatur aut interdum idem maneat; ut ܦܠܶܓ *divisus fuit* et ܦܠܰܓ *divisit*, ܫܪܳܐ *absolvit*, ܫܪܶܐ *absolutus est;* deinde vero ܐܟܰܠ et ܐܟܶܠ *comedit*, ܝܪܶܬ et ܝܪܰܬ *hereditavit.*

Annot. Sunt etiam verba, quae vocalem *e*, neque tamen intransitivum significatum recipiunt. Verborum intransitivorum med. *u*, quae Hebraicis med. *o* respondent, unum exemplum ܣܡܽܪ *horruit* invenitur.

§. 53.

Praeteritum Peal eiusque flexio.

Praeteritum (ܙܒܢܐ ܕܥܒܪ) *afformativis* radici in fine annexis flectitur [1]), quae

---

1) De origine et natura horum afformativorum vid. Gesenii hebr. Gramm. §. 52. Lehrgeb. der hebr. Spr. §. 78.

partim cum Hebraicis conspirant, partim vero propter diversam pronominum formam parce divergunt. Etenim sunt haecce in omnibus Praeteritis, si linea significat radicem.

		Sing.	Plur.
3.	m.	(Radix).	ܘ — ܘܢ — (—)
	f.	ܬ —	ܝ — ܝܢ — (—)
2.	m.	ܬ —	ܬܘܢ —
	f.	ܬܝ —	ܬܝܢ —
1. comm.		ܬ —	ܢ — ܢܢ —

ANNOTATIONES.

1) Plures formae orthographia quidem, neque tamen pronuntiatione distingui possunt, ut ܩܛܠ, ܩܛܠܘ et ܩܛܠܝ, *interfecit* et *interfecerunt* (m. et f.), ܩܛܠܬ et ܩܛܠܬܝ *interfecisti* (m. et f.); olim fortasse hae distinguebantur, postea autem cum discrimen in pronuntiatione omitteretur, in scriptione tamen retentum est, propterea quod Syri scribendo etymologiam retinere solent. (§. 7. Annot. 13.)

2) *Duplicem* Praeteriti Peal formam cum *a* et *e* paradigma exhibet; vocalis vero quaecunque sit retinetur, ita ut, 1 et 3 f. Sing. exceptis, ubique possis videre, an verbum vocali *a* aut *e* utatur.

3) Nonnullae personae in omnibus fere verbis duplicis sunt formae, vulgaris et auctae; nempe 1 et 3 Pl. m. et f., si verba ܠܐ, *Afel* et *Schafel* verborum ܐܠ exceperis (§. 77.), ut ܩܛܠܢ et ܩܛܠܢܢ; ܩܛܠܘ et ܩܛܠܘܢ, ܩܛܠܝ et ܩܛܠܝܢ in omnibus coniugationibus verbi perfecti et imperfecti formari possunt [2]); unde Syri has formas paragogicas paradigmati ipsi inseruerunt [3]). Exempla 3 m. haecce habeas: ܩܒܠܘܢ *susceperunt*, ܥܒܕܘܢ *fecerunt*, Assem. Bibl. Or. T. I. p. 235. ܩܪܒܘܢ *obtulerunt*, Michael. Chrest. p. 75. ܐܫܠܡܘܢ *tradiderunt*, Kirsch. Chrest. p. 79. l. 14. ܐܩܝܡܘܢ *constituerunt*, Barhebr. Chron. p. 42. l. 2.

4) Cum ܘ et ܝ in fine 3 Plur. m. et f. non audiantur, interdum plane abiiciuntur; ut ܐܙܠ ܓܢܒܐ pro ܐܙܠܘ *iverunt fures* Kirsch. Chrest. p. 4. l. 5. cfr. p. 17, 11, 75, 13. 149, 9. 151, 15. 155, 1. 166, 6. ܫܦܪ ܡܠܝܗܘܢ *placuerunt verba eorum* pro ܫܦܪܝ Gen. 34, 18. 31, 43. 41, 7. 49, 26. [4]).

2) Post *I. D. Michaelem* (Gramm. Syr. p 104.) *Agrell* (Otiol. Syriac. p. 45. not. 11.) et *Gesenius* (Lehrgeb. der hebr. Spr. p. 265.) in 3 m. rarissimam hanc paragogen esse aiunt contra Barhebraei et grammaticorum Syriacorum auctoritatem vid. e. c. *Amirae* gramm. chald. p. 265.

3) Vid. e. g. *Abrah. Ecchellens.* gramm. Syr. p. 13 sq., p. ܣ sq. *Barhebraei* gramm. metr. (Cod. Gott.) p. 95 sq. Neque haec paragogica Praet. forma tam parce usurpatur, ac Hebraica, vid. *Gesenii Lehrgeb. der hebr. Sprache.* p. 265.

4) *Kyphii* recensio codicis Syro-Arabici. Regiom. 1746. p. 4. — *I. D. Michaelis* (Gramm.

5) Puncta *Ribui* (§. 22.) nisi solis personis fem. gen. Praet. pariter ac Fut. et Imperat. apponuntur; formam decurtatam 3 Plur. f., quae Jud in fine abiecit, haec puncta a Sing. m. bene distinguunt, ut ܩܛܠ 3 Sing. m. et ܩ̈ܛܠ 3 Plur. f. [5]).

6) 1 Plur. non paragoge aucta plerumque ܩܛܠܢ pronuntiatur, rarius ante ܢ afformativum vocalem *a* praemittit, ut ܢܶܣܒ Luc. 9, 13. pro ܢܣܒ, ܐܶܫܟܰܚܢ Act. 19, 40. ܐܶܫܬܰܘܕܰܥܢ 2 Cor. 9, 3. Grammatici Syri autem hanc formam omittunt.

7) *Zabii* in Praeterito formando partim Syriacis utuntur afformativis, partim vero ad aliarum dialectorum formas propius accedunt, ut נטאל = ܩܛܠ, נאטלא = קְטַלָה et simul ניטלאח = ܩܛܠܬ, נאטאלתא = קְטַלְתְּ et simul אבארח = ܥܒܕܬ, ניטליח = ܩܛܠܬ cet. Inscriptiones paucas tantum formas exhibent, ut עבדת *fecit* (f.), אמרת *dixit* (Carpent.), עבדו *fecerunt*, קברו *sepulcro darunt* (Palm. inscr. 3.), alia. — Agnoscunt Zabii et apocopatam et paragogicam 3 Plur. Praet. formam, ut שמאר *dimiserunt*, קרון *vocarunt*; cum formae illi suffixa annectenda sunt, apocope locum non habet.

§. 54.

Infinitivus.

1) Omnes coniugationes ad Infinitivum (ܡܰܩܛܠܳܢܘܬܐ ܐܘ ܐܢܐ) formandum ܡ praeformativo utuntur, quod eandem vocalem recipit, ac Futuri praeformativa, et praeter Peal in fine terminationem ܘ adiiciunt; itaque Inf. Peal ܡܶܩܛܰܠ, rarissime cum Waw otiante (§. 32, 2.), ut ܡܶܬܪܘܰܡ *discedere*, Luc. 9, 53. ܡܶܥܒܰܕ *facere*, Ps. 109, 6. [1]). Originitus ܡ praef. vacuum est, sed propter sequentem litteram vacuam brevi utitur vocali. Hoc in caussa est, quod sicubi sequenti litterae vocalis tribuitur, vacuum manet, ut ܡܙܳܥ *moveri* (§. 75—76.) [2]).

Syriac. p. 104.) exempla Waw abiecti certa desideravit; quae supra attuli, rem extra omnem ponunt dubitationem.

5) Nonnulli grammatici, ut *Buxtorfius* (Gramm. Chald. et Syriac. p. 53.), 3 Plur. f. etiam has terminationes tribuunt: ܩܛܠܝ, ܩܛܠܶܝܢ et ܩܛܠܶܢ sine ulla auctoritate, quod iam *Lud. de Dieu* recte reprehendit (Gramm. harmon. p. 194 sq.). Etenim Syri illas formas sane partim e Chaldaismo, partim e verbi ܠܝ formis derivatas non agnoscunt in verbo regulari.

1) Ita secundum edit. principem legenda; *I. D. Michaelis* quidem (Gramm. Syr. p. 105.) ܡܶܬܪܘܰܡ, ܡܶܥܒܘܰܕ scribit recentiores editiones secutus. Huius praeterea generis exempla *Amira* (Gramm. Chald. p. 314.) apud grammaticos invenisse videtur, sed addit, auctores fere omnes sine ܘ Infinitivos (Peal) scripsisse.

2) *Schultens* (Institutt. Aram. p. 47 ss.) has Infinitivi formas affert: ܩܛܳܠܘ, ܩܛܳܠܐ, ܩܛܳܠ, ܡܩܛܰܠ, ܡܩܛܳܠܘ, ܡܩܛܳܠܐ, ܡܩܛܠܘ et ܡܩܛܰܠܘ, sed cum ipse nulla illarum exempla laudarit, neque ego talia tanquam veras Infinitivi formas deprehenderim, eum, quod in Syriaca institutione saepius fecit, ex analogia cognatarum dialectorum et mero arbitrio has finxisse existimo.

2) Duplici Infinitivi forma, quam Hebraei distinguunt, *absoluta* et *constructa* [3]), Syri non gaudent; Infinitivus solet cum ܡ praefixo coniungi, sine hoc praefixo vero ibi tantum ponitur, ubi Hebraei Infin. absolutum adhibent [4]).

§. 55.

Imperativus.

1) Imperativus (ܦܘܩܕܢܐ) in 2 radicali regulariter eandem vocalem usurpat, ac Futurum; itaque ܩܛܘܠ et Futur. ܢܩܛܘܠ, ܕܚܠ *time* et Futur. ܢܕܚܠ, ܙܒܢ *eme* et Fut. ܢܙܒܢ. Rarius a Fut. vocali discrepat, ut ܙܠ *abi* et Fut. ܢܐܙܠ. Potest igitur cum *u*, *a* et *e* formari; primam vocalem transitiva verba (ܡܬܬܙܝܥܢܐ ܢܟܣܘܢ ܦܩܘܕ ܩܛܘܠ ܚܛܘܦ), quae in Praet. *a* habent, secundam vero et tertiam intransitiva (ܠܐ ܡܬܬܙܝܥܢܐ ܢܚܣܝ ܩܢܝ ܕܚܠ ܐܟܘܠ), quae in Praet. *e* habere solent, plerumque usurpant.

2) Imperativi formae, quae 2 Sing. et Pl. m. et f. complectuntur, in Plur. duplices sunt, nempe simplices et paragoge auctae; itaque ܩܛܘܠܘ et ܩܛܘܠܘܢ, ܩܛܘܠܝ et ܩܛܘܠܝܢ [1]). Hanc formam paragogicam non solum in fem. sed etiam in masc. non raro in Peal, Paël et Afel inveniri, iamiam *Agrellus* exemplis probavit [2]).

Annot. 1. In formis ܩܛܘܠܝ, ܩܛܘܠܘ et ܩܛܘܠܝ Jud et Waw finale otiantur (§. 32. 2. 3.). Act. 9, 40. invenimus quidem in edit. *Widmanst.* ܩܘܡܝ quod tamen iam *Schaafius* in ܩܘܡܝ emendavit. Forma sine paragoge in Plur. f. non differt a Sing. f. nisi punctis Ribui. (§. 22.)

Annot. 2. *Zabii* Imperativum apocopatum et paragogicum agnoscunt. Uti enim apud Syros 3 Praet. m. Waw saepius abiicit (§. 53, 7.), ita apud eos etiam Plur. Imperativi, ut סבול *feratis*, אזיל *ite*. Quae tamen abiectio tum fieri non debet, cum huic formae suffixum annectitur; sin vero suffixo quaedam praepositio praemittitur, Waw omittere licet, quanquam suffixum et praepositio illa verbo affigitur, ut אסיבלוה *date ei*. Verba denique 3 quiescentis in Imper. Plur. illud Waw semper servant. In Plur. vero etiam paragogica forma, praecipue in Verbis 3 quiescentis, solemnis est, nisi cum suffixo coniunguntur, ut

---

3) *Gesenii Lehrgeb. der hebr. Spr.* §. 79, 1.

4) Gesen. l. l. §. 209. *Amira* (Gramm. Chald. p. 271 ss.) veram Infinitivi pro Hebraeorum absoluto positi indolem ignorans solam Inf. formam sine ܡ idem fere significare existimat, quod Part. praes. Latinorum et quasi semper coniungi cum Nominativo verbi, a quo formetur (i. e. cum *Verbo finito*). Si vero eo teste sunt, qui Inf. nominarint ܩܛܠ ܡܩܛܠ, ii et Infinitivi et Participii naturam non satis perspexerunt (§. 57, Annot. 1.).

1) Grammatici Syria oriundi utramque formam in paradigmate proponunt; eundem morem etiam *Barhebraeus* (Grammat. metr. Cod. Gott. p. 97 sq.) sequitur; vid. §. 52. p. 157.

2) Otiol. Syriac. p. 45.

איתון *ducite*, ܗܘܘ *estote*, ܩܪܘ *vocate;* in aliis vero Verbi classibus raro tantum invenitur, ut שומעון *audite.* Hac ratione Praet. et Imper. facile possunt confundi, in apocopata enim et paragogica Imp. forma plane conspirant. Zabii etiam post ו radicalem in Imper. interdum Waw inserunt, ut שומעו *audite*, ita et in aliis verbis, ut רומון *iacite*, a רמא; quod, ubi ante suffixa factum est, nihil habet singularitatis.

§. 56.

Futurum.

1) Praeformativorum ope, quae apud Syros tribus litteris ܬ ܢ ܐ constant, Futurum (ܙܒܢܐ ܥܬܝܕ) formatur [1]). Haec enim Imperativo praeponuntur et quidem sine vocali; cum autem illius forma etiam a vacua incipiat littera, praeformativa vocalem recipiunt *e* in Peal, ne vocis initium tres litterae vacuae constituant (§. 38, 2.); in 2 Sing. f. 3 et 2 Plur. m. et f. vocalis ultima excidit. Imperativi formam si significaveris linea, hancce Futuri invenies formationem.

		Sing.	Plur.
3.	m.	ܢ—	ܢ—ܘܢ
	f.	ܬ— (ܬ—ܝ ?)	ܢ—ܢ
2.	m.	ܬ—	ܬ—ܘܢ
	f.	ܬ—ܝܢ (ܬ—ܝ)	ܬ—ܢ
1.	comm.	ܐ—	ܢ—

2) Vocalem Imperativi Futurum retinere solet; admittit igitur tres *u*, *a* et *e*, ita ut *u* transitivis, *a* et et *e* intransitivis tribuere soleat. Itaque verba, quorum Praet. *e* habet, in Fut. *a* recipiunt, uti in Imperativo; sunt tamen nonnullae exceptiones, nempe ܢܫܬܘܩ et ܢܫܬܘܩ a ܫܬܩ *tacuit*, ܢܣܓܘܕ a ܣܓܕ *adoravit*, ܢܩܪܘܒ a ܩܪܒ *appropinquavit.* Quaecunque vero verba Praet. *a* pronuntiant, in Fut. *u* recipiunt paucis tamen exceptis, ut ܢܥܡܠ a ܥܡܠ *laboravit*, et verbis gutturalibus (§. 64.). Fut. med. *e* aeque ac med. *a* plerumque ad intransitiva pertinet, per anomaliam etiam ad transitiva, ut ܢܥܒܕ *faciet* a ܥܒܕ, ܢܙܒܢ *emet* a ܙܒܢ. Etiam in verbis ܦ saepe et in verbis ܥܥ interdum Fut. *e* invenies, quanquam transitivae sint significationis (§. 70. 71.).

---

1) De origine praeformativorum eorumque indole cfr. *Gesenii Lehrgeb. der hebr. Spr.* §. 81.; at animadvertas velim apud Syros ea iam ita libere transmutata esse, ut etymologiae fere nulla haberetur ratio.

ANNOTATIONES.

1) *Nun* praeform. 3 personae multis suspectum fuit, quia in cognatis dialectis Jud inveniebatur, neque dubitarunt litterarum Jud et Nun, quae sane sunt figura simillimae, in auxilium vocare permutationem facillimam. Quam quidem sententiam nutrire poterat ea dialecti Hierosolymitanae, quae dicitur (§. 2, 4. Annot. 4.), singularitas, ex qua pariter ac Chaldaicus sermo 3 Fut. m. Sing. et Plur. per *Jud* format[2]), ut ܝܐܡܪ *dicet* Matth. 24, 23. ܝܐܡܪܘܢ *dicent* ib. v. 26. 44. ܝܐܡܪܘܢ 27, 64. ܝܚܐ Luc. 23, 35. ܝܡܘܬ Io. 4, 47. Sed Codicis, cui haec insunt, nimia inconstantia et negligentia nil potest probare. Etenim etiam 1 Fut. interdum *Jud*, interdum *Nun* praeformativum habet, quod ab omnibus orientalium linguis alienum est[3]), ut Matth. 17, 17. ܢܗܘܐ ܥܡܟܘܢ pro ܐܗܘܐ, 22, 44. ܕܢܣܝܡ pro ܕܐܣܝܡ, 27, 17. 21. ܕܢܫܪܐ ܠܟܘܢ et v. 22. ܢܥܒܕ Luc. 17, 8. ܕܢܠܥܣ ܘܢܫܬܐ ܐܢܐ et Marc. 1, 38. ܢܟܪܘܙ pro ܐܟܪܘܙ. Provocarunt vero Syrorum praeformativum revera *Nun* esse existimantes ad Zabiorum dialectum, in qua nulla litterae *Nun* et *Jud* permutatio locum potest habere propter harum litterarum dissimilitudinem[4]), sed haec analogia nihil docet, nisi *Nun* in Aramaea dialecto *posse* significare etiam 3 Fut., nullo modo autem, in Syriaca hoc vere factum esse. Habemus autem certissimam *Barhebraei* auctoritatem, qui in Grammat. metr. (Cod. Gott. p. 96 ss.) non solum formas Fut. ita exhibet, sed litteras plane nominat; nam voces ܢܩܘܡ et ܢܩܘܡ vix poteris commutare[5]). *Aurivillius* quidem rectissime opinatus est[6]), a Syris receptum esse ܢ his in formis loco praef. ܝ ceteris usitatae dialectis, quia ܝ Syris tum proxime ante se tum post se aegre fert litteram vocali destitutam (§. 31, 2.). De litteris praeformativis exstat libellus Eliae I catholici ܐܡܝܢ ܠܐ inscriptus[7]), qui *Nun*, neque *Jud* significat praeformativum[8]). Praeterea illud Nun ab ܗܢܘܢ pronomine potest derivari.

2) Nonnullae personae duplicem admittunt formam. 3 Sing. f. igitur ܬܬܩܛܠ et ܬܬܩܛܠ, quanquam haec usitatior est, neque tamen illius exempla desunt Marc. 4, 32. 9, 50. Matth. 24, 2. alibi. Iacobita quidem ad Cod. Syr. Vatic. XVI, olim X.[9]) fol. 143. ܦܘܫܩܐ ܕܡܠܬܐ ܡܬܟܬܒܢܐ ܐܝܟ ܗܘ: ܡܫܟܚܐ ܡܠܬܐ ܕܡܬܦܫܩܐ. ܠܗܝ ܕܬܬܦܫܩ ܠܐ ܐܝܟ. ܕܡܫܟܚܐ ܬܬܟܬܒ ܬܬܟܬܒ

---

2) *Adleri biblisch-krit. Reise* p. 119. ss. cll. *I. D. Michaelis Orient. Bibl.* T. XIX, p. 127. *Adleri verss. Syr.* p. 146.

3) *Adleri verss. Syriac.* p. 147.

4) *I. D. Michaelis Orient. Bibl.* T. XV. p. 129 ss. *Gramm. Syr.* p. 106. *Wahlii Morgenl. Sprachgesch.* p. 554.

5) In doctrina igitur de Imperativo formando ille ait:

ܦܘܩܕܢܐ ܐܢ ܡܫܬܕܪ. ܢܘܢ ܐܫܩܠ ܡܢ ܪܫܗ.
ܘܡܫܬܚܪܐ ܗܘ ܦܘܩܕܢܐ. ܢܫܕܪ ܐܘ ܫܕܪ ܠܗ.

i. e. *Mandatum si emittitur, Nun auferas a principio* (Futuri) *et eo, quod superest, fiat Imperativus, in masc. schadar a n'schadar* cet.

6) Diss. *de lingua Aramaea* §. IV. in eius dissertt. ab *I. D. Michaeli* edit. p. 111. not. n.

7) Cod. Ecchell. 27. vid. Assem. bibl. Or T. III. P. I. p. 508.

8) Pro *e* sub praeformm. interdum, ut Act. 21, 14. (ed. Widmanst.) *i* legitur, nempe ܢܗܘܐ *fiat*, sed recentiores editt. recte ܢܗܘܐ exhibent.

9) Describitur in *Assemani* Catalog. Bibl. Apost. Vat. p. 59 ss.

ܡܫܡܗ h. e. *in exemplis nostris, Iacobitarum, exprimitur Jud in fine verbi fem.*, *non vero apud Nestorianos, e. c.* ܬܩܛܠܝܢ cet.[10]) — 2 Sing. f. ܬܩܛܠܝ et raro ܬܩܛܠܝܢ, ut Marc. 9, 25. ܬܥܠܝܢ (ed. Widmanst., recentiores editt. legunt ܬܥܠܝ) *ne ingredere* 1 Cor. 7, 16; ܬܚܝܝܢ *salvabis; I. D. Michaelis*[11]) hoc *Jud* pro suff. 1. Sing. pleonastice posito habuit, quod mihi videtur parum probabile. Grammatici antiquissimi hanc formam ܬܩܛܠܝܢ in paradigmate non proponunt.

3) Varias Futuri formas, quae praecipue a significatu pendent, earumque indolem iam *Amira* aliique Maronitae, inprimis etiam *Abrah. Ecchellensis*[12]), plane perspexerunt. A nonnullis verbis Fut. *A.* et *U.* simul in usu est, sed diverso sensu, ut ܕܢܚ in Fut. ܢܕܢܚ *occidet* (de sole) et ܢܕܢܘܚ *ventilabit* (de personis), ܫܠܚ in Fut. ܢܫܠܚ *exuet* (vestem) et ܢܫܠܘܚ *mittet* (homines), ܛܒܥ in Fut. ܢܛܒܥ *immersus erit* (in aquam) et ܢܛܒܘܥ *obsignabit* (librum), ܓܡܪ *perfecit*, ܢܓܡܘܪ (alios) et ܢܓܡܪ (se ipsum); in ܚܕܪ *circumdedit* autem ܢܚܕܪ et ܢܚܕܘܪ non differunt. Fut. *A.* amant prae ceteris verba ″ܥ (§. 70.). De iis, quae Fut. *E.* recipiant, certa regula nequit proferri; huc pertinent ܥܒܕ *fecit*, ܢܥܒܕ, ܙܒܢ *emit*, ܢܙܒܢ et plura verba ″ܥ (§. 70.), et verba ″ܦ (§. 73.).

4) *Fut. figuratum*, quo Arabica dialectus praecipue insignis est, Syriaca et Chaldaea fere omnino ignorant, qua in re vulgarem Arabum sermonem habent consentientem[13]). Hoc etiam in caussa est, quod Pentateuchus Samaritanus Futuri apocopen neglexerit[14]). In verbi ܗܘܐ Fut. tamen Syri apocopen admittunt, nempe ܢܗܘ pro ܢܗܘܐ, ܬܗܘ cet. ܢܗܘܘܢ, ita ut hac forma modo Fut. vulgare modo Coniunctivum significent[15]). Dialectus Hierosolymitana, quam dicunt, apocopen in eodem verbo eodemque significatu exhibet, ut ܢܗܘ *sit*, Io. 6, 40. ܢܗܘ *sumus*, 6, 28. ܢܗܘܢ *sunt*, 3, 9., ut Chaldaei scribunt יהי et יהא. Neque Samaritanis hoc Fut. apocopati vestigium deest, יהי et הי pro יהיה[16]).

Quo modo Syri coniunctivum aliasque verborum rationes periphrastice exprimant, docet syntaxis.

5) *Zabiorum* praeformativa conspirant plerumque cum Syriacis; Fut. med. *u* et *a* solet esse, ita ut Imper. hac in re a Fut. non differat. Itaque Fut. 3. נישקול, 2. תישקול, 1. אישקול, et נימאר *dicet*; Imp. שקול et עמאר.

---

10) *Adleri* verss. Syriac. p. 23.

11) Gramm. Syr. p. 107.

12) Gramm. Syr. p. ܕܟܝ ss.

13) *Herbin* quidem (Developpement des principes de la langue Arabe moderne) nullas Fut. figurati formas affert et *Dombay* (Gramm. Mauro-Arabic. p. 10.) يَقْتُلْ tantum et يَقْتُلَنْ commemorat. Neque *Gesenius* denique (*Lehrgeb. der hebr. Spr.* p. 284.) in Melitensi dialecto Fut. paragogicum invenit.

14) *Gesenius* de pentat. Samarit. origine, indole et auctor. p. 27.

15) Multa huius rei exempla diligenter collegit *Agrell* in Otiol. Syriac. p. 46., praecipue e Barhebraei Chronico.

16) *Cellar.* hor. Sam. p. 103.

§. 57.

Participia.

1) Participium in Peal et quavis alia coniugatione activa duplex est, activum et passivum. ܦܥܝܠܐ tamen in verbis neutris, verbis sensuum et affectuum, quin etiam in nonnullis aliis etiam active usurpatur, ut ܛܥܝܢ *portans* (proprie *oneratus*), ܐܚܝܕ *tenens*, ܫܩܝܠ *portans*, ܠܒܝܟ *prehendens* [1]), ܚܕܝܪ *circumdans* [2]), ܟܡܝܢ *insidians* [3]), ܐܒܝܠ *lugens* cet., et Acc. tum admittit, ita ut cum participiis Praes. et Praet. *Deponentium* latinorum recte conferatur.

2) Participiis Syri aeque ac ceteri Semitae pro *Praesente* (ܙܒܢܐ ܕܩܐܡ) utuntur ita quidem, ut, Chaldaeis assentientibus, plerumque pronomen personale, paulo tamen contractius, cum linea occultante (§. 20.) sub prima consonante nonnullorum pronominum (§. 27, 2. a. et b. *a*.) adiungant. Haec autem pronomina auxiliaria in quibusdam personis cum Partt. non loquendo solum sed etiam scribendo contrahuntur veramque Praesentis flexionem efficiunt. Itaque v. c. ܩܛܠ ita flectitur:

		Sing.		Plur.	
3.	m.	ܩܛܠ ܗܘ s. ܩܛܠ ܗܘ		ܩܛܠܝܢ ܗܢܘܢ	
	f.	ܩܛܠܐ ܗܝ s. ܩܛܠܐ ܗܝ		ܩܛܠܢ ܗܢܝܢ	
2.	m.	ܩܛܠ ܐܢܬ	ܩܛܠܬ	ܩܛܠܝܢ ܐܢܬܘܢ	ܩܛܠܝܬܘܢ
	f.	ܩܛܠܐ ܐܢܬܝ	ܩܛܠܬܝ	ܩܛܠܢ ܐܢܬܝܢ	ܩܛܠܬܝܢ
1.	m.	ܩܛܠ ܐܢܐ		ܩܛܠܝܢ ܚܢܢ	ܩܛܠܢܢ
	f.	ܩܛܠܐ ܐܢܐ		ܩܛܠܢ ܚܢܢ	

Annot. 1. *Amira* quidem [4]) eos reprehendit, qui participio suppleri existiment Praesens; sed eius argumentum e nomine grammaticorum ܙܒܢܐ ܕܩܐܡ repetitum imbecillum esse quisque videt. Tanquam singularem orationis partem distinguunt grammatici Syria oriundi *verbum nominis* ܡܠܬ ܫܡܐ [5]). Cum hanc parum perspicue distinxerint, definitionem eorum animadvertamus. Aiunt enim ܡܠܬ ܫܡܐ ܐܝܬܘܗܝ ܫܡܐ ܚܒܝܫܐ ܕܥܒܕ ܚܘܫܒܐ ܕܡܠܬܐ ܠܐ ܡܬܚܡܢܝܬܐ i. e. *verbum nominis est nomen contractum sensuque verbi non determinati utens.* ܠܚܘܕܝܐ significat nomen in *stat. absoluto*, sine ܐ emphatico (§. 92.), ܡܠܬܐ ܠܐ ܡܬܚܡܢܝܬܐ est forma verbalis tempori certo non adstricta; itaque ܛܒ *bonus est*, et ܛܒܐ *bona est*,

---

1) Ass. Bibl. Or. T. I. p. 50.
2) Barhebr. Chron. 216, 20.
3) Kirsch. Chrest. 50, 15.
4) Gramm. Chald. p. 263 ss.
5) Vid. auctores p. 29. not. e. laudatos.

non autem ܛܳܒܳܐ *bonus* et ܛܳܒܬܳܐ *bona* verba nominis nominantur. Neque nomen aliquod, ut et nuncupetur et sit *verbum nominis*, necessario a verbo aliquo, sicut Part. Latinorum, derivandum est, sed iam sufficit, si adiectivum sit in statu absoluto verbumque substantivum sive pronomen eius vicibus fungens implicite aut explicite recipiat, itaque praedicatum dictionis aut solum aut cum verbo substantivo efficiat; ut ܩܰܕܺܝܫ ܐ̱ܢܳܐ *sanctus sum*, ܙܰܕܺܝܩܳܐ ܐܝܬܶܝܟܝ *iusta es*, ܗܳܢܳܐ ܒܺܝܫ ܗܽܘ *hic malus est*, ܗܳܠܶܝܢ ܪ̈ܽܘܚܳܢܳܝܶܐ *hi spirituales sunt*, ܡܗܰܝܡܶܢ ܗ̄ܘܳܐ ܡܳܪܶܗ ܠܡܶܠܰܘ̈ܗ̄ܝ *credidit dominus eius verbis*. Explicant ܡܶܠܬܳܐ ܫܡܳܐ grammatici etiam Arabico اسم الفعل *nomen actionis*, quod etiam مصدر *principium* nominatur; neque tamen satis apte [6]).

Annot. 2. Forma ܩܳܛܠܺܝܢ communis est m. et f. generi, quod per omnia omnium coniugationum Partt. observarunt Maronitae. *Buxtorfius* [7]) idem de forma ܩܳܛܠܰܬ valere voluit, ita ut ea quoque pro fem. usurpetur et provocavit ad Gal. 4, 27. ܕܠܳܐ ܝܳܠܕܳܐ *quae non paris* et Matth. 23, 37. ܐܽܘܪܺܫܠܶܡ ܩܳܛܠܰܬ ܢܒ̈ܺܝܶܐ ܘܪܳܓܡܰܬ ܠܰܐܝܠܶܝܢ ܕܰܫܠܺܝܚܺܝܢ ܠܘܳܬܳܗ̇, quin etiam *Lud. de Dieu* [8]) de Luc. 1, 28. ܡܒܰܪܰܟܬ ܒܢܶܫ̈ܶܐ *benedicta inter mulieres*, assentiente *Gabr. Sionita* [9]) idem statuerat, post autem dubius aliquid certi de his formis proferri non ausus est [10]). In primo autem loco Polygl. Antverp. quidem ita legunt, editio princeps autem ܕܠܳܐ ܝܳܠܕܳܐ, in secundo autem et tertio ܪܳܓܡܰܬ, ܩܳܛܠܰܬ et ܡܒܰܪܰܟܬ formae *constructae* (§. 92.) sunt.

Annot. 3. *Zabii* ita Participiis delectantur, ut iis frequentius nullam adhibeant verbi formam. Coalescunt autem Partt. cum pronominibus personalibus iis postpositis eodem fere modo atque in Syriaco sermone, ut מארבאריה pro מארבאר אנאת *eloqueris*, יאדיה = ܝܳܕܰܥ ܐܢ̱ܬ *scis*, יאהבאת = ܝܳܗܶܒ ܐܢ̱ܬ *das*.

Annot. 4. Part. ܩܛܺܝܠ in 1 rad. saepe etiam vocali ̇ utitur, praesertim in verbis intransitivis, ut ܫܬܺܝܩܺܝܢ *silentes* Marc. 9. 34., ܢܩܺܝܦܺܝܢ *adhaerentes* 6, 1. ܪܚܺܝܩ *longinquus* 7, 6. ܢܦܺܝܩ *egressus* v. 30. ܬܡܺܝܗܺܝܢ *obstupefacti* Luc. 1, 21.

§. 58.

Ethpeël.

1) *Ethpeel* plerumque passivum coniug. Peal, nonnunquam tamen et coni. Afel constituit, praecipue sicubi Peal intransitivum est aut obsolevit; itaque ܐܶܬܓܰܥܠ *commendatus est* ab ܐܰܓܥܶܠ, ܐܶܬܚܙܺܝ *ostensus est* ab ܐܰܚܙܺܝ, ܐܶܬܬܪܺܝܡ *exaltatus est* ab ܐܰܪܺܝܡ, ܐܶܫܬܠܶܡ *traditus est* ab ܐܰܫܠܶܡ, ܐܶܬܰܘܙܰܦ *commodatus est*, ab ܐܰܘܙܶܦ. Cum autem

---

6) Vid. de *nomine actionis* Arabico *Sylv. de Sacy* Grammaire Arabe T. I. p. 196.

7) Gramm. Chald. et Syr. p. 271.

8) In Critica sacra s. animadverss. in loca quaedam difficiliora V. et N. T. p. 857.

9) In suis ad *Lud. de Dieu* animadversiones observationibus, quas manuscriptas ad eum miserat; vid. *Lud. de Dieu* gramm. harm. p. 374.

10) Gramm. harm. p. 373 ss.

omnes coniugationes passivae et reflexivi sint significatus [1], unde fit, ut Syri coniug. reflexivam, Hebraeorum *Hithpaël*, non habeant peculiarem, neque desunt exempla Ethpeel reflexive et reciproce positi ut ܠܐ ܬܬܪܝܡ *ne efferas te* Rom. 11, 20., ܐܬܕܒܪ *conversatus fuit*, ܐܬܚܫܒ *cogitavit.*

2) Si 1 radicalis sibilans fuerit, ܬ characteristicum huius coniug. cum ea transponitur (§. 26, 1. a) et post ܙ in ܕ, post ܨ in ܛ mutatur (§. 25, 5. a).

Annot. 1. Inter grammaticos nostros non desunt, qui ܐܬܩܛܠ scribunt contra Syrorum paradigmata; *a* enim in gutturalibus tantum locum habet (§. 64.). Idem de formis ܐܬܩܛܠ et ܐܬܩܛܠ *Buxtorfio* aliisque probatis valet, quippe quae ab Amira ceterisque Maronitis non commemorantur, et in universum in verbis ܥܐ et ܠܐ pro ܐܬܩܛܠ et ܐܬܩܛܠ inveniuntur, ut ܐܬܝܗܒܬ *datum est* Hebr. 6, 8. (ed. Widm.), quod sane ܐܬܝܗܒܬ legendum (§. 73—74.). Ita arbitrio Imper. ܐܬܩܛܠ excudere quidam conati sunt et inter alios *Leusdenus* [2]) hoc contra *Lud. de Dieu* [3]) temere defendit; *Barhebraeus* enim [4]) 1 radicalem cum *a* efferendam docet. Non minus errant, si qui 2 radicalem propter lineam diacriticam ei subiectam (§. 21, 5.), ab ipsis falso pro occultante habitam, occultandam esse praecipiunt; cum neque a Barhebraeo tale quid doceatur, neque a Maronitis inter varias occultationis species hae formae recenseantur. Brevem vocalem cum 2 et 3 radic. pronuntiatam esse probat tum eius in nonnullis exemplis adscriptio (§. 21, 5.), tum 3 radicalis, si aspirata est, lenis pronuntiatio. Si enim in voce ܐܬܟܬܒ ܬ occultaretur, ܒ durum maneret (§. 18, 3. Annot. 1.), cum autem linea illa nonnisi diacritica sit litteraeque ܬ scheva mobile tribuere debeas, ܒ lene fit; itaque in codd. hanc et similes formas invenis Ruchoch notatas.

Annot. 2. In aliquot exemplis 3 Sing. f. Praet. videtur in ܝ loco ܬ desinere, e. g. Barhebr. Chron. 86, 5. ܠܐ ܐܬܝܕܥܝ ܐܬܪܗ pro ܐܬܝܕܥܬ *non cognitus est locus eius;* 135, 5. ܕܠܐ ܬܘܒ ܐܬܩܪܝ ܐܡܗ ܡܠܟܬܐ *ne amplius mater ipsius regina proclamaretur;* 482, 8. ܕܬܚܘܬ ܠܣܠܝܩ ܘܬܬܪܥܐ *ut descenderet (filia regis Leboni) Seleucia et reconciliaretur.* Sed non immerito iam *Agrellus* [5]) scriptionis vitiositatem suspicatus est; *Bernstenius* in Chronic. Barhebr. e Codd. Mss. emend. atque illustrati Specim. I. has lectiones, si recte memini, non delibavit.

Annot. 3. In Fut. Ethpeel uti in Fut. Peal (p. 175. not. 8.) interdum exempla reperiuntur cum sub praeformativis, ut ܢܬܚܫܒ 2 Cor. 3, 1. (ed. Widmanst.), ܢܬܡܫܚܘܢܝܗܝ *ungant eum* Iac. 5, 14., ut ܢܬܢܛܪ *custodiat* 1 Petr. 3, 10., ܕܢܬܚܙܘܢ *ut viderent* Act. 15, 6., ܕܢܬܙܕܩܘܢ *ut iustitiam exerceant* 1 Tim. 5, 4. Consentiunt editiones antiquiores, sed cum veteres grammatici hac de re nihil praecipiant, a recentioribus vulgaris recte restituta est praefixorum vocalis.

---

1) *Agrell.* Lumin. Syr. ad illustrandum Hebraism. collect. §. 6.

2) Schol. Syriac. pag. 89—90.

3) Gramm. harm. p. 214.

4) Gramm. metr. Cod. Gott. p. 103—104.

5) Otiol. Syriac. p. 52 ss.

Annot. 4. ܫܡܥ *obedivit* peculiari modo per totum Ethpeel pro ̂ in syllaba ultima ـ recipit; itaque Praet. ܐܫܬܡܥ Act. 21, 14., Imp. ܐܫܬܡܥܘ Hebr. 13, 17., Fut. ܬܫܬܡܥܘܢ Gal. 5, 7., Part. ܡܫܬܡܥ Ioa. 3, 36. At Inf. regulariter ܡܫܬܡܥܘ Act. 5, 29.

§. 59.

Paël et Ethpaal.

1) Utriusque coniug. media radicalis geminanda ab orientalibus tantum Syris revera geminatur, occidentales vero quae e litterarum geminatione ab ipsis non admissa pendent, diligenter observant (§. 17.). Pro geminatione inserunt Syri interdum Olaf, ut ܐܠܐܩ *sustulit*, Tychs. Elem. Syr. 52, 4. a fine, ܦܐܠ *scidit*, Barhebr. Chron. 98, 1., ܢܐܒܚ *latravit* Cast. Lex. Syr. p. 128. [1]). Paël intransitivam coni. Peal significationem in transitivam convertit; ut ܝܩܕ *arsit*, Paël *inflammavit*; ubi vero Peal transitivum est, ibi aut a) intendit significatum, ut ܒܥܐ *petiit*, *quaesivit*, Pa. *diligenter inquisivit*; ܪܚܡ *amavit*, Pa. *amanter aliquem iuvit*, *misertus est*; ܦܣܩ *abscidit*, Pa. etiam *membratim concidit* (de διχοτομία), ܓܢܐ *inclinavit*, Pa. *supplicavit*, *precatus est* (propter inclinationem in precibus magis continuam) [2]), aut b) quod saepius fit, *causativum* recipit significatum, ut ܚܬܡ *signavit*, Pa. *obsignare fecit*; huc pertinent etiam notiones *iubendi*, *permittendi*, *censendi* et *declarandi*, quae in coni. Paël saepe cadunt [3]). c) Interdum denique Paël eiusdem significationis est, ac Peal, ut ܦܪܣ et ܦܪܣ *disscidit*, ܫܠܛ et ܫܠܛ *dominatus est*.

2) Quum coni. *Paël* haud raro *effectivam* vim habeat et valeat *facere* id, quod Peal significat, *Ethpaal* notat *fieri* id, quod Peal indicat, atque adeo eandem, quam Peal, significationem interdum habet, e. g. ܩܪܒ *appropinquavit*, Pa. *accedere fecit*, Ethpaal *accedere factus est*, itaque *accessit*; similiter ܒܗܬ Pe. et Ethpaal *verecundus fuit*, ܕܝܢ Peal et Ethpaal *contendit*. Unde fit, ut Ethpaal notionem interdum habeat *activam*, ut ܣܟܠ *intelligere fecit*, ܐܣܬܟܠ *intellexit*, ܐܬܟܪܟ *circumductus est*, etiam *circumdedit*, ܚܫܒ Peal et Ethpaal *cogitavit*, ܫܢܩ Peal et Ethpaal *cruciavit*, et recipiunt Acc. [4]). In syllaba ܐܬ littera ܬ transponitur, si

---

1) *Agrell.* Otiol. Syr. p. 49.

2) Vid. etiam *Agrell.* Lumin. Syr. §. 2. n. I. — *I. D. Michaelis* (Grammat. Syr. p. 89. et in lex. Syr. Castelliani editione p. 767 et alibi.) *intensivam* con. Pal. significationem temere in dubium vocavit, quod iam dialectorum comparatio eum docere debuisset.

3) Exempla huius generis collecta invenis in *Agrell.* Otiol. p. 29 et in Lum. Syr. §. 5. n. I—III.

4) Exempla laudavit *Agrell.* in Otiol. Syr. p. 50.

1 rad. sibilans est (§. 26, 1. a.), si vero ܙ aut ܬ fuerit, etiam commutatur cum ܕ aut ܛ (§. 25, 5. a ܐ

ANNOTATIONES.

1) *Praet.* et *Imper.* Paël nonnunquam in syllaba ultima pro ܶ vocalem ܰ admittunt, nempe si 3 rad. gutturalis est. Antiquiores N. T. editiones Marc. 10, 16. ܒܰܪܶܟ *benedixit* pro ܒܰܪܶܟ exhibent, ܡܒܰܪܟܳܐ vero ibidem v. 32. pro Part. Peal habeas. (§. 57. Annot. 4.)

2) *Participia* Paël significatu diversa vocali ultimae syllabae differunt, si autem 3 rad. sit gutturalis aut ܪ, tum etiam Part. act. terminatur in ܰ, ut ܡܕܰܒܰܪ *gubernans* et *gubernatus*, ܡܝܰܩܰܪ *honorans* et *honoratus*. Evanescit discrimen etiam in forma fem. Sing. et *statu emphatico* m. (§. 92.), ut ܡܩܰܛܠܳܐ *interficiens* (f.) et *interfecta*; sed in fem. stat. emph., nisi 3 rad. gutturalis aut ܪ est, utraque forma discerni potest, ut ܡܩܰܛܠܳܢܺܝܬܳܐ et ܡܩܰܛܰܠܬܳܐ.

3) *Futuri* praeformm. vacua sunt excepto ܐ, quod notatur vocali ܰ, ubicunque debebat esse vacuum; idem de praeformm. *Schafel* et coniugg. rariorum valet.

4) Omnes Praet., Imper. et Fut. formae coni. Ethpaal, quae ad 1 rad. ܰ habent, non differunt ab iisdem formis coni. Ethpeel; ubi vero 2 rad. aspirata est, ibi huius pronuntiatio eas distinguit (§. 18, 2. (d. 4, a.) 5).

5) Cum sonus Scheva mobilis semivocalis *e* raptim elatae perquam similis esset, ut ܢܩܰܛܶܠ *nĕkatel*, factum est teste *Amira* 6), ut nonnulli praeff. Fut. Paël vocalem *e* adscribi iuberent, itaque ܢܶܩܰܛܶܠ pro ܢܩܰܛܶܠ. Ita *Zabii* quoque, quamquam non semper, quod *Norbergus* 7) falso contendit, has formas saepe scribunt.

6) *Infinitivus* utriusque coniugationis, uti in Ethpeel et reliquis coniugg., formatur ܡ vacuo praefixo, ܘ in fine affixo et ultimae radicali Sekofo praemisso; ܐ syllabae ܐܬ expuncto, ܡ vocalem illius recipit, quod etiam in Fut. et Partic. coniugg. passivarum fieri solet. Chaldaei Infinitivis omnium coniugg. praeter Peal ܡ praefigere non solent.

7) *Imperativus* Ethpaal plerumque cum Imp. Ethpeel conspirat, 1. radicalem cum ܰ et 2 cum linea diacritica (§. 21, 5.) coniungens. Neque tamen desunt exempla, in quibus linea diacritica praetermissa Praet. et Imper. non differunt (§. 21, 5); ita Amira teste 8) ܐܬܒܰܝܰܢ semper utrumque ܰ retinet. Apud poetas quidem et apud prosaicos scriptores euphoniae caussa, ubi secundum ܰ auferre pronuntiationis decori valde obstaret, Imperat.

---

5) *Masius* (Gramm. ling. Syr. in Polygl. Antverp. T. VI. p. 27.) quique eum sequitur *Waserus* (Instit. ling. Syr. p. 31 ss.) aliique hanc coni. nominarunt Ethpaël, terminantes eam per ܶ, sed contra testimonia grammaticorum veterum.

6) Gramm. Chald. p. 42.

7) Comment. de relig. et ling. Zab. p. 18.

8) Gramm. Chald. p. 539. cll. *Castell.* Lex. Syr. ed. *I. D. Michael.* T. II. p. 860.

Praet. aequat, ut ܐܬܗܦܟܘ *conversare*, ܐܣܬܟܠ *intellige.* Has vero regulas occidentales sive propinquiores tantum Syri sequuntur; remotiores enim sive orientales Imp. Ethpa. ubique cum duplici ', uti Praet., legunt[9]). In Plur. fem. saepius haec pronuntiatio cum duplici ' adhibita videtur, quamquam Amira et reliqui grammatici in paradigmate *unum* adpingunt[10]).

§. 60.

Afel et Ethtafal.

1) *Afel* formatur ܐ radici praemisso, quod tamen ante praeformm. Inf. Fut. et Particc. excidit, ita ut haec, quae vacua erant, eius vocalem recipiant. a) Intransitivam Peal significationem in *transitivam* mutat, ut ܥܒܪ *transiit*, Af. *traduxit*, ܝܕܥ *scivit*, Af. *indicavit;* b) transitivam vero reddit *caussativam* cum Acc. rei et pers., ut ܠܒܫ *induit*, ܐܠܒܫ *vestivit*, ita tamen, ut etiam notiones *censendi*, *declarandi*, *iubendi* vel quovis modo *curandi*, *permittendi* et *sinendi* recipiat [1]). Saepe denique c) Afel, uti interdum Hebraeorum *Hiphil* [2]), significatione utitur *intransitiva*, ut ܐܢܗܪ *illuxit*, ܐܙܗܪ *splenduit*, ܐܦܪܥ *pullulavit.* In multis hoc propter ellipsin Acc. fieri videtur, ut ܐܟܫܪ *prospere egit* (propr. *fortunavit viam suam*); usitatissima vero ellipsis in pronomen 3 pers. cadit, ut ܐܫܢܝ *abiit*, quasi *se deportavit;* neque desunt, quae quanquam plerumque transitive ponantur, tamen interdum tanquam intransitiva usurpantur, ut ܐܡܚܠ *debilitavit*, item *infirmus fuit*, ܐܪܚܩ *removit*, et *recessit.* Praecipue verba, quae colorem indicant, Afelicam coniug. amant, ut ܐܚܘܪ *albuit*, ܐܣܡܩ *rubuit* [3]).

2) *Ethtafal* passivam coniugationem, cum rarius inveniretur, a grammaticis et lexicographis praetermissam, iam *Ludovicus de Dieu* praeeuntibus Syris recte agnovit. Formatur ab Afel ita, ut ܐܬ praemissa Olaf characteristicum activae coniug. cum ܬ commutetur (§. 26, 5. c. β.). Exempla huius formae sunt: ܐܚܪܡ *anathemate percussit*, ܐܬܬܚܪܡ crebro in libris ecclesiasticis, ܢܬܬܚܫܟ *obtenebrabitur* Marc. 13, 24 (vers. Philox.) cet.; itidem a verbis irregul., v. c.

---

9) *Amira* Gramm. Chald. p 339.

10) Exhibent N. T. Syr. editiones 1 Petr. 3, 3. ܬܬܨܒܬܝܢ *ornemini* (f.); praeform. omnino indicat Fut., sed terminatio ܝܢ ad Imper. pertinet, itaque uti v. 4. ܐܬܨܒܬܝܢ, aut in Fut. ܬܬܨܒܬܢ legendum videtur. *Schultens* (Instit. Aram. p. 84.) quidem formam receptam defendere voluit, sed desiderantur argumenta.

1) Exempla huius generis ubique fere obvia sunt; *Agrellus* (Lumin. Syr. §. 5. et Otiol. Syr. p. 31. 32.) plura collegit.

2) *Gesen. Lehrgeb. der hebr. Spr.* p. 245.

3) Exempla diligenter collecta habes in *Agrell.* Lum. Syr. §. 4. n. III. et Otiol. p. 52—55.

ܐܬܬܩܪܒ *additus est* ab ܐܩܪܒ, ܡܬܬܦܩܢ *in sumtus erogatum* (Ass. Bibl. Or. III, 2. p. 124), ܐܬܬܪܡܝ *deiectus est* a ܪܡܐ.

ANNOTATIONES.

1) Vulgaris ultimae syllabae vocalis in Afel *e* esse scias; verba vero gutturalia pro ea *a* recipiunt (§. 64.), ut ܐܕܟܪ *commemoravit*, ܐܦܪܥ *floruit*, in quibus igitur Participium act. a pass. non differt.

2) *Olaf* characteristicum nonnunquam servatur, etiamsi praeformm. Inf. Fut. et Partic. adiiciantur, praecipue in verbo irregulari, cuius una radic. periit, itaque ܝܥ, ܕܥ, ܥܥ et ܝܠ, ut ܡܐܚܒܘ *amare* Rom. 13, 8. a ܚܒ, ܢܐܬܒ *habitabit* Act. 2, 26. a ܝܬܒ, ܬܐܚܬ *deduces* Act. 23, 20. a ܢܚܬ, ܢܐܛܒ *benefaceret* Barh. Chron. 469, 1, a ܛܐܒ, ܡܐܚܝܘ *salvare*, Heb. 7, 25. a ܚܝܐ, ܬܐܚܐ *salvabis*, 1 Cor. 7, 16.[4]).

3) De formis ܐܫܟܚ *invenit, potuit* et ܐܫܬܝ *bibit*, non una est doctorum sententia; alii enim Afel, alii, ita *C. B.* et *I. D. Michaelis*[5]), Peal cum ܐ prosthetico (§. 29, 1. a.) utramque formam esse, alii denique, praecipue *Lud. de Dieu*[6]) et *Schaafio*[7]) praeeuntibus ܐܫܟܚ ad Afel, ܐܫܬܝ autem ad Peal referendum statuerunt. Habent omnino omnes, quo nitantur. Etenim ܐܫܟܚ in omnibus modis, temporibus et personis analogiam coni. Afel sequitur, ita tamen, ut ܐ cum *e*, neque *a* pronuntietur. Itaque Infin. ܡܫܟܚܘ Gen. 19, 11; Fut. ܢܫܟܚ Marc. 11, 13.; Part. ܡܫܟܚ Matth. 19, 26. Sed etiam Part. Peal ܫܟܝܚ *inventus* reperitur, et tanquam passivum coni. *Ethpeel* ܐܫܬܟܚ usurpatur, neque vero Ethtafal. Verbum ܐܫܬܝ vero cum in Praet. et Imper. tantum hac forma singulari utatur (§. 77.), et reliqua tempora et modi ad Peal pertineant, pro Peal cum Olaf prosthetico habuerim.

4) Syri passivam Afel coniugationem adhibituri plerumque Ethpeel utuntur, ut ܐܫܠܡ *tradidit*, ܐܫܬܠܡ *traditus est*, ܐܓܥܠ *commendavit*, pass. ܐܬܓܥܠ, ܐܣܬܟ *discumbere fecit*, pass. ܐܣܬܡܟ cet. Hoc in caussa est quod Ethtafal rarioris sit usus.

5) *Olaf* characteristicum coni. Afel etiam in pass. *Ethtafal* interdum retinetur neque in Tau mutatur, ut ܐܬܐܟܝ pro ܐܬܬܟܝ *laesus est* a ܢܟܐ Barh. Chron. 276, 8., ܐܬܐܪܙ pro ܐܬܬܪܙ *clam edoctus est* a ܪܙ Barh. Chron. 209, 13.[8]).

---

4) Plura exempla, ut a ܝܢܩ, ܪܙ, ܢܦܩ, ܢܟܐ, ܝܩܪ, ܣܠܩ et ܢܐܒܕ *perdet* ab ܐܒܕ Barh. Chr. 68, 6., vid. in *Agrell.* Otiol. p. 50.

5) Syriasm. p. 42—45. et 65. — Grammat. Syr. p. 110.

6) Gramm. harm. p. 546. et 550.

7) Lexicon. Syriac. concord. s. v. ܫܟܚ et ܫܬܐ.

8) Cfr. *Agrell.* Otiol. p. 50.

6) *Imp.* formam Ethtafal grammatici nostri diversam exhibent ܐܶܬܬܰܟܠܰܠ et ܐܶܬܬܰܟܠܶܠ. Etenim priorem *C. B.* et *I. D Michaelis*, posteriorem *Lud. de Dieu* commendant. Maronitae cum Syrorum antiquorum vestigia sequentes aptam nostram coniugationum distribuendarum consuetudinem non amplexi sint, ad hanc quaestionem solvendam nihil fere afferunt. Quae enim proponunt exempla huius coniug. in paradigmate, ea aut ad verba ܥܥ pertinent, itaque ab Ethpeel non differunt, aut ad verba ܠܐ, quorum Ethtafal propter litteram quiescentem in fine peculiari forma utitur. A *Lud. de Dieu* partibus ego stare malui, propterea quod analogia omnium coniugg. passivarum 1 rad. cum ̇ pronuntiandam suadeat, id quod videre licet ex *Barkebraei*[9]) de Imperativo formando praeceptis. Unde et *Amira* Imp. Eschtafal simili modo formavit (§. 61, Annot. 2.). Inveniuntur autem exempla alio modo punctata (§. 21, 5.).

7) In cunctis 2 pers. Fut. et Sing. et Plur. ܬ charact. Ethtafal excidit (§. 28, 2. f.).

§. 61.

Schafel et Eschtafal.

1) *Schafel* similis formae et significationis atque Afel, ܫ cum ̇ radici praemisso formatur et in syllaba ultima uti praecedentes coniugg. derivatae activae vocis vocalem ̂ habere solet. Itaque ܫܰܚܠܶܦ *permutavit* a ܚܠܰܦ, ܫܰܠܗܶܒ *inflammavit*, ܫܰܡܠܺܝ *perfecit*; si 3 rad. gutturalis est, in posteriori syllaba ̇ loco ̂ ponitur, ut ܫܰܒܗܰܪ *gloriatus est*, ܫܰܘܬܰܪ *auxit*[1]). Quam coniug. satis crebram cum olim ad quadrilittera retulissent, *Schultens* primus agnovit inque paradigma recepit.

2) *Eschtafal*, passivum ab activo ܐܶܬ praemisso et vocali ̂ ultimae syllabae in ̇ mutata formatur; ܬ vero illud cum ܫ transponitur (§. 26, 1. b.).

ANNOTATIONES.

1) Cum in verbis, quorum una radicalis excidit, Schafel verbum trilitterum simulet a Schin incipiens, nova inde aliquando a Syris ipsis fingi *I. D. Michaelis*[2]) non temere existimavit, ita ut e. c. ܫܘܚܡ *niger fuit* forte ex ܫܘܚܡ pro ܫܰܘܚܶܡ, ܫܰܦܺܝ *blanditus est*, e ܫܦܺܝ orta sint. Similiter ab ܐܰܘܚܰܪ *tardavit* novum fit quadrilitterum ܐܶܫܰܘܚܰܪ. — Fortasse etiam a Syris, uti a Zabiis vocali praeeunte saepius (§. 26, 4. c. Annot.), 1 radic. gutturalis interdum deglutitur in coni. Schafel, ut Gal. 4, 9. (ed. Widmanst.) ܠܡܶܫܬܰܥܒܳܕܽܘ legitur pro ܠܡܶܫܬܰܥܒܳܕܽܘ a ܫܰܥܒܶܕ.

2) Utriusque coniug. flexio Afel et Ethtafal sequitur eo tamen discrimine, ut ܫ non

9) Gramm. metr. p. 103 ss.

1) Exempla plura *I. D. Michaelis* in Gram. Syr. p. 91. et *Agrell.* tum in Lum. Syr. §. 8. tum in Otiol. p. 54 exhibet. In lexicis hucusque editis haec coni. cuiusvis verbi litterae ܫ inserta est.

2) Gramm. Syr. p. 92.

ut ܐ in Afel eiicitur, ante praeformativa. Imper. Eschtafal praeeuntibus Maronitis cum ܐ in 1 rad., et linea diacritica sub 2 rad. exhibui, qua igitur in re utrique Michaeli assensum praebere nequeo. Inveniuntur tamen exempla aliter punctata (§. 21, 5.).

§. 62.

Coniugationes rarius usitatae [1]).

Nonnullae harum coniugg. in paucis tantum exemplis obviae sunt, unde ad verba plurilittera (§. 63.) eodem iure possent referri; aliae, in regulari quidem verbo non adhibitae, in certis verbi irregularis classibus pro Paël et Ethpaal in usu sunt. Accedunt autem omnes ad coniugg. Paël, Afel, Schafel earumque passiva in cunctis formis tam prope, ut paradigmate non egeant; significatio denique plerumque eandem sequi solet analogiam. Etenim ad Paël et Ethpaal accedunt coniugg. *Palel* et *Ethpalal*, *Pealel* et *Ethpealal*, *Palpel* et *Ethpalpal*, quae unius aut duarum litterarum radicalium geminatione oriuntur, deinde *Pauel* et *Ethpaual*, *Paiel* et *Ethpaial*, *Pamel* et *Ethpamal*, *Parel* et *Ethparal*, *Pali* et *Ethpali*, ac *Palen* denique et *Ethpalan*, quae additione servilis cuiusdam litterae et quidem post 1 radicalem aut in fine formantur. Reliquarum vero coniugg. vestigia premunt *Mafel* et *Ethmafal*, *Safel* et *Estafal*, *Tafel* et *Ethtafal*.

1) *Palel* ܦܰܩܠܶܠ cum pass. *Ethpalal* ܐܶܬܦܰܩܠܰܠ, cuius characterem ultimae radicalis geminatio efficit. Exempla eius sunt: ܥܰܒܕܶܕ *factitavit*, *in servitutem redegit* [2]), ܐܶܬܥܰܒܕܰܕ *ferocivit* [3]), ܦܰܪܟܶܟ *comminuit* [4]), ܦܰܪܙܶܙ *separavit*, *distinxit*, ܐܶܬܡܰܚܢܰܢ *piger factus est*. Crebrius invenitur haec coniug. in verbis ܥܘ (§. 75, 4.), interdum etiam in verbb. ܠܐ (§. 77. Annot. 1.), et permulta nomina ab ea derivantur.

2) *Pealel* ܦܩܰܠܩܶܠ cum pass. *Ethpealal* ܐܶܬܦܩܰܠܩܰܠ geminatione 2 et 3 radicalis oritur et significatum intendit; e. g. ܫܰܠܡܠܶܡ *integrum reddidit*, ܐܶܬܚܰܠܡܠܰܡ *somniavit multum*, ܐܶܬܕܰܡܝܡܝ *imaginatus est*. Multa nomina derivata ad hanc coniug. referenda sunt.

In verbis ܥܥ et ܥܘ, ubi duae tantum litterae radicales in flexione manent, harum litterarum geminatione illa coniug. formatur, ut ܪܰܥܪܶܥ pro ܪܰܥܶܥ, ܩܰܠܩܶܠ pro ܩܰܠܶܠ, ܡܰܛܡܶܛ. Quod cum locum habet, haec coni. nomine *Palpel* et pass. *Ethpalpal* insignitur. (§. 71. et 75.).

---

1) Cfr. *Agrell.* Otiol. Syr. p. 54 sq., ubi multa omnium coniugg. exempla diligenter collecta sunt.

2) Barh. Chron. p. 552, 10.

3) Ib. 67, 20. 525, 2.

4) Ib. 221, 17.

3) *Pauel* ܦܘܥܠ cum pass. *Ethpaual* ܐܬܦܘܥܠ respondet Hebr. *Poël*, quia Hebraeorum ו Syriace *au* fieri solet (p. 146. Annot. 2.); neque tamen a Syris frequenter usurpatur. Exempla sunt ܟܘܪܟ *torsit*, *convolvit*; pass. ܐܬܟܘܪܟ *torsit se*, *anxius fuit* [5]), ܣܘܒܪ *portavit*, *toleravit*, ܐܬܡܘܟܟ *mollis fuit*, ܓܘܪܪ *ruminavit*, ܫܘܬܦ *participem fecit*, ܐܬܩܘܪܪ *frigefactus est*.

4) *Paiel* ܦܝܥܠ cum pass. *Ethpaial* ܐܬܦܝܥܠ post 1. rad. Jud inserit, ut Pauel Waw, idque cum vocali praecedente in diphthongum recipit. Significatio utriusque formae eadem est, neque fere discedit a vi coni. *Paël*. Exempla haec habeto: ܥܝܘܠ *perperam egit*, ܣܝܒܪ *toleravit*, ܥܝܓܠ *acceleravit*.

5) *Pamel* ܦܡܥܠ cum pass. *Ethpamal* ܐܬܦܡܥܠ nihil est nisi Paël, in quo pro geminatione mediae radic. ܡ insertum est; v. c. ܫܡܠܝ *perstitit*, quod frequentissimum est in Barh. Chron., ut 176, 20., a ܫܠܝ *valuit*. Pass. ܐܙܕܡܗܪ pro ܐܬܗܡܙܪ (§. 26, 1. a. et §. 25, 5. a.) *erubuit* [6]) a rad. ܙܗܪ *ignominia affecit*.

6) *Parel* ܦܪܥܠ cum pass. *Ethparal* ܐܬܦܪܥܠ inserit ܪ post 1 radic., in reliquis coni. Paël sequitur. Huc pertinent ܟܪܟܟ *volvit* [7]), ܓܪܙܠ *implicuit* a rad. ܓܙܠ *nevit*, ܫܪܓܠ *supplantavit*, ܐܬܦܪܣܡ *resectus fuit* a rad. ܦܣܡ *abscidit*, ܫܪܛܠ *denudavit*, coll. Arab. عطل, ܩܪܛܦ *colaphizavit* [8]), ܫܪܘܥ *germinavit*, coll. Hebr. קָשַׁר.

7) *Pali* ܦܥܠܝ cum pass. *Ethpali* ܐܬܦܥܠܝ oritur Jud in quiescente radici in fine adiecto, quod hisce cerni potest exemplis: ܫܡܠܝ *terruit*; pass. ܐܫܬܡܠܝ *obstupuit* [9]), ܫܪܓܝ *tabuit*, *defecit*; pass. ܐܫܬܪܓܝ *erasus fuit* [10]), ܢܟܪܝ *alienavit*; pass. ܐܬܢܟܪܝ [11]), ܦܪܓܝ *delectavit* [12]), ܦܪܣܝ *nudavit*, *publicavit*, ܐܬܦܪܣܝ *celebris* vel *famosus factus* est a rad. ܦܪܣ *expandit*, ܫܚܠܦ *mutavit*, pass. ܐܫܬܚܠܦ [13]) ܝܠܕܝ *aluit* [14]), alia. Huc pertinent etiam denominativa et departiculativa, e. g. ܡܟܣܝ *familiarem reddidit*, pass. ܐܬܡܟܣܝ *familiariter usus est* [15]), ܐܬܠܝܬܝ *evanuit* [16]), a ܠܝܬ *non est*, ܐܡܟܝ *submisit* [17]) a ܠܡܟ.

8) *Palen* ܦܥܠܢ cum pass. *Ethpalan* ܐܬܦܥܠܢ, quam coniug. *Agrellus* laudat, formatur ܢ radici in fine adiecto; pauca tantum eius exstant vestigia eaque in verbis denominativis, nempe ܪܫܢ *principem fecit* [18]), pass. ܐܬܪܫܢ [19]) a ܪܫ *caput*,

5) Barh. Chron. p. 570, 18. 608, 1.
6) Ib. 600, 15. 609, 15.
7) Ib. 378, 9.
8) Ib. 560, 11.
9) Ib. 531, 20.
10) Ib. 540, 17.
11) Ib. 509, 17.
12) Ib. 591, 9.
13) Ib. 551, 8.
14) Ib. 9, 11.
15) Ib. 145, 16. 515, 12.
16) Ib. 214, 15.
17) Ib. 592, 7.
18) Ib. 540, 2.
19) Ass. Bibl. Or. II, 220.

dux, et defective ܪܫܢ [20]) ac pass. ܐܬܪܫܢ [21]), ܐܬܡܪܐ *dominium adeptus est* [22]) a ܡܪܝܐ *dominus*.

9) *Mafel* ܡܦܥܠ cum pass. *Ethmafal* ܐܬܡܦܥܠ a radice formatur ܡ cum ab initio praefixo. Cuius exempla, quae *Agrellus* attulit, non omnino certa sunt; etenim ܡܣܟܢ *depauperavit* et pass. ܐܬܡܣܟܢ [23]) ab Arab. مسكين *pauper* et ܐܬܡܚܫܠ *fluctuatus est* [24]) a nomine ܡܚܫܠܐ *fluctus* procul dubio formata sunt. Majoris autem momenti mihi videntur ea, de quibus num huc referenda sint, *Agrellus* dubitavit; nempe ܡܙܥܪ pro ܙܥܪ *attenuavit* a rad. ܙܥܪ pro ܙܥܪ, quod eodem modo formatum est, atque *Afel* ܐܦܥܠ et *Schafel* ܫܦܥܠ (§. 71.), deinde ܐܬܡܕܥ pro ܐܬܝܕܥ *cognovit* a rad. ܝܕܥ [25]).

10) *Safel* ܣܦܥܠ cum pass. *Estafal* ܐܣܬܦܥܠ ad *Schafel* proxime accedit; exempla sunt: ܣܪܗܒ *festinavit*, ܐܣܬܪܗܒ *accurrit* [26]), ܐܣܬܪܓܠ *flagellatus est* [27]) a ܪܓܠ *flagellavit*.

11) *Tafel* ܬܦܥܠ cum pass. *Ethtafal* ܐܬܬܦܥܠ idem prope significat, atque Afel. Exempla haec habeto: ܬܘܟܝܣ *distulit* a rad. ܐܘܟܣ, ܬܠܡܕ *instituit* et ܬܪܓܡ *interpretatus est* [28]).

§. 63.

Verba plurilittera.

Ut Hebraei et Arabes ita et Syri habent verba, quae numerum trium radicalium excedunt; sunt autem, quantum eorum investigatum est, exoticis tamen exceptis, e trilitteris orta idque simili modo, atque apud Hebraeos et Arabes [1]). Grammatici quidem non pauci rariores coniugg. (§. 62.) huc referunt, sed minus apte. Vere plurilittera, quae ad coniugg. Paël, Ethpaal flectuntur, haecce habeas: ܝܚܕܝ *solitarium fecit* et pass. ܐܬܝܚܕܝ, ܐܬܒܪܢܫ *homo factus est* a ܒܪܢܫܐ *homo*, ܐܟܬܫ *adversatus est* [2]) et pass. ܐܬܟܬܫ, ܪܓܪܓ *concupivit* et ܐܬܪܓܪܓ, ܦܪܦܪ *dissipavit*, ܪܒܪܒ *educavit*, ܡܣܟܢ *depauperavit* et pass. ܐܬܡܣܟܢ, ܨܘܪܦܣ *praefiguravit*, *formavit* [3]). Permulta ab exoticis verbis et nominibus, graecis potissimum, ducta sunt, ita tamen, ut non raro litterarum una aut plures exciderint; v. c. ܦܛܪܟ *patriarcham*

---

20) Barh. Chron. 211, 2. 379, 8.
21) Ib. 208, 8. 22) Ib. 185, 15.
23) Ib. 166, 7. 221, 6. 24) Ib. 452, 19.
25) Minus certa ܡܕܟܪ *assuevit* et ܐܬܡܥܩ *angusto pectore fuit* putaverim; illud *Agrellus* fortasse pro ܡܕܟܪ a rad. ܕܟܪ, hoc vero pro ܐܬܥܩ a rad. ܥܩ positum esse existimavit.
26) Barh. Chron. 504, 8. 27) Ib. 565, 18.
28) *Schultens* l. l. praeter has coniugg. Syris alias tribui voluit, ut Hophal, et cet.; sed eius auctoritas hac in re nulla est, cum eas e sola Chaldaici et Hebraici sermonis analogia finxerit.
1) Vid. *Gesenii Lehrgeb.* p. 861 ss.
2) Barh. Chronic. 56, 9.
3) Sever. Rit. p. 20, 5.

constituit, ܩܰܬܶܠܶܩ *catholicum constituit*, ܩܰܬܶܪ *sede episcopali deiecit* a καθαίρεσις, ܩܰܛܶܓ *accusavit* a κατηγορεῖν, ܩܰܘܶܪܢܶܣ *gubernavit* et pass. ܐܶܬܩܰܘܶܪܢܶܣ.

§. 64.

Verba gutturalia.

Verba primae gutturalis fere nullam a paradigmate efficiunt diversitatem; verba ܠܐ et ܠܐ vero ad *quiescentia* pertinent. Neque verba secundae et tertiae guttur. aut ܪ multum recedunt a regulis vulgaribus (§. 30.); etenim

1) *Fut.* et *Imper. Peal* plerumque vocali *a* formant, quamquam transitiva sint, ut ܒܣܶܪ *sprevit*, ܢܶܒܣܰܪ et ܒܣܰܪ, ܡܪܰܕ *descivit*, ܢܶܡܪܰܕ et ܡܪܰܕ, ita ܕܒܰܪ *duxit*, ܦܬܰܚ *aperuit*. Multa tamen *u* recipiunt, ut ܟܐܶܐ *increpuit*, ܕܠܐ *hausit*, ܙܩܰܪ *texuit*, ܙܪܰܥ *sevit*, ܛܫܳܐ *abscondidit*, ܡܬܰܚ *extendit*, ܡܫܰܚ *unxit*, ܢܣܰܪ *serra secuit*, ܣܟܰܪ *occlusit*, ܥܨܰܪ *pressit*, ܦܠܰܚ *coluit*, ܦܪܰܥ *retribuit*, ܨܒܰܥ *tinxit*, ܩܒܰܥ *fixit*, ܩܒܰܪ *sepelivit*, ܬܪܰܥ *erupit*. Alia quidem *u* et *a* admittunt, v. c. ܣܚܰܪ *circumdedit*, ܢܕܰܪ *vovit*; sed ܐܶܬܚܰܪ semper *a* requirunt, ut ܫܶܚܰܪ *horruit*, ܝܶܒܶܫ *aruit*, ܨܳܪ *figuravit*, ܦܟܶܗ *insipidus factus est*, ܬܡܰܗ *miratus est*.

2) In *Part. act. Peal* iisque coniugg., quae in fine vocali *e* utuntur, itaque in *Ethpeel*, *Paël*, *Afel* et *Schafel* *e* frequentissime mutant in *a*; ut ܐܳܡܰܪ *dicens*, ܦܳܪܰܥ *rependens*, ܐܶܬܕܒܰܪ *ductus est*, ܐܶܬܟܪܰܗ *aegrotavit*, ܐܶܬܦܬܰܚ *apertus est*, ܐܶܙܕܪܰܥ *satus est*, ܫܰܕܰܪ *misit*, ܐܰܪܫܰܥ *impie egit*, ܡܘܕܰܥ *notum fecit* ab ܝܕܰܥ.

ANNOTATIONES.

1) Imperativos coniugg. pass. *Abraham Ecchellensis*[1]), sicubi 3 rad. gutturalis est, ita format, ut 2 rad. vocalem recipiat, e. c. ܐܶܬܦܰܬܰܚ, ܐܶܬܦܰܬܚܝ, ܐܶܬܦܰܬܚܘ aut ܐܶܬܦܰܬܚܘܢ et ܐܶܬܦܰܬܚܶܝܢ pro ܐܶܬܦܰܬܚ cet.

2) Analogiam verbb. guttural. in universum sequuntur ܒܝܳܐ *consolatus est*, ܒܰܣܶܐ *gaudere fecit*, ܛܰܢܶܦ *polluit*, ܣܰܢܶܐ *foedavit*, ܪܰܕܺܝ *erudivit*, ܐܶܬܨܰܒܰܬ *ornatus fuit* ad *Paël* et *Ethpaal* pertinentia[2]), sed in nonnullis formis Olaf finale quiescibilium regulas respicit. Itaque

---

1) Ling. Syr. perbr. instit. p. ܩܡܛ et ܩܡܚ.

2) *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 113.) ܒܰܣܶܐ et ܐܶܬܒܰܣܶܐ ad dubia vult referri, quia eorum inveniantur formae ad quiescentium normam formatae, ut ܢܒܰܣܶܐ Exod. 15, 1., ܐܶܬܒܰܣܝ et ܐܶܬܒܰܣܶܐ, itaque ܡܶܬܒܰܣܶܐ Ies. 2, 12. his punctis insignit ܡܶܬܒܰܣܶܐ. Sed formae eae nihil probant, nisi inconstantiam quandam in duobus illis verbis locum habuisse, quae ex aliis quoque exemplis innotuit. *Nonnumquam enim*, ait *Amira* (Gramm. Chald. p. 367.) *haec verba coniugari ut secundum genus coniugationum* (dicere vult *primum* i. e. ܠܐ et ܠܟܠ), *quidam probant ex illo Aphraem* ܐܶܬܣܰܢܝ ܢܶܫܶܐ ܡܶܢ ܓܰܒܪܶܐ *mulieres virorum foedatae sunt. Abrah. Ecchell.* (l. l. p. ܩܡܗ) omnia haec verba duplici Olaf scripsit.

	Praet. Paël		Fut. Paël	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
3. m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
3. f.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
2. m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
2. f.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

	Imper. Paël		Part. Paël	Inf. Paël
	Sing.	Plur.		
m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
f.	[illegible]	[illegible]		

Passiva coniug. simili modo flectitur, itaque paradigmate peculiari non eget.

§. 65.

Forma verbi suffixis annexis mutata.

Verborum suffixa cum obiectum significent, intransitivis verbis et passivis coniugg., quae Acc. non requirunt, non solent adiungi; excipiuntur tamen Infinitivi, qui in omnibus Semiticae linguae dialectis vim habent nominum eorumque igitur recipere possunt suffixa. Perfecti verbi cum suffixis coniuncti mutationes sequuntur etiam verba imperfecta; peculiaris tamen ratio est verbb. ע״ע, quibus propterea peculiarem assignavimus tabulam (§. 77.). Dedimus autem paradigma, nisi in sola coniug. *Peal*, quia reliquae coniugg. cum ea fere conveniunt. Accuratiori huius rei dilucidationi (§. 66—68.) hasce praemittimus regulas generaliores:

1) Non licet 2 et 1 personas in utroque numero per cunctas coniugg. omniaque tempora cum suffixis earundem personarum coniungere, propterea quod *reflexiva* hoc modo nascerentur, ad quae significanda Syri passivas coniugg. (§. 58, 1.) pariter ac Hebraei *Hithpaël* solent adhibere.

2) Utraque, quae nonnullis personis est flexio, una simplex, altera paragogica, suffixis iungitur; sed paragogica forma suffixa plerumque alia vocali atque vulgaris annectit, quam ob caussam utramque formam simul exhibui.

3) Verbi forma si in vocali desinit, suffixa sine vocali recipit, si vero consona finitur, iis vocalem praemittit; omnes formae, quae in *Nun* desinunt, deinde 2 m. Sing. et 3. f. Plur. Praet. suffixa vocali ̊ annectunt. Itaque hunc suffixorum typum teneas:

1) praecedente consona.		2) In 2. m. Sing. 3. f. Pl. Praet. et Nun praecedente.		3) Vocali praecedente.	
Sing.	Plur.	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
[illegible] ([illegible] Imp.)	[illegible] ([illegible] Imp.)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] ([illegible] 3. f. Pl.)	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] ([illegible] 3. f. Pl.)	[illegible]	[illegible]
[illegible]	...	[illegible]	...	[illegible] (ante Iud et in Fut.)	...
[illegible]	...	[illegible]	...	[illegible] ([illegible])	...

Verbum regulare

Suffixa. Sing.	1.	2 masc.	2 fem.	3 masc.
Peal. Praet. 3. m.	ܩܛܠܢܝ	ܩܛܠܟ	ܩܛܠܟܝ	ܩܛܠܗ
3. f.	ܩܛܠܬܢܝ	ܩܛܠܬܟ	ܩܛܠܬܟܝ	ܩܛܠܬܗ
2. m.	ܩܛܠܬܢܝ	—	—	ܩܛܠܬܝܗܝ
2. f.	ܩܛܠܬܝܢܝ	—	—	ܩܛܠܬܝܗܝ
1.	—	ܩܛܠܬܟ	ܩܛܠܬܟܝ	ܩܛܠܬܗ
Plur. 3. m.	ܩܛܠܘܢܝ	ܩܛܠܘܟ	ܩܛܠܘܟܝ	ܩܛܠܘܗܝ
	ܩܛܠܘܢܢܝ	ܩܛܠܘܢܟ	ܩܛܠܘܢܟܝ	ܩܛܠܘܢܝܗܝ
3. f.	ܩܛܠܢܝ	ܩܛܠܟ	ܩܛܠܟܝ	ܩܛܠܝܗܝ
	ܩܛܠܝܢܢܝ	ܩܛܠܝܢܟ	ܩܛܠܝܢܟܝ	ܩܛܠܝܢܝܗܝ
2. m.	ܩܛܠܬܘܢܢܝ	—	—	ܩܛܠܬܘܢܝܗܝ
2. f.	ܩܛܠܬܝܢܢܝ	—	—	ܩܛܠܬܝܢܝܗܝ
1.	—	ܩܛܠܢܟ	ܩܛܠܢܟܝ	ܩܛܠܢܝܗܝ
Infinit.	ܠܡܩܛܠܢܝ	ܠܡܩܛܠܟ	ܠܡܩܛܠܟܝ	ܠܡܩܛܠܗ
Imper. Sing. m.	ܩܛܘܠܝܢܝ	—	—	ܩܛܘܠܝܗܝ
f.	ܩܛܘܠܝܢܝ	—	—	ܩܛܘܠܝܗܝ
Plur. m.	ܩܛܘܠܘܢܝ	—	—	ܩܛܘܠܘܗܝ
	ܩܛܘܠܘܢܢܝ			ܩܛܘܠܘܢܝܗܝ
f.	ܩܛܘܠܝܢܝ	—	—	ܩܛܘܠܝܗܝ
	ܩܛܘܠܝܢܢܝ			ܩܛܘܠܝܢܝܗܝ
Fut. Sing. 3. m.	ܢܩܛܠܢܝ	ܢܩܛܠܟ	ܢܩܛܠܟܝ	ܢܩܛܠܝܗܝ
2. f.	ܬܩܛܠܝܢܢܝ	—	—	ܬܩܛܠܝܢܝܗܝ
3. m.	ܢܩܛܠܘܢܢܝ	ܢܩܛܠܘܢܟ	ܢܩܛܠܘܢܟܝ	ܢܩܛܠܘܢܝܗܝ
3. f.	ܢܩܛܠܢܢܝ	ܢܩܛܠܢܟ	ܢܩܛܠܢܟܝ	ܢܩܛܠܢܝܗܝ
Paël. Praet.	ܩܛܠܢܝ	ܩܛܠܟ	ܩܛܠܟܝ	ܩܛܠܗ
Infinit.	ܠܡܩܛܠܘܬܢܝ	ܠܡܩܛܠܘܬܟ	ܠܡܩܛܠܘܬܟܝ	ܠܡܩܛܠܘܬܗ

cum suffixis.

3 fem.	1 Plur.	2 pl. m.	2 pl. f.
ܩܛܠܗ̇	ܩܛܠܢ	ܩܛܠܟܘܢ	ܩܛܠܟܝܢ
ܩܛܠܬܗ̇	ܩܛܠܬܢ	ܩܛܠܬܟܘܢ	ܩܛܠܬܟܝܢ
ܩܛܠܬܗ̇	ܩܛܠܬܢ	—	—
ܩܛܠܬܝܗ̇	ܩܛܠܬܝܢ	—	—
ܩܛܠܬܗ̇	—	ܩܛܠܬܟܘܢ	ܩܛܠܬܟܝܢ
ܩܛܠܘܗ̇	ܩܛܠܘܢ	ܩܛܠܘܟܘܢ	ܩܛܠܘܟܝܢ
ܩܛܠܘܢܗ̇	ܩܛܠܘܢܢ	ܩܛܠܘܢܟܘܢ	ܩܛܠܘܢܟܝܢ
ܩܛܠܝܗ̇	ܩܛܠܝܢ	ܩܛܠܝܟܘܢ	ܩܛܠܝܟܝܢ
ܩܛܠܢܝܗ̇	ܩܛܠܢܝܢ	ܩܛܠܢܝܟܘܢ	ܩܛܠܢܝܟܝܢ
ܩܛܠܬܘܢܗ̇	ܩܛܠܬܘܢܢ	—	—
ܩܛܠܬܝܢܗ̇	ܩܛܠܬܝܢܢ	—	—
ܩܛܠܢܗ̇	—	ܩܛܠܢܟܘܢ	ܩܛܠܢܟܝܢ
ܢܩܛܠܗ̇	ܢܩܛܠܢ	ܢܩܛܠܟܘܢ	ܢܩܛܠܟܝܢ
ܩܛܘܠܝܗ̇	ܩܛܘܠܝܢ	—	—
ܩܛܘܠܝܗ̇	ܩܛܘܠܝܢ	—	—
ܩܛܘܠܘܗ̇	ܩܛܘܠܘܢ	—	—
ܩܛܘܠܘܢܗ̇	ܩܛܘܠܘܢܢ		
ܩܛܘܠܝܗ̇	ܩܛܘܠܝܢ	—	—
ܩܛܘܠܝܢܗ̇	ܩܛܘܠܝܢܢ		
ܢܩܛܘܠܝܗ̇	ܢܩܛܘܠܢ	ܢܩܛܘܠܟܘܢ	ܢܩܛܘܠܟܝܢ
ܬܩܛܠܝܢܗ̇	ܬܩܛܠܝܢܢ	—	—
ܢܩܛܠܘܢܗ̇	ܬܩܛܠܘܢܢ	ܬܩܛܠܘܢܟܘܢ	ܬܩܛܠܘܢܟܝܢ
ܬܩܛܠܢܗ̇	ܬܩܛܠܢܢ	ܬܩܛܠܢܟܘܢ	ܬܩܛܠܢܟܝܢ
ܢܩܛܠܗ̇	ܢܩܛܠܢ	ܢܩܛܠܟܘܢ	ܢܩܛܠܟܝܢ
ܡܩܛܠܘܬܗ̇	ܡܩܛܠܘܬܢ	ܡܩܛܠܘܬܟܘܢ	ܡܩܛܠܘܬܟܝܢ

4) Suffixa ܟܘܢ et ܟܝܢ a reliquis eo abhorrent, ut plerumque verborum formis non mutatis affigantur, ut ܩܛܠܟܘܢ, ܩܛܠܟܝܢ. Nunquam suffigunt Syri verbis ܗܘܢ et ܗܝܢ, sed pro iis pronomm. separatis ܐܢܘܢ et ܐܢܝܢ utuntur.

5) Participia si recipiunt suffixa, quod raro fit, morem nominum sequuntur fereque pro nominibus usurpantur, ut ܣܢܐܝ *osores mei* et ܝܕܥܝܢܗ *noscentes eum*. Loco suffixorum ponuntur obliqui pronominum casus, ut ܩܛܠ ܠܗ *interfecit eum*[1]).

§. 66.

Praeteritum cum suffixis.

1) Mutationes, quas Praeteriti forma subit, raro afformativis, sed plerumque vocalibus accidunt; illae autem in omnibus coniugg. eaedem, quae formas ad coniunctionem cum suffixo subeundam magis accommodatas reddere debent, obviae sunt a) in 2 Sing. fem. ܬܝ pro ܬܝ, b) in 3 Pl. m. ܘ pro ܘ otiante et c) in 3 Plur. fem., quae cum suffixis coniuncta ܢ otians in fine abiicere debet.

2) Vocales transpositionem praecipue subeunt; etenim ܩܛܠ fit ܩܛܠ, ܩܛܠܬ et ܩܛܠܬ fit ܩܛܠܬ, ܩܛܠܬܘܢ et ܩܛܠܬܝܢ fit ܩܛܠܬ et ܩܛܠ. Reliquae formae non mutantur. Cum vero 3 fem., 2 m. et 1 Sing. non differentes facile queant commisceri, 2 m. suffixa vocali ܳ, 3 fem. autem et 1 Sing. vulgaribus vocalibus suffigunt.

ANNOTATIONES.

1) Verba med. *E*, ut ܫܡܥ, sequuntur analogiam verbb. med. *A*, retinent tamen saepe ܶ suum, ubicunque ܩܛܠ suum ܰ habere solet, e. c. Ps. 51, 5. ܒܛܢܬܢܝ *concepit* (f.) *me*; neque tamen desunt eorum exempla cum *a* formata, ut Ps. 119, 167, ܐܚܒܬܗ ܢܦܫܝ *anima mea dilexit illud*; Ps. 21, 4. Io. 18, 19. ܫܐܠܗ *interrogavit eum* a ܫܐܠ.

2) Verba ܦܐ et ܦܝ facile referuntur ad ܩܛܠ, ubicunque enim ܦ vacuum est, ibi ܐ suum ܶ et ܝ suum ܺ retinent, ubi vero ܦ habet ܶ, ibi ܐ et ܝ quoque habent ܶ, ut Iac. 1, 18. ܝܠܕܢ *genuit nos*, Heb. 5, 8. ܝܠܦܗ *didicit illud*[2]). Verba ܥܥ suffixa recipiunt, ut ܩܛܠ, attamen 3 fem. et 1 Sing. mutant ܶ primae radicalis in ܰ, ut Luc. 22, 15. ܪܓܝܒܬܢܝ *concupivit* (f.) *me* et ܕܩܩܬܗ *comminui eum* a ܪܓܝܒ et ܕܩ.

---

1) Amir. gramm. Chald. p. 571.

2) ܝܠܕܬܗ *peperit eum* Matth. 1, 25. in edit. Widmanst., aut ܝܠܕܬܗ in Polygl. Antverp., iam *Lud. de Dieu* (Gramm. harm. p. 568.) ܝܠܕܬܗ scribi voluit. Item pro ܐܚܕܘܢܝ *apprehenderunt me* Act. 22, 11. in Polygl. Antv. et edit. Trost. legendum videtur ܐܚܕܘܢܝ.

3) *Paël*, *Afel* et *Schafel* retinent primam vocalem immotam, secundam autem pariter ac Peal mutant; ubicunque igitur hoc suum ̈ retinet aut abiicit, ea retinent aut abiiciunt suum ̣. Quo fit, ut 3 Sing. m., 3 Plur. m. et f. cum suffixis in Peal et Paël forma non differant, exceptis ܗܘܢ et ܟܘܢ, quibuscum forma non mutata coniungitur, ut Io. 15, 9. ܐܚܒܢܝ *amavit me;* Act. 1, 9. ܩܒܠܬܗ *accepit* (f.) *eum;* Ps. 71, 20. ܐܫܠܛܬܝܗܝ *dominantem reddidisti eum;* Ier. 2, 27. ܐܪܓܙܬܢܝ *ad iram me provocasti;* Ex. 31, 11. ܦܩܕܬܟ *praecepi tibi;* Io. 1, 22. ܫܕܪܘܢ *miserunt nos;* Luc. 24, 22. ܐܬܡܗܢ *obstupefecerunt* (f.) *nos.*

4) Suff. ܝܗܝ ante Jud usurpatur, itaque in 2 Sing. f. Praet., ܗܝ vero post desinentia in Waw servile; quod non de Praet. solo, sed de reliquis quoque modis et temporibus valet. — 3 fem. Plur. quidem suffixa vocali ̈ annectit, sed suffixa ܗܘܢ et ܟܘܢ nuda recipere solet.

5) Exempla coniugg. passivv., activa tamen significatione utentium, cum suffixis iam *Isaac Soiadrensis* [3]) attulit; ut ܐܣܬܟܠܗ *intellexit id*, ܐܬܚܫܒܗ cet.

§. 67.

Infinitivus et Imperativus cum suffixis.

1) Infinitivis et nominum et verborum suffixa adiungi possunt. In *Peal* ultima vocalis abiicitur, sed cum suffixis ܗܘܢ et ܟܘܢ manet; si vero ultima vocalis non ̈ est, sed ̣, quomodo verba ܠܐ Inf. Peal formant, manet ea ubique immota [1]). In reliquis coniugg., ubi Inf. terminatur in ܘ, in suffixorum coniunctione ܬ adsciscitur, ut Heb. 5, 11. ܡܦܫܩܘܬܗ *illud explicare* [2]).

2) *Imper.* omnium coniugg., sive sit med. *u*, sive *a*, sive *e*, in Sing. formam suam non mutat; masc. autem suffixa inter et formam verbalem ܝ inserit, ita ut ea ܢܝ, 3 masc. ܝܗܝ, f. ܝܗ et 1 Plur. ܝܢ fiant. Dein Sing. f. et Plur. m. ܝ et ܘ afformativa cum suffixis coniungenda, in *i* et *u* quiescentia reddunt, et Plur. in Peal praeterea *u* vocalem a 2 radicali ad 1 radicalem remittit; e. g. ܡܠܟܝܢ et

---

3) Gramm. ling. Syriac. p. 3.

1) *Masius* quidem (Gramm. ling. Syr. in Polygl. Antverp. p. 24.) Inf. Peal in fine cum ̈ exhibens, unde illud suffixis accedentibus retinet, regulas grammaticorum Syrorum transilit. Idem contra *Bertramum* (Comparat. gramm. Hebr. et Aram. p. 165.) et *Buxtorfium* (Gramm. Chald. et Syr. p. 272.) monendum, qui duas suffixorum formas ܝܗܝ et ܗܝ cum Inf. Peal coniunctas proponunt.

2) *Masius* (l. l.) et *Waserus* eius vestigia sequens (Instit. ling. Syr. p. 89.) hanc formam falso ad Peal quoque referunt, ut ܠܡܫܒܩܘܬܗ *ad eum relinquendum.*

ܩܛܘܠܝܗ. In Plur. f. denique non tam simplex forma ܩܛܘܠܝܢ, quam paragogica ܩܛܘܠܝܢܝ suffixa sibi annecti sinit.

ANNOTATIONES.

1) Passivarum quoque coniugg. Imperativi, quando activae sunt significationis et suffixa recipiunt, formam suam vulgarem immutatam retinent, ut Ps. 25, 7. ܐܬܕܟܪܝܢܝ *recordare mei* ab ܐܬܕܟܪ.

2) In verbis iis, quorum Imp. non per *u* formatur, nihilo minus in Plur. m. vocalis *u* 1 radicali tribuitur, ut ܐܡܪܘ Matth. 10, 27. ܐܡܪܘܗܝ *dicite illud*, ܫܡܥܘ Gen. 23, 8. ܫܡܥܘܢܝ *audite me*, ܣܒܘ Io. 18, 31. ܣܒܘܗܝ *sumite eum.* Aliquando autem in hac forma vocalis non mutatur aut reiicitur, ut ܦܪܘܫܘܗܝ *separate eum*, ܥܒܕܘܢܝ *facite me*[2]). *Paragogica* quoque forma cum suffixis coniungitur, ut Luc. 24, 39. ܓܫܘܢܝܢܝ *contrectate me;* Ps. 2, 11. ܐܚܘܕܘܢܝܗܝ *capite eum.*

3) Suff. 3 Sing. m. post desinentia in ܘ servile ܗܝ est, pariter atque in Praet., e. c. ܚܕܪܘܗܝ *circumdederunt ipsum*, ܩܒܠܘܗܝ *accipite eum.* — Suff. ܘܗܝ recipit Sing. fem. Imp., ut ܩܛܘܠܝܘܗܝ. — Suff. 3 Sing. f. post Sing. m. Imper. ܝܗ esse solet, ut ܦܣܘܩܝܗ *abscinde eam;* ܝܗ vero in Sing. f. Imp., ut ܩܛܘܠܝܗ.

4) *Paël*, *Afel* et *Schafel*, ubi Imp. cum Praet. conspirat, vocalem 2 radicalis abiiciunt ante suffixa, ut Matth. 28, 20. ܥܡܕܘܗ *intingite eam;* Marc. 14, 44. ܐܘܒܠܘܗܝ *adducite eum.* Paragogica autem forma Plur. m. illam vocalem non abiicit, quamquam hoc in Praet. fieri solet, ut ܐܘܕܥܘܢܝܢܝ *facite me scire.* Excipiuntur etiam verba med. quiesc., ut ܛܐܒ, quia ܐ vacuum esse nequit (§. 31, 2. 53, 2.), ܐܛܐܒܘܢܝ *benefacite mihi*, ܐܣܐܢܘܗܝ *calceate ipsum*, et *Afel* verbb. ܥܘ propter quietem med. radic., ut ܐܪܝܡܝܢ *tolle* (*f.*) *nos*[4]). Verbi ܒܝܐ *consolatus est*, et quae sunt eius generis (§. 64. Annot. 2.), Imper. in Plur. m., ܢ paragogico non auctus, cum suffixis ab orientalibus Syrorum alio modo atque ab occidentalibus formatur; namque illi auferunt vocalem 2 radicalis, ܒܝܐܘܢܝ, ܒܝܐܘܗܝ, ܒܝܐܘܗ et ܒܝܐܘܢ, hi vero eam retinent dicuntque e. g. ܒܝܐܘܗܝ. Sed eorum pronuntiatio, nisi metri adsit necessitas, praeferenda est, quia analogiam coni. *Paël* stricte sequuntur[5]).

5) In coniugg. derivatis tam forma simplex quam paragogica Plur. fem. suffixa recipit. In Afel vero verbb. ܥܘ Sing. fem. cum suffixis *Amira*[6]) 1 pers. utriusque numeri pariter

3) *Amir.* gram. Chald. p. 391.
4) *Amir.* gramm Chald. p. 401—403.
5) *Amira* gramm. chald. p. 412—415.
6) Gramm. chald. p. 402—403.

ac 2 Sing. f. Fut. (§. 68. Annot. 3.) duplicem formam tribuit, vulgarem et in fine auctam, e. g. ܐܫܩܠܝܢܝ et ܐܫܩܠܝܢܢܝ tolle (f.) me, ܐܫܩܠܝܢ et ܐܫܩܠܝܢܢ tolle (f.) nos.

§. 68.

Futurum cum suffixis.

Quae formae in 3 radicali desinunt, ultimae syllabae vocalem, quae ante ܗܝ et ܟܝ tantum manet, omnino eiiciunt; quae vero in ܝ terminantur, nullam vocalem mutant et suffixa cum ܢ recipiunt. Hae regulae in omnibus coniugg. valent.

ANNOTATIONES.

1) Etsi 3 Sing. f. sit ܝ afformativum, plerumque tamen nulla eius habetur ratio, sed suffixa Jud abiecto accedunt, ut in m., e. c. Ps. 119, 174. ܬܫܒܚܟ laudet (f.) te, v. 173. ܬܥܕܪܢܝ auxilietur (f.) mihi; 18, 36. ܬܣܥܕܢܝ iuvabit (f.) me; at Matth. 12, 42. ܘܬܚܝܒܝܗ et condemnabit (f.) eam.

2) 2 Sing m. interdum, ut Imper., suffixum inter et formam verbalem ܝ inserit, praecipue vero sicubi Fut. *prohibitive* aut Imperativi loco ponitur, ut Ps. 71, 9. (ed. Erpen.) ܠܐ ܬܫܒܩܝܢܝ ne relinquas me; Luc. 11, 4. ܘܠܐ ܬܥܠܝܢ neque nos inducas; ib. v. 7. ܠܐ ܬܗܠܝܢܝ noli me fatigare; Ps. 119, 31. ܠܐ ܬܒܗܬܝܢܝ ne pudefacias me; ib. v. 171. ܡܐ ܬܠܦܝܢܝ cum docueris me; 1 Sam. 1, 11. ܬܬܕܟܪܝܢܝ memor sis mei; Ps. 18, 36. ܝܡܝܢܟ ܬܣܥܕܝܢܝ dextra tua iuvabit me; 26, 9. ܠܐ ܬܘܒܕܝܢܝ ne perdas me. Cuius rei exempla in *Afel* praecipue inveniuntur, quod etiam docet *Amira* [1]).

3) 2 Sing. fem. omnes Maronitarum grammaticae cum suff. in paradigmatibus exhibent, qua in re eas secuti sumus: *Amira* vero [2]) duplicem eius formam cum suffixis 1 Sing. et Plur. commemorat [3]), nempe ܬܫܩܠܝܢܝ vel ܬܫܩܠܝܢܢܝ tolles (f.) me, ܬܫܩܠܝܢ vel ܬܫܩܠܝܢܢ tolles nos. Idem adfert exempla a regula recedentia, nempe ܠܐ ܬܫܠܡܝܢܝ ne tradas (f.) me et ܠܐ ܬܘܒܕܝܢܝ ne perdas me, in quibus Nun suffixi ܢܝ cum Nun afformativo confluxisse videtur. Formas vero 3 et 2 Plur. sine Nun, uti in nonnullis codd. et editt. Matth. 8, 25. ܕܢܥܝܪܘܗܝ ut excitarent eum; Apoc. 22, 3. ܢܫܡܫܘܗܝ ministrabunt ei, inter librariorum errores retulerim. Interdum formis in Nun desinentibus suff. alia vocali

1) Gramm. Chald. p. 401. ss. cfr. p. 389. Eius verba ita interpretanda esse, iam *Lud. de Dieu* (Gramm. harmonic. p. 385.) recte vidit. Ait enim, in verbis quatuor litterarum cuiusmodi ܐܫܠܡ *tradidit* et ܐܘܒܕ *perdidit*, hoc praecipue locum habere.

2) Gramm. Chald. p. 402.

3) §. 67. Annot. 5.

atque ܼ annectuntur, ut Io. 8, 28. ܕܬܪܝܡܘܢܳܝܗܝ ܐܡܬܝ *quando exaltaveritis eum*, Act. 23, 10. ܕܠܐ ܢܦܣܩܘܢܳܝܗܝ *ne eum discerperent*, ib. ܕܢܚܛܘܦܘܢܳܝܗܝ *ut raperent eum* ܘܢܥܠܘܢܳܝܗܝ *et introducerent eum.* Alia exempla sunt: Hos. 5, 6. Iob. 3, 4. Iac. 5, 14. Quid? quod *Amira*[3]) hanc duplicem formam tabulis suis inseruit.

4) Suff. ܝܗܝ cum omnibus Fut. personis non desinentibus in Nun servile coniungitur; rarius tamen retinetur suff. vulgare ܗ, ut Act. 15, 38. ܕܢܕܒܪܗ *ut assumeret illum;* Matth. 18, 13. ܘܐܢ ܢܫܟܚܝܘܗܝ *et si inveniat eum.* Illud suff. etiam ܝܘܗܝ scriptum invenimus, ut Matth. 12, 29. Marc. 9, 22. 12, 9. 14, 10. alibi; sed hanc formam inter eas refero falsas punctandi rationes, quas SS. LL. versioni Syriacae obtruserunt.

5) Suff. 3 Sing. f. ܝܗ esse solet in omnibus Fut. formis, quae in Nun servile non desinunt; rarius autem ܗ quoque in N. T. Syriaco obvium est, ut Hebr. 9, 26. (ed. Gutb.) ܕܢܒܛܠܝܗ *ut aboleret eam.*

6) Poetae interdum metri necessitate coacti vocalem ultimae syllabae retinent, ubi alii scriptores eam abiicere consueverunt, ܕܬܬܠܝܘܗܝ *ut des illum.* Idem in Imp. et Praet. locum habet[4]).

De mutationibus, quas verba ܠܐ subeunt suffixis accedentibus, vid. §. 77. b.

II. *De verbo irregulari s. imperfecto.*

§. 69.

De verbo imperfecto in universum.

Cum verba *imperfecta* duplicis generis sint (§. 50.), primum de iis, *quae contractione oriuntur*, deinde de *quiescentibus* agamus. Ea autem complectuntur 1) ܥܥ (§. 70.) et 2) ܢܦ (§. 71.); haec autem ܐܦ (§. 72.), ܥܘ (§. 73.), ܥܐ (§. 74.), ܦܘ (§. 75.), ܥܝ (§. 76.) et ܠܐ (§. 77.). Etenim verba ܦܘ Syri non agnoscunt et verba ܠܐ respondent Hebraeorum לא et לה. Ab irregulari verbo distinguas *defectivum* (§. 80.), qua quidem denominatione plures grammatici verba ܥܥ et ܢܦ saepe insigniere. Verba *dupliciter imperfecta* (§. 78.), ubi duabus radicalibus anomalia accidit, regulas sequi solent simpliciter imperfectorum.

Annot. *In Verbo quiescente* ea tantum plerumque animadvertenda sunt, quae §. 31—33 de *litteris quiescentibus* monuimus. Quiescit enim secundum regulas ibi propositas aliqua ex radicalibus sive suppressa, sive expressa, sive in aliam quiescentem mutata. Sunt igitur pro vulgari radicalium numero quiescentia trium generum: prima, secunda, tertia radicali. Verba vero, in quibus duae radicales quiescant, non facile inveniuntur.

---

3) Gramm. Chald. p. 368. alibi.

4) *Amir.* gramm. Chald. p. 390—391.

§. 70.

Verba ܦܢ.

		Peal.		Afel.	Ethtafal.
Praet.	3. m.		ܢܦܩ	ܐܦܩ	ܐܬܬܦܩ
	3. f.		ܢܦܩܬ	ܐܦܩܬ	ܐܬܬܦܩܬ
	2. m.		ܢܦܩܬ	ܐܦܩܬ	ܐܬܬܦܩܬ
	2. f.		ܢܦܩܬܝ	ܐܦܩܬܝ	ܐܬܬܦܩܬܝ
	1.		ܢܦܩܬ	ܐܦܩܬ	ܐܬܬܦܩܬ
Plur.	3. m.		ܢܦܩܘ	ܐܦܩܘ	ܐܬܬܦܩܘ
	3. f.		ܢܦܩ	ܐܦܩ	ܐܬܬܦܩ
	2. m.		ܢܦܩܬܘܢ	ܐܦܩܬܘܢ	ܐܬܬܦܩܬܘܢ
	2. f.		ܢܦܩܬܝܢ	ܐܦܩܬܝܢ	ܐܬܬܦܩܬܝܢ
	1.		ܢܦܩܢ	ܐܦܩܢ	ܐܬܬܦܩܢ
Infin.			ܡܦܩ	ܡܦܩܘ	ܡܬܬܦܩܘ
Imper.	m.	ܦܘܩ	ܦܩ	ܐܦܩ	ܐܬܬܦܩ
	f.	ܦܘܩܝ	ܦܩܝ	ܐܦܩܝ	ܐܬܬܦܩܝ
Plur.	m.	ܦܘܩܘ	ܦܩܘ	ܐܦܩܘ	ܐܬܬܦܩܘ
	f.	ܦܘܩܝܢ	ܦܩܝܢ	ܐܦܩܝܢ	ܐܬܬܦܩܝܢ
Fut.	3. m.	ܢܦܘܩ	ܢܦܩ	ܢܦܩ	ܢܬܬܦܩ
	3. f.	ܬܦܘܩ	ܬܦܩ	ܬܦܩ	ܬܬܬܦܩ
	2. m.	ܬܦܘܩ	ܬܦܩ	ܬܦܩ	ܬܬܬܦܩ
	2. f.	ܬܦܘܩܝܢ	ܬܦܩܝܢ	ܬܦܩܝܢ	ܬܬܬܦܩܝܢ
	1.	ܐܦܘܩ	ܐܦܩ	ܐܦܩ	ܐܬܬܦܩ
Plur.	3. m.	ܢܦܩܘܢ	ܢܦܩܘܢ	ܢܦܩܘܢ	ܢܬܬܦܩܘܢ
	3. f.	ܢܦܩܢ	ܢܦܩܢ	ܢܦܩܢ	ܢܬܬܦܩܢ
	2. m.	ܬܦܩܘܢ	ܬܦܩܘܢ	ܬܦܩܘܢ	ܬܬܬܦܩܘܢ
	2. f.	ܬܦܩܢ	ܬܦܩܢ	ܬܦܩܢ	ܬܬܬܦܩܢ
	1.	ܢܦܘܩ	ܢܦܩ	ܢܦܩ	ܢܬܬܦܩ
Part. act.		ܢܦܩ	ܢܦܩ	ܡܦܩ	ܡܬܬܦܩ
pass.		ܢܦܝܩ	ܢܦܝܩ	ܡܦܩ	

1) Ubicunque *Nun* in syllabae fine sine vocali esset efferenda, pariter ac Nun in Imp. Peal ab initio vacuum, prorsus abiicitur; itaque Fut. Peal ܢܶܦܽܘܩ pro ܢܶܢܦܽܘܩ, Inf. ܡܶܦܰܩ pro ܡܶܢܦܰܩ, Praet. Afel ܐܰܦܶܩ pro ܐܰܢܦܶܩ.

2) Quam vocalem Fut. et Imper. Peal poscat, in universum ex eadem regula, quae in verbo regulari observatur (§. 55, 1. 56, 2.), est definiendum. **Itaque** ܢܟܰܣ *mactavit*, ܢܣܰܪ *secuit*, ܢܦܰܫ *spiravit*, ܢܥܰܨ *fixit* vocali *u*, sed ܢܒܰܥ ***scaturivit***, ܢܩܰܦ ***adhaesit***, ܢܫܰܒ *flavit*, ܢܬܰܪ *defluxit* vocali *a* utuntur; quanquam exceptiones regulae illius non omnino desunt, ut ܢܚܶܬ *descendit* et ܢܦܰܩ *exiit* vocalem *u*, **sed** ܢܛܰܪ ***servavit***, ܢܣܰܒ *accepit* vocalem *a* in Imp. et Fut. Peal postulant, et alia cum *u* aut *a* formari possunt, ut ܢܒܰܚ *latravit*, ܢܕܰܪ ***vovit.*** Amant omnino haec verba Imp. et Fut. *A.*, (§. 56. Annot. 3.); plura autem eorum Imper. et Fut. *E* **requirunt**, ut ܢܓܰܕ *traxit*, ܢܦܰܠ *cecidit*, ܢܦܰܣ *sortitus est*, ܢܩܰܫ *percussit*, ܢܬܰܠ *dedit.*

3) *Ethpeel*, *Paël* et *Ethpaal* regulariter formantur; *Schafel* **vero eiusque** passivum, sicubi invenitur, uti *Afel* et *Ethtafal*, ܢ absorbent.

ANNOTATIONES.

1) Ea verba, quibus simul media geminata est, nullam harum mutationum **admittunt**, sed sequuntur solas verbb. ܥܥ regulas, ut ܢܰܪ *aversatus est*. Idem valet de **verbis med.** quiesc., ut ܢܳܡ *dormivit*, Fut. ܢܢܽܘܡ, ܢܳܕ *motus est*, et de nonnullis verbis med. ***He***, ut ܢܗܰܪ *luxit*, Fut. ܢܶܢܗܰܪ Matth. 5, 16.; Afel. ܐܰܢܗܰܪ *accendit*, Act. 16, 29.; ܢܗܰܡ ***rugiit***, **Fut.** Peal ܬܶܢܗܡܽܘܢ Jes. 16, 7.

2) 3 rad. ܢ et ܬ nullam facere solent anomaliam, ne ante ܢ et ܬ afformativum **qui**dem, ut videre licet ex hisce exemplis ܣܰܝܒܰܪܢ *sustinuimus* 1 Thess. 3, 1. ܢܚܶܬܬܽܘܢ ***descendistis*** 1 Cor. 11, 17. alia. Sed 3 rad. Nun interdum, quamquam scribendo non **omittitur**, tamen pronuntiando, ut Part. ܙܒܝܢܬܐ *emta*. Item 3 rad. *Lomad* verbi ܐܶܙܰܠ *ivit* **occultatur**, quotiescunque Sain vacuum esse deberet. (§. 27, 4. a. b.)

3) Nun elisum geminatione quidem 2 radicalis exprimi nequit; sed si **haec una aspi**ratarum fuerit, propter elisionem litterae ܢ aspirationem amittit (§. 18, 4. b.).

4) Interdum Olaf characteristicum in *Afel* Nun expuncto solet retineri (§. **60. Annot.** 2.), ut ܬܰܐܙܶܩ *laedas* [1]), alia. Solent ad *Ethtafal* verbi ܢܚܶܬ referre ܬܶܬܢܚܶܬ ***deprimeris*** Matth. 11, 23; sed tum ܬܶܬܬܚܶܬ scribatur necesse est. Si vero *Buxtorfius* [2]) **hanc formam** ad *Ethpeel* pertinere statuit pro ܬܶܬܢܚܶܬ, falsus est; namque repugnat afformativi ܬ **voca-**

---

1) Ritual. Sev. p. 57. Ita enim pro ܬܰܢܙܶܩ, quod *Guido Boderianus* exhibuit, legendum esse, iam *Lud. de Dieu* (Gramm. harm. p. 245.) **recte** existimavit.

2) Gramm. Chald. et Syr. pag. 98.

lis, quae ° sit necesse est. Optime *Lud. de Dieu*[1]) formam pro 2 Sing. f. Fut. Ethpaal verbi ܬܒܙܝܢ habuit, ita ut loco ܬܬܒܙܝܢ positum sit.

5) *Zabii* in horum verbb. coniugatione analogiam Syriacam stricte observant, ut ניפיל *cadimus*, סאבון *accipite* (Cod. Nas. T. I. p. 118, 17. et p. 68, 6.).

§. 71.

Verba ܥܥ.

1) Verba ea, quibus 2 et 3 littera radicalis eadem, et utraque *mobilis* est, sicuti in ceteris Semiticae linguae dialectis, ita etiam in Syriaca euphoniae caussa *mediam* in quibusdam coniugg., praesertim in *Peal* (exceptis Participiis), *Afel* et *Ethtafal*, *Schafel* et *Eschtafal* excludunt. Cum autem Syri, geminationis signo destituti (§. 17, 1.), hanc elisionem Hebraeorum, Chaldaeorum et Arabum more nequeant compensare, tota flexio, illam formae contractionem si effeceris, plane regularis est, et vocalis mediae expunctae ad 1 radic. remittitur [2]).

2) *Imper.* et *Fut. Peal* etiam in hoc verborum genere vocalibus *u* vel *a* formantur [3]), qua in re in universum leges de verbo regulari (§. 55, 1. 56, 2.) propositae non negliguntur; itaque ܢܒܘܙ *spoliabit*, ܢܥܘܠ *ingredietur*, ܬܛܢ *invideas* (Ps. 37, 1.), ܢܚܫ *patietur*, ܢܛܥ *errabit*, ܢܪܓ *desiderabit*, ܓܘܫܘ *contrectate* (Luc. 24, 39), ܛܢܘ *aemulemini* (1 Cor. 14, 1.) [4]). Hebraei quidem in *Fut.*, *Imp. et Infin.* verbb ע"ע vocalem *o* defective scribere solent, sed Chaldaei amant plenam scriptionem et *Syri* denique, si Imp. et Fut. vocali *u* formant, hanc semper fulcro suo ornare debent (§. 12, 2. a.) [5]).

3) *Part. act. Peal* mediam radicalem, quaecunque sit, cum ܐ commutat,

---

1) Gramm. harmon. p. 245.

2) Legitur Luc. 24, 5. in edit. principe ܘܟܦܘܗܝ *et inclinarunt se* (ܟܦ), quod ad hoc verborum genus referri voluerunt; sed *Ludov. de Dieu* (Gramm. harm. p. 248.) iam recte hanc formam ad ܟܦܐ pertinere aut vocalem recessisse ad ܟ et legendum esse ܟܦܘܗܝ. Haec omnino ab recentioribus editoribus recepta est sententia, idque summo iure; nam ea si locum haberet, certe ܟܦܘܗܝ pronuntiari deberet (§. 57, 1.).

3) *Schultens* quidem (Instit. Aram. p. 108.) etiam cum ° Fut. formari ait, ad Luc. 22, 15. ܐܚܫ *patiar* provocans; sed falso, nam in eo loco iam editio princeps recte exhibet ܐܚܫ. — Fut. E. Io. 12, 32. ܢܦܣ *sortiamur*, *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 105.) a ܦܣܣ derivat, rectius *Amira* (Gramm. Chald. p. 310.) a ܦܣ.

4) *Buxtorfius* (Gramm. Chald. et Syr. p. 109.) inter alios Act. 10, 13. ܢܟܘܣ *macta* ad hanc verborum classem falso refert; ea enim forma a ܢܟܣ derivanda est, quod iam *Lud. de Dieu* (Gramm. harmon. p. 252.) recte monet.

5) *Abrah. Ecchellensis* (Ling. Syr. perbr. instit. p. ܩܙ cll. ܐܢܫ) Fut. Plur. ܢܚܫܘܢ, ܬܚܫܘܢ pro ܢܚܘܫܘܢ cet. mendis typographicis exhibet.

quod vero tanquam Jud est efferendum (§. 7. Annot. 6.), ut ܥܳܐܶܠ et [illegible] *patiens.* Si vero Part. motione et declinatione (§. 91—96.) in fine augetur, ita ut illud vocali destituatur, plerumque excidit, ut ܚܳܝܫ, ܚܳܫܶܝܢ *patientes*, ܪܳܓܝܳܐ *concupiscens* (f.); sed regulariter in verbo ܥܰܠ *ingressus est*, ut Jo. 19, 41. ܥܳܐܠܳܐ, Matth. 10, 12. ܥܳܐܠܺܝܢ, v. 45. ܥܳܐܠܺܝܢ, et raro in aliis quoque retinetur, ut Heb. 11, 16. ܪܳܐܓܺܝܢ *concupiscentes* [6]). — *Part. pass. Peal* regulam vulgarem sequitur, itaque ܡܺܝܬ cet.; sub 1 rad. tamen interdum ̈ habet, ut Luc. 8, 30. ܥܺܠܺܝܠܺܝܢ *intrantes*, ܢܺܝܚ *mansuetus* Matth. 21, 5. (§. 57. Annot. 4.).

4) *Ethpeel*, deinde *Paël* et *Ethpaal* regularis formae sunt; pro his duabus tamen coniugg. rariores *Palpel* et *Ethpalpal*, quin etiam interdum *Pauel* et *Ethpaual* (§. 62, 2. 3.), iis in flexione simillimae et nullam contractionem admittentes, saepius usurpantur. Harum exempla sunt ܐܶܬܒܰܪܒܰܪ *ruminavit*, ܐܶܬܦܰܫܦܰܫ *solutus fuit*, (vide etiam §. 62, 3.,) earum autem haecce habeto: ܡܰܠܡܶܠ *commiscuit*, ܓܰܪܓܰܪ *traxit*, ܓܰܫܓܶܫ *palpavit*, ܓܰܡܓܶܡ *balbutivit*, ܣܰܩܣܶܩ *incitavit*, *persuasit*, ܥܰܡܥܶܡ *obstruxit*, ܡܰܪܡܰܪ *exacerbavit*, ܐܶܬܓܰܥܓܰܥ *abominatus est*, ܣܰܡܣܶܡ *sanavit*, ܛܰܠܛܶܠ *agitavit*, ܛܰܡܛܶܡ *inquinavit*, ܦܰܣܦܶܣ *dispersit*, ܦܰܫܦܶܫ *comminuit*, ܦܰܬܠܶܠ *torsit*, ܓܰܚܓܶܚ *cachinnatus est*, ܪܰܘܪܶܒ pro ܪܰܒܪܶܒ *magnificavit*, et pass. ܐܶܬܪܰܘܪܰܒ, ita ut litterae ܒ et ܘ permutentur (§. 25, 3. a.) [7]), ܐܶܬܪܰܘܪܰܓ *cupivit*, ܢܰܘܦܶܚ *efflavit* [8]).

ANNOTATIONES.

1) Verba 2 et 3 rad. Olaf has verbb. ܥܥ regulas non respiciunt, sed ad verborum *quiescentium* formam flectuntur; ita e. c. ܒܨܳܐ *eminuit*, ܫܦܳܐ *decorus fuit*, ܟܐܳܐ *increpuit*, ܠܐܶܐ *laboravit*, ܗܕܳܐ *pulcher fuit*, ܣܢܳܐ *sordidus fuit.*

2) Littera elisa verbb. ܥܥ per *Kuschoi* indicatur, si 2 et 3 rad. ex aspiratis fuerint (§. 18, 4. b.), sicuti quaedam compensatio 1 rad. in verbis ܦܐ et ܦܝ eadem ratione efficitur. In eo etiam conveniunt haec verba Syriaca cum Chaldaicis, ut vocalis ante litteram, quae apud Chaldaeos Dagesch habet, abiici nequeat (§. 35, 2.).

3) *Praeformativa* Fut. vocali sua utuntur; quod vero N. T. editiones Matth. 18, 33. ܐܶܪܚܰܡ sine ̈ sub praeformativo exhibent, id iam *Lud. de Dieu* [9]) mendosum visum est.

6) Nominibus igitur ab hac verbb. classe derivatis interdum Olaf inseri nil est, quod mireris (§. 35, 4. b.).

7) Potest etiam, quod ab aliis fieri videmus, ad con. *Pauel* referri.

8) *Agrelli* Otiol. Syriac. p. 39 ss. *Opitii* Syriasm. p. 148 ss.

9) Gramm. harm. p. 254.

pro ܢܐܬܐ. Idem C. B. Michaëlis sensit, ita tamen, ut formam etiam a verbo cognato ܐܬܐ derivari posse existimaret. Utram in sententiam abieris, hoc firmum et fixum est, verba ܐܝ sub praeff. Fut. vocalem requirere, qua a verbis med. quiesc. distinguuntur[10]).

4) *Afel* ܐ characteristicum post litteras praeformativas interdum servat, ut Rom. 13, 8. ܠܡܐܚܒܘ *amare;* 2 Cor. 12, 9. ܕܐܛܠܠ *qui obumbrabit;* Act. 2, 26. In *Part.* media radic. aliquando retinetur, sed occultata, ut Hebr. 9, 5. ܡܛܠܠܝܢ *obumbrantes.*

5) *Mafel* ܡܟܝܟ *attenuavit* pro ܡܟܟ a ܟܟ simili modo formatur, atque Afel et Schafel (§. 62, 9.). — Singularis forma est ܡܦܝܣ *pellexit*, cuius pass. Part. Iud. v. 8. nobis occurrit ܡܫܬܦܝܣܝܢ, videtur enim esse *Schafel*, ad normam coni. Palpel, non autem ad Paël formatum[11]).

Quas haec verba cum suffixis coniuncta subeant mutationes, in annotationibus ad §§. 66—68 docuimus.

6) Quae a *C. B. Michaeli*[12]) de compensatione litterae elisae proferuntur, ea pertinent ad rudiorem tantum et orientalium Syrorum sermonem (§. 17, 1.). Interdum vero loco geminationis in aliis dialectis adhibitae inter duas eas, quae post contractionem remanent, litteras ܝ iniicitur (§. 17, 4. 33, 4. a. b.), quod etiam in Paël verbi regularis fieri solet (§. 59, 1.), ut Barh. Chron. 255, 7. ܘܟܕ ܠܐ ܐܥܠܝܗ ܚܠܝܦܐ *et cum non admitteret Chalifa*, ubi Afel a ܥܠ formatur ܐܥܠܝܗ pro ܐܥܠܗ.

7) ܡܢܝܩܐ *vociferans*, quod 3 Esd. 5, 65. legitur, solent derivare a ܢܩܐ, ita ut pro ܡܢܩܐ positum sit.

---

10) Pro forma ܠܐ ܬܥܠܝܢ *ne ingrediaris*, Marc. 9, 25. a plurimis N. T. editionibus exhibita, *Raphelengius* e codice ܬܥܠܝܢ emendavit. Vulgarem lectionem non cum *Opitio* (Syriasm. p. 147.) formam paragogicam esse existimaverim, sed ܬܥܠܝ et suff. ܢ pleonastice cum verbis *eundi* positum: *ne ingrediaris mihi.* Huic autem formae explicationi favent ea, quae §. 68. Annot. 3. allata sunt.

11) ܫܚܡ *denigravit* J. D. Michaelis (Gramm. Syr. p. 92. et 144.) tanquam Schafel verbi ܚܡ *caluit* accipere voluit, sed uti nobis videtur feliei carens successu.

12) Syriasm. p. 73 sq.

	Peal.	Afel.	Ethtafal.
Praet. Sing. 3. m.	ܩܡ	ܐܩܝܡ	ܐܬܬܩܝܡ
3. f.	ܩܡܬ	ܐܩܝܡܬ	ܐܬܬܩܝܡܬ
2. m.	ܩܡܬ	ܐܩܝܡܬ	ܐܬܬܩܝܡܬ
2. f.	ܩܡܬܝ	ܐܩܝܡܬܝ	ܐܬܬܩܝܡܬܝ
1.	ܩܡܬ	ܐܩܝܡܬ	ܐܬܬܩܝܡܬ
Plur. 3. m.	ܩܡܘ	ܐܩܝܡܘ	ܐܬܬܩܝܡܘ
3. f.	ܩܡ̈	ܐܩܝܡ̈	ܐܬܬܩܝܡ̈
2. m.	ܩܡܬܘܢ	ܐܩܝܡܬܘܢ	ܐܬܬܩܝܡܬܘܢ
2. f.	ܩܡܬܝܢ	ܐܩܝܡܬܝܢ	ܐܬܬܩܝܡܬܝܢ
1.	ܩܡܢ	ܐܩܝܡܢ	ܐܬܬܩܝܡܢ
Infinit.	ܡܩܡ	ܡܩܡܘ	ܡܬܬܩܡܘ
Imper. m.	ܩܘܡ	ܐܩܝܡ	ܐܬܬܩܝܡ
f.	ܩܘܡܝ	ܐܩܝܡܝ	ܐܬܬܩܝܡܝ
Plur. m.	ܩܘܡܘ	ܐܩܝܡܘ	ܐܬܬܩܝܡܘ
f.	ܩܘܡܝܢ	ܐܩܝܡܝܢ	ܐܬܬܩܝܡܝܢ
Fut. Sing. 3. m.	ܢܩܘܡ	ܢܩܝܡ	ܢܬܬܩܝܡ
3. f.	ܬܩܘܡ	ܬܩܝܡ	ܬܬܬܩܝܡ
2. m.	ܬܩܘܡ	ܬܩܝܡ	ܬܬܬܩܝܡ
2. f.	ܬܩܘܡܝܢ	ܬܩܝܡܝܢ	ܬܬܬܩܝܡܝܢ
1.	ܐܩܘܡ	ܐܩܝܡ	ܐܬܬܩܝܡ
Plur. 3. m.	ܢܩܘܡܘܢ	ܢܩܝܡܘܢ	ܢܬܬܩܝܡܘܢ
3. f.	ܢܩܘܡܢ	ܢܩܝܡܢ	ܢܬܬܩܝܡܢ
2. m.	ܬܩܘܡܘܢ	ܬܩܝܡܘܢ	ܬܬܬܩܝܡܘܢ
2. f.	ܬܩܘܡܢ	ܬܩܝܡܢ	ܬܬܬܩܝܡܢ
1.	ܢܩܘܡ	ܢܩܝܡ	ܢܬܬܩܝܡ
Part. act.	ܩܐܡ	ܡܩܝܡ	ܡܬܬܩܝܡ
pass.	ܩܝܡ	ܡܩܡ	

med. gem.

Schafel.	Eschtafal.	Palpel.	Ethpalpel.
ܫܒܙ	ܐܫܬܒܙ	ܒܙܒܙ	ܐܬܒܙܒܙ
ܫܒܙܬ	ܐܫܬܒܙܬ	ܒܙܒܙܬ	ܐܬܒܙܒܙܬ
ܫܒܙܬ	ܐܫܬܒܙܬ	ܒܙܒܙܬ	ܐܬܒܙܒܙܬ
ܫܒܙܬܝ	ܐܫܬܒܙܬܝ	ܒܙܒܙܬܝ	ܐܬܒܙܒܙܬܝ
ܫܒܙܬ	ܐܫܬܒܙܬ	ܒܙܒܙܬ	ܐܬܒܙܒܙܬ
ܫܒܙܘ	ܐܫܬܒܙܘ	ܒܙܒܙܘ	ܐܬܒܙܒܙܘ
ܫܒܙ̈ܝ	ܐܫܬܒܙ̈ܝ	ܒܙܒܙ̈ܝ	ܐܬܒܙܒܙ̈ܝ
ܫܒܙܬܘܢ	ܐܫܬܒܙܬܘܢ	ܒܙܒܙܬܘܢ	ܐܬܒܙܒܙܬܘܢ
ܫܒܙܬܝܢ	ܐܫܬܒܙܬܝܢ	ܒܙܒܙܬܝܢ	ܐܬܒܙܒܙܬܝܢ
ܫܒܙܢ	ܐܫܬܒܙܢ	ܒܙܒܙܢ	ܐܬܒܙܒܙܢ
ܡܫܒܙܘ	ܡܫܬܒܙܘ	ܡܒܙܒܙܘ	ܡܬܒܙܒܙܘ
ܫܒܙ	ܐܫܬܒܙ	ܒܙܒܙ	ܐܬܒܙܒܙ
ܫܒܙܝ	ܐܫܬܒܙܝ	ܒܙܒܙܝ	ܐܬܒܙܒܙܝ
ܫܒܙܘ	ܐܫܬܒܙܘ	ܒܙܒܙܘ	ܐܬܒܙܒܙܘ
ܫܒܙ̈ܝܢ	ܐܫܬܒܙ̈ܝܢ	ܒܙܒܙ̈ܝܢ	ܐܬܒܙܒܙ̈ܝܢ
ܢܫܒܙ	ܢܫܬܒܙ	ܢܒܙܒܙ	ܢܬܒܙܒܙ
ܬܫܒܙ	ܬܫܬܒܙ	ܬܒܙܒܙ	ܬܬܒܙܒܙ
ܬܫܒܙ	ܬܫܬܒܙ	ܬܒܙܒܙ	ܬܬܒܙܒܙ
ܬܫܒܙܝܢ	ܬܫܬܒܙܝܢ	ܬܒܙܒܙܝܢ	ܬܬܒܙܒܙܝܢ
ܐܫܒܙ	ܐܫܬܒܙ	ܐܒܙܒܙ	ܐܬܒܙܒܙ
ܢܫܒܙܘܢ	ܢܫܬܒܙܘܢ	ܢܒܙܒܙܘܢ	ܢܬܒܙܒܙܘܢ
ܢܫܒܙ̈ܢ	ܢܫܬܒܙ̈ܢ	ܢܒܙܒܙ̈ܢ	ܢܬܒܙܒܙ̈ܢ
ܬܫܒܙܘܢ	ܬܫܬܒܙܘܢ	ܬܒܙܒܙܘܢ	ܬܬܒܙܒܙܘܢ
ܬܫܒܙ̈ܢ	ܬܫܬܒܙ̈ܢ	ܬܒܙܒܙ̈ܢ	ܬܬܒܙܒܙ̈ܢ
ܢܫܒܙ	ܢܫܬܒܙ	ܢܒܙܒܙ	ܢܬܒܙܒܙ
ܡܫܒܙ	ܡܫܬܒܙ	ܡܒܙܒܙ	ܡܬܒܙܒܙ
ܡܫܒܙ		ܡܒܙܒܙ	

§. 72.

	Peal.		Ethpeel.	Paël.
Praet. Sing. 3. m.	ܐܟܠ		ܐܬܐܟܠ	ܐܟܠ
3. f.	ܐܟܠܬ		ܐܬܐܟܠܬ	ܐܟܠܬ
2. m.	ܐܟܠܬ		ܐܬܐܟܠܬ	ܐܟܠܬ
2. f.	ܐܟܠܬܝ		ܐܬܐܟܠܬܝ	ܐܟܠܬܝ
1.	ܐܟܠܬ		ܐܬܐܟܠܬ	ܐܟܠܬ
Plur. 3. m.	ܐܟܠܘ		ܐܬܐܟܠܘ	ܐܟܠܘ
3. f.	ܐܟܠܝ		ܐܬܐܟܠܝ	ܐܟܠܝ
2. m.	ܐܟܠܬܘܢ		ܐܬܐܟܠܬܘܢ	ܐܟܠܬܘܢ
2. f.	ܐܟܠܬܝܢ		ܐܬܐܟܠܬܝܢ	ܐܟܠܬܝܢ
1.	ܐܟܠܢ		ܐܬܐܟܠܢ	ܐܟܠܢ
Infinit.	ܡܐܟܠ	ܡܐܡܪ	ܡܬܐܟܠܘ	ܡܐܟܠܘ
Imper. m.	ܐܘܟܘܠ	ܐܡܪ	ܐܬܐܟܠ	ܐܟܠ
f.	ܐܘܟܘܠܝ	ܐܡܪܝ	ܐܬܐܟܠܝ	ܐܟܠܝ
Plur. m.	ܐܘܟܘܠܘ	ܐܡܪܘ	ܐܬܐܟܠܘ	ܐܟܠܘ
f.	ܐܘܟܘܠܝܢ	ܐܡܪܝܢ	ܐܬܐܟܠܝܢ	ܐܟܠܝܢ
Fut. Sing. 3. m.	ܢܐܟܘܠ	ܢܐܡܪ	ܢܬܐܟܠ	ܢܐܟܠ
3. f.	ܬܐܟܘܠ	ܬܐܡܪ	ܬܬܐܟܠ	ܬܐܟܠ
2. m.	ܬܐܟܘܠ	ܬܐܡܪ	ܬܬܐܟܠ	ܬܐܟܠ
2. f.	ܬܐܟܠܝܢ	ܬܐܡܪܝܢ	ܬܬܐܟܠܝܢ	ܬܐܟܠܝܢ
1.	ܐܟܘܠ	ܐܡܪ	ܐܬܐܟܠ	ܐܟܠ
Plur. 3. m.	ܢܐܟܠܘܢ	ܢܐܡܪܘܢ	ܢܬܐܟܠܘܢ	ܢܐܟܠܘܢ
3. f.	ܢܐܟܠܢ	ܢܐܡܪܢ	ܢܬܐܟܠܢ	ܢܐܟܠܢ
2. m.	ܬܐܟܠܘܢ	ܬܐܡܪܘܢ	ܬܬܐܟܠܘܢ	ܬܐܟܠܘܢ
2. f.	ܬܐܟܠܢ	ܬܐܡܪܢ	ܬܬܐܟܠܢ	ܬܐܟܠܢ
1.	ܢܐܟܘܠ	ܢܐܡܪ	ܢܬܐܟܠ	ܢܐܟܠ
Part. act.	ܐܟܠ		ܡܬܐܟܠ	ܡܐܟܠ
pass.	ܐܟܝܠ			ܡܐܟܠ

Verba ܦܐ

Ethpaal.	Afel.	Ethtafal.	Schafel.	Eschtafal.
ܐܬܐܟܠ	ܐܘܟܠ	ܐܬܬܘܟܠ	ܫܘܟܠ	ܐܫܬܘܟܠ
ܐܬܐܟܠܬ	ܐܘܟܠܬ	ܐܬܬܘܟܠܬ	ܫܘܟܠܬ	ܐܫܬܘܟܠܬ
ܐܬܐܟܠܬ	ܐܘܟܠܬ	ܐܬܬܘܟܠܬ	ܫܘܟܠܬ	ܐܫܬܘܟܠܬ
ܐܬܐܟܠܬܝ	ܐܘܟܠܬܝ	ܐܬܬܘܟܠܬܝ	ܫܘܟܠܬܝ	ܐܫܬܘܟܠܬܝ
ܐܬܐܟܠܬ	ܐܘܟܠܬ	ܐܬܬܘܟܠܬ	ܫܘܟܠܬ	ܐܫܬܘܟܠܬ
ܐܬܐܟܠܘ	ܐܘܟܠܘ	ܐܬܬܘܟܠܘ	ܫܘܟܠܘ	ܐܫܬܘܟܠܘ
ܐܬܐܟ̈ܠ	ܐܘܟ̈ܠ	ܐܬܬܘܟ̈ܠ	ܫܘܟ̈ܠ	ܐܫܬܘܟ̈ܠ
ܐܬܐܟܠܬܘܢ	ܐܘܟܠܬܘܢ	ܐܬܬܘܟܠܬܘܢ	ܫܘܟܠܬܘܢ	ܐܫܬܘܟܠܬܘܢ
ܐܬܐܟܠܬܝܢ	ܐܘܟܠܬܝܢ	ܐܬܬܘܟܠܬܝܢ	ܫܘܟܠܬܝܢ	ܐܫܬܘܟܠܬܝܢ
ܐܬܐܟܠܢ	ܐܘܟܠܢ	ܐܬܬܘܟܠܢ	ܫܘܟܠܢ	ܐܫܬܘܟܠܢ
ܡܬܐܟܠܘ	ܡܘܟܠܘ	ܡܬܬܘܟܠܘ	ܡܫܘܟܠܘ	ܡܫܬܘܟܠܘ
ܐܬܐܟܠ	ܐܘܟܠ	ܐܬܬܘܟܠ	ܫܘܟܠ	ܐܫܬܘܟܠ
ܐܬܐܟܠܝ	ܐܘܟܠܝ	ܐܬܬܘܟܠܝ	ܫܘܟܠܝ	ܐܫܬܘܟܠܝ
ܐܬܐܟܠܘ	ܐܘܟܠܘ	ܐܬܬܘܟܠܘ	ܫܘܟܠܘ	ܐܫܬܘܟܠܘ
ܐܬܐܟܠܝܢ	ܐܘܟܠܝܢ	ܐܬܬܘܟܠܝܢ	ܫܘܟܠܝܢ	ܐܫܬܘܟܠܝܢ
ܢܬܐܟܠ	ܢܘܟܠ	ܢܬܬܘܟܠ	ܢܫܘܟܠ	ܢܫܬܘܟܠ
ܬܬܐܟܠ	ܬܘܟܠ	ܬܬܬܘܟܠ	ܬܫܘܟܠ	ܬܫܬܘܟܠ
ܬܬܐܟܠ	ܬܘܟܠ	ܬܬܬܘܟܠ	ܬܫܘܟܠ	ܬܫܬܘܟܠ
ܬܬܐܟܠܝܢ	ܬܘܟܠܝܢ	ܬܬܬܘܟܠܝܢ	ܬܫܘܟܠܝܢ	ܬܫܬܘܟܠܝܢ
ܐܬܐܟܠ	ܐܘܟܠ	ܐܬܬܘܟܠ	ܐܫܘܟܠ	ܐܫܬܘܟܠ
ܢܬܐܟܠܘܢ	ܢܘܟܠܘܢ	ܢܬܬܘܟܠܘܢ	ܢܫܘܟܠܘܢ	ܢܫܬܘܟܠܘܢ
ܢܬܐܟܠܢ	ܢܘܟܠܢ	ܢܬܬܘܟܠܢ	ܢܫܘܟܠܢ	ܢܫܬܘܟܠܢ
ܬܬܐܟܠܘܢ	ܬܘܟܠܘܢ	ܬܬܬܘܟܠܘܢ	ܬܫܘܟܠܘܢ	ܬܫܬܘܟܠܘܢ
ܬܬܐܟܠܢ	ܬܘܟܠܢ	ܬܬܬܘܟܠܢ	ܬܫܘܟܠܢ	ܬܫܬܘܟܠܢ
ܢܬܐܟܠ	ܢܘܟܠ	ܢܬܬܘܟܠ	ܢܫܘܟܠ	ܢܫܬܘܟܠ
ܡܬܐܟܠ	ܡܘܟܠ ܡܘܟܠ	ܡܬܬܘܟܠ	ܡܫܘܟܠ ܡܫܘܟܠ	ܡܫܬܘܟܠ

Verba *primae quiescentis Olaf* apud Hebraeos in solo Fut. *Kal*, apud Syros vero in aliis quoque temporibus et coniugg. a verbo regulari discedunt, propterea quod quiescibilis Olaf apud Syros aeque ac ܘ liquidior est (§. 31, 2.). Itaque

1) ܐ vacuum esse nequit, unde eae formae, quarum 1 radicalem verbum regulare vocali destitui iussit, in verbis "ܦܐ brevem recipiunt vocalem, nominatim *Praet. Peal* ܶ, ut ܐܶܚܰܕ pro ܐܚܰܕ, *Part.* pass. ܺ, ut ܐܺܚܺܝܕ pro ܐܚܺܝܕ. Imp. Peal vero suo ܐ aut ܶ aut ܶ adiicit; ubicunque enim vocali *u* formatur, habet ܶ ad Olaf, ut ܐܶܚܽܘܕ, ubi autem in ܰ terminatur, habet ܶ ad Olaf et plane convenit cum Praeterito, ut ܐܶܟܰܠ. Alioqui haec omnino perfecta sunt [1]).

2) In *Inf. et Fut. Peal* ܐ quiescit, et quidem in ܶ aut in ܺ. Haec duplex forma eidem obstringitur legi, quae de Imp. proposita est; quae enim verba Fut. *U* admittunt, vocalem ܶ, quae vero Fut. *A* requirunt, vocalem ܺ praeff. adpingunt, ut ܢܶܐܚܽܘܕ et ܡܶܐܚܰܕ, ܢܺܐܟܽܘܠ et ܡܶܐܟܰܠ. Eo igitur modo flectuntur ܐܶܓܰܪ *conduxit*, ܐܶܚܰܕ *cepit*, ܐܶܠܰܨ *coarctavit*, ܐܶܣܰܪ *ligavit*, ܐܰܪܰܥ *occurrit*, ܐܶܫܰܕ *effudit*, hoc vero ܐܶܒܰܕ *periit*, ܐܶܙܰܠ *abiit*, ܐܶܠܰܦ *didicit*, ܐܰܓܰܪ *perseveravit*, ܐܰܪܰܟ *protendit* [2]).

3) Concursum duorum ܐ in 1 Fut. Sing. Syri aeque ac Hebraei in Fut. Kal verbb. "אפ non ferunt, itaque in *Peal* ܐܶܐܚܽܘܕ pro ܐܶܐܚܽܘܕ et ܐܺܐܟܽܘܠ pro ܐܐܟܘܠ, et in *Pael* ܐܰܐܠܶܦ pro ܐܐܠܦ. In reliquis personis, praecipue coni. *Peal* solet Olaf retineri, quanquam interdum etiam in his excluditur, ut Luc. 22, 52. ܕܬܶܐܚܕܽܘܢܳܢܝ *ut me capiatis.*

4) Olaf litterae, quam excipit, vacuae suam vocalem dare et in ea quiescere debet (§. 33, 2.); *Ethpeel* igitur, cum Olaf radicale vacuum esse nequeat (§. 72, 1.), vocalem ܶ in Praet., Inf., Fut. et Part. ad ܐ receptam, ut ܐܶܬܐܶܚܶܕ, ad ܬ syll. servilis ܐܶܬ reiicit inque ea quiescit ܐܶܬܶܐܚܶܕ, at in 3 f. et 1 Sing. Praet. et in Imp. vocali ܺ, iam in verbo regulari adhibitae idem accidit, ut ܐܶܬܺܐܟܠܰܬ et ܐܶܬܺܐܟܠܶܬ, Imp. ܐܶܬܺܐܟܶܠ. In *Pael* omnia hanc analogiam sequuntur; ubi enim Olaf radicale praeformativa vocali

1) Post *Bertramum* quidem (Comparatio gramm. Hebr. et Aramicae p. 218.) *Buxtorfius* (Grammat. Chald. et Syr. p. 117.) formam ܐܶܐܟܽܘܠ probat, ad Marc. 16, 10. et Gal. 1, 17. provocans, sed falsus est, cum in duobus illis locis ܐܶܐܙܰܠ et ܐܶܐܙܶܠ legatur propter ܐ occultatum (§. 70. Annot. 2.). Idem valet de formis ܐܶܐܚܽܘܕ et ܐܶܐܟܽܘܠ eidem acceptis, a *Lud. de Dieu* vero (Gramm. harm. p. 263 ss.) bene reiectis. Exempla enim, quae attulit, Matth. 28, 9. 11. ܐܶܐܚܰܕܘ *tenuerunt* et ܐܶܐܡܰܪܘ *exhibent*. ܘܐܶܡܰܪܘ *et dicite*, quod in edit. principe Matth. 10, 7. legitur, sine dubio mendum est, ita ut vocalis ad *Waw* pertineat et pronunciandum sit ܘܶܐܡܰܪܘ (vid. et *Lud. de Dieu* l. l. p. 266.).

2) Inveniuntur raro exempla hanc legem transeuntia, ut 1 Cor. 10, 28. ܬܶܐܟܠܽܘܢ *comedatis* pro ܬܺܐܟܠܽܘܢ, ut Luc. 22, 30. legitur, cum Fut. vocali *U* formetur.

destituta excipit, i. e. in Inf., Fut. et Particc., his suam dat vocalem inque ea quiescit; quid? quod interdum idcirco omnino excidit (§. 33, 5.). Itaque ܡܶܐܟ݂ܘܿܠܘܼ, ܢܺܐܟ݂ܘܿܠ, ܡܳܐܶܟ݂ܠܳܐ et ܡܶܐܟ݂ܠܳܐ pro ܡܶܐܐܟ݂ܘܿܠܘܼ, ܢܶܐܟ݂ܘܿܠ cet.; et Olaf expuncto, quod praesertim verbo ܐܶܠܰܦ *didicit* contingit, ut ܡܶܠܰܦܘܼ, ܢܺܠܰܦ, ܡܶܠܰܦ et ܢܶܠܰܦ [5]). *Ethpaal* denique vocalem secundum verbi regularis flexionem ad Olaf pertinentem ad ܬ syllabae ܐܶܬ remittit, ita ut Olaf in ea possit quiescere, ut ܐܶܬܳܐܟ݂ܰܠ, ܢܶܬܳܐܟ݂ܠܘܼܢ, ܡܶܬܳܐܟ݂ܠܳܐ, ܡܶܬܳܐܟ݂ܠܳܐ.

5) *Afel*, *Schafel* eorumque passiva ܐ mutant in o quod cum praecedente in diphthongum *au* coalescit; itaque ܐܰܘܟ݂ܶܠ, ܡܰܘܟ݂ܠܳܐ, ܐܶܬܬܰܘܟ݂ܰܠ et ܐܶܫܬܰܘܟ݂ܰܠ. In his coniugg., quin etiam in Inf. et Fut. Peal, inter verba ܦܐ et ܦܝ magna intercedit similitudo, quo fit ut nonnunquam permutentur, ut ܢܺܐܠܰܦ et ܢܺܠܰܦ *didicit*.

ANNOTATIONES.

1) Verba ܐܶܙܰܠ *abiit* et ܐܶܬܳܐ *venit Imper.* Peal Olaf abiecto formant: ܙܶܠ, ܙܶܠܝ, ܙܶܠܘ, ܙܶܠܶܝܢ et ܬܳܐ, ܬܳܝ, ܬܳܘ, ܬܳܝܶܝܢ. Quas anomalias ܐܶܙܰܠ praeter eam subeat, vid. §. 70. Annot. 2. et 27, 4. a. b.

2) Praeter vulgarem coni. Ethpeel formam in paradigmate expressam, in qua ܐ radicale manet, altera invenitur, in qua ܐ cum ܬ commutatur, ut ܐܶܬܬܚܶܕ pro ܐܶܬܐܚܶܕ; praecipue ܐܶܬܬܚܺܝܕ ab ܐܰܚܶܕ *cepit* in usu est. Sunt etiam qui in *Ethpaal* hancce formam vulgari a nobis in paradigmate propositae adiungant provocantes ad exempla huius generis: Matth. 25, 16. ܐܶܬܬܰܓܰܪ *negotiatus est*; 7, 34. ܐܶܬܬܰܢܰܚ *ingemuit.* Sed haec id probare nequeunt, quod iam *Lud. de Dieu* [4]) monet; nam hoc denominativum est a ܬܶܢܚܬܳܐ *gemitus*, illud autem est coni. *Eshtafal* (§. 62, 11.).

3) ܐܶܬܳܐ *venit* in coniugg. Afel 1 rad. non in o mutat, sed in ܝ, ut Praet. ܐܰܝܬܺܝ, Inf. ܡܰܝܬܳܝܘ, Imp. ܐܰܝܬܳܐ, Fut. ܢܰܝܬܶܐ et Part. ܡܰܝܬܶܐ. Ita etiam in dialecto *Nazoraea.* Idem facit ܗܰܝܡܶܢ, quod hebraizantem quoque formam reddit ܗ loco ܐ coni. Afel posito, nempe ܗܰܝܡܶܢ *credidit;* ceterum ut verb. plurilitterum regulariter formatur, itaque e. c. Particc. ܡܗܰܝܡܶܢ et ܡܗܰܝܡܰܢ, pass. ܐܶܬܗܰܝܡܰܢ cet.

4) Quae verba ab ܕ incipiunt, cum verbis ܦܐ hoc habent commune, ut ܕ in Praet., Imp. et Part. pass. Peal vacuum esse non sinant (§. 31, 4.) et vocalem, quam ܕ accepit, tribuant litterae vacuae praecedenti, ut Ps. 119, 49. ܐܶܕܟܽܘܪ *recordare*, Hebr. 2, 6. ܕܬܶܕܟܪܺܝܘܗܝ *quod recordatus sis eius.* *Zabii* 1 rad. א, ע et ceteras gutturales, post praeformativa vocali destitutas, saepe ut Syri quiescentes suas eiiciunt (§. 25, 3. e.); e. c. למיזאר *ad abeundam* (Cod. Vim. p. 20. lin. 6.), ני נימארלא *qui ei dixit* (ib. p. 2, 14.), מיבאר *facere.*

---

5) Non tamen desunt exempla Olaf etiam in hoc verbo reservati, ut Io. 7, 35. Hebr. 8, 11., ܢܺܐܠܰܦ.

4) Gramm. harmonic. p. 278.

§. 73.

	Peal.		Ethpeel.
Praet. Sing. 3. m.	ܐܟܠ	ܐܙܠ	ܐܬܐܟܠ
3. f.	ܐܟܠܬ	ܐܙܠܬ	ܐܬܐܟܠܬ
2. m.	ܐܟܠܬ	ܐܙܠܬ	ܐܬܐܟܠܬ
2. f.	ܐܟܠܬܝ	ܐܙܠܬܝ	ܐܬܐܟܠܬܝ
1.	ܐܟܠܬ	ܐܙܠܬ	ܐܬܐܟܠܬ
Plur. 3. m.	ܐܟܠܘ	ܐܙܠܘ	ܐܬܐܟܠܘ
3. f.	ܐܟܠܝ	ܐܙܠܝ	ܐܬܐܟܠܝ
2. m.	ܐܟܠܬܘܢ	ܐܙܠܬܘܢ	ܐܬܐܟܠܬܘܢ
2. f.	ܐܟܠܬܝܢ	ܐܙܠܬܝܢ	ܐܬܐܟܠܬܝܢ
1.	ܐܟܠܢ	ܐܙܠܢ	ܐܬܐܟܠܢ
Infin.	ܡܐܟܠ	ܡܐܙܠ	ܡܬܐܟܠܘ
Imper. m.	ܐܟܘܠ	ܙܠ	ܐܬܐܟܠ
f.	ܐܟܘܠܝ	ܙܠܝ	ܐܬܐܟܠܝ
Plur. m.	ܐܟܘܠܘ	ܙܠܘ	ܐܬܐܟܠܘ
f.	ܐܟܘܠܝܢ	ܙܠܝܢ	ܐܬܐܟܠܝܢ
Fut. Sing. 3. m.	ܢܐܟܘܠ	ܢܐܙܠ	ܢܬܐܟܠ
3. f.	ܬܐܟܘܠ	ܬܐܙܠ	ܬܬܐܟܠ
2. m.	ܬܐܟܘܠ	ܬܐܙܠ	ܬܬܐܟܠ
2. f.	ܬܐܟܠܝܢ	ܬܐܙܠܝܢ	ܬܬܐܟܠܝܢ
1.	ܐܟܘܠ	ܐܐܙܠ	ܐܬܐܟܠ
Plur. 3. m.	ܢܐܟܠܘܢ	ܢܐܙܠܘܢ	ܢܬܐܟܠܘܢ
3. f.	ܢܐܟܠܢ	ܢܐܙܠܢ	ܢܬܐܟܠܢ
2. m.	ܬܐܟܠܘܢ	ܬܐܙܠܘܢ	ܬܬܐܟܠܘܢ
2. f.	ܬܐܟܠܢ	ܬܐܙܠܢ	ܬܬܐܟܠܢ
1.	ܢܐܟܘܠ	ܢܐܙܠ	ܢܬܐܟܠ
Part. act.	ܐܟܠ	ܐܙܠ	ܡܬܐܟܠ
pass.	ܐܟܝܠ	ܐܙܝܠ	

Verba ܦܝ.

Afel.	Ethtafal.	Schafel.	Eschtafal.
ܐܘܕܥ	ܐܬܬܘܕܥ	ܫܘܕܥ	ܐܫܬܘܕܥ
ܐܘܕܥܬ	ܐܬܬܘܕܥܬ	ܫܘܕܥܬ	ܐܫܬܘܕܥܬ
ܐܘܕܥܬ	ܐܬܬܘܕܥܬ	ܫܘܕܥܬ	ܐܫܬܘܕܥܬ
ܐܘܕܥܬܝ	ܐܬܬܘܕܥܬܝ	ܫܘܕܥܬܝ	ܐܫܬܘܕܥܬܝ
ܐܘܕܥܬ	ܐܬܬܘܕܥܬ	ܫܘܕܥܬ	ܐܫܬܘܕܥܬ
ܐܘܕܥܘ	ܐܬܬܘܕܥܘ	ܫܘܕܥܘ	ܐܫܬܘܕܥܘ
ܐܘܕܥ̈	ܐܬܬܘܕܥ̈	ܫܘܕܥ̈	ܐܫܬܘܕܥ̈
ܐܘܕܥܬܘܢ	ܐܬܬܘܕܥܬܘܢ	ܫܘܕܥܬܘܢ	ܐܫܬܘܕܥܬܘܢ
ܐܘܕܥܬܝܢ	ܐܬܬܘܕܥܬܝܢ	ܫܘܕܥܬܝܢ	ܐܫܬܘܕܥܬܝܢ
ܐܘܕܥܢ	ܐܬܬܘܕܥܢ	ܫܘܕܥܢ	ܐܫܬܘܕܥܢ
ܡܘܕܥܘ	ܡܬܬܘܕܥܘ	ܡܫܘܕܥܘ	ܡܫܬܘܕܥܘ
ܐܘܕܥ	ܐܬܬܘܕܥ	ܫܘܕܥ	ܐܫܬܘܕܥ
ܐܘܕܥܝ	ܐܬܬܘܕܥܝ	ܫܘܕܥܝ	ܐܫܬܘܕܥܝ
ܐܘܕܥܘ	ܐܬܬܘܕܥܘ	ܫܘܕܥܘ	ܐܫܬܘܕܥܘ
ܐܘܕܥܝܢ	ܐܬܬܘܕܥܝܢ	ܫܘܕܥܝܢ	ܐܫܬܘܕܥܝܢ
ܢܘܕܥ	ܢܬܬܘܕܥ	ܢܫܘܕܥ	ܢܫܬܘܕܥ
ܬܘܕܥ	ܬܬܬܘܕܥ	ܬܫܘܕܥ	ܬܫܬܘܕܥ
ܬܘܕܥ	ܬܬܬܘܕܥ	ܬܫܘܕܥ	ܬܫܬܘܕܥ
ܬܘܕܥܝܢ	ܬܬܬܘܕܥܝܢ	ܬܫܘܕܥܝܢ	ܬܫܬܘܕܥܝܢ
ܐܘܕܥ	ܐܬܬܘܕܥ	ܐܫܘܕܥ	ܐܫܬܘܕܥ
ܢܘܕܥܘܢ	ܢܬܬܘܕܥܘܢ	ܢܫܘܕܥܘܢ	ܢܫܬܘܕܥܘܢ
ܢܘܕܥܢ	ܢܬܬܘܕܥܢ	ܢܫܘܕܥܢ	ܢܫܬܘܕܥܢ
ܬܘܕܥܘܢ	ܬܬܬܘܕܥܘܢ	ܬܫܘܕܥܘܢ	ܬܫܬܘܕܥܘܢ
ܬܘܕܥܢ	ܬܬܬܘܕܥܢ	ܬܫܘܕܥܢ	ܬܫܬܘܕܥܢ
ܢܘܕܥ	ܢܬܬܘܕܥ	ܢܫܘܕܥ	ܢܫܬܘܕܥ
ܡܘܕܥ	ܡܬܬܘܕܥ	ܡܫܘܕܥ	ܡܫܬܘܕܥ
ܡܘܕܥ		ܡܫܘܕܥ	

Quae in hac verborum classe ab regularis verbi flexione recedunt, iisdem fere definiuntur regulis, ac verba ''هلا. Itaque

1) 1 rad. ـ، ubi vacua esse deberet, brevem vocalem *i* requirit (§. 51, 2.); etenim *Praet. Peal* ﻣﺒﻜﻢ, Imp. ﻣْﺒﻜﻢ, et Part. pass. ﻣﺒﻜﻴﻢ. In reliquis vero formis, ubi 1 rad. in verbo regulari vocalis est, nulla flexionis discrepantia admittitur. Plurima autem verba huius generis, cuiuscunque sint significationis, in *Praet. Peal* vocali *e* utuntur, ut ﻳﺒﻴﻒ *aruit*, ﻳﺰﻑ *mutuatus est*, ﻧﻴﺴﻢ *coniunxit*, ﻣﻴﻜﻢ *peperit*, ﻣﻴﻜﻒ *didicit*, ﻳﻨﻘﻒ *suxit*, ﻣﻴﻮﻑ *sollicitus fuit*, ﻣﻴﻘﻢ *arsit*, ﻣﻴﻤﻄ *niger fuit*, ﻣﻴﻮﻑ *magnus fuit*, ﻧﻴﻬﻒ *sedit;* quae aliam formam admittunt, aut verba gutturalia aut 3 rad. quiescentis sunt, ut ﻣﻴﺎ *novit*, ﻳﻘﺮ *gravis fuit*, ﻣﻠﺬ *lucratus est*, ﻣﻴﺎ *laudavit*, ﻣﻘﻜﺎ *iuravit*, ﻳﻜﺎ *prodiit* [1]).

2) In *Inf.* et *Fut.* eiusdem coniug. ـ cum ا commutatur idque in quiescit, ut ﻣﺪاﻛﻢ et ﻳﺎﻛﻢ pro ﻣﺪﻳﻜﻢ, ﻳﺒﻜﻢ, ita ut utraque forma et verbb. ''هلا et ''هب simillima ne scribendi quidem ratione differat [2]). 1 Fut. Sing. vero illud ا, loco ـ positum, eiicit, qua in re itidem verba ''هب et ''هلا conspirant. Cum Praet. vocalem *e* inprimis amet, Fut. *A*, nulla significatus habita ratione, his verbis solenne est; Fut. *E* in verbo ﻣﻴﻬﻒ habes, quod Jud abiecto et vocali praeformativis dato ﻧﻴﻬﻒ fingitur.

3) Vocalis brevis 1 rad. ـ، quae secundum verbi regularis analogiam vacua erat, si littera vocali destituta aut syllaba composita ab initio accedit, ad hanc litteram vacuam proxime praecedentem remittitur ac quiescit (§. 33. 1. c.); itaque *Ethpeel* إﻳﺒﻜﻢ pro إﻳﺒﻜﻢ. Quibus in flexionis rationibus 1 rad. vocali utitur, haec coniug. omnino regularis est, e. c. إﻳﺒﻜﻢ et إﻳﺒﻜﻢ. Idem in caussa est, cur *Paël* et *Ethpaal* nullam a regulari flexione sinant discrepantiam, ut ﻣﺒﻜﺎ *detulit*, pass. إﻳﺒﻜﺎ [3]).

4) *Afel*, *Schafel* eorumque passiva ab iisdem coniugg. verborum ''هلا non dif-

---

1) *Isaac Sciadr.* gramm. ling. Syr. p. ﻣﻜﻪ ss.

2) Haecce vero verborum ''هلا et ''هب consuetudo, litteras praeformativas in Fut. Peal vocali animandi, in caussa esse videtur, ut in aliis quoque irregularis verbi classibus, ut in verbis ﻫﻲ, ﻛﻼ et ﻻ, quin etiam in verbo regulari (p. 175. not. 8. et §. 58. Annot. 3.), in praeformm. haec vocalis pro ـ deprehendatur.

3) Verbum ﻗﻜﻢ *convocavit* et pass. إﻳﻘﻜﻢ falso pro Paël verbi هب quidam habuerunt; namque est regulare et ad ﻗﻜﻢ = Hebr. יקר referendum.

ferunt; nam ܝ cum ܘ commutant, atque hoc cum ̇ in littera praecedente tanquam diphthongum pronunciari iubent; e. c. ܐܘܠܕ et ܐܬܝܠܕ, ܝܘܪܬ et ܐܘܪܬ, et a verbo 5 guttur. ܝܕܥ scivit, Schaf. ܝܘܕܥ et pass. ܐܬܝܘܕܥ.

ANNOTATIONES.

1) In *Part. pass. Peal* 1. radicali interdum pro *i* brevi vocalis ̇ adpingitur, ut Rom. 2, 18. ܝܠܝܦ *edoctus*; Luc. 24, 32. ܝܩܝܕ *accensum*; Ps. 38, 5. ܝܩܝܪܐ *gravis*; Matth. 5, 47. ܝܬܝܪ *eximius*.

2) Nonnulla verba in *Afel* ܝ retinent, neque cum ܘ commutant, ut ܐܝܠܠ *eiulavit* et ܐܝܢܩ *suxit*.

3) Neque Syris desunt verba ''ܦܝ, quae more verborum ''ܦܢ 1 radicali exterminata, litteras praeformm. Inf. et Fut. Peal vocali ̱ animant; horum ex numero observes ܝܕܥ *scivit* et ܝܬܒ *sedit*. Itaque Inf. ܡܕܥ et ܡܬܒ, Fut. ܢܕܥ et ܢܬܒ. 2 rad., cum ex litteris aspiratis sit, propter hanc contractionem per Kuschoi pronuntiatur (§. 18, 4. b.). In Imp. Peal abiiciunt eadem verba pariter atque ܝܗܒ *dedit* suum ܝ, itaque ܕܥ, ܬܒ, ܗܒ. In Paradigmate etiam horum verborum typus inest. ܝܕܥ rariorem quoque coni. *Mafel* admittit, ita tamen ut ܝ contractione excidat; ergo in pass. ܐܬܡܕܥ (§. 62, 9.). [1])

4) Singulari modo ܝܗܒ *dedit* pro ܝܗܒ in Peal flectitur; ܗ enim vocalem suam, quoties 3 rad. vacua est, ad ܝ vacuum reiicit et occultando reticetur, itaque 3. m. ܝܗܒ, 2. ܝܗܒܬ et ܝܗܒܬ, Plur. 3. ܝܗܒܘ et ܝܗܒ, 2. ܝܗܒܬܘܢ et ܝܗܒܬܝܢ et 1. denique ܝܗܒܢ, ubi vero Jud non vacuum esse debet, flexio a regulis vulgaribus non recedit, ergo 3 Sing. f. ܝܗܒܬ et 1. ܝܗܒܬ, Particc. ܝܗܒ et ܝܗܝܒ. Cum suffixis vero etiam in his formis ܗ occultatur, ut ܝܗܒܬܗ *dedit* (f.) *eum*, et ܝܗܒܬܗ *dedi eum*, quia suffixis in 3 f. et 1 Sing. formam verbalem ܩܛܠܬ postulantibus (§. 66, 2.) 3 radic. vacua redditur. E contrario vero in 3 Plur. m. et f. accedentibus suffixis ܗ mobile redditur, e. c. ܝܗܒܘܗܝ et ܝܗܒܘܢܝ, propterea quod 3 rad. ܒ vocalem accepit. Idem valet de paragogica forma 3 Plur. f. ܝܗܒܝܢ.

---

1) *Opitius* (Syriasm. p. 159.), aliique grammatici et lexicographi huc referunt etiam Afel ܐܘܩܦ *exorsus est, coepit*, quod pro ܐܘܩܦ ad normam verborum ''ܦܝ formatum sit. Cum vero ea verba ''ܦܝ, quae pro quiete contractionem in coni. Peal requirunt, in Afel vulgarem formam verbb. ''ܦܝ retineant, hanc coni. Afel ܐܩܦ ad verbum ܢܩܦ retulerim, cui rei etiam significatio favet. Etenim ܢܩܦ *adhaesit, propinquus fuit*; in Afel *applicuit, incepit*.

§. 74.

Verba ܠܐ.

		Peal.	Ethpeel.	Paël.	Ethpaal.	Afel.	Ethtafal.
Praet. Sing.	3. m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	3. f.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	2. m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	2. f.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	1.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Plur.	3. m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	3. f.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	2. m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	2. f.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	1.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Infinit.		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Imper. Sing.	m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	f.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Plur.	m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	f.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Fut. Sing.	3. m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	3. f.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	2. m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	2. f.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	1.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Plur.	3. m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	3. f.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	2. m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	2. f.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	1.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Part. act.		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
pass.		[illegible]		[illegible]		[illegible]	

1) Anomalia huius classis, apud Hebraeos omnino regularis, inde originem trahit, quod ا vocalem suam ad praecedentem litteram, sicubi vocali destituta est, reiicere et in hac vocali, quaecunque fuerit, quiescere debet (§. 33, 2.). Numerus verborum, quae ad hanc classem pertinent, parvus est, unde a nonnullis, praecipue antiquioribus grammaticis, ut *Lud. de Dieu* in gramm. harmonica, omittuntur. In Praet. Peal vocalem *e* amant, cuius rei caussam intransitivam significationem putaveris, qua omnia fere utuntur. Itaque ﭽﺎﺏ *malus fuit*, ﻃﺎﺏ *bonus fuit*, ﻛﺎﺏ *doluit*, ﻋﺎﻝ *taeduit*, ﺳﺎﺏ *senuit*, ﺷﺎﻝ *petiit*, quibus in verbis Olaf vocali *e* ad 1 rad. reiecta in *e* quiescit. Ea vero verba, quae simul 3 quiescentem habent, ut ﻻﺏ *laboravit*, ﻫﺎﺍ *ornavit*, ﺯﺍﺍ *sorduit*, infra (§. 77.) despiciamus.

2) Cum *Praet.* Peal vocalem *e* prae ceteris amet, *Imp.* et *Fut. A* in his verbis in usu sunt, ita tamen, ut med. rad. ا hanc vocalem ad 1 rad. remittat; itaque Imp. ﺷﺎﻝ pro ﺷﺄﻝ, Fut. ﻧﺸﺎﻝ pro ﻧﺸﺄﻝ. *Ethpeel* simili modo ac Peal vocalem med. rad. remittit ﺍﺗﺸﻴﻞ pro ﺍﺗﺸﺌﻞ, in tota flexione vocalis *e* retinetur, immo etiam ubi regularis flexio vocalem ˊ requirit, e. c. 3 f. et 1 Sing. praet. ﺍﺗﺸﻴﻠﺖ et ﺍﺗﺸﻴﻠﺖ Act. 20, 27. *Afel* in eo tantum a verbo regulari recedit, quod vocalem 2 rad. ad 1 rad. reiicit, ut ﺍﺷﻴﻞ pro ﺍﺷﺌﻞ. Verba, quae simul "ﻫﺎ et 3 quiesc. sunt, quamquam verbb. ﻻ formam requirunt, vocalem tamen med. ا ad 1 rad. reiiciunt, ut Praet. Peal ﻻﺏ pro ﻻﺏ, Fut. ﻧﻼﺏ pro ﻧﻼﺏ, et *Afel* ﺍﻻﺏ pro ﺍﻻﺏ.

3) *Paël* et *Ethpaal* ا plerumque mutant in ﻱ, nonnulla tamen verba retinent ا et regulari modo flectuntur, ut Act. 25, 26. ﺍﺗﺸﺄﻝ *quaesitum est*, aut utroque modo has coniugg. formant, e. c. ﺍﺗﺰﺍﺍ et ﺍﺗﺰﻳﺍ a ﺯﺍﺍ *foedavit*.

Annot. 1. Haec verba ا radicale in *Ethpeel*, praecipue vero in *Afel*, nunc retinent, nunc amittunt, quia per quietem non pronunciatur, ut Matth. 21, 15. ﺍﺗﺒﺄﺵ *malus factus est*, Neh. 2, 10. ﺍﺗﺒﺄﺷﺖ ac si esset ab ﺑﻴﺶ, Act. 12, 1. ﺍﺑﺄﺵ sed Ps. 36, 5. ﺍﺑﻴﺶ, Luc. 6, 33. ﻣﻄﺄﺑﻴﻦ *qui benefaciunt*, v. 35. ﺍﻃﺄﺑﻮ *benefacite*, sed Ps. 41, 2. ﺍﻃﻴﺐ et 51, 20. ﺍﻃﻴﺐ.

Annot. 2. E magna formae similitudine, quae his verbis cum verbis "ﻫﺎ intercedit, haec exorta videtur scribendi singularitas, quod ا ab initio post praeformativas litteras et syllabas serviles inseritur, ut Luc. 18, 1. Eph. 3, 13. ﻧﺎﻋﺠﺰ pro ﻧﻌﺠﺰ aut ﻧﻌﺠﻞ (etiam ﻧﺎﻋﺠﺰ Act. 9, 38.); idem Matth. 21, 15. in voce ﺍﺗﺄﺑﻴﺶ et Marc. 14, 4. ﺍﺗﺄﺑﻴﺪ factum est, aut vocali sola ante 1 rad. posita, ut Matth. 26, 8. ﺍﺗﺄﺑﻴﺪ, Luc. 11, 53. ﻣﺄﻛﻴﺒ. *Castellus* in lexico Syriaco similia etiam in Ethtafal adfert, ut ﺍﺗﺄﺗﻌﻞ *se calceavit*. Mirae scribendi inconstantiae in his praecipue verbis obviae caussam eorum paucitatem existimaverim, ob quam librariis alia magis, quam haec classis in mentem venit.

Verba med.

		Peal.		Ethpeel.	Paël.
Praet. Sing.	3. m.	ܩܡ	ܣܝܡ	ܐܬܬܩܝܡ	ܩܝܡ
	3. f.	ܩܡܬ	ܣܝܡܬ	ܐܬܬܩܝܡܬ	ܩܝܡܬ
	2. m.	ܩܡܬ	ܣܝܡܬ	ܐܬܬܩܝܡܬ	ܩܝܡܬ
	2. f.	ܩܡܬܝ	ܣܝܡܬܝ	ܐܬܬܩܝܡܬܝ	ܩܝܡܬܝ
	1.	ܩܡܬ	ܣܝܡܬ	ܐܬܬܩܝܡܬ	ܩܝܡܬ
Plur.	3. m.	ܩܡܘ	ܣܝܡܘ	ܐܬܬܩܝܡܘ	ܩܝܡܘ
	3. f.	ܩܡܝ	ܣܝܡܝ	ܐܬܬܩܝܡܝ	ܩܝܡܝ
	2. m.	ܩܡܬܘܢ	ܣܝܡܬܘܢ	ܐܬܬܩܝܡܬܘܢ	ܩܝܡܬܘܢ
	2. f.	ܩܡܬܝܢ	ܣܝܡܬܝܢ	ܐܬܬܩܝܡܬܝܢ	ܩܝܡܬܝܢ
	1.	ܩܡܢ	ܣܝܡܢ	ܐܬܬܩܝܡܢ	ܩܝܡܢ
Infinit.		ܡܩܡ	ܡܣܡ	ܡܬܬܩܡܘ	ܡܩܝܡܘ
Imper. Sing.	m.	ܩܘܡ	ܣܝܡ	ܐܬܬܩܝܡ	ܩܝܡ
	f.	ܩܘܡܝ	ܣܝܡܝ	ܐܬܬܩܝܡܝ	ܩܝܡܝ
Plur.	m.	ܩܘܡܘ	ܣܝܡܘ	ܐܬܬܩܝܡܘ	ܩܝܡܘ
	f.	ܩܘܡܝܢ	ܣܝܡܝܢ	ܐܬܬܩܝܡܝܢ	ܩܝܡܝܢ
Fut. Sing.	3. m.	ܢܩܘܡ	ܢܣܝܡ	ܢܬܬܩܝܡ	ܢܩܝܡ
	3. f.	ܬܩܘܡ	ܬܣܝܡ	ܬܬܬܩܝܡ	ܬܩܝܡ
	2. m.	ܬܩܘܡ	ܬܣܝܡ	ܬܬܬܩܝܡ	ܬܩܝܡ
	2. f.	ܬܩܘܡܝܢ	ܬܣܝܡܝܢ	ܬܬܬܩܝܡܝܢ	ܬܩܝܡܝܢ
	1.	ܐܩܘܡ	ܐܣܝܡ	ܐܬܬܩܝܡ	ܐܩܝܡ
Plur.	3. m.	ܢܩܘܡܘܢ	ܢܣܝܡܘܢ	ܢܬܬܩܝܡܘܢ	ܢܩܝܡܘܢ
	3. f.	ܢܩܘܡܢ	ܢܣܝܡܢ	ܢܬܬܩܝܡܢ	ܢܩܝܡܢ
	2. m.	ܬܩܘܡܘܢ	ܬܣܝܡܘܢ	ܬܬܬܩܝܡܘܢ	ܬܩܝܡܘܢ
	2. f.	ܬܩܘܡܢ	ܬܣܝܡܢ	ܬܬܬܩܝܡܢ	ܬܩܝܡܢ
	1.	ܢܩܘܡ	ܢܣܝܡ	ܢܬܬܩܝܡ	ܢܩܝܡ
Part. act.		ܩܐܡ		ܡܬܬܩܝܡ	ܡܩܝܡ
pass.		ܩܝܡ			ܡܩܝܡ

quiescentis.

Ethpaal.	Afel.	Ethtafal.	Palpel.	Ethpalpal.
ܐܬܩܝܡ	ܐܩܝܡ	ܐܬܬܩܝܡ	ܩܘܡܡ	ܐܬܩܘܡܡ
ܐܬܩܝܡܬ	ܐܩܝܡܬ	ut in	ܩܘܡܡܬ	ܐܬܩܘܡܡܬ
ܐܬܩܝܡܬ	ܐܩܝܡܬ	Ethpeel.	ܩܘܡܡܬ	ܐܬܩܘܡܡܬ
ܐܬܩܝܡܬܝ	ܐܩܝܡܬܝ		ܩܘܡܡܬܝ	ܐܬܩܘܡܡܬܝ
ܐܬܩܝܡܬ	ܐܩܝܡܬ		ܩܘܡܡܬ	ܐܬܩܘܡܡܬ
ܐܬܩܝܡܘ	ܐܩܝܡܘ		ܩܘܡܡܘ	ܐܬܩܘܡܡܘ
ܐܬܩܝ̈ܡ	ܐܩܝ̈ܡ		ܩܘܡ̈ܡ	ܐܬܩܘܡ̈ܡ
ܐܬܩܝܡܬܘܢ	ܐܩܝܡܬܘܢ		ܩܘܡܡܬܘܢ	ܐܬܩܘܡܡܬܘܢ
ܐܬܩܝܡܬܝܢ	ܐܩܝܡܬܝܢ		ܩܘܡܡܬܝܢ	ܐܬܩܘܡܡܬܝܢ
ܐܬܩܝܡܢ	ܐܩܝܡܢ		ܩܘܡܡܢ	ܐܬܩܘܡܡܢ
ܡܬܩܝܡܘ	ܡܩܡܘ		ܡܩܘܡܡܘ	ܡܬܩܘܡܡܘ
ܐܬܩܝܡ	ܐܩܝܡ		ܩܘܡܡ	ܐܬܩܘܡܡ
ܐܬܩܝܡܝ	ܐܩܝܡܝ		ܩܘܡܡܝ	ܐܬܩܘܡܡܝ
ܐܬܩܝܡܘ	ܐܩܝܡܘ		ܩܘܡܡܘ	ܐܬܩܘܡܡܘ
ܐܬܩܝ̈ܡܝܢ	ܐܩܝ̈ܡܝܢ		ܩܘܡ̈ܡܝܢ	ܐܬܩܘܡ̈ܡܝܢ
ܢܬܩܝܡ	ܢܩܝܡ		ܢܩܘܡܡ	ܢܬܩܘܡܡ
ܬܬܩܝܡ	ܬܩܝܡ		ܬܩܘܡܡ	ܬܬܩܘܡܡ
ܬܬܩܝܡ	ܬܩܝܡ		ܬܩܘܡܡ	ܬܬܩܘܡܡ
ܬܬܩܝ̈ܡܝܢ	ܬܩܝ̈ܡܝܢ		ܬܩܘܡ̈ܡܝܢ	ܬܬܩܘܡ̈ܡܝܢ
ܐܬܩܝܡ	ܐܩܝܡ		ܐܩܘܡܡ	ܐܬܩܘܡܡ
ܢܬܩܝܡܘܢ	ܢܩܝܡܘܢ		ܢܩܘܡܡܘܢ	ܢܬܩܘܡܡܘܢ
ܢܬܩܝ̈ܡܢ	ܢܩܝ̈ܡܢ		ܢܩܘܡ̈ܡܢ	ܢܬܩܘܡ̈ܡܢ
ܬܬܩܝܡܘܢ	ܬܩܝܡܘܢ		ܬܩܘܡܡܘܢ	ܬܬܩܘܡܡܘܢ
ܬܬܩܝ̈ܡܢ	ܬܩܝ̈ܡܢ		ܬܩܘܡ̈ܡܢ	ܬܬܩܘܡ̈ܡܢ
ܢܬܩܝܡ	ܢܩܝܡ		ܢܩܘܡܡ	ܢܬܩܘܡܡ
ܡܬܩܝܡ	ܡܩܝܡ		ܡܩܘܡܡ	ܡܬܩܘܡܡ
	ܡܩܡ		ܡܩܘܡܡ	

§. 75.

Verba ''ܥܘ.

Omnia verba, quae media radicali quiescente utuntur, *duplicis* generis sunt: ''ܥܘ et ''ܥܝ. Utriusque vero generis flexio parum differt, unde *uno* in paradigmate ea comprehendi voluimus. Tota enim discrepantia ad solam coni. *Peal* redit; in reliquis vero coniugg. plane conspirant verba ''ܥܘ et ''ܥܝ. Itaque quae hac in §. de iis proponuntur, ea fere omnia etiam ad haec pertinere in aperto est; qua in re vero haec ab iis recedant, ex iis videbis, quae in §. 76 praecipiuntur. Nunc igitur de verbis ''ܥܘ agamus.

1) In coni. *Peal Praet.* ܘ radicale, cum propter quietem in pronuntiatione reticeatur, solet excidere, sed vocalis ̊, in qua ei quiescendum erat, firmiter retinetur, ut, ܩܳܡ, ܩܳܡܶܬ. Idem in huius coni. *Inf.* fieri solet, ut ܡܩܳܡ. *Imp.* vero et *Fut.* in his verbis, cuiuscunque sint significatus, semper vocalem *u* recipiunt, ut ܩܘܡ, , ܢܩܘܡ, ܬܩܘܡܝܢ cet., quae etiam, quia producenda est (§. 15, 4. b.), in 2 Sing. f. in 3 et 2 Plur. m. et f. retinetur, ut ܬܩܘܡܘܢ, ܢܩܘܡܘܢ, praeformativa vero Fut. pariter ac Infin. vacua sunt, ut ܢܩܘܡ, ܬܩܘܡ, ܡܩܘܡ.

2) In *Part. act.* ܘ transit in ܐ ut ܝ pronunciatum, ut ܩܳܐܶܡ, ܙܳܐܶܥ *commotus*, ܚܳܐܰܪ *intuens*, quibus in exemplis eiusque similibus pro ̊ propter 3. guttur. aut ܪ ponitur. (§. 64, 2.). Si vero Part. aut motione aut declinatione in fine augetur, ita ut illud ܐ vocalem amittat, in ܝ transit, e. c. ܩܳܝܡܳܐ, ܩܳܝܡܺܝܢ. *Part. pass.* ܘ radic. eiecto formatur, ܩܝܡ pro ܩܘܝܡ.

3) In *Ethpeel* loco vocalis ̈, quam verbum regulare praecipit, in ܝ quiescens ultimae radicali praecedit, ܘ vero radicale ei anteponendum eiicitur, itaque radix fit ܩܝܡ pro ܩܘܝܡ. Deinde Syri ܬ characteristicum syllabae ܐܬ per totam hanc coniugationem geminant, hac in re cum Chaldaeis conspirantes; propter orthographiae vero singularitatem hanc litteram bis scribunt, Chaldaeis geminationem per Dagesch forte indicantibus, ut ܐܶܬܬܩܺܝܡ, אִתְּקַם. Cuius geminationis caussam, Michaëles si exceperis [1]), explicuisse video fere neminem. Est sine dubio compensatio quaedam mediae radic. eiectae; cum enim in Ethpeel formando prima radic. post syllabam ܐܬ sine vocali quidem, sed cum *Schwa mobili* (§. 15, 2.) pronuntiare adsuevissent, in hac vero verborum classe ܘ eiecto forma oriretur

1) Syriasm. p. 60. et Gramm. Syr. p. 129.

ab ea vulgari diversa, ut ܐܬܝܠܕ, defectum primae radicalis restituentes aliam vix ingredi potuerunt viam. Sicubi 1 rad. sibilans est, verbi regularis canonem (§. 58, 2,) praetermittens non transponitur (§. 26, 1. a.), ut Matth. 2, 3. ܐܬܬܙܝܥ *commotus est.* In *Fut.* vero post ܬ formativum 2 pers. unum ܬ nempe characteristicum coniugationis scribi solet (§. 28, 2. f.), ut Matth. 5, 13. ܬܬܕܝܫ *conculcabitur.* *Inf.*, ܝ cum vocali *i* ante 3 radic. abiecto, regulariter formatur, ut ܐܬܬܝܠܕ Inf. ܡܬܬܠܕܘ: *Imper.* denique a regula omnino in his verbis recedens cum *Praeter.* eadem forma utitur.

4) *Afel* pariter atque *Ethpeel* pro ܝ in secunda syllaba ܝ requirit et ܘ radicale ante hanc vocalem eiicit; itaque ܐܝܠܕ pro ܐܘܠܕ. Illud ܝ ubique retinendum, ut ܐܘܕܥܬ, in *Inf.* tamen eiicitur; ergo ܡܘܕܥܘ. *Praeformativa* Inf., Fut. et Particc. sine vocali apponuntur, quanquam in regulari verbo per *a* solent efferri (§. 60, 1); itaque ܡܘܕܥܘ, ܢܝܠܕ, ܡܘܠܕ et ܡܘܠܕ, in 1 tamen Fut. Sing. ܐ habet ܶ, quia Scheva non admittit, ut Io. 6, 39. ܐܩܝܡܝܘܗܝ *suscitabo eum.* *Ethtafal*, vocalem ܶ in ܬ characteristico non admittens et ܘ radicali eiecto inter duas radicales, quae restant, ܝ inserens, plane cum Ethpeel in forma concinit, in significatione vero differt, ut ܪܡ in Ethpeel *se efferre*, in Ethtafal *auferri* (Rom. 11, 20. cll. Luc. 5, 35.) [*]). *Schafel* et *Eschtafal* in hac verborum classe non in usu fuisse videntur.

5) In *Paël* et *Ethpaal* sunt quidem, quae ܘ servato regulariter flectuntur, ut ܐܘܝܒ et pass. ܐܬܪܘܓ *concupivit*, ܐܬܓܘܣ *confugit*, ܙܘܥ *turbavit* et pass. ܐܬܙܘܥ, ܥܘܪ *sobrius fuit*, ܙܘܕ *viatico instruxit*, ܙܘܓ *copulavit* et pass. ܐܙܕܘܓ, ܛܘܫ *polluit* et pass. ܐܬܛܘܫ, ܟܘܢ *arguit* et pass. ܐܬܟܘܢ, ܢܘܠ *excruciavit*, ܥܘܩ *impedivit*, ܦܘܬ *dilatavit*; pleraque tamen ܘ in ܝ mutant, ut ܪܝܒ *liquefecit*, ܣܝܟ *prospexit*, ܚܝܒ *damnavit*, ܩܝܡ *stabilivit*, ܪܝܡ *exaltavit.* Alia utramque harum coniugg. formam adhibent, sed diverso significatu, ut ܥܘܪ *excoecavit* et pass. ܐܬܥܘܪ, sed ܥܝܪ *excitavit.* Denique vice harum conii. rariores *Palpel* et *Ethpalpal* frequenter funguntur, ut ܙܥܙܥ *commovit* et pass. ܐܙܕܥܙܥ a ܙܥ, ܛܫܛܫ *crepitavit* (flamma), ܥܕܥܕ *diem festum egit*, ܙܡܙܡ *cecinit.* Interdum etiam *Pauel* eiusque passivum in hac verbb. classe usurpata esse, docent nomina inde derivata.

---

[*]) *I. D. Michaëlis* (Gramm. Syr. p. 150.) non solum ܐܬܛܝܣܡ *persuasum est ei*, ab ܐܛܝܣ *persuasit* ad hanc classem refert, sed etiam ܐܬܛܝܣܡ, qua in forma ܬ cum ܛ commutatum existimat. Melius vero eam alii pro *Ethpeel* verbi ܛܣܡ habent (§. 58. Annot. 4.).

ANNOTATIONES.

1) In permultis verbis, quamquam med. rad. ܘ habent, formam regularis verbi retineri consuetum est; id quod valet a) de omnibus verbis ܥܘ, quibus simul 3 rad. ܐ aut ܝ est, ut ܙܘܓ *coniunxit*, ܕܘܐ *doluit*, ܗܘܐ *fuit*, ܪܘܐ *tumuit*, ܚܘܝ *indicavit*, ܛܘܐ et ܛܘܝ *assavit*, ܟܘܐ *adussit*, ܠܘܐ et ܠܘܝ *comitatus est*, ܐܬܬܘܝ *pepigit*, ܪܘܐ *desideravit*, ܢܘܐ *latravit*, ܬܘܐ *composuit*, ܓܘܝ *mansit*, ܪܘܐ *irriguus fuit*, ܫܘܐ *aequalis fuit* et ܬܘܐ *poenituit*; b) deinde de permultis aliis, e quorum numero ܙܘܓ *coniunxit*, unde Ethp. ܐܙܕܘܓ et Afel ܐܙܘܓ, ܪܘܓ *optavit* (Matth. 12, 18. Jo, 8, 56.), ܥܘܠ, unde Afel ܐܥܘܠ *impie egit*, ܕܘܨ cuius Afel ܐܕܘܨ, ܕܘܨ *insilivit* (2 Sam. 22, 30.), ܪܘܙ *exultavit* (Prov. 13, 9. Matth. 5, 12. 1 Petr. 1, 8.), ܫܘܪ *exsiliit* (Act. 3, 8.), ܬܘܗ *obstupuit* (Gen. 27, 33., Marc. 9, 15. 2 Thess. 2, 2.), et ܬܘܗ *stupuit* (Jes. 7, 4. 42, 14.)[3]). Sunt etiam, quae utrumque flectendi modum admittant sed significatione diversa, ut ܙܘܪ *pugno cepit* et ܙܪ, unde Afel ܐܙܝܪ *declinavit a via*, ܚܙ *intuitus est* et ܚܘܪ *canduit*, ܐܪܘܚ *refocillavit* et ܐܪܝܚ *odoratus est* a ܪܘܚ et ܪܚ, ܐܥܒܒ *germinavit* et ܐܥܒܒ *audax fuit* a ܥܘܒ et ܥܒ.

2) Praeformativa Inf. et Fut. Peal sine vocali pronuntiari, in carminibus tamen hanc regulam propter metri necessitatem aut per licentiam poeticam non observari *Amira*[4]) disertis verbis docet. Praeter regulam Marc. 10, 19. (ed. Gutb.) ܬܓܘܪ *moechaberis* et Rom. 11, 21. (ed. Trost. et Gutb.) ܢܚܘܣ *parcet*, pronuntiatur[5]). Quid? quod etiam in *Afel* praeff. Inf., Fut. et Particc., praeter 1 Sing. Fut., vocalem *a* huic coni. vulgarem non recipiunt[6]); itaque 2 Tim. 1, 6. pro ܕܬܥܝܪ (in ed. Widmanst.) *ut excites* cum recentioribus N. T. editoribus ܕܬܥܝܪ legendum est.

3) *Imp.* verbi ܚܣ *pepercit* duplici forma utitur; nam sicubi proprio sensu ponitur: *parce*, ex regula ܚܘܣ scribitur, sicubi vero *absit* significat, ܘ abiecto per ܚܣ effertur, ergo ܚܣ.

---

3) Afferuntur praeterea ab *Opitio* (Syriasm. p. 131—133) haec exempla lexicographis praeeuntibus ܒܥܛ *calcitravit*, ܟܐܐ *comminatus est*, ܡܠܠ *confabulatus est*, ܫܘܪ *saltavit* et ܬܘܐ *poenituit*, sed loca probantia desidero.

4) Gramm. Chald. p. 311 et 313.

5) *I. D. Michaelis* quidem (Gramm. Syriac. p. 128 ss.) exempla huius generis defendit inter alia argumenta ad quendam Amirae locum (sine dubio Gramm. Chald. p. 42.) provocans, in quo inter Syrorum grammaticos fuisse narretur, qui ܢܩܛܠܘܢ, ܬܩܛܠܢ cet. scribi iuberent. At falsus est. Nam *Amira* in illo loco hanc punctandi rationem per *Mehagjono* (§. 19, 2.) ait locum habuisse in Plur. m. et f. Fut. Paël verbi regularis et mediae *A* et mediae *E*, deinde in Plur. f. Fut. Paël verborum 3 quiescentis; sed de verbis ܘ quiesc. nihil monet. *Germanus Conti* vero, *Norbergi* praeceptor, eam sententiam, ܢܩܘܡܘܢ pronuntiandum esse, praeivit. (*Norberg* de relig. et lingua Sabaeorum p. 18.)

6) *Amira* l. l. p. 357.

4) *Jud Afelicae* coniug. interdum propter quietem omnino excidit; ut in Barh. Chron. p. 43. lin. 20. أقيموه *sustulerunt*.

§. 76.

Verba "ܥܘ.

In omnibus coniugg., praeter *Peal*, haec verborum classis eam, quam excipit, omnino aequat; quapropter in paradigmate (p. 212 — 213.) in hac sola coni. duplicem temporum formam animadvertis. Jud radicale in *Inf.*, qui vocalem *o* in 1 rad. habet, eiicitur et in *Part. act.* cum ܐ tanquam ـ enuntiato commutatur, ut مقطَل, et قاطِل. In reliquis vero huius coni. modis ac temporibus ـ in i quiescit et afformativis accedentibus retinetur; itaque *Praet.* صيم, صيمته cet., *Imp.* صيم, صيمت cet., *Part. pass.* صيما et *Fut.* denique, quod praeformativa vacua requirit (§. 75, 2.), نصيم et Pl. نصيمون cet. Huc pertinent etiam ميت *mortuus est*, quod tamen in *Fut.* formam verbb. "ܥܘ sequitur, نيح *odoratus est*.

Annot. 1. ܚܝܐ *vixit* suam 2 rad. *mobilem* singulari anomalia eiicit, ubi praeformativo praecedente 1 rad. vacua est. Itaque Inf. مِحيا pro محيا, atque adeo ܐ post ܡ inserto, ut Gen. 6, 20 مَحايا[1]), Fut. نَحا cet., et ܐ quoque post praeform. inserto, ita ut verb. "ܦܐ consonet, ut Jes. 26, 19. نِحاسون Jo. 5, 34. تحاسون. In *Afel Praet.* أحيي, *Inf.* مَحيسوث, et cum ܐ characteristico retento, ut Hebr. 7, 25. مَحاسوث, *Fut.* نَحا et cum ܐ characteristico, ut 1 Cor. 7, 16. et 2 Sing. m. تَحا et fem. تحيين[2]), *Imp.* أحا et *Part.* مَحيا, aut cum ܐ characteristico مَحايا. Quid? quod 2 rad., nonnunquam ubi praeform. non est, vocali tamen ad litteram praecedentem vacuam remissa excidit; ut Dan. 2, 4. Imp. حيو pro حييو, 1 Tim. 2, 15. Part. act. fem. حَيا pro حيّا. In Plur. Part. Peal ـ cum ܐ commutatur, ut Matth. 15, 27. حايين.

Annot. 2. Suffixorum annexus horum verborum formam simili modo mutat, ac regularis verbi; in Peal tamen Praet. et Inf. *o*, in Imp. et Fut. *u* nec abiici, nec transponi possunt.

Annot. 3. Verba "ܥܘ et med. quiesc. in multis quidem formis conspirant; neque tamen iis omnis deest diversitas. Ac primum quidem in Peal vocalibus praecipue ea inest. Namque *Praet.* et *Inf.* media radic. exterminata in iis verbis vocali ˙, in his vero vocali ˙.

---

1) Ex analogia formae, quam Fut. amat, melius مَحايا scriberetur, quod iam *J. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 151.) recte vidit.

2) In hac forma inesse videtur suff. ين pleonasticum; conf. ea, quae p. 201. in not. 10. de simili voce monita sunt.

pronuntiatur: ܩܡ et ܩܘܡ [3]) ܩܡܬ et ܩܡܬܘܢ. *Fut.* porro in verbis ״ܥܘ et *A* et *U* esse potest, in verbis ״ܥܝ hanc solam vocalem adhibet; praeformativa ibi vocali ̄ uti, in his autem vacua esse debent: ܢܩܘܡ, ܢܕܝܢ et ܢܩܘܡܘܢ. Dein vocalis *U*, in utriusque classis Fut. Peal quantitate differt; nam in verbis ״ܥܝ *longa*, in verbis ״ܥܘ *brevis* est (§. 13, 4. b.), quam ob caussam ibi in omnibus personis retineri, in his vero abiici debet afformativis accedentibus: ܬܕܝܢܝܢ et ܬܩܘܡܘܢ cet. [4]); *Part. act.* in Sing. m. haud differens ܩܐܡ et ܕܐܢ, motione vero et declinatione auctum amittit similitudinem, ut ܩܝܡܝܢ et ܕܝܢܝܢ, et *Part. pass.* denique in verbis ״ܥܘ regulam non negligit, in verbis med. quiesc. ܘ rad. eiicit, itaque ܩܝܡ, ܩܝܡܐ et ܩܝܡܬܐ. In *Ethpeel* vero verba ״ܥܘ regulariter formantur, verba med. quiesc. ab Ethtafal non differunt, ܐܬܬܩܝܡ et ܐܬܬܩܝܡܬ. In *Afel* ac *Schafel* eorumque passivis nulla facile fieri potest utriusque classis commixtio. Memoratu autem dignum est, praeformm. *Fut. Afel* in verbis ״ܥܘ et ״ܥܝ vocali destitui, in verbis ״ܥܥ non item. Si quae verba ״ܥܥ aut ״ܥܘ et ״ܥܝ pro coni. *Paël* et *Ethpaal* rarioribus utuntur *Palpel* et *Ethpalpal*, difficilior est eorum distinctio.

§. 77.

Verba ״ܠܐ *et* ״ܠܝ.

Tria verborum genera 3 rad. quiescentis, quae Arabes distinguunt et duo Hebraeorum "לא" et "לה" Syri una fere classe complectuntur verborum ״ܠܐ. Sunt iis omnino etiam verba ״ܠܝ, sed perpauca, et fere in *Peal* solo a verbis ״ܠܐ abhorrentia [1]).

1) Olaf radicale in *Praet.* omnium coniugg. praeter Peal cum ܝ in vocali *i* quiescente commutatur; itaque *Ethpeel* ܐܬܓܠܝ, *Paël* et *Ethpaal* ܓܠܝ et ܐܬܓܠܝ, *Afel* et *Ethtafal* ܐܓܠܝ et ܐܬܬܓܠܝ ac *Schafel* denique eiusque passivum ܫܓܠܝ et ܐܫܬܓܠܝ. In 3 Sing. f. tantum, cum ܝ illud moveatur, forma regularis est; ergo e. g. in *Ethpeel* ܐܬܓܠܝܬ, in *Paël* ܓܠܝܬ. Etiam in 3 Plur. f. si paragoge augetur, ܝ vocalem recipit, ut ܐܬܓܠܝܝܢ, ܓܠܝܝܢ cet. At in *Praet. Peal* ܐ quidem in 3 Sing. m. manet, in eiusdem vero personae fem. excidit, vocali *o* tamen ante praeform. ܬ retento, ut ܓܠܐ, ܓܠܬ. In reliquis huius temporis formis 3 rad. ܝ esse debet,

3) *Opitius* quidem (Syriasm. p. 145.) Praet. verbi ܥܡܪ format ܥܡܪ, sed hac in re falsus est.

4) *Amir.* gramm. Chald. p. 311.

1) Verba in *He* terminantia apud Syros ad perfectorum ordinem pertinent; quamquam inveniuntur, quae duplicem formam et ״ܠܝ et ״ܠܐ admittunt; ita ܡܚܐ et ܡܚܝ *nominavit* cll. Eph. 5, 3 ܢܬܩܪܐ et ܢܬܩܪܝ et Act. 1, 23 ܐܬܩܪܝ.

quod cum vocali *a*, Praet. Peal propria, constituit diphthongum; excepta tamen 1 Sing., qua in forma [Syriac] in *i* quiescit; igitur 2 Sing. [Syriac], [Syriac], sed 1 Sing. [Syriac].

2) In omnium coniugg. *Infinitivis*, alias omnino regularibus, [Syriac] cum [Syriac] permutatur, e. c. in *Ethpeel* [Syriac], in *Paël* [Syriac]. Inf. *Peal* vero Olaf retinet in *o* quiescens, itaque [Syriac].

3) In *Imperatt. Peal* et *Ethpeel* 3 rad. [Syriac] esse debet, quod ibi in *i* quiescit ([Syriac]), hic autem cum *a* praecedente diphthongum efficit ([Syriac] [3]). In reliquis vero coniugg. [Syriac] manet et in *o* quiescit; quam ob caussam *Paël* eiusque pass. [Syriac] [3]) et [Syriac], *Afel* et *Ethtafal* [Syriac] et [Syriac] et simili modo *Schafel* quoque cum passivo exhibent. Fem. Sing. a masc. ita differt, ut semper 2 rad. vocalem *o* tribuat cum [Syriac] in fine vocis diphthongescentem; in Peal igitur [Syriac], in Ethpeel [Syriac] cet. sonat.

4) In *Futt.* et *Partt.*, praeter *Part. pass.* actt. conii., [Syriac] in *e* quiescit; sed ante afformativa [Syriac] et [Syriac] id excidit, quo tamen facto [Syriac] cum [Syriac] commutatur, ut [Syriac], [Syriac] et [Syriac]. Idem valet de Plur. m. Participiorum, unde [Syriac] in Plur. [Syriac] fingas necesse est. Ante afform. [Syriac] vero [Syriac] transit in [Syriac] mobile; itaque [Syriac], [Syriac]. Idem de Particc. Sing. et Plur. f. observes, e. c. [Syriac] et [Syriac]. Part. act. et pass. Peal in eo tantum in hisce verbis distinguuntur, quod hoc 1 rad. vacuam, illud vero vocali *o* elatam habeat. In reliquis coni. activis *Part. pass.* [Syriac] terminatur.

5) 3 rad. [Syriac] in nonnullis formis omnino exterminatur, id quod praeter Futt. et Participp. formas fieri solet ante afformativa [Syriac] et [Syriac] in 3 Plur. Praet. Peal, ut [Syriac], [Syriac] et in Plur. Imp. omnium coniugg., nempe [Syriac], [Syriac], [Syriac] cet. [4]). In 3 Plur. m. Praet. omnium coniugg. praeter Peal 3 rad., scilicet [Syriac], non abiicitur, id quod etiam in Praet. Peal verbb. [Syriac] fieri non debet.

---

2) Grammatici quidem antiquiores nostri, qui propter quandam temeritatem plura in fingendis formis commiserunt vitia, Imp. huius coniug. [Syriac], quidam etiam [Syriac] formant; sed, quod *Lud. de Dieu* (Gramm. harmon. p. 324 ss.) recte monuit, nullum earum formarum proferentes exemplum, contra auctoritatem *Amirae* et reliquorum Maronitarum, Syriacis Grammaticis editis insignium, quin etiam *Gabrielis Sionitae* pugnant in sua Psalmorum editione e. c. Ps. 94, 1. hunc modum ita fingentis, ac nostra eum exhibet tabula.

3) [Syriac] *sana* Luc. 4, 23. nonnulli falso pro *Imp. Peal* habuerunt (vid. *Lud. de Dieu* Gramm. harm. p. 320.).

4) Quae saepius obvia est falsa formas punctandi ratio, ea hic illic in iis deprehenditur, quae ad hanc verborum classem pertinent, ut Marc. 8, 14 (ed. princ.) [Syriac] *obliti sunt* pro [Syriac], quod recentiores recte exhibent editiones. Si vero *Waserus* (Instit. linguae Syr. p. 53.), *Bertramus* (Compar. ling. hebr. et Aram. p. 279.) et *Buxtorfius* (Gramm. Chald. et Syr. p. 162.) formam [Syriac] commemorant, hac in re non audiendi sunt, cum fontes nostri hunc punctandi modum non commendent.

		Peal.		Ethpeel.	Paël.
Praet. Sing.	3. m.	ܚܐ	ܚܝܝ	ܐܬܚܝܝ	ܚܝܝ
	3. f.	ܚܝܬ	ܚܝܝܬ	ܐܬܚܝܝܬ	ܚܝܝܬ
	2. m.	ܚܝܬ	ܚܝܝܬ	ܐܬܚܝܝܬ	ܚܝܝܬ
	2. f.	ܚܝܬܝ	ܚܝܝܬܝ	ܐܬܚܝܝܬܝ	ܚܝܝܬܝ
	1.	ܚܝܬ	ܚܝܝܬ	ܐܬܚܝܝܬ	ܚܝܝܬ
Plur.	3. m.	ܚܝܘ	ܚܝܝܘ	ܐܬܚܝܝܘ	ܚܝܝܘ
	3. f.	ܚܝ̈	ܚܝܝ̈	ܐܬܚܝܝ̈	ܚܝܝ̈
	2. m.	ܚܝܬܘܢ	ܚܝܝܬܘܢ	ܐܬܚܝܝܬܘܢ	ܚܝܝܬܘܢ
	2. f.	ܚܝܬܝܢ	ܚܝܝܬܝܢ	ܐܬܚܝܝܬܝܢ	ܚܝܝܬܝܢ
	1.	ܚܝܢ	ܚܝܝܢ	ܐܬܚܝܝܢ	ܚܝܝܢ
Infinit.		ܡܚܐ		ܡܬܚܝܘ	ܡܚܝܘ
Imper. Sing.	m.	ܚܝ		ܐܬܚܝ	ܚܐ
	f.	ܚܝ		ܐܬܚܝ	ܚܝ
Plur.	m.	ܚܝܘ		ܐܬܚܝܘ	ܚܝܘ
	f.	ܚܝ̈ܝܢ		ܐܬܚܝ̈ܝܢ	ܚܝ̈ܝܢ
Fut. Sing.	3. m.	ܢܚܐ		ܢܬܚܐ	ܢܚܐ
	3. f.	ܬܚܐ		ܬܬܚܐ	ܬܚܐ
	2. m.	ܬܚܐ		ܬܬܚܐ	ܬܚܐ
	2. f.	ܬܚܝܢ		ܬܬܚܝܢ	ܬܚܝܢ
	1.	ܐܚܐ		ܐܬܚܐ	ܐܚܐ
Plur.	3. m.	ܢܚܘܢ		ܢܬܚܘܢ	ܢܚܘܢ
	3. f.	ܢܚܝܢ		ܢܬܚܝܢ	ܢܚܝܢ
	2. m.	ܬܚܘܢ		ܬܬܚܘܢ	ܬܚܘܢ
	2. f.	ܬܚܝܢ		ܬܬܚܝܢ	ܬܚܝܢ
	1.	ܢܚܐ		ܢܬܚܐ	ܢܚܐ
Part. act.		ܚܐ		ܡܬܚܐ	ܡܚܐ
pass.		ܚܐ			ܡܚܝ

tertiae quiescentis.

Ethpaal.	Afel.	Ettafal.	Schafel.	Eschtafal.
ܐܬܓܠܝ	ܐܓܠܝ	ܐܬܬܓܠܝ	ܫܓܠܝ	ܐܫܬܓܠܝ
ܐܬܓܠܝܬ	ܐܓܠܝܬ	ܐܬܬܓܠܝܬ	ܫܓܠܝܬ	ܐܫܬܓܠܝܬ
ܐܬܓܠܝܬ	ܐܓܠܝܬ	ܐܬܬܓܠܝܬ	ܫܓܠܝܬ	ܐܫܬܓܠܝܬ
ܐܬܓܠܝܬܝ	ܐܓܠܝܬܝ	ܐܬܬܓܠܝܬܝ	ܫܓܠܝܬܝ	ܐܫܬܓܠܝܬܝ
ܐܬܓܠܝܬ	ܐܓܠܝܬ	ܐܬܬܓܠܝܬ	ܫܓܠܝܬ	ܐܫܬܓܠܝܬ
ܐܬܓܠܝܘ	ܐܓܠܝܘ	ܐܬܬܓܠܝܘ	ܫܓܠܝܘ	ܐܫܬܓܠܝܘ
ܐܬܓܠܝ̈	ܐܓܠܝ̈	ܐܬܬܓܠܝ̈	ܫܓܠܝ̈	ܐܫܬܓܠܝ̈
ܐܬܓܠܝܬܘܢ	ܐܓܠܝܬܘܢ	ܐܬܬܓܠܝܬܘܢ	ܫܓܠܝܬܘܢ	ܐܫܬܓܠܝܬܘܢ
ܐܬܓܠܝܬܝܢ	ܐܓܠܝܬܝܢ	ܐܬܬܓܠܝܬܝܢ	ܫܓܠܝܬܝܢ	ܐܫܬܓܠܝܬܝܢ
ܐܬܓܠܝܢ	ܐܓܠܝܢ	ܐܬܬܓܠܝܢ	ܫܓܠܝܢ	ܐܫܬܓܠܝܢ
ܡܬܓܠܝܘ	ܡܓܠܝܘ	ܡܬܬܓܠܝܘ	ܡܫܓܠܝܘ	ܡܫܬܓܠܝܘ
ܐܬܓܠܐ	ܐܓܠܐ	ܐܬܬܓܠܐ	ܫܓܠܐ	ܐܫܬܓܠܐ
ܐܬܓܠܝ	ܐܓܠܝ	ܐܬܬܓܠܝ	ܫܓܠܝ	ܐܫܬܓܠܝ
ܐܬܓܠܘ	ܐܓܠܘ	ܐܬܬܓܠܘ	ܫܓܠܘ	ܐܫܬܓܠܘ
ܐܬܓܠܝܝܢ	ܐܓܠܝܝܢ	ܐܬܬܓܠܝܝܢ	ܫܓܠܝܝܢ	ܐܫܬܓܠܝܝܢ
ܢܬܓܠܐ	ܢܓܠܐ	ܢܬܬܓܠܐ	ܢܫܓܠܐ	ܢܫܬܓܠܐ
ܬܬܓܠܐ	ܬܓܠܐ	ܬܬܬܓܠܐ	ܬܫܓܠܐ	ܬܫܬܓܠܐ
ܬܬܓܠܐ	ܬܓܠܐ	ܬܬܬܓܠܐ	ܬܫܓܠܐ	ܬܫܬܓܠܐ
ܬܬܓܠܝܢ	ܬܓܠܝܢ	ܬܬܬܓܠܝܢ	ܬܫܓܠܝܢ	ܬܫܬܓܠܝܢ
ܐܬܓܠܐ	ܐܓܠܐ	ܐܬܬܓܠܐ	ܐܫܓܠܐ	ܐܫܬܓܠܐ
ܢܬܓܠܘܢ	ܢܓܠܘܢ	ܢܬܬܓܠܘܢ	ܢܫܓܠܘܢ	ܢܫܬܓܠܘܢ
ܢܬܓܠܝ̈ܢ	ܢܓܠܝ̈ܢ	ܢܬܬܓܠܝ̈ܢ	ܢܫܓܠܝ̈ܢ	ܢܫܬܓܠܝ̈ܢ
ܬܬܓܠܘܢ	ܬܓܠܘܢ	ܬܬܬܓܠܘܢ	ܬܫܓܠܘܢ	ܬܫܬܓܠܘܢ
ܬܬܓܠܝ̈ܢ	ܬܓܠܝ̈ܢ	ܬܬܬܓܠܝ̈ܢ	ܬܫܓܠܝ̈ܢ	ܬܫܬܓܠܝ̈ܢ
ܢܬܓܠܐ	ܢܓܠܐ	ܢܬܬܓܠܐ	ܢܫܓܠܐ	ܢܫܬܓܠܐ
ܡܬܓܠܐ	ܡܓܠܐ ܡܓܠܝ	ܡܬܬܓܠܐ	ܡܫܓܠܐ ܡܫܓܠܝ	ܡܫܬܓܠܐ

ANNOTATIONES.

1) Verba ܠܝ peculiarem formam in Praet. Peal tantum admittunt; etenim ܝ in eo quiescit; exceperis tamen 3 Sing. f., cuius formatio omnino regularis est. Ad ea pertinent praecipue intransitiva, quae, si regularia essent, 2 rad. vocalem *e* tribuerent, ut ܚܕܝ *gavisus est*, ܪܒܝ *crevit*, ܣܪܝ *putidus factus est*, ܪܘܝ *inebriatus est*, ܫܠܝ *quievit*, ܐܫܬܝ *bibit* pro ܫܬܝ (§. 60. Annot. 3.); deinde, quod simul ad verba ܠܐ referendum, ܠܐܝ *laboravit*. Interdum duplex verbi forma tibi occurrit et ܠܐ et ܠܝ, id quod observare licet in verbo ܝܡܐ *iuravit*, cuius Praet. Peal Gen. 21, 31. ܝܡܘ, quasi ab ܝܡܝ formatum invenis; item ab ܐܫܬܝ utriusque generis formas non potes non observare, ut Hebr. 6, 7. ܐܫܬܝܬ, Marc. 14, 23. ܐܫܬܝܘ, sed Act. 10, 41. ܐܫܬܝܢ ac si esset ab ܐܫܬܐ. Alia exempla haec sunto: 1 Cor. 14, 36. ܡܛܝܬܘܢ et 1 Cor. 10, 11. ܡܛܝܬܘܢ *pervenit*, Act. 17, 13. ܡܛܝܬ et Col. 1, 9. ܡܛܝܢܢ.

2) Ea verba ܠܐ aut ܠܝ, quae etiam med. rad. ܐ habent, respiciunt solas verbb. ܠܐ regulas, tamen vocalem med. rad. ad 1 rad. reiiciunt. Itaque Praet. Peal ܠܐܝ, ܠܐܝܬ, ܠܐܝܬ, ܠܐܝܬܘܢ, ܠܐܝܬ cet., Inf. ܡܠܐܐ, Imp. ܠܐܝ, Fut. ܢܠܐܐ et Particc. ܠܐܐ et ܠܐܐ, in Praet. Afel ܐܠܐܝ et med. rad. ܐ eiecto ܐܠܝ, Inf. ܡܠܝܘ, Imp. ܐܠܝ, Fut. ܢܠܐܐ, ܢܠܐܘܢ, ܢܠܐܝܢ et Part. ܡܠܐܐ. Simili modo fingas ܟܐܐ ut Ps. 9, 6. ܟܐܝܬ *increpasti*. Quae vero forte singularitatis aliquid habere solent, in anomalis animadvertamus.

3) Nonnulla verba in ܐ terminata et in Paël atque Ethpaal solis obvia ad modum gutturalium finguntur, ita ut ܐ quidem auferre, neque in aliam litteram mutare usquam liceat (§. 64. Annot. 2.). In eo tantum quiescibilium regulas sequuntur, quod vocalem 3 rad. ad praecedentem litteram vacuam remittunt.

4) 3 rad. ܝ quae ante afformativa solet eiici, rarius tamen retinetur, ut Marc. 11, 4. (in vers. Philoxen.) ܫܪܝܘܗܝ *solverunt eum*, Luc. 1, 71. (Pesch.) ܣܢܝܢ *odio nos prosequentes*, Hebr. 9, 13. ܡܣܝܒܝܢ *impuri*, Act. 28, 2. ܩܪܝܘ *et vocarunt*. Praecipue vero in 3 Praet. Plur. m. et in Imp. Plur. m. ܝ radicale in Syriaca S. S. versione servatur, sicubi suffixa ad eas formas accedunt. (§. 77. b. Annot. 1.).

5) Duplex in nonnullis personis forma, quam in regulari verbo exposuimus (§. 49.), in hoc quoque verbi genere usu venit. Quae ut diligentius respiciatur, suadet quaedam formae auctae singularitas. Etenim 3 Praet. et 2 Imp. Plur. m., si paragogen ܘܢ accipiunt, ܘ afformativum mobile reddunt, ut in Peal ܓܠܝܘܢ, et fem. earundem personarum in Praet. ܓܠܝܝܢ et in Imp. ܓܠܝܝܢ pronuntiantur [5]). Praeterea verba ܠܝ, deinde *Afel* et *Scha-*

5) *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 135 ss.), patris vestigia alias premens, in hac Imp. forma ab eo

fel verbb. ܐܝ in 3. Praet. Plur. m. paragogicam formam non admittere solent [5]). 3 Praet. Plur. f. omnium coniugg. in verbis ܐܝ praeter Peal, et in verbis ܐܠ *Amira* duplici ܝ et rad. et afform. solet scribere (vid. etiam Ps. 119, 82 in edit. Paris.); videntur tamen exempla unius ܝ crebriore esse.

6) Si *Partt.* cum pronomin. coniunguntur, etiam in his verbis, ut in regulari (§. 57, 2.) vera saepe efficitur *Praesentis* flexio, praecipue in 2 personis. Tum autem 3 rad. ܐ cum ܝ commutatur ac plerumque in ܝ quiescit. Quae res ut facilius perspiciatur, Part. act. Peal illustretur.

		Sing.			Plur.
2.	m.	ܒܳܥܶܝܬ s. ܒܳܥܶܐ ܐܰܢ̱ܬ			ܒܳܥܶܝܬܽܘܢ s. ܒܳܥܶܝܢ ܐܰܢ̱ܬܽܘܢ
	f.	ܒܳܥܝܳܐ ܐܰܢ̱ܬܝ s. ܒܳܥܝܳܐܢ̱ܬܝ			ܒܳܥܝܳܢ s. ܒܳܥܝܳܢ ܐܰܢ̱ܬܶܝܢ
1.	m.	ܒܳܥܶܐ ܐ̱ܢܳܐ	ܒܳܥܶܐܢܳܐ		ܒܳܥܶܝܢܰܢ ܒܳܥܶܝܢ ܚ̱ܢܰܢ
	f.	ܒܳܥܝܳܐ ܐ̱ܢܳܐ	ܒܳܥܝܳܐܢܳܐ		

7) *Part. pass. Peal* eam, quam in paradigmate exhibuimus formam, nonnunquam negligens verbi regularis analogiam sequitur; praesertim in verbo ܣܢܳܐ *odio habuit.* Itaque Luc. 23, 41 ܣܢܐ, et Eph. 4, 29 f. ܣܢܝܐ, sed Matth. 10, 22 ܣܢܝܐ et Tit. 1, 16 ܣܢܝܐ legis.

8) Syri *orientales* in Imper. passivae coniug., nominatim *Ethpeel* 3 rad. ܝ aliud ܝ addere solent, utrumque non pronuntiantes et 2 rad. vocali *a* efferentes, ut ܐܶܬܒܰܢܝܝ *aedificare;* formam autem in nostro parad. exhibitam ܐܶܬܒܰܢܝ repudiant [7]). Verbum ܗܦܰܟ *convertit* etiam apud reliquos Syros similem formam ܐܶܬܦܰܢܝ in *Ethpeel* admittit, ut Luc. 9, 38. 22, 32 et ܝ abiecto ܐܶܬܦܢܝ, ut Ps. 6, 5. 80, 15. 14 quod iam *Barhebraeus* [8]) commemoravit [9]).

De Imp. verbi ܐܬܐ vid. §. 72. Annot. 1.; et de ܚܝܳܐ §. 76. Annot. 1.

---

recedit ܒܥܝ, ܐܶܬܒܥܝ, ܒܥܰܝ cet. praeferens. Qui in re quamquam Romanas editiones respexerit, tamen non audiendus est. Etenim *Amira* (Gramm. Chald. p. 270.) expressis verbis formam a *C. B. Michaeli* aliisque olim exhibitam commendavit. Cuius auctoritatem augent ea, quae ante *Jos. Acurensem* (Gramm. Syr. p. ܢܛܪ, ܐܠܨ et ܢܛܠ) *Barhebraeus* (Gramm. metr. Cod. Gott. p. 102 ss.) de formando Imp. docuit:

ܐܶܬܥܒܶܕ ܟܡܳܐ ܘܨܶܡܚ ܡܶܢܗ ܢܶܐܡܰܪ ܠܗܽܘܢ ܘܡܶܛܠܬܐ ܘܩܰܝܡܐ ܩܕܡܝܐ ܣܢܝܐ ܒܟܠܗܝܢ ܩܪܝܢ

et in fem. (Imp.) o *muta in* ܝ *cum Nun coniungens et dicas: k'rojen, ch'dojen, g'lojen, chojen et soh'rojen.*

6) *Amir.* Gramm. Chald. p. 265.

7) *Amir.* l. l. p. 339.

8) Gramm. metr. Cod. Gott. p. 111. cll. *Amir.* gram. Chald. p. 280.

9) In ܐܶܬܦܢܝ, quod Cant. 5, 8 pro ܐܶܬܦܰܢܝ legitur, quandam duritiem in pronuntiatione tollere voluerunt.

9) Pro *Paël* et *Ethpaal* interdum *Palel* cum pass. suo in his verbis obvium est, e. c. ܫܰܒܠܺܝ *in captivitatem duxit*[10]) pro ܫܰܒܺܝ, dein ܐܶܫܬܰܥܠܺܝ *nuvavit operam*[11]) pro ܐܶܫܬܰܥܺܝ. Possent autem, quae est sententia *I. D. Michaelis*[12]), etiam ad *Pali* (§. 62, 7.) exempla huius generis referri, sed hoc minus probaverim. Hae coniugg. vero et verba quadrilitera, quae huc pertinent, ut ܫܰܚܠܺܝ *terruit* et pass. ܐܶܫܬܰܚܠܺܝ, ܫܰܡܠܺܝ *complevit* et pass. ܐܶܫܬܰܡܠܺܝ (Ioh. 4, 5. 24, 17. Act. 13, 32.) ad coni. derivatas flectuntur.

10) ܗܘܳܐ *fuit*, cum ܘ rad. quietem non admittat, in *Fut.* Peal nil habet singularitatis; ergo ܢܶܗܘܶܐ. Sed in omnibus fere S. S. editionibus saepissime etiam ܢܗܘܐ, ܢܗܘܐ cet. scriptum invenis (Luc. 1, 32. Matth. 17, 17. 20.). De *apocopata* eius forma vid. §. 57. Annot. 4. — Praeterea 1 rad. saepe *occultatur* (§. 27, 2. b. γ.).

11) *Zabii* qua abundant formarum commixtione, etiam in verbis ל״א et ע״ו aut ע״י uti solent; quam rem *Lorsbachius* bene exemplis illustravit[13]).

§. 77. b.

Verbum ל״א *cum suffixis coniunctum.*

Cum verbi ל״א formae suffixis in fine augendae varias subeant mutationes et a regularis verbi analogia omnino abhorreant; hanc seorsim delibere lubet doctrinam. Etenim tota fere res 3 radicalis natura et indole definitur.

1) Formae in ܐ desinentes, nempe 3 *Praet. Peal* m., *Imp. Paël*, *Afel* et *Schafel* in Sing. m., ܐ quidem abiiciunt, sed vocalem *o* retinent, qua suffixa annectantur, itaque ܓܠܳܢܝ, ܓܠܳܟ݂, ܓܠܳܝܗܝ, ܓܠܳܢ. In *Inf. Peal* vero ܐ cum ܝ mobili commutatur, ut ܡܶܓܠܳܝܘ, ܡܶܓܠܳܝܢܝ, ܡܶܓܠܳܝܟ݂, ܡܶܓܠܳܝܗ, tamen ante ܟܘܢ et ܗܘܢ Olaf abiicitur vocali *o* retenta, e. g. ܡܶܓܠܳܟ݂ܘܢ, ܡܶܓܠܳܗܘܢ.

2) In iis, quae in ܝ terminantur, aut vocalis *i* expugnatur, ita ut ܝ moveatur ac suffixa vulgaribus adiungantur vocalibus, aut vocalis simul cum fulcro suo retinetur, quo facto suffixa vacua annectantur necesse est. Hoc animadvertis in Imp. Peal ܓܠܺܝ, cum suffixis ܓܠܺܝܢܝ, ܓܠܺܝܗܝ et in *Paël* et *Afel* ante ܟܘܢ et ܗܘܢ, ut ܓܰܠܺܝܗܘܢ et ܐܰܓܠܺܝܗܘܢ, id vero in *Praet. Paël*, *Afel* et *Schafel* locum habet, exceperis tamen formas ante suff. ܟܘܢ et ܗܘܢ, quam ob rem ܓܰܠܝܰܢܝ, ܓܰܠܝܳܟ݂ et ܐܰܓܠܝܰܢܝ, ܐܰܓܠܝܳܟ݂ dicitur. Ad analogiam 2 Imp. m. verbi regularis (§. 67, 2) Imp. Peal etiam, ܝ ante suffixa iniecto, suffixa cum vocali quae iis praecedere solet, sine ulla formae mutatione recipit, itaque ܓܠܺܝܢܝ, ܓܠܺܝܗܝ.

3) Formae vero in ܐ desinentes, itaque Futt. et Particc., sicubi suffixis utun-

---

10) Barh. Chron. p. 24, 15. 25, 6.
11) Ib. p. 76, 10. 176, 5.
12) Gramm. Syr. p. 86.
13) *Museum fuer bibl. und orient. Lit.* T. I. p. 63 cll. p. 58.

tur, ܐ cum ܝ commutato suffixa recipere solent vocali non praemissa; itaque ܓܠܝܢܗ, ܓܠܝܢܝ, ܓܠܝܢܢ.

4) Formis denique in ܘ terminantibus haec est singularitas, ut ܘ cum ܘܘ commutent; ergo 3 Praet. Peal ܓܠܘܗܝ, ܓܠܘܢܝ, Imp. Plur. Paël ܓܠܘܗܝ, ܓܠܘܗܝ. Forma ܘܢ, quam 3 Plur. Praet. omnium coniugg. praeter Peal requirit [1]), ante suffixa in ܘܗ mutatur, ut a ܢܣܝܘ *tentarunt* ܢܣܝܘܗܝ, ܢܣܝܘܢܝ.

5) Permulta sunt, quae verbi regularis analogiam nulla in re negligant, nempe praeter formas paragogicas 3 f. Sing., 2 et 1 Sing. et Plur. Praet., 2 Sing. f. 3 et 2 Plur. m. et f. Fut. cuiusvis coniug. et *Infinn.* excepto Inf. conî. Peal. Quod ad 3 f. Plur. Praett. et 2. f. Plur. Impp. attinet, hae quoque formae omnino non mutantur, suffixa vero iisdem vocalibus annectunt, ac verbum regulare; itaque ܓܠܝܢܗ, ܓܠܝܢܢ [2]), et in Imp. Peal ܓܠܝܢܗ, ܓܠܝܢܝ.

ANNOTATIONES.

1) Sunt quidem inter grammaticos non solum, sed etiam Syrorum scriptores, siquidem eos editos habemus, qui in 3 m. Praet. Plur. et 2 Imp. Plur. m. et f. in Peal cum suffixis 3 radic. ܐ servent, ut ܒܢܐܘܗܝ *aedificarunt* et *aedificate* (m.) *eum*, ܒܢܐܝܢܗ *aedificate* (f.) *eum*, sed *Amira* eas formas mendose scriptas esse iudicavit [3]). Hoc in caussa est, quod eas in paradigmate praetermiserimus. Praecipue in Syriaca bibliorum versione ille scribendi modus reperitur, ut Io. 11, 44. ܫܪܐܘܗܝ *solvite eum*; Matth. 2, 10 ܚܙܐܘܗܝ *viderunt eum*, ubi ܐ pro priori ܘ positum videtur. Ibi quoque, ubi Plur. m. ante suffixa ܘܘ fingitur, ܐ servatum invenimus, ut Act. 28, 2. ܩܪܐܘܢ *vocarunt nos*; Rom. 10, 20. ܒܥܐܘܢܝ (Es. 65, 1 vero ܒܥܘܢܝ) *quaesiverunt me*; et nonnunquam haec et illa forma ab eodem usurpatur editore, ita *Assemanius* [4]) ܒܢܘܗܝ et ܒܢܐܘܗܝ *et aedificarunt illud* (*coenobium*). Haec vero ܐ servandi consuetudo etiam in Partic. Peal, deinde in Imp. quoque Sing. et Plur. m. reliquarum coniugg. activv. locum habet; itaque Ps. 9, 14 ܣܢܐܝ *odio me prosequentes*; Cant. 2, 14 ܚܘܐܝܢܝ *ostende mihi*; 2 Sam. 14, 10. ܐܝܬܐܝܗܝ *adduc eum*; Matth. 2, 8. ܚܘܐܘܢܝ *indicate mihi*; Marc. 11, 2.

2) Imp. Sing. f. suffixa vocali *i*, sine fulcro aut fulcro ܝ instructa, annectit non solum in Peal, ut ܓܠܝܢܝ, ܓܠܝܗܝ, ܓܠܝܢܢ, sed etiam in reliquis coniugg., ut Gen. 24, 17

---

1) In Peal quoque verbb. ''ܠ hoc locum haberet, sed haec, cum intransitiva sint, suffixa recipere non solent.

2) Verbum regulare eadem vocali ó annectens suffixa in eo differt, quod vocalem a rad. ad 1 rad. transferat, ut ܩܛܠܬܗ (§. 66, a.).

3) Gramm. Chald. p. 377.

4) Bibl. Orient. T. III. P. 1. p. 255. et 469.

ܐܫܩܝܢܝ *da mihi bibendum.* *Amira* quidem [5]) formas sine fulcro exhibet, deinde, qua in re *Lud. de Dieu* [6]) eum sequitur, in suffixis 1 pers. Sing. et Plur. eandem admittit singularitatem, quam in Imp. et Fut. Afel verbb. "ܥܘ commemoravimus (§. 67. Annot. 5. et 68. Annot. 3.), nempe ܩܛܠܝܢܝ et ܩܛܠܝܢܢ. Vestigia videntur esse *Nun* Chaldaeorum *epenthetici* vocali *i* praemissa, ut קְטָלִינַנִי et קְטָלִינָנָא.

3) In *Futt.* ubi ante suffixa ultimam vocalem Iud quiescens sequitur, poetae interdum metri necessitate coacti addunt aliud ܝ, e. g. ܠܐ ܬܫܪܝܝܘܗܝ *ne solvas id (sigillum)* [7]). Obvium autem est abiecti quoque ܝ exemplum 1 Cor. 12, 31 ܐܚܘܐܟܘܢ *ostendam vobis.* Pro interdum, praecipue ante suff. 3 Sing. f. adhibita est, ut in *Peal* Matth. 2, 19 (ed. Gutb.) ܢܫܪܝܗ *dimitteret eam*, et in *Paël* Luc. 13, 18. 20 (ed. Widmanst.) ܐܕܡܝܗ *assimilabo illud*, Marc. 4, 30. (ed. Gutb.); sed dubito an recte.

4) In 3 Praet. Plur. f. forma vulgaris saepius cum suffixis coniungitur, quam paragogica [8]); itaque e. c. ܐܣܝܘܗܝ *sanarunt eum* crebrius reperis quam ܐܣܝܝܢܝܗܝ.

5) ܒܝܐ *consolatus est*, et quae ei inveniuntur similia, suffixis accedentibus 3 rad. vocalem nunquam abiiciunt, sicubi vero 2 rad. ex regula esset vacua, ad eam remittunt. Itaque *Praet.* ܒܝܐܢܝ, ܒܝܐܟ, in Plur. ܒܝܐܘܢܝ, ܒܝܐܘܟ, ܒܝܐܘܗܝ, et in fem. ܒܝܐܬܢܝ, ܒܝܐܬܟ, ܒܝܐܬܗ, *Fut.* ܢܒܝܐܢܝ, ܢܒܝܐܟ, ܠܒܝܐܗ sive ܠܒܝܐܝܘܗܝ, *Imp.* ܒܝܐܝܢܝ, ܒܝܐܝܗܝ, ܒܝܐܝܗ, ܒܝܐܝܘ, et Plur. m. ܒܝܐܘܗܝ [9]), in Sing. fem. ܒܝܐܝܢܝ, ܒܝܐܝܗܝ, in Plur. f. ܒܝܐܝܢܝ, ܒܝܐܝܗܝ.

§. 78.

Verba dupliciter imperfecta.

Ut in dialecto Hebraea inveniuntur plura verba, quae duplicem subire possunt mutationem vel *contractionis* et *elisionis* vel *quietis*: ita in Syriaca eadem plane regnat dispositio. Quod autem supra saepius commemoratum est, permulta huius generis *unius* tantum litterae anomaliam admittere, hoc in loco repetere non attinet. Potes haec verba cum *Crinesio* [1]) in duo genera distinguere, quatenus non solum duarum litterarum aut quies aut contractio, sed etiam utraque res in eadem radice locum habere queat. Exempla huius et illius classis haecce habeas.

1) Verba "ܦܐ et "ܠܐ e. c. ܢܟܐ *nocuit*, Part. Peal act. ܢܟܐ, Ethpeel ܐܬܢܟܝ, Afel Praet. ܐܟܝ, Inf. ܡܟܝܘ. Ita etiam ܢܣܐ *tentavit*, Paël Praet. ܢܣܝ, Partt. ܡܢܣܐ, et ܡܢܣܝ, Fut. ܢܢܣܐ, Ethpaal ܐܬܢܣܝ, Part. ܡܬܢܣܐ, Afel ܐܣܝ, Imp. Plur. ܐܣܘ. Simili ratione ܢܟܣ *iugulavit*, alia.

2) Verba "ܥܘ et "ܠܐ ad solam verbb. "ܠܐ regulam flectuntur (§. 70. Annot. 1.).

5) Gramm. Chald. p. 376.
6) Gramm. harmonic. p. 396.
7) *Amir.* gramm. Chald. p. 377.
8) *Amir.* Gramm. Chald. p. 394.

9) De diversa huius Imp. formae cum affixis pronuntiandae ratione et orientalium et occidentalium Syrorum vid. §. 67. Annot. 4.
1) Gymnas. Syriac. ep. XV et XVI.

3) Verba ܦܐ et ܠܐ e. c. ܐܬܐ *venit*, Fut. Peal ܢܐܬܐ, Inf. ܡܐܬܐ, Imp. ܬܐ (§. 72, 1.), Part. act. ܐܬܐ, Part. pass. ܐܬܐ, Afel Praet. ܐܝܬܝ, Inf. ܡܝܬܝܘ, Imp. ܐܝܬܐ, Fut. ܢܝܬܐ, Partic. act. ܡܝܬܐ. Sic ab ܐܦܐ *pinsuit* et ܐܠܐ *ululavit* analogice Inf. Peal ܡܐܦܐ et ܡܐܠܐ, Imp. ܐܦܝ et ܐܠܝ, Fut. ܢܐܦܐ [2]) et ܢܐܠܐ, Ethpeel Praet. ܐܬܐܦܝ et ܐܬܐܠܝ, Fut. ܢܬܐܦܐ et ܢܬܐܠܐ, Imp. ܐܬܐܦܝ et ܐܬܐܠܝ, Inf. ܡܬܐܦܝܘ et ܡܬܐܠܝܘ, et Part. ܡܬܐܦܐ et ܡܬܐܠܐ.

4) Verba ܦܐ et ܠܐ e. c. ܝܡܐ *iuravit*, ܝܥܐ *germinavit*, ut 3 Sing. Praet. ܝܡܬ, Fut. ܢܐܡܐ, Inf. ܡܐܡܐ, Imp. ܝܡܝ, Afel Praet. ܐܘܡܝ, Part. ܡܘܡܐ, ܫܠܡ *consummatus fuit*, ܝܕܥ *scivit*, Afel Praet. ܐܘܕܝ *confessus est*, Inf. ܡܘܕܝܘ, Fut. ܢܘܕܐ, Part. ܡܘܕܐ, Eschtafal Praet. ܐܫܬܘܕܝ *promisit*.

5) Verba ܥܐ et ܠܐ aut ܥܝ praecipue verbb. quiescentium regulas sequuntur e. c. ܣܐܐ *sorduit*, ܟܐܐ *increpavit*, unde 3 Praet. Plur. ܟܐܘ, Inf. ܡܟܐܐ, Imp. ܟܐܝ. Huc pertinet ܠܐܐ *fessus fuit* (§. 77. Annot. 2.).

6) Verba ܥܘ et ܠܐ solas horum regulas respiciunt (§. 75. Annot. 1.).

§. 79.

Verborum imperfectorum cognatio.

Quod de Hebraicorum verborum cognatione et radicibus olim *bilitteris* bene exposuit *Gesenius* [1]), id de Syriacis quoque summo iure contenditur; quam ob caussam hoc fusius exponere non attinet. Cognatio autem ea, quam dicimus, verborum imperfectorum etiam hic et *forma* et *significatione* cernitur. Quod exemplorum mole demonstres, non est necesse. Regulae enim, quas Gesenius (l. l.) proposuit probavitque, in Syriaca quoque lingua diligenter animadvertendae sunt.

§. 80.

Verba defectiva.

Verborum defectivorum, quorum numerus apud Syros non magnus est, usitatissima haecce inveniuntur:

ܫܘܐ *convenit* et ܘܐܠ *decet* nonnisi in Part. act. Peal flectuntur. Item ܙܕܩ *convenit* in eadem coniug. solum Part. illud format.

ܝܗܒ *dedit* in Peal Praet. Imp. Inf. et Particc. tantum format, Fut. vero a verbo ܢܬܠ repetit, nempe ܢܬܠ, unde etiam Inf. ܡܬܠ potest mutuare. *Ethpeel* vero regulariter flectit ܐܬܝܗܒ cet. (§. 73. Annot. 4.).

ܡܐܢ non usurpatur, nisi *impersonaliter*, nempe in 3 Praet. et Fut. Sing. f. ܡܐܢܬ, ܬܡܐܢ et in Part. act. ܡܐܢܐ (Ps. 95, 10. Gal. 6, 9.).

ܣܠܩ *ascendit* nonnisi in Praet. et Part. act. Peal in usu est; reliqua sumit a ܢܣܩ, unde Inf. ܡܣܩ, Imp. ܣܩ, Fut. ܢܣܩ, Afel Praet. ܐܣܩ, Part. act. ܡܣܩ. *Ethpaal* vero integrum est ܐܣܬܠܩ.

---

2) *Amira* (Gramm. Chald. p. 358—359.) fuisse narrat, qui ܐܦܐ, ܢܐܦܐ ad analogiam ܢܐܬܐ, ܢܐܬܐ scribi vellet, excepta 1 Sing., quam vocali *e* pronuntiandam putaret, nempe ܐܦܐ, sed recte eius sententiam reprehendit et reiicit.

1) *Lehrgebaeude der hebr. Sprache* §. 112.

§. 81. *Praecipuae verbi*

		V. Reg.	V. ܦ̈ܢ.	V. ܥ̈ܥ.	V. ܦ̈ܐ.	V. ܦ̈ܝ.	V. ܥ̈ܐ.	V. ܥ̈ܘ.	V. ܠ̈ܐ.
					Peal.				
Praet. Sing.	3. m.	ܩܛܰܠ	ܢܦܰܩ	ܒܙ	ܐܶܟܰܠ	ܝܺܪܶܬ	ܫܐܶܠ	ܩܳܡ	ܓܠܳܐ
	3. f.	ܩܶܛܠܰܬ	ܢܶܦܩܰܬ	ܒܶܙܰܬ	ܐܶܟ݂ܠܰܬ	ܝܺܪܬܰܬ	ܫܶܐܠܰܬ	ܩܳܡܰܬ	ܓܠܳܬ
	2. m.	ܩܛܰܠܬ	ܢܦܰܩܬ	ܒܙܰܬ	ܐܶܟܰܠܬ	ܝܺܪܶܬܬ	ܫܐܶܠܬ	ܩܡܬ	ܓܠܰܝܬ
Infinit.		ܡܶܩܛܰܠ	ܡܶܦܰܩ	ܡܶܒܰܙ	ܡܶܐܟܰܠ	ܡܺܐܪܰܬ	ܡܶܫܐܰܠ	ܡܩܳܡ	ܡܶܓܠܳܐ
Imper.		ܩܛܘܿܠ	ܦܘܿܩ	ܒܘܿܙ	ܐܶܟܘܿܠ	ܪܰܬ	ܫܐܰܠ	ܩܘܿܡ	ܓܠܺܝ
Fut. Sing.	3. m.	ܢܶܩܛܘܿܠ	ܢܶܦܘܿܩ	ܢܒܘܿܙ	ܢܺܐܟܘܿܠ	ܢܺܐܪܰܬ	ܢܶܫܐܰܠ	ܢܩܘܿܡ	ܢܶܓܠܶܐ
	2. f.	ܬܶܩܛܠܺܝܢ	ܬܶܦܩܺܝܢ	ܬܒܽܘܙܺܝܢ	ܬܺܐܟܠܺܝܢ	ܬܺܐܪܬܺܝܢ	ܬܶܫܐܠܺܝܢ	ܬܩܘܿܡܺܝܢ	ܬܶܓܠܶܝܢ
Part. act.		ܩܳܛܶܠ	ܢܳܦܶܩ	ܒܳܐܶܙ	ܐܳܟܶܠ	ܝܳܪܶܬ	ܫܳܐܶܠ	ܩܳܐܶܡ	ܓܳܠܶܐ
pass.		ܩܛܺܝܠ	ܢܦܺܝܩ	ܒܺܝܙ	ܐܟܺܝܠ	ܝܪܺܝܬ	ܫܐܺܝܠ	ܩܺܝܡ	ܓܠܶܐ
					Ethpeel.				
Praet. Sing.	3. m.	ܐܶܬܩܛܶܠ	ܐܶܬܢܦܶܩ	ܐܶܬܒܙܺܝܙ	ܐܶܬܬܐܟܶܠ	ܐܶܬܺܝܪܶܬ	ܐܶܫܬܐܶܠ	ܐܶܬܬܩܺܝܡ	ܐܶܬܓܠܺܝ
	3. f.	ܐܶܬܩܰܛܠܰܬ	ut	ut	ܐܶܬܬܐܟܠܰܬ	ܐܶܬܺܝܪܬܰܬ	ܐܶܫܬܐܠܰܬ	ܐܶܬܬܩܺܝܡܰܬ	ܐܶܬܓܠܺܝܰܬ
	2. m.	ܐܶܬܩܛܶܠܬ	verbum	verbum	ܐܶܬܬܐܟܶܠܬ	ܐܶܬܺܝܪܶܬܬ	ܐܶܫܬܐܶܠܬ	ܐܶܬܬܩܺܝܡܬ	ܐܶܬܓܠܺܝܬ
Infin.		ܡܶܬܩܛܳܠܽܘ	regulare.	regulare.	ܡܶܬܬܐܟܳܠܽܘ	ܡܶܬܺܝܪܳܬܽܘ	ܡܶܫܬܐܳܠܽܘ	ܡܶܬܬܩܳܡܽܘ	ܡܶܬܓܠܳܝܽܘ
Imper.		ܐܶܬܩܛܶܠ			ܐܶܬܬܐܟܶܠ	ܐܶܬܺܝܪܶܬ	ܐܶܫܬܐܶܠ	ܐܶܬܬܩܺܝܡ	ܐܶܬܓܠܺܝ
Fut. Sing.	3. m.	ܢܶܬܩܛܶܠ			ܢܶܬܬܐܟܶܠ	ܢܶܬܺܝܪܶܬ	ܢܶܫܬܐܶܠ	ܢܶܬܬܩܺܝܡ	ܢܶܬܓܠܶܐ
	2. f.	ܬܶܬܩܰܛܠܺܝܢ			ܬܶܬܬܐܟܠܺܝܢ	ܬܶܬܺܝܪܬܺܝܢ	ܬܶܫܬܐܠܺܝܢ	ܬܶܬܬܩܺܝܡܺܝܢ	ܬܶܬܓܠܶܝܢ
Part.		ܡܶܬܩܛܶܠ			ܡܶܬܬܐܟܶܠ	ܡܶܬܺܝܪܶܬ	ܡܶܫܬܐܶܠ	ܡܶܬܬܩܺܝܡ	ܡܶܬܓܠܶܐ
					Paël (Palpel).				
Praet. Sing.	3. m.	ܩܰܛܶܠ	ܢܰܦܶܩ	ܒܰܙܒܶܙ	ܐܰܟܶܠ	ܝܰܪܶܬ	ܫܰܝܶܠ	ܩܰܝܶܡ	ܓܰܠܺܝ
	3. f.	ܩܰܛܠܰܬ	ut	ܒܰܙܒܙܰܬ	ܐܰܟܠܰܬ	ut	ܫܰܝܠܰܬ	ut	ܓܰܠܺܝܰܬ
	2. m.	ܩܰܛܶܠܬ	verbum	ܒܰܙܒܶܙܬ	ܐܰܟܶܠܬ	verbum	ܫܰܝܶܠܬ	praece-	ܓܰܠܺܝܬ
Infin.		ܡܩܰܛܳܠܽܘ	regulare.	ܡܒܰܙܒܳܙܽܘ	ܡܐܰܟܳܠܽܘ	regulare.	ܡܫܰܝܳܠܽܘ	dens.	ܡܓܰܠܳܝܽܘ
Imp.		ܩܰܛܶܠ		ܒܰܙܒܶܙ	ܐܰܟܶܠ		ܫܰܝܶܠ		ܓܰܠܳܐ
Fut.	3. m.	ܢܩܰܛܶܠ		ܢܒܰܙܒܶܙ	ܢܐܰܟܶܠ		ܢܫܰܝܶܠ		ܢܓܰܠܶܐ
	2. f.	ܬܩܰܛܠܺܝܢ		ܬܒܰܙܒܙܺܝܢ	ܬܐܰܟܠܺܝܢ		ܬܫܰܝܠܺܝܢ		ܬܓܰܠܶܝܢ
Part. act.		ܡܩܰܛܶܠ		ܡܒܰܙܒܶܙ	ܡܐܰܟܶܠ		ܡܫܰܝܶܠ		ܡܓܰܠܶܐ
pass.		ܡܩܰܛܰܠ		ܡܒܰܙܒܰܙ	ܡܐܰܟܰܠ		ܡܫܰܝܰܠ		ܡܓܰܠܰܝ

regularis et irregularis formae.

Ethpaal (Ethpalpal).

		Verb. reg.	ܦ̈ܢ.	ܥ̈ܥ.	ܦ̈ܐ.	ܦ̈ܝ.	ܥ̈ܐ.	ܥ̈ܘ.	ܠ̈ܐ.
Praet. Sing.	3. m.	ܐܬܩܛܠ	ܐܬܢܦܩ	ܐܬܒܙܒܙ	ܐܬܐܟܠ	ܐܬܝܠܕ	ܐܬܒܐܫ	ܐܬܩܝܡ	ܐܬܓܠܝ
	3. f.	ܐܬܩܛܠܬ	ut	ܐܬܒܙܒܙܬ	ܐܬܐܟܠܬ	ut	ܐܬܒܐܫܬ	ut	ܐܬܓܠܝܬ
	2. m.	ܐܬܩܛܠܬ	verbum	ܐܬܒܙܒܙܬ	ܐܬܐܟܠܬ	verbum	ܐܬܒܐܫܬ	praece-	ܐܬܓܠܝܬ
Infinit.		ܡܬܩܛܠܘ	regulare.	ܡܬܒܙܒܙܘ	ܡܬܐܟܠܘ	regulare.	ܡܬܒܐܫܘ	dens.	ܡܬܓܠܝܘ
Imper.		ܐܬܩܛܠ		ܐܬܒܙܒܙ	ܐܬܐܟܠ		ܐܬܒܐܫ		ܐܬܓܠܐ
Fut. Sing.	3. m.	ܢܬܩܛܠ		ܢܬܒܙܒܙ	ܢܬܐܟܠ		ܢܬܒܐܫ		ܢܬܓܠܐ
	2. f.	ܬܬܩܛܠܝܢ		ܬܬܒܙܒܙܝܢ	ܬܬܐܟܠܝܢ		ܬܬܒܐܫܝܢ		ܬܬܓܠܝܢ
Part.		ܡܬܩܛܠ		ܡܬܒܙܒܙ	ܡܬܐܟܠ		ܡܬܒܐܫ		ܡܬܓܠܐ

Afel.

		Verb. reg.	ܦ̈ܢ.	ܥ̈ܥ.	ܦ̈ܐ.	ܦ̈ܝ.	ܥ̈ܐ.	ܥ̈ܘ.	ܠ̈ܐ.
Praet. Sing.	3. m.	ܐܩܛܠ	ܐܦܩ	ܐܒܙ	ܐܘܟܠ	ܐܘܠܕ	ܐܫܐܠ	ܐܩܝܡ	ܐܓܠܝ
	3. f.	ܐܩܛܠܬ	ܐܦܩܬ	ܐܒܙܬ	ܐܘܟܠܬ	ut	ܐܫܐܠܬ	ܐܩܝܡܬ	ܐܓܠܝܬ
	2. m.	ܐܩܛܠܬ	ܐܦܩܬ	ܐܒܙܬ	ܐܘܟܠܬ	praece-	ܐܫܐܠܬ	ܐܩܝܡܬ	ܐܓܠܝܬ
Infin.		ܡܩܛܠܘ	ܡܦܩܘ	ܡܒܙܘ	ܡܘܟܠܘ	dens.	ܡܫܐܠܘ	ܡܩܡܘ	ܡܓܠܝܘ
Imper.		ܐܩܛܠ	ܐܦܩ	ܐܒܙ	ܐܘܟܠ		ܐܫܐܠ	ܐܩܝܡ	ܐܓܠܐ
Fut. Sing.	3. m.	ܢܩܛܠ	ܢܦܩ	ܢܒܙ	ܢܘܟܠ		ܢܫܐܠ	ܢܩܝܡ	ܢܓܠܐ
	2. f.	ܬܩܛܠܝܢ	ܬܦܩܝܢ	ܬܒܙܝܢ	ܬܘܟܠܝܢ		ܬܫܐܠܝܢ	ܬܩܝܡܝܢ	ܬܓܠܝܢ
Part. act.		ܡܩܛܠ	ܡܦܩ	ܡܒܙ	ܡܘܟܠ		ܡܫܐܠ	ܡܩܝܡ	ܡܓܠܐ
pass.		ܡܩܛܠ	ܡܦܩ	ܡܒܙ	ܡܘܟܠ		ܡܫܐܠ	ܡܩܡ	ܡܓܠܝ

Ethtafal.

		Verb. reg.	ܦ̈ܢ.	ܥ̈ܥ.	ܦ̈ܐ.	ܦ̈ܝ.	ܥ̈ܐ.	ܥ̈ܘ.	ܠ̈ܐ.
Praet. Sing.	3. m.	ܐܬܬܩܛܠ	ܐܬܬܦܩ	ܐܬܬܒܙ	ܐܬܬܘܟܠ	ܐܬܬܘܠܕ	ܐܬܬܫܐܠ	ܐܬܬܩܝܡ	ܐܬܬܓܠܝ
	3. f.	ܐܬܬܩܛܠܬ	ܐܬܬܦܩܬ	ܐܬܬܒܙܬ	ܐܬܬܘܟܠܬ	ut	ܐܬܬܫܐܠܬ	ܐܬܬܩܝܡܬ	ܐܬܬܓܠܝܬ
	2. m.	ܐܬܬܩܛܠܬ	ܐܬܬܦܩܬ	ܐܬܬܒܙܬ	ܐܬܬܘܟܠܬ	praece-	ܐܬܬܫܐܠܬ	ܐܬܬܩܝܡܬ	ܐܬܬܓܠܝܬ
Infin.		ܡܬܬܩܛܠܘ	ܡܬܬܦܩܘ	ܡܬܬܒܙܘ	ܡܬܬܘܟܠܘ	dens.	ܡܬܬܫܐܠܘ	ܡܬܬܩܡܘ	ܡܬܬܓܠܝܘ
Imp.		ܐܬܬܩܛܠ	ܐܬܬܦܩ	ܐܬܬܒܙ	ܐܬܬܘܟܠ		ܐܬܬܫܐܠ	ܐܬܬܩܝܡ	ܐܬܬܓܠܐ
Fut.	3. m.	ܢܬܬܩܛܠ	ܢܬܬܦܩ	ܢܬܬܒܙ	ܢܬܬܘܟܠ		ܢܬܬܫܐܠ	ܢܬܬܩܝܡ	ܢܬܬܓܠܐ
	2. f.	ܬܬܬܩܛܠܝܢ	ܬܬܬܦܩܝܢ	ܬܬܬܒܙܝܢ	ܬܬܬܘܟܠܝܢ		ܬܬܬܫܐܠܝܢ	ܬܬܬܩܝܡܝܢ	ܬܬܬܓܠܝܢ
Part.		ܡܬܬܩܛܠ	ܡܬܬܦܩ	ܡܬܬܒܙ	ܡܬܬܘܟܠ		ܡܬܬܫܐܠ	ܡܬܬܩܡ	ܡܬܬܓܠܐ

Caput Tertium

De Nomine.

§. 82.

De Nomine in universum.

Praecipua doctrinae de *Nomine* (ܫܡܐ) capita, quae *formatione* et *declinatione* absolvuntur, a grammaticis olim aut omnino neglecta aut male tractata sunt. Quamquam enim iam *Barhebraeus*[1]) et Maronitae in grammaticae syntaxi hanc vel illam nominis formam illustrare eamque certae significationi restringere coeperant, pauci tamen eorum vestigia prementes hanc difficilem grammaticae partem nonnullis dignarunt observationibus, inter quos *Buxtorfius*[2]), *Alb. Schultens*[3]) et *Ch. B. Michaelis*[4]) laudem merentur. Respiciunt autem illi magis Chaldaicam, quam Syriacam linguam, neque in universum de formatione certas constituerunt leges, neque certum singularum formarum significatum eruerunt; hic alium quidem finem petens tamen eximiis exemplis congerendis et Hebraicis Aramaicarum vocum comparatione illustrandis docte et sapienter fixa huius rei posuit fundamenta. *Declinatio* dein gravitate formationi non cedens, etiam post laudabilem *Vateri* operam[5]) accuratiori et aptiori quam maxime eget investigatione et expositione. Nam inter Syros ipsos vix inveneris, qui veram huius rei naturam perspexerint; omnes fere nonnisi exemplorum molem coacervarunt et, quod raro fit, varios nominum typos, quantum eorum in memoriam veniebat, eo exhibent ordine, quo eorum recordabantur. Antiquiores vero grammatici obiter tantum hac de re statuerunt praeter *Waserum*[6]). Quae vero nuper a Vatero tentata est declinationis mutatio, nobis non sufficit, cum simplicitatem quidem necessariam petens neque formarum indoli consentanea sit, neque omnes nominum figuras complectatur. Itaque haec potissimum res pariter ac nominis formatio praecipuam requirere videbatur diligentiam.

Instituti nostri ratio haec est: primum de nominis *genere* (§. 83.) et *origine* (§. 84—90.), deinde de eius *numero* (§. 91.), *statu* (§. 92.), et *coniunctione cum suffixis* (§. 93.) disserimus, tum *declinatione* exposita (§. 94—97.), *nomina anomala* (§. 98.) et *numeralia* (§. 99—100.) adumbramus.

---

1) Gramm. metr. Cap. IV.

2) Grammatic. Chald. et Syriac. Lib. III. p. 193 sq.

3) Institutt. Aram. p. 181 sq.

4) Lumina Syriaca pro illustrando Hebr. sacro. Hal. 1756.

5) *Handbuch der Hebraeisch. Syr.* cet. Lips. 1817. p. 116 sq.

6) Instit. linguae Syr. p. 69 sq.; in posteriore autem editione hanc rem omisit.

§. 83.

Genus nominis.

Genus, (ܓܢܣܐ) quod Syris quoque nonnisi *duplex* est: *masc.* et *fem*, et significatione et terminatione nominis cernitur. Ut in reliquis dialectis, sola feminina notanda est terminatio, cum masculinorum nulla sit peculiaris ac propria.

1) *Significatione* genus iisdem definitur regulis, quae apud Hebraeos valent. Itaque *masculina* (ܕܟܪ̈ܝܐ) sunt nomina virorum sive propria sive appellativa et officii virilis, vel ea, quae feminina terminatione utuntur, montium, fluviorum, populorum et mensium. *Feminina* (ܢܩܒ̈ܝܐ) vero sunt nomina mulierum et muliebris officii, urbium, regionum, insularum et membrorum, quae hominis et animalium corpori gemina sunt.

Plura *nomina muneris*, quamquam generis *masc.* sunt, haud raro in Plural. terminationem fem. habent, ut ܪ̈ܥܘܬ *pastores*, ܡܪ̈ܘܬ *domini*, ܐܣ̈ܘܬ *medici*, ܫ̈ܩܘܬ *pincernae.*

2) *Terminatio* femininorum *duplici* modo potest definiri et *absoluti* et *emphatici* status forma. Omnia enim nomina, quae in stat. absol. Sing. in ܐ, ܘ, ܝ, ܬ desinunt, ut ܐܓܪܐ *epistola*, ܡܠܟܘ *regnum*, ܒܪܝ *creatura*, ܡܢܬ *portio*, aut quorum stat. emph. eiusdem numeri in ܬܐ *servile* terminatur, ut ܐܓܪܬܐ, ܡܠܟܘܬܐ, ܒܪܝܬܐ, ܡܢܬܐ, *feminina* sunt. Quamquam illam regulam propter consensum Syriacarum terminationum cum Hebraicis ה, ות, ית et ת sufficere existimaveris; hanc tamen non praetermittere licet, cum permulta nomina in stat. absol. obsoleverint. Ea autem stat. emph. syllaba ܬܐ *servilis* esse debet; sicubi enim ܬ ad radicem ipsam pertinet, genus ea non indicatur; ita e. g. ܡܘܬܐ *mors* masc. est. Cave autem, ne stat. emph. Sing. m. cum absoluto fem. ܐ confundas; quae quidem res facillime accidere potest, quia uterque status eandem habet terminationem.

3) *Communis* generis (ܓܘܢܣܐ ܓܘܢܝܐ) sunt praeter plurima nomina animalium, e. c. ܓܡܠܐ *camelus*, ܚܡܪܐ *asinus*, ܣܣܐ *tinea*, multa alia, ܕܝܪܐ *monasterium*, ܕܘܥܬܐ *sudor*, ܣܗܪܐ *luna*, ܪܘܚܐ *spiritus*, ܪܩܝܥܐ *firmamentum*, ܫܡܫܐ *sol*, ܫܡܝܐ *coelum*, ܬܘܪܨܐ *emendatio*, alia, quae usu discenda sunt. Talia sunt etiam numeralia a *viginti* ad centum.

Annot. 1. Quaedam quidem nomina formam femininorum habent, sunt autem masculina, ut ܒܝܬܐ *domus*, ܙܝܬܐ *oliva*, ܚܕܬܐ *novus*, ܡܘܬܐ *mors*, ܠܒܘܫܐ *vestimentum*, ܥܘܡܩܐ *profunditas*, ܦܬܘܬܐ *frusta panis*, ܫܘܒܚܐ *decus*, ܗܘܦܟܐ *conversatio*, ܩܘܫܬܐ *veritas*, ܩܫܬܐ *arcus*, ܬܘܬܐ *morus*, ܬܨܒܝܬܐ *ornamentum*. Item nomina a verbis in ܬ desinentibus derivata,

ut ܡܝܬܐ *mortuus*, ܬܩܢܐ *emendatus*. Feminina vero quamquam neque terminatione, neque significatu hoc indicatur, haec sunt[1]): ܐܓܢܐ *lagena*, ܐܘܪܚܐ *via*, ܐܠܦܐ *navis*, ܐܪܥܐ *terra*, ܐܪܢܒܐ *lepus*, ܐܘܪܕܥܐ *rana*, ܐܠܥܐ *costa*, ܐܦܝܠܐ *tapetum*, ܐܦܣܪ *cibus ruminatus*, ܒܐܪ *puteus*, ܒܥܝܪܐ *iumentum*, ܒܩܪܐ *grex*, ܓܪܒܝܐ *aquilo*, ܓܠܓܠܐ *currus*, *rota*, ܓܘܪܢܐ *concha lapidea*, ܓܘܕܐ *acies*, ܕܘܢܒܐ *cauda*, ܕܘܫܪ *fucus*, ܕܒܒܐ *musca*, ܕܦܢܐ *latus*, ܙܩܐ *uter*, ܚܘܪܕܐ *ciconia*, ܒܩܥܐ *campus*, ܚܣܪ *auricularis*, ܚܢܟܐ *palatum*, ܛܝܪܐ *volucris*, ܛܦܪܐ *unguis*, ܛܘܠܐ *multitudo*, ܝܘܢܐ *columba*, ܝܪܘܪܐ *canis silvestris*, ܟܪܣܐ *venter*, ܟܟܪܐ *talentum*, ܟܒܕܐ *iecur*, ܟܐܦܐ *lapis*, ܠܘܚܐ *tabula*, ܡܒܘܥܐ *fons*, ܡܢܝܐ *quadrans*, ܡܠܚܐ *sal*, ܡܬܩܠܐ *pondus*, ܢܘܪ *ignis*, ܢܦܫܐ *anima*, ܢܩܝܐ *ovis*, ܣܦܣܪܐ *gladius*, ܣܟܪܐ *scutum*, ܣܐܬܐ *mensura*, ܓܦܬܐ *vitis*, ܐܓܪܬܐ *epistola*, ܦܪܥܐ *caesaries*, ܥܘܪܐ *pulvis paleae*, ܥܠܥܠܐ *turbo*, ܥܢܐ *oves*, ܥܢܦܐ *ramus*, ܥܩܪܐ *radix*, ܥܝܒܐ *nubes*, ܥܪܣܐ *lectus*, ܦܕܢܐ *iugum boum*, ܦܠܓܐ *acies*, ܦܪܟܐ *casula idolorum*, ܦܬܩܐ *epistola*, ܨܦܪܐ *avis*, ܩܛܪܩܐ *pharetra*, ܩܠܬܐ *urceus*, ܩܘܦܕܐ *herinaceus*, ܩܪܩܠܐ *craticula*, ܪܚܝܐ *mola asinaria*, ܪܟܫܐ *equi*, ܪܘܡܚܐ *hasta*, ܪܡܟܐ *grex equorum*, ܫܝܘܠ *infernum*, ܫܠܕܐ *cadaver*, ܫܢܐ *dens*, ܫܘܫܦܐ *sudariolum*, ܬܘܠܥܐ *vermis*, ܬܝܡܢܐ *auster*, ܬܒܝܠ *orbis*, ܬܘܢܝܩܐ *subucula* et quaedam alia[2]). Inter haec plura in ܝ desinentia observes ܥܟܒܝܬ *aranea*, ܬܘܥܝܝܢ *error*, ܛܘܫܝܢ *absconditum*, ܬܢܘܝ *pactum*.

Annot. 2. *Peregrina* vocabula sunt illius fere generis, quo utuntur in illa lingua, unde proficiscuntur; itaque fem. sunt haec *graeca* ܐܢܐܦܘܪܐ ἡ ἀναφορά, ܐܣܦܣ ἡ ἀσπίς, ܐܣܛܠܐ ἡ στολή, ܓܗܢܐ ἡ Γεέννα, ܗܘܠܐ ἡ ὕλη, ܛܝܡܐ ἡ τιμή, ܠܓܝܢܐ ἡ λάγηνος, ܡܝܬܘܕܘܣ ἡ μέθοδος, ܣܘܢܗܕܘܣ ἡ σύνοδος, et *latina* ܠܓܝܘܢܐ *legio*, ܣܩܝܢܐ *sica*. Inveniuntur autem plura quoque exempla mutati generis, ut feminina ܐܣܦܘܓܐ ὁ σπόγγος, ܐܣܛܪ ὁ στατήρ, ܟܪܛܝܣܐ ὁ χάρτης, ܩܪܩܘܪ ὁ κερκοῦρος. Quae autem *neutrius* generis sunt, aut masc. aut fem. apud Syros fiunt; itaque fem. sunt ܘܠܐ *velum*, ܦܪܛܘܪܝܢ *praetorium*, ܬܐܛܪܘܢ τὸ θέατρον, masc. vero ܐܘܪܓܢܘܢ τὸ ὄργανον, ܐܣܛܕܝܘܢ τὸ στάδιον, ܕܘܓܡܐ τὸ δόγμα, ܬܐܘܪܡܐ τὸ θεώρημα. ܐܐܪ ὁ et ἡ ἀήρ etiam in Syriacis gen. comm. est.

---

1) *Amira* (Gramm. Chald. p 67 ss.) nonnulla alia commemoravit tanquam feminina, a nobis propterea omissa, quod regulis praecedentibus hoc eorum genus requiritur.

2) A nonnullis inter nomina communis generis numerantur, quae ab aliis pro femininis habentur, ut ܣܦܣܪܐ *gladius*, ܚܝܠܐ *multitudo*, ܟܝܢܐ *natura*, ܪܬܝܬܐ *tremor*. At ܡܠܬܐ si secundam trinitatis personam significat, masc., alias fem. est. *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 158) ne communia quidem a femininis seiungere ausus est. Neque *Amira* sibi constat; nam ܪܘܚܐ *spiritus* l. l. p. 70. inter femin., sed p. 73 inter communia refert.

§. 84.

Varia nominum origo.

1) Non pauca nomina e linguis *barbaris*, potissimum e *graeca*, in Syriacam recepta sunt (§. 4, 5.), plerumque vero prorsus ut Syriaca flectuntur, eandem generis distinguendi rationem sequentia. Graecorum tamen, quae a Syris civitate donata sunt, alia Syriacis nominum formis sese accommodant, alia patria terminatione utuntur, alia denique utrumque formae genus admittunt. Hac autem in re neque omnes omnino consentiunt scriptores, neque ab omni liberos seapse conservant inconstantia. Inter quos Philoxen. N. T. versionis auctor, *Polycarpus* non ultimum obtinet locum. Etenim nunc voces Graecas sine ulla mutatione simul cum terminatione graeca exhibet [1]), nunc Nom., Acc. aut aliorum casuum terminationem usurpat [2]). *Latina* vocabula raro terminationis latinae tenacia sunt.

2) *Domestica* autem nomina secundum *speciem* (ܐܕܫܐ, ܐܣܟܡܐ) aut *primitiva* aut *derivata* sunt. Primitivum autem appellatur Syriace ܡܫܡܫܢܐ *domesticans*, ܥܠܬܐ *caussa*, ܦܫܝܛܐ *simplex* et ܛܘܦܣܐ *idea*, *effigies*, *prototypus*; *derivata* autem ܡܫܬܡܫܢܐ *domesticata*. Quorum cum variae reperiantur classes, duae praecipuae formae adiectivorum denominativorum singularibus nominibus insigniuntur, ܝܐ et ܢܝܐ ad radicem in fine adiicientes. Derivatum priori terminatione utens ܥܠܬܝܐ *caussatum*, ܡܪܟܒܐ *compositum*, interdum ܛܘܦܣܝܐ ܩܕܡܝܐ *ideale primum*, posteriorem vero si adhibet, ܥܠܬܢܝܐ *remote seu mediate caussatum*, ܝܬܝܪ ܡܪܟܒܐ *magis compositum*, et interdum ܛܘܦܣܢܝܐ ܬܢܝܢܐ *ideale secundum* nominatur; in cuius rei caussa est, quod ܢܝܐ nova derivata efficit ab aliis derivatis in ܝܐ.

3) Ut reliqui Semitae, ita et Syri plurima derivatorum a *verbis* formant, quae et suae coniugationis vim et significationem sequi solent. Praeter ea *verbalia* (§. 86—88) etiam *denominativa* (§. 89.) ab aliis nominibus excudunt. *Composita* (§. 90.) denique pauca sunt.

§. 85.

Nomina primitiva.

1) Nomina *primitiva* ea potissimum esse in aperto est, quae primas easque simplices hominum notiones, res ad vitam humanam sustentandam omnino necessarias, propinquiorem hominum coniunctionem et societatem spectent. Horum autem forma quamquam esse solet simplicissima, verbalium tamen analogiam accurate sequitur. Cuius rei caussam in eo existimaverim positam esse, quod huius quoque dialecti formatio ubivis easdem sibi proposuerit regulas. Nomina primitiva autem, quae appellamus, noli semper pro radicibus habere; hac enim dicendi ratione nihil indicatur, nisi nomen aliquod neque ab nomine alio, neque a verbo proficisci, ita ut certae et determinatae formae cum certa significatus mutatione coniunctae adhibeantur.

---

1) Matth. 10, 9. 15, 1. 12. 20, 28. 20. 27, 48. Marc. 14, 72. 15, 1. 45. Luc. 5, 1. 21, 12.

2) Conf. ea, quae *Storrius* in *Eichhornii* Repertor. T. VII. p. 17 ss. observavit.

Pluribus exemplis consensum *primitivorum* et *derivatorum* demonstrare non attinet. Haec pauca sufficiant. Formam derivatorum verbi *regularis* sequuntur e. g. ܓܒܪ *vir*, ܙܒܢ *tempus*, ܢܗܪ *flumen*, ܟܠܣ *calx*, ܦܓܪ *corpus*, ܡܪܐ *dominus*, ܦܪܙܠ *ferrum*; *irregul.* vero verbi derivata spectari videntur in vocibus huius generis, ut ܐܢܫ *homo*, ܐܒ *pater*, ܪܘܚܐ *spiritus*, ܪܫ *caput*, ܥܝܢܐ *oculus*, ܣܗܪ *luna*, ܫܡ *nomen*, ܥܡ *populus*, ܝܡ *mare*, ܠܠܝܐ *nox*, ܫܡܝܐ *coelum*.

2) Nomina a *Graecis* mutuata si in ης terminantur, Syriace interdum terminationem ܐ, interdum ܐ recipiunt, ut ܠܣܛܝܐ ὁ λῃστής, ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ὁ στρατιώτης, ܐܓܘܢܝܣܛܐ ὁ ἀγωνιστής, ܐܘܢܓܠܝܣܛܐ ὁ εὐαγγελιστής. Quae vero in η aut α desinunt, Syriace ܐ aut ܐ habent, ut ܛܝܡܐ ἡ τιμή, ܕܝܬܩܐ ἡ διαθήκη, ܠܝܛܪܐ ἡ λίτρα, ܕܘܓܡܐ τὸ δόγμα, ܙܛܡܐ τὸ ζήτημα. Voces in ος desinentes aut mutationem nullam subeunt, ut ܐܘܟܠܘܣ ὁ ὄχλος, ܐܦܣܘܣ Ἔφεσος, ܬܪܘܢܘܣ ὁ θρόνος, aut terminationem graecam ος mutant in Syriacam ܐ, ut ܟܪܣܛܝܢܐ ὁ Χριστιανός, ܦܪܩܠܛܐ ὁ παράκλητος; quae vero ον habent, Syriace raro mutantur, ut ܐܣܛܕܝܘܢ τὸ στάδιον, ܐܘܪܓܢܘܢ τὸ ὄργανον. Graeca denique 3. declinationis flexionem sequentia, si Syriaca civitate donantur, variarum esse solent terminationum, e. c. ܐܣܦܝܣ ἡ ἀσπίς, ܟܠܡܘܣ ἡ χλαμύς, ܠܡܝܢܐ ὁ λιμήν, alia.

De *Plur.* harum vocum a Graecis repetitarum vid. §. 91.

Inter nomina a Syris quoque distinguuntur *propria* (ܕܝܠܝܐ), eaque, si personam quandam indicant, *personalia* (ܩܢܘܡܝܐ) nominantur; deinde *appellativa* (ܓܢܣܢܝܐ) i. e. *generalia* dicta, quia non uni, sed pluribus tribui possunt. Cum his noli confundere ܡܟܢܫܢܐ *congregativum* seu *collectivum*, quod Sing. multitudinem denotat. *Substantivum* Syriace significatur ܟܝܢܝܐ *naturale*, *naturam indicans*, et ܡܫܬܡܗܢܐ *nominatum*; quod si opponitur, *adiectivum*, Syriace audit ܫܘܡܗܐ *denominatio*.

§. 86.

Nomina verbalia in universum spectata.

1) Quamquam nominum plurima revera a verbis originem repetant, qua re notissimum quorundam philologorum Hebraicorum errorem, omnia nomina a verbo nasci, fortasse in Syriacis quoque institutionibus deprehendi opineris, tamen nescio quo casu factum est, ut nemo eorum qui, quod raro evenit, hanc grammaticae doctrinam delibaverint, falsae forte istius derivandi rationis fautores, expressis verbis aliquid certi conatus sit de derivatione statuere. Ea autem *verbalia* (ܡܠܬܢܝܐ), ut in Hebraicis, certis praecipue adstringuntur verbi formis; principem enim locum obtinent et Part. et Inf. Ab eo proficiscentia (*participialia*) cum aut *activam* aut *passivam* habent formam, nomina *agentis* (ܥܒܘܕܐ) et *patientis* (ܡܬܥܒܕܢܐ, ܚܫܘܫܐ) sunt, subiectum et obiectum actionis significant; nomina

actionis autem (ܠܡܩܛܠ), attributum, actionem et notiones similes indicantis ab Inf. repetuntur.

2) Hac autem in re recte diiudicanda non est praetermittenda quaedam formationis singularitas etiam in reliquis Semiticae linguae dialectis obvia. Nomina scilicet Syriaca permulta, ne dixerim plurima, non vulgarem sed obsoletam saepe, aut in aliis tantum dialectis usitatam Inf. et Part. formam respiciunt, id quod praecipue de nominibus ab Inf. oriundis valet, quippe quae multo minus Inf. Syrorum, quam Hebraeorum similia esse in aperto est. Demonstrat autem hanc eorum originem minime ambiguam et accurata dialectorum comparatio, et abstracta nominum significatio, quae aliam derivationis rationem omnino non suadent. Etenim si quis haec temere e longinquo repetita esse, et rectius faciliusque Syriacis posse et debere illustrari formis opinaretur, ita ut e. c. ܩܛܠ et ܩܛܠ ad *Praet. Peal* et ܩܛܘܠ ad *Imp.* eiusdem coni. referret, longiori et accuratiori eius non opus esset refutatione, cum eadem formarum ܩܛܠ, ܩܛܠ, ܩܘܛܠ et ܩܛܠ significatio diversam eorum originem non admitteris nobis quidem, neque vero ei dissentienti faveat.

3) In formis verbalium recensendis primum ab Inf. Peal oriunda (no. 1—7.), tum participialia eiusdem coni. (no. 8—14.), deinde Infinn. ceterarum coniugg. (no. 15—22), earumque Particc. (no. 23—27.), a quadrilitteris denique derivata exponemus. Quae omnia, quamquam in regulari non solum, sed etiam in irregulari verbo, norma eadem gaudeant, tamen utriusque formas singulatim commemorare utile visum est. Ceterum in derivatis irregularis verbi eundem retinuimus ordinem. *Adiectiva* vero et *substantiva* formatione non differunt.

4) Syriaca nomina forma instructa, quali fingi solent abstracta, si interdum concreta ut (no. 1.) ܒܘܪܐ *imperitus*, et nomina formae concretae abstracta significant, ut (no. 12.) ܢܟܠܐ *fraus*, ܐܘܠܨܢܐ *angustia*, regulam propositam non tollunt; namque huiusmodi exceptiones nulli fere linguae deesse notum est. Plures formae duplicis sunt originis, et ab Part. et ab Inf. derivatae, quam ob caussam in his vocibus *concretum*, in aliis *abstractum* habent significatum, ut (no. 1.) ܩܒܪܐ *sepulcrum*, ܫܪܒܐ *progenies*, ܟܦܢܐ *esuriens*. Derivata Peal interdum significatione coni. derivatae utuntur, ut ܫܘܪܝܐ *principium a* ܫܪܐ *solvit* in Paël *incepit*.

§. 87.

Derivata verbi regularis.

I. Ab *Inf. Peal* proficiscuntur:

1. ܩܛܠ, ܩܛܠ et ܩܘܛܠ, in *stat. emph.* ܩܛܠܐ, ܩܛܠܐ et ܩܘܛܠܐ, *segolatis* Hebraeorum respondentia *abstractae* esse solent significationis et in *stat. absol.* unam tantum syllabam efficiunt. Etiam primitivorum plurima hanc formam amant. Exempla haec sunt: ܡܘܒܠܐ *onus*, ܫܪܒܐ *progenies*, ܬܪܣܐ *scutum*, ܩܒܪܐ *sepulcrum*, ܕܒܚܐ *sacrificium*, ܩܛܪܐ *vinculum*, ܪܓܫܐ *sensus*, ܪܗܛܐ *cursus*, ܩܘܕܫܐ *sanctitas*, ܥܘܡܪܐ *habitatio*, ܥܘܡܩܐ *profunditas*, ܨܘܪܬܐ *forma*. Perraro omnes, saepius vero duae formae ab eodem verbo finguntur, ut

ܓܪܘܐ et ܓܪܘܐ *pensum*, ܣܡܘܟܐ *sustentatio* et ܣܡܟܐ *fulcrum* et f. ܢܨܒܬܐ ac ܢܨܒܐ *planta*; quae res tum potissimum animadvertenda est, cum plures verbo sunt significationes nomine abstracto indicandae, ut ܪܚܡܐ *viscus, eris* et *misericordia* ac ܪܚܡܬܐ *amor*, ܪܥܡܐ *tonitru* et ܪܛܢܐ *murmuratio*.

Cum hac forma potest facillime confundi alia participialis, quae *concreta* significat. Etenim ut Arabes forma فَعُول *nomina actionis* et *adiectiva verbalia* exprimunt [1]), ita Syri his formis duplicem tribuunt significatum.

2. ܦܘܩܕܢ, in stat. emph. ܦܘܩܕܢܐ, *abstracta* indicans, in stat emph. ܢ mobile formae ܦܘܩܕܐ in fine addit; ut ܒܘܨܝܐ *investigatio*, ܓܘܡܪܐ *perfectio*, ܓܘܠܦܐ *sculptura*, ܫܘܓܫܐ *tumultus*, ܚܒܘܫܝܐ *carcer*. Respondent Hebraica in ה desinentia. Quae fuerit vera stat. *absoluti* forma, non liquet omnino. Namque desunt exempla horum nominum hoc statu utentium. Utraque autem, quae prolata est, huius status forma [2]), habet, quo nitatur. Si enim ܢ eam esse existimaveris, ut ܚܒܘܫܢ, ܐܬܟܣܝܢ, potes in auxilium vocare derivata verbb. ܠܐ in stat. abs. usurpata, ut ܛܘܫܝܢ, emph. ܛܘܫܝܐ *occultum*, a ܛܫܐ, et ܛܘܥܝܢ, emph. ܛܘܥܝܐ *error* a ܛܥܐ, alia. Si vero haec tibi non satisfacit explicatio, vulgarem litterarum ܐ et ܢ permutationem respiciens, illum stat. absol. horum nominum ܐ sonasse statuas ut ܚܒܘܫܐ, ܐܬܟܣܝܐ, cetera.

Huius vero formae nomina noli commiscere cum nominibus verbb. ܠ. quiesc. ad formam ܦܘܩܕܢ aut ܦܘܩܕܢ fingendis; nam quod in horum fine legitur ܢ, ad radicem ipsam pertinet, ut ܓܠܝܢܐ *manifestans*, ܒܨܝܢܐ *scrutator*.

3. ܦܘܩܕ, emph. ܦܘܩܕܐ, abstracta significat, ut ܓܘܡܪܐ *perfectio*, ܓܘܠܦܐ *caelatura*, ܚܨܕܐ *messis*; saepe etiam id, quod actione efficitur, ut ܟܬܒܐ *scriptum*, *liber*, ܥܒܕܐ *opus*, ܡܢܬܐ *portio*. Apud Hebraeos haec nomina formam קְטָל, cum Kamez impuro habent, ut כְּתָב, עֲבָד.

4. ܦܘܩܕܢ, in stat. emph. ܦܘܩܕܢܐ, eiusdem significationis, ac ܦܘܩܕ sive ܦܘܩܕ, vocalem *u* in 1 radic. et *o* in 2 rad. requirit. Eius exempla haec habeto: ܣܘܟܠܐ *intellectus*, ܓܘܕܦܐ *convitium*, ܛܘܝܒܐ *praeparatio*, ܠܘܩܛܐ *spicilegium*, ܦܘܚܡܐ *comparatio*. Hac nominum forma etiam id, quod efficitur ac producitur, significari, non est, quod moneamus; ita ܣܘܟܠܐ *intelligentia* et *iudicium*, ܓܘܠܕܐ *privatio* et *sterilitas*.

Inveniuntur etiam nomina *concreti* significatus, hanc formam recipientia; vid. no. 15.

---

1) *Sylv. de Sacy* Gramm. Arab. T. I. p. 196 ss. et p. 250.

2) *Chr. Ben. Michaelis* Syriasm. p. 88. et Lumin. Syriac. in *Pott:* Syll. commentt. I. p. 231 ss.

5) ܡܩܛܠ, Inf. Peal regularis, raro nominascit, ܡܩܛܠܘ vero et ܡܩܛܠܢܘ saepius ad nomina formanda adhibentur, e. c. ܡܥܠܢܘܬܐ *tempestas*, fem. ܡܛܫܝܬܐ *latebra*, ܡܗܦܟܢܘ *reversio*, ܡܥܒܕ *opus*, ܡܦܫܩ *explicatio*, quamquam in universum formae praecedentes multo crebriores sunt.

6) ܩܛܠܘ, ܩܛܠܘ in stat. abs. et ܩܛܠܘܬܐ, ܩܛܠܘܬܐ feminina abstractae significationis efficiunt, ut ܡܠܟܘܬܐ *regnum*, ܡܪܘܕܘܬܐ *rebellio*, ܣܘܚܬܐ *squalor*, ܢܩܒܘܬܐ *sexus foemineus*, ܣܓܕܘܬܐ *adoratio*. Hac terminatione ܘ etiam participiis et participialibus adiecta permulta abstracta finguntur, ut ܣܗܕܘܬܐ *testimonium* et ܣܦܪܘܬܐ *scriptura* a ܣܗܕܐ *testis* et ܣܦܪܐ *scriba*, ܥܒܪܘܬܐ *transitio* ab ܥܒܪܐ *transiens*, ܦܣܩܘܬܐ *amputatio* a ܦܣܝܩ *abscissus*.

7) ܩܛܠܘܢ, et in stat. emph. ܩܛܠܘܢܐ, quae forma Hebraeorum terminationi ןֹ respondet, nonnulla abstracta amant; ut ܙܪܥܘܢܐ *sativum*, ܝܪܘܩܘܢܐ *olus*, ܦܘܓܘܢ *pagus*³). In denominativis (§. 89.) haec terminatio ܘܢ, in stat. emph. ܘܢܐ, saepe *diminutiva* efficit.

II. A *Part. Peal* derivantur

8) ܩܛܝܠ, in stat. emph. ܩܛܝܠܐ, quod in stat. emph. ab Inf. derivatis (N. 1.) non differat. Exempla sunt: ܟܦܢܐ *esuriens*, ܥܣܩܐ *difficilis*, ܗܕܝܘܛܐ *imperitus* et fem. stat. abs. ܒܛܝܢܐ *gravida*. Potes etiam stat. absol. huius formae ܩܛܠ statuere, quod ܚܒܪ *socius*, ܕܟܐ, emph. ܕܟܝܐ *purus* aliaque huius generis, praecipue vero derivata verbb. ܠ, probare videntur. ܚܣܝܕ tamen, emph. ܚܣܝܕܐ *pius* eiusque similia priori favent sententiae.

9) ܩܛܠ, in stat. emph. ܩܛܠܐ, vulgaris Part. act. forma, non raro adiectiva et substantiva significat, ut ܟܗܢ *sacerdos*, ܣܦܪ *scriba*.

10) ܩܛܝܠ, ܩܛܝܠ, in stat emph. ܩܛܝܠܐ, ܩܛܝܠܐ, vulgaris Part. pass. forma, saepius nominum vicibus fungitur; ut ܫܝܛܐ *contemtus*, ܕܚܝܠ *terribilis*, fem. ܟܠܬܐ *nupta*, ܐܣܝܪ *accinctus*. Formam ܩܛܝܠ derivata *intransitt.* verborum amant (§. 57. Annot. 4.); quamquam etiam in transitt. derivatis non omnino desideratur. Sicubi utraque forma simul in usu est, varia ei est tributa significatio, ut ܕܠܝܚܐ *turbidus* (de liquoribus), ܕܠܝܚܐ *perturbatus* (de anima, mundo). Forma autem ܩܛܝܠ, in stat. emph. ܩܛܝܠܐ saepe *intensivam* significationem habet, ut Hebraeorum קַטִּיל; id quod geminatione quidem 2 radic. indicari nequit, sicubi autem 2 rad. una aspiratarum fuerit, aspirationem amittit, ut ܩܕܝܫܐ *sanctus* (§. 18, 4. c.).

11) ܩܛܘܠ, in stat. emph. ܩܛܘܠܐ, quam formam transitiva pariter atque intransitiva ad-

---

3) ܦܘܓܘܢܐ vero idem quod פַּרְוָן cum *Ch. Ben. Michaeli* (Lumin. Syriac. in *Pott. Syll.* comment. P. I. p. 255), cum Nun ad radicem pertineat, huc non retulerim.

mittunt, a vulgàri Part. plerumque intensivo differt significatu, actionis et conditionis iterationem et diuturnitatem indicans; ut ܕܪܘܫܐ *illustris*, ܟܕܒܐ *mendax*, ܟܪܘܙܐ *praeco*. Itaque Hebraeo קַטָּל simile negotiationis et occupationis hominibus solitae sensum involvit, ut ܓܢܒܐ *fur*, ܦܚܪܐ *figulus*, ܚܪܫܐ *veneficus*, ܚܒܠܐ *corruptor*, ܐܟܪܐ *agricola*. Significatus *intensio*, quae geminatione 2 rad. Syris indicare non licet, eorum vocabulorum pronuntiatione quoque cernitur, quae 2 rad. aspiratam habent. Etenim in hac forma illius litterae aspiratio evanescit (§. 18, 4. c.).

12) ܩܛܘܠ, in stat. emph. ܩܛܘܠܐ, significatione saepe cum Part. consentiens, ut ܙܡܘܪܐ *psallens*, ܕܒܘܪܐ *ducens*, ܥܠܘܠܐ *ingrediens*, ܬܩܘܠܐ *ponderans*, ab intransitivis non minus quam ab transitt. fingi potest. Et adiectiva et substantiva concreta hac forma a Particc. oboriuntur, e. g. ܚܣܘܡܐ *invidus*, ܪܚܘܡܐ *amicus*. Haud raro Particc. et nomina huius formae eidem verbo competunt, ut ܓܡܘܪܐ et ܓܡܘܪ *perfector*, ܥܨܘܪܐ et ܥܨܘܪ *oppressor*, alia. Inveniuntur pauca nomina abstractae signifiictionis huc pertinentia, ut ܢܟܘܠܐ *fraus*, ܐܠܘܨܐ *angustia*, ܦܣܘܩܐ *sectio*.

13) ܩܛܘܠ, in stat. emph. ܩܛܘܠܐ praecedente quidem rarius invenitur, sed eiusdem significationis, e. g. ܢܘܟܪܝܐ *peregrinus*, ܚܪܘܦܐ *acris*; sunt verba, quae utramque simul exhibent formam, ut ܚܫܘܟܐ et ܚܫܘܟܐ *tenebrosus*. Hoc tum potissimum memoratu dignum, cum vario ponuntur sensu, ut ܝܠܘܕܐ *genitor* (1 Io. 5, 1) et ܝܠܘܕܐ *infans*, *puer* (Matth. 11, 25); deinde ܡܠܦܢܐ *docens*, *doctor* et ܝܠܘܦܐ *discens*, *doctus*. Inveniuntur nonnulla nomina huius significationis, quibus in 1 rad. omnis deest vocalis, itaque ܩܛܘܠ et ܩܛܘܠܐ, ut ܥܩܘܪܐ *eradicans*, ܙܩܘܦܐ *crucifixor*, ܥܡܘܛܐ *caligans*. Nisi in his aliisque exemplis huius generis falsam habemus punctationem aut inter exceptiones ea retulerim abstractorum normam (N. 1.) relinquentes, aut participialia exstimaverim formae ܩܛܘܠ, in stat. emph. ܩܛܘܠܐ (N. 8.) accedentia.

14) Nomina in ܢ, in stat. emph. ܢܐ, terminantia duplici sensu et concreto et abstracto usurpantur. Cuius rei caussam efficit formarum, quibus additamentum illud accidit, origo et natura. Sicubi enim Inf. aut formae abstractis indicandis inservientes illa syllaba augentur, denuo oritur abstractum, ut ܐܒܕܢܐ *interitus*, ܐܘܠܨܢܐ *afflictio*, ܒܘܚܪܢܐ *probatio*, ܐܟܠܩܪܨܐ *calumnia*, ܚܫܘܟܐ *caligo*, ܕܘܟܪܢܐ *memoria*. At Partt. et participialia ita aucta concretum retinent significatum, ut ܪܚܡܬܢ *amator*, ܡܦܠܓܢܐ *divisor*, ܡܕܝܢܢܐ *iudex*, ܡܬܦܪܫܢܐ *separabilis*. Sunt autem hae utriusque significationis formae reliquis crebriores; nam abstracta formae ܩܛܠܢ et Partt. coniugg. *Paël* et *Ethpaal* a plurimis finguntur verbis.

15) ܩܛܠܢ, in stat. emph. ܩܛܠܢܐ, quod abstractis formandis frequenter inservit, con-

creta quoque nonnulla, praecipue colorem significantia, solet indicare, ut ܫܘܡܩܐ *rufer*, ܐܘܡܢܐ *artifex*.

III. Ab Inff. coniugg. derivatt. non tam multa, quam ab Inf. Peal, derivantur. Quae autem inde originem trahunt, fere omnia regularem Inf. formam retinent. Usitatiora sunt harum coniugg. abstracta, quae terminatione huic significatui inserviente a Partt. aut nominibus participialibus finguntur, ut ܡܛܟܣܢܘܬܐ *ordo*, ܡܛܩܣܢܘܬܐ *dispositio*, ܡܙܝܥܢܘܬܐ *concitatio*. A passivis coniugg. pauca oboriuntur nomina; quod cum de Inf. derivatis praecipue valeat, haec parum curare licebit.

16) *Pa.* ܬܦܥܘܠ et ܬܦܥܘܠܐ, in stat. emph. ܬܦܥܘܠܐ et ܬܦܥܘܠܬܐ, e. g. ܬܦܢܝܩܐ *blandimentum*, ܬܕܒܝܪܐ *auxilium*, ܬܘܟܠܢܐ *spolium*, ܬܘܟܠܐ *irrisio*, ܬܟܘܫܐ *bellum*, *f.* ܬܟܣܝܬܐ *vestis*. Interdum in stat. emph. vocalis *u* aut *i* desideratur, ut ܬܟܣܦܐ *pudor*, ܬܝܒܘܬܐ *gratia*, ܬܟܣܝܬܐ *vestis*, ܬܫܡܫܬܐ *famulitium*. Haec forma, quae Arabicae تَفْعِيل respondet, a permultis verbis fingitur; nonnunquam ܬ praefixum etiam vocali *e* utitur, quod evenit hisce exemplis ܬܕܡܘܪܬܐ *miraculum*, ܬܫܒܘܚܬܐ *applausus* et cum terminatione ܝ, ut ܬܫܒܘܚܬܐ *laus*. Singulare est ܬܦܢܝܬܐ *epistola*. Vulgaris Inf. Paël forma perraro nominascit.

17) Pro Inf. Afel in usu sunt Participialia terminationibus ܘܬܐ, ܬܐ instructa, ut ܡܚܫܒܬܐ *cogitatio*, ܡܚܫܒܢܘܬܐ *concinnatio*. Formam ܡܦܥܠܐ sequuntur ܡܚܘܬܐ *percussio*, ܡܦܫܩܐ *explicatio*, et fem. ܡܫܘܝܘܬܐ *complanatio*.

18) *Schaf.* ܫܘܦܥܠܐ, in stat. emph. ܫܘܦܥܠܐ, e. g. ܫܘܡܠܝܐ *perfectio*, ܫܘܠܗܒܐ *inflammatio*, ܫܘܦܠܐ *humilitas*, ܫܘܦܥܐ *abundantia*. Etiam alia vocali utitur ܫ, ut ܫܠܗܒܝܬܐ *flamma*, ܫܥܒܕܘܬܐ *servitus*. Alia abstracta huius coni. a Partt. et Participialibus originem trahunt, ut ܡܫܥܒܕܢܘܬܐ *servitus*.

19) *Pal.* ܦܥܠܠܐ, ut ܥܘܪܐ *horror*, ܦܨܝܚܘܬܐ *hilaritas vultus* et primitiva ܦܘܪܓܐ *turres*, ܦܘܩܢܐ *mustela Scythica*. Alia eiusdem significationis forma est ܦܥܠܘܠܐ, ut ܢܘܗܪܐ et fem. ܢܘܗܪܬܐ *lux*, *splendor*, et quae incertae originis sunt ܦܪܕܝܣܐ *pratum*, ܦܫܘܫܐ *spurius*, ܟܝܡܝܐ *alchymia*.

20) *Peal.* ܦܥܠܥܠܐ, ut ܬܡܗܡܗܐ *demiratio*, aut ܦܥܠܥܠ, praecipue in fem., e. g. ܡܫܡܠܝܘܬܐ, ܡܫܡܠܝܘܬܐ *integritas*, ܒܠܩܒܠܩܘܬܐ *prominentia oculorum*. Obvium est etiam ܦܥܠܥܠܐ eiusque fem.

21) Ad *Par.* et *Pai.* pertinent ܐܘܨܪܐ *horreum*, ܬܘܠܥܐ *vermis*, ܐܠܦܐ *navis ingens*. Ad *Par.* refero ܫܪܒܘܬܐ *propagatio stirpium*, ad *Pam.* ܟܘܚܕܐ *pudor*.

22) *Taf.* ܬܦܥܘܠ, in stat. emph. ܬܦܥܘܠܐ, e. g. ܬܠܡܕܐ *doctrina*, ܬܪܓܡܐ *interpretatio*.

IV. A *Particc.* vero permulta oboriuntur nomina.

23) *Ethpe.* usitatam Part. formam adhibet, aut ei terminationem ܝ adiicit, unde ܘܬܐ quoque apposito abstracta fiunt.

24) *Pa.* praeter vulgarem Part. formam ܡܩܛܠܢܐ, ܡܩܛܠܢܐ, ܡܩܛܠܐ, ut ܡܒܛܠܢܐ *abrogans*, ܡܚܒܠܢܐ *corruptor*, ܡܚܠܛܢܐ *miscens.* Abstracta inde originem trahunt multa, e. g. ܡܦܣܩܢܘܬܐ *abscissio*, ܡܦܩܬܐ *eruptio*, ܡܬܚܬܐ *extensio*, alia. Part. pass. etiam nominis vicibus fungitur; crebrius vero videtur usurpatum esse Part. Ethpa., etiam terminatione ܝ auctum, ut ܡܬܩܪܫܢܐ *coagulatus*, quod terminatione ܘܬܐ apposita abstractis quoque originem dat permultis.

25) Ex *Af.* derivatis praecipue ea observanda sunt, quae aut instrumentum, quo quid efficitur, aut locum, in quo evenit aliquid, indicant. Quae res formae ܡܩܛܠܐ et in stat. emph. ܡܩܛܠܬܐ accidit, ut ܡܥܡܪ *habitatio*, ܡܓܪܕܐ *scalprum*, ܡܫܟܒܐ *cubile*, ܡܩܛܬܐ *forceps*, fem. ܡܫܟܒܬܐ *cubile*, ܡܪܙܒܬܐ *canalis*, et cum alia vocali in 2 syllaba ܡܟܢܫܬܐ *scopa.* Potest haec forma facile commisceri cum Part. pass. Af., cuius significatio diversa est, ut ܡܪܚܩ *remotus*, ܡܡܠܠܐ *sermo.* Obvium est etiam ܡܩܛܘܠܐ et fem. ܡܩܛܘܠܬܐ e. g. ܡܬܩܠܐ *offendiculum*, ܡܫܪܘܥܬܐ *lubricum*, ܡܫܪܘܩܝܬܐ *fistula.* Part. Ethtaf., pariter ac tota haec coni. (§. 60, 2), parum nobis occurrit.

26) *Schaf.* praeter vulgarem Part. formam eamque auctam, etiam ܡܩܛܠܐ, in stat. emph. ܡܩܛܠܢܐ adhibetur, ut ܡܫܚܠܦܐ *mutans.* Part. *Escht.* et nudum et auctum haud raro nomina fingit.

27) Rarioribus quoque coniugg. non deesse derivata concreti significatus, vix est monendum. Itaque praeter usitatas Partt. formas hae potissimum inveniuntur formae. *Pal* ܡܩܛܠܠܐ, ut ܓܙܒܪܐ ܕܥܕܬܐ *thesaurarius ecclesiae*, ܡܟܪܟܐ *tortile*; *Peal.* ܡܩܛܠܠܐ, ut ܡܫܠܡܢܐ *integer*; *Pai.* ܡܩܝܛܠܐ, ut ܡܫܝܢܐ *veterinarius*, ܫܘܢܪܐ *felis*; *Par.* ܡܩܪܛܠܐ, ut ܡܪܟܒܬܐ *cantharus*, ܡܫܪܒܛܐ *rami.* Ad eandem coni. pertinent ܩܘܪܦܣܐ *colaphus* et ܟܘܪܣܝܐ *thronus* a ܟܪܣ. *Taf.* ܬܩܛܠܐ ut ܬܪܓܡܢܐ *interpres.*

V. *Quadrilittera* easdem fere, ac derivativae coniugg., formas sequuntur, unde nominum inde originem trahentium significatio regulis de trilitteris sat satisque definitur. Itaque ܩܛܪܓ et ܩܛܪܓܘܬܐ *accusatio*, ܡܩܛܪܓܢܐ *accusans*, ܡܩܛܪܓܢܐ *accusatus*, ܡܩܛܪܓܢܐ *prohibitus.* Permulta vero nominum quadrilitt. a verbis non derivata, et magnam partem exotica sunt.

Annot. Inveniuntur pauca, quorum initio ܢ praepositum esse nonnullis [4]) visum est, ita ut Hebraicis ad Fut. formam accedentibus fere convenirent; nempe ܢܩܕܐ *caprea*, ܝܒܪܘܚܐ *mandragora*, ܢܣܘܬܐ *fumus densior.*

---

4) *Schultens. Institt. Aram.* p. 182.

§. 88.

Derivata verbi irregularis.

Cum verbi regularis et irregularis derivata in eo solum differant, ut ab irregulari originem repetentia peculiarem huius classis structuram respicere debeant, non attinet omnes nominum ab irregularibus verbis proficiscentium recensere formas, sed potius solas a norma §. 87. proposita recedentes. Ordinem vero, quem ibi secuti sumus, hic quoque retinemus.

I. A verbis ܦܢ derivata haud multum et fere in coni. *Afel* sola a regul. verbo differunt, ubi derivata, nonnullis exceptis, 1 rad. expungunt. 5. ܡܦܘܠܬܐ *ruina*, ܡܦܘܠܐ et ܡܒܘܥܐ *seaturigo*, ܡܦܩܢܐ *exitus*, ܡܩܦܘܬܐ *adhaerentia*, et ܢ non eiiciens ܡܢܗܪܬܐ *gemitus* (navis). 25. ܡܣܩܐ *ascensus*, fem. ܡܣܩܬܐ *locus declivis*, ܡܣܒ *acceptio*, ܡܬܠܐ *datum*, at ܡܢܩܦ *excoriator* et ܢ non eiiciens ܡܢܟܦܐ *pollutus*. Deinde ܡܣܪܐ *serra*, ܡܢܪܐ *dolabrum* [1]).

II. Inter verbb. ܥܘ derivata haec aliquid singularitatis admittunt. 1. ܓܠܠܐ *fluctus*, ܩܪܒܐ et ܩܪܒܐ *bellum*, ܒܣܪܐ *contemtus*, ܚܫܐ *passio*, ܡܠܐ et ܡܠܬܐ *verbum*, ܒܙܬܐ et ܒܙܐ *praeda*, ܓܫܬܐ *contactus*, ܕܩܬܐ *comminutio*, ܚܘܒܐ *amor*, ܚܘܡܐ *calor*, ܦܬܠܐ *intortum*, ܩܘܪܫܐ *frigus* [2]). 5. ܪܬܬܐ *tremor*, ܩܠܝܠܘܬܐ sive ܩܠܘܬܐ *levitas*; plerumque regulariter ܬܘܠܐ, ut ܓܪܓܪܐ *tractio*, ܨܥܪܐ *ignominia* [3]). 8. ܚܪܫܐ *surdus*. 10. ܡܟܝܟܐ *humiliatus*, ܚܐܪܐ *liber*, unde ܚܐܪܘܬܐ *libertas*. 14. ܬܒܪܐ *fractio*. 16. ܒܥܘܬܐ *deprecatio*, ܛܠܠܐ *tectum*, ܛܠܠܝܬܐ *laqueare*, ܚܘܣܪܢܐ *damnum*. 19. ܥܘܪܒܠܐ *confusio*, ܫܪܝܐ *dissolutio*, ܣܘܟܪܐ *obstructio*. In his nominibus vero a coni. *Palpel* derivatis una interdum littera excidit, nempe ab initio vocis secunda, rarissime quarta; itaque ܒܠܒܠܐ et ܒܘܠܒܠܐ *confusio*, ܓܝܓܠܐ *rota* pro ܓܠܓܠܐ, ܓܓܘܠܬܐ pro ܓܘܓܘܠܬܐ *cranium*, ܓܓܪܬܐ *guttur*, ܓܘܓܡܐ *ruminatio*, ܩܩܠܬܐ *sterquilinium*, ܓܓܠܬܐ *placenta*, ܙܓܐ *tintinnabulum*, ܦܦܠܐ *pallium muliebre*, alia [4]). Ad hanc coni. pertinent

---

1) ܐܘܬܢܐ *fuligo* singularis est formae, accedit vero, ut videtur, ad N. 16.

2) Hac ultima quidem nominum forma praecipue derivata verborum ܥܥ delectantur, sed inveniuntur primitiva quoque non pauca eadem forma utentia, ut ܕܘܕܐ *ahenum*, ܛܘܪܐ *mons*, ܢܘܢܐ *piscis*, ܢܘܪܐ *ignis*, ܦܘܡܐ *os*, ܪܘܚܐ *spiritus*, ܟܐܦܐ *petra*, ܫܘܪܐ *murus*, quin etiam multa ex aliis linguis recepta, ܗܘܠܐ ὕλη, ܪܘܕܐ ῥόδον, ܓܢܣܐ *species*, ܓܠܘܩܐ *placenta*, deinde nomina propria et Syriaca et a Graecis mutuata, ܨܘܪ *Tyrus*, ܟܘܫ *Aethiopia*, ܠܘܕ *Lydia*, ܠܘܛ *Loth*, ܠܘܩܐ Λουκᾶς et particulae ܘܝ *vae!* ܗܘ *heus!* ܐܝܟ *sicut*, ܗܘܐ *ohe!* ܠܡܢܐ *cur?*

3) Vocalis sub ܨ praeter regulam posita est, quod etiam in aliis exemplis cernitur, ut ܚܫܘܟܐ *tenebrae* pro ܚܫܘܟ et ܢܗܡܬܐ *rugitus* pro ܢܗܡܬܐ.

4) *Agrellus* in Otiol. Syriac. p. 40—42 quae occurrunt huius elisionis exempla, qua solet diligentia, collegit.

etiam *praeputium* et *turbo* vocalibus tantum in 1 rad. differentia, *dissolutio.* 24. et *volumen*, *arcus*, seu et fem. *tabernaculum.* 25. *foculus*, et *umbraculum*, *absolutio*, *concessus*, *molestus*, *noxius.* 27. *parvus*, *magnus*, *irritator.*

III. Verbis haec peculiaria sunt derivata. 1. *merces*, fem. *agmen*, *epistola*, et *finis.* 2. *vinculum.* 3. *ianua*, *cingulum.* 5. *esca*, *apprehensio*, *sermo*, *perfectio*, *cibus*, *vinculum.* 14. *imperium*, *aenigma.* 16. sive *gemitus*, *merces*, *mercator*, *mora.* 17. *destructio*, *fides.* 18. et *mora.* 23. *dicendus*, unde *sermocinatio.* 24. *doctor*, *doctrina.* 25. *verax*, *rota*, *fibula.* 26. *cunctatio.*

IV. Nominum a verb. derivatt. haec potissimum notanda. 1. *gramen*, *arida* (terra), *signum* et fem. *scientia*, sive *ululatus*, pro *sedulitas* [5]). 3. *gloria.* 5. *intellectus.* 10. *cognitus*, unde *scientia*, *datus.* 16. *generatio*, *additio*, *fragmenta*, *incola*, *peregrinatio.* 17. *mutuatio*, *scientia*, *donum*, *partus*, *sedes.* 18. *liberatio*, *consortium*, *ordo*, *nunciatio*, *liberatio.* 25. *desperans*, *significans* et *significatio*, *sedes*, *onus*, *gestatio.* 26. *intelligens*, *liberatus*, *socius*, *communicatus*, *particeps.*

V. Verba 1. seu *precatio.* 3. *molestia*, *angustia.* 4. *interrogatio.* 9. *dolens.* 10. *malus*, unde *malitia*, *dolor*, et *mutuus.* 25. *nocens*, *damnum.*

VI. Verba et 1. *beatitudo*, *rete*, *sinus* et f. *ambitus*, *gutta*, *imago*, et *stupor*, *poenitentia*; concretae significationis est *imperitus*, unde *imperitia.* Plurima vero derivata ita finguntur, ut a rad. non quiescat, sed cum vocali in 1 rad. diphthongum efficiat, ut *pernoctatio*, *adulterium*, et cum syllaba auctrice *mors*, fem. *agitatio*,

5) Similiter *ecclesia* pro dicunt.

ܚܘܡܝܢܐ *iuquinumentum*, et concretam significationem habentia ܙܩܘܪܐ *textor*, ܕܘܩܐ *speculator* et *speculatio*. Interdum utraque forma simul fingitur, vario tamen sensu, ut ܥܘܢܝܐ *affabilitas* et ܡܥܢܝܐ *sermocinatio*. Praeterea sunt, quae a rad. ܘ possunt, ut ܥܡܪܐ *habitatio*, ܨܝܕܐ *venatio*, aut a rad. omnino eiicientia, ut ܣܘܦܐ *finis*, ܐܘܠܨܐ *angustia*, ܫܬܐܣܐ seu ܫܬܐܣܬܐ *fundamentum* et concreta ܛܒܐ *bonus*, ܪܡܐ *altus*. 2. ܦܘܩܐ *garrulitas*. 3. ܟܝܢܐ *natura*, ܦܫܪܐ *liquefactio*, ܚܘܒܬܐ *debitum*, et fem. ܢܝܚܬܐ *quies*, ܒܥܘܬܐ *intercessio*, ܚܝܪܐ et ܚܝܪܬܐ *obtutus*. 4. aut a rad. ܘ retinentia, ut ܫܓܘܫܝܐ *perturbatio*, ܙܘܘܓܐ *matrimonium*, aut eam in ܝ mutantia ut ܕܝܢܐ *iudicium*, ܦܘܢܝܐ *responsio*, aut utramque formam admittentia, ut ܨܒܝܢܐ et ܨܘܒܝܢܐ *voluntas*. 5. ܡܨܝܬܐ *auscultatio* ⁶). 6. ܛܝܒܘܬܐ *gratia*. 8. ܟܪܝܐ *tristis*. 10. ܣܡܝܐ *coecus*, ܟܐܢܐ *iustus*, ܠܝܛܐ *maledictus*; ܩܥܝܐ *clamans*, ܕܝܢܐ *iudicium*, ܥܢܝܢܐ *excusatio*, et cum terminatione ܘܬܐ atque ܐ prosth. ܐܫܬܘܣܬܐ *stabilimentum*. 11. duplex est forma, aut ܘ retento, ut ܒܠܘܥܐ *helluo*, ܚܘܪܐ *albus*, aut ܘ cum ܝ mutato, ut ܚܝܒܐ *reus*, ܕܝܢܐ *iudex*, ܓܝܪܐ *adulter*, ܩܝܘܡܐ *firmus*; singulare est ܒܝܘܢܐ *prudens*. 12. ܙܢܝܐ *scortator*, ܢܟܝܠܐ *vafer*. 16. ܨܘܐܐ *sordes*. 20. ܙܘܥܐ et ܙܘܥܬܐ *motus*, ܪܘܡܐ *altitudo*. 23. ܡܬܟܫܦܢܐ *deprecans*. 24. ܡܬܚܟܡܢܐ et ܡܬܚܟܡܢܝܬܐ *ingeniosus*, ܡܙܘܓܐ *coniunctus*, ܡܪܝܡܐ *altus*, ܡܢܝܚܐ *mitigatus*; abstracta ܡܣܬܟܠܢܘܬܐ et ܡܣܬܟܠܢܘܬܐ *intelligentia*. 25. ܡܙܝܥܢܐ *altus*, ܡܙܝܥܢܐ *motor*, ܡܦܝܣܐ *persuasus*, ܡܟܝܟܐ *mitis*, ܡܥܝܕܐ *consuetus* et abstracta ܡܨܝܕܬܐ *rete*, ܡܦܝܣܢܘܬܐ et ܡܦܝܣܢܘܬܐ *persuasio*: at ܡܛܘܫܐ *stupidus* regularem Part. formam ܡܛܘܫ sequitur, ܘ tamen quiescens reddit. 27. ܡܙܝܥܢܐ *concussor*.

VII. Verba ܠܐ et ܠܝ. 1. ܫܠܐ, ܫܠܝܐ *quies*; ܫܠܝܐ *effutitio*, ܓܢܝܐ *latibulum* et quod singularis formae est ܛܘܦܢܐ *inundatio*; aut ܘ in fine posito, ut ܚܙܘܐ *visus*, etiam 3 rad. omnino suppressa ܥܪܐ *torques*, fem. ܫܢܝܬܐ *insania*; dein vocali *a* aut *u* in 1 rad. ܚܕܘܬܐ *gaudium*, ܚܕܘܐ, aut per transpositionem ܣܚܝܐ *lavatio*, ܓܒܝܐ *selectio*, ܚܠܝܐ *dulcedo*, ܣܘܓܐܐ *multitudo*, 3 rad. eiecta e. c. ܥܐ et fem. ܟܣܝܬܐ *integumentum*, ܥܐܕܐ *festum*. Feminina harum formarum, quae crebro usurpantur, duplici modo finguntur; etenim quorum stat. abs. ܝ habet, ea fem. ܝܬܐ amant, ut ܒܪܝܬܐ *creatio*, ܓܒܝܬܐ *electio*, ܣܟܠܝܬܐ *peccatum*; sicubi vero 3 rad. ܘ adhibetur, fem. ܘܬܐ sonare solet, ut ܩܪܒܘܬܐ *accessio*, ܡܫܘܬܐ *abstersio*, ܨܠܘܬܐ *oratio*, ܣܢܐܬܐ *odium*, cuius significatio et singulari formae ܣܢܝܐ competit. Inveniuntur permulta feminina, quae in 1 rad. vocalem requirant, ut ܫܪܘܬܐ

---

6) Huc fortasse pertinent etiam ܡܙܘܢܐ *alimentum* et ܡܒܨܝܢܐ *exploratio*.

gaudium, ܪܒܘܬܐ *magnitudo* et cum fulcro ܛܘܠܫܬܐ *inquinatio*, ܪܒܝܬܐ *usura*, ܙܡܝܪܬܐ *cantio*, ܚܘܣܕܐ *convitium*. 2. Huius formae nomina a praecedentibus sicubi haec in 1 rad. vocalem *u* usurpant, in stat. emph. non differunt, sed in stat. absol., ut ܟܣܝܐ, ܟܘܣܝܐ *occultum*. 3. ܥܬܝܩܐ, fem. ܥܬܝܩܘܬܐ *inveteratio*, ܚܙܘܐ *visus*, ܟܠܝܐ et ܟܠܝܐ *inclusio*, ܡܠܝܐ et ܡܠܝܬܐ *plenitudo*, anomalon ܣܟܠܘܬܐ *peccatum* et concretum ܡܫܠܡܐ *integer*. Nonnulla ita motionem subeunt, ut 3 rad. ܝ retineant, sed cum *o* praecedente diphthongescant, ut ܥܒܘܕܐ *respectus*, ܩܪܝܢܐ *lectio*. Huc referas feminina in stat. absol. in ܐ desinentia, quae Hebraicis in ה terminantibus respondent et huic verborum classi inprimis competunt, ut ܒܟܝܐ *fletus*, ܒܥܝܐ *quaestio*, ܩܥܝܐ *clamor*, ܡܢܝܐ *portio*, ܥܠܬܐ *holocaustum*. 4. ܩܘܪܒܐ *vicinitas*, ܡܐܬܝܬܐ *adventus*. 5. ܡܚܙܝܐ *aspectus*, ܡܫܝܐ et fem. ܡܫܝܬܐ *abstersio*, ܡܫܬܝܬܐ *convivium*, ܡܪܒܝܬܐ *nutritio*, ܡܟܣܝܬܐ *correptio*, ܡܣܩܬܐ *gradus*. 6. ܓܒܝܬܐ *electio*, ܕܟܝܬܐ *expurgatio*, ܙܢܝܬܐ *fornicatio*; interdum haec forma, si lexica vera referunt, nonnihil mutatur, ut ܚܙܘܬܐ *visio*, ܩܢܝܘܬܐ *possessio*, ܚܪܝܘܬܐ *excrementum*, ܢܒܝܘܬܐ *prophetia*. Contracta huius formae nomina videntur ܒܥܘܬܐ *petitio*, ܓܠܘܬܐ *exilium*, ܦܚܬܐ *lagena*, ܫܪܘܬܐ *caupona* pro ܡܫܪܝܬܐ, cetera. 8. ܡܠܐ *plenus*, ܚܠܐ, ܚܠܝܐ *dulcis*, ܛܡܐ, ܛܡܐ *inquinatus*, ܚܙܐ *macer*, ܢܩܦ, ܢܩܦܐ *pius*, ܣܓܝ et ܣܓܝܐ *multus*, unde abstr. ܣܓܝܐܘܬܐ *multitudo*. Fortasse et ܐܬܐܡܐ *duplus*, cum Olaf prosth., huc referendum. 9. ܙܟܝܐ *victor*, ܡܨܠܝܢܐ *precator*, ܣܢܝܐ *osor*, ܬܪܒܝܐ *paedagogus*, ܡܒܙܚܢܐ *illudens*, et cum terminatione ܢܐ e. g. ܫܪܘܝܐ seu ܫܪܘܬܐ *caupo*, ܛܠܝܐ *tiro*, ܦܪܘܥܐ *solvens*, et abstracta ܒܨܝܐ *investigatio*, ܥܝܩܐ *contristatio*. Hinc oriuntur etiam abstracta ܛܥܝܘܬܐ *error*, ܙܢܝܘܬܐ *fornicatio*, ܕܡܝܘܬܐ *similitudo*, ܟܢܫܐ *concervatio*, ܩܘܐ, ܡܩܘܝܬܐ *congregatio aquarum*. 10. ܕܟܐ, ܕܟܝܐ *purus*, ܓܒܝܐ *electus*, ܓܠܐ, ܓܠܝܐ et ܓܠܝܐ *manifestus*, ܟܣܐ, ܟܣܝܐ et ܟܣܝܐ *occultus*. In stat. emph. saepius hanc formam ab ea, quam N. 8 posuimus, non potes discernere. 11. ܙܢܝ *scortator*, ܡܕܒܪܢܐ *dux*, ܡܨܠܝܢܐ *precator*, et abstractum ܦܘܕܐ *error*, ܓܒܝܗܐ *altus* vero in 1 rad. vocalem adhibet. Inveniuntur etiam, quae radici terminationem ܢܐ aut ܢܐ annectunt. Quo facto formae huius generis efficiuntur, ܦܬܝܢܐ *latus*, ܛܥܝܢܐ *aberratio*, ܨܗܝܢܐ seu ܨܗܝܢܐ *sitiens*, ܫܠܝܢܐ *quietus*, ܫܪܝܢܐ *incipiens*. Neque abstractorum originem haec forma arcet, ut ܩܪܝܢܘܬܐ *lectio*. 12. ܒܪܘܝܐ *creator*, ܒܨܘܝܐ *scrutator* at ܒܙܘܚܐ *illudens*; hinc etiam abstracta proficiscuntur, ut ܫܢܝܘܬܐ *amotio*, ܩܪܝܘܬܐ et ܩܪܝܢܘܬܐ *lectio*. 13. ܡܥܩܐ *moestus*, ܓܒܝܐ *eligens*. 14. Praecipue forma ܓܠܝ, ܓܠܝܢܐ in derivatis verbb. ܠܝ persaepe deprehenditur, ut ܒܢܝܢܐ *aedificium*, ܓܠܝܢܐ *manifestatio*, ܚܨܝܢܐ *cingulum*, ܣܠܝܢܐ *reprobatio*. 16. ܕܘܟܝܐ *purgatio*, [illegible] et [illegible] *velamen*, [illegible] *mucor*, [illegible] *reconciliatio*, ܫܘܘܝܐ *consi-*

lium, at ܡܫܝܓܘܬܐ *ablutio* et ܡܐܟܘܠܬܐ *esca*. 18. ܡܫܡܠܝܢܐ *perfectio*, ܡܚܘܝܢܐ *ostentatio*. 21. *Pali.* ܬܘܗܡܬܐ *stupor*. *Pai.* ܡܟܣܝܬܐ *arcana*. 22. ܬܘܪܣܝܬܐ *esca*. 23. ܡܬܗܦܟܢܐ *conversus*, ܡܬܓܠܝܢܐ *manifestus*; abstracta sunt e. g. ܡܬܩܪܫܢܘܬܐ *coagulatio*, ܡܬܪܥܝܢܘܬܐ *voluntas*. 24. ܡܙܟܝܢܐ *victor*, ܡܣܦܪܐ *novacula*, *Ethp.* ܡܬܕܡܝܢܐ *assimilatus*; abstracta a Part. derivata sunt: ܡܥܩܪܘܬܐ et ܡܥܩܪܢܘܬܐ *sterilitas*, ܡܫܟܒܘܬܐ *cubatio*, et quae contracta esse videntur forma, ܡܫܬܒܝܘܬܐ *exulatio*, ܡܦܚܡܘܬܐ *comparatio*. *Ethpa.* ܡܬܕܡܝܢܐ *assimilatus*. 25. ܡܫܟܒܐ *cubile*, ܡܥܡܪܐ *habitatio*, ܡܚܙܐ *specula*, ܡܚܙܝܬܐ *speculum*, ܡܪܥܝܬܐ *grex*, ܡܪܕܐ *iter*, et ܡܕܪܝܐ *ventilabrum* ac ܡܣܪܐ *serra*. Pro abstract. inde proficiscentibus habeas ܡܫܝܓܘܬܐ *lavatio* tanquam normam. Part. etiam terminatione ܢ augetur, ut ܡܛܥܝܢܐ *impostor*, et abstr. ܡܦܣܝܢܘܬܐ *consumtio*. Singularis formae est ܡܣܛܝܢܐ *apostata*. Part. pass. ܡܫܬܐ *potus*, ܡܫܬܝ, in stat. emph. aut ܡܫܬܝܐ aut ܡܫܬܝܐ *contemtus*. 26. ܡܫܬܡܠܝܢܐ *superbus* et abstract. ܡܫܬܡܠܝܢܘܬܐ *integritas*. Part. pass. ܡܫܬܡܠܝ *perfectus*. *Ethtaf.* ܡܫܬܡܠܝܢܐ *plenus*. At ܫܘܦܝܢܐ *lima* a formis normantibus omnino recedit, et ܢܦܠܐ *abortus* ad formas Fut. accedentes retulerim.

VIII. Verborum *dupliciter imperfectorum* derivata partim *unius* tantum litterae anomaliam persequuntur (ܦܐ et ܠܐ, ܥܝܢ et ܠܐ), partim vero dupliciter a regularis verbi norma recedunt. Horum igitur formas quam maxime abhorrentes observes.

a) A verbis ܦܐ et ܠܐ e. g. 25. ܡܘܣܝܢܐ seu ܡܘܣܝܢܐ *noxius*, ܡܨܘܬܐ *contentio*. 27. *Pali.* ܢܘܟܪܝ, ܢܘܟܪܝܐ *alienus*[7]), ܢܘܟܪܝܘܬܐ *peregrinatio*.

b) A verbis ܥܐ et ܠܐ e. g. 4. ܐܝܠܝܬܐ *ululatus*. 5. ܡܐܬܝܐ et fem. ܡܐܬܝܬܐ seu ܡܐܬܝܬܐ *adventus*. 11. ܡܝܠܠܢܐ *ululans*, ܡܝܠܠܬܐ *strix*. 17. ܡܟܢܫܘܬܐ *conventus*. 24. ܡܐܣܝܢܐ *sanans* et abstractum ܡܐܣܝܢܘܬܐ *sanatio*. 25. ܡܝܬܝܢܐ *afferens*, *Ethtaf.* ܡܬܝܬܝܐ *adductus* et abstractum ܡܬܝܬܝܢܘܬܐ *epagoge*.

c) A verbis ܦܝ et ܠܐ habes e. c. 1. ܥܘܩܬܐ *angor*. 5. ܢܒܝܬܐ *germen*. 4. ܬܢܒܝܬܐ id. 16. ܬܘܕܝܬܐ *religio*. 18. ܡܘܠܕܢܐ *promissio*. 25. ܡܘܕܝܢܐ *confessor*, et abstracta ܡܘܕܝܢܘܬܐ *confessio*, ܡܘܕܝܢܘܬܐ seu contracte[8]) ܡܘܕܝܘܬܐ *expulsio*; a Part. etiam originem trahunt feminina ܡܢܒܝܬܐ *germen*, ܡܗܠܟܬܐ *deambulatorium*, ܡܫܡܠܝܬܐ *consummatio* et ܡܘܡܬܐ *iuramentum*, quo in vocabulo 3 rad. periit; denique ܬܘܕܝܬܐ *expulsio* praeform. ܡ non recepit. *Ethtaf.* ܡܬܘܕܝܢܘܬܐ *confessio*.

---

7) *Castellum* in lex. Syr. ܢܘܟܪܝ, ܢܘܟܪܝܐ exhibentem, iam *I. D. Michaelis* (in lex. Castell. p. 552.) recte refutavit.

8) Haec contractio, qua ܢ exstirpatur, creberrima est, vid. supra no. VII, 7., ita e. g. etiam ܓܘܣܐ et ܓܣܐ *caterva*, alia.

d) A verbis ܠܐ" et ܐܠ" observes e. g. 1. fem. ܠܐܘܬܐ *labor* et ܦܐܬܐ *facies* 3 rad. elisa. 3. fem. ܟܐܬܐ *increpatio.* 4. ܒܘܝܐܐ *consolatio.* 6. ܫܘܦܪܐ et ܫܘܦܪܐ *decor.* 9. ܫܦܝܪ, ܫܦܝܪܐ *pulcher*, unde abstractum ܫܦܝܪܘܬܐ *decor.* 10. ܝܐܐ, ܝܐܝܐ et fem. ܝܐܝܬܐ *decorus*, ܠܐܝ, ܠܐܝܐ id. ܠܐܐ *lassus*, cum terminatione ܢ autem ܫܘܒܗܪܢܐ *superbus* et abstractum ܫܘܒܗܪܢܘܬܐ *superbia.* 24. ܡܒܝܐܢܐ *consolator.*

§. 89.

Nomina denominativa.

1) *Nominum denominativorum* appellatione non solum complectimur primitivis originem debentia, sed ea quoque, quae a derivatis proficiscuntur. Horum autem plurima iam §. 87—88. commemorata sunt; in iis autem illustrandis, quae primitivis proferuntur, non longi esse debemus, cum plane eadem derivandi ratione utantur. Itaque non est, quod exemplis accumulandis hanc rem illustremus. Ceterum ordinem formarum supra adhibitum neque hoc in loco relinquendum esse putavimus.

1. ܒܬܘܠܘܬܐ *virginitas*, ܒܪܘܬܐ *filiatio*, ܫܘܪܝܐ *initium.* 2. ܦܫܪܐ *ruminatio.* 3. ܣܥܪܐ *capillus*, ܣܥܪܘܬܐ *pilositas*, ܐܒܗܘܬܐ *paternitas.* 4. ܥܒܝܘܬܐ *crassities*, ܥܬܝܩܘܬܐ *antiquitas*, ܚܬܢܘܬܐ *affinitas* (inter socerum et generum). 5. ܢܘܗܪܐ *lux.* 6. ܒܘܟܪܘܬܐ *ius primogeniturae*, ܕܟܪܘܬܐ *sexus masculinus*, ܓܒܪܘܬܐ *virilitas*, ܡܟܝܪܘܬܐ *desponsatio*, ܛܠܝܘܬܐ *pueritia.* 7. ܝܪܘܩܐ *olus*, ܚܪܕܠܐ ܕܒܪܐ *sinapis sylvestris* et fem. ܓܒܪܬܢܝܬܐ *virago*; hac forma *diminutiva* inprimis utuntur. 8. ܓܒܪܬܐ *virago*, ܓܓܪܬܐ *guttur*, ܢܚܠܐ *torrens.* 9. ܓܙܪܬܐ *insula.* 10. ܥܒܝ ܥܒܝܐ *crassus*, ܒܣܝܡܐ *suavis*, unde ܒܣܝܡܘܬܐ *suavitas*, ܓܘܫܡܢܐ *corporatus.* 11. ܓܢܒܪܐ *fortis*, quo fit ܓܢܒܪܘܬܐ *fortitudo*, ܒܟܘܪܐ *primitius*, ܒܣܡܢܐ *aromata vendens*, ܒܩܪܐ *bubulcus*, ܓܡܠܐ *camelarius*, ܐܘܪܚܐ *viator*, ܡܠܚܐ *nauta*, ܫܐܕܐ *daemon.* 12. ܚܠܝܐ *panis dulciarius.* 13. ܗܕܝܘܛܐ *imperitus*, ܪܟܝܟܐ *mollis*, unde ܪܟܝܟܘܬܐ *mollities.* 14. Haec forma fere ab omnibus nominibus potest fingi, ut ܩܕܡܝܐ *primarius*, ܐܚܝܢܐ *cognatus*, ܐܝܢܐ *qualis*, ܓܘܫܡܢܝܐ *corporeus*, ܣܗܪܘܢܐ *lunula*, ܫܐܕܢܐ *daemoniacus*, ܣܥܪܢܐ *pilosus*, ܕܝܠܢܝܐ *proprius*; abstracta vero inde originem trahunt, terminatione ܘܬܐ apposita, e. g. ܕܝܠܢܝܘܬܐ *proprietas*, ܒܪܢܝܘܬܐ *filiatio*, ܐܚܝܢܘܬܐ *cognatio*, ܓܘܫܡܢܝܘܬܐ *corporatio.* 24. ܡܠܟܢܐ *particeps consiliorum* et abstractum ܡܠܟܢܘܬܐ *communicatio cons.*, ܡܬܒܣܪܢܘܬܐ *incarnatio.* 25. ܩܛܘܐ, ܡܩܛܝܢܐ *cucumerarium.* 27. ܡܕܡܕܡܐ *cruentus.* Singulare est ܕܝܠܢܝܘܬܐ *proprietas.*

2) Forma derivativis peculiaris eaque creberrima est ܝܐ, concreta inprimisque adiectiva efficiens. Peregrinis pariter ac domesticis ea competit, et inservit gentiliitiis quoque et patronymicis fingendis, ut ܐܐܪܝܐ *ἀέριος*, ܒܪܒܪܝܐ *ὁ βάρβαρος*, ܒܘܪܣܝܐ *ὁ βυρσεύς*, ܪܓܠܝܐ *pedes*, ܕܩܢܝܐ *barbatus*, ܩܕܡܝܐ *primitivus*, ܓܘܫܡܢܝܐ *corporeus*, ܛܘܪܝܐ *montanus*, ܡܫܝܚܝܐ

interior, ܓܘܝܐ *intima pars*, ܒܪܝܐ *extraneus*, ܐܝܣܪܝܠܝܐ *Israelita*, ܗܢܕܘܝܐ *Indus*, ܕܪܡܣܘܩܝܐ *Damascenus*. Immo etiam ea nomina, quae terminatione ܢ utuntur, saepe hanc quoque adiiciunt, ut ܕܗܒܢܝܐ *aureus*, ܦܓܪܢܝܐ *corporeus*, ܕܝܠܢܝܐ *proprius*, ܐܣܟܡܢܝܐ *figuralis*. Abstracta vero inde proficiscuntur solito more, ut ܐܝܟܢܝܘܬܐ *qualitas*, ܒܪܒܪܝܘܬܐ *barbaries*, ܕܝܠܢܝܘܬܐ *proprietas*.

3) Ex nominibus, quae ab aliis ducta sunt nominibus, maxime sunt notatu digna *diminutiva*. Diminutionem autem nominum (ܙܥܘܪ ܫܡܗܐ), quae *triplici* modo aut terminatione ܘܢ, aut ܘܣ adhibita, aut inserto ܘ fieri solet, recentiori magis, quam antiquiori Syriasmo arrisisse *Ch. B.* et *I. D. Michaelis*[1]) existimarunt, eamque opinionem exemplo versionum N. T. non male probare voluerunt. Ubi enim Philox. diminutiva ponit, Peschito eam antiquitate antecellenti ordinaria nominis forma satisfacit. Cum vero formarum diminutiva insignientium nulla in cognatis obvia videretur linguis aut certe *unius* tantum fortasse aliqua, sed incerta in Hebraica reperirentur vestigia[2]), non defuerunt, qui *peregrinae* originis eas esse suspicarentur, praecipue *Ch. B. Michaelis*[3]), qui ܘܢ et ܘܣ ad Graecam terminationem *ον* latinamque *us* referri vellet. Exempla sunt ܒܝܒܠܪܝܕܝܘܢ βιβλαρίδιον Apoc. 10, 2., et fem. ܠܒܘܫܘܢܝܬܐ πλοιάριον Marc. 3, 9. (Philox.), ܒܪܘܢܐ *filiolus*, ܐܚܘܢܐ *fraterculus*, ܓܒܪܘܢܐ *vir parvulus*, ܥܠܝܡܘܢܐ et ܛܠܝܘܢܐ *puellus*, ܩܘܪܝܘܢܐ *viculus* et fem. ܐܢܬܬܘܢܝܬܐ *muliercula*, ܒܪܬܘܢܝܬܐ *filiola*, ܚܒܪܬܘܢܝܬܐ *socia parva*, ܟܟܪܘܢܝܬܐ *talentum parvum*, ܡܒܘܥܘܢܝܬܐ *fonticulus*, ܥܝܢܘܢܝܬܐ *ocellus*, ܛܠܝܬܘܢܝܬܐ *puellula*. Neque in simplicibus solum, sed etiam in compositis obvia sunt, ut ܒܪܢܫܘܢܐ *homuncio*, ܡܠܚܫܢܘܢܐ *susurrator parvus*, ܠܐܡܠܬܘܢܐ *parva sententia negativa*. Terminationem ܘܣ habent e. c. ܩܘܪܐܣܝܘܢ κοράσιον, Marc. 5, 41. (Philox.), ܢܘܢܝܘܢ ἰχθύδιον ib. 8, 7., ܓܒܪܘܣܐ *vir parvus*, ܐܡܪܘܣܐ *agnellus*, ܥܠܝܡܘܣܐ *puellus*, ܟܠܒܘܣܐ *catellus*. Potest et signum diminutionis, plerumque iocando, geminari, ut ܐܚܘܢܘܢܐ aut ܐܚܘܢܘܣܐ *fraterculus parvus*, ܓܒܪܘܢܘܢܐ *vir parvulus*, ܒܪܘܢܘܢܐ *filiolus parvulus* et fem. ܐܢܬܬܘܢܘܢܝܬܐ *muliercula parvula*, ܓܢܬܘܢܘܢܝܬܐ *hortulus parvulus*, ܡܠܟܬܘܢܘܢܝܬܐ *reginula parvula*[4]). Tertia, quae ab Amira[5]) laudatur diminutivorum forma, Arabicae similis esse videtur ي inserenti[6]); ergo ܟܢܘܫܝܐ *collectiuncula*[7]). Est autem rarior.

---

1) Lum. Syr. in Pott. Syllog. T. I. p. 235. — Gramm. Syr. p. 150.

2) *Gesenii Lehrgeb. der hebr. Spr.* p. 513.

3) I. D. Michael. Gramm. Syr. p. 151.

4) Amir. in Gramm. Chald. p. 143—145. et *Castellus* in Lex. Syr. haec omnia, nullis tamen scriptorum locis allatis, commemorant.

5) Gramm. Chald. p. 145.

6) *Sacy gramm. Arab.* T. I. p. 220.

7) *Lotsbachius* (*Archiv fuer morgenl. Lit.* T. I. p. 204.) utrum terminatione ܘܢ minor fiat diminutio, quam terminatione ܘܣ diiudicare non ausus est; mihi quidem utraque terminatio eandem vim habere videtur.

§. 90.

Nomina composita.

Habent Syri et nomina ex duobus *composita* (ܡܪܟܒܐ), nec propria solum, sed et *appellativa*, ut ܒܪܢܫܐ (*filius hominis,*) *homo*, ܐܟܠܩܪܨܐ (*comedens carnem,*) *accusator*, ܚܫܒܕܝܐ *oracula*, ܒܥܠܕܒܒܐ *inimicus*, ܒܥܠܕܝܢܐ *adversarius* Luc. 12, 58., ܫܢܐܕܦܝܠܐ *ebur* Apoc. 18, 12., ܣܝܡܝܕܐ ἡ χειροθεσία 1 Tim. 4, 14., ܣܦܝܠܘܢܐ *color caeruleus* Exod. 25, 5., ܡܘܕܝܬܘܬܐ *gratiarum actio* Apoc. 7, 12., ܪܝܫܥܠܠܬܐ *primitiae proventuum* Exod. 23, 19., ܡܩܒܠܛܥܢܐ (*susceptio oneris,*) *diligentia*, ܫܬܐܣܬܐ *fundamentum*. Compositorum abstracta fiunt iam utroque nomine, iam solo posteriore femininam terminationem adsciscente, ut ܪܒ ܒܝܬܘܬܐ *oeconomia*, ܪܒ ܟܘܡܪܘܬܐ seu ܪܝܫ ܟܘܡܪܘܬܐ *summum sacerdotium* (1 Macc. 7, 21.), ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ *inimicitia*. Formae vero compositae seriori potissimum tempore adhibitae sunt, quum Syri Graecam callerent linguam, eiusque composita Syriace reddere studerent. Quamquam enim *Winero* [1]) assensum praebere nequeo Syris vera esse composita abnuenti, tamen linguae indolem existimo neglexisse multorum compositorum fictores, qui graeca vernaculo reddentes suae nimis indulgerent licentiae. Melius stat. constructum prioris nominis cum posterioris stat. abst. aut emphat. (§. 92.) coniunxissent. Non raro Graecis compositis respondent duo vocabula Syriaca iuxta posita, ut ܕܠܐ ܢܡܘܣܘܬܐ ἀνομία, ܣܝܡܬ ܠܚܡܐ πρόθεσις [2]), et termini grammaticorum technici ܚܠܦ ܫܡܐ *pronomen*, ܩܕܡܣܝܡܬ ܫܡܐ *praepositio* [3]).

§. 91.

Numerus nominum.

1) Praeter *Sing.* (ܚܕܢܝܐ) et *Plur.* (ܣܘܓܐܢܐ) Syri habent et *Dualem.* Hic vero terminatione ـܝܢ indicatur, rarissimique est usus, nec nisi in his obvium vocabulis, ܬܪܝܢ, ܬܪܬܝܢ *duo, duae*, ܡܐܬܝܢ *ducenti* et ܡܨܪܝܢ *Aegyptus* [4]). Obsolevit sane hic numerus eique Plur. successit illis quoque in locis, ubi vel nos nudo Plur. pro Dual. aliarum linguarum uti non possemus.

2) *Plur.* nominum *masc.* adsciscit terminationem ـܝܢ, ut ܟܐܢ *iustus*, ܟܐܢܝܢ, ܠܫܢ *lingua*, ܠܫܢܝܢ. Ea vero, quorum 3 rad. ad quiescentes pertinet, eam eiiciunt et terminationem ـܝܢ requirunt, ut ܓܠܝܢ *revelantes* pro ܓܠܝܝܢ seu ܓܠܝܢ a ܓܠܐ.

1) *Ueber die Armuth der hebr. Sprache*, p. 29.

2) Matth. 12, 4 in Cod. Ass. I et II. vid. *Adleri* Verss. Syriac. cet. p. 85.

3) Abrah. Ecchell. Gramm. Syr. p. ܩܫ et ܩܗ.

4) Immo etiam in Nom. propriis, quae apud Hebraeos Duali efferantur numero, Syri Plur. ponunt, ut ܒܝܬ ܢܗܪܝܢ vel ܢܗܪܝܢ ܒܝܬ pro אֲרַם נַהֲרַיִם, ܩܪܝܬܝܢ pro קִרְיָתַיִם, ܩܪܝܬܝܢ pro קִרְיָתַיִם, et Gen. 32, 2 pro מַחֲנָיִם *duplicia castra* Bibl. Polygl. ܡܫܪܝܬܐ, neque verum Dualem ܡܫܪܝܢ aut certe ܡܫܪܝܬܐ exhibent.

Nomina *fem.* generis terminatione ܶܐ adiecta Plur. formant, quae locum terminationis Sing. ܐ obtinet, e. c. ܛܳܒܬܳܐ *bona*, ܛܳܒܳܬܶܐ, ܚܰܝܘܬܳܐ *bestia*, ܚܰܝܘܳܬܶܐ. In iis vero, quorum Sing. in ܘ aut ܝ desinit, ܘ et ܝ vocali, in qua quiescunt, abiecta, ante ܶ moventur, ut ܪܶܒܘܬܳܐ *myrias*, ܪܶܒܘܳܬܶܐ, ܡܳܪܘܬܳܐ *dominium*, ܡܳܪܘܳܬܶܐ, ܕܡܘܬܳܐ *similitudo*, ܕܡܘܳܬܶܐ, ܩܶܪܝܬܳܐ *trabs*, ܩܶܪܝܳܬܶܐ.

Quae in Plur. m. et f. fingendo aliisque declinationis partibus oboriantur vocalium aut mutationes aut abiectiones, docent §. 95—97.

ANNOTATIONES.

1) Non pauca nomina in Plur. alius generis terminationem adsciscunt, quam in Sing. Etenim masculina femininam terminationem in Plur. habentia sunt e. c. ܐܰܪܝܳܐ *leo*, ܐܰܪܝܘܳܬܳܐ, ܐܽܘܪܘܳܐ *stabulum*, ܐܽܘܪܘܳܬܳܐ, ܐܰܬܪܳܐ *locus*, ܐܰܬܪܘܳܬܳܐ, ܐܳܣܝܳܐ *medicus*, ܐܳܣܘܳܬܳܐ, ܡܰܘܬܒܳܐ *solium*, ܡܰܘܬܒܳܢܳܬܳܐ, ܗܰܕܳܡܳܐ *membrum*, ܗܰܕܳܡܳܬܳܐ, ܪܳܥܝܳܐ *pastor*, ܪܳܥܘܳܬܳܐ, alia.

2) Etiam feminina Plur. masculinorum habent, eumque *duplici* modo formant. Sunt enim non modo, quae in Plur. terminationem ܬܳܐ omnino abiiciunt, sed etiam, quae ܬ retinent. Exempla illius generis sunt: ܐܰܡܬܳܐ *cubitus*, ܐܰܡܺܝܢ, ܓܰܢܬܳܐ *hortus*, ܓܰܢܶܐ[6], ܕܶܡܥܬܳܐ *lacryma*, ܕܶܡܥܶܐ, ܣܶܢܬܳܐ *spina*, ܣܶܢܶܐ, ܚܶܛܬܳܐ *frumentum*, ܚܶܛܶܐ, ܟܰܘܬܳܐ *fenestra*, ܟܰܘܶܐ, ܓܽܘܪܢܬܳܐ *pelvis*, ܓܽܘܪܢܶܐ, ܠܶܒܢܬܳܐ *later*, ܠܶܒܢܶܐ, ܦܶܬܩܬܳܐ *scheda*, ܦܶܬܩܶܐ, ܡܰܓܠܬܳܐ *falx*, ܡܰܓܠܶܐ, ܡܰܣܰܪܬܳܐ *cribrum*, ܡܰܣܪܶܐ, ܡܶܠܬܳܐ *verbum*, ܡܶܠܶܐ, ܡܶܢܬܳܐ *pilus*, ܡܶܢܶܐ, ܡܰܨܦܝܬܳܐ *scirpiculum*, ܡܰܨܦܝܶܐ, ܢܩܰܥܬܳܐ *caverna*, ܢܩܳܥܶܐ, ܣܳܐܬܳܐ *Seah*, ܣܳܐܝܢ, ܣܥܳܪܬܳܐ *hordeum*, ܣܥܳܪܶܐ, ܣܦܺܝܢܬܳܐ *navis*, ܣܦܺܝܢܶܐ, ܥܶܢܒܬܳܐ *uva*, ܥܶܢܒܶܐ, ܥܰܪܩܬܳܐ *corrigia*, ܥܰܪܩܶܐ, ܩܠܳܦܬܳܐ *cortex*, ܩܠܳܦܶܐ, ܫܶܓܕܬܳܐ *amygdala*, ܫܶܓܕܶܐ, ܫܳܥܬܳܐ *hora*, ܫܳܥܺܝܢ, ܫܶܬܶܐܣܬܳܐ *fundamentum*, ܫܶܬܶܐܣܶܐ, ܬܺܐܢܬܳܐ *ficus*, ܬܺܐܢܶܐ, alia[6]). Quae autem ܬ terminationis femininae ܬܳܐ in Plur. fingendo retinent, haec potissimum videntur: ܒܶܙܬܳܐ *praeda*, ܒܶܙܬܶܐ, ܓܥܳܬܳܐ *clamor*, [illegible], [illegible] *contactus*, [illegible] *visus*, [illegible] *nocumentum*, [illegible] *scientia*, ܣܢܺܝܘܬܳܐ *foeditas*, ܨܶܦܬܳܐ *cura*, ܩܳܠܬܳܐ *vociferatio*, ܫܽܘܚܬܳܐ *rubigo*. Sequuntur igitur normam masculinorum ܚܶܡܬܳܐ *furor*, ܚܰܟܺܝܡܬܳܐ *sapiens*, ܦܬܳܬܬܳܐ *mica*, ܪܶܘܬܳܐ *spuma*, ܨܶܒܬܳܐ *ornamentum*. Huc refer etiam ܓܒܶܬܳܐ *caseus*, [illegible], ܓܽܘܦܬܳܐ *vitis*, ܓܽܘܦܢܶܐ, ܓܽܘܡܪܬܳܐ *carbo*, ܓܽܘܡܪܶܐ, ܫܽܘܫܶܡܬܳܐ *granum perforatum*, ܫܽܘܫܡܶܐ et ܟܰܟܘܬܳܐ *dens*, ܟܰܟܶܐ[7]).

---

5) Expectaveris fortasse in hac collectione stat. absol. Plur., neque stat. emph. in §. 92 illustratum. Cum autem annotationes non tironi, sed elementis iam imbuto scriptae sint, stat. emph. adhibere maluimus quam absol., qui apud Syros in multis nominibus omnino obsolevit.

6) ܦܶܪܬܳܐ *furfur* a ܦܶܪܬܳܐ et ܫܰܒܬܳܐ *sabbatum* a ܫܰܒܬܳܐ Plur. simili modo fingunt, nempe ܦܶܪܶܐ, ܫܰܒܶܐ. ܫܶܐܠܬܳܐ *quaestio* Tit. 3, 9. ܫܶܐܠܶܐ in Bibl. Polygl. melius alii ܫܶܐܠܳܬܳܐ. ܣܶܕܶܐ *palmes* Io. 15, 5. ܣܶܕܳܬܳܐ fortasse autem scribendum ܣܶܕܶܐ.

7) Amir. gramm. Chald. p. 96.

3) Inveniuntur etiam utramque Plur. formam usurpantia, ut ܐܒܐ *pater*, ܐܒܗ̈ܝܢ et ܐܒܗ̈ܬܐ, ܚܝܠܐ *exercitus*, ܚܝ̈ܠܝܢ et ܚܝܠܘ̈ܬܐ, ܝܘܡܐ *dies*, ܝܘܡ̈ܝܢ et ܝܘܡ̈ܬܐ, ܠܒܐ *cor*, ܠܒ̈ܝܢ et ܠܒܘ̈ܬܐ, ܠܠܝܐ *nox*, ܠܠܝ̈ܢ et ܠܠܘ̈ܬܐ, ܡܪܐ *dominus*, ܡܪ̈ܝܢ et ܡܪܘ̈ܬܐ, ܢܗܪܐ *fluvius*, ܢܗܪ̈ܝܢ et ܢܗܪ̈ܘܬܐ, ܪܘܚܐ *spiritus*, ܪܘ̈ܚܝܢ et ܪܘ̈ܚܬܐ. Huc referri velim ܚܕܝܐ *pectus*, ܚܕ̈ܝܐ et ܚܕܘ̈ܬܐ, ܡܘܕܝܐ *modium*, ܡܘܕ̈ܝܐ et ܡܘܕܘ̈ܬܐ, ܫܡܐ *nomen*, ܫܡ̈ܗܐ et ܫܡ̈ܗܬܐ, ܟܪܝܐ tanquam adiectivum *moestum*, *breve* Plur. fingit ܟܪ̈ܝܐ, tanquam substantivum vero *cumulus* eum format ܟܪܘ̈ܬܐ [8]). Quae res, ubi nominibus *communis* generis contigerit, mira nequit videri, ut ܕܘܥܬܐ *sudor*, ܕܘ̈ܥܐ.

4) Sunt, quae *duplicem* Plur. formam admittunt diverso tamen significatu, ܐܡܬܐ *ancilla*, ܐܡܗ̈ܬܐ, sed ܐܡܬܐ *brachium*, ܐܡ̈ܐ, ܪܒܐ facit ܪ̈ܒܐ et ܪ̈ܘܪܒܐ *magni*, sed ܪ̈ܒܢܐ *praeceptores*, ܒܣܪܐ *caro*, ܒܣܪ̈ܝܢ si refertur ad animalia occisa, si vero ad viva ܒܣܪ̈ܘܬܐ, et ܒܣܪ̈ܐ pertinet ad ܒܣܪܬܐ *uva acris*. Praecipue vero notanda sunt ea, quae ubi *metaphorice* ponuntur, Plur. femininorum, ubi vero ea non utuntur significatione, masc. terminationem postulant. Haec potissimum sunt ܐܕܢܐ *auris*, ܐܝܕܐ *manus*, ܥܝܢܐ *oculus*, ܩܪܢܐ *cornu*; idem de ܐܒܐ *pater* et ܒܝܥܬܐ *ovum* statuunt, ita ut ܐܒ̈ܗܐ *patres naturales*, ܐܒܗ̈ܬܐ *spirituales* et *carnales remotos*, ܒܝ̈ܥܐ *ova*, quae aves pariant, ܒܝ̈ܥܬܐ *res ovis similes*, ܙܒ̈ܢܐ, ܙܒ̈ܢܝܢ masc. *tempus*, sed fem. in utroque numero *vices* [9]) significent [10]).

5) *Compositorum* nominum Plur. *triplici* modo fingitur. Etenim alia soli ultimo nomini terminationem pluralem affigunt, ut ܒܥܠܕܒܒ̈ܐ *hostes*, ܒܝܬ ܩܒܘ̈ܪܐ *sepulcra* (Matth. 27, 52.) ܒܝܬ ܐܘܨܪ̈ܐ *horrea* (Luc. 12, 18); alia priori, ut ܒ̈ܢܝܢܫܐ *homines* et alia denique utrique ut ܩܠ̈ܐ ܣܪ̈ܝܩܬܐ κενοφωνίαι (1 Tim. 6, 20.), ܐܟ̈ܠܝ ܩܪ̈ܨܐ *maledici* (2 Tim. 3, 3. 1 Tim. 3, 11.), ܪ̈ܒܝ ܒ̈ܬܐ *oeconomi*.

6) Nonnulla feminina terminatione ܬܐ utentia in Plur. inter radicem et terminationem

8) *Amir.* Gramm. Chald. p. 82. 89—90. et 92.

9) Tit. 3, 10. Hebr. 9, 25. 26. cfr. Lud. de Dieu grammat. harm. p. 121.

10) *Amir.* gramm. Chald. p. 99—100. Sunt etiam, eodem Amira teste (l. l.), inter grammaticos, qui nonnullis nominibus duplicem Plur., *minorem* et *maiorem*, esse doceant; minorem Plur. appellant eum, qui numerum *decem* non excedit, maiorem autem, qui hunc terminum transilit. Huic autem femininam aut certe peculiarem, illi autem vulgarem masculinorum terminationem assignant. Itaque ܝܘܡܬܐ *dies*, ܝܘܡ̈ܬܐ (dies duo, vel tres usque ad decem), ܐܝܕܐ *manus*, ܐܝ̈ܕܐ, ܚܡܪܐ *asinus*, ܚܡܪ̈ܐ, ܕܪܐ *generatio*, ܕܪ̈ܐ, ܥܩܒܐ *vestigium*, ܥܩܒ̈ܐ, ܟܢܦܐ *ala*, ܟܢ̈ܦܐ, ܨܒܥܐ *digitus*, ܨܒ̈ܥܐ, ܚܝܠܐ *virtus*, ܚܝ̈ܠܐ, ܠܒܐ *cor*, ܠܒ̈ܐ, alia. Maior vero Plur. ex doctorum illorum sententia sonaret: ܝܘܡ̈ܝܢ, ܐܝ̈ܕܝܢ, ܚܡܪ̈ܝܢ, ܕܪ̈ܐ, ܥܩܒ̈ܬܐ, ܟܢܦ̈ܬܐ, ܨܒ̈ܥܬܐ, ܚܝܠܘ̈ܬܐ, ܠܒܘ̈ܬܐ. *Amira* quidem iudicium hac de re non attulit, mihi autem videtur certe dubia. Cfr. etiam *Lud. de Dieu* l. l. p. 120. sq.

aut ـ inserunt, ut ܕܘܟܬܐ *locus*, ܕܘܟܝܬܐ, ܙܥܘܪܬܐ *parva*, ܙܥܘܪܝܬܐ et eadem norma flectenda ܐܡܪܬܐ *agna*, ܕܒܪܬܐ *apis*, ܡܣܪܩܬܐ *strigilis*, ܚܕܪܬܐ *circuitio*, ܚܨܬܐ *dorsum manus*, ܡܚܙܡܬܐ *fasciculus*, ܡܛܫܝܬܐ *latebra*, ܡܚܕܪܬܐ *circuitus*, ܣܘܣܝܬܐ *equa*, ܦܛܪܝܬܐ *fungus*, ܚܨܒܬܐ *testa*, ܩܠܩܠܘܬܐ *alabastrum* (*Amir.* l. l. p. 84. 90 et 92.); aut, m. et f., o ante terminationem Plur. inserunt, e. c. ܐܡܬܐ *gens*, ܐܡܘܬܐ, ܫܘܬܦܐ *socius*, ܫܘܬܦܘܬܐ, ܒܘܗܢܐ *pollex*, ܒܘܗܢܘܬܐ, ܡܢܬܐ *pars*, ܡܢܘܬܐ, ܫܝܓܐ *ablutio*, ܫܝܓܘܬܐ, ܕܒܚܬܐ *sacrificium*, ܕܒܚܘܬܐ, ܫܚܬܐ *axilla*, ܫܚܘܬܐ. Ita etiam masc. ܐܒܐ, ܐܒܗܬܐ, ܫܡܐ et ܫܡܗܐ (vid. Annot. 5.). Similia sunt nomina ܗ in Plur. radici affigentia, ut ܐܡܐ *mater*, ܐܡܗܬܐ, ܐܡܬܐ *ancilla*, ܐܡܗܬܐ, ܚܡܐ *socer*, ܚܡܗܐ, ܫܡܐ *nomen*, ܫܡܗܐ et ܫܡܗܬܐ, ܐܝܕܐ *manus*, ܐܝܕܗܬܐ.

7) Quae in Plur. eorum nominum, ubi ܢ rad. *Nun* ante terminationem femininam excidit, secundum regulam fieri solet litterae eiectae restitutio, ut ܫܢܬܐ *somnus*, ܫܢܝܬܐ, ܓܦܬܐ *vitis*, ܓܦܢܐ, ܠܒܬܐ *later*, ܠܒܢܐ, ea aliis quoque non omnino deest nominibus, e. c. ܐܒܐ *fructus*, ܐܒܢܐ, ܚܙܘܐ *visio*, ܚܙܘܢܐ, ܪܝܚܐ *odor*, ܪܝܚܢܐ. Melius, ut mihi quidem videtur, inter *defectiva* referuntur Plur. ab alia forma repetentia.

8) Nonnulla nomina Plur. non admittunt, ut ܚܛܝܬܐ *peccatum*, ܩܘܫܬܐ *veritas*, ܨܒܥܐ *color*, ܫܥܘܬܐ *cera*, ܫܪܪܐ *veritas*, atque alia Sing. carent, ut ܡܚܫܘܠܐ *fluctus*, ܛܝܡܐ *pretium*, ܚܝܐ *vita*, ܡܝܐ *aqua*, item ܪܚܡܐ *misericordia*, nam in Sing. ܪܚܡܐ *vulvam* significat, alia. Inter ea referunt etiam composita ܒܪ ܚܐܪܐ *liber*, ܪܫ ܟܘܡܪܐ *summus sacerdos*. Quaedam Sing. et Plur. eandem formam tribuunt, ita ut Plur. solis punctis *Ribui* (§. 22, 2) discernatur, e. c. ܐܢܫܐ *homo*, Plur. ܐܢܫ̈ܐ, ܫܡܝܐ *coelum*, Plur. ܫܡܝ̈ܐ. Reperiuntur dein terminatione singularia, quae semper Ribui gestant, quamquam et Sing. et Plur. significatu utuntur, scilicet ܒܩܪ̈ܐ *grex boum*, ܒܥܝܪ̈ܐ *iumenta*[11]), ܦܪܚ̈ܬܐ *volucres*, ܥܢ̈ܐ *grex ovium*, ܪ̈ܚܫܐ *reptilia*, ܪ̈ܟܫܐ *equi*. Peculiare est Sing. fem. ܡܘܡܬܐ *iuramentum*, quod Plur. formam usurpans nunc absque Ribui scribitur, ut Hebr. 6, 16. 17., nunc cum illis punctis, ut Matth. 14, 7. 9. Quin etiam Sing. significatum habet, et singulariter construitur e. c. Iac. 5, 12.

9) *Exoticorum*, praecipue *graecorum* nominum Plur. in universum ac regulariter formam vere Syriacorum sequitur[12]). Cuius autem generis terminatio sit eligenda, nec graeci vocabuli genere nec declinatione definitur; masculina enim terminatio exoticis solet competere, ut ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ στρατιῶται, ܢܘܛܐ ναῦται, ܐܦܝܣܩܘܦܐ ἐπίσκοποι, ܩܠܝܪܝܩܐ κληρικοί,

11) Act. 23, 24 et 1 Cor. 15, 39. ܒܥܝܪܐ legitur, quod *Amira* (Gramm. Chald. p. 95.) reprehendit.

12) Cf. *Lorsbachii* docta huius rei expositio *Ueber die Formation des Plurals in den aus der griechischen Sprache in die Syrische Sprache uebertragenen Nominibus substantivis* in *Pauli* Nov. Repertor. T. III. p. 103–110. cll. *Opit.* p. 82 ss. ed. 2.

ܕܝܦܬܘܟ̈ܐ *δίπτυχα*, ܩܣܘ̈ܣܐ *ξύλα*, ܗܓܡܘܢ̈ܐ *ἡγεμόνες*, ܦܠܓ̈ܐ *φάλαγγες*, ܕܘܓܡ̈ܐ *δόγματα*, ܙܘ̈ܓܐ *ζεύγη*, rarius feminina adhibetur, eaque in nonnullis tantum vocibus in *η*, *α* aut *ον* desinentibus, e. c. ܐܘܦܣܘܢܝ̈ܬܐ, ܠܘܓܟ̈ܝܬܐ, ܐܣܛܕ̈ܘܬܐ, ܡܟܢ̈ܘܬܐ et ܦܠܛ̈ܘܬܐ Plur. vocum *ὀψώνιον*, *λόγχη*, *στάδιον*, *μηχανή*, *πλατεῖα*. Sicubi vero Plur. graecae vocis fingitur, graeca Sing. terminatio evanescere debet, quamquam exempla non omnino desunt huic regulae contraria ac litteram servilem retinentia, ut ܢܘ̈ܣܐ, ܢܡܘ̈ܣܐ, ܩܪ̈ܘܣܐ, ܐܘܢܓܠܝ̈ܘܢܐ, ܟܪܛ̈ܝܣܐ, ܓܢ̈ܣܐ Plur. vocum *ναός*, *νόμος*, *καιρός*, *εὐαγγέλιον*, *χάρτης*, *γένος*. Ea nomina graeca, quae Plur. litterae in Nom. Sing. eiectae restitutione augent, Syriace reddita idem faciunt, e. c. ܐܣܦܘܪ̈ܝܕܐ *σπυρίς*, *σπυρίδες*, ܩܠ̈ܝܕܐ *κλείς*, *κλεῖδες*, ܟܪ̈ܩܝܕܐ *κερκίς*, *κερκίδες*, ܐܢܕܪܝ̈ܐܢܛܐ *ἀνδριάς*, *ἀνδριάντες* [13]).

10) Saepe Syri non solum Nomina propria et appellativa ipsa, sed etiam Plur. formam a Graecis mutuant, inprimis Nom. et Acc., ita ut hic vel ille casus pro ceteris poni queat. Etenim

a) in nominibus 1 declin. graecae, quae fingunt Nom. Plur. *αι* et Acc. *ας*, prior quidem terminatio Syrorum, Itacismum amplectentium (§. 12, 3. Annot. 6.), consensu cum Graecis gaudet, posterior vero Syriace ܐܣ, ܐܘܣ, ܣ et ܘܣ redditur, ut ܐܪܟܝܣ et ܐܪܟܘܣ *ἀρχάς* Eph. 3, 10. Col. 1, 16. Ephraem. Opp. Syr. T. I. p. 270. A. [14]) ܐܢܢܩܝܣ, ܐܢܢܩܘܣ *ἀνάγκας* 2 Cor. 6, 4. ܐܬܝܢܣ, ܐܬܢܘܣ *Ἀθήνας* Act. 17, 16. 1 Thess. 5, 28 subscript., ܒܠܝܣܛܘܣ *βαλλίστας* 1 Macc. 6, 51., ܕܝܐܬܝܩܝܣ, ܕܝܐܬܝܩܐܣ, ܕܝܐܬܝܩܘܣ *διαθήκας* Gal. 4, 24. Ephraem. T. I. p. 231. A. 347. C. ܕܩܐܣ *Δάκας* *Barhebr.* Chron. Syr. p. 60, 1. ܐܘܦܝܛܘܣ *Ὀφίτας* Assem. Bibl. Or. T. III. P. I. p. 63. ܩܢܟܪܐܘܣ *Κεγχρεάς* Act. 18, 18. Rom. 16, 1. ܩܘܠܣܘܣ *Κολασσάς* Col. 1, 2., alia [15]).

b) Nomina ad 2 decl. graecam pertinentia Plur. Nom. *οι* et Acc. *ους*, Syriace ܘ et ܘܣ aut ܘܣ formant; itaque ܐܪܝܢܘ *Ἀρειανοί* Michael. chrest. p. 55, 12., ܐܪܬܕܘܟܣܘ *ὀρθόδοξοι*, ib. p. 15, 3., ܐܪܛܝܩܘ seu ܗܪܛܝܩܘ *αἱρετικοί* ib. p. 15, 9., ܐܦܛܪܘܦܘ *ἐπιτρόπιοι*

13) Quid? quod Syri iam in Sing. graecorum vocabulorum litteram a Graecis in huius numeri Nom. eiectam restituunt, ut ܩܠܝܕܐ *κλείς*.

14) Singularem formam ܐܘܣ et ܘܣ (§. 12, 1. Annot. 1.) *Lorsbachius* l. l. in nonnullis exemplis ita mutavit, ut litterae o contra vulgarem editionum lectionem *lineolam*, ut videtur, *occultantem* (§. 20.) subiiceret; nos eum sequentes, in omnibus hisce vocibus scribendis eandem nobis proposuimus normam.

15) Inveniuntur nonnulla huius declinationis masculina, quae Plur. terminatione ܘ, quae Graecae *οι* respondet, fingunt, e. c. ܛܘܦܪܟܘ *τοπάρχαι*, 3 Esr. 3, 2, 14. ܡܝܛܪܦܘܠܝܛܘ *μητροπολῖται*, Assem. l. c. p. 53, 10. b. ܦܛܪܝܪܟܘ *πατριάρχαι* ib. p. 343. 27. ܦܘܝܛܘ *ποιηταί* ib. p. 326, 27. b. ܦܣܠܛܘ *ψάλται* ib. T. III. P. II. p. 888. *Lorsbachius* hanc formam e 2 decl. graec. repetitam esse optime censuit.

Assem. l. l. T. I. p. 469. ܒܘܩܠܠܪܝܘ Βουκελλάριοι Barhebr. p. 97, 3. ܟܘܡܘ χυμοί ib. 34, 1., ܠܛܝܢܘ Λατῖνοι Ephr. T. I. p. 192, C., ܢܣܛܘܪܝܢܘ Νεστοριανοί Assem. T. II. p. 15, 16., ܣܘܢܗܕܘ σύνοδοι ib. T. I. p. 503. not. 1., ܩܠܝܪܝܩܘ κληρικοί ib T. II. p. 12, b. Etiam in Peschito, quamquam raro, haec forma obvia est, ut ܠܒܪܛܝܢܘ Λιβερτῖνοι Act. 6, 9. ܐܣܛܘܝܩܘ Στωϊκοί 17, 18.; apud *Ephraemum* saepe invenitur, vid. e. c. eius dictum apud Assemanium (Bibl. Or. T. I. p. 145.). At Acc. formam receperunt ܩܠܝܪܝܩܘܣ κληρικούς Assem. l. l. II, 59, 12. b. not.; ܦܝܠܝܦܘܣ Φιλίππους Act. 16, 12. ܦܘܛܝܠܘܣ Ποτιόλους Act. 28, 13.; ܛܘܢܘܣ τόνους Ass. l. l. p. 308, 22. ܣܘܢܗܕܘܣ συνόδους ib. p. 248, 21. b. Neutra vero ad hanc declin. pertinentia Plur. aut in ܐ desinentem habent, ut ܡܛܠܠܐ μέταλλα 1 Macc. 8, 3. ܙܘܕܝܐ ζώδια 2 Reg. 23, 7. (Hexapl.), ܐܘܢܓܠܝܐ εὐαγγέλια Assem. ib. p. 159, 37. b. ܣܝܓܠܝܐ σιγίλλια ib. p. 184. ܩܦܠܐ κεφάλαια ib. T. III. P. I. p. 45. aut in ܘܢ, pariter ac Gen. Graecorum e. c. ܐܪܟܝܘܢ ἀρχείων Michael. Chrest. p. 52, 3, ܩܣܛܪܘܢ καστρῶν Barhebr. Chron. p. 34, 1.

c) Nomina 3 decl. graecae m. et f. Syriace Plur. aut ܣ, ܐܣ, ܘܣ [16]) formant, ut ܦܠܩܣ, ܦܠܩܐܣ πλάκας Ass. T. III. P. I. p. 405, 16. b. Barhebr. Chron. p. 84, 5., ܩܣܪܣ Καίσαρας Assem. T. I. p. 395. not. 4., ܗܠܝܢܣ Ἕλληνας ib. T. II. p. 177. ܟܘܢܝܩܣ χοίνικας Apoc. 6, 6. ܣܝܪܝܢܣ σειρῆνας Jer. 50, 39. [17]), aut ܝܣ, ut ܐܐܪܝܣ ἀέρες [18]). Huc pertinere videntur multa nomina populorum, e. c. ܐܠܡܢܝܣ Mich. Chrest. p. 17, 5. ܒܪܒܪܝܣ Ass. T. II. p. 139. ܐܦܪܝܣ Barhebr. p. 95, 7. Nomina autem in ις desinentia Plur. non solum ܝܣ i. e. εις fingunt, ut ܗܪܣܝܣ αἱρέσεις 2 Petr. 2, 1. ܒܣܝܣ βάσεις 2 Reg. 16, 17. (Hexapl.), ܟܪܝܣܝܣ χρήσεις Assem. T. II. p. 82. ܠܟܣܝܣ λέξεις ib. T. III. P. I. p. 307., sed etiam ܝܐܣ i. e. ιας, e. c. ܐܩܠܝܦܣܝܐܣ, ܐܩܠܝܦܣܝܐܣ, ܐܩܠܝܦܣܝܐܣ et ܐܩܠܝܦܣܝܐܣ ἐκλείψιας vid. Castell. *Neutrius* denique generis nomina Plur. in ατα terminantia Syriace eundem ܛܐ seu ܡܛܐ formant, ut ܗܘܦܘܡܢܡܛܐ ὑπομνήματα Assem. T. III. P. II. p. 884. ܕܘܓܡܛܐ et ܕܘܓܡܐܛܐ δόγματα ib. T. I. p. 166., ܦܪܝܙܘܡܛܐ περιζώματα Ephraem. T. I. p. 140. A. ܡܝܟܢܡܛܐ μηχανήματα Barhebr. p. 87, 13., ܦܠܓܡܛܐ φλέγματα Castell. col. 3003. Excipias vero ܛܠܣܡܛܐ τελέσματα Barhebr. p. 56, 5.

---

16) Vid. p. 256. not. 14.

17) Excipias ܩܣܪ Καίσαρες Barhebr. Chr. p. 62, 1. et ܐܘܛܘܩܪܛܘܪ αὐτοκράτορες ib. p. 111, 18.

18) *Castellus* quidem ܐܐܪܝܣ scribit (Lex. Heptagl. col. 66.), quod iam *Lorsbachio* (l. l. p. 108.) parum placuit.

Ceterum quisque Syriacam et Graecam Plur. terminationem ex arbitrio adhibere potuit; qua re factum est, ut idem scriptor nunc hac nunc illa uteretur forma. Si vero in vocibus Syria oriundis graecam nonnunquam invenimus adhibitam, ut ܓܢ̈ܐܣ *horti* Barhebr. p. 118, 11., ܩܘܪ̈ܝܣ seu ܩܘܪ̈ܝܐܣ *pagi* ib. 585, 3., hoc Graecomaniae tribuendum.

§. 92.

Status nominum.

Statui absoluto et constructo Syri cum Chaldaeis tertium addunt, *emphaticum*; qui ab ἐμφαίνω *monstro* nomen traxit, eodemque iure posset dici *demonstrativus*. Ubi enim aliae linguae articulum, quo Syri non utuntur, solent adhibere, ibi Aramaei hunc statum usurpant. Syriaca vero lingua ab eius primitivo multum aberravit significatu, statumque emphaticum saepe, praecipue in masculinis, pro absoluto et indefinite ponit. Utriusque generis et numeri forma emphatica aliter se habet.

1) In Sing. enim m. in fine status absoluti ܐ assumitur, idque vel sine ulla vocalium mutatione, ut ܛܒ, ܛܒܐ *bonus*, vel cum aliqua, ut ܙܒܢ, ܙܒܢܐ *tempus*, ܣܦܪ, ܣܦܪܐ *liber;* in Plur. vero pro ܝܢ status absoluti ܐ̈ fini vocis adiicitur, ut ܙܒܢ̈ܐ, ܣܦܪ̈ܐ. Nomina vero ܠܐ quiescentis aut ܝ diphthongescentis ultimam litteram mobilem reddunt, et ܐ quoque cum ܝ commutant; e. c. ܓܒܐ, ܓܒܝܐ *electus*, ܟܘܪܣܐ, ܟܘܪܣܝܐ *thronus*, in Plur. vero nomina m. utriusque formae pro ܝܢ stat. absoluti voci in fine ܝ̈ܐ addunt, ut ܓܒܝ̈ܐ, ܡܫܬܝ̈ܐ *potus* [1]).

2) In nominibus fem. generis haecce stat. emph. formandi regula pollet. Sing. terminationibus absolutis ܘ et ܝ syllabam ܬܐ affigit, terminationem vero ܐ cum ܬܐ commutat, qua re non raro vocalium oboriuntur transpositiones, abiectiones et permutationes, ut ܪܒܘ, ܪܒܘܬܐ *myrias*, ܒܪܝ, ܒܪܝܬܐ *res creata*. ܐܪܡܠܐ, ܐܪܡܠܬܐ *vidua*. In Plur. forma ܢ stat. absol. in ܬܐ transit, ut ܐܪܡܠܢ, ܐܪܡܠ̈ܬܐ [2]).

---

1) Syri ipsi prorsus aliter de hac derivandi ratione statuerunt, nam quae nobis est forma *emphatica*, iis simplex, communis et genuina videtur, et quam nos absolutam vocamus, illi *contractam* volunt. Unde iam *Barhebraeus* (Gramm. metr. Cod. Gott. p. 35—40) de nominum *contractione* (ܟܪ̈ܝܘܬܐ) agit, reliquis Syrorum grammaticis, quin etiam *Masio* (Polygl. Antverp. T. VI. p. 45.) assentientibus. Falsam vero esse hanc eorum sententiam, *Lud. de Dieu* (Gramm. harmon. p. 112 ss.) bene exposuit. Etenim hanc formam, quae emphatica audit, non simplicem et primitivam esse, demonstrat eius significatio et usus. Quare sicubi nomina alia determinatione utuntur (aut nomina propria aut suffixis iuncta, aut genitivum cum sequenti constituentia) status emphaticus regulariter adhiberi nequit, pariter atque in Hebraica lingua articulum habere non debent. Nomen autem formae *emphaticae* iam antiquissimis nostris grammaticis placuit.

2) Singulares et rariores Plur. formae, quas §. 91. commemoravimus, non absol. solum, sed etiam *emphat.* stat. attingunt.

3) Stat. *const.* apud Syros parum a stat. *absol.* discrepat; cum enim hic propter linguae Syriacae naturam brevitati ita faveat, ut nova vocalium mutatio nequeat fieri, ille non discernitur, nisi terminatione, syllaba formatrice aut suffixo in fine auctus. Quare in Sing. m. omnino uterque alteri conspirat; in Plur. vero ܝܢ in forma absoluta in ܝ, et ܝܢ in ܝ transeunt, e. c. ܒܢܝܢ, ܒܢܝ *filii*, ܚܙܘܝܢ, ܚܙܘܝ *aspectus*. In Sing. feminina in ܘ et ܝ terminantia stat. constr. ܬ in fine addunt, ut ܣܗܕܘ, ܣܗܕܘܬ *testimonium;* quae vero in ܐ desinunt, hanc terminationem cum ܬ commutant, ut ܛܠܝܬܐ, ܛܠܝܬ *puella*. Plur. denique fem. ܬ postulat pro ܢ stat. absoluti, ut ܛܠܝܢ; ܛܠܝܬ.

§. 93.

Nomina cum suffixis coniuncta.

Suffixorum coniunctio cum nominibus (ܫܡܗܐ) in universum his nititur regulis.

1) In Sing. m. nomen suffixis augendum in vocalibus suo in loco retinendis, transponendis, mutandis, abiiciendis status emphatici normam sequitur, ita ut locum terminationis ܐ suffixa obtineant, e. c. ܙܒܢܐ *tempus*, ܙܒܢܝ, ܙܒܢܗ [1]). Quae res et femm. evenit; etenim in his quoque loco ܐ syllabae ܬܐ suffixa adduntur e. c. ܒܬܘܠܬܐ *virgo*, ܒܬܘܠܬܝ, ܒܬܘܠܬܗ. Exceperis tamen formas cum suffixis 1 Sing., 2 et 3 pers. Plur., quae vulgari stat. constructo adiunguntur, ut ܒܢܬܐ *socia*, ܒܢܬܗ secundum ܒܢܬܐ, at ܒܢܬܗܘܢ secundum stat. constr. ܒܢܬ. In Plur. vero utriusque generis suffixa cum stat. constr. copules, ut ܡܠܟܐ *reges*, ܡܠܟܝ, ܡܠܟܝܗܘܢ, ܡܕܒܪܘܬܐ *throni*, ܡܕܒܪܘܬܝ, ܡܕܒܪܘܬܗ.

2) Nomina fem. generis in Sing. et Plur. vulgares suffixorum formas recipiunt; cum nominum vero masculinorum suffixis pluralibus Jud in fine Plur. coalescit, unde formae nonnihil mutatae oriuntur (§. 42, 2.). Quam rem ut facilius possis perspicere, duplex paradigma et nominis masc. et fem., eiusque ab omni vocalium mutatione abhorrentis, exhibere lubet.

---

1) Si nomini vero ipsi in stat. emph. nulla vocalis est, ut ܒܪܐ *filius*, ܫܡܐ *nomen*, ܕܡܐ *sanguis*, cum suff. 1. Sing. ac 2 et 3 Plur. primitiva vocis forma recipitur, ut ܒܪܝ, ܫܡܗܘܢ, ܫܡܟܘܢ, ܕܡܝ. Sicubi ante suff. tres, in fem. vero ut plurimum post *o* et *u* duae consonantes vocali destituuntur, his pronunciandis assumitur ̇, ut ܡܘܒܠܐ *onus*, ܡܘܒܠܟܘܢ, ܡܩܕܫܐ *sanctuarium*, ܡܩܕܫܗܘܢ, ܡܐܟܘܠܬܐ *cibus*, ܡܐܟܘܠܬܟܘܢ, ܫܥܬܐ *hora*, ܫܥܬܗܘܢ. Inveniuntur autem etiam exempla hanc vocalem pronunciationi faciliori destinatam negligentia, e. g. ܛܒܬܝ *bonum meum* Ps. 16, 2., ܡܝܬܬܝ *mortua mea* Gen. 23, 4. ܡܐܟܘܠܬܝ Jo. 4, 34.

1) *Nominis Sing.*

Sing.

		Masc.		Fem.	
1 comm.		ܩܕܝܫܝ	sanctus meus.	ܒܬܘܠܬܝ	virgo mea.
2.	m.	ܩܕܝܫܟ	sanctus tuus.	ܒܬܘܠܬܟ	virgo tua.
	f.	ܩܕܝܫܟܝ		ܒܬܘܠܬܟܝ	
3.	m.	ܩܕܝܫܗ	sanctus eius.	ܒܬܘܠܬܗ	virgo eius.
	f.	ܩܕܝܫܗ		ܒܬܘܠܬܗ	

Plur.

		Masc.		Fem.	
1. comm.		ܩܕܝܫܢ	sanctus noster.	ܒܬܘܠܬܢ	virgo nostra.
2.	m.	ܩܕܝܫܟܘܢ	sanctus vester.	ܒܬܘܠܬܟܘܢ	virgo vestra.
	f.	ܩܕܝܫܟܝܢ		ܒܬܘܠܬܟܝܢ	
3.	m.	ܩܕܝܫܗܘܢ	sanctus eorum.	ܒܬܘܠܬܗܘܢ	virgo eorum.
	f.	ܩܕܝܫܗܝܢ	sanctus earum.	ܒܬܘܠܬܗܝܢ	virgo earum.

2) *Nominis Plur.*

Sing.

		Masc.		Fem.	
1. comm.		ܩܕܝ̈ܫܝ	sancti mei.	ܒܬܘ̈ܠܬܝ	virgines meae.
2.	m.	ܩܕܝ̈ܫܝܟ	sancti tui.	ܒܬܘ̈ܠܬܟ	virgines tuae.
	f.	ܩܕܝ̈ܫܝܟܝ		ܒܬܘ̈ܠܬܟܝ	
3.	m.	ܩܕܝ̈ܫܘܗܝ	sancti eius.	ܒܬܘ̈ܠܬܗ	virgines eius.
	f.	ܩܕܝ̈ܫܝܗ		ܒܬܘ̈ܠܬܗ	

Plur.

		Masc.		Fem.	
1. comm.		ܩܕܝ̈ܫܝܢ	sancti nostri.	ܒܬܘ̈ܠܬܢ	virgines nostrae.
2.	m.	ܩܕܝ̈ܫܝܟܘܢ	sancti vestri.	ܒܬܘ̈ܠܬܟܘܢ	virgines vestrae.
	f.	ܩܕܝ̈ܫܝܟܝܢ		ܒܬܘ̈ܠܬܟܝܢ	
3.	m.	ܩܕܝ̈ܫܝܗܘܢ	sancti eorum.	ܒܬܘ̈ܠܬܗܘܢ	virgines eorum.
	f.	ܩܕܝ̈ܫܝܗܝܢ	sancti earum.	ܒܬܘ̈ܠܬܗܝܢ	virgines earum.

Declinatio nominum masculinorum.

	I.	II.				III.	IV.		
		a.	b.	c.	d.		a.	b.	
g. absol.	ܒܝܫ (*malus*)	ܒܪ (*filius*)	ܫܡ (*nomen*)	ܥܠܡ (*saeculum*)	ܣܗܕ (*testis*)	ܝܡ (*mare*)	ܡܫܬܝ (*potus*)	ܡܚܙܐ (*adspectus*)	ܟܘܪܣܐ (*solium*)
constr.	ܒܝܫ	ܒܪ	ܫܡ	ܥܠܡ	ܣܗܕ	ܝܡ	ܡܫܬܝ	ܡܚܙܐ	ܟܘܪܣܐ
emphat.	ܒܝܫܐ	ܒܪܐ	ܫܡܐ	ܥܠܡܐ	ܣܗܕܐ	ܝܡܐ	ܡܫܬܝܐ	ܡܚܙܝܐ	ܟܘܪܣܝܐ
cum suff.	ܒܝܫܗ	ܒܪܗ	ܫܡܗ	ܥܠܡܗ	ܣܗܕܗ	ܝܡܗ	ܡܫܬܝܗ	ܡܚܙܝܗ	ܟܘܪܣܝܗ
— —	ܒܝܫܗܘܢ	ܒܪܗܘܢ	ܫܡܗܘܢ	ܥܠܡܗܘܢ	ܣܗܕܗܘܢ	ܝܡܗܘܢ	ܡܫܬܝܗܘܢ	ܡܚܙܝܗܘܢ	ܟܘܪܣܝܗܘܢ
r. absol.	ܒܝܫܝܢ	ܒܢܝܢ	ܫܡܗܢ	ܥܠܡܝܢ	ܣܗܕܝܢ	ܝܡܡܝܢ	ܡܫܬܝܢ	ܡܚܙܝܢ	ܟܘܪܣܘܢ
constr.	ܒܝܫܝ	ܒܢܝ	ܫܡܗܝ	ܥܠܡܝ	ܣܗܕܝ	ܝܡܡܝ	ܡܫܬܝ	ܡܚܙܝ	ܟܘܪܣܘܬ
emph.	ܒܝܫܐ	ܒܢܐ	ܫܡܗܐ	ܥܠܡܐ	ܣܗܕܐ	ܝܡܡܐ	ܡܫܬܝܐ	ܡܚܙܝܐ	ܟܘܪܣܘܬܐ
cum suff.	ܒܝܫܝܗܘܢ	ܒܢܝܗܘܢ	ܫܡܗܝܗܘܢ	ܥܠܡܝܗܘܢ	ܣܗܕܝܗܘܢ	ܝܡܡܝܗܘܢ	ܡܫܬܝܗܘܢ	ܡܚܙܝܗܘܢ	ܟܘܪܣܘܬܗܘܢ

Declinatio nominum m. Segolatis Hebraicis respondentium.

	1.			2.		3.	4.		5.	
	a.	b.		a.	b.		a.	b.	a.	b.
g. absol.	ܙܒܢ (*tempus*)	ܡܠܟ (*rex*)	ܛܠܐ (*puer*)	ܪܓܠ (*pes*)	ܣܦܪ (*liber*)	ܩܘܕܫ (*sanctitas*)	ܥܝܢ (*oculus*)	ܝܘܡ (*dies*)	ܫܠܝ (*tranquillitas*)	ܫܒܐ (*captivus*)
constr.	ܙܒܢ	ܡܠܟ	ܛܠܐ	ܪܓܠ	ܣܦܪ	ܩܘܕܫ	ܥܝܢ	ܝܘܡ	ܫܠܝ	ܫܒܐ
emphat.	ܙܒܢܐ	ܡܠܟܐ	ܛܠܝܐ	ܪܓܠܐ	ܣܦܪܐ	ܩܘܕܫܐ	ܥܝܢܐ	ܝܘܡܐ	ܫܠܝܐ	ܫܒܝܐ
cum suff.	ܙܒܢܗ	ܡܠܟܗ	ܛܠܝܗ	ܪܓܠܗ	ܣܦܪܗ	ܩܘܕܫܗ	ܥܝܢܗ	ܝܘܡܗ	ܫܠܝܗ	ܫܒܝܗ
— —	ܙܒܢܗܘܢ	ܡܠܟܗܘܢ	ܛܠܝܗܘܢ	ܪܓܠܗܘܢ	ܣܦܪܗܘܢ	ܩܘܕܫܗܘܢ	ܥܝܢܗܘܢ	ܝܘܡܗܘܢ	ܫܠܝܗܘܢ	ܫܒܝܗܘܢ
r. absol.	ܙܒܢܝܢ	ܡܠܟܝܢ	ܛܠܝܢ	ܪܓܠܝܢ	ܣܦܪܝܢ	ܩܘܕܫܝܢ	ܥܝܢܝܢ	ܝܘܡܝܢ	ܫܠܝܢ	ܫܒܝܢ
constr.	ܙܒܢܝ	ܡܠܟܝ	ܛܠܝ	ܪܓܠܝ	ܣܦܪܝ	ܩܘܕܫܝ	ܥܝܢܝ	ܝܘܡܝ	ܫܠܝ	ܫܒܝ
emph.	ܙܒܢܐ	ܡܠܟܐ	ܛܠܝܐ	ܪܓܠܐ	ܣܦܪܐ	ܩܘܕܫܐ	ܥܝܢܐ	ܝܘܡܐ	ܫܠܝܐ	ܫܒܝܐ
cum suff.	ܙܒܢܝܗܘܢ	ܡܠܟܝܗܘܢ	ܛܠܝܗܘܢ	ܪܓܠܝܗܘܢ	ܣܦܪܝܗܘܢ	ܩܘܕܫܝܗܘܢ	ܥܝܢܝܗܘܢ	ܝܘܡܝܗܘܢ	ܫܠܝܗܘܢ	ܫܒܝܗܘܢ

§. 94.

Nominum declinatio in universum spectata.

Praecipuae *declinationis* difficultates in vocalium mutationibus versantur; quarum plures regulis §. 34—37 propositis definiuntur, nonnullae vero aliquid singularitatis habent. In tabulis adornandis non solum masculina et feminina separavi, sed etiam duplicem masculinorum classem constituere placuit, et *segolatis* Hebraicis respondentium et reliquorum. Quam quidem distinctionem nullo modo arbitrariam dixeris; nam omnia nomina, quae *segolatis* Hebraicis conspirant, peculiari vocalium mutatione gaudent ab reliquis masculinis non recepta. Praeter varios nominis status eius coniunctio cum suffixis commemoratur; cum vero suffixa 1 Sing., 2 et 3 m. et f. Plur., ad nomen singularis numeri accedentia saepe aliam vocalium positionem postulent, ac cetera suffixa; in Sing. duplex nominum, suffixis auctorum, exhibetur forma, in Plur. vero, ubi tale discrimen non reperitur, una videbatur satisfacere. Ad paradigma nominum masculinorum etiam ea feminina et communia formantur, quae feminina carent terminatione; at in Plur. tanquam fem. et communia flectuntur. Cum vero non sufficiant tabulae declinationum, earum expositionem fusiorem §. 95. invenies. *Motione* vero nominis (§. 96.) illustrata eadem ratione femininorum declinationem et tabula et annotationibus necessariis (§. 97.) adumbrabimus.

§. 95.

Nominum masculinorum declinatio.

Quamquam quae p. 261. in paradigmate exhibentur, non ex arbitrio, sed secundum certam eamque fixam legem disposita esse, quisque primo obtutu videbit, tamen illam legem distincte proponamus et illustremus necesse est. Qua in re perspicuitatis gratia singulas paradigmatis partes, latinis numeris distinctas, seorsim percensere volumus. Hoc enim modo, ad quamnam normam quodvis nomen sit flectendum, facilius et melius potest definiri. Si vero alicubi quaedam remanet ambiguitas aut exemplum a norma abhorrens, id noli cuidam regularum incertitudini tribuere, sed exceptionibus adnumeres, a quibus nulla fere libera esse solet regula.

I. Hoc paradigmate complectimur ea nomina m., quae nullam admittunt vocalium mutationem. Hanc autem nominis indolem, cum vocales Syrorum, praeter *Pethocho* et *Sekofo*, ancipites sint, saepe difficillimum est indagare (§. 15, 1. 2.). Quamquam enim vocalis homogenea quiescibili excipitur, tamen apud Syros pura esse potest (§. 35, 1.); Sekoto autem ab omni mutatione abhorrere solet. Itaque ad hanc normam referas e. c. etiam ܡܢܬܐ *portio*, ܚܐܪܐ *liber*, ܬܘܬܒܐ *incola*. Mutationes, quae ultimam praecipue syllabam afficiunt, penultimam non facile attingunt, si vocali aut diphthongo finitur; in ultima vero praeter *o*, saepe etiam *u* impura putatur vocalis, ut ܥܡܘܪܐ *incola*. Ut vero possis quodam fundamento niti in nominibus, quibus nulla vocalium accidit mutatio, nominum formas huc pertinentes secundum numerum §. 87 adhibitum commemorabo. Scilicet no. 2. 3. 4. 7. 10. 11. 12. 13. 15. 16. 18. 21. 23. 24. 26 omnino huic normae addicta sunt, neque inter reliquas formas desunt, quae eam sequantur. Exempla, cum §. 87. sat satis-

que obvia sint, hoc in loco praetermitti posse putavi. E vocibus monosyllabis Hebraicorum segolatorum similibus plures ad parad. I. facile posses referre, ut ܥܝܢ *oculus*, ܝܘܡ *dies*, ܒܝܬ *domus*, quod iam Hebraicae linguae analogia damnatur. Praecipue multa nomina syllaba ܐ in fine aucta huc pertinent [1]). Non immerito inter huius parad. nomina possent numerari ea, quae statu absol. carent, ut ܐܝܠܐ *cervus*, ܐܘܪܝܐ *praesepe*, ܐܪܝܐ *leo*, ܓܘܪܝܐ *catulus*, ܙܘܥܩܐ *flatus*, ܚܙܘܐ *visio*, ܚܘܝܐ *serpens*, ܚܒܪܐ *socius*, ܡܘܬܐ *mors*, ܣܬܘܐ *hyems*, ܓܠܕܐ *uterculus*, ܨܘܪܐ *collum*, ܗܘܦܟܐ *conversatio*, ܡܘܬܒܐ *statio*, ܩܝܛܐ *aestas*, ܪܘܡܐ *excelsitas*, ܚܘܡܐ *aestus*, ܬܘܪܐ *taurus*; nam quae eorum statui emph. forma data est, ea in reliquis declinationis partibus immutata manet.

II. Hanc normam sequuntur et monosyllaba vocali pura utentia et ea plurium syllabarum nomina, quorum ultima vocalis sola mutationem admittit. Exhibuimus primum monosyllaba aut vocali *a* aut *e* pronunciata, exempla vero hac vocali expressa crebriora sunt, ut ܕܡ *sanguis*, ܦܢ *modus*, ܚܡ *socer* [2]); deinde nomina duarum syllabarum, eaque duplicis formae; aut *a* aut *e* purae, in fine motae e. c. ܐܡܪ *agnus*, ܐܣܛܠܐ *stola*, ܐܘܪܚ *via*, ܡܕܒܚ *altare*, ܡܥܡܪ *habitatio*, ܡܦܩܢ *exitus*, ܡܒܪܟ *benedictus*, ܡܚܪܡ *excommunicatus*, ܡܫܚܠܦ *diversus*, ܟܘܡܪ *sacerdos*, ܝܠܘܦ *discens*, ܪܚܡ *amator*. Itaque e derivatis verborum huc inprimis pertinent no. 5. 8. 9. et Partt. *Pael*, *Ethpaal*, *Afel*, *Ethtafal*, *Schafel* et *Eschtafal*. Quae in paradigmate proposita sunt ܒܪ *filius* et ܫܡ *nomen*, singularitatis aliquid habent; namque hoc in Plur. fine ܗ assumit (§. 91. Annot. 6.), illud autem defectivorum more Plur. ܒܢܝܢ ab alia radice mutuat [3]).

III. Hoc typo illustrantur ea, quae in cognatis linguis geminatione ultimae litterae gaudent; apud Syros littera ultima in Plur. quidem bis scribitur, sed propter occultationem necessariam (§. 27, 3), simpliciter pronunciatur. Praeter primitiva nonnulla, ut ܥܡ *populus*, derivata quoque verborum ܥܠ, praecipue no. 1. ita flectuntur. In pluribus vero eorum 3 radic. geminatio in Plur. omittitur, ut in ܚܫܐ *passio*.

IV. Haec est norma nominum a verbis 3 quiesc. derivatorum et primitivorum iis

1) Nonnulla quidem vocalis mutationem fugiunt, sed litteram quiescibilem, qua in stat. absol. utuntur, in stat. emph. amittunt, ut ܙܕܝܩ, ܙܕܝܩܐ *iustus*, ܐܚܪܢ, ܐܚܪܢܐ *alius*.

2) Quaedam huius formae vocalem in stat. emph. non amittunt, ut ܝܠܕ, ܝܠܕܐ, ܦܡ, ܦܡܐ *con-dens*.

3) Plura monosyllaba ad hoc parad. pertinentia, stat. emph. Plur. non ܐ̈, sed ܝܐ formant, ut ܒܢܝܐ *filii*, ܡܢܝܢܐ *pecunia*, ܐܦܝܐ *modi*, ܬܕܐ *uber*, ܬܕܝܐ, ܬܕܝܢ. *Buxtorfius* quidem (Gramm. Chald. et Syriac. p. 27.) ܒܢܝܢ quoque format, sed falso. Nam haec forma neque Rom. 9, 26, ad quem locum provocat, neque in aliis vocibus invenitur; si vero ib. v. 24. ܥܡܐ et Eph. 2, 11 ܥܡܡܐ legit, hoc contra omnem fecit auctoritatem.

similium: *duplicis* sunt generis, aut in ܝ aut in ܐ desinentia. Vocalis prioris syllabae manet; ultima rad., in forma absoluta quiescens, moveatur necesse est, qua re ܐ praeterea in ܝ mobile transit, sed in Sing. cum suff. 1 Sing., 2 et 3 Plur. coniungenda ܝ denuo quietem consequitur, vocali *i* ei praemissa, ut ܛܠܝܝ *puer meus*[4]) ܡܓܠܝܟܘܢ, ܡܓܠܝܟܝܢ, ܡܓܠܝܗܘܢ et ܡܓܠܝܗܝܢ. In cuius rei caussa est talium formarum, ut ܡܓܠܝܗܘܢ pronunciatio difficillima, quae vocali assumenda tolli debet (§. 37, 2.). Duplex exemplum nominis in ܐ desinentis exhibemus; unum vocali *a*, alterum vocali *ū* insigne. Quod vero ܡܪܘܬܐ Plur. fem. sibi arripuit, id praeter regulam fieri notum est (§. 91, 1.); nam Plur. horum nominum in stat. abs. ܝܢ in constr. ܝ, et in emph. ܝܐ fingitur, unde ܡܝܐ *aqua*, ܫܡܝܐ *coelum* ad hoc parad. referri potest. Huc pertinent omnia Partt. verbb. ܠܐ, praeter Part. pass. Peal et Ethpeel; exempla igitur in derivatis verbb. ܠܐ plura invenies, praecipue no. 8. 9 et 25. Ex primitivis et denominativis quoque huc referenda sunt, e. c. ܡܪܐ *dominus*, ܡܩܫܝ *cucumerarium.*

Quae nunc sequuntur formae typorum vice propositae, *segolatis* Hebraeorum respondent, eamque ob caussam in flexione quoque iis propius accedunt. Haec nomina, si pauca a verbis ܠܐ aut ܥܥ oriunda exceperis, in stat. absol. et constr. primam litteram vacuam habent, sed terminationibus aut suffixis in fine accedentibus vocalem a secunda ad primam consonam remittunt. Quo facto quae forte in forma absoluta acciderat vocalis permutatio, non amplius observatur, sed vocalis ea redit, quae ab initio vocabulo fuerat.

Typi 1. 2 et 3. illustrant ea nomina Syriaca, quae tribus segolatorum Hebraicorum classibus conspirant, et nonnisi vocalibus *a*, *e* et *u* discrepant; quae vero no. 4. leguntur, nomina similis formae sed a verbis ܥܥ et ܥܘ derivata et primitiva earum normam sequentia illustrant; et no. 5. denique derivata verborum ܥܥ et ܠܐ eorumque similia continet. Singula nunc percenseamus.

In no. 1. invenies sub *a.* nomina vocali *a* pronunciata, ut ܓܒܪ *vir*, ܕܩܢ *barba*, ܣܓܠܐ *campus*, ܦܓܪ *corpus*, ܥܦܪ *pulvis*, ܨܦܪ *mane*, ܛܠܐ *puer*, ܫܥܠܐ *vilis*, ܫܦܪ *aurora*; deinde sub *b.* ea, quae quamquam in stat. abs. et constr. vocali *e* utuntur, tamen in flexione vocalem *a* recipiunt, e. c. ܒܥܠܐ *maritus*, ܓܪܡ *os (ossis)*, ܚܪܡ *anathema*, ܛܥܡ *gustus*, ܟܦܢ *fames*, ܟܪܡ *vinea*, ܟܪܣ *venter*, ܢܦܫ *anima*, ܥܒܕ *servus*, ܓܒܕ *viscus (visceris)*,

---

4) Vocabulum ܛܠܝܐ cum suff. 1 Sing. praeter regulam ܛܠܝܝ formatur, ut Act. 7, 49. At monet *Amira* (Gramm. Chald. p. 193.) Part. pass. Paël, Afel et Schafel verbb. ܠܐ et quae iis similia, (nomina a ܡ incipientia non satis accurate ab eo appellantur), aut solitum morem sequi in paradigmate nostro propositum, aut cum suff. 1 Sing. formari, ut ܡܫܪܝܝ *paralyticus meus*, ܡܫܩܝܝ *potus meus*, ܡܫܡܠܝܝ *perfectus meus.* (§. 43. 1. Annot.) Idem ait *Barhebr.* (Gr. met. p. 52.)

ܪܡܫ *vespera*, ܡܫܠܡ *perfectus*. Inter haec plura priori quoque consonae in stat. abs. et constr. vocalem brevem tribuunt, quippe quae a verbis ܥܡܐ et ܥܠܐ oriuntur (§. 31, 2.), ut ܥܣܒܐ *gramen*, ܣܘܓܐ *multitudo*, ܢܩܝܥ *stagnum*, ܝܪܘܩ *olus*, ܝܬܡ *orbatus*; in flexione; cum vocalis ı litterae apponitur, cum caeteris omnino consentiunt. Si vero ultima e gutturalibus fuerit, pro *e* vocali *a* efferuntur, ut ܓܠܥܕ *cumulus lapidum*, ܝܪܚ *mensis*, ܝܬܪ *chorda*. Typ. 2., qui nomina vocali *e* utentia complectitur, duobus absolvitur exemplis; prius constituitur vulgari forma, ut ܗܒܠܐ *vanitas*, ܗܦܟ *reversio*, ܙܒܠܐ *stercus*, ܚܠܡ *somnium*, ܓܦ *ala*, ܟܣܦ *argentum*, ܬܩܠܐ *scandalum*, ܦܠܓ *pars*, ܩܛܡ *cinis*, posterius vero continet normam eorum, quae in stat. abs. et constr. vocalem *a* habent, ubi vero flectuntur, ad primam consonam vocalem *e* appingunt. Id quod praecipue iis accidit, quibus ultima consona gutturalis aut ܪ est; nam propter hanc litteram forma absoluta, itaque etiam constructa, vocalem *e* cum *a* commutare solet (§. 30, 1. 2.). Exempla haecce sunt: ܒܣܪ *caro*, ܕܒܫ *mel*, ܗܕܪ *decus*, ܓܘܡܨ *fovea*, ܢܒܥܐ *fons*, ܣܛܪ *latus*, ܦܓܥܐ *occursus*, ܨܒܥܐ *digitus*. Nominum vero huius classis vocalem *u* usurpantium, quorum formam typ. 3. exponit, non invenitur varia forma. Vocalis *u*, qua pronunciantur, pariter atque *a* et *e* in typis 1. ac 2. transpositionem subire debet. Ita flectuntur ܓܘܫܡ *corpus*, ܢܘܗܪ *lux*, ܪܘܓܙ *ira*, ܪܘܚܩ *longinquitas*, ܪܘܫܡ *signum*, ܫܘܒܚ *laus*[5]).

Quae *quartum* locum tenent, hoc habent singularitatis, ut in stat. abs. et constr. vocalem *i* aut *u primae* litterae adscriptam volunt, eamque in ܝ aut ܘ quiescentem. Quando vero stat. emph., Plur. fingunt, aut suffixa accedunt, utraque vocalis in *a* transit, qua nova vocali cum secunda littera ܝ aut ܘ diphthongus efficitur. Exempla sunt ܚܝܠܐ *virtus*, ܩܝܣ *lignum*, ܬܚܘܡ *terminus*.

Quintum denique locum occupantia et a verbis 3. quiescentis originem petentia plerumque eam formam habent, quam sub b. exhibuimus. Haec autem a reliquis in eo differunt, quod vocalis in Plur. stat. absol. et emph. suo in loco manet, in stat. vero constr. Plur., in stat. emph. Sing. ac cum suffixis in utroque numero *e* abiicitur, primaque littera vocali *a* pronunciatur, et ultima littera ܐ in stat. emph. Sing., constr. et emph. Plur. et suffixis accedentibus cum ܝ mobili commutatur. Forma vero singularis cum suff. 2 et 3 Plur. ܝ illud in *i* quiescens reddit; sicubi enim duarum consonarum vacuarum altera e quiescibilibus fuerit, vocalis assumitur ea, in qua illa quiescere potest (§. 37, 2.)[6]). Neque tamen omnia vocabula huius generis huic suffigendi rationi in Plur.

---

5) *Amira* (Gramm. Chald. p. 153) falso hanc formam ܫܘܒܚ scripsit.

6) De suff. 1 Sing. cum nominibus huius formae post *Lud. de Dieu* (Grammat. harm. p. 165.) statuerunt, ܝ radicale *i* pronunciari, ܝ suff. autem otiari, ut ܓܠܝܝ (§. 43, 1. Annot.), ad quam rem probandam posses provocare ad exempla in

adstricta sunt; possunt enim ad stat. emph. eius numeri, ܐ relegato, suffixa adiungere, quo facto ܡܝ̈ܐ fieret ܡܝܗ, ܡܝܟ, ܡܝܟܘܢ, cet., omnino ad vulgarem suffixorum adiiciendorum normam [7]). Hanc posteriorem formam solam amplectuntur ܕܡܝ̈ܐ *pretium*, ܡܝ̈ܐ *aqua*, ܫܡܝ̈ܐ *coelum*, qua in re conspirant cum nominibus ܒܢ̈ܝܐ *filii*, ܓܕ̈ܝܐ *hoedi*, ܐܢ̈ܫܐ *modi*, ܬܕ̈ܝܐ *ubera* ad aliam declinationis normam numerandis, alia vero utramque suffigendi rationem admittunt. Exempla plurima inter derivata verborum ܠܝ quaeras, ut ܓܠܝܐ *revelatus*, ܚܠܝܐ *dulcis*, ܛܠܝܐ *puer*, ܣܢܝܐ *rubus*, ܩܫܝܐ *durus*, ܪܘܝܐ *ebrius*, ܪܡܝܐ *prostratus* [8]). Nominum sub *a.* propositorum numerus parvus, eorumque flexio nihil habet difficultatis. Nam ܝ in stat. absol. et constr. Sing. otians terminationibus aut suffixis accedentibus movetur, sed cum suffixis 1 Sing., 2 et 3 Plur. m. et f. quietis regulis obtemperasse videtur, itaque ܡܓܠܝܗܘܢ cet. pronunciandum erit. Quae huc pertinent, ut ܓܠܝܢ *manifestatio*, ܝܠܠ *ululatus*, ܒܟܝܐ *fletus*, ܪܢܝܐ *cogitatio*, a verbis 3 quiesc. originem trahunt. Interdum voces ad *b.* pertinentes ad hanc formam propius accedunt, pro *a* vocalem *e* in 1 consona postulantes, ut ܓܠܝܐ *manifestus*, ܟܣܝܐ *tectus* Matth. 6, 4. Possunt ܡܝܐ et ܫܡܝܐ ad stat. abs. ܡܝܢ et ܫܡܝܢ referri (cll. 1 Sam. 25, 11. Ps. 114, 16. 148, 4.) aut, quod minus placet, cum *J. D. Michaeli* [9]) ad formas ܡܝܐ, ܫܡܝܐ [10]). Inveniuntur plura, quae typos vocum

---

N. T. versione obvia, ut ܛܠܝܝ Matth. 8, 6. 8. (ed. princ.). Nihilominus tota illa punctandi ratio mihi certe *dubia*, ne dicam *falsa* videtur; nam *Barhebraei* hac de re praecepta (Gramm. metr. p. 51 et 52):

ܘܫܡܐ ܕܒܝܕܗ ܡܢܐ ܘܡܠܟ
ܡܢ ܠܡܫܘܡܐ ܥܡܗ ܢܦܩ
ܐܘܣܦ ܠܗ ܡܢܐ ܐܚܪܢܐ
ܡܢ ܠܘܬܗ ܒܫܡܝܐ

i. e. *nomini in* ܝܐ *desinenti* (in stat. emph.), *ac cum suffixo 1 pers. Sing. coniungendo alterum* ܝ *adscribas idque vocali i pronunties*, commendant punctationem ܛܠܝܝ, ܐܒܝܝ, ܒܢܝܝ. Eiusdem sententiae fautores habemus *Isaacum Sciadr.* (Gramm. Syr. p. ܩܡܐ) qui expressis verbis ait:

ܘܡܬܩܪܝܢ ܒܚܒܨܐ ܐܚܪܢܐ *et pronunciantur* (nomina huius formae cum suff. 1 Sing. coniuncta) *vocali i in altero* (*Jud*), atque *Abr. Ecchell.* (Brev. instit. p. ܩܠ) ita disserentem: ܡܢ ܫܡܗܐ ܕܠܐ ܕܩܕ ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܡܢ ܝܘܕ ܚܒܨܐ (haec nomina) *abiiciunt Olaf et affigunt Jud cum vocali i.* Neque obstat *Amira* (Gramm. Chald. p. 192—195.) dicens, *haec nomina recipere aliud* ܝ, *apud propinquiores Orientales cum vocali* ܝ, *apud remotiores vero non item.*

7) ܛܠܝܐ *puer* quidem Plur. praeter regulam ܛܠܝ̈ܐ format, sed cum suffixis hanc normam sequitur, dicunt enim ܛܠܝܝ *pueri mei.*

8) Tria pro ܝ̈ܐ in Plur. faciunt ܝ̈ܐ, scilicet ܚܕܝܐ *pectus*, ܛܠܝܐ *puer* et ܩܨܝܐ *fragmentum.*

9) Gramm. Syr. p. 171.

10) Ad hoc parad. e sententia *J. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 173) pertinent etiam ܥܠܝܡܐ *iuvenis*, cuius stat. abs. ܥܠܝܡ esse statuit, ܥܘܠܐ *hinnulus* et ܦܪܕܝܣܐ *paradisus.*

segolatis Hebraicis conspirantium sequi videntur, tamen ad parad. I. flecti debent. Id quod evenit hisce: ܦܓܪ *cadaver* (Act. 9, 40. Apoc. 11, 8.) ܙܥܘܪ *parvus*, ܡܓܘܫ *magus*, ܫܝܘܠ *infernus*, ܬܚܘܡ *terminus*.

ANNOTATIONES.

1. A pluribus grammaticis Part. Ethpeel peculiaris tribuitur typus; sed ille, quantum ego video, superfluus est, cum ܡܬܩܛܠ praeter syllabam ܡܬ immutabilem nonnisi formam ܩܛܠ complectatur, quae in omnibus omnino declinationis partibus cum ܩܛܠ consentit, ita ut stat. emph. ܡܬܩܛܠܢܐ fingatur. In hoc vero verborum ܠܐ Part. flectendo ad formam ܩܛܐ respiciendum est.

2. Nomina a verbis ܦܐ derivata aut eorum normae conspirantia in eo a vulgaribus declinationis regulis recedunt, quod litterae ܐ vocalem ad praecedentem litteram, sicubi vacua est, remitti velint (§. 33, 2.). Quo fit, ut in formis segolatorum Hebraicorum similibus ad no. 5. *b.* flectendis Sing. et Plur. in stat. emph. sibi conspirent, e. c. ܠܐܝܐ *defessus*, ܠܐܝܐ pro ܠܐܝܐ, [illegible], [illegible] *decorus*, [illegible], ܦܐܝܐ *decens*, [illegible][11]). Suffixis accedentibus eadem regula observanda est. Inveniuntur etiam nomina ܦܐ, quorum ܐ non quiescit, sed gutturale est; nihilominus in declinatione vocalem suam ad praecedentem litteram vocali destitutam remittit, ut ܛܢܦܐ *immundus*, in stat. emph. ܛܢܦܐ, Plur. [illegible], [illegible], [illegible]. Sic ܬܐܪܐ *gramen*, [illegible] vel per metathesin [illegible] Jes. 27, 10.[12]), ܬܡܢܝܢ vero *octoginta* Plur. [illegible] format.

3. Nonnullae, quae deprehenduntur, singularitates in aliquot nominum m. cum suff. coniunctione, hoc loco commemorandae sunt; quae vero omnino ab omni regula recedunt, §. 98. afferuntur. Cum enim non *significatione*, sed *terminatione* nominis, utrum suffixa pluralia adiicienda sint, nec ne, definiatur, ܥܢܐ *oves*, ܪܟܫܐ *equi*, ܪܚܫܐ *reptile* et similia suffixa singularia recipiunt, praeter ܐܢܫܐ, quod modum Plur. sequitur, velut ܐܢܫܘܗܝ, ܐܢܫܝܗܘܢ. Vox ܩܘܪܝܐ, a Sing. ܩܪܝܬܐ *urbs* et *rus*, et singularia et pluralia admittit suffixa, ut ܩܘܪܝܗ et ܩܘܪܝܗܝ, ܩܘܪܝܢ et ܩܘܪܝܢ, reliqua[13]). — Nomina quae in stat. absol. ܝ non quiescente, in stat. emph. syllaba ܝܐ desinunt, peculiari typo non egent regulariter formanda, velut ܫܘܘܕܝܐ *promissio*, ܫܘܘܕܝܗ, ܫܘܘܕܝܢ et in Plur. ܫܘܘܕܝܗ, ܫܘܘܕܝܢ cet.; item ܒܪܘܝܐ *creator*, ܒܪܘܝܗ, fortasse tamen in hoc et aliis exemplis huius formae suff., praecipue 1 Sing., melius particula ܕܝܠ indicatur, ut ܒܪܘܝܐ ܕܝܠܝ *creator meus*[14]). Eiusdem

11) Singularem formam habet ܐܘܝܐ *conformis*, vox ܫܘܐ, in Plur. stat. emph., nempe ܐܘܝܐ.

12) Eius stat. absol. *Ch. B. Michaelis* ܬܐܪ fingit (Syriasm. p. 86); fortasse melius cum eius filio (Gramm. Syr. p. 168) eum ܬܐܪ sonuisse statueris.

13) *Amir.* gramm. Chald. p. 212—215.

14) Amir. l. l. 207.

normae sunt nomina pro ـ in fine littera ا utentia; itaque ܒܘܝܐܐ *consolatio* cum suffixis ܒܘܝܐܟ, ܒܘܝܐܝ, ܒܘܝܐܗ cet., in Plur. vero ܒܘܝܐܝܟ, ܒܘܝܐܝ[15]). In quibus vero nominibus ا in fine positum non vicem litterae ـ gerit, ut ܣܢܐܐ *inimicus*, ܣܘܓܐܐ *multitudo*, ea cum suff. 1 Sing., 2 et 3 Pl. m. et f. coniuncta ا occultant, reliquis vero suff. aucta vocalem eius ad praecedentem vacuam remittunt; ergo, ܣܢܐܝ, ܣܢܐܗ, at ܣܢܝܟ, ܣܢܝܗܘܢ, ܣܢܝܟܘܢ cet.; in Plur. quovis suffixo accedente vocalis litterae ا ad praecedentem regreditur, velut ܣܢܐܐ, ܣܢܐܝ, ܣܢܐܝܟ[16]).

§. 96.

Motio nominis.

Motionem sive rationem, qua ex nominibus m. feminina fiant, duplici modo potes definire, aut stat. abs. nominis aut emph. pro fundamento sumens. Etenim abs. stat. femininorum oritur ex stat. absol. m. syllaba ا in fine adiecta, ut ܫܦܝܪ *pulcher*, ܫܦܝܪܐ *pulcra*. Item nomina ܐ quiescentis aut ـܝ diphthongescentis, pariter ac masculina in stat. emph., hanc ultimam litteram mobilem reddunt et ا quoque cum ـ commutant, velut ܪܟܝܐ, ܪܟܝܐ. Qua in re absolvenda cum eaedem vocalium mutationes, quae in stat. emph. m. efformando obveniunt (§. 92, 1. 95.), locum habeant, de iis dicere non attinet. Si vero emph. stat. feminini, quod non solum ab adiectivis et Particc., sed etiam substantivis, ut ܝܡ *mare* et ܚܘܫܐ *lucus*, fingitur, syllaba ا stat. emph. m. commutanda est cum ܬܐ, quo tamen facto vocales multas variasque subeunt mutationes, §. 97 accuratius illustrandas.

Annot. Aliqua nomina ita motionem instituunt, ut in fine ante terminationem femininam ـ inserant, ut ܙܥܘܪ *parvus*, fem. ܙܥܘܪܬܐ (Matth. 13, 32.), ܡܫܬܡܥܢ *obediens*, fem. ܡܫܬܡܥܢܝܬܐ (Jac. 3, 17.), quamquam in stat. emph. m. ܙܥܘܪܐ et ܡܫܬܡܥܢܐ sonant. Derivata vero syllaba ܢ, ܢܐ ficta semper in stat. emph. fem. Sing. ante terminationem ـ inserunt, ut ܡܫܟܚܢܝܬܐ *potens* (Hebr. 5, 7.), ܡܚܝܢܝܬܐ *vivificans* (1 Cor. 15, 45), alia, a masculinis ܡܫܟܚܢ, ܡܚܝܢ[1]). Differunt itaque ab iis, quae terminatione ܢܐ utuntur; namque horum

15) *Amir.* l. l. 207—209; grammatici non pauci nomina huius generis aliis insigniunt vocalium signis, id quod iam *Amira* reprehendit.

16) *Amir.* l. l. 209—211 — ܣܘܓܐ *multus*, sicubi incremento finali augetur, ا post ـ adsumit, ut ܣܘܓܐܐ, ܣܘܓܐܝ, ܣܘܓܐܗ, ܣܘܓܐܐ. — In nonnullis nominibus duplex pronuntiationis exemplum reperitur; quod minus de ܡܒܘܥ *fons* dictum volo, quae vox in stat. emph. ܡܒܘܥܐ pro ܡܒܘܥܐ falso effertur (*Schafii* lexic. Syr. concord. p. 418 et *Lud. de Dieu* ad Apoc. 7, 17.), quam de ܡܡܠܠܐ *sermo* et ܡܛܠܠܐ *tectum*. Etenim *Amira* duce (l. l. p. 180) haec nomina cum suff. 1 Sing., 2 et 3 Plur. m. et f., apud Syros occidentales ܠ occultatae, apud orientales vero secundae litterae ܡ et ܛ vocalem ـ tribuunt.

1) *Amir.* l. l. p. 106—107. 113. *J. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 153) haec a masc. in ـ etiam de-

stat. emph. Sing. f. omnino regulam sequitur, velut ܕܝܠܢܝܐ *proprius*, fem. ܕܝܠܢܝܬܐ, ܟܝܢܝܐ *naturalis*, fem. ܟܝܢܝܬܐ [2]). Etiam in Plur stat. emph. utriusque formae discrimen adest; nam ܝܬܐ fit ܝܬܐ, e. c. ܪܘܚܢܝܬܐ *spiritualis*, Pl. ܪܘܚܢܝܬܐ, sed ܝܬܐ fit ܝܬܐ velut ܕܝܠܢܝܬܐ, Plur. ܕܝܠܢܝܬܐ [3]).

	I.	II. a.	II. b.	III. a.	III. a.	III. b.	IV. a.	IV. b.	IV. c.	V.
Sing. absol.	ܒܬܘܠܐ (virgo)	ܐܪܡܠܐ (vidua)	ܥܓܠܐ (currus)	ܚܒܪܐ (socia)	ܝܕܥܐ (scientia)	ܥܓܠܐ (iuvenca)	ܚܘܣܕܐ (convicium)	ܛܠܝܐ (puella)	ܚܝܘܐ (bestia)	ܟܠܐ (sponsa)
- constr.	ܒܬܘܠܬ	ܐܪܡܠܬ	ܥܓܠܬ	ܚܒܪܬ	ܝܕܥܬ	ܥܓܠܬ	ܚܘܣܕܬ	ܛܠܝܬ	ܚܝܘܬ	ܟܠܬ
- emphat.	ܒܬܘܠܬܐ	ܐܪܡܠܬܐ	ܥܓܠܬܐ	ܚܒܪܬܐ	ܝܕܥܬܐ	ܥܓܠܬܐ	ܚܘܣܕܬܐ	ܛܠܝܬܐ	ܚܝܘܬܐ	ܟܠܬܐ
- cum suff.	ܒܬܘܠܬܗ	ܐܪܡܠܬܗ	ܥܓܠܬܗ	ܚܒܪܬܗ	ܝܕܥܬܗ	ܥܓܠܬܗ	ܚܘܣܕܬܗ	ܛܠܝܬܗ	ܚܝܘܬܗ	ܟܠܬܗ
- — —	ܒܬܘܠܬܗܘܢ	ܐܪܡܠܬܗܘܢ	ܥܓܠܬܗܘܢ	ܚܒܪܬܗܘܢ	ܝܕܥܬܗܘܢ	ܥܓܠܬܗܘܢ	ܚܘܣܕܬܗܘܢ	ܛܠܝܬܗܘܢ	ܚܝܘܬܗܘܢ	ܟܠܬܗܘܢ
Plur. absol.	ܒܬܘܠܢ	ܐܪܡܠܢ	ܥܓܠܢ	ܚܒܪܢ	ܝܕܥܢ	ܥܓܠܢ	ܚܘܣܕܢ	ܛܠܝܢ	ܚܝܘܢ	ܟܠܢ
- constr.	ܒܬܘܠܬ	ܐܪܡܠܬ	ܥܓܠܬ	ܚܒܪܬ	ܝܕܥܬ	ܥܓܠܬ	ܚܘܣܕܬ	ܛܠܝܬ	ܚܝܘܬ	ܟܠܬ
- emph.	ܒܬܘܠܬܐ	ܐܪܡܠܬܐ	ܥܓܠܬܐ	ܚܒܪܬܐ	ܝܕܥܬܐ	ܥܓܠܬܐ	ܚܘܣܕܬܐ	ܛܠܝܬܐ	ܚܝܘܬܐ	ܟܠܬܐ
- cum suff.	ܒܬܘܠܬܗ	ܐܪܡܠܬܗ	ܥܓܠܬܗ	ܚܒܪܬܗ	ܝܕܥܬܗ	ܥܓܠܬܗ	ܚܘܣܕܬܗ	ܛܠܝܬܗ	ܚܝܘܬܗ	ܟܠܬܗ

	VI. a.	VI. b.	VI. b.	VI. c.	VI. d.	VI. e.	VI. f.	VII. a.	VII. b.	VIII.
Sing. absol.	ܪܒܘ (myrias)	ܦܠܓܘ (dissensio)	ܡܪܘ (dominium)	ܣܗܕܘ (testimonium)	ܡܚܘ (plaga)	ܕܡܘ (similitudo)	ܒܥܘ (precatio)	ܩܪܝ (trabs)	ܒܪܝ (res creata)	ܡܢܬ (portio)
- constr.	ܪܒܘܬ	ܦܠܓܘܬ	ܡܪܘܬ	ܣܗܕܘܬ	ܡܚܘܬ	ܕܡܘܬ	ܒܥܘܬ	ܩܪܝܬ	ܒܪܝܬ	ܡܢܬ
- emphat.	ܪܒܘܬܐ	ܦܠܓܘܬܐ	ܡܪܘܬܐ	ܣܗܕܘܬܐ	ܡܚܘܬܐ	ܕܡܘܬܐ	ܒܥܘܬܐ	ܩܪܝܬܐ	ܒܪܝܬܐ	ܡܢܬܐ
- cum suff.	ܪܒܘܬܗ	ܦܠܓܘܬܗ	ܡܪܘܬܗ	ܣܗܕܘܬܗ	ܡܚܘܬܗ	ܕܡܘܬܗ	ܒܥܘܬܗ	ܩܪܝܬܗ	ܒܪܝܬܗ	ܡܢܬܗ
- — —	ܪܒܘܬܗܘܢ	ܦܠܓܘܬܗܘܢ	ܡܪܘܬܗܘܢ	ܣܗܕܘܬܗܘܢ	ܡܚܘܬܗܘܢ	ܕܡܘܬܗܘܢ	ܒܥܘܬܗܘܢ	ܩܪܝܬܗܘܢ	ܒܪܝܬܗܘܢ	ܡܢܬܗܘܢ
Plur. absol.	ܪܒܘܢ	ܦܠܓܘܢ	ܡܪܘܢ	ܣܗܕܘܢ	ܡܚܘܢ	ܕܡܘܢ	ܒܥܘܢ	ܩܪܝܢ	ܒܪܝܢ	ܡܢܘܢ
- constr.	ܪܒܘܬ	ܦܠܓܘܬ	ܡܪܘܬ	ܣܗܕܘܬ	ܡܚܘܬ	ܕܡܘܬ	ܒܥܘܬ	ܩܪܝܬ	ܒܪܝܬ	ܡܢܘܬ
- emph.	ܪܒܘܬܐ	ܦܠܓܘܬܐ	ܡܪܘܬܐ	ܣܗܕܘܬܐ	ܡܚܘܬܐ	ܕܡܘܬܐ	ܒܥܘܬܐ	ܩܪܝܬܐ	ܒܪܝܬܐ	ܡܢܘܬܐ
- cum suff.	ܪܒܘܬܗ	ܦܠܓܘܬܗ	ܡܪܘܬܗ	ܣܗܕܘܬܗ	ܡܚܘܬܗ	ܕܡܘܬܗ	ܒܥܘܬܗ	ܩܪܝܬܗ	ܒܪܝܬܗ	ܡܢܘܬܗ

sinentibus, ut ܐܠܗܘܬܐ, ܡܫܝܚܘܬܐ, etc. concipienda esse suspicatus est; sed certe ad nomina in ܝ desinentia hoc non pertinere docet constans eorum ac fixa regula.

2) ܛܘܒܢܝܬܐ *felix de Maria virgine, aliisque sanctis*, ܛܘܒܢܝܬܐ vero eodem significatu de *trinitate* a Syris usurpatur secundum *Amir.* l. l. p. 107.

3) A nonnullis nominibus vario modo feminina promanant, ut a ܐܚܪܢܐ *alius* ܐܚܪܬܐ, a ܒܪܐ *filius* ܒܪܬܐ, ab ܐܚܐ *frater* ܚܬܐ, ab ܐܢܫܐ *homo* ܐܢܬܬܐ *mulier*, et a ܣܓܝܐܐ *multus* ܣܓܝܐܬܐ.

Ll 2

§. 97.

Declinatio nominum femininorum.

In tabulis praecedentibus praeter varios nominum fem. in utroque numero status illustravi etiam eorum cum pronn. suffixis coniunctionem huiusque in Sing. duplicem exhibui formam, propterea quod suffixa 1 Sing., 2 et 3 Plur. m. et f. a reliquis in nominibus f. terminationis ܬܐ aliquantum recedunt. Quae res in Plur., ubi locum non habet, una indicatur forma. Quo vero fundamento nitatur tota nostra nominum fem. distributio, fusius explicandum erit. Ac primum quidem tabb. I—V feminina in ܬܐ desinentia, ac tab. VI—VIII in ܘܬܐ, ܝܬܐ aut ܬܐ terminantia contineri, extemplo animadverteris; varias vero classes, quas plures tabulae complectuntur, singulatim enarrabo.

I. Hanc formam sequuntur ea feminina in ܬܐ desinentia, quae nullam vocalium abiectionem, mutationem aut transpositionem admittunt, in universum igitur feminina masculinorum §. 95, I. laudatorum. Exempla sunt: ܒܝܫܬܐ *malum*, ܒܥܬܐ *ovum*, ܬܪܝܨܬܐ *rectum* [1]), ܣܝܡܬܐ *posita*, ܣܟܠܬܐ *absurda*, ܬܐܪܬܐ *conscientia* [2]); item ܓܙܘܪܬܐ *circumcisio*, ܠܒܘܢܬܐ *thus* [3]), ܥܩܬܐ *angustia*, ܫܥܬܐ *hora*, emph. ܒܙܬܐ *direptio*, ܦܣܬܐ *sors*, ܨܒܬܐ *ornamentum*, ܨܒܘܬܐ *cura*, ܩܫܬܐ *arcus*, ܪܓܬܐ *desiderium*, ܫܢܬܐ *somnus*, ܐܡܬܐ *ancilla*, ܚܪܬܐ *finis*.

II. Haec est norma eorum, quae propter concursum duarum consonarum vocali destitutarum ad pronunciationem sublevandam (§. 37, 1.) in ultima syllaba vocalem, inprimis *a*, assumunt, priorem autem syllabam immotam retinent. Praecipue feminina a masc. §. 94. II. c. d. expositis derivata ita flectuntur. Utrumque exemplum propositum *a.* et *b.*, vocali assumta, *a* et *e* differt; ad hoc pertinent inprimis participialia, quae in stat. absol. m. ultimam syllabam vocali *e* efferri volunt, itaque ܝܠܕܬܐ *genitrix*, ܝܩܕܬܐ *ardens*, ܪܚܡܬܐ *amans*, et nonnulla alia, ut ܒܗܬܬܐ *pudor*, ܒܥܘܬܐ *intercessio*. Plurima vero, e quorum numero participialia quoque verbb. 3 gutt. sunt, ut ܦܪܥܬܐ *retribuens*, vocalem *a* assumunt, ut ܐܓܪܬܐ *epistola*, ܡܘܗܒܬܐ *donum*, ܡܚܫܒܬܐ *cogitatio*, ܡܛܪܬܐ *custodia*, ܡܥܠܬܐ *aditus*, ܩܩܠܬܐ *sterquilinium* et emph. ܬܢܚܬܐ *suspirium*, fem. Partt. pass. *Paël*, *Afel* et *Schafel*, ut ܡܫܒܚܬܐ

---

1) ܟܘܬܝܢܬܐ *tunica* vocales non mutat, sed ut nonnulla alia (§. 91, Annot. 6.) ܝ in Plur. ante terminationem recipit, nempe ܟܘܬܝܢܝܬܐ, ܟܘܬܝܢܝܢ, id tamen neque ab obsoleta forma ܟܘܬܝܢܝܬܐ neque ab inusitato ܟܘܬܝܢܝ cum *J. D. Michaeli* (Gramm. Syr. p. 179) repeti voluerim.

2) ܝ interdum, vocali tamen non mutata, eliditur, ut in ܐܦܝܬܐ *cortina*, ܐܦܝܬܐ, ܐܦܝ, cet. (Exod. 36, 8—10); caveas vero, ne praeeunte *J. D. Michaeli* (l. l. p. 180) hoc ܠܒܘܢܝ cet. efferas.

3) Nonnulla littera *Nun* ante terminationem ܬܐ insignia omnem quidem vocalium mutationem arcent, tamen *Nun* in stat. emph. Sing. occultant, ut ܡܕܝܢܬܐ, ܡܕܝܢܬܐ *urbs*, ܣܦܝܢܬܐ, ܣܦܝܢܬܐ *navis*, ܬܐܢܬܐ, ܬܐܢܬܐ vel ܬܐܬܐ *ficus*, ut ܐܢܬܬܐ alia in stat. emph. *Nun* omnino eiicit, scilicet ܐܢܬܬܐ.

honorata, ܡܗܝܡܢܬܐ *fidelis*, ܡܨܒܬܐ emph. ܡܨܒܬܐ *ornata*, ܡܫܘܕܥܢܬܐ *significans*. Inveniuntur pauca vocalem *u* assumentia, ut ܢܘܚܐ, ܢܘܚܬܐ *placenta*, ܦܘܩܐ, ܦܘܩܬܐ *ruina*, ܬܓܘܪܐ *mercatura*, ܬܗܪܐ *admiratio*, ܬܫܒܘܚܬܐ *gloria*; alia vocalis assumendae regulam negligunt, ut ܫܒܠܐ, ܫܒܠܬܐ *spica*.

III. Hoc loco illustrantur feminina eorum masc., quae similitudine cum *segolatis* Hebraicis fruuntur. In Sing. stat. emph. eiusque numeri cum suff. 2 et 3 Sing. m. et f. et 1 Plur. coniunctione vocalis a 1 consona ad 2 remittitur, in reliquis vero formis suum locum tenet. Nomina sub *a*. et *b*. proposita vocalibus *a* et *e* in 1 littera discrepant; illius vero vocalis duplex eam ob caussam exhibetur exemplum, quod inveniuntur nonnulla a verbis ܥܥ derivata, quae 1 rad., ubi ex analogia vacua esset, vocalem brevem *i* adscribi velint (§. 31, 2.), ut emph. ܐܚܘܬܐ *fratria*, ܝܙܦܬܐ *mutuum*. Exempla vocalem *a* usurpantia sunt ܢܡܘܣܐ *usus*, ܛܢܦܐ *impura*, ܛܢܦܬܐ pro ܛܢܦܬܐ id., in stat. emph. ܛܢܦܬܐ [4]) ܚܕܬܐ *nova*, emph. ܚܕܬܐ contracte pro ܚܕܬܬܐ, ܣܒܪܬܐ *evangelium*, ܥܩܪܐ *sterilis*, ܬܒܥܬܐ *vindicta*; ita et ܐܣܢܐ *vice*, emph. ܐܣܢܬܐ. Vocali *e* pronunciata haec habeas: ܩܛܪܐ *terror*, ܕܒܚܬܐ *sacrificium*, ܕܚܠܬܐ *timor*, ܙܕܩܬܐ *eleemosyna*, ܢܩܒܬܐ *femina*, ܢܚܠܐ *torrens* et emphatica ܓܦܬܐ pro ܓܦܬܐ *vitis*, ܠܒܢܬܐ pro ܠܒܢܬܐ *later*, ܦܪܕܬܐ *granum*, ܫܒܫܬܐ *palmes* [5]). Sunt etiam non pauca, quae vocalium ordinem in stat. abs. Sing. obvium in emph. retinent, ut ܡܠܟܬܐ *regina*, ܐܡܬܐ, ܐܡܗܬܐ, ܐܪܥܬܐ. Alia vocalem in flexione permutant, e. c. ܬܢܚܬܐ, ܬܢܚܬܐ *suspirium*, ܡܨܥܬܐ, ܡܨܥܬܐ *medium*, ܢܩܡܬܐ, ܢܩܡܬܐ *vindicta*, ܢܫܡܬܐ, ܢܫܡܬܐ *spiratio*, ita et ܝܙܦܬܐ, ܝܙܦܬܐ *mutuum*.

IV. Haec classis a praecedente non discrepat, nisi 3 rad. quiescente. Peculiaris igitur ei est huius litterae quies in stat. emph. Sing. eoque numero cum suff. 2. et 3 Sing. m. et fem. et 1 Plur. coniuncto; ܝ enim in *i*, ܘ autem in *u* quiescit. Reliquae autem formae et totus Plur. 3 rad., quaecunque fuerit, mobilem esse iubent. Habemus autem in parad. nomina vocali *u* et *a* in 1 rad. utentia; illa autem eius transpositionem non admittunt, haec vero duplicis sunt formae aut vocalem *a* in 1 rad. retinentia, ut ܚܕܘܐ, ܚܕܘܬܐ *gaudium*,

---

4) Marc. 1, 23. *Schaafius* quidem ܛܢܦܬܐ et Bibl. Polygl. ܛܢܦܬܐ legunt. Similis flexionis fluctuatio neque aliis nominibus omnino deest, ut ܛܢܦܬܐ Matth. 12, 43 et ܛܢܦܬܐ Marc. 1, 26. 5, 30., quod aeque ac ܚܪܫܬܐ pro ܚܪܫܬܐ *muta* vocalium ordinem in stat. abs. et emph. servat eundem.

5) Fluctuat horum quoque punctatio; nonnunquam in stat. emph. Sing. praeter *e* 1 litterae appositum, aliud 2 litt. tribuunt, ut ܥܙܩܬܐ *annulus*, ܥܙܩܬܐ et plurima exempla laudata; quae res, sicubi nominibus ܐܠ evenit, ut ܦܠܐܬܐ *parabola*, ܣܢܐܬܐ, ܣܢܐܬܐ *odium*, ܣܢܐܬܐ, habet anomaliae caussam conspicuam (§. 35, 1. d.). Ubi vero 2 rad. e gutturalibus fuerit, stat. emph. *a* pro *e* in ea ponit, vocali 1 rad. omnino retenta, ut ܐܓܪܬܐ, ܐܓܪܬܐ *epistola*, ܥܪܩܬܐ, ܥܪܩܬܐ *corrigia*. Hanc vero regulae praetermissionem editoribus sibi non satis constantibus (§. 37, 5. Annot.) tribuendam vix censuerim.

quorum tamen pauca sunt, aut eam abiicientia, ut ܒܪܝܐ *creata* et ܒܪܝܬܐ *creatura*, ܡܚܘܬܐ, ܡܚܘܬܐ *plaga* [6]). Huc pertinent praecipue Partt. act. Peal verbb. ܠܐ" et ܠܝ", e. c. ܒܢܝܐ *aedificata*, ܓܒܝܐ *electa*, ܕܟܝܐ *pura*; item eorum Partt. act. *Paël*, *Afel* et *Schafel*, vocalis tamen mutationem prohibentia, ut ܡܟܣܝܐ, ܡܟܣܝܬܐ *tegens*, ܡܫܕܝܐ, ܡܫܕܝܬܐ reiiciens. Partt. vero passiva eorundem verbb., quamquam in stat. abs. cum act. conspirant, quietem ultimae radic. profligant, itaque ܡܫܡܠܝܐ, ܡܫܡܠܝܬܐ *perfecta*, ܡܫܕܝܐ, ܡܫܕܝܬܐ *reiecta* [7]).

V. Hic exponuntur feminina ultimae litterae in Plur. bis scribendae; ut ܚܛܬܐ *triticum*, ܓܕܬܐ [8]) *praetextus*. Interdum ne scribendo quidem geminatio indicatur, e. c. ܡܠܬܐ *verbum*, ܡܠܝܢ.

VI. Hoc typo complectimur omnia nomina fem. terminationis ܘ, absol. ܘܬ et emph. ܘܬܐ, quae in quovis sing. statu et in numeri illius coniunctione cum suff. omni abhorrent mutatione, in Plur. vero, vocali *u* abiecta, ܘ mobile reddunt. Quae res cum evenerit, ea nomina, quae segolatis Hebraeorum verbo ל״ה oriundis prope accedunt, ergoque 1 rad. vacuam habent, ab reliquis diligenter distinguas necesse est. Quem in finem haec sub *a.* — *c.*, illa vero sub *d.* — *f.* illustrata sunt. Sub *a.* habes ea, quae neque ullam suae vocalis mutationem patiuntur, neque in Plur. alia egent vocali, v. c. ܒܥܘ *petitio*, ܙܟܘ *victoria*, ܚܢܘ *taberna*, ܚܐܪܘ *libertas*, ܬܪܝܨܘ *rectitudo*; ܛܝܒܘ *gratia*, ܫܘܝܘ *aequalitas*, alia vero, ut ܝܘܬܪܢܘ *utilitas*, ܡܠܟܘ *regnum*, ܣܟܠܘ *delictum*, itidem hanc formam sequentia interdum in Plur. ad pronunciationem sublevandam brevem recipiunt vocalem, itaque ܡܠܟܘܬ et ܡܠܟܘܬ cet. Sub *b.* et *c.* exponuntur ea, in quibus praeter vocalem in 1 rad. impuram, alia, scilicet *a* aut *e*, ad 2 rad. accedit; illius duplex posui exemplum et nominis trilitteri ܥܒܕܘ et bilitteri ܡܢܘ. Eorum normam sequuntur ܢܒܝܘ *prophetia*, ܢܒܝܘܬܐ, ܦܠܚܘ *militia*. Nomina duarum litterarum in *u* desinentium ad derivata verbb. ܠܐ", praecipue no. 6., referas.

Nominum vero, quae segolatis Hebraeorum respondent, plurima in Plur. 1 rad. vocalem eam tribuunt, qua absoluta Sing. forma, nisi 3 quiesc. esset, pronuncianda fuisset (sub *d.* et *e.*); reliqua vero 1 rad. vacuam retinent, quo facto 2 rad., ne tribus vox incipiat consonis, vocalis auxiliaris apponitur (sub *f.*). Ceterum utraque classis, aeque ac reliqua nomina in ܘ terminantia, pro ܘ in Plur. ܘ mobile requirunt. Exempla vid. in derivatis verbb. ܠܐ" no. 1. [9]).

---

6) Quaedam sunt, quae ܝ Sing. mutant in ܘ mobile et vocalem a 1 rad. ad 2 rad. proiiciunt, ut ܢܩܝܐ *ovis*, ܢܩܘܬܐ et ܪܚܝܐ *lapis molaris*, ܪܚܘܬܐ, ac si orirentur a ܢܩܘ et ܪܚܘ.

7) ܙܥܘܪܬܐ *parva*, quod nomen huc pertinet, in stat. emph. Sing. ܝ abiicit, itaque ܙܥܘܪܝܬܐ, in Plur. vero eam litteram retinet.

8) Invenitur et ܓܕܠܬܐ, ut Matth. 29, 5.

9) ܡܐܐ *centum* in Plur. ܡܐܘܬܐ et ܢܩܝܐ *ovis*, ܢܩܘܬ, quasi a formis ܡܐܘ et ܢܩܘ Plur. derivarent.

VII. Nomina f. in ܝ, const. ܝܬ et emph. ܝܬܐ terminantia classi praecedenti in flexione prope accedunt, nullam in vario Sing. statu fingendo eoque numero suffixis augendo admittentia formae mutationem, at in Plur. 3 rad. *Jud* mobile reddentia. Duplex, quod tabula exhibet, exemplum (*a.* et *b.*), Plur. flexione discernitur. Omnia enim, si regulam modo dictam servaveris, sponte facile invenies in trilitteris huius normae nominibus, quorum 1 rad. vocali utitur, ut ܙܳܘܝ *angulus*, ܝܽܘܬܪ *lucrum*, ܩܶܛܝ *iunctura*, aut in plurilitteris e. c. ܚܫܳܡܝ *coena*, ܛܶܠܳܠܝ *umbra*, ܡܰܪܥܝ *grex*, ܬܰܘܕܝ *gratiarum actio*, ܫܶܬܐܣܝ *fundatio*, ܡܰܥܡܽܘܕܝ *baptismus*, ܡܰܪܓܳܢܝ *margarita* [10]). Ea vero, quae segolatis Hebraeorum respondent, in Plur. 1 rad. ea vocali insigniumt, quae absolutae formae, nisi 3 rad. quiesceret, contigisset, plerumque vocali *e*; ita formantur ܣܓܝ *multitudo*, ܫܒܝ *captivitas*.

VIII. Cum feminina statum absol. in ܬ terminantia a verbis 3 quiesc. originem trahant (§. 88, VII. 3.), non mireris, quod ܬ abiecto ܘ mobile ante Plur. terminationes recipiant (§. 91, 6.). Huius enim litterae appositionem non arbitrariam esse, sed derivationis legibus consentaneam in aprico est. Ne autem a tribus vox incipiat consonis, 2 rad. in Plur. vocali *a* effertur. Exempla sunt ܟܢܳܬ *collega*, ܫܝܳܓܬ *ablutio*, ܕܒܳܚܬ *sacrificium*, ܫܚܳܬ *axilla* [11]).

Annot. Non paucis femininis masculina Plur. forma arridet (§. 91. Ann. 2.). Zabii quidem saepe hoc modo Plur. fem. fingunt, quamquam vulgaris forma Syriacae affinis est; itaque האזורתא *sus* in Plur. האשפיראתא et האזורתיא [12]), alia eiusdem generis sunt דוכתיא *loca*, חורינתיא *aliae*, ראבתיא *magnae*.

§. 98.

Nomina anomala.

Variam numeri, motionis et declinationis singularitatem illustrantes (§. 91. 96. 97.) peculiari collationi servavimus nominum et m. et f. ea, quae singula a regula vulgari discrepantia aut cum nullo alio, aut certe cum perpaucis sua conveniunt discrepantia. Haec *anomala* strictiori sensu, fere eadem cum nominibus Hebraeis regulam negligentibus [1]) plerumque *primitiva* et vocabula quam maxime usitata sunt. Eorum praecipua hoc conspectu exhibentur.

ܐܒ *pater*, emph. ܐܒܳܐ, in Sing. ante suff. in fine adsciscit ܘ in *u* quiescens, ut

---

10) ܪܫܺܝܬ *principium* etiam in stat. absol. ܬ in fine recipit.

11) ܒܗܳܢܐ *pollex* Plur. ܡܪܘ̈ܬܐ fingit quasi a ܡܪܬ descendens. — ܡܘܬ pro ܡܬ improprie in Pl. ܡܘܬܐ sonat; itaque a *I. D. Michaeli* (Gram. Syr. p. 180.) falso ad hanc classem refertur.

12) *Lorsbachii Museum* cet. p. 44.

1) *Gesenii Lehrgeb.* p. 601 sq.

ܐܰܒܘܟ, ܐܰܒܘܗܝ, exceperis tamen suff. 1 Sing., quo accedente sola vocalis *a* in *o* transit, scilicet ܐܳܒܝ, Plur. ܐܰܒܳܗܰܝ et ܐܰܒܳܗܰܝ (§. 91. Annot. 3 et 4.).

ܐܶܒܳܐ *fructus*, Plur. ܐܶܒܳܐ (§. 91. Annot. 7.).

ܐܰܚܳܐ *frater*, ante suff. in Sing. o in *u* quiescens in fine addit, ut ܐܰܚܘܗܝ, ܐܰܚܘܟ, ܐܰܚܘܟܝ, excepto suff. 1 Sing., quod vocalem *a* 1 rad. in *o* permutat, nempe ܐܳܚܝ, Plur. ܐܰܚܶܐ.

ܐܘܪܦܠܬܐ *frustum panni*, in Plur. ܐܘܪܦܐ.

ܐܚܪܢܐ *alius* et fem. ܐܚܪܬܐ in Plur. ܐܚܪܢܐ et ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ.

ܐܫܬܐ *febris*, Plur. ܐܫܬܘܬܐ (§. 91. Annot. 1. 6.).

ܒܝܬܐ *domus*, stat. const. ܒܝܬ, Plur. ܒ̈ܬܐ, ܒܳܬܰܝ.

ܒܪ, ܒܪܐ *filius*, Plur. ܒܢܝ, ܒܢܝܐ.

ܒܪܬ, ܒܪܬܐ *filia*, cum suff. 1 Sing. ܒܪܬܝ, cum reliquis suff. vocalem quidem in 1 rad. retinet, sed ܪ non occultat, e. c. ܒܪܬܗ, ܒܪܬܟܘܢ cet., Plur. ܒܢܬ, ܒܢܬܐ.

ܚܡܐ, ܚܡܳܐ *socer*, ante suff. in Sing. o quiescens in fine assumit, ut ܚܡܘܗܝ, ܚܡܘܗܝ, et cum suff. 1 pers. ܚܡܝ.

ܚܳܬܐ *soror*, (pro ܐܚܬܐ), in Plur. ܐܚܘܳܬ, ܐܚܘܳܬܐ.

ܟܘܕܢܝܬܐ *mula* in Plur. et ܟܘܕܢܝܬܐ et ܟܘܕܢܝ̈ܬܐ, hanc vero formam *Amira*[2]) a ܟܘܕܢܐ *mulus* derivare mavult.

ܡܪܐ, ܡܳܪܐ *dominus* (pro ܡܪܝܐ), cum suffixis, 3 rad. omnino neglecta, coniungitur, ut ܡܪܝ, ܡܪܢ, ܡܪܗ, ܡܪܝ, in Plur. ܡܳܪܘܳܬܐ (§. 91. Annot. 1.).

ܢܘܪܐ *ignis*, Plur. ܢܘܪ̈ܘܳܬܐ (§. 91. Annot. 6.).

ܣܶܦܬܐ *labium*, Plur. ܣܶܦ̈ܘܳܬ, ܣܶܦ̈ܘܳܬܐ.

ܦܐܬܐ *facies*, Plur. ܐ̈ܦܐ.

ܡܕܝܢܬܐ *rus* et *urbs*; Plur. ܡܕ̈ܝܢܬܐ plerumque suffixa more nominum Sing. recipit, rarius more Pluralium, nempe ܡܕܝܢܬܗ, ܡܕܝܢܬܗܘܢ cet., raro ܡܕܝܢ̈ܬܗ cet.

ܫܢܐ, ܫܢܬܐ *annus*, Plur. ܫܢܝܢ, ܫܢܝ, ܫ̈ܢܝܐ.

Nonnulla exempla ab aliis grammaticis inter anomala relata, quae quis in hoc loco omissa forte existimaverit, in annotationibus §§. de numero, motione et declinatione eam ob caussam collecta sunt, quia non prorsus singularia, ad quandam regulam finguntur[3]).

---

2) Gramm. Chald. p. 98. cll. p. 89.

3) ܡ̈ܝܐ *aquas* cum suffixis aut, quod rarius fit, regulam sequitur, ut ܡ̈ܝܗܘܢ (Exod. 7, 19), aut per quandam ܝ radicalis confusionem cum ܝ formali Plur. 2 rad. abiicit, ut ܡ̈ܝܗܘܢ (Ezech. 12, 19), ܡ̈ܝܟܘܢ (Jes. 55, 16.); vid. pag. 266.

§. 99.

Numeralia a) cardinalia.

1) Numeralia Syrorum aut *cardinalia* aut *ordinalia* sunt. Ea ܦܫܝܛܐ *simplicia* appellantur, sive propter primitivam ipsorum formam, sive significationem originariam. Gaudent 1—10 duplici forma et m. et f.; quae vero in Hebraicis numeralibus 2—10 valet norma, in Syriacis item observatur numeralibus 3—10 cum nominibus aliis coniungendis. Forma feminina cum nominibus m. coniungitur, masculina vero cum nominibus fem.; sed ܚܕ *unus* et ܬܪܝܢ *duo* habent fem. formam ܚܕܐ et ܬܪܬܝܢ. Reliqua in tabula ponuntur, qua ratione cum nominibus coniungenda sunt.

	Masc.	Fem.		Masc.	Fem.		Masc.	Fem.		Masc.	Fem.
3.	ܬܠܬܐ	ܬܠܬ	5.	ܚܡܫܐ	ܚܡܫ	7.	ܫܒܥܐ	ܫܒܥ	9.	ܬܫܥܐ	ܬܫܥ
4.	ܐܪܒܥܐ	ܐܪܒܥ	6.	ܫܬܐ	ܫܬ	8.	ܬܡܢܝܐ	ܬܡܢܐ	10.	ܥܣܪܐ	ܥܣܪ

2) Cardinalia ab 11—19 ita in unam vocem componuntur, ut minor numerus antecedat; interdum tamen, praesertim a poetis, haec regula negligitur [4]). Haec nomina, cum aliquam formae singularitatem prae se ferant, singulatim atque ex ea lege proponam, quam *unitatibus* scriptam esse supra commemoratum est.

	Masc.	Fem.		Masc.	Fem.
11.	ܚܕܥܣܪ	ܚܕܥܣܪܐ	16.	ܫܬܬܥܣܪ seu ܫܬܥܣܪ	ܫܬܥܣܪܐ
12.	ܬܪܥܣܪ	ܬܪܬܥܣܪܐ	17.	ܫܒܥܬܥܣܪ seu ܫܒܥܣܪ	ܫܒܥܣܪܐ
13.	ܬܠܬܬܥܣܪ	ܬܠܬܥܣܪܐ	18.	ܬܡܢܬܥܣܪ seu ܬܡܢܥܣܪ	ܬܡܢܥܣܪܐ
14.	ܐܪܒܥܬܥܣܪ seu ܐܪܒܥܣܪ	ܐܪܒܥܬܥܣܪܐ	19.	ܬܫܥܬܥܣܪ seu ܬܫܥܣܪ	ܬܫܥܣܪܐ
15.	ܚܡܫܬܥܣܪ seu ܚܡܫܥܣܪ	ܚܡܫܥܣܪܐ			

3) *Decades* Plurali unitatum formantur, neque generis diversitatem patiuntur; itaque 30. ܬܠܬܝܢ, 40. ܐܪܒܥܝܢ, 50. ܚܡܫܝܢ, 60. ܫܬܝܢ, 70. ܫܒܥܝܢ, 80. ܬܡܢܝܢ, 90. ܬܫܥܝܢ. At 20 Plur. ܥܣܪܝܢ indicatur. Haec si componuntur, maior numerus minorem praecedit, interiecta copula ܘ, e. g. 21. m. ܥܣܪܝܢ ܘܚܕ et f. ܥܣܪܝܢ ܘܚܕܐ. Eodem modo se habent ceteri numeri maiores cum minoribus coniungendi; 100. sola voce ܡܐܐ, interdum ܚܕܐ ܡܐܐ, 200. ܡܐܬܝܢ, raro ܡܐܬܐ [5]), reliqua centenorum aut Plur. ܡܐܘܬܐ et unitatibus praepositis exoriuntur, ut 500 ܬܠܬ ܡܐܘܬܐ, 400. ܐܪܒܥ ܡܐܘܬܐ, aut Sing. ܡܐܐ cum unitatibus coniunctis, ita ut haec plerumque scriptura quoque coalescant, ut 500. ܚܡܫܡܐܐ, 600. ܫܬܡܐܐ cet., 1000. ܐܠܦ, ܐܠܦܐ, 2000.

---

4) Quod e. g. factum est in hoc Ephraemi dicto ܡܢܘ ܗܘ ܕܐܣܪ ܒܝܬܐ ܒܥܣܪܐ ܘܚܡܫܐ ܝܪܚܝܢ [illegible] *Quis est, qui iugavit domum a 15 mensibus?* (Amira l. I. p. 226.)

5) Ita in aliquo Ephraemi loco ab Amira (Gr. Chald. p. 229) allato ܡܐܬܐ ܥܠ ܥܣܪܐ ܕܝܠܗ [illegible] ܐܠܦܐ ܣܠܩ *adiicit 10 ad 100, ad numerum 1000 adscendit.*

ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ, 3000. ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ cet., 11000. ܚܕܥܣܪ ܐܠܦܝܢ cet., 10000. ܪܒܘܬܐ.

Annot. 1. *Distributivum* (ܡܦܠܓܢܐ) non peculiari forma significatur, sed iteratione cardinalium, ut ܚܕ ܚܕ et ܚܕܐ ܚܕܐ *singuli, singulae*, ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ *bini*, ܬܪܬܝܢ ܬܪܬܝܢ *binae*. *Partem* totius indicantia vel peculiaribus vocibus exprimuntur, ut ܬܘܠܬܐ, ܪܘܒܥܐ, ܡܥܣܪܐ = $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{10}$ (Apoc. 8, 7. ss. 6, 8. Hebr. 7, 2.), vel periphrastico modo, e. g. ܚܕ ܡܢ ܥܣܪܐ = $\frac{1}{10}$ (Apoc. 11, 13.). *Vicem* notantia aut cardinalibus addito nomine ܙܒܢ vel ܙܒܢܝܢ, ut ܙܒܢ ܚܕܐ *semel*, ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ *bis*, aut solis cardinalibus, feminini tamen generis, indicantur, ut Ps. 89, 36.

Annot. 2. Non raro cardinalia Sing. forma utentia suffixis augentur; nempe suff. pluralibus, si Nomin. interpretanda sunt, ut ܬܪܝܢ *nos duo*, ܬܪܬܝܟܝܢ *vos duae*, ܬܠܬܝܗܘܢ *illi tres*, ܐܪܒܥܬܝܗܝܢ *illae quatuor*, ܚܡܫܬܝܗܘܢ, ܫܒܥܬܝܗܘܢ, ܫܬܬܝܗܘܢ, ܥܣܪܬܝܗܝܢ. Qua in re, ne suffixorum adscriptio sermonis ornatui officiat, cavendum est; nam sicubi tale quid times, separato uteris pronomine, e. g. ܚܢܢ ܬܡܢܝܐ *nos octo*, ܗܢܝܢ ܬܫܥܐ *illae novem*. Si vero suffixa Gen. vicem gerunt, singularia esse solent, ut ܬܪܬܥܣܪܝ *duodecim mei*, ܬܪܬܥܣܪܟ, ܬܪܬܥܣܪܗ, ܬܪܬܥܣܪܗܘܢ cet. Etiam in hac suffixorum cum numeralibus coniunctione lepor sermonis respiciendus est.

§. 100.

Numeralia b) *ordinalia.*

1) *Ordinalia* (ܡܢܝܢܝܐ) fere omnia a cardinalibus syllaba ܝ, emph. ܝܐ, et in fem. ܝܬܐ in fine apposita originem trahunt, unde etiam ܡܪܟܒܐ (pr. *composita*, derivata) appellantur. Ante ultimam radic. praeterea ܝ inserere solent, et genus forma satis distinguunt.

	Masc.	Fem.		Masc.	Fem.
1.	ܩܕܡܝܐ	ܩܕܡܝܬܐ	6.	ܫܬܝܬܝܐ	ܫܬܝܬܝܬܐ
2.	ܬܪܝܢܐ	ܬܪܝܢܝܬܐ	7.	ܫܒܝܥܝܐ	ܫܒܝܥܝܬܐ
3.	ܬܠܝܬܝܐ	ܬܠܝܬܝܬܐ	8.	ܬܡܝܢܝܐ	ܬܡܝܢܝܬܐ
4.	ܪܒܝܥܝܐ	ܪܒܝܥܝܬܐ	9.	ܬܫܝܥܝܐ	ܬܫܝܥܝܬܐ
5.	ܚܡܝܫܝܐ	ܚܡܝܫܝܬܐ	10.	ܥܣܝܪܝܐ	ܥܣܝܪܝܬܐ

2) Reliqua ordinalia fere ex eadem lege finguntur, e. g. ܚܕܥܣܝܪܝܐ, ܬܪܥܣܝܪܝܐ cet. Item decades nil ante ult. rad. inserunt, sed solam terminationem ܝܐ accipiunt, ut ܥܣܪܝܢܝܐ, ܬܠܬܝܢܝܐ, ܐܪܒܥܝܢܝܐ, unitates vero, ubi cum iis copulantur, postponunt, ut ܥܣܪܝܢܝܐ ܬܪܝܢܐ.

Annot. 1. Ordinalium loco usurpantur etiam cardinalia, praecipue particula ܕ praemissa, ut ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ *die tertio*, ܒܝܪܚܐ ܕܫܒܥܐ *mensi septimo*, ܠܫܢܬ ܚܕܐ *ad annum primum* (Dan. 1, 21.).

Annot. 2. Ab ordinalibus nomina alia derivantur eaque abstractae significationis, ita ut terminatio fem. ܘܬ, emph. ܘܬܐ, syllabam ܝ excipiat, ut ܩܕܡܝܘܬܐ, ܬܪܝܢܝܘܬܐ, ܬܠܝܬܝܘܬܐ *trinitas*, cet. Inveniuntur etiam nonnulla numeralia derivata formae femininae et cardinalium et ordinalium vicibus fungentia, ut ܐܪܒܥܬܐ *quatuor* et *quarta*; ita etiam ܚܡܫܬܐ, ܫܒܥܬܐ, ܬܡܢܝܬܐ, ܬܫܥܬܐ eo duplici sensu in usu sunt.

Annot. 3. Raro Syri, ubi de rebus Graecis aut Romanis loquuntur, exotica retinent numeralia, ut ܕܘܕܩܛܘܢ δωδέκατον i. e. 12 milliaria (Mich. Chr. Syr. p. 71, 15).

Reliquorum numeralium indicem in syntaxi invenies.

Annot. 4. *Nomina dierum* Syri Iudaico more fingunt; diem *Veneris* ܥܪܘܒܬܐ *vesperam* et *Saturni* ܫܒܬܐ *sabbatum* appellant, reliquos numero insigniunt. Igitur dies *solis* ܚܕ ܒܫܒܐ, *lunae* ܬܪܝܢ ܒܫܒܐ, *Martis* ܬܠܬܐ ܒܫܒܐ cet. — *Menses* eorum non omnino nostris respondent, sed a primo interlunio, aut proxime ante illud initium capiunt, et quoties opus est, intercalaris additur. *I. D. Michaelis* [1]) hunc eius rei conspectum exhibet:

ܬܫܪܝ ܩܕܝܡ	*October.*	ܢܝܣܢ	*Aprilis.*
ܬܫܪܝ ܐܚܪܝ	*November* [2]).	ܐܝܪ	*Maius.*
ܟܢܘܢ, ܟܢܘܢ ܩܕܝܡ	*December.*	ܚܙܝܪܢ	*Iunius.*
ܟܢܘܢ ܐܚܪܝ	*Ianuarius.*	ܬܡܘܙ	*Iulius.*
ܫܒܛ	*Februarius.*	ܐܒ	*Augustus.*
ܐܕܪ	*Martius.*	ܐܝܠܘܠ	*September.*

1) Gramm. Syr. p. 187 ss.

2) Propter hoc duorum mensium nomen tempus autumnale ܙܒܢܐ ܕܬܫܪ̈ܝܢ aut ܙܒܢܐ ܬܫܪ̈ܝܢܝܐ appellatur.

Caput Quartum.

De Particulis.

---

§. 101.

De particulis generatim.

Particulae, quibus annumeramus *adverbia*, *praepositiones*, *coniunctiones* et *interiectiones*, aut primitivae aut derivatae ab aliis orationis partibus aut denique ab iis mutuatae sunt. Cum autem earum origo haud raro vix queat cognosci, haec in singulis difficillima erit distinctio. Peregrinae, quae non omnino desunt, praecipue e Graecia immigrarunt (§. 4, 2. Annot. 1.). Nonnullae particulae *una* tantum consona aut una syllaba consistunt vocibus annectenda (*praefixa*), variisque inserviunt muneribus.

§. 102.

Adverbia.

1) Adverbiorum (ܟܠܳܐ ܡܠܬܳܐ) ea, quae qualitatem designant, a nominibus adiectivis et Partt. finguntur in ܐܺܝܬ desinentia praecedente vocali *o*; at nomina in ܝܳܐ terminantia praecedente vocali *o*, syllabam ܝܳܐ amittunt, ut ܐܰܠܳܗܳܐܝܺܬ *divinitus*, ܚܦܺܝܛܳܐܝܺܬ *sedulo*, ܙܥܽܘܪܳܐܝܺܬ *parum*, ܓܰܠܝܳܐܝܺܬ *manifeste*, ܪܗܺܝܛܳܐܝܺܬ *cursim*, ܝܰܘܢܳܐܝܺܬ *graece*, ܡܣܰܪܗܒܳܐܝܺܬ *festinanter*, ܪܰܘܪܒܳܐܝܺܬ *magnopere.*

2) Multa, quamquam nulla derivationis lege a nominibus aut verbis ficta, ab aliis orationis partibus mutuantur, ut ܐܰܡܺܝܢ *vere!* ܛܳܒ *bene*, ܝܰܬܺܝܪ *magis*, ܛܰܒ *multum*, ܥܓܰܠ *cito*, ܩܰܠܺܝܠ *parum*, alia compositione vocum oriuntur, e. g. ܝܰܘܡܳܢܳܐ *hodie* (ܝܰܘܡܳܐ ܗܳܢܳܐ), praecipue vero copulatione nominis cum praepositione aut coniunctione, ut ܐܰܟܚܕܳܐ *una* (ܐܰܟ ܚܕܳܐ), ܟܰܚܕܳܐ *simul*, ܡܶܢܚܕܳܐ *subito* (ܡܶܢ ܚܕܳܐ), ܡܶܢܫܶܠܝ *repente*, ܒܰܥܓܰܠ *velociter*, ܗܳܝܕܶܝܢ *tunc*, ܠܘܩܕܰܡ *primum*, ܡܶܢܩܕܺܝܡ *olim*, ܡܶܢ ܡܶܬܽܘܡ seu ܡܶܢܡܶܬܽܘܡ *unquam*, ܕܰܐܡܪܶܬ (pro ܕܶܐܡܪܶܬ seu ܐܰܝܟ ܕܶܐܡܪܶܬ *uti dixi* seu *dixisti*) *nempe, praesertim* [1]), ܡܶܢ ܪܺܫ *principio*, ܡܶܢ ܫܶܠܝ *subito* [2]).

---

1) Recte iam *H. A. Hamacker* (Diatribe philologico-critica monum. aliquot punicorum interp. exhibens p. 58.) huius vocis ita illustravit originem.

2) Etiam haec duo vocabula possunt scribendo coniungi.

5) Ad primitiva retulerim ܗܟܢ ita, ܐܡܬܝ quando? ܐܬܡܠܝ heri, ܚܘܪ profecto, ܟܒܪ forte, ܟܒܪ fortassis, ܕܠܡ seu ܕܠܡܐ [3]) forsan, ܬܡܢ illuc, ܟܒ forte, ܟܝ nimirum, ܗܝܕܝܢ dein, ܗܝ ubi? ܥܓܠ et ܥܓܠܐܝܬ velociter, ܡܚܪ cras, ܗܘ videlicet, ܬܡܢ ibi, ܬܢܢ hic, et graeca ܐܝܛܐ εἶτα, ܐܪܐ ἄρα, alia certe adverbii primitivi, saepe obsoleti, coniunctione cum alia voce, praecipue pronomine aut praepositione oriuntur, ut ܟܝܬ scilicet, ܐܝܟܐ et ܐܝܟܘ (ܐܝܟܐ ܗܘ) ubi? ܐܝܟܢܐ quomodo? ܐܝܟܐ unde? ܡܟܝܠ deinde, ܗܟܢܐ ita, ܗܫܐ nunc, ܗܪܟܐ hic, ܬܡܢ illic, ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ quoties, ܠܬܡܢ et ܠܬܡܐ illuc, ܡܟܐ hinc, ܡܟܝܠ nunc, ܡܢ ܬܠܬܐ nudius tertius, ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ hucusque.

Annot. *Amira* originem adverbiorum omisit et permultas coniunctiones in eorum numero male posuit. Eorum has distinxit classes, quas propter nomina earum Syriaca commemorare liceat: *localia* (ܐܬܪܝܐ), *temporalia* (ܙܒܢܝܐ), *optativa* (ܨܒܝܢܝܐ), *vocativa* (ܩܪܝܢܐ), *interrogativa* (ܫܘܐܠܝܐ), *affirmativa* (ܫܪܝܪܐ), *confirmativa* (ܫܘܪܪܐ), *negativa* (ܡܟܠܝܢܝܐ), *dubitantia* (ܡܦܩܦܩܢܐ), *demonstrativa* (ܡܚܘܝܢܐ), *prohibitiva* (ܟܠܝܢܝܐ), *collectiva* (ܡܟܢܫܢܐ), *assimilativa* (ܡܕܡܝܢܐ), *interpretativa* (ܡܦܫܩܢܐ), adv. *conditionis* (ܬܢܝܐ), *velocitatis* (ܥܓܠܘܬܐ), *qualitatis* (ܐܝܢܝܘܬܐ), *quantitatis* (ܟܡܝܘܬܐ), *comparationis* (ܦܘܚܡܐ), *ordinis* (ܛܟܣܐ), *gentis* (ܓܢܣܐ), alia.

§. 103.

Praepositiones.

1) *Praepositionum* (ܡܐܡܪ̈ܐ ܩܕܡ̈ܝܐ) alia primitiva, alia ab aliis orationis partibus arcessita. Eorum quidem sunt ܒ *in*, *per*, *propter*, ܕ nota Gen. [1]), et ܠ not. Dat. et Acc., quae sine vocali praefiguntur, nisi vox iis instructa a duplice incipit consona (§. 37, 1. et Annot. 1.). Ante voces vero ab ܐ, ܝ (§. 21, 4.) et ܫ incipientes vocalem 1 rad. recipiunt, itaque ܒܐܪܥܐ *in terra*, ܒܐܝܕܐ *manus*, ܠܐܒܘܟ *patri tuo* ܕܝܠܗ *eius*, *quod prodest*, ܠܛܠܝܐ *puero;* deinde ante ܫܬܐ *sex* et ܫܬܝܢ *sexaginta* non vocali sed pronuntiantur, ut ܒܫܬܝܢ, fortasse quia olim ܐܫܬܐ et ܐܫܬܝܢ scribebant [2]). Inter *praefixa* etiam ܡܢ *a*, *ex* quodammodo potes referre, quod cum pluribus vocibus coniunctum (§. 102, 2 et 3.) ܢ suum perdit et inseparabile est. E re-

3) Ephr. Opp. Syr. T. II. p. 370. A.

1) In dialecto, quam Hierosolymitanam vocant, more Chaldaeorum etiam ܕܝ invenitur.

2) Id quidem *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 221.) opinatur.

liquis praepositionibus paucae tantum primitivae esse videntur, fortasse ܥܡ *cum.*

2) Plurimae vero praepositionum nomina sunt, ut ܒܝܢܝ et ܒܝܢܬ *inter*, ܒܓܘ *in*, ܒܬܪ, ܒܳܬܰܪ *post*, ܚܕܪ *circa*, ܚܠܦ *pro*, *propter*, ܠܘܬ *ad*, *apud*, ܡܛܠ *ob*, ܥܠ *supra*, ܐܠܬ seu ܠܘܩܝ *versus*, ܩܕܡ *ante*, ܬܚܬ, ܬܚܝܬ et ܬܚܘܬ *infra*, aut vocabula nomine et particula composita e. c ܠܒܪ *extra*, ܠܓܘ *intra*, ܠܒܣܬܪ, ܠܒܬܪ, ܠܚܕܪ, ܠܥܠ *supra*, ܩܕܡ *coram*, ܠܨܝܕ *iuxta*, ܠܘܩܒܠ (cum suff. ܠܘܩܒܠܐ) *contra*, ܠܩܕܡ, ܠܬܚܬ, ܠܬܚܝܬ et ܠܬܚܘܬ, ܥܕܡܐ *usque* (pro ܥܕ ܠܡܐ), ܣܛܪ ܡܢ *praeter.*

3) Praepositiones suffixa recipere possunt exceptis ܒܓܘ *in*, ܠܒܪ *extra*, ܠܓܘ *intra*, ܠܥܠ *supra*, ܠܬܚܬ *infra*, ܥܕܡܐ *usque*, ܣܛܪ ܡܢ *praeter*. Sed differunt nonnullae ab reliquis nonnisi *pluralia* suffixa annectentes, nempe ܒܝܢ *inter*, ܒܠܥܕ *sine*, ܚܕܪ *circa*, ܚܠܦ *pro*, ܩܕܡ *coram*, ܡܛܠ *propter* (ante suff. ܡܛܠܬ), ܥܠ *supra* (ante suff. ܥܠ), ܠܘܩܝ *versus*, ܩܕܡ *ante*, ܬܚܘܬ *infra*. Reliquae vero suff. singularibus delectantur. Utriusque rei exempla haec habeto.

	Sing. Masc.	Sing. Fem.	Plur. Masc.	Plur. Fem.
1.	ܠܘܬܝ		ܠܘܬܢ	
2.	ܠܘܬܟ	ܠܘܬܟܝ	ܠܘܬܟܘܢ	ܠܘܬܟܝܢ
3.	ܠܘܬܗ	ܠܘܬܗ	ܠܘܬܗܘܢ	ܠܘܬܗܝܢ

	Sing. Masc.	Sing. Fem.	Plur. Masc.	Plur. Fem.
1.	ܒܬܪܝ		ܒܬܪܢ	
2.	ܒܬܪܟ	ܒܬܪܟܝ	ܒܬܪܟܘܢ	ܒܬܪܟܝܢ
3.	ܒܬܪܗ	ܒܬܪܗ	ܒܬܪܗܘܢ	ܒܬܪܗܝܢ

	Sing. Masc.	Sing. Fem.	Plur. Masc.	Plur. Fem.
1.	ܒܝ		ܒܢ	
2.	ܒܟ	ܒܟܝ	ܒܟܘܢ	ܒܟܝܢ
3.	ܒܗ	ܒܗ	ܒܗܘܢ [3]	ܒܗܝܢ

	Sing. Masc.	Sing. Fem.	Plur. Masc.	Plur. Fem.
1.	ܥܠܝ		ܥܠܝܢ	
2.	ܥܠܝܟ	ܥܠܝܟܝ	ܥܠܝܟܘܢ	ܥܠܝܟܝܢ
3.	ܥܠܘܗܝ	ܥܠܝܗ	ܥܠܝܗܘܢ	ܥܠܝܗܝܢ

ANNOTATIONES.

1) Syri duas coniungere possunt praepositiones aeque ac Hebraei, qua in re praecipue particula ܡܢ utuntur. Itaque aiunt ܡܢ ܒܝܢܬ = מִבֵּין, ܡܢ ܒܠܥܕ, ܡܢ ܒܣܬܪ, ܡܢ ܒܬܪ, ܡܢ ܚܕܪ, ܡܢ ܬܚܘܬ, ܡܢ ܩܕܡ, ܡܢ ܠܘܩܒܠ, cum his non confundas adverbia ܡܢ ܠܒܪ *foris*, ܡܢ ܠܓܘ *intus*, ܡܢ ܠܥܠ *desuper*, ܡܢ ܠܬܚܬ *infra*, aut ܡܢ ܠܒܪ, ܡܢ ܠܓܘ, ܡܢ ܠܥܠ et ܡܢ ܠܬܚܬ, quae particula ܡܢ cum ipsis coniuncta praepositionum vim consequuntur. Sunt etiam,

---

3) Zabii saepe litteram ܗ ante praefixa elidunt, ut בון pro בהון, לון pro להון.

quae interdum ܠ ab initio recipiunt, ut ܠܬܚܘܬ, ܠܥܠ, ܠܩܕܡ, ܠܒܪ et ܠܘܬ, sed ܠܓܒ, ܠܓܘ, ܠܥܠ et ܠܘܬ nunquam sine ܠ scribuntur.

2) Loco suffixi cum praepositione coniungendi in 3 quidem pers. etiam pronomen separatum, quamquam raro, ponitur, ut ܗܘ ܠܘܬ et ܗܝ ܠܘܬ pro ܠܘܬܗ et ܠܘܬܗ, in 1 vero et 2 pers. idem non licet [4]). Vox ܠܘܩܒܠ cum suff. primitivam repetit formam ܠܩܘܒܠ, et cum suff. aeque ac ܩܘܒܠ mutatur.

3) Pro ܒܝܢ et ܒܝܬ *inter* bis ponendis hoc vel illud semel scribere potes et pro secundo copulam ܘ adhibere.

§. 104.

Coniunctiones.

1) Coniunctio (ܐܣܘܪܐ, quo nomine etiam omnes particulas insigniunt) aut *separata* aut *inseparabilis* est. Huius enim generis est ܘ copulativum, quod vocibus, nisi a vacua incipiunt littera, solet praefigi vacuum; ubi autem littera vacua sequitur, vocali *a* pronunciatur (§. 37, 1.). Separatarum aliae primitivae sunt, ut ܐܘ *vel*, ܐܝܟ, ܐܝܟܢܐ *sicut*, ܐܡܬܝ *quando*, ܐܢ *si*, ܐܦ *etiam*, ܓܝܪ *nam*, ܒܪܡ *verum*, ܕܠܡܐ *ne forte*, ܟܕ *cum*, ܦܢ *ne forte*, ܟܝܬ *autem*, et *graecae* ܐܠܐ ἀλλὰ, ܓܝܪ γὰρ, ܕܝܢ δὲ, ܡܢ μὲν, aliae ab aliis orationis partibus repetitae, ܕ *ut* et *quod*, ܟܕ *cum*, ܘܐܦ *atque*, aut certe duabus vocibus compositae, e. g. ܐܝܟ ܕܐܢܐ, ܐܝܟܢ et ܐܝܟܢܐ *quemadmodum*, ܐܝܟ ܡܐ et ܐܟܡܐ *sicuti*, ܐܠܘ et ܐܠܘܠܐ *nisi*, ܐܢܕܝܢ et ܕܝܢ ܐܢ *si autem*, ܐܢ ܗܘ *si*, ܐܢ ܠܐ *si non*, ܐܦܠܐ et ܠܐ ܐܦ *neque*, ܐܦܢ *etiamsi*, ܗܟܝܠ *itaque*, ܕܠܡܐ *ut forte*, ܕܠܐ, ܐܟܡܐ et ܠܐ ܕܠܡܐ *ne forte*, ܗܟܝܠܐ *ergo*, ܠܡܐ ܟܡܐ et ܠܡܐ *an*, ܠܡܢܐ *qua re*, ܡܕܝܢ *ergo*, ܡܛܠ ܗܢܐ et ܡܛܠ ܗܕܐ *propterea*, ܡܛܠ ܡܢܐ *cur*, ܥܕܠܐ *antequam*, ܒܗܢܐ et ܒܗܕܐ *idcirco*. Praecipue vero Syris aeque ac reliquis Semitis [2]) in deliciis est, praepositionibus quam plurimis addita coniunctione ܕ coniunctionis vim tribuere, e. g. ܕ ܒܬܪ *posteaquam*, ܕ ܡܛܠ *propter quod*, ܕ ܥܡ *ne*, ܕ ܟܠ *quoniam*, ܕ ܥܕܡܐ *donec*; interdum vero sola

---

4) *Amir.* gramm. Chald. p. 445. Si vero idem grammaticus a poetis interdum metri caussa hanc regulam negligi contendit, quodam *Ephraemi* dicto tanquam loco probante utens, se ipse fallit. In eo enim dicto … *Quis est, ut ego, medicus corpori, quod malus conterit?* coniunctio, neque praepositio invenitur.

2) Hebraicae linguae exempla invenies in *Gesenii Lehrg. der hebr. Spr.* p. 656.

praepositio, omisso ܕ, coniunctionis munere fungitur, itaque ܡܛܠ *quia* pro ܕ ܡܛܠ, ܟܕ *dum* pro ܕ ܟܕ, ܟܠܐ *quoniam* pro ܕ ܟܠܐ [3]).

2) Nonnullae coniunctiones ab initio periodi ponuntur (*praepositivae*), ut ܐܘ *aut*, ܐܠܐ *sed*, ܐܦܠܐ *neque;* aliae vero nonnisi voce aliqua praeeunte adhibentur, e. c. ܓܝܪ *enim*, ܕܝܢ *vero*, ܟܝܬ *autem*, ܡܢ *vero*, quia confirmationi, declarationi et emphasi inserviunt. Plurimae denique aut ab initio sententiae aut alio vocabulo praemisso usurpantur, ut ܐܦ *etiam*, ܡܕܝܢ *itaque*, ܒܪܡ *verum*, ܡܟܝܠ *ergo*, ܬܘܒ *atque*.

§. 105.

Interiectiones.

1) *Interiectiones* (ܡܬܕܡܪܢܘܬܐ ܡܠܬܐ) maximam partem ita fictae sunt, ut sonum gaudentis, moerentis, admirantis, irridentis, contemnentis et increpantis imitentur, ut ܐܘܗ ܐܘܗ *euge euge*, ܐܘ *o!* ܐܘܝ, ܐܝ *heus!* ܐܢܗ *euax*, ܐܘܗ, ܐܘܝ, ܘܝܠܝ *ohe*, ܗܘܝ, ܘܝ, ܢܐ, ܘܝ *heu, vae*, ܗܢܘܢ *he*, ܗܝܗ *ohe.* Aliae vero id non faciunt, e. c. ܐܠܘ et ܛܘܒ *utinam!* ܗܐ *ecce!* ܢܐ seu ܢܝ = נָא *quaeso* [4]).

2) Nonnullae interiectionum id habent singularitatis, ut praepositionem aliquam post se postulent. Nam ܐܘܝ et ܘܝ saepe ܠ, ܐܘܗ interdum aut idem ܠ, aut ܡܢ, aut ܥܠ, ܛܘܒ fere semper ܠ sequenti nomini praemitti volunt, e. c. ܘܝ ܠܓܒܪܐ *vae viro*, ܐܘܗ ܥܠ ܫܘܦܪܐ *ah pulcritudo!* Aliae fere semper iteratae usurpantur, praecipue ܐܘܗ, ܗܘܝ et ܢܘܢ.

§. 106.

Prosodia.

Quae in aliarum linguarum institutionibus absolvi solet ars metrica, a Syriacis grammaticis parum illustrata est. Cuius tamen rei nuper exstitit doctor et fautor, *Aug. Hahnius*, primus in Bardesanis gnosi illustranda [5]) accuratiorem artis

3) Vel in *Zabiorum* lingua huius generis exempla exstant plurima, ut ܕ ܐܡܛܠܘܢ *propterea quod* (Cod. Nas. T. I. 30. med. ed. Norb.); אמינטול ד *quia* (Cod. Vimar. fol. 4. a. lin. 1.)

4) Falsa lexicographorum Syriacorum sententia, hanc vocem pro ܢܝ positam esse, *Andreas* quoque (Gramm. Chald. p. 440.) probata, a *Gesenio* (*Hebr. und Chald. Handwörterb.* ed. 2. p. XXV.) nuper explosa est.

5) Bardesanes gnosticus Syrorum primus

metricae expositionem feliciter periclitatus. Eum igitur, in praefatione chrestomathiae Syriacae, quam cum *Seifferto* edidit [5]), de prosodia Syrorum exponentem adeant, si qui in eam rem velint inquirere. Cum enim librum illum facile possint consulere, hanc doctrinam in grammatica mea omittendam esse nullus dubito.

---

hymnologus. Lips. 1819. 8. p. 45—51 et de Bardesanis metro p. 52—42.

5) Ephraemi Syri hymnorum collectio. Ediderunt, notis criticis, philol. histor. et glossario locupletissimo illustraverunt Aug. Hahn et F. Lud. Seiffert. Lips. 1825. 8. m.

Liber tertius

Syntaxis.

§. 107.

De syntaxi in universum.

Quamquam qui in syntaxi adornanda eundem atque in libro de orationis partibus servat ordinem, maiorem procul dubio in hac utraque grammaticae parte efficiat consensum, tamen etymologicam rationem, quia in syntaxi nullius momenti est, cum aptiori commutare non haesitavi. Habemus praeterea huius rei exemplum magnae auctoritatis, quippe *Gesenius* in maiori Hebraicae linguae grammatica eandem ingressus est viam. Itaque primum de *nomine*, cum subiectum sententiarum constituat, deinde de *pronomine* et *verbo*, et denique de *particulis* exponemus. Antiquiorum grammaticorum plurimi syntaxin aut omnino praetermiserunt, aut nonnisi obiter tractarunt; qui vero forte exstiterunt viri docti, eam accuratius indagandam esse intelligentes, neque hi aut adiumentorum penuria vexati, aut certe diligente cognatarum linguarum comparatione destituti praestiterunt et praestare potuerunt, quod scientiae hodiernae incrementis atque indoli sufficeret. Molem magis exemplorum, praecipue e bibliorum versione repetitorum, exhibent, quam planam syntaxeos expositionem, aptamve et exquisitam regularum probationem. Eminent sane inter omnia utriusque *Michaelis* opera, sed ne haec quidem, opinor, omnes huius doctrinae partes, qua opus est, perfectione absolvunt.

Caput Primum

Syntaxis Nominum.

---

§. 108.

Nominibus abstractis et concretis quaenam intercedat ratio? Adiectivorum compensatio.

1) Quamquam nomina concreta multis ac variis formis gaudent, ab *abstractis* tamen hac in re vincuntur. Quae vero in aliis Semitarum linguis usitata est mutua nominum utriusque significatus permutatio, eadem in Syriaca saepe invenitur; ita ait S. Iacobus Syrus [1]) ܒܥܝ ܠܐܒܕܢܝ ܕܐܗܘܐ ܐܡܪܐ ܒܪܥܝܟ *quaere perditionem meam* (pro *me perditum*), *ut sim ovis in pascuis tuis.* Hanc loquendi rationem poetis potissimum arridere, non attinet exponere.

2) Syris plures quidem sunt *adiectivorum* formae, quam Hebraeis; nihilominus substantiva, praecipue abstracta, non raro eorum vicibus funguntur. Quae res ubi evenerit, constructio per regimen, quam vocant, usurpari solet, ita ut substantivum adiectivi loco positum alterum excipiat; e. c. ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ *spiritus sanctus* propr. *sanctitatis* (Matth. 4, 1.), ܚܟܡܬܐ ܕܒܣܪܐ *sapientia carnalis* (2 Cor. 1, 12.), ܐܕܢܐ ܕܝܡܝܢܐ *auris dextra*, ܐܝܕܐ ܕܣܡܠܐ *manus sinistra. Materiem* alicuius rei significaturi et nomen prius in stat. emph. aut cum suff. alteri, particula ܕ ab initio aucto, praemittunt et solum abstractum in stat. absoluto aut cum suff. ponunt ܕ tamen praemisso, ut ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܒܣܪ ܐܢܐ *ego carnis* (*carnalis*) *sum* (Rom. 7, 14.), ܢܡܘܣܐ ܕܪܘܚ ܗܘ *lex spiritus* (*spiritualis*) *est* (ib.). Idem faciunt in nonnullis aliis praedicatis, e. g. ܕܠܘܬ ܐܠܗܐ prop. *ea, quae Dei sunt* i. e. *divina* (Hebr. 2, 17. 5, 1.), ܕܩܣܪ τὰ τοῦ Καίσαρος et ܕܐܠܗܐ τὰ τοῦ θεοῦ (Matth. 22, 21.), ܕܡܢ ܒܝܬ ܪܒ ܟܢܘܫܬܐ *ex domesticis archisynagogi* (Luc. 8, 49.), aut cum suffixo, ut ܕܫܐܕܘܗܝ *daemoniacus* prop. *cui daemones sunt* (Marc. 5, 15. 16) [2]). Quin etiam adiectiva pro substantivis posita cum substantivo simili ratione coniunguntur, ut ܫܒܘܥܐ ܕܚܘܪܐ *hebdomas albarum* sc. vestium.

---

1) Hunc locum iam Amira (Gramm. Chald. p. 458) laudavit.

2) Apud Aethiopes eundem morem invenis, quippe qui, priori in stat. abs. manente, nomini posteriori ሀ: (*za*) praeponunt (cfr. *Ludolf.* gramm. aeth. p. 157. ed. 2.); Syri ἐλλειπτικῶς, uti videtur, uno solo nomine et nonnisi ܕ praeiecto eundem in finem uti possunt.

3) Rarius substantivo qualitatis primus tribuitur locus, id quod praecipue de ܟܠ *omnis*, prop. *universitas* valet, quae vox ܕ ante nomen alterum vix permittit, suff. vero pleonastice positum amat, ut ܟܠܗܝܢ ܫܪ̈ܒܬܐ *omnes generationes* (Matth. 1, 17.), ܟܠܗ ܟܢܫܐ *tota multitudo* (Luc. 11, 23).

4) Praecipue vero adiectiva possessionis, consuetudinis, similitudinis, alia, periphrastica ratione indicantur. In quem finem quaedam potissimum nomina adhibentur; ܐܒܐ vero *pater*, et ܐܡܐ *mater*, nomina Arabibus hac in re usitatissima [3]), a Syris nonnisi perraro ita usurpantur, e. c. ܐܡܐ ܕܪܝܫܐ *cranium* prop. *mater capitis*, ܐܡܐ ܕܡܝܐ ὑδραγωγὸς prop. *mater aquae* (Sir. 24, 34). Eorum, quae saepius nobis occurrunt, haec potiora esse videntur.

a) ܒܝܬ *domus* significat quemvis locum, in quo aliquid versatur e. c. ܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ, ܒܝܬ ܚܒܘܫܝܐ et ܒܝܬ ܢܛܘܪܬܐ *carcer*, ܒܝܬ ܩܘܒܐ et ܒܝܬ ܡܩܒܠܢܐ *diversorium*, ܒܝܬ ܓܘܣܐ *asylum*, ܒܝܬ ܕܝܢܐ *praetorium* et κριτήριον, ܒܝܬ ܟܢܘܫܬܐ *synagoga* et *synedrium*, ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ et ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ *sepulcrum*, ܒܝܬ ܡܟܣܐ *locus publicanorum*, ܒܝܬ ܡܠܟܘܬܐ *urbs regia* (1 Macc. 7, 2.), ܒܝܬ ܡܥܡܘܕܝܬܐ βαπτιστήριον (Mich. Chrest. Syr. p. 55, 7), ܒܝܬ ܢܘܪܐ *caminus* (ib. p. 96, 13.); aut quodvis alicuius rei receptaculum designat, ut ܒܝܬ ܒܣܡܐ *thuribulum* (Hebr. 9, 4), ܒܝܬ ܓܙܐ *gazophylacium*, ܒܝܬ ܙܝܬܐ *olivetum*, ܒܝܬ ܟܬܒܐ *capsa libraria* (2 Tim. 4, 13.), ܒܝܬ ܙܝܢܐ *armamentarium*, ܒܝܬ ܣܗܕܐ *martyrium* (Mich. Chrest. Syr. p. 62, 7.), ܒܝܬ ܦܬܟܪܐ τὸ εἰδωλεῖον (Ass. Bibl. Orient. T. III. P. II, p. 172.), ܒܝܬ ܩܘܪܒܢܐ ὁ κορβανᾶς (Matth. 27, 6.), ܒܝܬ ܪ̈ܓܠܐ *stapia*; et in nominibus *urbium*, *pagorum*, quin etiam *regionum* saepissime reperitur [4]), e. c. ܒܝܬ ܐܪܡܝܐ *Aramaea* (*Ass.* l. l. T. I. p. 354.) ܒܝܬ ܗܘܙܝܐ *Ahvas*, *Huziorum regio*, (l. l. 352), ܒܝܬ ܦܪܣܝܐ *Persia*, ܒܝܬ ܪ̈ܗܘܡܝܐ *Romanorum regio* [5]); neque desunt exempla fluviorum hac quoque voce signatorum, ut ܒܝܬ ܟܘܠܫ *Bethcolosch* (Ass. l. l. T. II. p. 106). Interdum aliam quoque ac singularem constituit significationem, ut ܒܝܬ ܐܒܠܐ *luctus* (Gen. 27, 41.), ܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ ὁ γάμος (Matth. 25, 10.), ܒܝܬ ܝܠܕܐ *horoscopus*, *dies natalis* [6]), ܒܝܬ ܡܫܬܝܐ *convivium* (Barh. Chron. p. 555, 14) [7]).

---

3) Cfr. exempla a *Golio* in lexic. Arabico-lat. col. 10—11 et 147—150 laudata.

4) Permulta exempla huius generis collegimus in *Encyclop. Halens.* T. IX sub voce *Beth.*

5) Multa urbium nomina ܒܝܬ sive praeiicere sive omittere possunt, e. c. ܠܦܛ et ܒܝܬ ܠܦܛ *Laphet* (prima Huziorum urbs).

6) Originem huius formulae bene illustravit *Lud. de Dieu* ad Matth. 14, 6 (Crit. sacr. p. …).

7) Cum his nolis confundere composita ea, in quibus ܒܝܬ *inter* significat, ut ܒܝܬ ܢܗܪ̈ܝܢ *Mesopotamia*, ܒܝܬ ܥܝܢܐ *frons*, alia.

b) ܒܪ *filius*, Plur. ܒܢܝܢ, ut ܒܢܝ ܨܘܪ *Tyrii*, ܒܢܝ ܩܪܛܐ *Cretenses*, ܒܪܢܫܐ *homo* (pro ܒܪ ܐܢܫܐ)[8], ܒܢܝ ܐܬܪܐ οἱ ἐντόπιοι, ܒܢܝ ܒܝܬܐ οἱ οἰκεῖοι (1 Tim. 5, 8.), ܒܪ ܓܢܣܐ *cognatus* (Rom. 11, 14), ܒܪ ܙܢܝܘܬܐ *nothus* (Deut. 23, 2.), ܒܪ ܕܡܘܬܐ *simillimus* (Ephr. Opp. T. I. p. 46. E.), ܒܪ ܙܪܥܐ *seminabile*, ܒܪ ܗܪܣܝܣ *haereticus*, ܒܢܝ ܥܡܡܐ *gentiles*, ܒܪ ܦܠܓܘܬܐ *cum alio dividens* (Ephr. T. I. p. 75. E.), ܒܪ ܦܠܛܝܢ *aulicus* (Assem. l. l. T. II. p. 248), ܒܢܝ ܦܬܟܪܐ *idololatrae*, ܒܪ ܩܠܝܬܐ ὁ σύγκελλος (Mich. chrest. p. 65, 17), et poeticae ac tropicae dicendi formulae ܒܪ ܫܪܒܬܐ *generosa stirpe ortus*, propr. *filius quercuum* (Assem. l. l. T. I, p. 243), ܒܪ ܨܘܪܐ *fimbria collaris*, propr. *filius colli* (Ps. 132 (133), 2.) ܒܪ ܫܘܪܐ *fossa* propr. *filius muri* (Jes. 26, 1.)[9]. In nonnullis phrasibus ܒܪ non solum alii nomini, sed etiam nomini cum adiectivo iungitur, e. c. ܒܪ ܛܘܗܡܐ ܪܒܐ εὐγενής (Luc. 19. 12), ܒܪ ܦܠܓܝ ܡܢܬܐ *duplicem partem accipiens* (Ephr. T. I. p. 75. E.); in permultis *societatem* denotat, ideoque graecis compositis, quae ab σὺν aut ὁμὸς incipiunt, vertendis inservit, ita ܒܪ ܐܘܡܢܘܬܐ ὁ ὁμότεχνος, ܒܢܝ ܝܪܬܘܬܐ οἱ συγκληρονόμοι, ܒܪ ܟܝܢܐ *eadem natura praeditus*, ܒܢܝ ܠܘܝܬܐ οἱ σύνοδοι, συνέκδημοι, ܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ οἱ συμπολῖται, ܒܪ ܡܪܒܝܢܐ ὁ σύντροφος, ܒܪ ܦܬܘܪܐ *commensalis*, ܒܪ ܫܢܐ *coaetaneus* (Dan. 1, 10), ܒܢܝ ܫܒܛܐ οἱ συμφυλέται. Non raro *similitudo* et *consensus suffixo* alteri nomini addito indicatur, e. c. ܒܪ ܙܘܓܝ *socius meus*, σύζυγός μου, ܒܢܝ ܫܢܝ συνηλικιῶταί μου, ܒܪ ܪܥܝܢܗ *eiusdem sententiae addictus* et singulares loquendi formulae ܒܪ ܝܘܡܗ *filius diei sui* i. e. *eundem diem agens*, *eodem die* (Deut. 24, 15), ܒܪ ܫܥܬܗ *filius horae suae* i. e. *eadem hora*, *illico*, *statim* (Matth. 13, 5.)[10]. In paucis exemplis, equidem opinor, pleonastice ܒܪ positum est, ita ut phrasis eo composita nonnisi nudum nomen significet; ita intelligo ܒܪ ܚܐܪܐ et ܒܢܝ ܚܐܪܐ ὁ ἐλεύθερος et οἱ ἐλεύθεροι[11]), ܒܪܢܫܐ *homo*, alia.

---

8) Notionem eam Syri alia ratione exprimere nequeunt, quare vel Adamus, patre carens, eo nomine insignitur.

9) *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 256) hanc explicationem falso reiecit et vocem ܒܪ pro particula *extra* sumit. Haud scio an idem in explicanda phrasi ܒܪ ܐܓܪܐ *lunaticus* (Matth. 17, 15) a vero aberrarit paullisper; interpretatur enim *homo extra tecta* (qui domi non manet), et *Castellum* reprehendit, qui *filius tectorum* i. e. *tecta scandens* vertit.

10) Primitiva huius phrasis significatio non respicitur, qua re eam cum Sing. fem. quoque et Plur. subiecti coniungere potes, quod exempla Matth. 20, 54 et 21, 20 monstrant.

11) Mirum est, quod Eleutherus quoque fluvius ܒܪ ܚܐܪܐ 1 Macc. 11, 7 audit.

c) ܒܪܬ *filia*, Plur. ܒܢܬ̈, eodem modo in nonnullis phrasibus obvium est, ut ܒܪܬ ܓܙܪܬܐ *circumcisio*[12]), ܒܪܬ ܝܡܐ *gummi circa fistulam marinam collectum*, ܒܪܬ ܡܟܫܟܫܐ *mantile*, ܒܪܬ ܠܫܢܐ *radix linguae*, it. *ulcus in ea*, ܒܪܬ ܨܒܥܐ *digitale*, ܒܪܬ ܚܐܪܐ *annulus*; in aliis exemplis hac copulatione notioni nulla accedit intensio, ut ܒܪܬ ܚܐܪܐ *manumissa*, (1 Macc. 11, 7), ܒܪܬ ܩܠܐ *vox*, et Plur. ܒܢܬ̈ ܩܠܐ, ܒܪܬ ܥܢܒܬܐ *botrus*, deinde vero tropice σταφύλωμα (vitium oculi). Non raro ܒܪܬ pro ܒܢܝ usurpant, e. c. ܒܪܬ ܐܒܪܗܡ *filii Abrahami* (Ephr. T. II. p. 125. E.), ܒܪܬ ܐܪܡܝܘܬܐ *pagani* (ib. T. III. p. 224. B. C.), ܒܪܬ ܝܗܘܕܝܐ (ib. p. 216. C.) et ܒܪܬ ܥܒܪܝܐ *Hebraei*, ܒܪܬ ܥܡܗ *filia populi sui* pro *populus suus* (Assem. Bibl. T. I. p. 318, 13.), ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ *Hierosolymitani* (Matth. 21, 5.).

d) ܒܥܠ *dominus* v. g. ܒܥܠ ܕܒܒܐ *inimicus*[13]), ܒܥܠ ܕܝܢܐ seu ܒܥܠ ܕܝܢܐ *adversarius* (Ephr. T. II. p. 369. E.), ܒܥܠ ܕܝܢܐ ὁ ἀντίδικος, ܒܥܠ ܡܠܟܐ *consiliarius*, ܒܥܠ ܟܘܫܝܐ *Aethiops* (Cast. Lex. Syr. ed. Mich. p. 477 et 111.), ܒܥܠ ܝܡܐ *littus*, *scopulus marinus* (ib.), ܒܥܠ ܩܝܡܐ *foederatus*, ܒܥܠ ܫܡܝܐ *dominus coelorum*, ὁ Ζεὺς (2 Macc. 6, 2.), ܒܥܠ ܬܚܘܡܐ *finitimus* (2 Par. 14, 5.).

e) ܡܪܐ *dominus*, pariter ac ܒܥܠ et alia eiusdem significationis vocabula, auxiliare est, v. c. ܡܪܐ ܚܘܒܐ *creditor*, ܡܪܐ ܚܝܠܐ *strenuus*, ܡܪ̈ܝ ܥܘܬܪܐ *divites*.

f) ܪܒ *princeps*, *praefectus*, v. g. ܪܒ ܐܠܦܐ ὁ χιλιάρχης, ܪܒ ܒܝܬܐ ὁ οἰκονόμος, ܪܒ ܚܝܠܐ *praefectus militiae* et Plur. ܪ̈ܒܝ ܚܝܠܐ, ܪܒ ܟܘܡܪ̈ܐ ὁ ἀρχιερεὺς nomen auctori epistolae ad Hebraeos usitatum pro ܪܒ ܟܗܢܐ ab aliis N. T. scriptoribus eodem sensu usurpato, ܪܒ ܡܐܐ *centurio*, ܪܒ ܛܒܚ̈ܐ *coquorum praefectus*, ܪܒ ܡܟܣܐ ὁ ἀρχιτελώνης, ܪܒ ܡܠܚܐ *nauclerus*, ܪܒ ܣܝܦܐ *dux satellitum*, ܪܒ ܦܪ̈ܫܐ *equiso*, ܪܒ ܪ̈ܥܘܬܐ ὁ ἀρχιποιμήν, ܪܒ ܫܩܘ̈ܝܐ *princeps pincernarum*. Etiam stat. constr. fem. ܪܒܬ simili modo adhibetur; quod cum fit, interdum abstracta oriuntur, e. c. ܪܒܬ ܒܝܬܘܬܐ ἡ οἰκονομία, ܪܒܬ ܟܘܡܪܘܬܐ (etiam ܪܒܘܬܐ) *summum sacerdotium*.

g) ܪܫ *caput*, *initium*, *princeps* in variis vulgo usurpatur loquendi formulis, namque non raro *extremam rem* (de loco), ut ܪܫ ܐܣܛܘܡܟܐ *os ventriculi*, ܪܫ ܫܒܛܐ *baculi vertex*, ܪܫ ܒܠܥܐ *os oesophagi*, ܪܫ ܥܝܢܐ *scaturigo fontis*, cet., aut alicuius rei *initium* (de *tempore*) denotat, e. c. ܪܫ ܝܪܚܐ *novilunium*, saepissime vero de iis, qui

———

12) *Castellus* (Heptagl. col. 421.) et *I. D. Michaelis* (in lexico Castelliano p. 117.) hanc formam afferunt nullum auctorem excitantes. Quid verba proprie significent, difficile est dictu.

13) Etymon vocis ܕܒܒܐ dubium videtur, non male vero Arabicum ذُبَاب eiusque derivata cum ea comparant.

alicui rei praesunt, ut ܪܝܫ ܟܘܡܪܐ ὁ ἀρχιερεὺς, ܪܝܫ ܟܢܘܫܬܐ *caput synagogae*, ܪܝܫ ܡܠܐܟܐ ὁ ἀρχάγγελος, ܪܝܫ ܣܡܟܐ ὁ ἀρχιτρίκλινος, et cum ܕ ante vocabulum alterum ܪܝܫ ܕܛܓܡܣ *caput ordinum*, et abstractorum significatione ܪܝܫ ܡܘܬܒܐ *πρωτοκαθεδρία* et ܪܝܫ ܣܡܟܐ *πρωτοκλισία* (Matth. 23, 6).

Annot. Nominibus propriis populorum Syri *adiectivi* formam indunt ab Hebraeorum more recedentes, locorum appellationibus etiam incolas denotandi. Qua re Syriaca V. T. versio illam consuetudinem non solet imitari. Neque tamen desunt omnia huius generis exempla; nam ܐܘܪܗܝ *Edessa* (Ass. B. O. T. I. p. 51. not.), ܐܦܪܝܩܝ *Africa* (Barh. Chron. p. 150, 12.), ܕܪܝ *Dara* (ib. 87, 20 ss.), ܬܓܪܝܬ *Tagrit* (ib. 248, 6.) ܡܨܪܝܢ *Aegyptus* (ib. 35, 7.) pro *incolis* quoque posita sunt. Ex eodem genere sunt ܛܝܝܘܬܐ *Arabismus* pro *gente Arabica* aut *Mohammedanis in genere* (ib. 129, 4. 580, 1.)[14]), et appellativa ܐܢܫܘܬܐ *humanitas* pro *incolis* regionis et urbis (ib. 561, 6.) aut pro *asseclis* alicuius (ib. 121, 6.), ܐܬܪܐ *regio* pro incolis (ib. 588, 7.) ܡܫܟܢܐ *tentorium* pro: tentoria habitantes (ib. 194, 6.), ܡܕܝܢܬܐ *urbs* pro *incolis* (Ass. B. O. T. I. 53, 8 a fine), ܕܝܪܐ *monasterium* pro *monachis* (Mich. chrest. Syr. p. 77, 15 ss.).

5) Nonnulla adiectiva substantivorum vicibus funguntur non solum sicubi substantivum omissum subintelligitur, id quod praecipue recentiori Syriasmo in nominibus dignitatum ecclesiasticarum usu venit, ut ܩܕܝܫܐ *sancti* et ܚܣܝܐ *pii* i. e. *episcopi* (Mich. Chrest. p. 82, 4.), ܚܘܪܐ *albi* i. e. moneta argentea, (Ass. Bibl. T. II. p. 377.), ܫܒܘܥܐ ܕܚܘܪܐ *hebdomas albarum* (sc. vestium), sed etiam neutraliter, itaque pro abstractis, ut ܝܘܡܬܐ ܕܛܒܬܐ *dies bonae* i. e. *dies bonus* (Eccl. 7, 15).

§. 109.

Articuli significatio; usus status emphatici.

1) Quamquam Syris Aramaea *articulum definitum* emphatico nominis statu indicandi non ignota fuerit consuetudo, tamen tam multae ac variae huius rei reperiuntur exceptiones (§. 92.), ut quae in aliis Semiticae linguae filiabus de articuli usu valent praecepta, huc vix transferri queant. Etenim non solum eorum nominum, quorum status absolutus obsolevit, sed etiam per-

14) Hoc sensu generaliori etiam ܛܝܝܐ *Arabes* pro *Mohammedanis* in universum in Barhebraei Chronico usurpatur e. c. p. 500, 9. cfr. *Lorsbach.* *Archiv für die morgenl. Liter.* P. I. p. 277. n. 87.

multorum aliorum forma emphatica indefinite ponitur. Itaque Ies. 7, 14 legimus ܗܐ ܒܬܘܠܬܐ ܒܛܢܐ ܘܝܠܕܐ ܒܪܐ *ecce: virgo concipiet et filium pariet*, quo in loco auctor Hebraeus וְיֹלֶדֶת בֵּן sine articulo scripsit. Quare nomen Gen. casum regens statu emphatico potest uti, ita tamen, ut plerumque nota Gen., nempe ܕ, ante eum scribatur, ut ܪܫܐ ܕܐܝܩܘܢܝܘܢ *princeps Iconii*, ܥܕܬܐ ܪܒܬܐ ܕܩܕܝܫܬܐ ܣܘܦܝܐ *ecclesia magna sanctae Sophias* (Barhebr. Chr. p. 444, 6 et 10.), quamquam non omnino desiderantur exempla ܕ omissi, e. c. ܐܝܢܐ ܐܘܪܟܐ ܕܐܠܦܐ ܘܐܪܒܥܡܐܐ ܡܝܠܝܢ *qui* (sinus Arabicus) *longitudinem* 1400 *milliarium complectitur* (Ephr. Opp. T. II. p. 123. A.).

2) Cum ergo stat. emph. vis paene perierit, ad ambiguitatem sermonis tollendam pronomen ܗܘ articuli loco, sed nonnisi perraro usurpatur, ut ܗܘ ܕܡܬܟܪܗ ὁ ἀσθενῶν (Io. 5, 7.), ܗܘ ܓܒܪܐ ὁ ἄνθρωπος (ib. v. 15.), aut ܗܘ postposito, ܓܒܪܐ ܗܘ (ib. v. 9.); saepe etiam ܕ intercedit ܗܘ ܕܒܨܝܪ τὸ ἔλαττον (Hebr. 7, 7.). In scriptoribus serioris temporis huius generis exempla saepius obvia sunt; inprimis vero Philoxeniana bibliorum versio Graecum articulum tali modo compensavit.

3) Quamquam vero, Syris non ubique sibi constantibus, nulla de stat. emph. ponendo adferri queat norma certa, tamen ille status in universum et plerumque iis adstringitur legibus, quae Hebraeorum articulo scriptae sunt[14]). Nam nomina *hominum* propria non utuntur forma emphatica; quae vero eius esse videntur, ut ܐܣܐ *Asa*, in fine ܐ rad. habent. Idem vero nominibus *locorum* et *regionum* non evenit; quippe quae saepe stat. emph. usurpant. Nomina suffixis augenda eum stat. non admittere, sponte intelligitur (§. 93.). Nomen vero Gen. regens, quod apud auctores Hebraeos puritati faventes articulum arcet, emphaticam admittit formam, dummodo sequenti particula ܕ praemittitur.

4) Cum certum *definiti* articuli signum desit, vix *indefiniti* quaesieris indicem. Vulgo vero, ubi de re quadam in genere disseritur, absoluta nominis forma in usu est, ut Matth. 24, 2. ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ *lapis super lapidem*, Gal. 2, 16. ܟܠ ܒܣܪ *ulla caro;* tamen deprehenduntur etiam exempla emphaticae formae aut vocabuli ܚܕ *unus* et ܚܕܐ *una* in hunc finem adhibiti, e. g. Marc. 14, 51. ܥܠܝܡܐ ܚܕ *iuvenis quidam*, et Matth. 21, 19. ܬܐܢܬܐ ܚܕܐ *ficus quaedam.*

---

14) *Lud. de Dieu* quidem (Gramm. lingg. orientt. p. 115—117.) hanc rem tetigit, regulis tamen nonnullis necessariam non dedisse videtur restrictionem.

§. 110.

De genere.

1) Plura nomina in Plur. alius quidem generis *terminationem* atque in Sing. recipiunt, neque vero, quod eorum constructio manifesto docet, revera aliud induunt genus. Etenim genus definiendi officium Sing. soli competit. Itaque ܐܬܪ̈ܘܬܐ *regiones*, ܚܘ̈ܘܬܐ *serpentes*, ܚܝ̈ܠܘܬܐ *copiae*, ܝܘ̈ܡܬܐ *dies*, ܟܘܕܢ̈ܘܬܐ *muli*, ܟܘܪ̈ܣܘܬܐ *throni*, ܠܒ̈ܘܬܐ *corda*, ܠܠܝ̈ܘܬܐ *noctes*, ܢܗܪ̈ܘܬܐ *fluvii* ab ܢܗܪܐ, ܚܘܝܐ, ܚܝܠܐ, ܝܘܡܐ, ܟܘܕܢܝܐ vel ܟܘܕܢܐ, ܟܘܪܣܝܐ, ܠܒܐ, ܠܠܝܐ et ܐܬܪܐ proficiscentia in Plur. quoque tanquam *masculina*, sed ܐܡ̈ܝܢ *cubiti*, ܒܝ̈ܥܐ *ova*, ܓܘܡܪ̈ܐ *carbones*, ܓܢ̈ܐ *horti*, ܕܡ̈ܥܐ *lacrymae*, ܚܛ̈ܐ *tritica*, ܢܘܛ̈ܦܐ *guttae*, ܦܣ̈ܐ *volae*, ܠܒ̈ܢܐ *lateres*, ܡ̈ܠܐ *verba*, ܣܥ̈ܪܐ *pili*, ܡܥܪ̈ܐ *cavernae*, ܣܦܝ̈ܢܐ *naves*, ܥܢ̈ܒܐ *uvae*, ܦܪ̈ܕܐ *grana*, ܫܢ̈ܝܐ *anni*, ܫܥ̈ܐ *horae*, ܫܬܐܣ̈ܐ *fundamenta* tanquam *feminina* construuntur, quia Sing. eorum ܐܡܬܐ, ܒܝܥܬܐ, ܓܘܡܪܬܐ, ܓܢܬܐ, ܕܡܥܬܐ, ܚܛܬܐ, ܢܘܛܦܬܐ, ܦܣܬܐ, ܠܒܢܬܐ, ܡܠܬܐ, ܣܥܪܬܐ, ܡܥܪܬܐ, ܣܦܝܢܬܐ, ܥܢܒܬܐ, ܦܪܕܬܐ, ܫܢܬܐ, ܫܥܬܐ *hora*, ܫܬܐܣܬܐ hoc genus postulat [1]). Rarissime tamen hac regula neglecta *terminationis* ratio habetur, ut ܐܬܪ̈ܘܬܐ ܡܥܪ̈ܒܝܐ *regiones occidentales* (Barhebr. Chron. 592, 10. 11.) et ܟܠܗܘܢ ܐܬܪ̈ܘܬܐ *omnes regiones* (ib. 593, 10.), ܕܒܗ ܐܬܚܢܩܘ ܚܘ̈ܘܬܐ *qua* (aqua) *serpentes suffocati fuerunt* (ib. 376, 8.) [2]); item ܐܬܬܙܝܥܘ ܫܬܐܣ̈ܐ *commota sunt fundamenta* (Act. 16, 26) et ܫܬ ܫܥ̈ܐ ܥܒܪܘ *sex horae transierant*.

2) Nomina significationem generis diversi ab eo, quod iis proprie convenit, metonymice accipientia vel propriae vel impropriae significationis habent rationem, itaque ܚܝܘܬܐ *bestia* in formula ܚܝܘܬ ܫܢ̈ܐ *bestia dentis* Apoc. 18, 2 quidem genus suum retinet, sed saepius [3]), quia τὸν ἀντίχριστον signat, *masculinis* iungitur. Item ܡܠܬܐ *verbum* (fem.) ubi ad Christum refertur, respectu ad sensum habito, inter *mascul.* numeratur (Ioh. 1, 1 ss.), ita et ܐܣܛܪܛܝܐ *exercitus* et ܦܠܚܘܬܐ *militia* (Barhebr. Chron. 581, 12. et 607, 20.) tanquam masc. construuntur, et ܪܒܘ *myrias* plerumque ubi de hominibus sermo est. ܢܦܫܐ vero *anima*, sive in Sing. et Plur, etiam ubi manifesto pro *homine* et *hominibus* ponitur, genus fem. retinet (Act. 3, 23. 1 Petr. 3, 20.), sive in Plur.

---

1) Loca probantia si quis forte quaesierit, in *Agrelli* Comment. de varietate generis et numeri in LL. OO. Hebraea, Arabica et Syriaca. Lund. 1815. 4. p. 67—73 inveniet.

2) ܬܪܝܢ ܟܘܕܢ̈ܘܬܐ (Barh. Chron. 559, 20.) vero non *duo muli* sed *duas mulas* esse videntur.

3) Apoc. 13, 1 ss.; 16, 2. 13; 17, 7. 8. 11. 19, 19. 20.

masc. sequitur (Barh. Chron. 159, 10.). Nomen abstractum pro concreto positum eandem ob caussam concreti adipiscitur genus; qua re nomina *munerum* terminationis femininae de viris usurpata in vocum structura pro masculinis habentur. Idem valet de nominibus *loci*, si per metonymiam pro hominibus in eo degentibus ponuntur (§. 108, 4. Annot.), ut ܡܫܟܢܐ *tentorium* pro *familia* Barh. Chron. 194, 6. masc. est.

3) Id, quod aliae linguae *neutro* genere, Syri *feminino* indicare solent, ut ܡܕܡ ܩܫܝܐ ܘܥܒܝܬܐ *firmum aliquid et densum* (*Kirsch.* chrest. Syr. p. 188, 6.); vid. etiam Barh. 253, 16. Hanc ob caussam abstracta hoc genus amant, et adverbia plura, quae a nominibus mutuantur, formam femininam sequuntur.

§. 111.

De numero.

1) Nomina quaedam Plur. non admittunt, praecipue ea, quae res fluidas, metalla, alia huius generis significant; si vero materies, quam denotant, pluribus constat frustis vel granis, Plur. adhibetur. Itaque varia frumenti genera ܚܛܬܐ *triticum*, ܣܥܪܬܐ *hordeum* etc. Plur. ܚܛܐ, ܣܥܪܐ admittunt, ubi tanquam grana laudantur. Idem de ܩܝܣܐ *lignum* et Plur. ܩܝܣܐ valet.

2) Nonnulla singularia significatione Plur. utuntur, qua re huius numeri signo, punctis Ribui, ornantur. Plura eorum vide §. 91, Annot. 8. Nonnulla Plur. significatum sibi interdum tantum vindicant, ut ܡܢܬܐ *pars* pro ܓܪܡܐ ܕܣܗܕܐ *martyrum ossibus* seu *reliquiis* (*Mich.* Chrest. Syr. 101, 15.), ܩܡܨܐ *locusta* pro Plur. (ib. 64, 6.); cfr. etiam *Barh.* Chron. 115, 10. 11., ubi ܥܕܪܐ, ܢܡܛܐ et ܦܪܙܠܐ collective ponuntur, et ib. 333, 13.

3) *Plur. excellentiae* nominum, quem dicunt, sermo Syriacus non agnoscit nisi per imitationem Hebraicae linguae, ut ܐܕܘܢܝ et ܐܕܢܝ pro אֲדֹנָי [1]). Poetae tamen Plur. interdum pro Sing. usurpant, praecipue *intensionem* indicaturi, ut ܘܠܐ ܒܚܟܡܬܐ ܡܘܬܐ ܢܩܢܐ *neque sapientiis* (i. e. magna sapientia, sapientiae fastu) *mortem adipisci* [2]). Apud prosaicos scriptores ܫܘܪܝܐ *initium*, ubi de tempore ponitur, non raro Plur. forma utitur, e. g. 2 Macc. 8, 26 ܫܘܪܝܐ ܕܫܒܬܐ *initium*

---

1) 2 Par. 20, 17. Ps. 5, 1.; 110 tit., *Mich.* chrest. Syr. p. 30, 11. *Ephr.* III, 5. B.

2) *Hahn.* et *Sieffert.* chrest. Syr. p. 7, 14. 15.

sabbati, Barh. Chron. 535, 5. ܡܥܠܝ ܨܘܡ̈ܐ *initium ieiuniorum* [3]), cfr. et Ass. Bibl. Or. T. III. P. II. p. 381.

§. 112.

Appositio et geminatio nominum.

1) Nomen alteri appositum aliquam huius definitionem vulgo involvit, ut ܐܒܓܪ ܪܚܡܗ ܕܡܫܝܚܐ *Abgarus, Messiae amicus.* Ita nominibus propriis *regionum* et *urbium* appellativa ܒܝܬ *urbs, regio* (§. 108, 4. a.), ܓܙܪܬܐ *insula*, ܡܕܝܢܬܐ *urbs*, ܩܪܝܬܐ *oppidum* et ubi de metropoli magnae regionis sermo est, ܪܒܬܐ *magna, metropolis* adiunguntur. Tali vero nomini proprio cum appellativo coniuncto plerumque quidem priorem tribuunt locum, neque tamen rara sunt exempla vocum aliter collocatarum, ut ܠܟܘܪܐ ܪܘܡܝ ܐܦܣܝܩܘܣ (*Kirsch.* chrest. Syr. 194, 5.). Non raro autem Genit. eundem in finem usurpatur, e. g. ܡܢ ܐܬܪܐ ܗܘ ܕܡܘܣܝܐ *a regione Mysiae*, (ib. 194, 10.). Ea vero appositio saepissime usurpatur, si nomine priori numerus, mensura, pondus aut tempus accuratius describitur. Huius generis est etiam constructio vocis ܟܠ alteri nomini postpositae, ut ܥܡܐ ܟܠܗ *populus totus* prop. *populus, universitas eius* (populi).

2) Geminatio eorundem nominum sine copula aut a) *multitudinem* significat, e. g. Marc. 6, 4. ܣܕܪܝܢ ܣܕܪܝܢ *in permultis areolis* aut b) *distributionem:* ܕܝܢܪ ܕܝܢܪ ἀνὰ δηνάριον (Matth. 20, 9.), ܓܘܕܝܢ ܓܘܕܝܢ *turmatim* et ܟܢܫܝܢ ܟܢܫܝܢ *cumulatim* (Barheb. Chron. 334, 7. 8. 11.), ܚܕܢܝܢ ܠܚܕܢܝܢ ܚܕܢܝܢ ܘܐܚܕܘܢ *et singuli singulos nos prehenderunt.* Praecipue vero *numeralia* bis posita distributivum indicant (§. 99, Annot. 1.), ut ܐܪܒܥܝܢ ܐܪܒܥܝܢ *quadrageni*, ܠܟܠܐ ܚܕ ܚܕ *omnibus et singulis* (Barheb. Chron. 176, 11.). c) Hac geminatione saepe notiones *omnis, unusquisque* designantur, ita ܐܢܫ ܐܢܫ ἕκαστος (Matth. 25, 15.), ܕܘܟܐ ܕܘܟܐ κατὰ τόπους (ib. 24, 7.), ܒܡܕܝܢܬܐ ܡܕܝܢܬܐ κατὰ πόλιν (Tit. 1, 5.); ܚܕ ܚܕ *unum post alterum, ex ordine* (Act. 11, 4.). d) *Intensivam* quoque vim nomen bis positum non repudiat, ut ܒܝܫ ܒܝܫ *valde malum* (2 Thess. 3, 6.), ܩܠܝܠܐ ܩܠܝܠܐ *parum* (Io. 6, 7.); eam ob caussam *superlativus* (§. 116, 2.) hac geminatione indicatur. e) *Diversitas* denique hoc modo potest significari, e. g. ܕܫܢܐ ܫܢܐ ܫܢܝܢ

3) *Kirschio* quidem (Chrest. Syr. p. 167) huius vocis forma in hoc loco offensioni fuit, sed immerito; ܡܥܠܝܐ sine dubia pariter ac multa alia feminina (§. 91, Annot. 2.) Plur. masc. assumit.

diversis malis affecti (Marc. 2, 17.), ܙܒܢܝ̈ܢ ܙܒܢܝ̈ܢ *variis temporibus* (Io. 5, 4.), ܒܠܫܢ̈ܐ ܠܫܢ̈ܐ *diversis linguis* (Act. 10, 46.), ܡܕܡ ܡܕܡ *diversum aliquid* (ib. 21, 34.) et ܐܶܬ݂ܒܳܥܝܳܬ݂ܳܐ ܙܢܝ ܡܕܡ ܡܕܡ *quaestiones variae.*

§. 113.

De Genitivo et statu constructo.

Quamquam Syri perinde ac Hebraei, nisi forte *stat. constructum* Genitivi terminationem nominaveris, suos nullis certis nominum terminationibus indicant *casus*, tamen de nominis constructione, signis casuum, scilicet particulis nomini praepositis, non facile obscuritatem quampiam relinquentibus, vix ac ne vix quidem ambigitur. De his autem casuum indicibus cum Syri et Hebraei, praesertim serioris aetatis, fere consentiant, in quibus differunt, ea praecipue illustremus.

1) Hebraei *Gen. constructo* nominis praecedentis *statu* significare solent, Syri vero quamquam idem facere licet, aliis Gen. indicandi rationibus magis delectantur. Huius rei caussam puto stat. absol. et constructi in Sing. masc. et Plur. fem. permultorum nominum non modo similitudinem sed etiam aequalitatem; namque si quis in nominibus huius generis Gen. statu constr. exprimeret, facile ea, qua decet, perspicuitate destitueretur. Exempla igitur stat. constr. pro Gen. positi in Plur. masc. crebriora sunt, ut ܐܦܝ ܓܠܠ̈ܐ *superficies fluctuum* (Gen. 1, 2.), ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ *filii Israelis*, ܒܝܘܡܝ̈ ܢܘܚ *diebus Noachi* (Barh. 397, 2.), ܡܠܝ̈ ܐܠܗܐ *verba Dei*, ܫܢܝ̈ ܚܝܝ̈ *anni vitae meae* (Ephr. Syr. III, 428. D.), ܪ̈ܝܫܝ ܫܘܪ̈ܝܗ *superiores partes murorum* (Barh. 533, 7.), deinde in Sing. fem., ut ܒܕܘܟܬ ܐܝܠܫܟܚܬܐ *loco Ilschichatai* (Barheb. 516, 1.), ܕܝܢܗ ܡܪܝܐ *iudicium domini* (Ephr. III, 428. F.), ܫܢܬ ܚܡܫܥܣܪܐ annus XV (Luc. III, 1.), ܒܕܡܘܬ ܥܢܢܐ *in similitudine nubis* (Ephr. I, 117. A.), ܒܩܘܪܒܐ ܕܡܠܘܫܐ ܕܢܘܢܐ *in vicinia signi Zodiacalis piscium* (Barh. 597, 2.), ܓܠܝܘܬ ܡܪܚܘܬܗܘܢ *retectio audaciae eorum* (ib. l. 9.). Reliqua huius rei exempla, ubi stat. constr. et abs. eadem utuntur forma, praecipue vocabula ܒܝܬ, ܒܪ, ܒܪܬ, ܒܥܠܐ, ܡܪܐ, ܐܦ, ܟܠ cet. adiectivis quibusdam describendis inservientia (§. 108, 4.), aut ea, quae sola absolutam non constituunt notionem sequente nomine aliquo arctius definienda, facillime tanquam nomina stat. constructi produntur. Ex quorum genere sunt ܓܘ *medium*, ܝܕ *manus*, ܝܘܡ *dies*, alia, ut ܓܘ ܐܪܥܐ *media in terra* (Ephr. I,

121. B.), ܒܝܬ ܩܘܢܢܐ *per incubationem* (ib. 117. F.) [1]), ܝܘܡ ܕܝܢܐ *dies iudicii* (ib. III, 429. C.), ܟܠܝܠ ܙܟܘܬܐ *corona victoriae* (Barh. 597, 14.), ܡܠܟ ܡܠܟܐ *rex regum* (ib. in permultis locis), ܥܠ ܣܦܬ ܝܡܐ *ad litus maris* (ib 532, 3.), ܠܣܦܬ ܢܗܪܐ *ad fluminis ripas* (Ephr. I, 121. F.), ܪܫ ܨܘܡܐ *initium ieiunii* (Barhebr. 530, 8.), ܫܪܒ ܕܕܗܒܐ ܗܢܐ *historiam huius auri* (ib. 335, 1.).

2) Ex altera Gen. signandi ratione, eademque Syris usitatiori, ei nomini, cuius Gen. requiritur, ܕ praefigitur. Quae res si evenit, nomen praecedens aut in *stat. emphat.*, aut cum *suffixo pleonastico* ponitur, ergo *verba Dei* aut ܡܠܐ ܕܐܠܗܐ aut ܡܠܘܗܝ ܕܐܠܗܐ vertenda sunt. Si quis accuratius ad hunc dicendi modum animadverterit, periphrasticum eum esse et Hebraico אֲשֶׁר לְ respondere, sua sponte intelliget. Suffixum pleonasticum, quod priori nomini adiungitur, posterioris numerum et genus sequitur; itaque Ephr. I, 116. D. ܘܫܬܐܣ ܐܠܗܐ ܩܢܘܡܗ ܕܫܡܝܐ ܘܩܢܘܡܗ ܕܐܪܥܐ *et fundavit Deus substantiam coeli et substantiam terrae*, ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ܕܛܝܝܐ *fides Arabum* (Barh. 231, 15.), ܒܪܝܬܗܘܢ ܕܥܢܢܐ *creatio nubium* (Ephr. ib. 8, C.) Raro etiam post stat. constr. ܕ praefixum, tanquam gen. nota, reperitur, e. c. ܝܘܡܝ ܕܛܠܝܘܬܝ *dies iuventutis meae* (Ephr. III, 429. F.), ܒܛܘܥܝܝ ܕܦܬܟܪܘܬܐ *errore idololatriae* (ib. I, 116. E.). Cum nominum peregrinorum status constr. ab absoluto raro discerni queat, ea hanc Gen. significationem amant, ut ܐܩܠܝܦܣܝܣ ܕܫܡܫܐ *solis eclipsis* (Barh. 397, 8.), ܗܓܡܘܢܐ ܕܐܣܩܠܘܢ *dux Ascalonis* (ib. 403, 3.), ܣܘܢܘܕܘܣ ܕܫܬܐ ܟܘܟܒܐ *conventus VI stellarum* (ib. 396, 18.). In iis vero locis, ubi nomen praecedens adiectivo utitur, aut utrique nomini sive una sive plures voces interiectae sunt, aut plures ab uno nomine pendent genitivi, nota ܕ ambiguitatis evitandae caussa omnino necessaria erat; unde Barh. 355, 12. ܡܘܒܠܬܐ ܗܢܐ ܕܬܫܥܝܢ ܫܢܝܢ *hoc onus XC annorum*, Ephr. I, 123. A. ܡܢ ܓܒܐ ܓܪܒܝܝܐ ܕܗܘ ܣܘܡܩܐ *ab septentrionali huius rubri (maris) parte*, ib. 117. B. ܛܠܠܐ ܗܘ ܕܦܓܪܐ *umbra est corporis*, Barh. 327, 7., ܘܫܬܐ ܕܡܐ ܕܣܒܐ ܘܕܥܠܝܡܐ. ܕܓܒܪܐ ܘܕܢܫܐ. ܕܟܗܢܐ ܘܕܡܫܡܫܢܐ. ܕܕܝܪܝܐ. ܕܝܚܝܕܝܐ. ܕܒܢܬ ܩܝܡܐ. ܕܒܬܘܠܬܐ. ܕܝܢܘܩܐ. ܕܚܬܢܐ ܘܕܟܠܠܬܐ. *et bibit (gladius) sanguinem senum et puerorum, virorum et feminarum, sacerdotum et diaconorum, coenobitarum, solitariorum, monialium, virginum, infantium, sponsorum et sponsarum.* Quin etiam inveniuntur exempla nominis Gen. regentis omissi et notae ܕ ante unum, quod solum adest, nomen tanquam Gen. signum positae; ex

1) ܒܝܬ saepissime suam significationem in formulis huius generis prorsus perdit, id quod etiam aliis vocabulis, ut ܐܦܐ *superficies*, ܓܘ *medium*, accidit.

eorum numero est Barh. 328, 11.: ܠܘ ܕܝܠܢ ܗܝ ܠܡܫܬܥܝܘ . ܐܠܐ ܕܐܪܡܝܐ ܘܕܫܘܝܢ ܠܗ *nostri non est, narrare, sed Ieremiae et eorum, qui eum aequant . .; Kirsch.* chrest. 216, 6 ss. ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܡܪܕܘܬܐ ܕܝܘܢܝܐ ܒܠܚܘܕ ܪܕܐ ܗܘܐ ܐܠܐ ܐܦ ܕܪ̈ܗܘܡܝܐ *neque solum Graecorum scientia imbutus erat, sed etiam (scientia) Romanorum*, ib. 218, 6. ܘܩܒܠ ܦܣܩ ܪܝܫܐ ܕܐܟܘܬܗ ܕܐܚܘܗܝ ܗܕܣܝܣ ܩܕܝܫܐ ܣܗܕܐ ܩܒܠ ܗܘܐ *et sententiam capitalem, fratris sui (sententiae) similem, Hedesius, sanctus martyr, accepit.* Matth. 22, 21.

ANNOTATIONES.

1) *Status constr.* pro absoluto saepe ante praefixas aliasque particulas usurpatur; *a*) ante ܒ, et quidem saepius, ut ܒܪܝܟܬ ܒܢܫ̈ܐ *benedicta in mulieribus* pro *mulierum* (Luc. 1, 28.), et similia ܫܦܝܪܬ ܒܢܫ̈ܐ *pulcra inter mulieres* (Cant. 1, 8.), ܡܨܒܬ ܒܪܒܘܬܐ *ornata magnitudine* (2 Petr. 1, 17.) et ܫܦܝܪܬ ܒܚܙܘܐ *pulcra adspectu* (Gen. 12, 11.), ܡܪܓܢܝܬܐ ܝܩܝܪܬ ܕܡ̈ܝܐ *gemma pretiosissima* (Barh. 531, 4.), ܡܥܠܬ ܒܝܘܡܬܗ *provecta diebus suis* et in Plur. m. ܡܪ̈ܝܡܝ ܒܡܕܥܗܘܢ *inflati mente* (Luc. 1, 51.), ܟܦܘܪܝ ܒܐܠܗܐ *Deum abnegantes* (Barh. 223, 3.), ܢܣ̈ܒܝ ܒܐܦ̈ܐ ὑποκριταί pr. *facierum acceptores* (Matth. 16, 3.), ܡܕܪ̈ܫܝ ܒܡܕܥܐ *scientia imbuti* (Dan. 1, 4.), ܡܥ̈ܠܝ ܒܝܘܡܬܗܘܢ *provecti aetate* (Luc. 1, 7. 18), ܫ̈ܕܝ ܒܝܡܝܢܐ *dextra iaculantes* (Act. 23, 23.); *b*) ante ܠ, ut ܡܫܥܒ̈ܕܝ ܠܪ̈ܓܬܐ ἐγκρατεῖς, *servi cupiditatum* (2 Tim. 3, 3.); *c*) ante ܡܢ saepe, ut in Sing. f. ܡܫܩܠܬ ܡܢ ܢܗܪܐ *fluvio ablata* (Apoc. 12, 15.), et in Plur. m. ܙܒܝ̈ܢܝ ܡܢ ܐܪܥܐ *emti ex terra* (ib. 14, 4.); *d*) ante ܠܐ, ut ܝ̈ܡܝ ܕܓܠܐ ܡܘ̈ܡܬܐ ἐπίορκοι (1 Tim. 1, 10.) et *e*) ante ܥܡ, ut ܫ̈ܟܒܝ ܥܡ ܕܟܪ̈ܐ *concumbentes cum maribus* (ib.).

2) Nomini, quod Gen. regit, et nomini in Gen. posito non solum una vox, ut apud Hebraeos[2]), sed etiam plures interiiciuntur, ut ܛܠܠܐ ܗܘ ܕܦܓܪܐ *umbra est corporis*, ܪܛܝܒܘܬܐ ܗܝ ܕܓܠ̈ܠܐ *hic humor fluctuum* (Ephr. I, 117. B. et C.), ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܡܫܡܫܢܘܬܗܘܢ ܗܝ ܕܥܢ̈ܢܐ *quemadmodum enim nubium famulitio* cet. (ib. 8, D.), ܠܪܝܫܗ ܣܠܩܐ ܗܘܬ ܕܡܢܫܐ *ascendit (corona) in caput Manassis*, et ܦܣܬܐ ܓܝܪ ܫܘܝܐ ܗܘܬ ܕܟܠܗܘܢ *sors enim omnium par erat* (ib. II, 446. C et D.). Haec nominum regentis et recti disiectio propterea apud Syros usitatior est, quod Gen. nota ܕ satis clare indicatur.

3) Praeter regulam nota Gen. ܕ post stat. emph. omittitur, ut Ephr. I, 117. E. ܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ ܐܠܗܐ ܐܒܐ *spiritus sanctus Dei patris*; ib. 123. A. ܚܒܫ ܗܘܐ ܐܘܪܟܐ ܐܠܦܐ ܘܐܪܒܥܡܐܐ ܡܝܠܐ *complectens longitudinem MCCCC milliarium.* Id quidem vulgo fit, ubi nominis appositio ad aliud nota Gen. definitum omnem arcet sermonis difficultatem, ut in titulo Psalmorum

2) *Gesenii Lehrgeb. der hebr. Spr.* §. 174. *Anmerk.* 5.

ܡܙܡܘܪ̈ܐ ܕܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܘܢܒܝܐ *Psalmi Davidis regis et prophetae.* In ܛܘ̈ܒܘܗܝ ܠܟܪܣܐ *beatitudines ventris* (Luc. 11, 27.), ܐܣܟܡܐ ܠܒܝܫܘܬܗܘܢ *velamen malitiae ipsorum*, Matth. 5, 22. Ps. 36, 7. ܠ pro ܕ ponitur; idem *auctorem* alicuius rei significat praecipue in titulis Psalmorum, (Ps. 4. 5. 6. 7. 8. 23.) *b*) ܡܢ eidem usui inservit, praesertim ad *originem* alicuius rei ab alia denotandam, ut ܐܝܩܪܐ ܕܡܢ ܡܠܟܐ *honorem a regibus* (Barh. 355, 11.), ܚܨ̈ܢܐ ܢܣܒ ܡܢ ܦܪ̈ܢܓܝܐ *arces cepit a Francis* pro *Francorum*, ib. 444, 9. ܟܢܫܐ ܪܒܐ ܡܢ ܝܘ̈ܢܝܐ *magnam Graecorum copiam* et post *numeralia* e. c. ܚܕ ܡܢ ܐܣܘ̈ܬܐ *unus e medicis* (ib. 372, 9.), ܣܓܝ̈ܐܐ ܡܢܗܘܢ *multi eorum* (ib. 444, 10.). *c*) Etiam ܒ Gen. vicibus interdum fungitur, e. c. ܡܫܡ̈ܗܐ ܕܒܗܘܢ *insignes eorum* (ib. 397, 9. 10.).

4) *Nomina propria* quamquam appellativis rarius Gen. recipiunt, tamen denominationes regionum, urbium, fluminum, si qua accuratiori determinatione gaudent, Gen. admittunt, ut 1 Sam. 17, 12. ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ *Bethlehem Iudaeae*, Luc. 4, 26. ܨܪܦܬ ܕܨܝܕܢ, c. 2, 4.

5) Quemadmodum reliqui Semitae nomen Gen. regens alteri praeponunt, ita etiam Syri; ubi ergo alia vocum collocatio deprehenditur, non mere Syriacam sed peregrinam eam esse iudicabis, praecipue Persicae originis. Huius igitur generis formae apud eos potissimum scriptores inveniuntur, qui Persicis fontibus usi sunt, inprimis Barhebraeum, ut composita ܐܪܕܟܘܦܐ *molitor* pers. آرد كوبه *farinam extundens*, ܐܪܓܒܕܐ *rex gloriae*, *primas* e pers. ارج gloria et كي *gigas*, ܐܫܬܪܡܪܓ *struthio* compositum ex اشتر *camelus* et مرغ *avis*, ܕܪܝܩܘܢ *Daricus* fortasse pers. داراي گون *Darii figura s. vultus*, ܙܪܕܘܫܬ pers. زرداشت *auri stella* (*Zoroaster*), alia. Utriusque vocis in his exemplis et collocatio et coniunctio in unum vocabulum ab Semiticis formationis legibus abhorrent.

3) Genitivus non solum *active* sed etiam *passive* usurpatur, i. e. nomen, quod in Gen. ponitur, non semper subiectum, in quo id inveniatur, quod nomen regens significat, sed etiam obiectum prioris nominis indicat, ut Iud. 9, 24. ܥܘܠܐ ܕܫܒܥܝܢ ܒܢ̈ܘܗܝ ܕܢܕܘܒܥܠ *iniuria LXX filiis Nadubelis illata*, Ps. 88 (89), 51. ܚܣܕܗ ܕܥܒܕܟ *convitium servo tuo iniectum*, 1 Sam. 14, 15. ܙܘܥܗ ܕܡܪܝܐ *terror a domino immissus*, Esth. 8, 17. ܕܚܠܬܐ ܕܝܗܘ̈ܕܝܐ *timor de Iudaeis*, Gen. 18, 20. ܩܥܬܐ ܕܣܕܘܡ ܘܕܥܡܘܪܐ *clamor de Sodom et Gomorra*, 1 Reg. 10, 1. ܫܡܥܗ ܕܫܠܝܡܘܢ *fama de Salomone*, Lev. 26, 45. ܩܝܡܐ ܕܩܕܡ̈ܝܐ *foedus cum maioribus*, Es. 26, 11. ܛܢܢܗ ܕܥܡܐ *zelus pro populo.* Deinde Syri pariter ac Hebraei Genitivo multas alias nominum rationes significant, e. c. Es. 17, 2. ܩܘܪ̈ܝܐ ܕܥܪܘܥܝܪ [3]) *urbes circa*

3) Ita pro ܕܥܪܘܥܝܪ, quod Bibl. Polygl. Lond. exhibent, sine dubio legendum.

Aroër, Iud. 5, 16. ܫܘܪܩܐ ܕܥܕܪ̈ܐ *sibilos apud greges*, Exod. 22, 11. ܡܘܡܬܗ ܕܡܪܝܐ *iuramentum per dominum*, Ezech. 35, 5. ܥܘܠܐ ܕܩܘܛܠܗܘܢ *iniquitas eorum interitum adducens*, Es. 54, 9. ܡܒܘܠܐ ܕܢܘܚ *inundatio tempore Noachi*, Ier. 50, 28. ܬܒܥܬܐ ܕܗܝܟܠܗ *ultionem pro templo suo (diruto)*, Gen. 3, 24. ܐܘܪܚܐ ܕܐܝܠܢܐ ܕܚܝܐ *via ad vitae arborem ducens*, Es. 1. 10. ܪ̈ܫܢܐ ܕܣܕܘܡ ܥܡܐ ܕܥܡܘܪܐ *principes ut Sodomae, populus ut Gomorrae*, Luc. 2, 4. ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ *Nazareth in Galilaea*, Barh. 215, 17. ܐܝܕܐ ܕܙܓܐ *manus tintinnabulo praedita*, ib. 491, 13. ܟܐܦ̈ܐ ܕܡܛܪܐ *lapides pluvia fusi.*

4) Gen. aliquando vicem supplet nominis per appositionem adiiciendi, ut Act. 7, 40. ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ *ex regione Aegypti*, Barh. 328, 14. ܠܕܝܪܐ ܕܩܪܝܬ ܕܒܐܬܪܐ ܕܟܪܫܢ *in monasterium Karrait in regione Carschenensi situm*, Act. 20, 26. et Rom. 11, 8 ܝܘܡܐ ܕܝܘܡܢܐ *die hodierno.* Id quidem in nominibus regionum propriis praecipue usu venit.

5) Adiectiva non raro substantivo in Gen. posito arctioribus circumscribuntur finibus, ut Cant. 2, 5. ܟܪܝܗܬ ܕܚܘܒܐ *aegra amore*, Luc. 24, 25. ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ ܘܝܩܝܪܝ ܠܒܐ *rationis expertes et gravi corde praediti*, Act. 7, 51. ܩܫܝ ܩܕܠܐ *duri cervice*, Prov. 6, 32. Es. 6, 5. ܛܡܐ ܣܦܘ̈ܬܐ *pollutus in labiis*, Ier. 6, 11. ܛܠܝܐ ܕܙܥܘܪܘܬܐ *puer tenerae aetatis.* Ab hac constructione distinguas eam, ex qua Genitivus adiectivum excipiens collective sumitur, ut Hos. 13, 2. ܕܒܚܝ ܒܢܝܢܫܐ *sacrificantes hominum*, 1 Sam. 17, 40. ܚܡܫܐ ܫܥܥ̈ܐ ܕܟܐܦ̈ܐ *quinque glareae lapidum*, Gen. 16, 12. ܥܪܕܐ ܕܒܢܝܢܫܐ *onager inter homines*, Luc. 4. 25. ܣܓܝܐܬܐ ܐܪܡܠܬܐ πολλαὶ χῆραι, Io. 2, 12. ܩܠܝܠ ܝܘܡܬܐ οὐ πολλὰς ἡμέρας. *Superlativus* quoque Gen. variis modis significari potest (§. 116, 2.).

Quae de Gen. nominis monita sunt, ea valent etiam de *pronomine possessivo.*

6) Saepe duo substantiva Gen. coniuncta adiectivorum loco funguntur (§. 108, 2.), ut Luc. 22, 50. ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ *auris dextra* et Matth. 5, 29. ܥܝܢܟ ܕܝܡܝܢܐ *oculus tuus dexter*, unde versio Philoxeniana bene ܥܝܢܟ ܗܝ ܝܡܝܢܝܬܐ.

7) *Nomina verbalia* pro Gen. eum casum admittunt, quem verbum radicale regit (§. 115, 2.).

§. 114.

Reliquorum casuum significatio.

1) Reliquos casus Syri praepositionibus designant, itaque *Dat.* et *Acc.* particula ܠ, quamquam hicce etiam saepe omnino non indicatur, ut Ephr.

II, 370. A. ܠܡܥܒܕܘ ܥܡܗ ܠܐܓܘܢܐ *ad faciendum cum eo certamen*, Io. 1, 14. ܚܙܝܢ ܫܘܒܚܗ *vidimus gloriam eius.* Eo autem more Dat. et Acc. eodem signo denotandi non gignitur tanta sermonis ambiguitas, quam forte metueris, sed fere ubique omnia clara et perspectu facilia, ut Barh. 335, 3. ܟܕ ܚܙܐ ܠܢܟܠܐ ܫܒܩܗ ܠܕܪܡܣܘܩ *cum fraudem vidisset, Damascum reliquit*, ubi ܠ bis notam Acc. esse in aperto est, et ib. l. 4. ܘܗܢܐ ܡܦܩܢܐ ܒܝܫܐ ܗܘܐ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܪܒܐ *et hic malus huic magno populo erat exitus*, quo in loco ܠ Dat. significat.

2) Abl. aliarum linguarum particulis ܡܢ (*a, ex*), ܒ (*in, per, cum*), ܥܡ (*cum*) et nonnullis aliis suppletur. *Voc.* vero similis Nom. in stat. emph., saepe ex serie orationis agnoscitur, vid. Matth. 26, 39. 42., Luc. 1, 3.; Rom. 8. 15., Apoc. 16, 7., Ephr. III, 429. E., aut praemissa interiectione ܐܘ a Graecis, ut videtur, desumta e. c. Matth. 15, 28. ܐܘ ܐܢܬܬܐ *o mulier!* vid. et Luc. 24, 15., Act. 1, 1.; 7, 51., Rom. 2, 1. 3., Ephr. III, 428, D. [1]).

Annot. Inveniuntur nonnulla in Syriaca V. T. versione Peschito exempla particulae ܝܬ ad instar Hebr. אֶת et Chald. יָת ut Coh. 2, 3., 3, 17., 4, 1., 8, 9. 17.; Cant. 3, 5., 8, 4. Gen, 1, 1. [2]). *Hierosolymitana*, quae dicitur, N. T. versio ad Chaldaica nimis proclivis, eundem morem sequitur, ut Matth. 24, 51., Io. 1, 5.; 8, 29. [3]).

De usu singulorum casuum infra, ubi de constructione verbi agetur, dicendum erit; de *Acc.* tamen cfr. §. 115.

§. 115.

Accusativus.

1) Acc. obiecto verborum transitivorum indicando inservit, deinde adverbialiter ponitur, *loci*, *temporis* et *spatii*, *mensurae* et *ponderis* rationes complectens.

---

1) Philoxeniana N. T. versio Luc. 1, 3. ܐܘ ܬܐܘܦܝܠܐ Graecum Θεόφιλε imitandi caussa exhibet.

2) Ephr. (Opp. I, 116. D.) quidem in huius loci interpretatione verba ܒܪܫܝܬ ܒܪܐ ܐܠܗܐ ܝܬ ܫܡܝܐ ܘܝܬ ܐܪܥܐ illustrat ܫܡܝܐ ܘܡܫܬܘܕܥܢܘܬܗ ܕܐܪܥܐ, neque tamen inde cum *I. D. Michaeli* (Gramm. Syr. p. 267.) colligendum, ab eo ܝܬ non pro particula habitum esse. Nam ea quae addit, luculenter illi opinioni prorsus contraria sunt. Ait enim ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܠܬܐ ܕܡܬܩܕܡܐ ܠܫܡܝܐ ܘܠܐܪܥܐ ܗܝ ܝܬ ܗܢܘ ܕܠܐ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ . ܠܘ ܗܝ ܗܝ ܐܠܐ ܐܢ . *Haec vox* (verbis ܫܡܝܐ et ܐܪܥܐ) *praemissa hebraica idem significat quod Syriaca* ܠ, *itaque* (ea verba interpretanda sunt:) *coelum et terram; neque tamen* (particula ea Hebraice sonat) ܝܬ, sed ܐܢ.

3) *Adler.* verss. N. T. Syrr. p. 145.

a) Directio *in* et *ad* locum, raro praepositione ܠܘܬ significata (Matth. 3, 10.), vulgo solo Acc. notatur, ut Barh. 327, 4. ܫܪܝܘ ܠܡܥܪܩ ܠܚܣܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ *coeperunt ad arcem urbis confugere*, ib. 334, 10. ܐܬܦܢܝܘ ܠܣܦܪ ܝܡܐ *se converterunt ad litus maris*, ib. l. 12. ܘܐܬܐ ܐܘܪܫܠܡ *et venit Hierosolyma*, Gen. 27, 3. ܦܘܩ ܠܕܒܪܐ *exi in campum*, 1 Sam. 19, 13. ܣܡܬܗ ܐܣܕܘܗܝ *posuit ad cervical eius*; deinde denotat Acc. etiam *in loco* ut Gen. 24, 23. ܐܢ ܐܝܬ ܠܢ ܐܬܪܐ ܒܝܬ ܐܒܘܟ ܠܡܒܬ *estne nobis in patris tui domo locus ad pernoctandum?* Gen. 38, 11.; 40, 5., 1 Sam. 19, 16. ܘܡܫܟܐ ܕܥܙܐ ܐܣܕܘܗܝ *et pellis caprina erat ad cervical eius*, 1 Reg. 19, 6., Iob. 1, 4. ܒܝܬ ܓܒܪ ܕܝܘܡܗ *in domo uniuscuiusque, die suo*, Act. 2, 15. ܩܡ ܡܨܥܬܗ ܕܬܠܡܝܕܐ *stetit in medio discipulorum*, sed saepius hunc in finem ܒ adhibetur.

b) Temporis definitionem continet Acc. in his exemplis: Barh. 355, 10. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܘܗܝ *omnes vitae suae dies*, ib. 491, 7. ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ *XL dies*, ib. 509, 4., 531, 12., ib. l. 16. ܘܩܘܝ ܬܡܢ ܟܠܗ ܣܬܘܐ *et mansit ibi totam hiemem*; Ephr. III, 482. D. ܟܠܗܝܢ ܫܢܝ ܚܝܝ *omnes vitae meae annos*, Gen. 3, 1., Kirsch. chr. 216, 9. ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ *per longum tempus*, ib. l. 11. ܕܪܐ ܣܓܝܐܐ *per longum temporis spatium*. Item *quando factum* sit aliquid, Acc. indicatur, quamquam eum in finem saepius particula ܒ usurpatur, ut Barh. 534, 7. ܚܕ ܝܘܡܐ *quodam die*, ib. 535, 7. ܒܫܢܬ ܬܪܢܚ ܕܝܠܗܘܢ *anno eorum DCLVIII*, *Kirsch*. Chrest. 210, 4. ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ *noctu atque interdiu*, ib. l. 10. ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ *et alio die*, Luc. 1, 59.

c) *Mensurae* et *ponderis* descriptionem exhibent Gen. 7, 20. ܚܡܫܬܥܣܪܐ ܐܡܝܢ ܣܓܝܘ ܡܝܐ *XV cubitos aqua crescebat*, Barh. 282, 10. ܟܠ ܚܕ ܡܢ ܩܢܕܝܠܐ ܬܠܐ ܗܘܐ ܠܫܪܓܐ ܙܘܙܐ ܓ ܐܠܦܝܢ ܘܫܬܡܐܐ *unaquaeque lampadum pendebat 3600 Zuzas*, ib. 355, 17. ܦܘܡܗ ܦܬܝܚ ܐܝܟ ܙܪܬܐ ܗܘܐ *eiusque os spithama apertum fuit*.

d) Acc. denotat latinas loquendi formulas *secundum*, *quod attinet ad*, quamquam etiam particula ܒ non raro eundem in finem adhibetur; ut Gen. 40, 41. ܠܚܘܕ ܟܘܪܣܝܐ ܐܪܒ ܡܢܟ *modo quod thronum attinet te maior ero*, Matth. 16, 26. ܢܦܫܗ ܢܚܣܪ (*si*) *animae suae iacturam fecerit*, Exod. 26, 1. ܥܒܕܐ ܕܐܘܡܢܐ ܬܥܒܕ ܐܢܝܢ *secundum artificis opus ea facies*, Iob. 1, 5. ܡܢܝܢ ܟܠܗܘܢ *iuxta numerum omnium eorum*, Barh. 405, 5. ܗܝ ܕܠܒܝܫܐ ܗܘܬ ܐܣܟܡܐ ܕܕܝܪܝܬܐ *quae vestita erat more monialium*, ib. 37, 16. ܫܦܝܪ ܒܩܘܡܬܐ ܗܘܐ ܘܒܚܙܘܐ . ܙܥܘܪ ܥܝܢܐ . ܘܦܘܡܐ . ܦܬܝ ܚܕܝܐ . ܪܒ ܕܩܢܐ . ܩܛܝܥ ܢܚܝܪܐ . *pulcher statura erat ac forma, exiguis oculis et ore praeditus, latus pectore, barba prolixa, simo nasu*; ib. 372, 14.

e) Praeter substantiva persaepe *adverbialiter* posita (§. 102, 2.) inveniuntur, quae interdum huic fini inserviunt, ut Matth. 20, 34. ܡܢ ܫܥܬܗ *illico* (§. 108, 4. b.), Es. 7, 25. ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܕܚܘܒܐ ܘܕܟܘܒܐ *metu veprium ac spinarum*, Ass. Bibl. Or. III. P. II. p. 116. ܚܕ ܫܟܡܐ *uno humero* i. e. *iunctim*, Deut. 34, 10. ܐܦܐ ܠܘܩܒܠ ܐܦܐ *ore ori converso*.

2) Nomina ab iis verbis, quae Acc. regunt, originem repetentia, pro Gen. casum verbi, ergo Acc., recipere possunt; itaque *a*) *Participialia*, ut 1 Reg. 19, 11. ܡܦܪܩ ܛܘܪܐ ܘܡܬܒܪ ܟܐܦܐ (*ventus*) *montes diffundens petrasque frangens*, Barh. 37, 11. ܫܡܘܥܐ ܠܦܠܛܘܢ *Platonis auditor*; *b*) Infinitivo oriunda, ut Barh. 443, 12. ܥܠ ܟܒܫܐ ܕܦܪܢܓܝܐ ܠܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ *de expugnatione Constantinopolis per Francos*, Ephr. III, 428. F. ܕܝܢܗ ܕܡܪܝܐ ܠܚܛܝܐ *iudicium domini de peccatoribus*, Kirsch. Chr. 213, 17. ܫܬܩܢ ܠܛܥܝܘܬܐ *silentio nostro de errore*. Hic vero loquendi modus praecipue, ubi duo genitivi post unum idemque nomen sequerentur, ad ambiguitatem removendam adhibetur.

Annot. In originali Vet. Test. textu אֶת ante Nom. nonnunquam invenitur, Syriaca autem versio Peschito id sine dubio tanquam Syriacae linguae indoli contrarium non imitata est. Nihilo minus nonnulla exstant exempla notae ܝܬ ante subiectum positae, ut Gal. 5, 11. ܕܠܡܐ ܐܬܒܛܠܬ ܠܗ ܠܗ ܟܫܠܐ ܕܙܩܝܦܐ *num abolitum est offendiculum crucis?* Matth. 26, 11. et Io. 12, 8. ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ ܒܟܠ ܙܒܢ ܐܝܬܝ ܠܘܬܟܘܢ *ego vero non omni tempore vobis sum*; Apoc. 9, 11. ܘܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܠܟ ܥܠܝܗܘܢ ܡܠܐܟܐ ܕܬܗܘܡܐ *et erit iis rex eos regens, angelus abyssi*.

§. 116.

De comparatione adiectivorum.

1) *Comparationis gradus*, cum terminationes adiectivo annectendae Syris desint, sola periphrasi discernuntur. *Comparativum* enim particula ܡܢ sensu *prae* ante vocem comparatam posita indicat, ut Io. 10, 29. ܐܒܝ ܓܝܪ ܡܢ ܟܠܐ ܪܒ ܗܘ *pater enim meus omnibus maior est*, 1 Cor. 1, 25. *nam Dei stultitia* ܚܟܝܡܐ ܗܝ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ *hominibus sapientior est*, Barh. 176, 17. ܒܨܝܪ ܡܢ ܬܪܬܝܢ ܙܘܝܬܐ ܬܪܝܨܬܐ *sub minoribus, quam duobus rectis angulis*. Aliquando ܛܒ *valde* aut ܝܬܝܪ *magis* praeter particulam ܡܢ hoc consilio usurpantur, Hebr. 3, 3. *huius gloria* ܫܘܒܚܗ ܝܬܝܪ ܛܒ ܡܢ ܕܡܘܫܐ (*gloria*) *Mosis longe maior est*, c. 4, 12., 11, 4. 26., Act. 20, 35. *qui dat* ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܝܗܒ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܢܣܒ *beatior est accipiente*. Raro adiectivum comparative sumendum, quamquam res comparata omittitur, ut Ezech. 8, 6. 13. ܬܘܒ ܗܦܘܟ ܬܚܙܐ ܥܘܠܐ ܪܘܪܒܐ *et iterum conversus videbis maiores iniquitates* sc. *quam hae*, ut v. 15. expressis verbis (ܡܢ ܗܠܝܢ) innuitur. Inveniuntur etiam exempla solius Positivi pro Comp. positi, ut Rom. 9, 12. ܪܒܐ ܢܗܘܐ ܥܒܕܐ ܠܙܥܘܪܐ *senior erit servus minori*, Matth. 11, 20.

2) *Superlativus* gradu positivo significatur, quem Gen. Plur. sequitur, ut 1 Cor. 15, 9. ܒܨܝܪܐ ܕܫܠܝܚܐ *minimus apostolorum;* Eph. 3, 8., Ps. 94, 8., Dan. 4, 17. ܘܡܟܝܟܐ ܕܐܢܫܐ *hominum abiectissimus*, Ion. 3, 5. ܡܢ ܪܘܪܒܢܝܗܘܢ ܘܥܕܡܐ ܠܙܥܘܪܝܗܘܢ *a maximis eorum usque ad minimos eorum.* Loco Gen. sequentis etiam Plur. cum particula ܒ usurpatur, ut Matth. 2, 6. ܙܥܘܪܐ ܒܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ *minima inter regias Iudae urbes* (prop. *reges*), Iud. 6, 15. ܫܪܒܬܝ ܡܚܝܠܐ ܗܝ ܒܡܢܫܐ *familia mea maxime tenuis est in Manasse*, 2 Sam. 7, 9. ܪܘܪܒܢܐ ܕܐܝܬ ܒܐܪܥܐ *maximi in terra degentes;* alia exempla vid. §. 113, 2. Annot. 1. Adverbiis deinde adiectivo appositis non solum *intensio* efficitur, ut Matth. 8, 28. ܒܝܫܝܢ ܛܒ *valde mali*, sed etiam Superlativus, e. c. Apoc. 18, 12. ܩܝܣܐ ܝܩܝܪܐ ܛܒ *ligna pretiosissima*, c. 21, 11. ܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ ܛܒ *lapis pretiosissimus.* Quin etiam Positivus solus Superlativi vicibus fungitur, statu tamen emphat. plerumque utens, e. c. Matth. 5, 19. ܙܥܘܪܐ pro ἐλάχιστος, et Plur. c. 25, 40. 45., c. 11, 20. ܚܝܠܘܗܝ ܣܓܝܐܐ αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, Gen. 9, 25. ܒܪܗ ܙܥܘܪܐ *filius eius natu minimus*, c. 19, 38. 1 Sam. 17, 13. 14. 2 Petr. 1, 4., 1 Cor. 6, 2. ܕܝܢܐ ܙܥܘܪܐ *iudicia minima* [1]). Id praecipue elucet, si particula comparativa ܡܢ aliquid *omnibus* eiusdem generis rebus praefertur, ut Matth. 13, 32. ܗܝ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪܥܘܢܐ܂ ܡܐ ܕܝܢ ܕܪܒܬ ܪܒܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܪܩܘܢܐ *idque* (granum sinapis) *minimum est omnium seminum, cum autem creverit, maximum est omnium olerum;* Gen. 3, 1. Iob. 1, 3. Exemplum stat. absoluti Positivi pro Sup. positi habes etiam Matth. 22, 36. ܐܝܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܪܒ ܒܢܡܘܣܐ *quodnam legis praeceptum maximum est?* Denique *geminatione* adiectivorum Super. efficitur, immo etiam amplificatur voce repetita in Gen. posita, ut Exod. 26, 33. ܩܘܕܫ ܩܘܕܫܐ *omnium sanctissimum*, Eccles. 1, 2. ܗܒܠ ܗܒܠܝܢ *maxime vanum.* Haec singularis formula etiam in nominibus saepe obvia est qualitatem nullam designantibus, ita ut epitheton aliquid idemque in Superlat. inde debeas repetere, ut Gen. 9, 25. ܥܒܕ ܥܒܕܝܢ *servus humillimus*, Dan. 2, 37. ܡܠܟ ܡܠܟܐ *rex potentissimus*, c. 8, 25. ܪܝܫ ܪܝܫܢܐ *princeps principum*, c. 11, 36. ܐܠܗ ܐܠܗܝܢ *Deus Deorum*, Deut. 10, 17. ܡܪܐ ܡܪܘܬܐ *dominus dominorum*, Cant. 1, 1. ܚܟܡܬ ܚܟܡܬܐ *sapientia maxi-*

---

1) Utrum vero adiectivum tribus an *quatuor* litteris constet, in superlativo eius constituendo nil refert. Quae I. D. Michaelis (Gramm. Syr. p. 271—272.) exempla superlativi per quadrilittera ficti laudat, ea Positivos pro Superl. positos exhibent.

ma et ܫܘܒܚܐ ܕܫܘܒܚܐ *canticum pulcherrimum*, 1 Reg. 8, 27. ܫܡܝܐ ܕܫܡܝܐ *coelum altissimum*, Ps. 72, 5. ܕܪ ܕܪܝܢ *omnes generationes.*

ANNOTATIONES.

1) Cum formae vocis comparatione nulla accidat mutatio, eadem in Substantivis quoque et verbis qualitatem indicantibus usurpatur, ut Gen. 41, 40. ܐܪܒܐ ܡܢܟ *maior ero te*, c. 26, 16. ܥܫܝܢܬ ܡܢܢ ܛܒ *nobis longe potentior es*, 1 Sam. 10, 23. ܘܪܒ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠܗ ܥܡܐ *et erat maior cuncto populo*, 1 Cor. 15, 41. ܟܘܟܒܐ ܡܢ ܟܘܟܒܐ ܡܝܬܪ ܗܘ *una stella altera praestantior*, Es. 52, 14. ܡܚܒܠ ܗܘܐ ܚܙܘܗ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ *corruptior erat eius aspectus, quam (aliorum) hominum.*

2) Adiectivum comparationis rationem indicans nonnunquam e contextu supplendum, ut Iob. 11, 17. ܡܢ ܛܗܪܐ (*hilarius*) *quam meridies*[a]), Es. 10, 10. ܦܬܟܪܐ ܘܦܣܝܠܐ ܡܢ ܕܐܘܪܫܠܡ ܘܕܫܡܪܝܢ *idola et sculptilia, (quae potentiora sunt idolis) Hierosolymorum et Samariae*, Ps. 62, 10.

3) Comparativus, quem adiectiva aut verba nota ܡܢ efficiunt, interdum aliter explicandus est, ut Gen. 18, 14. ܕܠܡܐ ܡܬܟܣܝܐ ܡܢ ܡܪܝܐ ܡܕܡ *num quid domino nimium est?* Deut. 14, 24. ܘܐܢ ܣܓܝܐܐ ܗܝ ܡܢܟ ܐܘܪܚܐ *si vero via tibi nimis longa.* Ita etiam ante Infinitivos, e. c. Gen. 4, 13. ܪܒ ܗܘ ܚܛܗܝ ܡܢ ܕܢܫܬܒܩ *peccatum meum nimium est, quam ut queat condonari*; in hac verborum structura etiam ܠܐ usurpatur, ut 1 Reg. 8, 64. ܡܕܒܚܐ ܙܥܘܪ ܗܘܐ ܠܡܫܩܠܘ *altare impar erat ad capiendum.* Simili sensu Positivus sequenti coniunctione ܕ invenitur, Mich. 5, 1. ܙܥܘܪܐ ܐܝܬܝܟ ܕܬܬܚܫܒܝ *nimis parvum, quam ut censearis.*

4) Pro *Superl.* Syri etiam nonnullis tropicis loquendi formulis utuntur, ut Ps. 136, 6. (Hebr. 137.) ܪܫ ܚܕܘܬܢ *caput gaudii* i. e. *gaudium maximum*, Cant. 4, 14. ܪܫ ܒܣܡܐ ܟܠ *aromata praecipua*, Ies. 14, 30. ܒܘܟܪܐ ܕܡܣܟܢܐ *primogeniti pauperum, maxime pauperes.*

5) A *Superlativo* differt significationis *intensio*, quae indicatur partim peculiaribus nominum *formis* (§. 87, 11—13.), partim eorum *geminatione* (§. 112, 2.), partim synonymorum coniunctione, ut Ps. 40, 3. ܛܝܢܐ ܕܚܒܠܐ *lutum corruptionis*, aut eorundem verborum in Gen., ut Hos. 10, 15. ܒܝܫܘܬ ܒܝܫܘܬܟܘܢ *nefaria vestra malitia.* Priorem rationem versio V. T. Peschito in pluribus locis sequitur, ubi textus originalis affinia et sono similia eiusdem radicis coniunxerat, vid. e. g. Ezech. 32, 15. 33, 28. 29. 35, 3. 7.

Quodammodo huc pertinent phrases huius generis ܓܢܒܪܐ ܓܢܒܪܐ ܓܒܪ ܚܝܠܬܢܐ *heros*,

---

a) Verba sequentia ܢܩܘܡ ܢܥܡܝܩܐ *surget fovea* Hebraica יָקוּם חֶלֶד *surget vita* omnino interpretantur, sed חֶלֶד ex Syriaca radicis ܚܠܕ significatione.

venator coram domino i. e. *venator insignis;* Ion. 3, 3. ܘܢܝܢܘܐ ܡܕܝܢܬܐ ܗܘܬ ܪܒܬܐ ܠܐܠܗܐ *et Ninive erat magna urbs coram Deo* i e. *permagna* [3]).

§. 117.

Numeralia.

1) Quomodo numeralia inter se componantur, iam §. 99 et 100 demonstratum est [1]). Cardinalia autem a 3. rem numeratam modo praecedunt, modo sequuntur, ut Matth. 4, 8. cll. 21. ܬܪܝܢ ܐܚܝܢ et ܐܚܐ ܬܪܝܢ, Act. 20, 5. cll. Luc. 1, 56. ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ et ܝܪܚܐ ܬܠܬܐ, Gen. 5, 5. ss. cll. 32, 14. 15.; de *millibus* ubi numeranda sunt, idem valet, e. c. Marc. 8, 19. cll. Matth. 14, 21. ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ et ܐܠܦܐ ܚܡܫܐ. Neque tamen in utraque rei numeratae collocatione ante aut post numerale eadem nominis forma adhiberi solet; etenim, quod iam exempla allata monstrant, nomen numerali praepositum in statu *emph.*, postpositum vero in stat. *absol.* vulgo ponitur. At inveniuntur etiam exempla ab hac regula recedentia, ut Matth. 15, 38. ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ 4000 *viri*, Apoc. 7, 4. ܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ 144000, Barh. 104, 13. ܚܡܫܐ ܐܠܦܐ ܪܓܠܝܐ 5000 *peditum*, ib. 106, 1. ܫܬܝܢ ܐܠܦܐ ܦܪܫܐ 60000 *equitum*, ib. 107, 16. Luc. 4, 25. ܫܢܝܢ ܬܠܬ *tres anni.* Rarius fit horum numeralium coniunctio cum re numerata per *statum constructum*, ut Matth. 4, 25. ܕܥܣܪܬ ܡܕܝܢܬܐ 10 *urbes.*

2) *Ordinalia* tanquam adiectiva substantivis suis iunguntur eodem genere et numero utentia. Horum autem vicibus cardinalia non raro funguntur, aut in stat. absoluto rei numeratae apposita, praecipue in *horis* definiendis, ut Matth. 20, 3. ܒܫܥܬܐ ܬܠܬ *hora tertia*, ib. v. 5 et 15., 15, 33. ܘܟܕ ܗܘܬ ܫܥܐ ܫܬ γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, 27, 45. ܥܕܡܐ ܠܫܥܐ ܬܫܥ *usque ad horam nonam*, aut eam rem in Gen. recipientia (§. 100. Annot. 1.). Hoc autem, unitatibus quidem non inauditum (Dan. 1, 21. 2, 1., Luc. 19, 18 et 12, 38., 20, 12 et 12, 38.,

3) Cum res magnae et insignes antiquis divinae originis esse viderentur, *magnitudinis* et *praestantiae* notiones etiam addito ܠܐܠܗܐ aut ܡܪܝܐ designantur, ut Ps. 36, 7. ܛܘܪ̈ܐ ܕܐܠܗܐ *montes Dei;* 68, 16. 80, 11. ܐܪ̈ܙܘܗܝ ܕܐܠܗܐ *cedri Dei*, 104, 16. ܐܝܠܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ *arbores domini*, Num. 24, 6.

1) Differunt Syri in hac re ab Hebraeis (Gesen. *Lehrgeb.* p. 616 ss.) maiorem minori numero praeponentes, quod comparatione versionis Syriacae cum textu originali V. T. luculenter demonstratur. Huius vero ordinis inversi exempla perrara sunt, ut *Mich.* chr. 56, 15. ܒܝܘܡ ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ *die XXII. Philoxeniana* N. T. versio numeralia saepe secundum archetypum Graecum disponit.

1, 26. 36. 59. Ephr. I, 291. C. ܚܕܐ *primum* et ܘܬܪܬܝܢ *secundo*), praecipue in numeris denarium superantibus locum habet, e. c. Luc. 3, 1. ܒܫܢܬ ܚܡܫܥܣܪܐ *anno* 15, Num. 33, 38. ܒܫܢܬ ܐܪܒܥܝܢ *anno* 40. Cum res numerata in exemplis huius generis numeralibus praemittitur, etiam post ea in Plur. aliquando repetitur, ut Gen. 7, 11. ܒܫܢܬ ܫܬ ܡܐܐ ܫܢܝܢ *anno* 600, Lev. 25, 10. [2]).

Annot. 1. In nonnullis *mensurae*, *ponderis*, quin etiam *temporis* definitionibus vocabulum, quo numerale arctius describatur, omnino omittitur. Id quidem accidit *a*) voci ܬܩܠܐ aut ܡܬܩܠܐ *siclus* saepius in V. T. versione, ut Gen. 20, 16. ܐܠܦ ܕܟܣܦ 1000 (*sicli*) *argentei*, c. 24, 22., 37, 28., Iud. 8, 26. *b*) ܓܪܝܨܬܐ *placenta*, ut 1 Sam. 10, 4. ܬܪܬܝܢ ܕܠܚܡܐ *duas* (*placentas*) *panis* cll. v. 3. *c*) ܝܘܡ *dies* in diebus mensium numerandis, e. c. Gen. 8, 14. ܒܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥܐ ܒܗ ܒܝܪܚܐ 27 (*die*) *huius mensis*, Lev. 23, 32. *d*) ܙܒܢ *vicis*, ut Marc. 14, 30. 72. ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ *ter abnegabis me*, Barh. 333, 11. ܗܕܐ ܕܬܪܬܝܢ *hac secunda vice.*

Annot. 2. Quamquam a quibusdam numeralibus adverbium formatur *vicem* designans, ut ܬܢܝܢܘܬ *iterum*, ܬܠܝܬܝܘܬ *tertia vice*, tamen plerumque cardinalia addito nomine ܙܒܢ usurpantur (§. 99. Annot. 1), ut Matth. 18, 22. ܫܒܥܝܢ ܐܥܦܝܢ ܫܒܥ ܫܒܥ (Pesch.) seu ܫܒܥܝܢ ܐܥܦܝܢ ܫܒܥ (Philox.) *septuagies septies*, aut rarius ܐܘܪܚܐ e. c. *Mich.* chr. 69, 16. ܐܘܪܚܐ ܕܬܠܬ *tertia vice.* Quemadmodum ordinalia in universum non solum formis peculiaribus sed etiam cardinalibus nota ܕ instructis indicantur, ita etiam in numeralibus vicem denotantibus; ergo Barh. 333, 11. ܙܒܢܬܐ ܩܕܡܝܬܐ *prima vice*, Matth. 26, 44. ܕܬܠܬ ܐܥܦܝܢ *tertio*, quin etiam ܐܥܦܐ ܕܬܠܬ. Hae formulae sunt omnino ellipticae pro ܐܥܦܐ ܕܬܠܬ ܐܥܦܝܢ [3]). Eundem in finem usurpatur feminina cardinalium forma, e. c. Ephr. I, 291. C. ܚܕܐ *primo*, Phil. 4, 16. ܬܪܬܝܢ *bis*, Gen. 4. 24. ܠܫܒܥܝܢ ܘܫܒܥܐ *septuagies et septies.*

Annot. 3. *Distributiva* fiunt geminatione cardinalium (§. 99. Annot. 1.); *multiplicativa* vero Syriace exprimuntur per ܚܕ *unum* ante cardinalia praefixo ܒ instructa aut eo destituta positum, e. g. Gen. 4, 15. ܚܕ ܫܒܥܐ *septuplum*, Matth. 19, 29. ܚܕ ܒܡܐܐ *centuplo*, Ier. 17, 18. ܚܕ ܬܪܝܢ *duplo* [4]). Nonnunquam vero illud ܚܕ omittitur, ita Luc. 19, 8. ܒܐܪܒܥܐ *quadruplum*, aut vox ܐܥܦܐ *duplicationes* adhibetur, ut Luc. 18, 30. ܐܥܦܐ ܣܓܝܐܐ πολλαπλασιόνα.

---

2) Hebraicum morem, certa substantiva in Sing. (שָׁנָה, יוֹם, אַמָּה, אֶלֶף, אִישׁ) numeralibus ab 11—19 et decadibus postponendi, Syri non sequuntur.

3) I. D. Michaelis gramm. Syr. p. 282.

4) Ex eadem lege fingitur particula ܚܕ ܟܡܐ *quanto magis* (Hebr. 12, 25.).

Q q

§. 118.

Substantivi et adiectivi coniunctio.

1) Adiectivum, quod substantivo in Gen. aut Acc. postposito accuratius definiri §. 113, 5. et §. 115, 1. d. monuimus, substantivis aut tanquam epitheton adiicitur, aut tanquam sententiae praedicatum. Utrumque eius munus in Syriaca lingua eadem fere ratione atque in Hebraica distinguitur; collocationem dico adiectivi. Ubi enim nonnisi epitheton substantivi constituit, hoc excipere solet eodem numero et genere utens, ut ܕܗܒܐ ܙܢܝܐ *aurum adulterinum*, ܟܪܝܘܬܐ ܪܒܬܐ *tristitia magna* (Barh. 334, 20., 335, 4.), ܩܢܕܝܠܐ ܐܚܪܢܐ ܙܥܘܪܐ *lampades aliae parvae*, ܒܝܫܬܐ ܣܓܝܐܬܐ *multa mala* (ib. 282, 11., 280, 10.). Idem valet de Pronominibus et Participiis ex adiectivorum ratione construendis, e. c. ܕܗܒܐ ܗܢܐ *hoc aurum* (ib. 335, 1.) ܡܘܒܠܬܐ ܗܕܐ *hoc onus* (ib. 355, 12.), ܐܣܛܘܟܣܐ ܗܘ *hoc elementum* et Plur. ܐܣܛܘܟܣܐ ܗܠܝܢ (Ephr. I, 120. A. et B.), ܝܕܥܬܐ ܟܣܝܬܐ *scientiae occultae*, ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܡܫܚܠܦܬܐ *libri historiarum varii* (Barh. 177, 4, 335, 1).

Annot. 1. Sunt omnino exceptiones huius regulae; praecipue vero pronomina demonstrativa substantivis non raro praeponuntur, ut ܗܢܐ ܓܒܪܐ *hic vir* (Barh. 355, 7.), ܗܘ ܛܘܪܟܝܐ *hic Turca*, ܗܘ ܝܘܡܐ *hic dies* (lin. 19 et 20.), ܗܕܐ ܒܬ ܩܠܐ *haec vox* (Ephr. I, 116, D.), ܗܠܝܢ ܐܣܛܘܟܣܐ *haec elementa* (ib. 119. F.). Ubi igitur praeter demonstrativum substantivo alterum adiectivum apponitur, duplex in usu est vocum positio aut demonstrativi substantivum inter et adiectivum positi aut utrique vocabulo praemissi, ut Barh. 335, 4. ܘܗܢܐ ܡܦܩܢܐ ܒܝܫܐ ܗܘܐ ܠܥܡܐ ܗܘ ܪܒܐ *et hic exitus malus erat huic populo magno*, Ephr. I, 117. B. Prior tamen collocatio usitatior videtur, ut Ephr. I, 119. B. ܐܝܬܪ ܗܘ ܝܩܘܕܐ *hic aether ardens* et ܐܣܦܝܪܐ ܗܝ ܡܫܠܗܒܢܝܬܐ *haec sphaera ignea*, ib. 116. D. 117. B. Alia substantivo praeposita emphaseos caussa aut quia titulum quendam indicant, hunc sibi vindicarunt locum, ut Kirsch. chr. 221, 1. ܠܚܣܝܐ ܛܘܒܢܐ ܐܓܦܝܘܣ *piissimum Agapium*, ib. 202, 9. ܛܘܒܢܐ ܛܝܡܬܐܘܣ *beatus Timotheus*, ib. 205, 9.[1]), 223, 3. ܢܦܫܐ ܙܟܝܐ ܐܓܦܝܘܣ *animus Agapii vincentis*, Barh. 444, 10. ܐܓܝܐ ܣܘܦܝܐ *ἁγία Σοφία*, Ier. 3, 8. 10. ܢܟܝܠܬܐ ܚܬܗ ܝܗܘܕܐ *perfida soror eius, Iuda*. Nonnunquam exceptio esse videtur, sed revera non est, ut Barh. 233, 19. ܗܘ ܡܠܦܢܐ ܡܝܩܪܐ *hic magister venerandus*, ib. 397, 1 et 7. ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ *omnes homines*, ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ *omnes dies*; nam ܟܠܗ et ܟܠܐ inter substantiva

---

1) Kirsch. chr. 218, 15. ex regula ܐܓܦܝܘܣ ܛܘܒܢܐ *Agapius beatus* legitur.

referenda sunt, Gen. 17, 14. ܥܘܪܠܐ ܕܟܪܐ *mas praeputiatus*, ubi ܕܟܪܐ etiam *membrum virile* significare et pro Acc. sumi potest.

Annot. 2. Interdum inter substantivum et adiectivum aut pronomen vocula interseritur, ut Barh. 335, 3. ܡܠܟܐ ܕܝܢ ܪܒܐ *magnus vero rex;* Ephr. I, 123. B. ܗܢܐ ܗܟܝܠ ܝܡܐ ܝܡܐ ܕܣܘܦ *hoc ergo mare Erythraeum;* ib. 117. B. ܗܝ ܓܝܪ ܠܠܝܐ ܩܕܡܝܐ *haec enim nox prima*, Gen. 42, 11. ܒܢܝ ܓܒܪܐ ܚܕ ܚܢܢ *filii unius sumus viri*, ib. 41, 26.

Annot. 3. Substantiva Sing. numeri, sed collectivae notionis adiectivum in Plur. quoque recipere possunt, ut Ass. B. O. I, 78. 4. a. ܥܡܐ ܢܛܪܝ ܢܡܘܣܐ *populi leges servantis*, ib. p. 286. not. lin. 10. ܟܠܐ ܕܡܟܢܫܝܢ *omnes congregati*, Mich. Chrest. 107, 17. ܐܦܐ ܡܒܣܡܬܐ *facies hilaris.* Cum versio V. T. Peschito saepius contra textus hebraei auctoritatem Sing. sive Plur. posuerit, exempla huius generis in ea non raro obliterata sunt [2]). Tale nomen collectivum feminini generis tum etiam adiectiva Plur. m. recipit, cum quae collectivum comprehendit, generis masc. sunt, ut Barh. 607, 20. ܡܫܪܝܬܐ ܕܡܬܟܢܫܝܢ *exercitus congregatus* [3]).

Annot. 4. Nonnunquam adiectivum alio genere utitur, atque vulgo substantivo tribuimus, e. c. Barh. 454, 18. ܕܝܪܐ ܩܕܝܫܬܐ *monasterium sanctum* pro ܩܕܝܫܐ [4]), ib. 596, 18. ܢܟܦܬܐ ܣܓܝܐܬܐ *multae verecundae* pro ܣܓܝܐܬܐ, ib. 350, 14. ܟܠܚܕܐ ܡܢܗܝܢ *unaquaeque earum* pro ܟܠܚܕܐ. Exemplum utriusque generis ad eandem vocem in eodem nexu positi habes Gen. 2, 19. ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ ܗܘ ܗܘ ܫܡܗ *(quod diceret) animali, id esset nomen eius* pro ܫܡܗ.

2) Ubi vero adiectivum praedicati vicibus fungitur verbo substantivo aut omisso, aut adiuncto, substantivo suo in statu absoluto, nunquam emph., solet praemitti eodem genere et numero utens. Itaque Gen. 3, 6. ܘܚܙܬ ܐܝܠܢܐ *(et vidit femina,) pulcram (esse) arborem*, 4, 13. ܪܒܐ ܗܘ ܚܛܗܝ ܡܢ *maius est peccatum meum, quam* .. Barh. 265, 7. ܡܨܠܚܐ ܗܝ ܡܠܟܘܬܟ *prosperum sit regnum tuum*, ib. 326, 5. ܣܦܝܩܐ ܐܘܪܗܝ ܡܢ ܦܠܚܐ *vacua (est) Edessa a militibus;* 327, 7. ܫܠܝܦܐ ܣܦܣܝܪܗܘܢ *gladius eorum strictus (erat).* Idem de pronominibus valet, ut Gen. 2, 4. ܗܢܘܢ ܬܘܠܕܬܐ *haec (est) historia*, 6, 9. 5, 1. ܗܢܐ ܟܬܒܐ ܕܬܘܠܕܬܗ ܕܐܕܡ *hic est liber historiae Adami.* Nonnunquam adiectivum in Sing. m. aut fem.

---

2) Eandem ob caussam Syrus quoties Sing. textus Hebraei collective accipiendus erat, fere ubique Plur. usurpavit, Exod. 15, 2—4. 6—7; 15, 6. 17, 2. 5. cfr. *Hirzel* de Pentateuchi versionis Syriacae, quam Peschito vocant, indole. p. 72.

3) Ios. 2, 17. ܡܘܡܬܐ ܗܢܐ *hoc iuramentum* pro Sing. ܡܘܡܬܐ Bibl. Polygl. quidem exhibent, sed in Cod. Uss. puncta *Ribui* minio transfixa sunt; et quod 1 Sam. 10, 18. ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܨܝܢ ܠܟܘܢ legimus, erratum typographicum puto pro ܡܠܟܘܬܐ *regna vos vexantia.*

4) Tamen ܕܝܪܐ gen. communis esse videtur (§. 83. 3.).

ante Subst. Plur. ponitur, ut Ephr. II, 145. A. ܘܟܬܝܒܢ ܗܘܝ ܒܗܝܢ ܟܬܒܬܐ ܟܘܡܪ̈ܝܬܐ *et scriptae erant in iis scripturae sacerdotales* et Barh. 542, 14. 15 ܗܐ ܟܬܝܒܢ ܒܗ ܡ̈ܠܐ *ecce scripta sunt in ea* (*scheda*) *verba* pro ܟܬܝܒܝܢ. Eadem structura est etiam sententiis compositis, ubi adiectivum alteri inest sententiae pendenti a priori, ut Gen. 1, 10. ܘܚܙܐ ܐܠܗܐ ܕܫܦܝܪ *et vidit Deus*, *bonam esse* sc. ܐܪܥܐ ܝܒܝܫܬܐ *terram aridam* et ܟܢܫܐ ܕܡ̈ܝܐ *congregationem aquarum*.

Annot. 1. Inveniuntur exempla adiectivi, quod praedicatum constituit, postpositi, ut Gen. 29, 7. ܗܐ ܥܕܟܝܠ ܝܘܡܐ ܪܒ *ecce! dies adhuc viget*; 19, 20. ܗܐ ܩܪܝܬܐ ܗܕܐ ܩܪܝܒܐ ܠܡܥܪܩ ܠܬܡܢ *ecce haec urbs propior*, *quam ut eo fugiam*; 1 Sam. 12, 17. Prov. 15, 15. Hebr. 7, 28. ܢܡܘܣܐ ܒܢ̈ܝܢܫܐ ܗܘ ܡܩܝܡ ܟܗ̈ܢܐ ܡܟܪ̈ܗܐ *lex sacerdotes constituit homines imbecillitati obnoxios*. Plerumque vero huius collocationis aliqua subest caussa, nempe sententia a tali adiectivo pendens, aut adverbii cuiusdam additio. Ubi pluribus sententiis coniunctis adiectiva praedicati vices supplent, utraque eorum positio in usu est, ut Barh. 355, 16. 17. . . ܦܓܪܗ ܠܐ ܡܚܒܠ. ܘܥܝ̈ܢܘܗܝ ܦܬܝ̈ܚܢ. ܘܦܘܡܗ ܦܬܝܚ ܙܪܬܐ (*et invenerunt*) *corpus eius* (*mortui*) *non putredine corruptum*, *oculos apertos*, *os spithamam hians*..

Annot. 2. Adiectivum praedicato significando inserviens subiectoque postpositum interdum genere et numero ab hoc discedit, ut Ass. B. O. I. 370, 7. 8. ܐܙܠܐ ܐܢܐ ܠܘܬ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܡܚܒܠܬܐ *abeo ego ad Christum non corrupta* (nisi forte legendum ܡܚܒܠܐ), ib. p. 21, 5. 6. ܬܫ̈ܒܚܬܐ ܘܡܕ̈ܪܫܐ ܗܘܝ ܡܢܗ *cantica et hymni facti sunt ab eo*, Barh. 15, 15. ܒܟܬܒܐ ܩܕܡܝܐ ܕܒܪܝܬܐ ܐܪ̈ܒܥܡܐ ܒܠܚܘܕ ܟܬܝܒܢ *in libro primo*, *Geneseos*, 400 *tantum* (*anni*) *scripti sunt*, ib. 20, 15. 16. Substantivis collectivis etiam Plur. adiectivi apponitur, e. c. Num. 16, 3. ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝ̈ܫܐ *totus coetus sanctis constat*; Barh. 88, 8. ܣܘܓܐܐ ܩܛܝܠܝܢ *multitudo occisa est*, Ass. B. O. III. P. II. 676, 23. ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ *universus coetus comedit et bibit*.

Annot. 3. Pro adiectivis praedicatum designantibus substantiva quoque usurpantur eademque vulgo subiecto praemittuntur, ut Io. 8, 33. ܙܪܥܗ ܕܐܒܪܗܡ ܚܢܢ *semen Abrahami sumus*, v. 37. ܥܒܕܐ ܗܘ ܕܚܛܝܬܐ *servus est peccati*, Io. 1, 1. (vers. Hierosol.) ܘܐܠܗܐ ܗܘܐ ܡܠܬܐ *et Deus erat verbum*.

Annot. 4. His adiectivis aut Partt. praedicatum indicantibus Syri nomen ܫܡܐ ܡܬܠܐ tribuunt (§. 57. Annot. 1.).

3) Ubi pluribus substantivis diversi generis copula *et* coniunctis adiectivum aut Part. (sive *epitheton* seu *praedicatum* constituens) adiungitur, eaedem valent dicendi rationes, quae verbo scriptae sunt, plerumque autem *masc.* genus praefertur itemque *Plur.* numerus adhibetur, ut Ier. 7, 20. ܥܠ ܒܢܝܢܫܐ

ܢܬܢܝܚܢ ܚܡܬܝ ܘܪܘܓܙܝ *ira mea et furor meus requiescent*, Iob. 1, 13. ܘܒܢܘܗܝ ܘܒܢܬܗ ܕܐܝܘܒ ܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܘܫܬܝܢ *et filii filiaeque Iobi comedebant et bibebant.*

* *Annot.* 1. *Pluralia* significatione Sing. utentia adiectivum vel propter sensum in Sing. vel propter formam in Plur. recipiunt, ut Io. 4, 14. ܕܡܝܐ ܕܢܒܥܝܢ ὕδατος ἀλλομένου et Barh. 268, 12. 13. ܡܝܐ ܚܕܝܪ ܠܗܘܢ *aqua eos circumdans*, ib. 273, 16. 17. ܒܕܡܝܐ ܙܥܘܪܝܢ ܛܒ *pretio valde exiguo*, Num. 4, 5. ܐܦܝ ܬܪܥܐ ܕܦܪܝܣ *velum ianuae protensum*; Tychs. Elem. 42, 14. ܡܢ ܚܝܐ ܗܠܝܢ *ex hac vita.*

Annot. 2. Adiectivo et substantivo plerumque se excipientibus nonnunquam aliud vocabulum aut plures voces interponuntur, praecipue vero id valet de Adiectivo aut Part. praedicatum designantibus, ut 1. Tim. 6, 8. ܣܦܩܐ ܠܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܘܬܟܣܝܬܐ *sufficit nobis victus et tegumentum.*

Annot. 3. Pro *neutro* adiectivorum in aliis linguis usurpato femininum solet adhiberi (§. 110, 3.), ut Ps. 27, 4. ܚܕܐ ܫܐܠܬ *quod unum petii.*

De substantivis accuratam aliquam adiectivi definitionem exhibentibus vid. §. 113, 5. 115, 1. d.

§. 119.

Casus absoluti.

Ab initio sententiarum citra omnem nexum regularem inveniuntur casus absoluti latina formula *quod attinet ad* explicandi. Plerumque quidem ac vulgo pronomine cum sequentibus coniunguntur, saepe vero nudi sententiae praeponuntur. Neque tamen temere eos licet usurpare, sed plerumque ad emphasin quandam indicandam.

1) *Nominativus absolutus* duplici modo usurpatur, vel sententiae sequentis subiectum constituens vel pro *casu obliquo* accipiendus. Illius rei exempla sunt: Ephr. I, 122. C. ܘܝܡܐ ܩܕܡܝܐ ܐܡܪܝܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܐܕܪܝܐܛܝܩܘܣ *et primum mare dicunt esse id, quod Adriaticum nominatur*, Gen. 22, 24. ܘܦܠܓܫܬܗ ܐܦ ܗܝ ... ܝܠܕܬ *et concubina eius peperit ea quoque* pro *eiusque concubina quoque peperit*; Exod. 32, 1. Huiusmodi autem sunt plura, eaque vulgo pronomine cum sequentibus coniunguntur. Itaque *a*) ubi intelligendus est *Genit.*, quae loquendi ratio usitatissima est; ut Gen. 39, 6. ܘܝܘܣܦ ܫܦܝܪ ܗܘܐ ܚܙܘܗ *et Iosephus — pulcra erat eius facies* pro *et Iosephi facies pulcra erat;* Kirsch. Chr. 214, 9. ܘܟܠܚܕ ܐܝܕܘܗܝ ܦܫܝܛܢ ܗܘܝ ܠܫܡܝܐ ܡܢ ܕܚܠܬܐ *et manus uniuscuiusque prae timore ad coelum extensae erant*, Luc. 4, 20. Gen. 49, 20. Ps. 11, 4. 18,

31. 104, 17. Prov. 16, 20. Eccl. 2, 14. Hos. 9, 11. Ion. 2, 7. Dan. 11, 27. Matth. 5, 4.; *b*) ubi *Dat.* requiritur, ut Luc. 12, 16. ܓܒܪܐ ܚܕ ܥܬܝܪܐ . ܐܥܠܬ ܠܗ ܐܪܥܗ *viro cuidam diviti ager produxerat . .; c*) *Acc.* in hisce intelligitur: Barh. 232, 12. ܘܣܘܓܐܐ ܕܝܠܗܘܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܫܕܐ ܐܢܘܢ *et multitudinem eorum in carcerem coniecit*, ib. 530, 15. ܘܥܕܬܐ ܪܒܬܐ ܬܘܒ ܚܛܦܘ ܠܢܦܫܗܘܢ ܛܝܝܐ *et magnam ecclesiam Arabes denuo sibi vindicarunt*, ut Acc. absol. ib. l. 17. ܘܠܩܛܝܓܘܪܐ ܠܗ . ܐܢܫ ܟܪܣܛܝܢܐ . . . ܩܛܠܗ *et accusatorem . . christianus quidam interfecit;* Ps. 74, 17. *d*) Si casus ille absol. particulis illustratur, ut Num. 14, 24. ܡܛܠ ܕܟܠܒ ܥܒܕܝ ܕܗܘܬ ܪܘܚܝ ܥܡܗ *propterea quod spiritus meus Calebo servo meo inest*, Act. 15, 21. . . . ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܟܪܘܙܐ *Mosi enim erant praecones.*

2) *Acc. absolutum* in hisce exemplis reperis: Ephr. II, 369. F. ܠܟܐܢܐ ܓܝܪ ܪܕܦ ܠܗ *iustum enim — eum prosequitur (diabolus);* Barh. 262, 16. ܘܠܗܢܐ ܥܒܕܐ .. ܫܛܗ ܐܡܝܪܐ *.. et hunc servum — — sprevit Emir*, Gen. 47, 21. Interdum substantivum, quod in Acc. *absolutum* ponitur, sequentis sententiae subiectum continet; ita *Kirsch.* chr. 221, 15. ܘܠܣܗܕܐ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܕܚܙܐ ܗܘܐ ܕܡܢ ܢܡܪ̈ܐ ܘܕܐܒ̈ܐ ܡܬܐܟܠ ܗܘܐ . ܛܒ ܚܕܝ ܗܘܐ *et martyr Dei, cum se a pardis et lupis devoratum iri videret, magnopere exultavit.* Praepositione quoque illustratur Acc. abs., e. c. Ps. 16, 3. ܠܩܕܝܫܐ ܕܒܐܪܥܐ ܘܠܡܝܬܪܐ : ܕܟܠܗ ܨܒܝܢܝ ܒܗܘܢ *et quod sanctos in terra et inclytos attinet, omnis mea in iis est voluptas,* Gen. 2, 17. ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܕܝܕܥܬܐ ܛܒܬܐ ܘܒܝܫܬܐ ܠܐ ܬܐܟܘܠ ܡܢܗ *ab arbore intelligentiam boni et mali praebente, ab ea ne edas*, Gen. 40, 9. ܒܚܠܡܝ ܗܐ ܓܦܬܐ ܩܕܡܝ *in somnio meo ecce! vitis ante me.*

Annot. 1. Hebraei post Casus absol., praecipue sicubi subiectum sententiae sequentis continent, copulam ו usurpant [1]), Syri vero apodosin parum indicantes non item. Interiectione vero interdum sententia, quae casum absolutum excipit, incipit, ut Gen. 40, 9. ܒܚܠܡܝ . ܗܐ ܓܦܬܐ ܩܕܡܝ *in somnio meo — ecce! vitis ante me.*

Annot. 2. Interdum nomen absolute positum in sequentibus repetitur, e. c. Lev. 25, 44. ܘܥܒܕܝܟܘܢ ܘܐܡܗܬܟܘܢ .. ܡܢ ܥܡܡܐ ܕܚܕܪܝܟܘܢ .. ܙܒܢܘ ܥܒܕܐ ܘܐܡܗܬܐ *et quod servos vestros servasque vestras attinet, — a populis vicinis — ematis servos et servas.* At Esth. 6, 7—9. ܠܓܒܪܐ . . . . ܘܢܠܒܫܘܢܗ ܠܓܒܪܐ *quod attinet virum — — — induant talem virum et* Ier. 27, 8. ܘܥܡܐ . . . ܒܚܪܒܐ . . ܐܣܥܘܪ ܥܠ ܥܡܐ ܗܘ *et quod populum attinet, — — gladio — — in eum populum animadvertam*, nomen et pronomen simul in apodosi posita sunt.

Annot. 3. *Nom. absoluti* coniunctione cum *Partic.*, quae nonnunquam obvia est,

1) *Gesenii Lehrg. der hebr. Spr.* §. 189, 1. a. 2. b.

verborum structura Ablativis Romanorum absolutis simillima oritur, ut Iob. 1, 16. ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܬܐ ܐܚܪܢܐ *adhuc loquente eo venit alius.*

Casus absolutos etiam Pronomina personalia admittunt (§. 121, 1.).

§. 120.

Periphrasis nominum compositorum Graecorum.

Cum Syriaca lingua compositionis facilitatem, qua Graeca gaudet, assequi nequeat, Syriaci librorum Graecorum interpretes diverso modo nomina Graecorum composita reddiderunt. Eorum enim

1) permulta per simplicia vernaculae Graecis compositis aequipollentia exprimunt, significationem solam neque originem vocabuli respicientes, ut 1 Tim. 1, 9. ἄνομοι ܥܘܠܐ, ἀνυπότακτοι ܡܪܘܕܐ, Rom. 1, 20. τὰ ἀόρατα ܟܣܝܢ, Luc. 4, 18. ἀνάβλεψις ܚܙܝܐ, Matth. 18, 28. σύνδουλος ܟܢܬܐ, Rom. 11, 17. συγκοινωνὸς ܫܘܬܦܐ. In hac autem vertendi ratione eos interdum errasse aut praeter necessitatem minus accurate interpretantes aut in voce, quae nexui aptissima erat, eligenda parum felices, pluribus demonstrare non attinet. Ubi vero versio N. T. Peschito talia commiserat, Philox. verba Graeca accuratius reddere solet, ut Matth. 9, 16. ἄγναφος in Pesch. liberius ܚܕܬܐ *novum*, in Phil. vero ܠܐ ܡܥܒܕܐ, Luc. 11, 46. δυσβάστακτα in Pesch. ܝܩܝܪܐ, in Phil. autem ܥܣܝܩ ܡܛܥܢܐ.

2) Alia nomina Graecorum composita periphrastice a Syris vertuntur; *a*) duobus nominibus Syriacis, ita ut prius in stat. constr. ponatur aut posterius notam Gen. ante se habeat; ἀνδραποδισταὶ igitur 1 Tim. 1, 10. ܓܢܒܝ ܒܢܝ ܚܐܪܐ *furantes ingenuos*, ἀπιστία Marc. 6, 6. ܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܐ et c. 16, 14. ܒܨܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܐ *defectus fidei*, ἄφρονες Eph. 5, 17. ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ *carentes mente*, ἀχάριστοι 2 Tim. 3, 2. ܟܦܘܪܝ ܛܝܒܘܬܐ *beneficium abnegantes*, ἐπίορκοι 1 Tim. 1, 10. ܥܒܪܝ ܥܠ ܡܘܡܬܐ *iusiurandum transeuntes*, καταπέτασμα Matth. 27, 51. ܐܦܝ ܬܪܥܐ *facies ostii*, κενόδοξοι Gal. 5, 26. ܫܒܝܚܝ ܣܪܝܩܘܬܐ *vani gloria*, νεόφυτος 1 Tim. 3, 6. ܛܠܝܐ ܒܬܠܡܝܕܘܬܗ *puer in disciplina sua*, πολυλογία Matth. 6, 7. (Philox.) ܣܓܝܐܘܬ ܡܡܠܠܐ, πολυποίκιλος Eph. 3, 10. ܡܠܝܐ ܦܘܪܫܢܐ *differentiis plēna*, πολύτιμος Matth. 13, 46. ܕܛܝܡܬܗ ܣܓܝܐܐ et in Phil. ܣܓܝܐܘܬ ܛܝܡܐ, πρόγνωσις Act. 2, 23. ܡܩܕܡܘܬ ܝܕܥܬܐ *anticipatio scientiae*, σκληροκαρδία Marc. 16, 14 ܩܫܝܘܬ ܠܒܐ, σύσσωμοι Eph. 3, 6. ܫܘܬܦܐ ܕܦܓܪܐ, χειρόγραφον Col. 2, 14. ܫܛܪ ܚܘܒܝܢ *scriptum debiti*, ψευδοπροφῆται Matth. 24, 24. ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ. Eiusdem generis sunt multa cum voce πᾶς composita eaque vocabulo ܟܠ apposito versa, quamquam nota Gen. desit (§. 112, 1.), ut παμπληθεὶ Luc. 23, 18. ܟܠܗ ܟܢܫܐ *tota multitudo*, πανοπλία ib. 11, 22. ܟܠܗ ܙܝܢܐ et πολυμερῶς καὶ πολυ-

τρόπως Hebr. 1, 1. ܒܟܠ ܡܢܘ̈ܢ ܘܒܟܠ ܐܕ̈ܫܝܢ *in omnibus portionibus et formis.* *b*) Etiam appositione duorum substantivorum eodem consilio, ut οἱ συμμαθηταὶ αὐτοῦ Io. 11, 16. ܬܠܡܝ̈ܕܐ ܚܒܪ̈ܘܗܝ *discipuli, socii eius*, ὁ συμπρεσβύτερος ὑμῶν 1 Petr. 5, 1. ܩܫܝܫܐ ܚܒܪܟܘܢ *presbyter, socius vester.* c) Loco compositi Graeci substantivum cum adiectivo usurpatur, ut κενοδοξία Phil. 2, 3. ܫܘܒܚܐ ܣܪܝܩܐ *laus vana*, κενοφωνίαι 1 Tim. 6, 20. aeque ac ματαιολογίαι 1 Tim. 1, 6. ܡ̈ܠܐ ܣܪ̈ܝܩܬܐ, ὁλοκαυτώματα Hebr. 10, 6. 8. ܝܩ̈ܕܐ ܡܫܠ̈ܡܐ *incensa integra*, πολυλογία Matth. 6, 7. ܡܡܠܠܐ ܣܓܝܐܐ, πολλαπλασίονα Luc. 18, 30. ܥܘܐ̈ܦܐ ܣܓܝ̈ܐܐ *duplicationibus multis*, ψευδάδελφοι 2 Cor. 11, 26. ܐܚ̈ܐ ܕܓܠܐ, ita etiam similia ψευδαπόστολοι, ψευδοδιδάσκαλοι, ψευδοπροφῆται, ψευδόχριστοι; et pro ܕܓܠܐ etiam ܟܕܒܐ usu venit. *d*) Substantivum cum adiectivo aut Part. praedicati vicibus fungente, e. c. ματαιολόγοι Tit. 1, 10. ܣܪ̈ܝܩܢ ܡ̈ܠܝܗܘܢ *vana sunt verba*, νηφάλεος 1 Tim. 3, 2. ܕܥܝܪ ܪܥܝܢܗ *cuius mens vigil est.* *e*) Part. nomen aliquod regens, ut ἀγράμματοι Act. 4, 13. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܣܦܪܐ *scripturam ignorantes*, ἐνεργὴς Hebr. 4, 12. ܟܠ ܡܥܒܕܐ *omnia operans*, παντοδύναμος Sap. 18, 15. ܕܟܠ ܡܫܟܚ *qui omnia potest*, παντοκράτωρ 2 Cor. 6, 18. ܐܚܝܕ ܟܠ et Apoc. 1, 8. ܐܚܝܕ ܟܠ *tenens omnia*, πατρολῷαι καὶ μητρολῷαι 1 Tim. 1, 10. ܐܝܠܝܢ ܕܡܚܝܢ ܠܐܒܗ̈ܝܗܘܢ ܘܕܡܚܝܢ · ܠܐܡܗ̈ܝܗܘܢ. *f*) Adiectivum aut Part. cum Substantivo aut Inf. id accuratius definiente, ut δυσερμήνευτος Hebr. 5, 11. ܥܣܩܐ ܠܡܬܦܫܩܘ, δυσνόητον 2 Petr. 3, 16. ܥܣܩܢ ܠܡܣܬܟܠܘ, πλήκτης 1 Tim. 3, 3. ܕܪܗܛܐ ܐܝܕܗ ܠܡܡܚܐ *cuius manus currit ad percutiendum.* *g*) Verbo utuntur et substantivo aut pronomine, ut ἄγαμοι 1 Cor. 7, 8. ܐܝܠܝܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܢܫ̈ܐ *illi, quibus non sunt uxores*, ἀγενῆ ib. 1, 28. ܐܝܠܝܢ ܕܫܝܛܐ ܫܪܒܬܗܘܢ *quorum spreta est familia*, ἀναρίθμητος Hebr. 11, 12. ܕܡܢܝܢܐ ܠܝܬ ܠܗ *cui numerus deest*, χωρὶς προκρίματος 1 Tim. 5, 21. ܘܠܐ ܒܩܕܡܘܬ ܬܪܥܝܬܐ *neque menti praevenietur*; etiam ita ut verb. subst. sit supplendum, ut ἀλλότριος Hebr. 9, 25. ܕܠܐ ܕܝܠܗ *qui non est suus.* *h*) Nominibus et particulis, nempe praepositionibus, ut ὁ συναιχμάλωτός μου Philem. v. 23. ܫܒܝܐ ܕܥܡܝ *capitivus qui mecum est*, ὁ σύνεργος ἡμῶν Rom. 16, 3. ܦܠܚܐ ܕܥܡܢ *operarius qui nobiscum est*, ἀμώμος Eph. 1, 4. ܕܠܐ ܡܘܡ *sine labe*, ἀναίτιοι Matth. 12, 5. 7. ܕܠܐ ܥܕܠܐ *sine reprehensione*, ἀναμάρτητος Io. 8, 7. ܕܠܐ ܚܛܗ, ἀνέγκλητος 1 Cor. 1, 8. ܕܠܐ ܪܫܐ *sine accusatione*, deinde adverbiis cum substantivis aut Partt. et Infinitt., praecipue ܠܐ, ut abstracta ἀθανασία et ἀφθαρσία 1 Cor. 15, 53. 54. ܠܐ ܡܝܘܬܘܬܐ et ܠܐ ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ, ἀπείθεια Rom. 11, 30. 32. ܠܐ ܡܬܛܦܝܣܢܘܬܐ, ἀπιστία Marc. 6, 6. (Philox.) ܠܐ ܡܗܝܡܢܘܬܐ [1]) et innumera huius generis, παλιγγενεσία Tit. 3, 5. ܡܘܠܕܐ ܕܡܢ ܪܝܫ,

---

1) Conf. Hebraica similiter formata לֹא אֵל *non Deus* = *idolum*, לֹא עָם *non populus* = *populus profanus* (*Gesenii Lehrgeb. der hebr. Spr.* § 832.).

et concreta ἀνεκδιήγητος et ἀνεκλάλητος 2 Cor. 9, 15. et 1 Petr. 1, 8. ܕܠܳܐ ܡܶܬܡܰܠܠܳܢܳܐ, ἀνέκλειπτος Luc. 12, 33. ܕܠܳܐ ܚܳܣܰܪ, ἄσβεστος Matth. 3, 12. ܕܠܳܐ ܕܳܥܟܳܐ.

Annot. Adiectiva et substantiva privativa plerumque negatione ܠܳܐ, ܕܠܳܐ aut verbo ܠܰܝܬ, raro nominibus *defectum* significantibus praemissis indicantur. *Societatem* notantia aut nominibus ܒܢܳܬܳܐ et ܫܰܘܬܳܦܳܐ aut particula ܥܰܡ, *universitatem* designantia per ܟܽܠ, *copiam et multitudinem* significantia plerumque per adiect. ܣܰܓܺܝܐܳܐ et subst. ܣܰܓܺܝܐܽܘܬܳܐ describuntur. *Iteratio* vero per ܡܶܢ ܕܪܺܝܫ, *prioritas* et *anticipatio* per ܡܩܰܕܡܽܘܬܳܐ, *spurium* per adiect. ܕܠܳܐ ܟܺܐܢ et ܦܪܳܨܳܐ et subst. ܦܪܳܨܽܘܬܳܐ, et *vanum* per ܣܪܺܝܩ indicatur.

Caput Secundum

Syntaxis Pronominum.

---

§. 121.

Pronomina personalia a) separata.

1) Quamquam Syri ad intensionem suffixorum comparandam pronominibus personalibus separatis suffixo postpositis, opinor, nusquam utuntur [1]), quam ob rem versio V. T. Syriaca hunc Hebraeorum morem [2]) non sequitur, tamen ea *absoluta* sententiis praemittentes emphasin quandam atque intensionem efficiunt. Etenim casus absolutus non solum excipitur dictis, quorum subiectum constituit, ut Ephr. III, 429. C. ܐܶܢܳܐ ܕܶܝܢ ܡܳܢܳܐ ܐܶܥܒܶܕ *ego vero, quid agam?* sed saepe etiam *casu obliquo*, quem sententia postulat, explicandus est; ex hoc genere sunt *a*) *Gen.* illustranda: Io. 19, 11. ܗܰܘ ܕܶܝܢ ܕܰܐܫܠܡܰܢܝ ܠܳܟ ܪܰܒܳܐ ܗܝ ܚܛܺܝܬܶܗ ܡܶܢ ܕܺܝܠܳܟ ὁ παραδιδοὺς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει, Barh. 265, 7. ܐܢܬ ܕܝܢ ܛܘܒܐ ܗܝ ܠܡܠܟܘܬܟ *quod autem te attinet, fortunatum sit regnum tuum!* *b*) *Dat.*, ut Barh. 105, 14. ܐܢܐ . . ܣܘܟܠܐ ܠܝ *mihi . . erat propositum*, *Adler.* instit. 40, 5.

---

1) Exempla huius rei, quae videntur, ut Rom. 2, 1. ܗܘ ܢܦܫܟ *te ipsum*, ܗܘ pleonastice positum (§. 123, 1.) exhibent.

2) *Gesenii Lehrgeb. der hebr. Spr.* §. 191, 1.

ܠܘܬܝ ܕܝܢ ܐܢܫ ܠܐ ܐܬܐ *ad me autem nemo venit*, Luc. 23, 41. ܗܢܐ ܕܝܢ ܡܕܡ ܕܣܢܐ ܠܐ ܥܒܝܕ ܠܗ *ab hoc autem nulla res detestabilis facta est*, Deut. 18, 14.

ܐܢܘܢ et ܐܢܝܢ etiam Acc. insigniunt (§. 41, 3. et Annot. 5.).

2) Pronomina personalia *verbi substantivi* locum obtinent, eorumque nonnulla hanc ob rem quibusdam obnoxia sunt mutationibus (§. 27, 2. a. b. et 41. Annot. 1—3.); namque ܐܢܐ, ܗܘ et ܗܝ primam litteram occultant, ܗܘ et ܗܝ praeterea vocalem aut ad vocabulum praecedens remittunt, aut omnino abiiciunt (§. 27, 2. b. *α*. 36, 3. c.), ܚܢܢ vero pariter ac pronomina 2 pers. cum Partt. praecedentibus coniunguntur (§. 41. Annot. 1—2. 57, 2.). Huius vero structurae varias rationes *Gesenio* praeeunte [3]) ita distinguendas arbitramur:

a) Primum locum tenent exempla, quorum subiectum quoque pronomini inest, ita ut verbum substantivum, illius et praedicati copula, cogitando suppleatur, ut Gen. 3, 10. ܥܪܛܠܝܐ ܐܢܐ *nudus (sum) ego*, 42, 11. ܒܢܝ ܓܒܪܐ ܚܕ ܚܢܢ *filii (sumus) nos unius viri*, 3, 7. ܥܪܛܠܝܐ ܐܢܘܢ *nudi (erant) illi*, 29, 4. ܐܝܟܐ ܐܢܬܘܢ . ܐܡܪܝܢ ܠܗ . ܡܢ ܚܪܢ ܚܢܢ *unde (estis) vos? dixerunt ei: Haranenses nos (sumus).*

b) Secundo loco ponuntur ea, in quibus pronomina 3 pers., nulla verae significationis ratione habita, solum verbum subst. indicant, e. c. Gen. 41, 26. ܫܒܥ ܬܘܪܬܐ ܫܦܝܪܬܐ ܫܒܥ ܫܢܝܢ ܐܢܝܢ *septem vaccae pulcrae sunt septem anni*, Zach. 1, 9. ܡܢܐ ܐܢܘܢ ܗܠܝܢ *quid sint illi?* Barh. 531, 5. ܡܪܐ ܕܡܝܦܪܩܛ ܗܘ ܐܫܪܦ *dominus Maiphercatae, qui est Aschraf*, ib. 534, 1. ܪܒܘܬܐ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܬومان *i. e. myrias*, Matth. 5, 15. Act. 2, 15. Apoc. 22, 14. Ps. 118. (119.), 84. ܟܡܐ ܐܢܘܢ ܝܘܡܬܗ ܕܥܒܕܟ *quot sunt dies servi tui?* Huc pertinent etiam exempla pronominis eiusdem in una sententia ita repetiti, ut prius subiecti vicibus fungens verum pronomen sit, neque ullam patiatur mutationem, posterius vero locum verbi substantivi obtineat, ut Matth. 3, 11. ܐܢܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ *ego baptizo*, Exod. 16, 8. ܚܢܢ ܡܢܐ ܚܢܢ *nos, quid sumus?* Matth. 27, 4. ܐܢܬ ܚܙܝ ܐܢܬ *tu videbis*, Io. 1, 19. 4, 29. ܠܡܐ ܗܢܘ ܡܫܝܚܐ [4]) *num is sit Christus?* Gen. 23, 19. ܗܝ ܗܝ ܚܒܪܘܢ *id est Hebron*, Luc. 24, 18. (Philox.)

c) Tertium genus est eorum, in quibus pronomen 1 aut 2 pers. tanquam subiectum et pronomen 3 pers. pro verbo subst. copulantur, ut Matth. 26, 25. ܠܡܐ ܐܢܐ ܗܘ *num ego sum?* Matth. 11, 3. 13. ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܐ *tune es venturus*, 16, 16. Luc. 24, 18. Matth. 5, 13. ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܡܠܚܗ ܕܐܪܥܐ *vos estis terrae sal*, v. 14. [5]).

---

3) *Lehrgeb. der hebr. Spr.* p. 738.

4) Contracte pro ܗܘ ܗܘ. Philox. versio his Peschito verbis substituit ܠܡܐ ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ.

5) Philoxeniana quidem N. T. versio graecorum tenacissima pro verbo subst. etiam ܐܝܬ cum suff. 3 pers. simili nexu usurpat; ergo Matth. 26, 25. ܐܢܐ ܐܝܬܘܗܝ *egone sum?* 16, 16. ܐܢܬ ܐܝܬܝܟ *tu es.*

Ab his vero discernas ea, in quibus pronomen 3 pers. originariam retinens significationem praedicati vices gerit, ut 1 Chron. 21, 17. ܐܢܐ ܗܘ ܕܚܛܝܬ *ego sum is, qui peccavit* (pr. *peccavi*), Es. 46, 4. ܥܕܡܐ ܠܣܝܒܘܬܐ ܐܢܐ ܗܘ *usque ad senectutem idem sum.*

§. 122.

Pronomina personalia b) suffixa.

1) *Suffixa verborum* pro *Acc.* regulariter posita (§. 42, 2.), quamquam multo rarius atque in Hebraicis, tamen nonnunquam alias dicendi rationes, praesertim vero *Dat.* denotant, ut Ios. 15, 19. ܝܗܒܬܢܝ *dedisti mihi* pro ܝܗܒܬ ܠܝ, Ephr. I, 8. C. ܕܠܒܫܝܢܗ̇ *quae* (nomina) *ei* (spiritui sancto) *indunt*. Suffixum vero nominis pro alio casu ac Gen. usurpare, fere illicitum videtur; exemplum tamen habes Ps. 73, 27. ܢܘܟܪܝܟ *a te alieni* pro ܢܘܟܪܝܐ ܡܢܟ.

2) Substantivorum Gen. coniunctorum unamque tantum notionem complectentium prius seu nomen regens suffixa, etiamsi ad hoc pertineant, non recipit, sed vox in Gen. posita ea sibi vindicat. Itaque Lev. 20, 3. ܫܡܐ ܕܩܘܕܫܝ *nomen meum sanctum*, Dan. 9, 24. ܡܕܝܢܬܐ ܕܩܘܕܫܟ *urbs tua sancta*, Deut. 1, 41. ܡܐܢܝ ܩܪܒܗܘܢ *armis suis bellicis*, Iob. 19, 17. ܒܢܝ ܟܪܣܝ *filium a me procreatum*, Barh. 397, 11. ܟܬܒ ܐܝܕܗ *chirographum*, Ephr. I, 121. A. ܐܣܟܡܐ ܕܓܘܠܓܠܘܬܗ̇ *forma eius* (terrae) *sphaerica*, Es. 56, 7.

Raro suffixum nomini regenti, ad quod pertinet, annectitur, ut Ezech. 16, 27. ܡܢ ܐܘܪܚܬܟܝ ܕܙܢܝܘܬܐ *a viis tuis meretriciis*, praecipue vero in nonnullis formulis dextram sinistramve alicuius rei partem significantibus, e. c. Matth. 5, 29. 30. 39. ܥܝܢܟ ܕܝܡܝܢܐ *oculus tuus dexter*, ܐܝܕܟ ܕܝܡܝܢܐ *manus tua dextera*, ܦܟܟ ܕܝܡܝܢܐ *maxilla tua dextera*, Luc. 22, 50. ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ *aurem eius dexteram*, Iud. 3, 21. ܐܝܕܗ ܕܣܡܠܐ *manu sua sinistra*, Apoc. 10, 2. ܪܓܠܗ ܕܝܡܝܢܐ *pedem suum dexterum.*

3) Substantivum suffixo auctum, cum adiectivo coniungendum, priorem occupat locum, ut Luc. 1, 70. ܢܒܝܘܗܝ ܩܕܝܫܐ *sancti eius prophetae*, ib. v. 72. ܕܝܬܩܘܗܝ ܩܕܝܫܬܐ *foedera eius sancta*, Tychs. Elem. 47, 6. ܥܒܕܟ ܗܢܐ *hoc opus tuum*, ib. l. 10. ܐܪܙܝܟ ܩܕܝܫܐ *arcana tua sancta*, ib. 49, 8. ܪܘܚܟ ܚܝܐ ܘܩܕܝܫܐ *spiritus tuus vivus et sanctus.*

4) Cum Gen. non solum *active*, sed etiam *passive* usurpetur (§. 115, 5.), de suffixis quoque nominis, quia revera genitivi sunt, idem valet, ut Exod.

20, 20. (17.) ܕܝܠܗ ܕܚܠܬܐ *timor de eo*, Barh. 217, 16. Ier. 51, 25. ܒܙܬܝ *spolia mihi rapta*, Es. 56, 7. ܒܥܘܬܝ *preces ad me fusae;* 21, 2. ܬܢܚܬܗ *suspiria de ea*, Barh. 218, 14. ܣܢܝܬܗ *odium in eum*.

5) Possessiva saepe vocula ܕܝܠ describuntur (§. 44, 5.), praecipue vero *a*) ubi solo suffixo aut quaedam oritur ambiguitas, ut ܠܡܐܢܐ ܕܝܠܗ ܕܪܥܘܬܐ *in vas suum pastorale*, ܪܫܐ ܕܚܝܠܐ ܕܝܠܗ *duces eius* (ubi etiam ܕܚܝܠܘܗܝ dicere licebat); 22, 31. 2 Chron. 35, 24., aut *b*) sententia non satis exprimitur, e. c. Matth. 6, 13. ܕܝܠܟ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ *tuum est regnum*, Io. 1, 11. ܠܕܝܠܗ ܐܬܐ ܘܕܝܠܗ ܠܐ ܩܒܠܘܗܝ εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον, 10, 12. ܕܠܐ ܗܘܝ ܕܝܠܗ ܥܢܐ οὗ οὐκ εἰσὶ ἴδια, v. 14. ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܕܝܠܝ ܘܡܬܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢ ܕܝܠܝ *novi meos et agnoscor a meis*, Barh. 491, 19. ܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܕܝܠܗ *omnes ad eum pertinentes*, ib. 444, 1. ܟܕ ܕܝܠܗܘܢ ܗܘܐ ܟܠܗ ܫܘܠܛܢܐ *cum eorum esset omnis potestas*, Kirsch. 206, 14. ܕܘܒܪܝܗܘܢ ܠܕܝܠܗ ܠܐ ܫܘܝܢ ܗܘܘ *agendi rationes eorum eius (rationem) non aequabant*, aut *c*) emphatice possessivum accipitur, ut Io. 7, 8. ܙܒܢܐ ܕܝܠܝ *meum tempus*.

Ponitur tamen ܕܝܠ pro suffixo vel nulla earum caussarum intercedente, ut 1 Reg. 1, 33. ܟܘܕܢܝܬܐ ܕܝܠܝ *mula mea*, ܪܘܪܒܢܐ ܕܝܠܗ *principes eius*, Ephr. I, 118. C. ܛܘܝܒܐ ܕܝܠܗ *eius paratio*, ib. 125. C. ܠܒܝܬ ܓܙܐ ܕܝܠܗܘܢ *in receptacula sua*, maxime vero, ut videtur, in seriore Syriasmo, ut Mich. chr. 99, 12. ܪܘܓܙܐ ܕܝܠܝ *ira mea*, Barh. 487, 7. ܕܕܐ ܕܝܠܗ *patrui eius*, ib. 516, 3. ܚܕ ܐܚܐ ܕܝܠܗ *frater eius unus*, l. 8. ܡܢ ܡܠܟܬܐ ܪܒܬܐ ܕܝܠܗ *ex magna eius regina*, Kirsch. chr. 207, 2. ܗܕܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܝܠܢ *haec urbs nostra*. Hoc etiam in caussa est, quod Philoxeniana N. T. versio antiquiori Peschito frequentius hac possessivi periphrasi utitur, quamquam etiam eius diligentia in omnibus Graecis vocibus reddendis posita ad hanc consuetudinem eligendam alicuius momenti fuisse videtur. Peregrina denique vocabula, cum haud raro suffixis recipiendis non satis essent apta, eadem suffixi delectantur periphrasi, ut Barh. 486, 2. ܙܘܢܐܣ ܕܝܠܗܘܢ *zonas eorum*, ib. 491, 18. ܦܠܛܝܢ ܕܝܠܗ *palatium eius*, Kirsch. chr. ܡܛܠ ܦܪܗܣܝܐ ܕܝܠܗ et *propter eius* παῤῥησίαν.

6) *Emphasis* quamquam vocula ܕܝܠ cum suff. indicari potest, tamen saepius et suffixum nomini adiunctum et ܕܝܠ eodem suffixo auctum simul usurpantur, ut Io. 4, 34. ܡܐܟܘܠܬܝ ܕܝܠܝ *cibus meus*, 5, 47. ܡܠܝ ܕܝܠܝ *mea verba*, Luc. 6, 42. ܒܥܝܢܟ ܕܝܠܟ *in tuo ipsius oculo*, 1 Reg. 21, 19. Marc. 2, 18. ܬܠܡܝܕܝܟ ܕܝܠܟ *sed discipuli tui*. In libris vero e Graeco sermone versis haec utriusque rei

coniunctio eam ob caussam etiam sine ulla emphasi adhibetur, quia ab interpretibus verborum tenacioribus possessiva ἐμὸς. σὸς, ἡμέτερος, ὑμέτερος. σφέτερος ita vertuntur. Inveniuntur non pauca exempla vocis ܕܝܠ cum suffixis post suffixa personaliter accepta emphasin quandam efficientis, ut 2 Cor. 5, 19. ܒܢ ܕܝܠܢ *in nobis, nobis inquam*, 1 Io. 2, 2. ܘܠܐ ܚܠܦܝܢ ܕܝܠܢ ܒܠܚܘܕ *neque pro nobis solum*, 2 Cor. 1, 12. ܠܘܬܟܘܢ ܕܝܠܟܘܢ *apud vos*, Kirsch. chr. 207, 4. ܥܡܢ ܕܝܠܢ *nobiscum*. Eundem in finem repetitur etiam suffixum cum praepositione, ut Matth. 27, 4. ܠܢ ܡܢܐ ܠܢ *quid ad nos?* Io. 21, 22. ܠܟ ܡܢܐ ܠܟ *quid ad te?*

§. 123.

Pleonasmus et ellipsis pronominum personalium.

1) Syri, cum *pleonasmo pronominum* mirifice delectentur, 3 pers. ܗܘ persaepe redundanter ponunt, eiusque vocalem, ܗ occultato, ad vocis praecedentis ultimam litteram vacuam remittunt aut omnino exstirpant, si vox ea vocali finitur (§. 27, 2. b. α. 36, 3. c.). Sine dubio haec dicendi ratio inde exorta est, quod ab initio quaedam emphasis, nonnunquam admodum subtilis illo pronomine indicabatur, ut Io. 8, 28. ܐܝܟܢܐ ܕܐܠܦܢܝ ܐܒܝ ܗܟܢܐ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܢܐ *sicut me pater meus docuit, ita tantum* (non alio modo) *loquor*, Rom. 14, 8. ܐܢ ܚܝܝܢ ܠܡܪܢ ܗܘ ܚܝܝܢ *si vivimus, domino id vivimus*. Sed sunt exempla, in quibus vix ullum huius emphaseos inveneris vestigium, ut Matth. 15, 19. ܡܢ ܠܒܐ ܗܘ ܓܝܪ ܢܦܩܢ ܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ *ex corde enim egrediuntur cogitata mala*, c. 11, 4. et Luc. 7, 19. ܐܘ ܠܐܚܪܝܢ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ *an alium exspectemus?* Col. 1, 19. ܕܒܗ ܗܘ ܨܒܐ *in quo voluit*, Marc. 7, 25. 1 Tim. 5, 9. Hoc vero ubi cum substantivis Sing. fem., ut Rom. 2, 4. ܠܬܝܒܘܬܐ ܗܘ ܡܝܬܝܐ ܠܟ *ad resipiscentiam te deducat*, 3, 28. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܡܙܕܕܩ ܒܪܢܫܐ *per fidem iustificatur homo*, 1 Tim. 4, 10. ܡܛܠ ܗܕܐ ܗܘ ܓܝܪ ܠܐܝܢܢ *propter hoc enim laboramus*, aut cum Subst. in Plur. et m. et fem. coniungitur, ut Luc. 12, 30. ܗܠܝܢ ܗܘ ܕܥܡܡܐ ܕܐܪܥܐ ܒܥܝܢ *(haec enim omnia) populi terrae quaerunt*, Io. 8, 26. ܗܠܝܢ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܒܥܠܡܐ *haec loquor in mundo*, 1 Tim. 1, 4. ܕܚܪܝܢܐ ܗܘ ܝܠܕܢ *quae controversias pariunt*, Rom. 2, 1. ܒܗܝܢ ܗܘ ܡܬܗܦܟ ܐܢܬ. *in iisdem versaris*, Hebr. 13, 22. ܒܨܝܪܬܐ ܗܘ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ *paucis vobis scripsi*, maior eius est singularitas.

2) Pronominibus ܗܘ et ܗܘ simul positis nonnunquam nulla efficitur emphasis, ut Io. 5, 9. ܘܗܘ ܗܘ ܝܘܡܐ ܫܒܬܐ ܗܘܐ *et dies ille sabbatum erat*, et Plur. Matth. 3, 1. ܒܗܘܢ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις.

3) Suffixum *verbi* saepe pleonasticum est, ita ut nomine ipso, cuius vicibus fungitur, statim excipiatur, ut Matth. 1, 25. ܘܕܒܪܗ ܠܐܢܬܬܗ *assumsit eam, uxorem suam* et ܝܠܕܬܗ ܠܒܪܗ *peperit eum, filium suum*, Io. 1, 37. (Philox.) ܢܩܦܘܗܝ ܠܝܫܘܥ *secuti sunt eum, Iesum*, Matth. 1, 21. (Philox.) ܢܦܪܘܩܝܘܗܝ ܠܥܡܐ ܕܝܠܗ *salvabit eum, populum suum*, c. 26, 51. ܘܡܚܝܗܝ ܠܥܒܕܗ ܕܪܒ ܟܗܢܐ *et percussit eum, servum pontificis maximi*, Matth. 1, 21. ܢܚܝܘܗܝ ܠܥܡܗ *salvabit populum suum*, etiam sine ܠ Acc., ut Matth. 27, 5. ܘܫܕܝܗܝ ܟܣܦܐ *et proiecit illud, argentum*, Matth. 25, 25. ܛܫܝܬܗ ܟܟܪܟ *occultavi id, talentum tuum*, 1 Tim. 6, 14. ܕܬܛܪܝܘܗܝ ܦܘܩܕܢܐ *ut illud, praeceptum serves.* Interdum pronomini et nomini aliquid intercedit, e. c. Gen. 2, 19. ܘܟܠ ܕܩܪܐ ܠܗܘܢ ܐܕܡ ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ *et quicquid diceret iis Adam, animalibus* [1]).

Eiusdem generis est ratio *Zabiorum*, formis Verbi, cui nomen obiecti praecedit, pleonasticum praebendi suffixum, ut Cod. Nas. ed. Norberg. I. 52, 19. ܩܠܗ ܠܫܒܥܝܢܐ ܩܪܝܠܗܘܢ *et vox eius Septemstellares, eos vocabit*; ib. 54, 12. ss. ܘܙܪܥܝܗܘܢ ܥܠ ܐܠܗܝܗܘܢ ܫܕܝܠܗܘܢ *et semina sua, super femora ea profundunt*; ib. 90, 6. ܡܠܦܢܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܐܥܩܡܘܠܗ *doctrinam primam, pervertunt eam.* Neque vero *Syris* hanc dicendi rationem defuisse in aperto est, vide v. c. Lev. 25, 44. ܡܢ ܥܡܡܐ ܕܚܕܪܝܟܘܢ ܡܢܗܘܢ ܬܙܒܢܘܢ *a populis circa vos, ab iis ematis.*

4) Etiam *suffixum nominale* pleonasticum saepe Gen. nominis praecedit nota ܕ indicatum, ut Matth. 1, 20. ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ *filius eius, Davidis*, Act. 4, 10. ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ *in nomine eius, Iesu*, Dan. 3, 8. ܩܪܨܝܗܘܢ ܕܝܗܘܕܝܐ *accusationes Iudaeorum*, c. 4, 22. ܣܘܦܝܗ ܕܐܪܥܐ *fines terrae.* Idem valet de suffixo ante Gen. periphrastico ܕܝܠ insignitum, ut Cant. 1, 6. ܟܪܡܝ ܕܝܠܝ *vineam meam, meam*, Luc. 6, 42. ܠܬܠܡܝܕܝܟ ܕܝܠܟ *discipuli tui, tui.*

Huc pertinet etiam ܟܠ *omnis*, quod nomini alicui praemissum aut postpositum suffixo ad hoc nomen referendo uti solet, ut Barh. 253, 15. ܟܠܗ ܝܘܡܐ *totum eum, diem*, ib. l. 16. ܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܒܝܫܬܐ *universitas eorum, horum malo-*

---

1) Exempla Infinitivi cum suffixo per nomen aliquod illustrato me legere haud memini, et in iis locis, ubi Hebraico V. T. textu ad hanc dicendi formulam usurpandam Syrus poterat adduci, alia tamen ratione rem expressit.

rum, ib. 254, 13. 255, 6., ib. 71, 6. ܥܡܐ ܕܝܢ ܟܠܗ *populus vero, universitas eius.* Notam Gen. ܕ post ܟܠ usurpare Syri non solent [2]).

5) Hoc pleonasticum suffixum ne *praepositiones* quidem a se alienum existimant

a) aut ante nomen nota ܕ insignitum, quam quidem, ubi praepositio a nominibus oriunda ponitur, pro *Gen. signo*, in reliquis vero pro pronomine *relativo* habeas necesse est; nempe α) ܐܝܟ, ut 1 Tim. 1, 8. ܐܝܟܘܬܗ ܕܢܡܘܣܐ *secundum eam, quae est lex; β*) ܒܬܪ, ut Io. 1, 37. ܒܬܪܗ ܕܝܫܘܥ *post Iesum*, Act. 10, 23. ܠܒܬܪܗ ܕܝܘܡܐ *postridie; γ*) ܕܝܠ, ut Ephr. I, 119. B. ܘܡܢ ܗܢܐ ܗܘ ܓܘܠܐ ܝܩܝܕܐ ܕܝܠܗ ܕܢܘܪܐ *et ab hac sphaera ardente eius, ignis*, Barh. 483, 18. ܕܝܠܗ ܕܫܢܬܐ *eius, anni; δ*) ܚܕܪ, ut Apoc. 4, 4. ܚܕܪܘܗܝ ܕܟܘܪܣܝܐ *in circuitu throni, circa thronum; ε*) ܠܘܬ, ut Luc. 23, 7. ܠܘܬܗ ܕܗܪܘܕܣ *ad Herodem; ζ*) ܡܛܠ, ut Rom. 8, 3. ܡܛܠܬܗ ܕܚܛܝܬܐ *propter peccatum; η*) ܡܢ, ut Act. 23, 6. ܡܢܗ ܕܥܡܐ *ex populo*, Barh. 334, 20. ܡܢܗ ܕܕܗܒܐ ܓܝܪܐ *ab auro adulterino*, Ephr. I, 119. A. ܥܠܝܗܘܢ ܕܡܝܐ *super aquas; θ*) ܥܠ, ut Apoc. 4, 4. ܘܥܠܝܗܘܢ ܕܟܘܪܣܘܬܐ ܗܠܝܢ *et super hos thronos*, Rom. 13, 6. ܡܛܠܬܗ ܕܗܕܐ *propterea; ι*) ܥܡ, ut Ass. B. O. I. 50, 17. ܥܡܗܘܢ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ *cum episcopis*, ib. II. 252, 10. ܥܡܗ ܕܦܛܪܝܪܟܐ *cum patriarcha; κ*) ܩܕܡ, ut Luc. 5, 19. ܩܕܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ *coram Iesu*, Apoc. 5, 8. ܩܕܡܘܗܝ ܕܐܡܪܐ *ante agnum*, alia. Cum articulus Syris desit, ab interpretibus Graecorum librorum, qui omnia accurate reddere volunt, haec definiendi ratio persaepe usurpatur.

b) Aut ante nomen eadem particula, praesertim eodem praefixo instructum; nempe α) ܒ, ut Barh. 533, 6. ܒܗ ܒܚܠܒ *Halebi*, Ephr. I, 8. F. ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ *die primo; β*) ܠ, ut Barh. 533, 5. ܠܗ ܠܚܠܒ *Halebum*, Io. 5, 4. ܠܗ ܠܡܥܡܘܕܝܬܐ *in piscinam;* deinde vero etiam aliis definitum praepositionibus, e. c. α) ܠ, ut Act. 9, 21. ܠܗ ܠܗܕܐ ܗܘ *εἰς τοῦτο, β*) ܥܡ, ut Rom. 6, 8. ܥܡܗ ܥܡ ܡܫܝܚܐ *cum Christo; γ*) ܡܢ, ut Act. 27, 30. ܡܢܗ ܡܢ ܐܠܦܐ *e navigio;* 1 Tim. 1, 6. ܡܢܗܘܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ἀφ' ὧν, alia. Huic loquendi rationi in huiusmodi formulis vix aliam vim inesse, nisi Germanici aut Graeci articuli, quin etiam ne eam quidem, non attinet demonstrare.

---

2) Exemplum suffixi pleonastici in voce ܟܠ omissi legimus Barh. 253, 20. ܟܠ ܝܘܡܐ *quovis die.*

Annot. Interdum inter suffixum pleonasticum et nomen ipsum, ad quod pertinet, una vel plures voces interponuntur; ita apud Ephr. I, 121. A. ܗܝܕܝܢ ܦܩܕ ܠܗ̇ ܐܠܗܐ ܠܐܪܥܐ *deinde eam Deus iussit, terram*, et in Barh. 443, 13. ܘܕܥܟܘܗ̇ ܗܢܘܢ ܠܡܠܟܘܬܗܘܢ *et (Franci) exstinxerunt illud, regnum eorum* (Graecorum), Io. 8, 33.

In multis exemplis suffixum cum praepositione nomini suo praemissum notionem *ipse, ipsa, ipsum* indicat, vid. §. 127.

6) Dat. pronominis personalis pleonasticus saepe verbi formis, praecipue quidem Impp. et Futt., sed Praett. quoque apponitur. Amant eum prae ceteris verba *eundi*, itaque Gen. 27, 43. ܐܙܠ ܠܟ *abi*, Cant. 2, 10. ܐܬܝ ܠܟܝ *eas tibi*, v. 11. ܐܙܠ ܠܗ *abiit*, Luc. 8, 37. ܕܢܐܙܠ ܠܗ *ut abiret*, Luc. 2, 43. 45. ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ *reversi sunt;* Ass. B. O. I, 413, 11. not. ܘܐܬܓܘܣ ܠܗ *et confugeret*, Ex. 31, 8., Ephr. III, 5. D. ܕܐܦ ܗܘ ܢܦܠ ܠܗ *se etiam recidere;* Cant. 2, 10. ܩܘܡܝ ܠܟܝ *surge!* Ios. 7, 10., 2 Paral. 25, 16. ܘܫܠܝ ܠܗ ܢܒܝܐ ܡܢܗ *et recessit propheta ab eo*, Iob. 19, 29., Gen. 22, 5. ܬܒܘ ܠܟܘܢ ܬܢܢ *maneatis hoc loco.* Alia huius rei exempla haec sunt: Cant. 2, 17. ܕܡܐ ܠܟ *similis esto*, 8, 14., Iob. 7, 3. ܗܟܢܐ ܝܪܬܬ ܠܝ ܝܪܚܐ ܣܪܝܩܐ *ita haereditate accepi menses vanos*, Ezech. 37, 11. ܘܦܣܩܢ ܠܢ *defecimus.*

7) Suffixa etiam omittuntur, ubi e vocabulorum nexu iisque, quae praecesserunt, accuratius diiudicatis cogitando possunt suppleri; quae res evenit in Syriaca lingua praecipue Acc. verbis annectendo [3]), v. c. Ex. 2, 25. *et Deus vidit filios Israelis* ܘܝܕܥ ܐܠܗܐ *eosque non ignoravit* pro ܘܝܕܥ ܐܢܘܢ, Barh. 328, 10. 11. ܛܘܪܟܝܐ ܕܝܢ ܐܝܟܐ ܕܐܫܟܚܘ ܦܪܢܓܝܐ ܩܛܠܘ *Turcae vero, ubicunque invenerunt Francos, occiderunt (eos)*, Gen. 6, 19. ܠܡܚܝܘ *ad (ea) servanda*, Barh. 252, 5. ܘܐܣܬܟܠ ܗܘܐ *et (eos, sc. libros) intellexit.* Praecipue neutrum *(id, hoc)* omittitur, ut Gen. 9, 22. ܘܚܘܝ ܠܬܪܝܢ ܐܚܘܗܝ *et (hoc) indicavit fratribus suis duobus*, c. 24, 49. ܡܘܕܥܝܢ ܠܝ *me certiorem facitis (huius rei)*, Iob. 21, 19. ܘܢܕܥ *ut (id) sciat*, Ier. 4, 16. Barh. 372, 12. ܘܠܐ ܫܒܩ *neque (id) permisit*, Ephr. I, 117. C. ܐܣܬܟܠ *(id ita) intelligas.* Ubi idem obiecti suffixum duobus verbis competit, saepe semel tantum ponitur, seu priori, seu, quod saepius fit, posteriori contingens, ut Ephr. I, 120. B. ܗܘ ܕܐܫܬ ܘܛܝܒܗ *is, qui eum* (aërem) *fundavit et paravit*, Barh. 487, 1. ܪܡܘ ܘܣܡܘܗܝ *exaltarunt et posuerunt eum.*

---

3) Dat. omissum invenis Barh. 487, 2. ܕܙܕܩܐ ܡܠܟܘܬܐ *regnum (ei) competere.*

§. 124.

Aliae pronominum personalium proprietates.

1) *Pronomine* Syri utuntur interdum antequam substantivum, ad quod referendum illud est, posuerunt, idque vel pluribus interiectis demum commemoratur, vel, quod tamen rarius fit, e nexu verborum omnino supplendum est. Quod qui admittunt scriptores, lectorum suorum aeque ac suae ipsorum menti res exponendas obversari procul dubio arbitrantur. Eius generis sunt Es. 8, 21. ܢܥܒܪ ܒܗ̇ ܘܢܩܫܝܗ̇ *transibit eam eamque duram reddet* sc. *terram* (cll. v. 22.), Ps. 87, 1. ܫܬܐܣܘܗܝ ܒܛܘܪܗ ܩܕܝܫܐ *fundamenta eius* (sc. *Zionis* vid. v. 2.) *in monte eius sancto sunt*, Ps. 9, 13. ܠܡܬܒܥ ܕܡܗܘܢ *ad vindicandum sanguinem eorum* sc. *pauperum* (vid. alterum membrum, in quo quidem Sing. ܡܣܟܢܐ, neque Plur. legitur), Ps. 65, 10. ܛܝܒܬ ܬܘܪܣܝܬܗܘܢ *parasti cibum eorum* sc. *hominum*, Ps. 18, 15. ܒܕܪ ܐܢܘܢ *dispersit eos* et ܕܠܚ ܐܢܘܢ *conturbavit eos*, sc. *inimicos* (cll. v. 18.), Iob. 37, 4. ܘܠܐ ܢܩܘܡ ܐܢܘܢ *neque iis* (sc. quae tonitrua et fulgura sequuntur, cll. v. 6.) *se opponit*, Barh. 532, 11. 20. ܘܫܠܡܘܗ̇ ܒܫܝܢܐ *eamque* (urbem) *in pace* (non pugnantes) *tradiderunt*, sc. *incolae* seu *principes urbis* cll. 533, 1. 2. In oraculo Nahumi contra Niniven edito pronomina in duobus prioribus capitibus usurpantur ad nomen *Ninives* pertinentia, ut 1, 8. ܐܬܪܗ̇ [1]), v. 11. ܡܢܟܝ, v. 12. ܒܢܝܟܝ cet., quamquam 2, 9. tandem ܢܝܢܘܐ commemoratur.

Similia sunt exempla pronominis pro Substantivo, iam quidem commemorato, sed per longum intervallum separato positi, ut Es. 45, 13. ܐܢܐ ܐܩܝܡܬܗ *ego excitavi eum* sc. *Cyrum* cll. v. 11. et 44, 28., Ps. 68, 10. ܘܐܢܬ ܐܬܩܢܬܝܗ̇ *et tu confirmasti eam*, v. 11. et 15. ܒܗ̇ *in ea*, sc. *terra* cll. v. 8. [2]).

2) Item pronomina interdum non ad nomen, quod excipiunt, sed aliud, fortasse longo intervallo separatum respiciunt, plerumque tamen nexu verborum facile inveniendum, ut Ps. 44, 3. ܐܝܕܟ ܐܘܒܕܬ ܠܥܡܡܐ ܘܢܨܒܬ ܐܢܘܢ *manus tua perdidit populos, eos autem* (non populos, sed *patres* cll. v. 2.) *plantasti*; Ps. 105, 37.

1) Ita pro ܐܬܪܗ, quod Polygl. Lond. exhibent, eam ob caussam scribendum existimo, quia Suffixa ad Niniven pertinentia, quae in sequentibus adhibentur, fem. generis sunt.

2) Etiam pronomen demonstrativum nonnunquam ad ea refertur, quae sequuntur, ut Ps. 7, 4. ܐܢ ܥܒܕܬ ܗܕܐ *si hoc* (sc. quod in sequentibus commemoratur) *feci*.

ܐܰܦܶܩ ܐܶܢܽܘܢ *eduxit eos* (non Aegyptios v. 36., sed *Israëlitas*) cll. alterum huius commatis membrum et v. 23., Gen. 10, 12. ܗܳܝ ܗܝ ܡܕܝܢܬܐ ܪܒܬܐ *haec est urbs magna* sc. Resen aut Ninive ex aliorum sententia.

3) Loco pronominis nomen ipsum nonnunquam repetitur, ut Gen. 16, 16. *Abraham vero 86 annos natus erat*, ܟܕ ܝܠܕܬ ܗܳܓܰܪ ܐܝܫܡܥܝܠ ܠܐܒܪܗܡ *cum Hagar Ismaelem Abrahamo* (pro *ei*) *pareret*, cp. 5, 1. *Deus hominem creans* ܟܕ ܒܪܝܗ ܐܠܗܐ ܥܒܕܗ *secundum imaginem Dei* (pro *suam*) *eum fecit*, 12, 5. 1 Reg. 8, 1. Zach. 3, 9. ܟܐܦܐ ܕܝܗܒܬ ܩܕܡ ܝܫܘܥ *lapis, quem posui ante Iesum* pro *ante te*, Ps. 50, 14 ܕܒܘܚ ܠܐܠܗܐ ܬܘܕܝܬܐ *sacrifica Deo* (pro *mihi*) *gratias.* Colloquentes cum potentioribus pronomina *ego* et *tu* evitant, hoc per ܡܳܪܝ, ܡܳܪܢܳܐ et ܡܳܪܟ, ܐܘܚܕܢܟ aliaque huius generis, illud vero per ܥܰܒܕܳܟ et ܐܰܡܬܳܟ indicantes, ut Gen. 44, 16. ܡܳܢܳܐ ܢܐܡܪ ܠܡܪܝ *quid dicamus domino meo?* ib. ܚܛܗܐ ܕܥܒܕܝܟ *facinus servorum tuorum* et ܗܐ ܚܢܢ ܥܒܕܐ ܠܡܪܝ *ecce! sumus servi domini mei* [3]), v. 19. ܡܪܝ ܫܐܠ ܠܥܒܕܘܗܝ *dominus meus e servis suis quaesivit*, ib. v. 21 ss. 46, 34. 19, 27. ܩܕܡ ܡܪܢܐ *ante dominum* pro *te*, ib. v. 30 ss. Dan. 10, 17. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܥܒܕܗ ܕܡܪܢܐ ܗܢܐ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡ ܡܪܝ ܗܢܐ *quomodo posset servus domini huius mei colloqui cum hoc meo domino*, cp. 1, 12. 2, 4. 2 Sam. 14, 9. 11. Esdr. 5, 8. 17. Knoes. chr. Syr. 80, 12. ib. 75, 2. ܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܥܡ ܪܒܘܬܟ *ego ibo cum magnitudine tua* pro *tecum.* Itaque ܥܒܕܟ nonnunquam in eadem sententia et 1 pers. alternis vicibus ponunt, ut Gen. 44, 32.; reges vero nomine suo insigni *rex* pro *ego* utuntur, ut Esth. 8, 7. 8. *et dixit rex Aschirosch: scribite* ܒܫܡܐ ܕܡܠܟܐ *in nomine regis* pro *meo* et ܚܬܘܡܘ ܒܥܙܩܬܐ ܕܡܠܟܐ *annulo regis signate*, Dan. 4, 19. 29. (in hebr. v. 16. 25.). Eiusdem generis est *nominis divini* repetitio pro pronomine, e. c. Gen. 5, 1. 19, 24. Exod. 20, 7.

4) Scriptores Syriaci rarius quidem Hebraicis structuram inceptam deserunt, interdum tamen ex una pers. in alteram, praecipue ex 2 in 3. et vice versa deflectunt, ut Luc. 13, 34. *O Hierosolyma, Hierosolyma* ܩܳܛܠܰܬ ܢܒܝܐ ܘܪܳܓܡܰܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܠܝܚܝܢ ܠܘܬܗ *occidens prophetas et lapidans ad te* (pr. *ad se*) *missos;* Gal. 4, 21. *dicite mihi vos* ܐܝܠܝܢ ܕܨܒܝܢ ܕܢܗܘܘܢ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ *qui vultis* (pr. *volunt*) *esse sub lege;* Rom. 2, 1. ܐܘ ܒܪܢܫܐ ܕܕܐܢ ܠܚܒܪܗ *o homo proximum tuum* (pr. *suum*) *iudicans;*

---

3) ܡܳܪܝ in his loquendi formulis tanquam titulus usurpatur, ita ut plures quoque aliquem alloquentes ea forma utantur.

Ephr. III, 254. E. ܗܘ ܟܣܬ ܠܐܟ̈ܠܝ ܒܣܪܐ *qui reprehendisti* (pr. *reprehendit*) *carnem edentes*, Rom. 6, 2. ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܕܡܝܬܢ ܠܚܛܝܬܐ *nos* (pr. *illi*) *enim, qui mortui sumus peccato.*

5) Iidem ab *enallage numeri* non omnino abhorrent, ut Hab. 2, 15. ܘܝ ܠܗ ܠܡܪܘܝܢܐ ܕܢܚܙܐ ܒܥܪܛܠܝܘܬܗܘܢ (*vae*) *inebrianti eum, ut consideret nuditatem eius* (pr. *eorum*), Barh. 39, 13. (nisi lectio mendosa est) ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܫܡܪܝܐ ܩܛܠܘܗܝ ܠܐܢܕܪܘܡܟܘܣ ܟܘܡܪܐ ܕܫܒܩ ܠܘܬܗܘܢ *et postquam Samaritani interfecerant Andromachum sacrificulum, quem reliquerat (Alexander) apud eos* (pr. *eum*), ib. 166, 16. ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܒܝܢܬܗܘܢ ܟ̈ ܢܫܐ ܘܝ̇ ܛܠܝܐ *et erant* (pr. *erat*) *inter eos 20 feminae et 10 pueri*, ib. 177, 15. ܡܬܐܡܪܝܢ ܕܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܢܦܫܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܒܗܘܢ *dicunt, 3000 animas* (homines) *in iis* (navibus) *fuisse*, ib. 10, 9. ܬܠܬ ܥܝܢܝܢ ܐܝܬܝܗܝܢ [4] *tres oculi fuerunt* (pr. *fuit*), quibus in exemplis etiam *generis enallage* inest, ib. 387, 9. ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܝܘܡܬܐ ܕܨܘܡܐ *et erant* (pr. *erat*) *dies ieiunii. Generis enallagen* habes etiam Ass. Bibl. Or. I. 363, 6. ܕܢܗܘܘܢ ܟܠܗܝܢ ܐܬܪ̈ܘܬܐ ܟܪܣܛܝܢܐ ܘܢܬܒܢܝܢ ܒܗܝܢ ܥܕ̈ܬܐ *ut omnes regiones fierent christianae et in iis templa exstruerentur.* Cfr. §. 118, 2. Annot. 2.

Annot. 1. *Pluralia tantum*, quae dicuntur, modo Sing. pronominis utuntur, ut Luc. 23, 45. ܘܐܨܛܪܝ ܐܦ̈ܝ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܡܢ ܡܨܥܬܗ *et scissum est velamen* (pr. *facies portae*) *templi per medium suum*, 2 Petr. 3, 5. ܫܡܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ *coelum erat ab aeterno*, modo Plur., ut Io. 1, 4. ܘܚܝ̈ܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܢܘܗܪܐ ܕܒܢܝܢܫܐ *et vita erat lux hominum*, ib. 4, 22. ܚܝ̈ܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܘܢ *vita ab Iudaeis proficiscitur.* Ita et duale ܡܨܪܝܢ *Aegyptus* pronomen Sing. admittit, ut Hebr. 11, 26. ܣܝܡܬܗ ܕܡܨܪܝܢ *thesauri eius, Aegypti*, ib. v. 27. ܫܒܩܗ ܠܡܨܪܝܢ *reliquit eam, Aegyptum.* Cf. etiam §. 118, 3. Annot. 1.

Annot. 2. *Collectiva* singularia *fem.*, ubi *hominum multitudinem* significant, etiam *Plur. masc.* pronominis admittunt, ut Barh. 121, 15. ܕܒܪܗ ܠܐܢܫܘܬܗ ܘܚܒܫ ܐܢܘܢ *abduxit familiam eius et inclusit eos*, ib. 565, 18. 19., ib. 580, 1. 2. ܟܡܐ ܐܬܡܟܟ ܛܝܝܘܬܐ ܘܡܢ ܒܝܫܘܬܗܘܢ ܘܛܪܘܢܘܬܗܘܢ ܠܐ ܫܠܝܢ ܐܘ ܡܬܟܠܝܢ *quam humiliatus sit Arabismus* (i. e. *Moslemi*), *neque tamen a malitia sua et tyrannide sua cessant aut desistunt*, ib. 591, 4—6. ܐܫܬܕܪ ܡܬܝ ܐܡܝܪܐ . . . . ܠܘܬ ܫܠܝܛܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܕܢܣܒ ܡܢܗܘܢ ܡܕܐܬܐ *missus est Matthaeus Emira . . . ad praefectum urbis, ut ab iis* (incolis urbis) *tributum sumeret.* Idem fit in nominibus propriis *regionum* et *urbium*, ut Barh. 150, 11—12. ܘܫܠܛ ܐܦ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ ܘܩܝܠܝܩܝܐ ܥܕܡܐ ܠܦܢܝܩܐ *et potitus est*

---

4) Ita pro ܗܘܝ, quod textus a Brunsio et Kirschio editus exhibet, legendum.

etiam Africa iisque (Africae incolis) *praefecit duos principes*, ib. 87, 20 ss. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܕܢܟܒܫܝܗ̇ ܠܗ̇ ܠܕܪܐ ܡܕܝܢܬܐ ܘܫܐܠ ܡܢܗܘܢ ܚܡܫܐ ܟܟܪ̈ܝܢ ܕܕܗܒܐ *neque eam* (Daram urbem) *subigere potuit ac petiit ab iis* (incolis urbis) 5 *talenta auri*, ib. 248, 6. ܗܘܐ ܐܚܕܗ̇ ܠܬܓܪܝܬ ܘܫܐܠ ܡܢܗܘܢ ܥܘܕܪܢܐ *obsedit Tagritum et petiit ab iis* (incolis) *auxilia*. Vid. etiam §. 118, 1. Annot. 5.

Annot. 3. Distinguunt Syri inter ܡܪܝ et ܡܪܢ, priori forma unumquemque fere salutantes nomenque omnium, praecipue vero doctorum orthodoxorum, insignientes, posteriori autem instar *Plur. maiestatici* utentes. Quare de *rege* nonnisi ܡܪܢ dicunt, et Peschito N. T. versio Graecum ὁ κύριος ita vertit, ut Io. 21, 7. 12. Act. 1, 1. 1 Cor. 11, 26.; ex eadem dicendi ratione prodiit notissimum illud Μαρὰν ἀθά (ܡܪܢ ܐܬܐ) in Graeco textu ipso. 1 Cor. 16, 22. Philoxeniana versio, Graecarum formarum tenacior, ὁ κύριος ܡܪܝܐ reddere solet.

§. 125.

Pronomen relativum.

1) Relativum ܕ saepe nonnisi substantiva, adverbia et pronomina relativa induit significatione, qua in re Syri cum Hebraeis, Arabibus multisque aliis populis consentiunt [1]). Id igitur *a*) substantivis, rarius tamen, accidit, e. g. ܥܦܪܐ ܕܐܪܥܐ *pulverem terrae*, ܥܦܪܐ ... ܕ ܐܪܥܐ *quem pulverem terrae* (Gen. 13, 16). Saepius vero *b*) *adverbiis* illa competit significatio, e. g. ܬܡܢ *ibi*, ܕ..ܬܡܢ *ubi* (Gen. 13, 4. Exod. 20, 21.), ܠܬܡܢ *eo*, ܕܠܬܡܢ *quo* (Kirsch. Chr. 225, 4), praesertim particulis interrogativis, ut ܐܝܟܐ *ubi?* ܕ ܐܝܟܐ *ubi* relative dictum (Matth. 6, 19.), ܐܝܟܢܐ *quomodo?* ܕ ܐܝܟܢܐ *quemadmodum* (Io. 8, 28.), ܐܡܬܝ *quando?* ܕ ܐܡܬܝ *cum* (ibid.). Saepissime vero *c*) relativum cum *pronominibus*, praesertim *personalibus*, eo sensu coniungitur, quod ea ratione obliqui relativi ipsius casus indicari solent; itaque *Dat.* ܠܗ et ܠܗ̇ *ei* (m. et f.), sed ܕ..ܠܗ, ܕ..ܠܗ̇ *cui* (m. et f.), in Plur. ܠܗܘܢ et ܠܗܝܢ *iis* (m. et f.), sed ܕ..ܠܗܘܢ et ܕ..ܠܗܝܢ *quibus* (m. et f.); *Acc.* item; *Abl.* pluribus particulis, ut ܒܗ *in eo* et ܒܗ̇ *in ea*, sed ܕ..ܒܗ *in quo*, ܕܠܘܬܗ *ad quem*, ܕܒܓܘܗ *in quo*; *Gen.* cum suffixo nominis, ut Deut. 28, 49. ܕ..ܠܫܢܗ *cuius linguam*, Dan. 2, 26. ܕܫܡܗ *cuius nomen*, Ps. 144, 8. ܕܦܘܡܗܘܢ *quorum os*, Ephr. Opp. III, 428. F. ܐܠܗܐ ܕܪ̈ܚܡܘܗܝ ܣܓܝܐܝܢ *Deus, cuius misericordia magna.* ܕ quidem plerumque ab iis, ad quae pertinet, sepa-

1) Gesenii Lehrgeb. p. 743—744.

ratum invenitur, quod punctis interiectis indicavimus, quamquam exempla ab hac regula recedentia non pauca tibi occurrunt.

Annot. Acc. relativi etiam sola littera ܕ signatur, ita ut neque nota Acc. cum Suffixo neque pronomen postponatur, ut Gen. 2, 8. ܐܢܫܐ ܕܓܒܠ *hominem, quem finxerat*, c. 1, 31. ܟܠ ܕܥܒܕ *omnia, quae fecerat.* Quae res reliquis quoque relativi casibus obliquis raro accidit, ut Barh. Chron. 328, 13. ܒܗ ܓܝܪ ܒܝܘܡܐ ܕܐܬܟܒܫܬ ܐܘܪܗܝ *hoc enim die, quo expugnata est Edessa*, ubi ܕ pro ܕ..ܒܗ ponitur, Ephr. Opp. I, 8. C. et D.

Relativum coniungi cum pronomm. 3 pers., quin etiam cum interrogativis eum in finem, ut aliae eius formae efficiantur, §. 46, 5. exponitur.

2) Syris licet non minus quam Hebraeis, vel 1 et 2 personis relativam iniicere significationem, ut *a*) in his 1 pers. exemplis Gen. 45, 4. *ego sum Iosephus, frater vester*, ܕܙܒܢܬܘܢܢܝ *quem* (pr. *quem me*) *vendidistis*, Num. 22, 30. *nonne sum asina tua* ܕܪܟܒܬ ܐܢܬ ܥܠܝ *qua* (pr. *qua me*) *vectus es* [2]), Ezech. 11, 12. ܕܦܘܩܕܢܝ ܠܐ ܐܬܗܠܟܬܘܢ *cuius praecepta non secuti estis*, Luc. 1, 19. *ego sum Gabriel*, ܕܩܐܡ ܐܢܐ *qui sto*, Ephr. Opp. III, 429. A. *et erigas me* ܕܢܦܠܬ *qui lapsus sum. b*) In 2 pers. Es. 41, 8. ܝܥܩܘܒ ܕܓܒܝܬܟ *Iacob, quem* (pr. *quem te*) *elegi*, ib. ܙܪܥܗ ܕܐܒܪܗܡ . . ܕܐܚܝܠܬܟ *semen Abrahami, quod* (pr. *quod te*) *roboravi*, ib. 49, 3. ܕܒܟ ܡܫܬܒܗܪ ܐܢܐ *in quo gloriabor*, Eccles. 10, 16. ܕܡܠܟܗ ܛܠܝܐ *cuius rex puer est* et v. 17. ܕܡܠܟܗ ܒܪ ܚܐܪܐ *cuius rex ingenuus est*, Barh. Chron. 553, 14. ܕܠܐ ܝܕܝܥܐ ܗܝܡܢܘܬܗ *cuius fides ignota est* [3]).

3) Ante relat. demonstr. in Sing. et Plur. m. et f. omittitur quidem, neque tamen tam crebro, quam in Hebraicis, cum Syri ܡܢ, ܡܕܡ, ܐܝܠܝܢ cet. praemittere soleant, ut Barh. Chron. 404, 1. 2. ܠܐ ܬܬܚܡܬ ܥܠ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܠܝ *non irascar de eo, quod dices.* Haec demonstrativi absentia, sicubi praepositio aut casus cuiusdam nota cum relativo coniungitur, respicienda, ne praepositionem ad relativum sed ad demonst. supplendum referas, ut Hab. 2, 15. ܘܝ ܠܡܫܩܐ ܠܚܒܪܗ *vae ei, qui potum exhibet socio suo;* Ephr. III, 254. E. ܗܘ ܕܟܐܢ ܠܕܐܟܠܝܢ ܒܣܪܐ *qui reprehendit eos, qui carnem edunt.* Interdum praeter

2) 1 Paral. 21, 17. ܐܢܐ ܗܘ ܕܣܟܠܬ *ego sum, qui peccavi* eadem ratione explicuerim, quamquam relativ. ܕ supplendum est.

3) Similem dicendi rationem vel apud Persas deprehendimus, e. g. Sadi Gulist. ed. Gentl. p. 198. تو آن نیستی که پدر من ترا بده دینار باز خرید *Annon tu es, quem pater meus decem denariis redemit?*

demonstr. etiam notio *loci* et *temporis*, forte etiam *caussae* omittitur, ut Es. 43, 4. ܡܢ ܕܝܩܪܬ ܐܢܬ *ex quo tempore pretiosus es* [4]).

4) Pronomen relativum omittitur quidem, neque tamen, ut videtur, tam crebro quam apud Hebraeos. Haec vero ellipsis *a*) non solum, ubi relativum primitiva et vera significatione utitur, in Nom. et Acc. locum habet, e. g. Barh. 487, 1. *et in throno quatuor pulvinorum* ܡܘܕܐ ܫܘܠܛܢܐ ܕܐܪܒܥܬܝ ܦܢܝܬܐ, *qui indicat imperium quatuor orbis plagarum*, Hebr. 5, 2. ܘܐܝܢܐ ܡܫܟܚ *et qui possit* pro ܘܐܝܢܐ ܕ [5]), sed etiam *b*) tum, quum demonstrativa aut suffixa nominis aut adverbia relativo induenda erant significatu, praecipue si relativum repetendum fuisset, ut Ps. 32, 2. ܘܕܟܣܝܢ ܠܗ ܚܛܗܘܗܝ *cuique peccata sua tecta sunt.*

De ellipsi litterae ܕ tanquam *coniunctionis* vide Cap. IV.

Inveniuntur et nonnulla exempla relativi et demonstrativi simul supplendi, ut Iob. 24, 19. *rapient* ܠܫܝܘܠ ܚܛܘ *ad inferos eos, qui peccarunt.*

Annot. Relativum post stat. constr. omissum apud Syros non invenimus; ubi vero in V. T. sermo Hebraicus talem structuram exhibebat, interpretes Syriaci pariter ac Chaldaici [6]) non solum relat., sed etiam ܡܢ, pro Gen. pronominis demonstr. habendum, ponere solent, ut Exod. 4, 13. ܫܕܪ ܒܝܕ ܡܢ ܕܨܒܐ ܐܢܬ *mittas per manum eius, quem mittere lubet.* Hoc vero demonstrativi supplementum in universum, quibus in locis textus Hebraicus illo pronom. caret, saepissime invenitur, cum Syri ellipsi utriusque pronominis demonstr. aut relat. parum delectentur.

5) Quem Hebraicus sermo serioris aetatis paucis in locis sibi sumsit relativi pleonasmum, Syri aeque ac Chaldaei [7]) multo magis quam huius pron. ellipsin amant, ut Io. 6, 63. ܪܘܚܐ ܗܝ ܕܡܚܝܐ *spiritus est vivificans* (pr. *id, quod vivificat*).

De particula ܕ redundanter posita vid. Cap. IV.

§. 126.

Pronomen demonstrativum et interrogativum.

1) *Demonstrativum* Syriacum relativi vicibus non fungitur, neque parti-

4) Auctor Latinae versionis in Bibl. Polygl. Londin. *caussam* suppleri voluit: *eo quod pretiosus sis* vertens.

5) *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 213.) veretur tamen, ut vera sit lectio.

6) *Winer. Grammat. des bibl. und targum. Chald.* p. 93.

7) *Winer.* Grammat. p. 95.

culis aut numeralibus emphaseos caussa adiici potest. Ubi igitur in textu V. T. Hebraico aliquid huius generis reperitur, Syrus interpres discrepat, patriam loquendi rationem Hebraicae substituens.

Annot. 1. *Demonstrativum* relativo praemissum, ut emphasin quandam adipiscatur, interdum etiam suffixo verbi aut nominis iterum indicatur, ut *Adler.* brev. instit. 43, 6 ss. ܗܘ ܡܕܡ ܕܐܢܬܘܢ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܠܠܝܐ ܕܬܫܟܚܘܢ ܒܗܢܐ ܒܝܬܐ. ܒܐܝܡܡܐ ܐܢܐ ܣܓܝ ܒܥܝܬܗ ܒܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚܬܗ *id quod vos noctu in hac domo inveniendum quaeritis, id interdiu ego saepe in ea quaesivi neque inveni.*

Annot. 2. Pronomen personale ܗܘ aliquando pleonastice positum per expletiva adverbia *demum*, *tandem*, *tantum* verti potest, ut Luc. 7, 19. vid. §. 123, 1.

2) *Interrogativum*, ubi nomen in stat. constr. positum aut nota Gen. ܕ instructum excipit, Gen. casu exponitur, ut Gen. 24, 23. ܒܪܬ ܡܢ ܐܢܬܝ ܚܘܝܢܝ *cuius filia sis, indices mihi;* 1 Sam. 12, 3. ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܡܢ ܢܣܒܬ *e cuius manu acceperim.*

§. 127.

Pronomina apud Syros peculiari forma destituta quomodo exprimantur?

1) *Pronomen reflexivum* vario modo exprimitur; etenim in hunc finem *a*) coniugationes passivae, hanc notionem saepe complectentes (§. 58 ff.), deinde vero *b*) pronomina personalia 3 pers. praecipue usurpantur, ut Gen. 22, 3. *et duxit duos servorum suorum* ܥܡܗ *secum* (pr. *cum eo*); 1 Sam. 1, 24. *et duxit eum* ܥܡܗ *secum* (pr. *cum ea*); Iud. 20, 40. *et Beniaminitae conversi sunt* ܠܒܣܬܪܗܘܢ *retrorsum*, Ephr. T. I, 121. E. *etiam animalia remedium in hoc fimo* ܡܫܟܚܝܢ ܠܗܘܢ *sibi* (pr. *iis*) *inveniunt.* *c*) Nonnullis substantivis pronomm. perss. vice fungentibus reflexivi indices efficiuntur, ut ܢܦܫܐ (*animus, persona*) e. c. Matth. 23, 12. ܡܢ ܓܝܪ ܕܢܪܝܡ ܢܦܫܗ *quisquis enim se ipsum exaltaverit;* ib. ܘܡܢ ܕܢܡܟ ܢܦܫܗ *et quisquis se ipsum humiliaverit;* Luc. 11, 17. ܥܠ ܢܦܫܗ (*regnum*) *contra se ipsum*, Io. 5, 43. ܒܫܡ ܢܦܫܗ ἐν τῷ ἰδίῳ ὀνόματι, deinde ܩܢܘܡܐ (*substantia, persona*), e. c. Luc. 11, 17. ܥܠ ܩܢܘܡܗ (*domus*) *contra se ipsam;* Io. 5, 26. ܒܩܢܘܡܗ *in se ipso*, cp. 6, 53., Rom. 1, 27. ܒܩܢܘܡܗܘܢ ἐν ἑαυτοῖς, 2 Cor. 12, 15. ܘܐܦ ܩܢܘܡܝ ܐܬܠ *et me ipsum quoque dabo;* rarius ܠܒܐ (*cor*) eodem consilio ponitur, e. g. Gen. 18, 12. ܘܓܚܟܬ ܣܪܐ ܒܠܒܗ *et risit Sara secum.*

Annot. Substantiva illa cum suffixis coniuncta etiam periphrasi pronominum inserviunt, praecipue ܢܦܫܐ, ut Ps. 7, 3. ܕܠܡܐ ... ܠܡܠܥܣ ܠܢܦܫܝ *ne forte ad me devorandum* (sc. *se accingat*); Ps. 3, 3. ܠܢܦܫܝ *mihi*, Es. 51, 23. ܠܢܦܫܟܝ *tibi*; Prov. 3, 5. ܒܝܕܥܬܐ ܕܢܦܫܟ *in tua ipsius sapientia*; ib. v. 7. ܒܥܝܢܝ ܢܦܫܟ *in oculis tuis*; Act. 21, 11. ܪܓܠܝ ܕܢܦܫܗ *pedes suos*. Ita etiam ܩܢܘܡܐ usurpatur, e. g. Rom. 9, 3. ܐܢܐ ܩܢܘܡܝ *ego ipse*; 1 Thess. 4, 9. ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܩܢܘܡܝܟܘܢ *vos enim ipsi*, ܓܒܐ e. g. Exod. 9, 14. ܠܘܬ ܓܒܟ *ad te*, ܪܝܫ (*caput*), e. c. Dan. 4, 5. 9. (Hebr. v. 2. et 7.) ܚܙܘܐ ܕܪܝܫܝ *visiones meae*. Hoc modo etiam nonnulla alia nomina cum suffixis coniuncta illustrari possunt, sed primitiva eorum significatio non omnino evanescit, ut Ps. 7, 6. ܚܝܝ *vita mea*, et Es. 26, 9. ܪܘܚܝ cet. [1]).

2) Pronomen *is*, *ea*, *id* relativo excipiendum, quod raro apud Syros omitti, iam supra commemoratum est (§. 125. 4. Annot.), plerumque pronominibus ܗܘ, ܗܝ, deinde ܡܕܡ indicatur more Hebraeorum et Chaldaeorum; etiam ܐܝܢܐ, ܐܝܕܐ et ܐܝܠܝܢ eundem in finem usurpantur (§. 45, 3).

3) Pronomen *quisque* de *personis* et *substantive* positum *a*) nomine ܓܒܪܐ (*vir*) indicatur, ut Gen. 40, 5. *et somniarunt ambo* ܓܒܪ ܚܠܡܗ *uterque somnium suum*, 1 Sam. 30, 22. aut *b*) nomine ܐܢܫ (*homo*), ut Iud. 9, 55. ܐܙܠ ܐܢܫ ܠܐܬܪܗ *abiit quisque in locum suum*; Num. 24, 5. ܢܩܛܘܠ ܐܢܫ ܓܒܪܘܗܝ *interficiat quisque viros suos*, item *c*) nominibus illis bis positis, ut Exod. 36, 4. ܐܢܫ ܐܢܫ. Deinde pronomen *omnis*, *omne* de *personis* aut *rebus* adhibitum atque *adiectivi* munere fungens *a*) voce ܟܠ significatur, ut Matth. 3, 10. ܟܠ ܐܝܠܢܐ *omnis arbor* (§. 108, 3.); *b*) nominibus iteratis (§. 112, 2. c.), ut 2 Reg. 17, 29. ܥܡ ܥܡ *populus quisque*; 1 Paral. 9, 27. ܟܠ ܨܦܪ ܨܦܪ *singulo quoque tempore matutino*; *c*) rarius Plurali, ut Ios. 7, 14. 17. ܠܓܒܪܝܢ *viritim*, Amos. 4, 4. ܠܨܦܪܐ *quovis tempore matutino*, interdum Sing. *distributive* exponendo, ut Ier. 37, 21. ܒܝܘܡܐ *quotidie*, Ps. 73, 14. ܠܨܦܪܐ *quovis mane*, Ps. 101, 8. — *Quicunque* exprimitur Syriace ܟܠ ܐܢܫ seu ܡܢ ܕܐܢܫ, ܟܠ ܡܢ seu ܡܢ ܕܡܢ in fem. ܟܠ ܚܕܐ seu ܡܢ ܕܚܕܐ, quin etiam ܡܢ et ܚܕܐ bis positis, deinde ܟܠ ܡܢ seu ܡܢ ܕܡܢ, aliquoties etiam ܟܠ ܡܢ ܕ seu ܡܢ ܕܡܢ. *Quodcunque* vero insigniunt ܟܠ ܡܐ seu ܡܐ ܕܡܐ, ܟܠ ܡܕܡ seu ܡܕܡ ܕܡܕܡ [2]).

1) *Zabii* etiam ܢܫܡܬܐ (*spiritus*, *halitus*) eodem sensu usurpant, ut Cod. Nas. T. I, 28. fin. (ed. Norberg.): *liberavit* ܢܫܡܬܗ *halitum eius* pro *eum*.

2) Exempla satis multa exhibet *Schaafius* in lexico N. T. Syriaco s. v. ܟܠ.

4) *Aliquis* Syriace *a*) vocibus ܐ̱ܢܫ et ܒܪܢܫܐ indicatur, Matth. 24, 23. ܐܢ ܐ̱ܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ *si quis vobis dixerit*, Rom. 11, 14. ܘܐܚܐ ܐ̱ܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ *ut ex iis aliquos salvem* [3]), deinde *b*) interdum nomine ܢܦܫܐ, ut Lev. 4, 2. 5, 1. 2. 4. 15. 17. 7, 27. *c*) huic pronomini significando inservit ܡܢ, ut Exod. 24, 14. *d*) Interdum haec notio omnino omittitur, praecipue ante particulam ܡܢ, ut Rom. 3, 3. ܐܢ ܡܢܗܘܢ ܓܝܪ ܠܐ ܗܝܡܢܘ εἰ ἠπίστησάν τινες, ib. 11, 17. ܡܢ ܣܘܟܐ τινὲς τῶν κλάδων. — *Aliquid a*) substantivo ܨܒܘܬܐ (*res*), ut Gen. 18, 14. ܠܡܐ ܬܬܟܣܐ ܨܒܘܬܐ ܡܢ ܡܪܝܐ *num domino aliquid nimium est?* Deut. 23, 15. 24, 1. *b*) raro voce ܦܬܓܡܐ (*verbum, res*), ut Exod. 18, 26. ܦܬܓܡܐ ܝܩܝܪܐ *aliquid grave* et ܦܬܓܡܐ ܙܥܘܪܐ *aliquid parvum* [4]). *c*) vocula ܡܕܡ saepe hoc sensu obvia est, Lev. 5, 2. Matth. 20, 20. Luc. 7, 40. *d*) Hanc notionem licet omittere ante praepositionem ܡܢ, ut Lev. 5, 9. ܡܢ ܕܡܐ *aliquid sanguinis*, Dan. 2, 33. ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܡܢܗܝܢ ܕܦܪܙܠܐ ܘܡܢܗܝܢ ܕܚܣܦܐ (*quod*) *pedes eius* (*attinet*), (*aliquid*) *eorum erat ferreum*, *et* (*aliquid*) *eorum testaceum*.

5) *Nemo*, *nullus* nonnisi negatione apposita ab eo, quod modo commemoravimus, verbo differt. Dicunt igitur Syri ܠܐ ܐ̱ܢܫ seu ܐ̱ܢܫ ܠܐ [5]), ܠܐ ܒܪܢܫ e. c. Num. 31, 49. ܠܐ ܒܪܢܫ Ier. 51, 43., ܠܝܬ ܐ̱ܢܫ [6]), interdum etiam ܠܝܬ ܕ, ut Ios. 5, 16. Gen. 41, 8., etiam sine ܕ, ut Exod. 8, 10. (in hebr. v. 6.) *ut scias, ܕܠܝܬ ܐܝܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ neminem esse Deo nostro parem*, aut ܠܐ ܡܢ ܕ, ut Lev. 26, 6. — *Nihil* significat ܠܐ ܡܕܡ seu ܡܕܡ ܠܐ [7]).

6) *Aliquot*, *nonnulli a*) ubi *absolute* ponunt, ܙܥܘܪ̈ܐ *pauci*, ut Gen. 27, 44. 29, 20., multo saepius vero ܐܝܬ ܕ *sunt qui* interpretantur, ut Matth. 13, 8. 21, 35. 22, 5. 25, 15. Act. 23, 6. *b*) Ubi autem notio illa in nostris linguis cum substantivo aliquo coniungitur, Syri aut solo *Plur.* substantivi utuntur, ut Dan. 8, 27. ܝܘܡܬܐ *dies aliquot*, itaque *aliquamdiu*, cp. 11, 6. ܫܢܝܐ *aliquot annos*, aut praepositione ܡܢ, e. c. Marc. 12, 5. ܘܡܢܗܘܢ ܡܚܘ ܘܡܢܗܘܢ ܩܛܠܘ

3) Exempla alia dabit Schaafius s. utraque v. in lexico N. T. Syriaco.

4) Hanc huius vocis significationem, cum *Schaafius* post *Castellum*, locis probantibus non commendatam attulisset, *I. D. Michaelis* (in edit. lexici Syriaci Castelliani p. 745 ss.) in dubium vocavit. Sed eum hac in re falsum esse, in aperto est; in N. T. omnino significatio *res*, *aliquid* desideratur, sed in V. T. hic illic reperitur et analogia omnium vocum eodem significatu utentium confirmatur.

5) Exempla permulta utriusque formae exhibet *Schaafius* s. v. ܐ̱ܢܫ.

6) Exempla vid. apud *Schaafium* l. l. s. v. ܐ̱ܢܫ.

7) Exempla vid. apud Schaafium l. l. s. v. ܡܕܡ.

ܠܗܘܢ τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες, Rom. 5, 3. 11, 17. Exod. 17, 5. ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ *nonnullos seniorum Israelis.* In versione N. T. Graecum τινὲς hoc modo plerumque redditur.

7) Pronomina *ipse* et *idem* Syri *a*) per personalia repetita exprimunt interposita particula ܗܘ, ut Hebr. 10, 1. 11. ܗܢܝܢ ܗܢܝܢ ܗܢܝܢ ܕܒܚܐ αἱ αὐταὶ θυσίαι, Phil. 5, 1. ܗܠܝܢ ܗܢ ܗܠܝܢ *eadem*, *Mich.* chr. Syr. 75, 16. ܡܢ ܗܘ ܗܘ ܦܓܪܐ *ex eodem corpore*; *b*) per compositionem pronominum demonstrativorum, ut Matth. 5, 46. ܗܕܐ ܗܝ τὸ αὐτό. inprimis vero *c*) per suffixum pleonastice positum (§. 125, 3—5), ut Matth. 8, 5. 13. ܒܗ ܒܫܥܬܐ *eadem hora*, Hebr. 2, 14. ܒܗܝܢ ܒܗܝܢ *iisdem*, Mich. chr. 64, 15. ܕܗܝ ܫܢܬܐ *eiusdem anni*, Matth. 26, 44. ܠܗ ܠܡܠܬܐ *eadem verba*, 5 Io. 12. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܘܡܢܗ ܕܥܕܬܐ ܘܡܢܗ ܕܫܪܪܐ *ab omnibus et ab ipsa ecclesia et ab ipsa veritate*, Hebr. 9, 21. ܒܗ ܒܕܡܐ *eodem sanguine*, Eph. 6, 22. ܠܗܕܐ ܠܗ εἰς αὐτὸ τοῦτο [8]), *Kirsch.* chr. 214, 15. ܠܗܘܢ ܠܬܪܥܐ *ante portas ipsas.* Aliquando *d*) nomina ܢܦܫܐ et ܩܢܘܡܐ suffixo addito eodem sensu usurpantur, ut Matth. 4, 6. ܫܕܝ ܢܦܫܟ ܠܬܚܬ *abiice te ipsum deorsum*, Io. 5, 43. ܒܫܡ ܢܦܫܗ ἐν τῷ ἰδίῳ ὀνόματι, Prov. 5, 5; Io. 5, 26. ܒܩܢܘܡܗ *in se ipso*, Rom. 9, 3. ܐܢܐ ܩܢܘܡܝ *ego ipse*, ܐܢܬܘܢ ܩܢܘܡܝܟܘܢ *vos ipsi*, Ephr. I, 119. F. ܠܗܘܢ ܠܩܢܘܡܝܗܘܢ *ea ipsa* [9]).

8) *Alter ... alter* exprimitur *a*) pron. *demonstr.* aut, qui prae ceteris viget usus, numerali ܚܕ repetito, e. c. Es. 6, 3. ܘܩܥܝܢ ܗܢܐ ܠܗܢܐ *et clamabant alter ad alterum*, Exod. 17, 12. ܚܕ ܡܟܐ ܘܚܕ ܡܟܐ *alter ab hac, alter ab illa parte*, Dan. 5, 6. 7, 3. ܚܕܐ ܠܚܕܐ *altera ad alteram*, aut demonstr. et ܐܚܪܢܐ, e. c. Iob. 1, 16. ܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܬܐ ܐܚܪܢܐ *eo adhuc loquente venit alter*, aut numerali ܚܕ et voce ܐܚܪܢܐ, ut Exod. 18, 3. 4. 26, 3. 5. *b*) Voce ܓܒܪ, ubi de *viris* sermo est, ut Es. 3, 5. ܓܒܪ ܒܚܒܪܗ, aut ܓܒܪ et ܚܒܪܐ *socius*, e. c. Es. 3, 5. ܓܒܪ ܚܒܪܐ ܒܚܒܪܗ, Gen. 11, 3. Iud. 6, 29. 1 Sam. 10, 11. 20, 41., item in fem. ܐܢܬܬܐ et ܚܒܪܬܐ *socia*, ut Ier. 9, 20. Matth. 12, 13., aut ܓܒܪ et ܐܚܐ *frater*, e. c. Gen. 13, 11. ܓܒܪ ܡܢ ܐܚܘܗܝ *unus ab altero.* Licet vero de inhumanis agenti iisdem uti dicendi rationibus

8) Prope accedit huius notionis circumscriptio Ps. 102, 28. et Hebr. 1, 12. obvia ܘܐܢܬ ܐܝܟ ܕܐܝܬܝܟ ܐܢܬ σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ.

9) De formulis ܒܗ ܒܝܘܡܐ *eodem die* et ܒܗ ܒܫܥܬܐ *eadem hora* vid. p. 287.

e. g. Gen. 15, 10. *et posuit frustum* ܠܘܩܒܠ ܚܒܪܗ *e contrario alterius*, Ex. 26, 3., 1 Cor. 14, 7 *et si distinctionem non faciunt* ܒܝܬ ܩܠܐ ܠܚܒܪܗ *inter sonum hunc et alterum*, Eccles. 27, 2.[10]). — *Reciprocum* ita indicant, sed inprimis ܚܒܪ hunc in finem adhibetur.

Caput Tertium

Syntaxis Verborum.

---

§. 128.

De syntaxi verborum in universum.

De Verborum syntaxi ubi accuratius exponitur, duplex solvenda est quaestio et de temporum modorumque usu et de verbi cum variis casibus structura. In illam autem priorem quaestionem, quum indicativus, quibus in aliquot linguis utitur sociis, optativi et coniunctivi modorum vices in Syriaco sermone gerat solus, neque Syrorum tempora singula tantam, quantam Hebraica admittant significatus varietatem, non est, quod multis commentemur, ne rem simplicissimam et planam regularum et exemplorum mole obruamus. Praeteritum enim et Futurum fixae et definitae significationi adstricta ἀοριστῶς, quod vulgo dicunt, ponere usu non venit, neque usitatissima Hebraeorum *Futuri conversio in Praeteritum* Syriacae linguae indoli satis conspirat. Ad alteram vero, quam supra significavimus, quaestionem ab antiquis omnino neglectam grammaticis, eam ob caussam animadvertamus necesse est, quod Syri ac reliqui Semitae verborum structura cum hoc vel illo casu compositorum verborum defectum singulari et ingeniosa ratione supplere solent. Cuius rei expositionem absolutam, omnia singulaque complectentem hoc loco ne expectes, in lexicis sub quovis verbo praebendam, sed potius nonnisi praecipua eximiaque exempla cuidam regulae obsequentia certaeque analogiae àdstricta.

---

10) Cf. etiam *Arnoldi*, *Lorsb. et I. M. Hartm. Museum für bibl. und orient. Liter.* Vol. 1. P. 1. p. 60.

§. 129.

Usus Praeteriti.

Praeter Praet. etiam Imperf. et Plusquamperf., ubi opus est, quamquam periphrastico modo, finguntur (§. 49, 1.); qua re usum illius temporis paucioribus definitionibus obnoxium esse apparet. Ab iis quidem, qui olim grammaticis scribendis operam navarunt, huius rei aut nullam aut certe parvam tributam invenimus diligentiam, nihilominus nonnulli, ut *Lud. de Dieu*, quod ex quibusdam eorum dictis hic illic prolatis videre licet, Syriacam in hac re consuetudinem probe perspexere. Praet. vulgare denotat

1) Prorsus *perfectum*, *absolutum* et *exactum*, ut Gen. 2, 11. ܡܢܘ ܚܘܝܟ *quis indicavit tibi?* v. 13. ܡܢܐ ܗܕܐ ܥܒܕܬܝ *cur hoc fecisti?* In his exemplis ac similibus alia forma usurpari nequit. Itaque, cum Waw conversivum Syris fere ignotum sit (vide tamen §. 130, 5.),

2) Praet. vulgo temporis historici vice fungitur, e. c. Gen. 9, 1. ܘܒܪܟ ܐܠܗܐ ܠܢܘܚ *et benedixit Deus Noae*, ib. 4, 1. ܘܐܕܡ ܝܕܥ ܠܚܘܐ *et Adam cognovit Hevam*, ib. 29, 17. ܘܪܚܝܠ ܫܦܝܪܐ ܗܘܬ *et Rahel pulcra fuit.*

3) Praet. pro *Plusq.* ponitur, ut Gen. 2, 2. ܥܒܕܘܗܝ ܕܥܒܕ *opera sua, quae fecerat*, v. 5. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܡܛܪ ܡܪܝܐ — ܡܛܪܐ *quia dominus — nondum pluviam deiecerat*, ib. 3, 1. *et serpens callidissimum erat animalium*, ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ *quae fecerat dominus*, ib. 18, 33. ܟܕ ܫܠܡ ܠܡܡܠܠܘ *sermonibus finitis*, ib. 27, 30. ܢܦܩ ܝܥܩܘܒ *exierat Iacobus*, Es. 2, 21. In eundem finem *Fut.* parum adhibetur; saepe vero Plusquamp. periphrasticum (§. 49, 1.).

4) *Praes.* eo indicatur, praecipue *a*) in verbis *qualitati* alicui designandae inservientibus, ut Deut. 1, 39. *et filii vestri*, ܕܠܐ ܝܕܥܘ ܝܘܡܢܐ ܛܒܬܐ ܘܒܝܫܬܐ *qui hodie bonum et malum ignorant*, Ps. 14, 4. Es. 9, 1., deinde *b*) ubi *conditio* et *status* signatur, ut Gen. 4, 6. ܠܡܢܐ ܐܬܚܡܬ ܠܟ ܘܠܡܢܐ ܐܬܟܪܝܘ ܐܦܝܟ *cur irasceris et cur moesta est facies tua?* Ps. 118 (Hebr. 119.), 28. ܐܬܥܝܩܬ ܢܦܫܝ *conturbata est anima mea*, v. 50. ܒܕܝܢܝܟ ܐܫܬܥܫܥܬ *iudiciis tuis delector*, it. v. 40. et *c*) in sententiis a certa temporis definitione alienis, notionem *consuetudinis morisque* includentibus, ut Ps. 1, 1. *beatus ille, qui non ingreditur* (ܗܠܟ) *consilio impiorum, neque in via peccatorum* (ܩܡ) *stat et in sede irrisorum non sedit* (ܝܬܒ). In hac vero loquendi ratione etiam *Fut.* uti licet, ut Praet. et Fut. simul ponantur, ut Ps. 1, 2. 3. Alia Praeteriti exempla pro Praes. usurpati haecce habeto: Ps. 14, 2. ܡܪܝܐ ܐܣܬܟܝ *Deus pro-*

spicit de coelo, 25, 2. ܒܟ ܣܒܪܬ *in te spero*, 23, 5. ܛܝܒܬ ܩܕܡܝ ܦܬܘܪܐ *sternis coram me mensam*, 44, 10. *filia regis* ܩܡܬ ܒܫܘܒܚܐ *stat in splendore*, Gen. 39, 9. 2 Sam. 12, 31.

5) *Praet.* pro *Fut.* in *sermonibus propheticis*, *asseverationibus*, vel in *exspectatione* interdum, sed multo rarius, quam in Hebraicis libris usurpatur (Praet. *propheticum*), ita ut viva loquentis imaginatione id, quod futurum est, tanquam praeteritum aut certe praesens fingatur; e. c. Es. 9, 1. *populi in tenebris ambulantes* ܚܙܘ ܢܘܗܪܐ ܪܒܐ *vident lucem magnam* pro *videbunt*; Gen. 17, 20 ss. 40, 14. Iob. 19, 27. ܐܢ ܚܙܝ ܠܐܠܗܐ ܥܝܢܝ : ܢܚܙܝܢ ܢܘܗܪܐ *si vident oculi mei Deum, videbunt lucem.* Plerumque in versione V. T. Syriaca ab interprete talia Praett. cum Futt. commutantur, qua ex re Syris ad hunc morem Hebraicum nullam fuisse propensionem cernitur [1]). In N. T. quoque leguntur huius generis exempla, ut Io. 5, 24. ܠܕܝܢܐ ܠܐ ܐܬܐ . ܐܠܐ ܫܢܝ ܠܗ ܡܢ ܡܘܬܐ ܠܚܝܐ *in iudicium non veniet, sed transibit a morte ad vitam.*

6) Praet. pro *Imper.* uti quamquam non omnino prohibitum, tamen in uno fere verbo ܗܘܐ vulgare est, idque in sermonibus tum affirmantibus tum negantibus, praecipue ubi cum Adiect. aut Partic. coniunctum legitur, ut Matth. 5, 25. ܗܘܝܬ ܡܬܪܥܐ διαλλάγηθι, Marc. 5, 34. ܗܘܝܬܝ ܚܠܝܡܐ ἴσθι ὑγιής, Matth. 6, 7. ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܦܩܩܝܢ μὴ βαττολογήσητε, Marc. 13, 37. ܗܘܝܬܘܢ ܥܝܪܝܢ γρηγορεῖτε, Luc. 10, 37. ܙܠ ܐܦ ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܥܒܕ ܐܟܘܬܗ *abi et facias idem*, ib. 11, 2. 13, 14. Rom. 12, 9—14. 16. 1 Cor. 11, 24. ib. 14, 20. Eph. 4, 32. Tit. 3, 1. 1 Io. 4, 1. Marc. 11, 22. (Philox.) ܗܘܝܬܘܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ἔχετε πίστιν [2]). Ita Praet. verbi ܗܘܐ etiam pro Praes. Coniunct. usurpatur, vid. infra no. 8. c.

7) Praet. pro *Fut. exacto* poni, non singulare putarim, quia hoc tempus praeteriti notionem certo includit; ita in his sententiis hypotheticis Deut. 4, 30. ܡܐ ܕܐܥܩ ܠܟܘܢ ܘܡܛܝܘܟܘܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ *si male vobis fuerit et haec omnia vos tetigerint*, 1 Sam. 10, 2. ܘܡܐ ܕܐܙܠܬ *et cum discesseris*, 1 Reg. 13, 31. ܡܐ ܕܡܝܬܬ *cum mortuus fuero*, Marc. 12, 25. ܡܐ ܕܩܡܘ ܓܝܪ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܠܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ *cum enim resurrexerint, non accipient mulieres*, Es. 24, 13. ܡܐ ܕܫܠܡ ܩܛܦܐ *cum absoluta fuerit vindemia*, ib. 4, 2. ܡܕܡ ܕܐܫܬܚܪ *id quod relictum fuerit.*

---

1) Neque *Targumico* sermone illa consuetudo probata est, vid. *Winer.* Gramm. des bibl. et targ. Chald. p. 96.

2) Interdum verbo ܗܘܐ omisso solum Partic. aut Adiect. eodem consilio ponitur, ut Marc. 4, 39. ܐܝܬ ܫܠܝ (Pesch.) et ܐܝܬ ܡܚܒܫ (Philox.) πεφίμωσο. Ubi *blanditur* aliquis aut *optat* aliquid, Praet. *aliorum* quoque Verbb. pro Imp. legi, *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 234.) quidem opinatur, exemplo vero allato Ps. 4, 2. id non probatur; nam ܟܕ ܩܪܝܬ ܥܢܝܬܢܝ vertendum est: *quando te invocavi, me exaudisti* interprete Syro Hebraicam sententiam nonnihil commutante.

8) Cum *Coniunctivo* nulla sit forma singularis, etiam Praet. Ind. aliquot illius modi tempora simul designat, praesertim vero ea, quae aliquam rem tanquam praeteritam denotant; itaque praeter Praet. vulgare *a*) *Imperf.* in sententiis hypotheticis, quamquam hoc sensu *Fut.* saepius adhibetur, ut Es. 1, 9. ܐܝܟ ܣܕܘܡ ܗܘܝܢ ܕܡܝܢ *Sodomae similes essemus*, Iud. 8, 19. ܐܠܘ ܐܚܝܬܘܢ ܐܢܘܢ ܠܐ ܩܛܠܬܟܘܢ *si vivos servassetis eos, non trucidarem vos*, Ephr. I, 120. C. ܗܘ ܕܐܠܘܠܐ ܒܬܚܘܡܐ ܐܢܢܩܝܐ ܕܗܘ ܕܒܪܘܝܗ ܡܚܒܫ ܗܘܐ ܡܢܘ ܟܠܐ ܗܘܐ ܠܗ *quem (aetherem), nisi limite necessario creatoris sui contineretur, quisnam cohiberet?* Barh. Chron. 492, 10. ܐܠܘ ܐܚܪܬܐ ܚܙܝܬ ܐܝܟ ܗܕܐ … ܐܡܪܬ *si alteram huic similem viderem, — — dicerem.* Deinde Praet. *b*) designat *Plusquamperf.* Coni., ut Es. 1, 9. ܘܐܠܘܠܐ ܡܪܝܐ .. ܐܘܬܪ ܠܢ *et nisi Dominus nobis reliquisset;* Ps. 106, 23. ܐܠܘܠܐ ܡܘܫܐ ܓܒܝܗ ܕܩܡ ܒܬܘܪܥܬܐ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܗܦܟ ܚܡܬܗ *nisi Moses, electus eius, in ruptura stetisset ante illum iramque eius avertisset*, ib. 125, (124) 2—5. Iob. 10, 19. ܘܗܘܝܬ ܐܝܟ ܐܝܟ ܕܠܐ ܗܘܝܬ *et essem ac si non fuissem*, ib. v. 18. ܡܝܬ ܗܘܝܬ ܘܥܝܢܐ ܠܐ ܚܙܬܢܝ *periissem neque oculus me vidisset;* Iud. 8, 19. Num. 22, 33. 1 Sam. 25, 34. Ita etiam post particulas *optandi*, e. g. Num. 14, 2. ܐܠܘܝ ܡܝܬܢ *utinam mortui essemus!* Ios. 7, 7. ܐܠܘ ܩܘܝܢ ܗܘܝܢ *utinam mansissemus!* Denique potes huc referre *c*) usum verbi ܗܘܐ in *Praet.* cum Partic. pro *Praes.* Coniunctivi inprimis in adhortationibus ac sententiis consecutivis, e. g. 1 Cor. 4, 1. ܗܟܢܐ ܗܘܝܢ ܚܫܝܒܝܢ ܠܟܘܢ *tanti simus aestimati a vobis;* 1 Thess. 5, 12. *petimus a vobis* ܕܗܘܝܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܠܐܝܠܝܢ *ut eos agnoscatis;* ib. v. 13., 1 Tim. 2, 8. *volo igitur* ܕܗܘܘ ܡܨܠܝܢ *ut precentur;* Tit. 2, 9. 10. Hebr. 13, 5. ܠܐ ܗܘܐ ܪܚܡ ܟܣܦܐ ܪܥܝܢܟܘܢ *ne amet argentum animus vester!* 1 Tim. 2, 11. (*mulier*) ܬܗܘܐ ܡܬܠܡܕܐ *discat;* Gal. 6, 9. ܠܐ ܬܗܘܐ ܡܐܢܐ ܠܢ *ne sit nobis pertaesa (anima)*. Hoc sensu verb. subst. saepe subintelligitur, ut Marc. 2, 21. ܕܠܐ ܢܫܩܘܠ *ne auferat;* ib. vs. 22. ܕܠܐ ܢܨܪܐ ܚܡܪܐ ܙܩܐ *ne vinum utres rumpat*, cll. Matth. 9, 17. Luc. 5, 36; Matth. 8, 4. ܚܙܝ ܠܐܢܫ ܠܐ ܬܐܡܪ ܐܠܐ ὅρα μηδενὶ εἴπῃς cll. Marc. 1, 43; Luc. 12, 13. *dic fratri meo* ܕܢܦܠܓ ܥܡܝ ܝܪܬܘܬܐ *ut dividat haereditatem.*

§. 130.

Usus Futuri.

Quod aliae linguae cognatae *Fut. figurato* indicare solent, Syri vulgari huius temporis forma designant (§. 56. Annot. 4), qua re quaedam significatus varietas ab hoc tempore non poterat omnino removeri. Etenim Fut. ponitur:

1) pro Fut. *absoluto* et *indicativo*, ut Gen. 9, 11. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܬܘܒ ܛܘܦܢܐ *neque amplius erit inundatio;* deinde

2) pro *Praes.* neque tamen tam crebro, quam in Hebraico sermone, e. g. 1 Sam. 1, 8. ܡܘܬܒܐ ܕܫܘܒܚܐ ܢܘܪܬ ܐܢܘܢ *solio honoris eos donat*, Ephr. I, 119. F. ܕܡܬܚܠܛܝܢ ܒܗ ܡܢܗ ܘܡܬܒܠܒܠܝܢ ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܕܚܕ ܗܘ ܥܡܗ ܐܝܟ ܚܕ *quae* (elementa) *miscentur in eo* (igne) *et confunduntur et putantur unum idemque cum eo esse;* Gen. 4, 14. ܘܡܢ ܩܕܡܝܟ ܐܬܛܫܐ *mihique coram te tegendum est;* Es. 43, 17. ܐܟܚܕܐ ܢܫܟܒܘܢ ܘܠܐ ܢܩܘܡܘܢ *simul iacent neque resurgent.* Plerumque in hunc finem Part. usurpatur.

3) Vicibus *Praet.* rarissime fungitur, et quidem *a*) aut absolute positum, quod in poetis potissimum invenitur, ut Iud. 5, 8. ܢܓܒܐ ܐܠܗܐ ܚܕܬܐ *elegit Deus rem novam*, ib. ܣܦܣܪܐ ܘܪܘܡܚܐ ܠܐ ܢܬܚܙܘܢ *gladius et hasta non videbantur*, Es. 43, 17. ܢܕܥܟܘܢ ܐܝܟ ܫܪܓܐ *extincti sunt ut lucerna;* ib. v. 19. ܗܫܐ ܢܐܢܒ ܘܬܚܙܘܢܗ *iam germinavit, illud videtis*, Ephr. I, 116. E. ܐܝܟܢܐ ܕܠܒܪܝܬܐ ܘܠܦܬܟܪܐ ܐܠܗܐ ܢܚܫܒܘܢ *ita ut res creatas et idola Deos arbitrarentur;* ita vel sectione ineunte Hab. 2, 1. ܥܠ ܡܛܪܬܝ ܐܩܘܡ *in loco meo steti*, ib. ܘܐܚܘܪ ܘܐܚܙܐ *et prospexi vidique.* Deinde vero *b*) cum particulis praeteriti significationem continentibus, ut Ier. 1, 5. ܥܕܠܐ ܐܨܘܪܟ *antequam te finxeram*, ib. ܘܥܕܠܐ ܬܦܘܩ ܡܢ ܡܪܒܥܐ *et priusquam ex utero prodieras;* Barh. Chr. 282, 7. ܘܥܕܠܐ ܕܢܫܬܡܠܐ ܝܩܕܢܐ *et antequam incendium consummatum erat.*

4) Fut. Syriaco ea quoque indicantur, quae Romani *Praes.* Coniunct. designant; itaque *a*) *Optativus*, ut Ps. 7, 10. ܢܫܠܡ ܒܝܫܬܐ *compleatur malum;* Cant. 7, 9. ܐܡܪܬ ܕܐܣܩ ܠܕܩܠܐ ܘܐܐܚܘܕ ܒܣܘܟܝܗ ܘܢܗܘܘܢ ܬܕܝܟܝ ܐܝܟ ܣܓܘܠܐ ܕܓܦܬܐ *conscendam palmam et apprehendam ramos eius ac sint ubera tua, ut vitis botri;* 1 Reg. 17, 21. ܬܗܦܘܟ ܢܦܫܗ ܕܛܠܝܐ *revertatur anima pueri;* deinde *b*) Germanorum formulae loquendi verbo quodam auxiliari (*mögen*, *dürfen*, *können*, *sollen*) effectae, ut Ps. 7, 10. ܬܩܝܡ ܠܙܕܝܩܐ *stabilias iustos;* ib. 22, 9. ܢܦܨܝܘܗܝ ܘܢܫܘܙܒܝܘܗܝ *liberet eum atque eripiat eum;* Es. 19, 12. ܢܚܘܘܢܟ *ostendant tibi;* ib. 47, 13. Esdr. 10, 14. Gen. 2, 16. ܡܐܟܠ ܬܐܟܘܠ *edas, licet tibi edere;* c. 3, 2. ܢܐܟܘܠ *licet nobis edere;* c. 30, 31. ܡܢܐ ܐܬܠ ܠܟ *quid tibi darem?* Iud. 14, 16. ܠܟ ܐܡܪ *tibine dicerem?* Prov. 20, 9. ܡܢܘ ܢܐܡܪ *quis dicat?* Non minus *c*) *Imper.* hoc tempore signatur, quid? quod in praeceptis ad aliquid prohibendum datis, cum Imper. *prohibitive* usurpari nequeat (§. 132, 1.), vulgo eo utuntur, e. c. Gen. 46, 3. ܠܐ ܬܕܚܠ *ne timeas!* Exod. 20, 13—17. ܠܐ ܬܩܛܘܠ . ܠܐ ܬܓܘܪ . ܠܐ ܬܓܢܘܒ . ܠܐ ܬܣܗܕ... ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ . ܠܐ ܬܪܓ... *ne interficias, ne moecheris, ne furaris, ne testeris.. testimonio falso, ne cupidini*

indulgeas domus vicini tui etc. Ruth 1, 20. ܠܐ ܬܩܪܘܢܢܝ *nolite me nominare.* **Eodem** modo etiam Imp., cui nihil negationis inest, saepe exprimitur, **ut** ܢܗܘܐ ܢܘܗܪܐ *fiat lux!* Exod. 21, 15. ܡܶܬܩܛܠܘ ܢܶܬܩܛܠ *interficiatur!* Ps. 117 (118), **2—4. 123** (124), 1. Ephr. II, 370. A. ܠܣܛܢܐ ܙܟܘ ܒܨܠܘܬܐ ܢܦܩܘܢ ܗܟܝܠ ܣܕܪܝܟܘܢ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡܗ *Satanam vincite precibus, exeant ergo acies vestrae ad dimicandum cum eo.* ***d*) Cum** Coniunct. hoc tempore prae caeteris delectetur, post particulas Latinorum ***ut,*** *ita ut, ne,* consentaneas Fut. solet adhiberi. Ergo *α*) praecedente ܕ, ut **Deut. 4, 40.** ܕܢܛܐܒ ܠܟܘܢ *ut felices fiatis;* Dan. 2, 16. ܕܙܒܢܐ ܢܬܠ ܠܗ *ut tempus ipsi concederet;* Iud. 14, 15. Gen. 11, 7. ܕܠܐ ܢܫܡܥܘܢ *ne intelligant,* Es. 14, 21. Ps. **10, 18. 78, 44.** 95, 1. 104, 5. *β*) praecedente ܘ, ut Ezech. 20, 26. ܘܢܕܥܘܢ *ut cognoscant,* **Exod. 8, 8.** ܘܢܕܒܚܘܢ *ut sacrificentur,* ib. et 10, 17. ܘܢܥܒܪ .. ܡܢܝ *ut repellat a me;* **1 Sam. 7, 3.** ܘܢܦܪܩܟܘܢ *ut eripiat vos;* Exod. 10, 12. Iob. 12, 7. Ier. 42, 3. 1 Reg. **21, 10. 22, 22.** 2 Reg. 5, 10. 2 Paral. 30, 6. *γ*) Huius generis sunt etiam exempla, **in quibus** particula ܕ aut ܘ omissa est, ut Gen. 27, 4. ܐܝܬܐ ܠܝ ܐܟܘܠ *afferas mihi,* ***ut edam,*** Iud. 6, 30. *educas filium,* ܢܡܘܬ *ut moriatur.* *δ*) ܕ ܡܛܠ praemisso, **e. c. Gen. 27, 4.** ܡܛܠ ܕܬܒܪܟܟ ܢܦܫܝ *ut anima mea tibi benedicat,* Exod. 9, 14. ܡܛܠ ܕܬܕܥ ***ut cognoscas,*** et simile Iud. 9, 28. ܡܛܠ ܡܢܐ ܢܫܬܥܒܕ ܠܗ *cur nos ei serviremus?* ***ε*) aliis parti**culis cum ܕ compositis, ut Barh. chr. 530, 14. ܐܝܟ ܕܢܣܚܦܘܢܝܗ ***consilio* (pr.** *quasi*) *ut eam* (arcem) *destruerent;* *ζ*) post particulas *hypotheticas,* **ut 1 Reg. 8,** 33—34. ܐܢ ܢܚܛܘܢ ܩܕܡܝܟ ܘܢܬܦܢܘܢ ܠܘܬܟ ܘܢܘܕܘܢ ܠܫܡܟ ܘܢܨܠܘܢ ܘܢܬܟܫܦܘܢ .. ܐܢܬ ܬܫܡܥ .. *si peccaverint coram te, convertantur autem ad te nomenque tuum confiteantur et orent ad te ac deprecentur, ... exaudias tu!*

5) Quamquam *praeterita* Subiunctivi tempora Praet. Ind. **soleant signari,** tamen etiam Fut. interdum eodem consilio usurpatur, ut *a*) pro ***Imperf.* Coni.** praecipue in sententiis hypotheticis, ut Ps. 23, 4. ܐܦܢ ܐܗܠܟ ... ܠܐ ܐܕܚܠ ***etsi ambularem*** *.. non timerem,* Iob. 5, 8. ܒܪܡ ܐܢܐ ܐܒܥܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܠܘܬ ܐܠܗܐ ܐܣܝܡ ܡܠܬܝ *verumtamen ego Deum adirem Deoque meam rem traderem;* Barh. **Chron. 327, 1.** ܕܠܐ ܢܥܠܘܢ *ne intrarent;* ib. 281, 20. ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܕܢܟܒܫܘܢܗ *neque eam expugnare poterant;* ib. 397, 14. *et si non esset* ܐܠܐ ܐܣܒ ܟܠܝܠܐ ܕܙܟܘܬܐ *me accepturum esse* ***(sciebam) coronam*** *victoriae;* deinde *b*) pro *Plusquamp.* coni., sed perraro, ut **1 Reg. 8, 33.** ܐܢ ܢܬܬܒܪ ܥܡܟ ܒܩܪܒܐ *si populus tuus .. in bello profligatus esset.* **Ubi haec Futuri** significatio requiritur, nonnunquam verbum auxiliare ܗܘܐ in **Praet. adiectum** invenimus huius significationis quasi indicem, ut *a*) de ***Imperf.* Coni. e. c.**

Marc. 3, 20. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܗܘܘ *ita ut non possent*, Ephr. I, 40. B. *neque ei deerant aves* ܕܢܩܪܒ ܗܘܐ *quas offerret*, ib. 44. B. *qui petierat ... ut eam poenam* ܢܥܪܘܩ ܗܘܐ *effugeret*, ib. 53. A. *non persuasum est*, ܕܢܟܦܪܘܢ ܥܒܕܝܗܘܢ ܒܝܫܐ ܗܘܘ *ut opera sua mala abnegarent*; Assem. Bibl. Or. I, 392, 5. *et edixit* ܕܟܠܗܘܢ ܐܘܡܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܢܒܢܘܢ ܗܘܘ ܒܝܬ ܥܒܕܝܗܘܢ *ut omnes urbis artifices officinas suas procul construerent*, ib. 393, 2. ܕܫܝܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܢܫܬܪܪ ܗܘܐ *ut urbis securitas stabiliretur.* *b*) de Plusquamp., ut Ephr. I, 40. B. ܡܕܡ ܓܝܪ ܡܢܗ ܚܣܝܪܐ ܗܘܐ ܗܘܐ ܐܠܘ ܫܒܠܐ ܓܒܝܐ ܩܪܒ ܗܘܐ *quid enim in eo damni fuisset, si spicas optimas obtulisset.* Hunc loquendi morem, si lubet, cum Hebraeorum *Waw conversivo* conferre potes, praecipue cum eius exempla etiam in *Indicativo* non omnino desint, ut Assem. Bibl. Or. I. 386, 22. ܩܪܒܐ .. ܠܗܠܝܢ ܐܬܪܘܬܐ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ *bella .. his regionibus per longum tempus potita sunt* [3]).

6) *Futurum exactum* simplici Fut. forma indicatur, ut Ruth 3, 18. ܥܕܡܐ ܕܬܚܙܝܢ *donec videris*, ܥܕܡܐ ܕܢܫܬܠܡ ܚܨܕܐ *donec absoluta fuerit messis*; 1 Par. 17, 11. ܡܐ ܕܢܫܠܡܘܢ ܝܘܡܝ ܚܝܝܟ *si consummati fuerint dies vitae tuae*; Gen. 24, 19. ܥܕܡܐ ܕܢܫܠܡܘܢ ܠܡܫܬܐ *donec satis biberint*; ib. v. 33. ܥܕܡܐ ܕܐܡܪ *donec dixero*; Es. 6, 11. ܥܕܡܐ ܕܢܚܪܒܢ ܡܕܝܢܬܐ *donec vastatae fuerint urbes.* Fut. quidem multo saepius, quam Praet. hoc sensu legimus.

§. 131.

Imperfectum et Plusquamperfectum.

1) *Imperf.* et *Plusquamperf.* quomodo circumscribantur, significatum est (§. 49. 1.); *eius* vero exempla vide Marc. 1, 7. ܡܟܪܙ ܗܘܐ *praedicabat*, c. 3, 2. ܢܛܪܝܢ ܗܘܘ *observabant*, Luc. 9, 14. ܗܘܝܢ ܗܘܘ *erant*, Act. 20, 21. ܡܣܗܕ ܗܘܝܬ *testificabar*, Matth. 27, 55., et *huius* Matth. 14, 3. ܐܚܕ ܗܘܐ *ceperat*; Marc. 3, 8. ܫܡܥܘ ܗܘܘ *audiverant*, Io. 10, 22. ܗܘܐ ܗܘܐ *fuerat* (m) et c. 3, 25. ܗܘܬ ܗܘܬ id. (f.), Matth. 25, 20. c. 26, 48. 75. c. 27, 55. 57. Inveniuntur vero, quod iam *I. D. Michaelis* [4]) recte observavit, non pauca exempla verbi ܗܘܐ ad Praet. aliorum

3) Hanc rem in explicatione *Waw conversivi*, quam *Gesenius* proposuit, defendenda aliquid valere, in aprico est. Si enim Partic. aut Praeteriti cum verbo ܗܘܐ coniunctio, qua hucusque sola usi sunt grammatici, nonnisi remotiorem analogiam refert, verbi subst. compositio cum Fut. pariter atque *Arabum* Imperf. paraphrasticum كَانَ يَقْتُلُ omnino propinquiorem, eandemque firmiorem continet.

4) Gramm. Syr. p. 94.

verborum appositi, praesertim in apocalypsi Ioannea Syriace versa et in Philoxeniana N. T. versione, ubi nullus erat Plusquamp. locus, sed Praet. potius vulgari atque Imperfecto; vid. etiam §. 146.

2) *Coniunctivus* horum temporum similiter atque Indic. signatur et in hypotheticis praecipue locum habet sententiis. Itaque a) *Imperf.* Coni. habes Io. 5, 46. ܐܠܘ ܓܝܪ ܒܡܘܫܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܐܦ ܒܝ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܝܬܘܢ *si Mosi crederetis, mihi quoque crederetis*, ib. 8, 19. 39. 42. 18, 30. ܐܠܘ ܠܐ ܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܠܐ ܠܟ ܡܫܠܡܝܢ ܗܘܝܢ ܠܗ *nisi esset mala patrans, eum tibi non traderemus;* ib. v. 36. 21, 25. Saepe hoc consilio Fut. adhibetur, praecipue in sententiis ab aliis pendentibus. Deinde *b*) *Plusquamperf.* Coni. in his deprehendis locis et quidem vulgo ita, ut Partic. cum Praet. verbi subst. usurpetur, e. c. Ps. 123 (124), 3. ܚܝܐ ܒܠܥܝܢ ܗܘܘ ܠܢ *vivos nos deglutivissent*, et v. 4. ܡܛܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܢ *nos submersissent;* Gen. 31, 42. *et nisi Deus . . mihi adstitisset* ܗܫܐ ܣܪܝܩܐܝܬ ܡܫܕܪ ܗܘܝܬ ܠܝ *nunc vacuum me dimisisses;* 2 Reg. 3, 14. Matth. 25, 27. Gal. 4, 15. Hebr. 10, 2. 11, 15. 1 Io. 2, 19. Solum Praet. non raro eidem inservire fini, supra demonstratum (§. 129, 8. b.).

Annot. Fut. apoc., quod verbum ܗܘܐ solum admittit, etiam pro *Coniunctivo* usurpatur (§. 56. Annot. 4).

§. 132.

Usus Imperativi.

1) Saepe Part. vel Adiect. cum Praet. verbi ܗܘܐ pro *Imperat.* poni (§. 129, 6.), non minus Fut. huius modi vicibus fungi, immo etiam in *prohibitionibus* necessario fungi (§. 130, 4. c.), exemplis sat multis est demonstratum. Coniungunt vero etiam Syri hic illic duos Imperr., quorum prior hypothesin, id vero, quod inde sequitur, posterior indicat; ita e. g. Gen. 42, 18. ܗܕܐ ܥܒܕܘ ܘܚܘ *hoc facite et vivite* pro *si vultis vivere;* Es. 8, 9. ܐܬܚܝܠܘ ܘܐܬܬܒܪܘ *confortamini, tamen frangemini;* 36, 16. Ps. 37, 27. ܥܪܘܩ ܡܢ ܒܝܫܬܐ ܘܥܒܕ ܛܒܬܐ. ܘܐܬܢܝܚ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ *si a malo recedens bonum facis, aeterna quiete gaudebis;* Prov. 20, 13. ܦܬܚ ܥܝܢܝܟ ܘܣܒܥ ܠܚܡܐ *aperias oculos tuos* (i. e. *vigil esto*), *si pane velis satiari.* c. 4, 4. 7, 2. 9, 6. Invenis vero saepius Imp. cum Fut. hoc sensu coniunctum, ut Num. 24, 21. Es. 8, 10. Prov. 3, 3. 4. 8. Es. 55, 2. Nah. 3, 14—15.

2) Nonnunquam *Imp.*, qui Fut. excipit, huius temporis significationem

sibi vindicat, ut Gen. 45, 18. *dabo vobis Aegypti terrae optimum* ܘܐܟܘܠܘ ܫܘܡܢܗ ܕܐܪܥܐ *et edetis pinguedinem terrae*, et sine copula Es. 54, 14. *iustitia stabilieris*, ܐܬܪܚܩ ܡܢ ܥܘܫܩܐ *longe aberis ab oppressione*. Raro etiam Imper. Futuro praemittitur eodem sensu, ut Es. 6, 9. ܫܡܥܘ ܡܫܡܥ ܘܠܐ ܬܣܬܟܠܘܢ ܘܚܙܘ ܡܚܙܐ ܘܠܐ ܬܕܥܘܢ *etsi audietis, tamen non intelligetis; etsi videbitis, tamen non cognoscetis*.

3) Imperativo non solum *mandatum* sed, quod in omnibus fere linguis licet, etiam *exhortatio*, *admonitio* et *permissio* significatur; ut Io. 11, 15. ܗܠܟܘ ܢܐܙܠ ܠܘܬܗ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν; Marc. 1, 38. Amant Syri hoc sensu Imp. verbi ܐܬܐ Futuro sine copula apponere, et quidem in Sing. de *duobus*, ut Gen. 31, 44. ܘܗܫܐ ܬܐ ܢܓܙܘܪ ܩܝܡܐ *et nunc foedus ineamus*; Prov. 7, 18. Cant. 7, 11. Gen. 19, 32. ܬܐ ܢܫܩܐ ܠܐܒܘܢ ܚܡܪܐ *patri nostro vinum demus bibendum*, aut in Plur., ubi de *pluribus* sermo est, e. c. Io. 11, 7. ܬܘ ܢܐܙܠ ἄγωμεν, Gen. 37, 20. 27. Ps. 83, 5.

§. 133.

Usus Infinitivi absoluti.

Diversa *forma* quamquam Infinitivum absolutum et constructum Syri non distinguunt; praeposito tamen ܠ Infinit. verum, sive si magis placuerit, *constructum* satis secernunt a *Gerundio* sive Inf. absolute posito. Hunc vero absolutum nonnisi *adverbialiter* usurpant, pariter ac Hebraei, neque quod forte opineris, in versionibus tantum vestigia Hebraici textus nimis presse sequentibus, sed etiam ubi nulli exemplo adstricti prorsus libere scribunt. Neque tamen in eo Syros cum Hebraeis conspirantes invenio, quod in quovis verborum nexu Inf. pro adverbio adhibere possint; immovero Syri, quod iam antiquiores grammatici recte observarunt, hoc Inf. absoluto nonnisi ad emphasin exprimendam utuntur. *Inf.* cum *verbo finito* coniunctus significat

1) Notionis, quae verbo inest, *intensionem*, ut Gen. 22, 17. et Hebr. 6, 14. ܡܒܪܟܘ ܐܒܪܟܟ ܘܡܣܓܐܘ ܐܣܓܐ *quam maxime tibi benedicam teque valde augebo*, ib. 16, 10. cll. c. 17, 2. 6., ubi ܐܣܓܝܘ ܐܣܓܐ eodem sensu dicitur; c. 31, 30. ܘܗܫܐ ܡܐܙܠ ܐܙܠ ܐܢܬ. ܡܛܠ ܕܡܬܪܓܪܓܘ ܐܬܪܓܪܓܬ *nunc igitur abeas, si vehementi flagras desiderio*; c. 43, 3. 1 Sam. 20, 6. 28. 23, 22. Gal. 3, 1. ܨܝܪ ܨܝܪ ܗܘܐ *accurate depictus erat*, c. 5, 12. Ps. 118, 18. Iud. 15, 2. Io. 9, 9. ܕܡܐ ܕܡܐ *perquam similis est*, Act. 5, 28. Ephr. I, 291. B. ܗܘ ܕܝܢ ܡܠܟܐ ܕܢܦܩ ܗܘܐ ܢܦܩ ܡܢܗ ܒܚܟܡܬܗ ܦܘܩܕܢܐ ܡܦܩܕܘ

ܢܬܘܒ ܐܦܣܩ *ille vero tantum aberat, ut resipisceret, quo facto stultitia eius prius commissa ab ipso cederet, ut caedem quoque adderet.*

2) Inf. cum Verb. finito *asseverationem* et rem aliquam *certam* esse ac *fixam* denotat, ut Gen. 3, 4. ܠܐ ܡܡܬ ܬܡܘܬܘܢ *omnino non moriemini*, c. 37, 33. ܡܬܒܪ ܐܬܒܪ ܝܘܣܦ *certo laceratus est Ioseph*, Io. 20, 5. ܡܥܠ ܕܝܢ ܠܐ ܥܠ *nequaquam introiit*, Rom. 9, 6. ܠܐ ܗܘܐ ܡܦܠ ܢܦܠܬ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ *nequaquam cecidit verbum Dei.*

3) Idem aliquam rem *non omnino transactam esse* sed agendo aut patiendo *continuari*, ut Es. 30, 19. ܡܒܟܐ ܠܐ ܬܒܟܘܢ *non semper flebitis;* Exod. 34, 7. ܘܡܙܟܘ ܠܐ ܡܙܟܐ *neque tamen semper absolvit.* Persaepe vero in hunc finem Particc. usurpantur (§. 135, 6.). Denique

4) non raro alias quoque sermonis proprietates easque valde varias Infinitivus pleonasticus indicat, ut Gen. 37, 8. ܡܡܠܟܘ ܡܡܠܟ ܐܢܬ ܥܠܝܢ *tune forte nobis imperare velis?* c. 43, 7. ܡܕܥ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܢ *num scire poteramus?* Iud. 7, 19. ܘܡܩܡܘ ܐܩܝܡܘ ܢܛܘܪܐ *et vix custodes suscitarant;* Ier. 22, 10. ܒܟܘ ܒܟܝܐ ܠܗܘ ܕܐܙܠ *flete potius pro abituro;* Iob. 13, 17. ܫܡܥܘ ܡܫܡܥ ܡܠܝ *audiatis tantum verba mea;* Philem. v. 9. ܡܒܥܐ ܗܘ ܒܥܐ ܐܢܐ *potius petam.* Interdum nonnisi sermonem reddit vividiorem, ut Gen. 43, 20. ܡܚܬ ܢܚܬܢ *descendimus,* 2 Reg. 6, 5. ܡܫܐܠ ܫܐܝܠܐ *mutuo datum erat*, Luc. 1, 22. ܡܪܡܙ ܪܡܙ ܗܘܐ *nutu innuebat,* Act. 7, 45. Versio N. T., quae *Peschito* nuncupatur, hoc loquendi modo saepius pro simplici verbo graeco utitur, Philoxeniana autem versio textum originalem diligentissime redditura, eo abhorret.

Annot. 1. Coniugatt. *derivatis* neque Inf. Peal apponi putamus, neque alius coniugationis Inf., etiamsi eadem, ac verbum finitum, uteretur significatione. Nonnunquam quo consilio Inf. adhiberi demonstravimus, etiam nomen substant. eadem ac verbum finitum, stirpe oriundum ponitur, ut Gen. 2, 17. ܡܘܬܐ ܬܡܘܬ *certo morieris;* Barh. Chr. 487, 11. Es. 19, 22. ܘܢܡܚܐ ܡܪܝܐ ܠܡܨܪܝܐ ܡܚܘܬܐ *inflictionem infliget dominus Aegyptiis;* Mich. 2, 4. Quod praecipue tum Infinitivo praeferas, cum verbi notio additamentum illud non nudum, sed epitheto aliquo ornatum poscit, e. c. Barh. Chr. 487, 9. ܚܕܝܘ ܟܠܗܘܢ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܛܒ *perfusi sunt omnes gaudio valde magno;* ib. 491, 17. ܚܒܠܘ ܐܢܘܢ ܚܒܠܐ ܓܡܝܪܐ *eos penitus profligarunt*, Es. 22, 18. ܢܟܪܟܟ ܟܘܪܟܐ ܐܝܟ ܟܘܪܐ ܕܐܣܦܝܪܐ *propulsabit te violenter ut impulsu pilae* [5]).

---

5) Etiam *Adiectiva* interdum Inf. absoluto *intensionem* sibi vindicant, ut Ier. 48, 9. ܡܛܠ ܕܚܪܝܒ ܚܪܝܒܐ *quia funditus evertetur;* Iud. 11, 25. ܗܫܐ ܡܛܒ ܛܒ ܐܢܬ *an tu multo melior es?*

Annot. 2. Inf. absolutus Verbo finito, quod intendit aut accuratius definit, a Syris vulgo praemittitur; ubi vero cum Imp. coniunctus est, postponi solet, ut Es. 6, 9. ܫܡܥܘ ܡܫܡܥ .. ܘܚܙܘ ܡܚܙܐ *audiatis et videte quantum velitis;* Iob. 13, 17. Similis est etiam Dan. 11, 13. ܢܐܬܐ ܡܥܠܢܗ pr. *veniet in adventu suo.* Negationem ܠܐ, sicubi ea opus est, non ante Inf., sed ante Verb. finitum ponunt, ut Exod. 5, 23. ܡܦܪܩ ܠܐ ܦܪܩܬ *nondum liberasti;* 1 Reg. 3, 26. Es. 30, 19. Ier. 13, 12. Io. 20, 5; vel Rom. 9, 6. ܠܐ ܗܘܐ ܡܦܠ ܢܦܠܬ huic regulae conspirat, quo in loco verbum auxiliare negationem arripuit. Interdum tamen regula negligitur, ut Gen. 3, 4. ܠܐ ܡܡܬ ܬܡܘܬܘܢ *nequaquam moriemini;* Num. 23, 25. ܠܐ ܡܠܛ ܬܠܘܛܝܘܗܝ *tu ei prorsus non maledicis.* De particulis praepositivis illam regulam non valere, non est, quod moneam, ut Iud. 11, 25. ܕܠܡܐ ܡܬܚܪܝܢܘ ܐܬܚܪܝ *num ullam movit litem?*

Annot. 3. Inf. pro verbo finito usurpare Syris non licebat, qua re interpres V. T., ubicunque Hebraicus sermo eum exhibebat, verbum finitum ipsum posuit unicuique loco congruens [6]).

§. 134.

Usus Infinitivi constructi.

1) Inf. in Syriaca lingua perraro nominis vices gerit; propter magnam enim nominum abstractorum copiam (§. 87. et 88.), ubi Inf. cum subiecto aut obiecto aut cum utroque coniunctus poterat scribi, aut nomen substantivum aut verbum finitum ei praetulerunt. Qua re Syrus V. T. interpres etiam in hac re ab Hebraico textu recedit, ut Inf., quem tali nexu verborum inveniebat vertendum, omnino evitaret. Infinitivos tamen suffixo auctos Syri non aspernantur et suff. illud saepe Acc. casu intelligatur necesse est (§. 113, 3. 122, 1. 4.), ut Iob. 13, 3. ܡܟܣܢܘܬܝ *redargutio mea,* Exod. 29, 36. ܠܡܩܕܫܘܬܗ *ut sanctus reddatur.*

2) Inf. vero, qui regitur ab aliquo verbo, *consilium, voluntatem, potestatem, facultatem* aut *mandatum* indicante, vulgo particula ܠ ornatur, ut Luc. 15, 15. ܗܘ ܫܕܪܗ .. ܠܡܪܥܐ ܚܙܝܪܐ *hic eum misit .. ad pascendum sues;* Matth. 4, 17. ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܟܪܙܘ *incepit Iesus praedicare;* c. 6, 24. ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܬܪܝܢ ܡܪܘܢ ܠܡܦܠܚ *nemo potest duobus dominis servire;* c. 14, 5. ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܩܛܠܗ *et volebat eum occidere;* c. 2, 13. ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܗܪܘܕܣ ܠܡܒܥܝܗ ܠܛܠܝܐ μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ

6) Idem in Chaldaeis V. T. versionibus factum esse *Winerus* demonstravit (*Gramm. des bibl. und targ. Chald.* p. 99.).

παιδίον, Ruth. 1, 12. ܣܒܝܬ ܠܗ ܓܝܪ ܕܠܡܗܘܐ ܠܓܒܪܐ *nimis senui, quam ut nuberem viro;* Barh. chr. 328, 11. ܠܘ ܕܝܠܢ ܗܝ ܠܡܫܬܥܝܘܗ *nostrum non est enarrare*; Es. 7, 15. 16. Idem fit, si Inf. a *nomine* regitur, e. c. Gen. 29, 7. ܠܐ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܠܡܟܢܫ *non est tempus colligendi.*

Annot. Particula ܠ cum Inf. interdum alio sensu sumitur, ut Gen. 2, 3: ܕܒܪܐ ܐܠܗܐ ܠܡܥܒܕ *quae creavit Deus, cum faceret;* 1 Sam. 20, 20. ܠܡܫܕܐ ܕܠܡܫܕܝܘ ܢܝܫܐ *ut iaculer quasi scopum ferire vellem.* Post verbum ܗܘܐ, ubi Inf. et ܠ legitur, periphrasin Futuri nonnunquam efficiunt, ut Gen. 15, 12. ܘܗܘܐ ܫܡܫܐ ܠܡܥܪܒ *sol erat occasurus*; Eccles. 3, 14. ܕܠܘܬܗ ܠܐ ܠܡܬܬܘܣܦܘ ܘܡܢܗ ܠܐ ܠܡܬܒܨܪܘ *ei rei non potest aliquid addi aut ab ea auferri*, quo in loco, ut Gen. 4, 13., verba *passive* sumenda sunt. Huic vero Fut. periphrasi inservit *Part. Peil* verbi ܥܬܕ sequente Inf. cum praefixo ܠ, ut Matth. 2, 13. ܥܬܝܕ .. ܗܪܘܕܣ ܠܡܒܥܝܗ *Herodes eum quaereret;* c. 11, 14. ܕܥܬܝܕ ܠܡܐܬܐ *qui venturus est*; c. 20, 22. Luc. 10, 1. 21, 26. 22, 23; persaepe vero Fut. ipsum praecedente ܕ post illud ܥܬܝܕ usurpatur Matth. 16, 21. 27. 17, 12. 22. 20, 17. 22; Marc. 8, 31; 10, 32; 13, 7. Luc. 9, 22. 31. 44; 17, 25; 19, 4. Loquuntur ergo Syri fere ut Graeci, verbo *μέλλω* eiusque Partic. *μέλλων* cum sequente Inf. periphrasin Fut. temporis efficientes.

3) Initium sententiarum Infinitivo cum praepositione constituere Hebraeis valde probatur, Syris vero non item [7]). Apud hos Inf. cum aliis particulis nonnisi ܠ addito coniungitur, ut Gen. 11, 8. ܫܠܘ ܡܢ ܕܠܡܒܢܐ ܡܕܝܢܬܐ *cessarunt urbem aedificare*; Hebr. 4, 1. ܕܢܬܦܫ ܡܢ ܕܠܡܥܠ *qui remaneat ab ingrediendo* (non ingrediatur); Ruth. 1, 12. ܣܒܝܬ ܠܗ ܡܢ ܕܠܡܗܘܐ ܠܓܒܪܐ *nimis senui, quam ut rursus nuberem viro*, ubi ܡܢ comparativum constituit; Ass. Bibl. Or. I. 56, 17. *et per totam noctem* ܠܐ ܫܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܠܡܨܠܝܘ *non cessavit precari*; Gen. 4, 13. ܪܒܐ ܗܝ ܣܟܠܘܬܝ ܡܢ ܠܡܫܒܩ *nimium est peccatum, quam ut possit redonari* [8]).

Annot. Quibus in loquendi formulis aliae linguae Inf. usurpant et Syriaca, quantum video quominus eo utatur, certe non impeditur, Syri saepe pro Inf. aliam verborum sructuram adhibent. Nam

---

7) Neque Chaldaeos ad hunc morem propensos esse, docet *Winer. Gramm. des bibl. und targ. Chal.* p. 98.

8) Es. 7, 8. ܢܦܠ ܐܦܪܝܡ ܡܢ ܥܡܐ non videtur interpretandum: *labetur Ephraim ita, ut non amplius populus sit*, qui textui originali inest sensus, sed ܥܡܐ *collective* sumserim pro: *e populis*, aut de *populo Israelitico* intellexerim: *non amplius ad populum a Deo dilectum pertinebit.*

a) hoc consilio inprimis Fut. cum praefixo ܕ adhibetur, ut Matth. 2, 22. ܕܚܠ ܕܢܐܙܠ *timuit abire*, c. 16, 3. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܦܪܫܘܢ *nostis diiudicare*; ib. v. 24. ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ *quisquis me vult sequi*; 17, 10. Marc. 1, 45; 6, 7; Luc. 13, 11; 14, 28; 1 Cor. 2, 14. et verbo regente praemisso Ass. Bibl. Or. I. 50, 1. ܕܐܥܒܕܝܘܗܝ ܨܒܝܬ ܐܢܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ *Episcopum eum creare decrevi*, aut Fut. solum, ita ut particula subintelligatur, e. g. Matth. 14, 28. ܦܩܘܕ ܠܝ ܐܬܐ ܠܘܬܟ *praecipias mihi, ut veniam ad te*; Luc. 18, 13. ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܐܦܠܐ ܥܝܢܘܗܝ ܢܪܝܡ ܠܫܡܝܐ *et ne oculos quidem suos ad coelum attollere voluit*; ib. v. 41. Marc. 7, 27. ܫܒܘܩ ܠܘܩܕܡ ܢܣܒܥܘܢ ܒܢܝܐ ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα; Io. 4, 7. 10; 6, 65; 13, 10; 21, 3. Rom. 8, 39. et in *passivo* Hebr. 12, 19. ܕܠܐ ܢܬܘܣܦ ܢܬܡܠܠ ܥܡܗܘܢ *ne amplius cum illis sermo fieret* [9]).

b) Non minus Partic. Infinitivi loco usurpatur, et quidem *α*) *absolute*, praecipue — per *Graecismum I. D. Michaelis* [10]), nescio an recte, existimavit, — post verba *incipiendi* et *continuandi*, *permittendi* et *iubendi*, denique etiam *potestatis*, ut Matth. 12, 1. ܫܪܝܘ ܡܠܓܝܢ ܫܒܠܐ ܘܐܟܠܝܢ *coeperunt vellicare spicas et comedere*; Luc. 5, 21, c. 15, 14. Matth. 13, 30. ܫܒܘܩܘ ܬܪܝܗܘܢ ܢܪܒܘܢ *sinite utrumque crescere*; Luc. 18, 16. Io. 11, 44. ܘܫܒܘܩܘ ܢܐܙܠ *et sinite eum prodire* c. 18, 8. Luc. 10, 40. ܐܡܪ ܠܗ ܬܥܕܪܝܢܝ *iube eam me adiuvare*; c. 12, 13. ܐܡܪ ܠܐܚܝ ܢܦܠܓ ܥܡܝ ܝܪܬܘܬܐ *iube fratrem meum haereditatem mecum partiri*; Marc. 2, 2. ܐܝܟ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܝܟ ܐܢܘܢ *ut illos non capere posset*; c. 7, 15. 18. Io. 5, 19. c. 8, 43. Act. 10, 47. c. 20, 32. 1 Io. 3, 15; Assem. Bibl. Or. I, 412. not. l. 2., ܠܐ ܡܨܝܢ ܡܣܝܡܝܢ *non poterant ponere*. Item in *passiva* voce, ut 1 Io. 2, 8. *et lux vera* ܫܪܝ ܡܬܚܙܐ *coepit videri*; Luc. 11, 53. ܫܪܝܘ ܡܬܚܡܬܝܢ ܥܠܘܗܝ *coeperunt indignari*. Rarius post alia verba Part. hoc nexu legitur, ut Marc. 6, 37. ܘܢܬܠ ܠܗܘܢ ܠܡܐܟܠ καὶ δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν coll. quae praecedunt verbis ܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ. Inveniuntur vero *β*) etiam exempla Participii particula ܕ instructi, ut Hebr. 9, 23. ܐܠܝܨܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܗܠܝܢ .. ܒܗܠܝܢ ܢܬܕܟܘܢ *necesse enim erat, ut haec ... illis purgarentur*, Act. 21, 32. ܘܫܠܝܘ ܡܢ ܕܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܦܘܠܘܣ *cessabant Paulum percutere*.

c) Utrumque verbum et regens et rectum numero, persona et genere iisdem ἀσυνδέτως aut copula interiecta ponuntur, ut Luc. 20, 11. 12. ܘܐܘܣܦ ܫܕܪ καὶ προσέθετο πέμψαι, coll. Iud. 13, 21. ܘܠܐ ܐܘܣܦ ... ܠܡܬܚܙܝܘ *neque amplius ... apparuit*; Marc. 13, 23. ܩܕܡܬ ܐܡܪܬ *praeoccupavi dicere* i. e. *praedixi*.

---

9) In his vero exemplis particulam *ut* supplendam esse, demonstrat versionis *Philoxenianae* consuetudo, multis in locis, ubi antiqua versio ܕ non exhibebat, hanc particulam addendi, e. c. Matth. 14, 28. Marc. 7, 27. Vide etiam §. 130, 4. d. γ.

10) Gramm. Syr. p. 256.

§. 135.

Usus Participiorum.

1) *Partt. activa* si nomen regunt, *a*) saepe eodem utuntur casu aut eadem particula ac verbum ipsum, a quo originem trahunt, ut Barh. chr. 528, 5. ܫܪܝ ܟܐܐ ܒܗ *coepit eum increpare;* ib. 333, 3. ܡܚܝܢ ܠܗܘܢ *eos vulnerabant;* ib. 397, 1. ܘܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܡܘܒܕܝܢ *et omnes homines perdens;* ib. l. 12. ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘܐ ܝܕܥ ܗܕܐ *unde hoc sciret?* Ephr. I, 8. B. ܠܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܩܢܝܢ ܠܗ *pro spiritu sancto id habentes;* ib. 118, C. Ps. 84, 5. ܥܡܪܝ ܒܝܬܟ *domum tuam habitantes*, 1 Reg. 9, 23. ܪܕܝܢ ܥܒܕܐ *opus urgentes;* Ps. 5, 12. ܡܣܒܪܝܢ ܒܟ *in te sperantes;* Prov. 2, 19. ܥܐܠܝܢ ܠܘܬܗ *ad eam ingressuri.* *b*) Gen. casus eodem consilio, neque tamen tam saepe, ponitur, ut Prov. 1, 12. ܢܚܬܝ ܓܘܡܨܐ *in foveam descendentes;* Gen. 23, 10. ܥܐܠܝ ܬܪܥܐ *portam intrantes;* 1 Reg. 2, 7. ܐܟܠܝ ܦܬܘܪܟ *comedentes ad mensam tuam*; Gen. 19, 14. Interdum *stat. constr.* atque particula simul adhibentur, ut Barh. 223, 3. ܟܦܘܪܝ ܒܐܠܗܐ *Deum abnegantes.* Plura huius rei exempla vid. §. 113. Annot. 1.

2) Simili ratione *Particc. passiva* struuntur, nempe *a*) cum eodem casu aut particula, atque *activum*, ut Ps. 2, 12. ܬܟܝܠܝܢ ܥܠܘܗܝ *in eo confidentes,* Ezech. 9, 2. 11. ܠܒܝܫ ܒܘܨܐ *bysso indutus*; 1 Sam. 2, 18; 17, 5; Lev. 2, 4 ܦܬܝܟܝܢ ܒܡܫܚܐ *oleo imbuti*, Exod. 25, 20. ܦܪܝܣܝܢ ܦܣܬܗܘܢ *aleas suas extendentes,* Ephr. I, 116. F. ܘܦܬܝܚ ܠܗ *eamque operiens*; ܒܪܝܟ ܠܡܪܝܐ *benedictus Domino*; interdum vero utuntur *b*) etiam Genitivo, ut Iob. 14, 1. ܝܠܝܕ ܐܢܬܬܐ *natus de muliere,* Gen. 24, 31. ܡܒܪܟܗ ܕܡܪܝܐ *a Deo prosperatus,* c. 26, 29.

3) Participia cuiusque coniug. et activa et passiva *omnium temporum* significationem induunt; nam *a*) saepissime *Praes.* designant, ut Zach. 11, 9. ܡܝܬܐ *moriens,* ܐܒܕܐ *periens,* ܡܫܬܚܪܐ *residua;* *b*) *Praet.*, ut ܢܣܒܝ ܒܢܬܗ *qui filias eius duxerant;* Num. 24, 4. ܢܦܝܠ ܘܦܬܝܚܢ ܥܝ̈ܢܘܗܝ *prostratus et oculis apertis;* Iud. 3, 25. ܢܦܝܠ .. ܘܡܝܬ *prostratum ac mortuum*, 1 Sam. 5, 3. *c*) Fut., ut Gen. 20, 3. ܡܐܬ ܐܢܬ *moriturus*, id. Ier. 28, 16. ubi et ܡܝܬ ܐܢܐ *dissoluturus sum* invenitur; Exod. 11, 5. ܕܝܬܒ *qui sedebit;* Ps. 22, 32. ܥܡܐ ܕܡܬܝܠܕ *populus nasciturus.* Qua re *Partt. passiva* saepe Partt. Fut. pass. Romanorum respondent, e. c. Ps. 76, 8. ܕܚܝܠ *metuendus.*

4) *Partt.* persaepe *verbi finiti* vicibus funguntur, praecipue vero *a*) *Praesentis*, ut Eccles. 1, 4. ܕܳܪܳܐ ܐܳܙܶܠ ܘܕܳܪܳܐ ܐܳܬܶܐ *una generatio praeterit, altera venit;* ib. v. 7. ܟܽܠ ܢܰܗܪ̈ܰܘܳܬܳܐ ܪܳܕܶܝܢ ܠܝܰܡܳܐ *omnes fluvii sese effundunt in mare;* v. 8. 2, 14. 3, 20. 4, 5. 6, 6. Ps. 5, 2. 4, 7.; quo in nexu subiectum saepe pronomine personali efficitur, ut Exod. 2, 14. ܠܡܶܩܛܠܰܢܝ ܒܳܥܶܐ ܐܰܢ̱ܬ *tibine me interficere in animo est?* Ios. 1, 2. ܝܳܗܶܒ ܐ̱ܢܳܐ *do ego;* Iud. 17, 9. c. 7, 10. Hac vero coniunctione veram Praesentis flexionem oriri, supra est demonstratum (§. 57. 2.). Deinde *b*) Partt. loco Praeteriti et Imperf. non raro ponitur, ut Gen. 2, 10. ܘܡܶܢ ܬܰܡܳܢ ܡܶܬܦܰܪܰܫ *et inde dividebatur;* c. 41, 17. ܩܳܐܶܡ ܐ̱ܢܳܐ *stabam;* c. 42, 23. ܝܳܕܥܺܝܢ ܗ̱ܘܰܘ (*ignorabant*) *Iosephum id intellexisse;* Deut. 2, 12. Hoc sensu saepissime verbum ܗܘܳܐ cum Part. coniungi, §. 49, 1. et §. 151, 1. satis docent; ita e. g. Gen. 2, 10. Deut. 4, 3. Dan. 2, 31. Non solum vero Ind., sed etiam Coniunct. solo Participio potest indicari, ut Gen. 33, 13. ܘܶܐܢ ܐܶܪܕܶܐ ܐ̱ܢܳܐ ܠܗܽܘܢ ܡܳܝܶܬ ܟܽܠܶܗ ܥܳܢܳܐ *et si eos propellerem, moreretur omnis grex.* *c*) Pro *Fut.* quoque Part. usurpatur, ut Gen. 17, 19. ܐܰܢ̱ܬܬܳܟ ܝܳܠܕܳܐ ܠܳܟ ܒܪܳܐ *uxor tua pariet filium;* c. 19, 13. ܡܚܰܒܠܺܝܢܰܢ *perdemus;* c. 15, 14. 20, 3.; 2 Reg. 4, 16. Praecipue vero haec significatio inest sermonibus propheticis, consilium et finem indicantibus, qui saepe a particula ܗܳܐ *ecce* incipiunt, ut Gen. 6, 17. ܘܶܐ̱ܢܳܐ ܗܳܐ ܡܰܝܬܶܐ ܐ̱ܢܳܐ ܛܰܘܦܳܢܳܐ *et ego, ecce adducam inundationem;* 48, 4. Exod. 9, 18. 1. Reg. 11, 31. 14, 10. 2 Reg. 7, 2. [11]).

5) Cum vero Participia, ut modo commemoravimus, nonnisi vicarii sint verbi finiti, ubi primario suo utuntur significatu, iis aliquam huius rei notam, nempe particulam ܟܰܕ pr. *dum* vel relativum ܕ, praemittere usu receptum est. Ergo *a*) cum ܟܰܕ, ut Io. 1, 36. ܚܙܳܐ ܠܝܶܫܽܘܥ ܟܰܕ ܡܗܰܠܶܟ *Iesum ambulantem* (pr. *dum ambulans erat*) *intuitus est,* cll. Matth. 14, 25. Io. 6, 6. 9, 3. ܟܰܕ ܣܡܶܐ ܢܶܬܺܝܠܶܕ *ut coecus nasceretur;* ib. v. 19. Matth. 3, 6. *et baptizabantur* ܟܰܕ ܡܰܘܕܶܝܢ ܒܚܛܳܗ̈ܰܝܗܽܘܢ *peccata sua confitentes;* Act. 22, 5. *ut eos adducerem* ܟܰܕ ܐܰܣܺܝܪܺܝܢ *vinctos.* Si tali Part. nomen substantivum additur, vocum structura oritur Ablativis Romanorum absolutis simillima, ut Matth. 15, 20. ܟܰܕ ܠܳܐ ܡܫܺܝܓܳܢ ܐܺܝܕ̈ܰܝܗܽܘܢ *manibus non*

11) Ne vero Part., ubicunque particula ܗܳܐ praemissa legitur, pro Fut. positum existimes; etenim inveniuntur non solum Partt. *Praesentis* vicem gerentia dum ܗܳܐ, ut Exod. 34, 10. Iud. 13, 5. sed etiam *Praeteriti*, praecipue apud historiae scriptores, e. c. Exod. 2, 6. Iud. 4, 22. 1 Sam. 5, 4. 9, 14. 17, 25. Ita etiam Hebraeorum הִנֵּה cum Part. in locis modo allatis multisque aliis, ut Exod. 8, 2. Ios. 5, 13. Iud. 5, 26. 9, 31. 13, 27. Ruth. 3, 8. 1 Sam. 9, 24. 1 Reg. 19, 5., Praet. describit.

lotis; Marc. 7, 2. 5. Io. 11, 44. *exiit mortuus ille* ܢܦܩ ܐܣܝܪܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ ܒܬܟܪܝܟܐ *manus pedesque fasciis vinctus.* Cfr. etiam §. 119. Annot. 3. Deinde *b*) per ܕ ut Marc. 2, 14. ܚܙܐ ܠܠܘܝ .. ܕܝܬܒ *et vidit Levin sedentem* (pr. *qui sedens erat*); ib. 11, 2. *invenietis* ܥܝܠܐ ܐܣܝܪ *asellum alligatum*, ib. v. 4, Matth. 14, 26. 26, 64; ib. 5, 7, *et cum videret multos* ܕܐܬܝܢ *venientes*; 15, 32.

Annot. 1. Quamquam Syri Participiis frequenter adhibitis delectantur, tamen Graecos huic formae praecipue faventes in libris Syriace vertendis non ubique secuti sunt, sed, qua loquendi ratione etiam Inf. nonnunquam evitant (§. 134, 3. Annot. c.) pro Part. Graeco verbum finitum alteri verbo et modo, et tempore et persona conspirans et plerumque ἀσυνδέτως ponunt, ut Matth, 2, 8. ܙܠܘ ܒܥܘ πορευθέντες ἐξετάσατε, ib. ܐܢܐ ܐܬܐ ܐܣܓܘܕ ܠܗ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ, ib. v. 9. ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܩܡ ἕως ἐλθὼν ἔστη, v. 11. ܘܢܦܠܘ ܣܓܕܘ ܠܗ καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, aut copula interiecta, e. c. Matth. 2, 13. ܡܠܐܟܐ ܐܬܚܙܝ .. ܘܐܡܪ ἄγγελος φαίνεται .. λέγων.

Annot. 2. Pro verbo ܗܘܐ etiam ܐܝܬ *est* et ܠܝܬ *non est* cum suffixis plur. ponuntur praecipue eo consilio, ut rem aliquam esse aut non esse demonstretur [12]); eadem vero interdum Participiis iunguntur, ita e. c. Apoc. 4, 11. ܫܘܐ ܐܝܬܝܟ *dignus es*; Matth. 10, 26. Ephr. III, 288. B. ܡܢ ܡܘܬܐ ܠܝܬ ܡܦܨܐ ܘܡܢ ܩܒܪܐ ܠܝܬ ܡܦܩܘܗܝ *a morte nemo liberat et sepulcro nemo eripit*; etiam postposito ܗܘܐ, ut Io. 9, 24. ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܣܡܝܐ *qui coecus fuerat.*

6) Ad continuationem actionis aut status cuiusdam designandam Syri Particc. uti solent, e. c. Gen. 8, 3. ܘܗܦܟܘ ܡܝܐ .. ܐܙܠܝܢ ܘܗܦܟܝܢ *et recedebat aqua abeundo et recedendo* pro *sensim sensimque recedebat*; ib. v. 5. ܡܝܐ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܘܒܨܪܝܢ *et aqua semper magis diminuebatur*; Iud. 4, 24. ܐܝܕܐ ܗܘܬ ܐܙܠܐ ܘܡܨܠܚܐ (*et manus Israelis*) *semper proficiebat et invalebat*; 1 Sam. 2, 26. ܘܛܠܝܐ ܐܙܠ ܪܒܐ ܗܘܐ *et puer in dies crescebat*; c. 6, 12. *una semita ingrediebantur* ܘܐܙܠܝܢ ܘܓܥܝܢ *et semper mugientes pergebant*; 2 Sam. 3, 1. c. 15, 30. ܣܠܩ ܗܘܐ ܘܒܟܐ ܘܡܗܠܟ *ascendebat et lacrymas semper fundens incedebat.* Verba *eundi*, inprimis vero ܐܙܠ hoc sensu usurpari, exempla monstrant. Hebraei eadem verborum structura non raro utuntur, gaudent vero iidem, qua Syri carent, ad hanc significationem efficiendam duorum Inff. absolutorum aut unius Inf. et Participii subsequentis coniunctione cum verbo finito [13]). Ubicunque ergo in V. T. Syrus interpres hanc rationem

12) Exempla vid. apud *Schaafium* in Lex. Syr. sub utraque voce.

13) *Gesenii Lehrgeb. der hebr. Spr.* p. 779.

loquendi invenit, unum Infinitivorum omisit omnino, ut Gen. 8, 7. 12, 9. 26, 13., aut utrumque negligens aliam structuram elegit; ita e. g. 1 Reg. 20, 37. Es. 19, 22. 29, 14. 31, 5. Ier. 7, 13. 11, 7. 25, 3. 26, 5. 32, 33. 44, 4. Ioel. 2, 26., quin etiam, ubi unus tantum textui originali inest Inf., hunc morem nonnunquam sequitur, ut 2 Sam. 16, 5.

§. 136.

Variorum modorum atque temporum significatio.

1) *Indicativi Praesens* signatur *a*) *Praeterito* in sententiis temporis notionem negligentibus (§. 129, 4.), interdum *b*) *Fut.* (§. 130, 2.), saepissime vero *c*) *Part.* (§. 135, 3. a.). Eiusdem modi *Imperf.* indicatur *a*) *Praet.* (§. 129, 2.), perraro *b*) *Fut.* (§. 130, 5.); saepissime vero *c*) *Part.* cum Pron. personali (§. 49, 1. 131, 1 et 135, 3. b.). *Praet.* prorsus *absolutum* nonnisi Praet. signatur; Plusquamperf. vero aut *a*) *Praet.* denotatur (§. 129, 5.), eoque plerumque cum Praet. verbi ܗܘܐ coniuncto (§. 49, 1. et 131, 1.), aut *b*) *Partic.* (§. 135, 5. b.), aut *c*) raro *Fut.* (§. 130, 5.). *Futuri* denique indicem invenies *a*) *Fut.* ipsum (§. 130, 1.), deinde *b*) *Praet.*, sed perraro tantum (§. 129, 5.) et *c*) *Partic.* (§. 135, 3. c.). *Fut. exactum* denique *a*) *Praeteriti* (§. 129, 7.) saepius tamen *b*) *Futuri* formis (§. 130, 6.) significatur.

2) *Coniunctivi* vero tempora fere eadem ratione signantur; etenim *Praesens* persaepe *a*) *Fut.* (§. 130, 4. d.), *b*) *Particip.* cum Pronomine, quin etiam, tamen raro *c*) *Praet.* (§. 129, 8. c.); *Imperf.* vero et *Plusquamperf.* plerumque *a*) *Praet.* vulgari (§. 129, 8.); *b*) *Partic.* cum pronomine (§. 131, 2.), et *c*) interdum etiam *Fut.* eoque nudo aut cum Praet. verbi ܗܘܐ (§. 130, 5.) indicantur.

3) *Imper.* non solum vulgari eius forma, sed etiam *a*) *Fut.* (§. 130, 4. c.) eoque saepissime indicant, rarissime vero *b*) *Praeterito* (§. 129, 6.).

4) *Optativus* quidem *Futuro* (§. 130, 4.) solet significari, ut Ephr. III, 42. ܠܐ ܐܒܗܬ ܬܡܢ *utinam ibi non erubescerem!* tum vero etiam *a*) *interrogationibus optato votoque* notando inservientibus, ut Num. 11, 29. ܡܢ ܢܬܠ ܕܟܠܗ ܥܡܗ ܕܡܪܝܐ ܢܒܝܐ *o si universus domini populus prophetae essent!* Iud. 9, 29. ܡܢ ܢܬܠ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܒܐܝܕܝ *utinam daretur hic populus in manus meas!* (pr. *quis reddet hunc populum?*), 2 Sam. 15, 4. Iob. 29, 2. Ps. 4, 7. 55, 7. Barh. Chr. 527, 5. sf. ab eo

momento ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܬܟܠܐ ܦܘܡܐ ... ܐܘ ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܬܪܬܝܛ quod os non claudatur ... aut quae manus non tremat! Adhibetur interdum simul verbum, praecipue ܥܒܕ facere, ut Iob. 11, 5. ܡܢܘ ܢܬܠ ܕܢܡܠܠ ܥܡܟ ܐܠܗܐ sed utinam Deus ad responsum impelleretur! c. 23, 3. ܡܢܘ ܢܬܠ ܕܐܫܟܚ ܠܡܩܪܒ utinam accedere possem!, aut ܝܗܒ dare, ut Cant. 8, 1. ܡܢ ܢܬܠ ܐܢܬ ܠܝ ܐܚܐ o si esses frater meus!, utrumque tamen, ut videtur, ex imitatione Hebraicae formulae מִי יִתֵּן.

b) particulis ܐܠܘܦ et ܠܘ utinam praecipue sequente Fut., ut Deut. 5, 29 (26.). ܐܠܘܦ ܢܗܘܐ ܗܢܐ ܠܒܗܘܢ utinam talis iis esset animus! Gen. 17, 18. ܐܠܘܦ ... ܢܚܐ utinam...viveret! Gal. 5, 12., aut sequente *Praet.*, ut 1 Cor. 4, 8. ܐܠܘܦ ܐܡܠܟܬܘܢ utinam regnum essetis adepti, Apoc. 3, 15. ܠܘ ܩܪܝܪܐ ܗܘܝܬ utinam frigeres!, aut Partic., ut 2 Cor. 11, 1. ܐܠܘܦ ܡܣܝܒܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ utinam me feratis! Etiam particc. *hypotheticis*, ut Gen. 30, 27. ܐܢ ܐܫܟܚܬ ܪܚܡܐ ܩܕܡܝܟ utinam tibi non displicerem! Ps. 81, 14. ܐܠܘ ܥܡܝ ܫܡܥ ܠܝ utinam populus meus mihi obtemperaret!

c) Eundem in finem verba *optandi* sequenti *particula* ܕ adhibentur, ut Exod. 16, 3. ܨܒܝܢ ܗܘܝܢ ܕܢܡܘܬ cupimus, ut mortui essemus; 2 Sam. 23, 15. ܨܒܐ ܗܘܝܬ ܕܡܢ ܢܫܩܝܢܝ ܡܝܐ vellem, potaret me aliquis aqua!

Annot. Ubi verbum subst. optativo modo fuisset ponendum, non raro omittitur, ut Barh. Chr. 397, 5. ܡܒܪܟܐ ܛܝܒܘܬܗ laus sit benevolentiae eius; ib. 534, 12. ܡܒܪܟܐ ܫܡܗ laus sit eius nomini.

§. 137.

Verbi cum nomine, subiecti vicibus fungente, coniunctio.

Quamquam et numero et genere verbum cum subiecto conveniat necesse est, tamen non desunt exempla ab hac regula recedentia [12]). Etenim invenitur

I) Subiecti et praedicati diversitas in numero obvia.

1) Non solum *singularia*, sive masc. sive fem. generis, *vere collectiva*, sed etiam nomina *collective posita*, haec tamen apud Syros multo rarius atque apud Hebraeos, propter suam significationem cum Plur. verbi coniunguntur,

12) Laudabili diligentia permulta huius generis collegit *Agrellus* in comment. *de varietate generis et numeri in LL. OO.* (Lund. 1815. 4.); cfr. praecipue §. XVI — XX.).

ut ܚܝܠܐ *exercitus*, e. c. Barh. chr. 109, 18. ܚܝܠܐ ܐܚܪܢܐ . . ܥܠ *alter exercitus ingressus est*, ib. 121, 2. 3. Assem. Bibl. Or. I, 572. 13. *exercitui* ܕܢܪܒܐ ܐܢܘܢ *ut eos* (pueros) *educaret*; ܟܠ *universitas*, e. c. Act. 26, 13. ܥܠ ܟܠ ܕܥܡܝ ܗܘܘ *et super omnes, qui mecum erant*; Assem. Bibl. Or. I, 557. 6. ܘܠܟܠܗ ܕܐܫܬܘܝܘ *et omnibus, qui consentiebant*; ib. 558, 3. 4. ܘܠܟܠܗ ܕܢܩܦܘ *omnibus qui secuti sunt*, et plura cum voce ܟܠ composita, ut ܟܠܢܫ, e. c. Barh. 514, 9. ܠܟܠܢܫ . . ܕܢܥܡܪ *unicuique* (mandavit), *ut habitaret*; Ass. B. O. I, 39. 3—5; deinde ܟܠܡܢ, e. c. Ass. l. l. 557, 7. ܟܠ ܡܢ ܕܐܬܐ *omnes venientes*, ib. l. 19. et ܟܠܚܕ, ut Barh. chr. 277, 6. ܟܠܚܕ ܢܬܕܡܪ *ut unusquisque admiraretur*; ita etiam ܟܢܫܐ *coetus, turba* Marc. 2, 13. Act. 14, 10 (11.). c. 15, 12. et synonymum ܟܢܘܫܝܐ, ut Barh. chr. 560, 1. 2. ܘܐܬܒܕܪ ܟܢܘܫܝܗܘܢ *et dissipata est turba eorum*; non minus ܣܘܓܐܐ *multitudo*, e. c. Barh. chr. 168, 4. ܐܬܟܢܫ ܣܘܓܐܐ *congregata est multitudo*, ib. 422, 10. 534, 13. Ass. I, 386. 16. ib. III. P. 1. 389, 6. B.; praecipue ܥܡܐ *populus*, ut Barh. chr. 183, 18. 217, 17. 327, 2. 489, 8. 495, 18. 500, 11. 502, 16. 538, 10. et denique ܫܪܟܐ *reliquum*, ut Barh. chr. 55, 10. 76, 1. 83, 11. 542, 19. Ass. I, 411. 10. B. not. Huc referas etiam aliquot nomina loci et propria et appellativa pro *incolis* posita, ut ܒܝܬܐ *domus, familia* in Barh. chr. 435, 4. ܒܝܬܐ ܗܘܐ ܕܥܬܝܩ ܗܘܐ ܘܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ ܡܡܠܟܝܢ ܗܘܘ *quae familia antiqua erat et iam dudum regnaverat*; deinde Ass. l. l. lin. 4—6 ܕܝܪܐ . . ܟܕ ܚܙܐܘܗܝ *monasterium . . cum videret*; alia loca §. 108, 4. Annot. allata sunt [13]). *Nomen unitatis* collective positum habes e. c. Ier. 28, 4. ܫܒܝܐ ܕܝܗܘܕܐ ܕܐܬܝܢ *captivi Iudae venientes*, ubi simul propter *constructionem ad sensum* genus masc. adhibetur; alia huius generis vide infra. Vide etiam §. 118, 1. Annot. 3. et §. 124, 5. Annot. 2.

Annot. 1. Collectiva autem nomina non minus saepe Sing. verbi utuntur; ita ܚܝܠܐ Barh. chr. 138, 12. 551, 13. Ass. l. l. II, 113. 26—27; ܟܠ Ass. l. l. I. 49, 13. ib. 349, 32. ib. 350, 17. Barh. chr. 288, 12. 538, 13. 558, 2; simili ratione etiam multa cum ܟܠ compo-

13) His collectivis non adnumeraverim, quod *I. D. Michaelis* (Gr. Syr. p. 276.) patrem suum secutus (Syriasm. p. 158.) fecit, nomina Pluralem nonnisi punctis Ribui ab Sing. differentia, ut ܐܢܫܐ, aliaque; haec enim, ubi Plur. coniuncta leguntur, more nominum Pluralium structa esse opineris. Neque consuetudinem, vocem ܥܢܐ *ovis*, etiam ubi Pluralis signo instructa est ac significatione Plur. numeri (grex ovium) utitur, cum Verbo in Sing., ut Io. 10, 3. ss., coniungendi, quia omnino singularis est, huic sententiae obstare, facile est visu.

sita e. c. ܟܠ ܐܢܫ sive ܟܠܢܫ ut Ass. l. l. I. 411, 11. B. not.; Barh. chr. 147, 7. 190, 14. 263, 13. 373, 1. 387, 8. 9., ܟܠܚܕ *unusquisque* Barh. chr. 138, 1. 262, 5—6. 309, 14. 332, 10. et ܟܠ ܚܕ Ass. l. l. I. 357, 14. Barh. chr. 314, 2. 538, 2; deinde ܥܡܐ Gen. 35, 11. Act. 14, 4. 16, 22. 21, 31; ܥܡܐ Num. 21, 7. Act. 5, 26. Barh. chr. 164, 9—10. 301, 9—10. In *femininis* eadem non minus saepe deprehenditur consuetudo, ut ܐܢܫܘܬܐ *humanitas*, quae vox creberrime pro *populo*, *hominibus*, *incolis*, *asseclis*, *cognatis* ponitur, Ass. B. O. I. 47, 14. Barh. chr. 474, 20. 490, 19; ܡܕܝܢܬܐ *urbs* pro *incolis* Act. 13, 44. 21, 30. Barh. chr. 347, 20; ܥܕܬܐ *ecclesia* 1 Cor. 14, 23. Ita etiam alia nomina *collective* posita, ut Ass. B. O. II. 262, 2. ܫܪܟܐ ܠܐ ܡܫܬܟܚܝܢ *reliquiae non inveniebantur*, ib. lin. 12—13. [14]); ib. I. 406, 12. ܩܡܨܐ ܣܓܝܐܐ ܐܬܚܙܝܘ *plurimae visae sunt locustae*, ib. 407, 5; Barh. 115, 10—11. ܘܐܒܕܘ ܒܥܝܪܐ ܚܝܘܬܐ ܘܦܪܚܬܐ *et perierunt iumenta, bestiae et aves*; Ass. l. l. I. 490, 31. A. ib. 491, 37. A. ܣܠܩܘ ܟܢܫܐ ܕܫܒܝܐ *ascendit turba captivorum*; Barh. chr. 157, 18.

Annot. 2. Non raro utraque collectivorum structura et cum Sing. et cum Plur. verbi eodem vocum nexu simul usurpatur, ut ܒܩܪܐ *grex* Matth. 8, 32. et Luc. 8, 33., ubi praeter Sing. fem. etiam Plur. idemque *masc.* legitur, quamquam ܒܩܪܐ fem. sit (§. 83. Annot. 1.); dein ܚܝܠܐ *exercitus* praecipue in Barh. chr., ut p. 183, 1—3. 212, 1. 224, 17. 238, 13. 256, 2. 474, 4. 5.; Ass. B. O. II. 113. 26. ss. B; ܟܠ *universitas* Barh. chr. 196, 5. 6. [15]); voces cum ܟܠ coniunctae e. c. ܟܠܒܪܢܫ Barh. chr. 101, 14. et ܟܠܢܫ ib. 388, 3—4; ܥܡܐ *populus* Act. 21, 36. Barh. chr. 86, 18. 224, 17—18. 371, 8. 408, 8—9. 452, 3. [16]); ita denique Barh. chr. 279, 19—20. legimus ܘܐܬܐ ܥܠܝܗܘܢ ܡܠܘܠܐ ܘܚܢܩ ܠܟܠܗܘܢ *et venit super eos inundatio et suffocavit omnes* [17]). Talem a Sing. ad Plur.

14) Cfr. lin. 26, ubi Plur. ܡܫܬܟܚܝܢ eodem sensu legitur.

15) *Agrellus* quidem (Comment. de variet. gen. et num. p. 117. not. u) hoc in loco mendosam esse scriptionem suspicatur, nitens Kirschii auctoritate, qui in Annotationibus ad versionem latinam chronici Barhebraei p. 213, 4. text. Syriaci (Not. 221. p. XXXII.) librariorum oscitantia non raro Waw Plur. falso additum esse ait. Sed cum in aliis vocibus similis reperiatur scribendi ratio, hic mihi locus nihil offensionis habere videtur.

16) Hoc vocabulum, ubi cum ܟܠ coniungitur (ܟܠܗ ܥܡܐ aut ܥܡܐ ܟܠܗ vid. §. 108, §. 112, 1. et 123, 4.), et Sing. verbi, ut Barh. chr. 71, 6. 312, 5. 404, 14. 532, 17. et Plur. eius admittit, ut Barh. chr. 194, 18. 227, 8. 312, 7. 327, 2. 374, 19. 405, 14.

17) Nescio, an suspicioni *Agrelli* (l. l. p. 119. not. w.), mendosam forte esse lectionem pro ܘܚܢܩ, assensus sit praebendus; alibi quidem haec vox cum Sing. construitur, ut apud eundem Barh. p. 153, 14. 228, 15. 339, 11.

transitum invenis etiam Es. 49, 15. ܠܳܐ ܢܶܛܥܶܐ ܐܰܢ݈ܬ݁ܬ݂ܳܐ ܥܘܠܳܠܰܗ̇ .. ܐܳܦ݂ܶܢ ܗܳܠܶܝܢ ܢܶܛܥܝܳܢ *num mulier obliviscitur infantis sui? .. etiamsi istae obliviscerentur;* Ps. 14, 1. ܐܶܡܰܪ ܣܰܟ݂ܠܳܐ .. ܐܶܬ݂ܚܰܒܰܠܘ *dicit iniquus . . corrupti sunt.*

2) Syrorum *pluralia tantum*, quorum notio est *singularis*, vel formae ratione habita cum Plur., id quod creberrime fit, vel propter *sensum* cum Sing., quod tamen rarius evenit, construi solent. Utriusque structurae exempla praebent ܐܰܦ̈ܶܐ *facies a)* cum Plur. Ass. B. O. I. 369, 32. ib. 370, 1. ܟܰܕ ܓ݁ܠܶܝܢ ܐܰܦ̈ܰܝ *vultu meo denudato;* ib. II. 266, 18. ܐܰܦ̈ܶܐ ܦ݁ܨܺܝܚܳܬ݂ܳܐ *facies hilaris;* 2 Cor. 3, 18. Barh. chr. 201, 1. *b)* cum Sing. eoque masc. [18]), ut Marc. 15, 38. ܘܐܶܨܛܪܺܝ ܐܶܬ݂ܨܪܺܝ ܬ݁ܰܪܥܳܐ *et velum ruptum est* [19]) et Num. 4, 5. Deinde ܚܰܝ̈ܶܐ *vita a)* cum Plur. m. Matth. 19, 16. ܕ݁ܢܶܗܘܘܢ ܠܺܝ ܚܰܝ̈ܶܐ *ut mihi sit vita,* Io. 3, 15. 16. 4, 22. 5, 40. Barh. chr. 219, 12. 332, 9. 7, 2. 4. 18. 19. et 8, 1. 6. 8. 10. ܕ݁ܟ݂ܽܠܗܘܢ ܚܰܝ̈ܰܘܗܝ *totius vitae,* ib. 594, 12. ܚܰܝ̈ܶܐ ܗܳܠܶܝܢ *haec vita,* aut *b)* cum Sing. m. Io. 1, 4. ܒ݁ܶܗ ܚܰܝ̈ܶܐ ܗ݇ܘܳܐ *in eo vita erat* et ib. 5, 26; in quibus locis tamen mox ad Plur. revertitur interpres. Porro ܡܰܝ̈ܳܐ *aqua a)* cum Plur. m. Io. 2, 9. ܡܰܝ̈ܳܐ ܗܰܢܽܘܢ ܕ݁ܗܘܰܘ ܚܰܡܪܳܐ *aqua in vinum conversa,* c. 5, 7. Barh. chr. 194, 3. 367, 14—15. Gen. 9. 15. aut *b)* cum Sing. m., ut Num. 33, 14. ܠܳܐ ܗ݇ܘܳܐ ܬ݁ܰܡܳܢ ܡܰܝ̈ܳܐ *neque ibi erat aqua;* et denique ܫܡܰܝ̈ܳܐ *coelum a)* cum Plur. m., ut *Knoes.* chr. Syr. 93, 6. ܢܶܗܘܘܢ ܫܡܰܝ̈ܳܐ *erit coelum;* in N. T. Syriaco haec structura valet non modo ubi textus originalis Plur. utitur, ut Marc. 1, 10. ܐܶܬ݂ܦ݁ܰܬ݂ܰܚܘ ܫܡܰܝ̈ܳܐ *scissi sunt coeli,* Act. 7, 56.

---

18) De *genere* huius vocis sententias sibi contrarias a viris doctis invenimus prolatas; *Schaafius* enim (Lex. Syr. concordant. p. 33) ei *masc.*, I. D. Michaelis vero (Gramm. Syr. p. 159.), cuius *Agrellus* (Comment. de varietat. generis et numeri p. 62.) favere videtur opinioni, *significationem* respiciens *femin.* ei tribuit genus. Nobis haec posterior opinio sola videtur recta non modo propter *duplex* faciei latus, quae Michaelis est sententia, ita ut §. 83, 1. pro norma hic adhibenda sumeretur, sed praecipue ob vulgarem usum, eumque omnino sibi constantem, quo haec vox Plur. adiectivi, pronominis aut verbi, sicubi cum eo coniungitur, semper femin. generis recipit. Cum enim haec structura grammaticae magis sit consentanea, quam coniunctio cum Sing., in genere nominis definiendo inprimis, ne dicam sola respicienda videtur. ܐܰܦ̈ܶܐ vero cum Sing. coniunctum exhibet *constructionem ad sensum*, quam a communibus de genere regulis non raro discedentem reperimus (vid. n. II et III.).

19) In locis parallelis Matth. 27, 51. et Luc. 23, 45. Biblia Polygl. hoc verbum *Ribui* notant, quasi esset forma Plur. Veritatem huius lectionis *I. D. Michaelis* (l. l. p. 273.), nescio an iure, in dubium vocavit; nam quod Lucas ܡܶܢ ܡܶܨܥܬ݂ܶܗ *per medium suum* addiderit, huic punctationi non repugnare sed potius transitum a Plur. ad Sing. facere opinor.

2 Petr. 3, 10. 12. sed etiam ubi Sing. exhibet, ut Luc. 4, 25. ܟܕ ܐܬܬܚܕܘ ܫܡܝܐ *cum coelum esset clausum;* Io. 1, 52. Act. 10, 11. Iac. 5, 18. Apoc. 6, 14. 21, 1. *b*) cum Sing. et m. et fem., Syris hanc vocem ܫܡܝܐ utrique generi tribuentibus (§. 83, 5.); N. T. Syriacum hac structura non modo utitur, ubi Graeco textui Sing. inest, ut Luc. 3, 21. Hebr. 9, 24. Apoc. 19, 11. 21, 1., aut cum fem., ut Matth. 16, 2. 3. ܣܡܩܐ ܫܡܝܐ *rubet coelum,* sed etiam ubi Plur. graecus legitur, e. c. Matth. 3, 16., aut cum fem., e. c. 2 Petr. 3, 5. ܫܡܝܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ *coelum erat.* Sing. fem. adhibitum legimus etiam Barh. chr. 228, 10. ܫܡܝܐ ܗܝ ܐܬܦܪܬܬ *coelum ea* (stella) *discissum est* et *Knoes.* chr. Syr. 92, 14. ܫܡܝܐ ܬܗܘܐ *erit coelum* [20]). Conf. etiam §. 118, 3. Annot. 1. et §. 124, 5. Annot. 1.

Annot. 1. Quando Hebraicae dicendi rationi, quae *Plur. maiestat.* vocatur, Syri in nomine et pronomine indulgeant, iam significatum est (§. 111, 3. et 124. Annot. 3.). Neque in verbo multa huius rei vestigia deprehenduntur. Etenim nonnisi consuetudo principum et Dei hoc loco commemoretur necesse est, de se ipsis 1 Plur. personam usurpandi, e. c. Gen. 1, 26. *Deus ait* ܢܥܒܕ ܐܢܫܐ *faciamus homines!* ib. 11, 7. ܬܘ ܢܚܘܬ ܘܢܦܠܓ *agite! descendamus et dividamus!* Esdr. 7, 24. ܡܘܕܥܝܢܢ ܠܟܘܢ *notum facimus vobis,* 1 Macc. 10, 19. ܫܡܥܢ . . ܘ ܫܘܐ ܐܢܬ ܠܢ ܕܬܗܘܐ *audivimus .. teque nobis idoneum esse;* ib. v. 20. ܘܗܫܐ ܐܩܝܡܢܟ *ergo te constituimus*; c. 11, 31—35. 15, 9. Conf. etiam litteras ab Homeritarum principe ad Monderum regem datas in Ass. B. O. I. 365—372. ab *I. D. Michaele* in chr. Syr. p. 24—31. repetitas, in quibus Sing. et Plur. simul adhibentur [21]).

Annot. 2. Ubi Plurali nominis *distributiva* significatio tribuenda erat (sc. *unus ex iis* aut *quisque eorum*), id Sing. verbi numero solo indicare non solent Syri, sed distributivae orationi vocem quandam eius rei indicem iniiciunt, ut Barh. 101, 14—15. ܡܢ ܒܬܪ ܕܦܢܝܘ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܕܪܟܬܗ ܬܪܥܝܬܗ *postquam responderant eorum unusquisque, prout mens ipsius assecuta erat;* ib. 434, 12. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܢܫ ܠܐܬܪܗ ܐܙܠ *horum vero quisque in regionem suam abiit;* Gen. 10, 5. ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܬܦܠܓܘ . . ܥܡܡܐ . . ܐܢܫ ܠܠܫܢܗ ܠܫܪܒܬܗܘܢ *ex iis distributi sunt..populi. quisque secundum linguam suam, iuxta familias suas;* 40, 5. ܘܚܠܡܘ ܚܠܡܐ ܬܪܝܗܘܢ ܐܢܫ ܚܠܡܗ *et somniarunt somnium ambo, uterque somnium suum;*

---

20) ܕܡܝܐ *pretium,* quod huic nominum classi recte adnumeravit *Schaafius* (Lexic. Syr. concord. p. 117.), cum Plur. quidem, e. c. Barh. chr. 273, 16. 17., neque vero cum Sing. constructum invenimus.

21) In Barh. chr. editione Lipsiensi 535, 15. legimus ܡܢ ܬܡܢ ܐܬܟܬܫ ܡܠܟ ܡܠܟܐ *inde contendit rex regum,* ubi Plur., nisi lectio mendosa est, simili modo explicandus videtur.

Ion. 1, 5. ܘܩܥܘ ܐܢܫ ܠܘܬ ܐܠܗܗ *et clamabant quisque ad Deum suum;* Iud. 9, 55; 1 Reg. 22, 36 [22]).

3) Verbum Sing. cum nominis Plur. etiam ibi coniungitur,

a) ubi verbum *praecedit* et quasi *impersonaliter* ponitur, praecipue ܐܝܬ et ܠܝܬ, ut 1 Sam. 1, 2. ܠܝܬ ܠܗ ܒܢܝܐ *ei filii non erant;* Matth. 19, 22. (Philox.) ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܩܢܝܢܐ ܣܓܝܐܐ *ei enim multa erant bona,* ib. 21, 28. (Pesch.) ܠܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܢܝܐ ܬܪܝܢ *homini cuidam erant filii duo;* Io. 5, 2. Iob. 39, 15. Barh. chr. 387, 9—10. ܐܝܬ ܗܘܐ ܓܝܪ ܗܘܐ ܝܘܡܬܐ ܕܨܘܡܐ *erant dies ieiunii;* ib. 492, 6. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܕܝܢ ܠܗܘ ܒܢܝܐ *erant autem eidem filii* Alia exempla ex Vet. et N. T. versione sunt Ezech. 41, 25. ܘܥܒܝܕܝܢ . . ܟܪܘܒܐ *facti erant Cherubim;* Matth. 3, 16. ܐܬܦܬܚܘ ܠܗ ܫܡܝܐ *coeli ei aperti sunt;* Luc. 2, 13. ܐܬܚܙܝ ܚܝܠܘܬܐ ܣܓܝܐܐ *apparuerunt exercitus multi;* Hebr. 7, 13. ܐܬܐܡܪ ܗܠܝܢ *haec dicta sunt* [23]). Eandem numeri diversitatem multa alia loca exhibere videntur, et quidem *a*) *masc.* gen., ut Kirsch. chr. 4, 5. ܟܕ ܥܠ ܓܢܒܐ *cum ingrederentur fures,* praecipue in *Barh.* chronico, ut p. 116, 18. ܢܦܩ . . ܣܝܩܪܘܗܝ *exierunt . . sicarii eius;* ib. 124, 11. ܘܥܒܕ ܛܝܝܐ *et fecerunt Arabes;* 126, 9. ܘܐܬܩܛܠ ܡܢܗ ܬܪܥܣܪ ܐܠܦܝܢ *et ab eo 12000 occisi sunt;* 133, 12. ܡܝܬ ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ *mortui sunt* 4000, coll. 135, 7; 166, 16. ܐܬܝܗܒ ܠܗ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ *data sunt ei 2000;* 177, 14. ܘܢܦܠ ܬܘܒ ܒܙܘܙܐ *et irruerunt rursus praedatores;* 339, 9. ܐܡܪ ܠܗ ܪܘܪܒܢܐ *dixerunt ei magnates;* 357, 18. ܕܢܬܝܗܒ . . ܚܡܫܝܢ ܐܠܦܝܢ ܕܝܢܪܐ *darentur . . 50000 denarii;* ib. l. 19. 359, 13. 450, 11. ܢܣܒ ܐܝܒܪܝܐ *ceperunt Iberi;* 559, 6. ܡܝܬ ܪܟܫܐ *perierunt equi,* 600, 8. ܦܫ ܒܢܝܢܫܐ *manserunt homines.* Sed haec omnia cum a defectiva 3. Plur. m. scribendi ratione (§. 53. Annot. 4.) eodem iure repeti possint, sola nonnullam relinquunt dubitationem [24]). Certiora putaverim Ass. B. O. I. 39, 7—8. ܘܡܛܐ . . . ܫܘܥܝܬܐ ܡܚܦܛܢܝܬܐ *et pervenerunt famae frequentes;* et *β*) exempla *fem.* generis, aliam explicandi rationem non admittentia, ut Barh. 144, 6. 7. (si modo lectio sana est) ܢܦܠܬ ܥܪܘܩܐ *irruerunt fugitivi.*

---

22) *Synecdochice* pro parte Pluralia nominis, sed perraro, adhibentur, ut Gen. 19, 29. *cum everteret urbes,* ܕܗܦܟ ܗܘܐ ܩܘܪܝܐ ܕܒܗܝܢ *in quarum una* (pr. *in quibus*) *Loth habitabat.*

23) Biblia vero Polygl. in hoc exemplo verbi formam *Ribui* instructam exhibent.

24) Ita etiam *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 229.) et *Agrellus* (l. l. p. 12—13.) hac de re statuerunt.

Perraro idem fit *b*) Verbo sequente, ut Io. 5, 2. (Philox.) ܕܚܡܫܐ ܐܣܛܘ̈ܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܠܗ *cui quinque porticus erant*; Barh. chr. 361, 6. *de* 1000000 *denariis* ܕܢܬܝܗܒܘܢ ܠܗܘܢ *ut iis darentur;* ibi. 581, 8. ܝܘܡ̈ܬܐ ܗܘܐ *dies erant* (*festi*). Videntur quidem etiam alia huc pertinere exempla in Barh. chron. obvia, ut p. 16, 8. ܩܫܝ̈ܫܐ ܕܒܪ *seniores rexerunt*, cll. 18, 9. ubi ܕܒܪܘ legitur; 57, 13. ܦܝܠܘܣܘܦ̈ܐ . . ܥܒܕ *philosophi . . fecerunt;* 95, 4. (*Romani*) ܫܕܪ *miserunt*, cll. 99, 3; 98, 6. (*Romani*) ܥܪܩ *fugerunt;* 112, 10. ܣܓܝ̈ܐܐ ܐܬܩܛܠ *multi occisi sunt;* 125, 14—15. ܛܝܝ̈ܐ . . ܐܡܠܟ *Arabes . . regem constituerunt;* 130, 10. ܘܐܫܟܚ *et invenerunt* (*Romani*)*;* 140, 2. ܕܥܒܕ *quae fecerant* (*medici*)*;* 190, 9. ܟܕ ܕܚܠ *quum timerent* (*incolae*); 193, 6. ܘܟܒܫ *et ceperunt* (Romani); 298, 17. ܘܦܪ̈ܢܓܝܐ ܐܬܐܚܕ *et Franci occupati sunt;* 337, 5. et 375, 2. ܘܢܐܡܪ ܠܗܘܢ *et dicant iis;* 490, 16. ܐܢܫܝܢ ܐܡܪ *nonnulli dicunt;* 513, 3. ܦܫ *manserunt* (filii Chani); 532, 19. ܛܛܪ̈ܝܐ . . ܚܪܒ *Tatari . . devastarunt;* 563, 14. ܕܢܦܠܛ ܡܢܗܘܢ *ut* (*pauci*) *ex iis evaderent;* 595, 12. ܗܢܘܢ . . ܗܦܟ *ii . . reversi sunt*, sed propter defectivae scriptionis usum in 3 pers. Plur. (§. 53. Annot. 4.) non satis certa sunt.

Hanc vero praedicati diversitatem saepius cum *Plur. humano*, quem dicunt, ad personas referendo, quam cum *Plur. inhumano*, qui animalia et res designat, in usu esse, exempla modo allata docent.

4) Cum Syri ignorent Dual. numerum in verbis pariter atque in adiectivis et pronominibus, quatuor voces hunc numerum admittentes cum Plur. praedicati coniungunt, et quidem verbo sequente, ut Matth. 24, 40. ܬܪ̈ܝܢ ܢܗܘܘܢ *duo erunt*, et v. 41. ܬܪ̈ܬܝܢ ܢܗܘܝܢ *duae erunt*, cll. Luc. 17, 35—36; aut verbo praecedente, ut Matth 19, 5. ܢܗܘܘܢ ܬܪ̈ܝܗܘܢ *erunt ambo;* Barh. chr. 472, 16. ܗܘ̈ܝ ܬܪ̈ܬܝܗܝܢ *fuerunt ambae.* Nonnunquam etiam Sing. praedicati cum Duali nominis coniunctus invenitur, ita praecipue ܡܨܪ̈ܝܢ *Aegyptus* propter suam significationem, ut Barh. chr. 35, 7. ܡܪܕ ܡܨܪ̈ܝܢ *rebellavit Aegyptus;* ib. 396, 12. 455, 20. 470, 6.[25]). Aliud exemplum praebet ܬܪ̈ܬܝܢ in Barh. chr. 121, 11. ܐܙܠ ܬܪ̈ܬܝܢ ܡܫܪ̈ܝܢ *duo exercitus profecti sunt.*

Annot. Inveniuntur haud pauca loca, in quibus duplex deprehenditur structura simul adhibita, et vulgaribus grammaticae regulis adstricta et altera significatui magis

25) Barh. 537, 1. etiam suffixum 3 pers. Sing. fem. ad ܡܨܪ̈ܝܢ pertinet.

favens, ut Barh. 588, 7. ܐܪ̈ܒܠ ܕܝܢ ܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗܘܢ ܠܚܣܢܐ ܣܠܩܘ *Arbelenses vero omnes ascenderunt*, ubi ܐܪ̈ܒܠ pro *incolis* usurpatur (§. 108, 4. Annot.), Ass. B. O. I. 411, 4. ss. B. not. ܕܝܪܐ ܗܟܝܠ ܗܢܐ ܪܒܐ ܘܡܫܡܗܐ .. ܟܕ ܚܙܝܗܝ .. ܦܪܩܘ ܗܘܘ ܘܦܪܫܘ *hoc ergo magnum ac celebre coenobium .. cum videret eum* (sc. *haereticum esse*), *facto schismate descivit*, ubi ܕܝܪܐ *coenobium* et *coenobitas* simul significat; Ezech. 41, 25. ܘܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܗܘܢ ... ܟܪ̈ܘܒܐ .. ܐܝܟ ܕܥܒܝܕܝܢ ܒܫܘ̈ܪܐ *et facti erant super iis ... Cherubim .. quemadmodum facti erant in parietibus.*

II. Subiecti et praedicati diversitas in genere obvia.

1) Nomina *fem.* generis et Sing. et Plur. nonnunquam verbo *masc.* generis utuntur, eoque praecedente aut sequente; scilicet *a*) ea, quae alius, quam quod terminatio indicat, generis sunt, ut Barh. chr. 454, 18. ܕܝܪܐ ܩܕܝܫܐ *monasterium sanctum* pro ܩܕܝܫܬܐ [25]) et Plur. nonnullorum nominum fem., quae in hoc numero terminationem masculinorum recipiunt (§. 91. Annot. 2.); exempla vide §. 110, 1. Idem admittunt *b*) aliquot nomina propter tropicam, quam interdum induunt significationem; exempla exhibuimus §. 110. 2; quin etiam *c*) nonnulla alia non solum terminatione, sed etiam usu tritissimo feminina, ut Barh. 612, 14. ܐܬܝܗܒ ܥܠܬܐ *data est occasio;* ib. 606, 19—20. ܗܘܐ ܠܗ ܕܚܠܬܐ *erat ei timor;* ib. 42, 17, ܒܡܟܬܒܢܘܬܐ ܩܕܝܫܐ *in historia sacra.* Nescio vero, an verum viderit *Agrellus* [26]) hanc anomaliam ad *neutralem* vocum usum referens [27]).

2) Nomina *masc.* generis interdum cum verbo *femin.* coniunguntur; nempe *a*) ea, quae alius generis sunt, quam quod terminatio significat; exempla vid. §. 110, 1. Idem faciunt *b*) nonnulla nomina impropriae signi-

25) Vulgo hanc vocem *fem.* esse generis, *Agrellus* (Comment. de variet. gen. p. 87.) probat.

26) Comment. de variet. gen. cet. p. 89. cll. p. 51. ss.

27) Scriptoris aut librariorum incuriae tribuerim Ass. B. O. I. 570, 7—8. (vid. p. 508.); ex eodem fonte oborta sunt sine dubio aliquot Barhebraei loca ex Lipsiensi chronici editione, in quibus *adiectivorum* masc. genus perperam pro fem. legitur, nempe p. 527, 15. ܣܓܝܐܬܐ ܡܢ ܐܡܗܬܐ ܟܢܫܘ *multae matrum collegerunt* et 596, 18. ܣܓܝܐܬܐ ܢܟܦܬܐ ܡܢ ܢܫܐ .. ܥܪܩܘ ܗܘܘ *multae castae mulierum .. effugerunt*, ubi ܣܓܝܐܬܐ *expectaveris;* 550, 14. ܟܠܚܕ ܡܢܗܘܢ *unaquaeque earum* pro ܟܠܚܕܐ.

ficationis, ut ܡܫܟܢܐ *tentorium* pro *familia*, e. c. Barh. chr. 194, 6. ܡܫܟܢܐ ... ܐܫܠܡܘ ܡܥܒܪܢܐ *familiae ... Islamo assensum praebuerunt transeuntes;* ܢܦܫ̈ܢ *animae* pro *hominibus*, ut Barh. chr. 159, 10. ܡܝܬܘ ܐܝܟ ܡܐܬܝܢ ܢܦܫ̈ܢ *mortui sunt circiter* 200 *homines*, coll. 236, 8. 548, 20. et 566, 19; ib. 190, 15. ܒܗ̇ܝ ܟܠܗܝܢ ܢܦܫ̈ܢ ܐܒܕܘ 10000 *homines perierunt;* adde 240, 10. 579, 9—12. 585, 14—15. 588, 9. 613, 18.[28]); dein ܓܝ̈ܣܐ *exercitus* et ܡܫܪ̈ܝܬܐ *militia*, e. c. Barh. 581, 12. ܐܬܟܢܫܘ ܗܠܝܢ ܓܝ̈ܣܐ *congregati sunt hi exercitus*, ib. 607, 20. ܡܫܪ̈ܝܬܐ ܡܬܟܢܫܢ *exercitus congregati*, adde ib. 603, 15; denique ܪ̈ܒܘܢ *myriades*, ut Barh. 55, 9—10. ܒܗ ܪ̈ܒܘܢ ܕܓܒܪ̈ܐ ܐܬܩܛܠܘ ܒܩܪܒܐ ܘܡܐܐ ܘܥܣܪ ܪ̈ܒܘܢ ܒܟܦܢܐ ܡܝܬܘ ܘܥܣܪ ܪ̈ܒܘܢ ܫ̈ܒܝܐ ܐܙܕܒܢܘ 6 *myriades virorum occisae sunt in bello,* 110 *myriades fame perierunt et* 10 *myriades in captivitatem venditae;* adde ib. 53, 13. 73, 19. 334, 6. 395, 19. 588, 6. vid. etiam §. 110, 2. et *c*) pauca denique, quae nulli certae regulae adstringi possunt, e. c. Barh. chr. 527, 16. ܟܕ ܗܘܬ ܪܡܫܐ *cum fieret vespera;* ib. 152, 14. ܗܘܬ ܒܝܢܬ ܛܝܝ̈ܐ ܚܪܝܢܐ *fuit inter Arabes dissidium.*

3) Non solum Substantiva gen. *communis* nonnunquam in eadem sententia cum verbi masc. et fem. simul coniunguntur, ut Lev. 2, 1. ܢܦܫܐ ܟܕ ܬܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ . . ܣܡܝܕܐ ܢܗܘܐ ܩܘܪܒܢܗ *si quis sacrificatur . . eius sacrificium sit sincerum;* c. 5, 1; Marc. 5, 13. ܘܢܦܩܘ ܪ̈ܘܚܐ ܗܠܝܢ ܛ̈ܢܦܬܐ ܘܥܠܘ *exierunt spiritus hi impuri et introiverunt*, sed etiam alia, quorum genus certum est, ut Zach. 12, 14. ܢܪܩܕܢ ܫܪ̈ܒܬܐ . . ܘܢܫ̈ܝܗܝܢ ܠܚܘܕܝܗܝܢ *plangent familiae . . et mulieres earum seorsim;* Barh. chr. 260, 11. ܕܗ̈ܠܝܢ ܡܪ̈ܓܢܝܬܐ ܕܬܩܠܝܢ ܥܣܪܐ ܡܬܩ̈ܠܐ ܐܙܕܒܢ ܒܐܪܒܥܡܐܐ ܕܝܢܪ̈ܐ 10 *margaritae, quae* 10 *siclos pependerunt,* 400 *denariis venditae sunt;* Ass. B. O. I. 563, 6. ܐܝܟܢܐ ܕܢܗܘܝܢ ܟܠܗܝܢ ܐܬܪ̈ܘܬܐ ܟܪ̈ܣܛܝܢܝܬܐ ܘܢܬܒܢܘܢ ܒܗܝܢ ܗܝ̈ܟܠܐ *ut omnes regiones fierent christianae et in iis templa exstruerentur;* Barh. chr. 256, 13. ܟܕ ܫܡܥܘ ܗܕܐ ܨܒܘܬܐ ܫܛܝܬܐ ܢܦܩ ܢܫ̈ܐ ܒܓܕܕ̈ܝܬܐ *cum audivissent hanc stultam rem, mulieres Bagdadenses exierunt;* ib. 268, 10. ܢܦܠܝ ܘܐܬܚܢܩܘ *ciciderunt (ambae) et suffocatae sunt;* Matth. 8, 32. ܡܪܥܝܬܐ ܗܝ ܐܬܢܓܕܬ .. ܘܢܦܠܬ *grex ille se direxit, et decidit.*

28) Alibi vero proprium retinetur genus, saepe in eodem enuntiato; vid. Barh. chr. 260, 14. 269, 5. 329, 14. 541, 10—11. 548, 15—16. 500, 1—2. 547, 5. 577, 19.

III. Subiecti et verbi diversitas in genere et numero.

1) *Collectiva gen. fem.* saepe cum verbi Plur. masc. coniunguntur, ita ut forma neglecta ad *sensum* solum respiciatur; ut ܐܢܫܘܬܐ *humanitas* pro *populo, hominibus, familia, cognatis, asseclis* e. c. Barh. chr. 148, 16. ܙܠܘ ܠܘܬ ܐܢܫܘܬܟܘܢ ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܒܛܝܢܐ *ite ad familiares vestros, ne solliciti reddantur;* ib. 561, 6—7. 565, 18—19. cll. ib. 121, 15.; deinde ܐܪܥܐ *terra, regio* pro *populo,* e. c. Gen. 41, 57. ܘܟܠܗ ܐܪܥܐ ܐܬܘ *omnis terra venit;* 2 Sam. 15, 23. ܘܟܠܗ ܐܪܥܐ ܒܟܝܢ *tota terra flebat;* ita etiam in nominibus propriis regionum, si quae pro *incolis* ponuntur, ut Barh. chr. 150, 12. ܘܟܒܫ ܐܦ ܠܐܦܪܝܩܝ . ܘܫܠܛ ܥܠܝܗܘܢ *potitus est etiam Africa et praefecit iis;* ܒܩܪܐ *grex,* e. c. Matth. 8, 32. et Luc. 8, 33. ܘܟܠܗ ܒܩܪܐ ܗܘ ܪܗܛ ܠܫܩܝܦܐ ܘܢܦܠܘ *totus grex ille direxit se in rupem et deciderunt;* ܛܝܝܘܬܐ *Arabismus* pro *Mohammedanis* (vid. p. 289.), e. g. Barh. chr. 580, 1—2. ܚܙܝ ܟܡܐ ܐܬܡܟܟܘ ܛܝܝܘܬܐ ܘܡܢ ܒܝܫܘܬܗܘܢ ܘܛܪܘܢܘܬܗܘܢ ܠܐ ܫܠܝܢ ܐܘ ܡܬܢܝܚܝܢ *vide quam humiliati sint Moslemi neque tamen a malitia sua et tyrannide sua cessant aut desistunt;* ܡܕܝܢܬܐ *urbs* pro *incolis,* e. c. Ass. B. O. I. 53, 17. ܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܟܕ ܒܟܝܢ *congregati sunt omnes incolae plorantes* et Barh. chr. 591, 5. 6. ܡܕܝܢܬܐ ܕܢܣܒ ܡܢܗܘܢ *urbis, ut sumeret ab ea tributum;* ita etiam in nominibus urbium propriis, sicubi *incolas* indicant, e. g. Ass. B. O. I, 51. not. ܐܘܪܗܝ ܫܒܩܘ ܩܢܝܢܗ . . ܘܢܦܩܘ . . ܠܩܛܠܗܘܢ *Edessa opes suas deserens .. exiit .. ad necem suam,* Barh. chr. 87, 20. ܐܬܐ ܟܠܐ ܕܪܐ ܡܕܝܢܬܐ . . . ܘܒܥܐ ܡܢܗܘܢ *obsedit Daram urbem . . . et postulavit ab ea,* coll. 248, 6. Ita porro 1 Sam. 2, 33. ܘܟܠܗ ܡܪܒܝܬܐ ܕܒܝܬܟ ܢܡܘܬܘܢ ܓܒܪ̈ܐ *tota proles domus tuae virili aetate morietur;* Ier. 44, 12. ܫܪܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܕܣܡܘ ܐܦܝܗܘܢ *reliqui Iudaeorum, qui sibi proposuerunt,* coll. et Zeph. 2, 9.

Nonnunquam in vocibus huiusmodi struendis et vulgarem de genere et numero regulam et constructionem ad sensum simul adhiberi, nonnulla exemplorum modo allatorum monstrant; vide etiam Num. 14, 1. ܘܐܪܝܡܬ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ *et vociferata est tota congregatio et vocem suam extulit.*

2) Verbi Sing. cum Plur. nominis coniunctus nonnunquam generis quoque diversitatem admittit. Etenim *a*) Verbum in sing. masc. cum nominis

Plur. fem. construitur, idque α) ei praecedens, ut Ass. B. O. I. 392, 9. ܐܬܬܣܝܡ ܡܫܟ̈ܢܬܐ *positae sunt officinae;* Ephr. I, 53. B. ܥܠܝ ܚܝ̈ܘܬܐ *intrarunt animalia;* Barh. chr. 215, 7. ܐܬܒܙܝ ܟܠܗܝܢ ܩܢܝ̈ܢܘܗܝ *direptae sunt omnes res eius*, sed in his aliisque locis similibus forte scriptio *defectiva* est (§. 53. Annot. 4.) neque *enallage generis et numeri.* Certiora sunt Ephr. Syr. II, 145. A. ܘܟܬܝܒܢ ܗܘܝ̈ ܒܗܝܢ ܟܬ̈ܝܒܬܐ ܦܘܡܪ̈ܢܝܬܐ *et scriptae erant in iis scripturae hieroglyphicae;* Barh. chr. 642, 14—15. ܗܐ ܟܬܝܒܢ ܒܗ ܡ̈ܠܐ *ecce scripta sunt in ea* (scheda) *verba;* ib. 15, 15. 20, 15—16. (vid. p. 308.); Ephr. I, 71. E et F. 72, B; Marc. 13, 28. ܪ̈ܟܝܟܢ ܣܘܟ̈ܝܗ *teneri fiunt rami eius.* Item β) nomine praemisso, ut Ier. 14, 5. ܐܝ̈ܠܬܐ ܒܚܩܠܐ ܝܠܕ̈ܢ ܘܫܒܩܢ *cervae in deserto pariunt et deserunt;* Barh. chr. 368, 11—12. ܚܝ̈ܘܬܐ ܘܦܪ̈ܚܬܐ ... ܐܒܕ *ferae et aves . . . perierunt;* Eccl. 2, 10. ܟܠ ܕܫܐܠ ܥܝ̈ܢܝ *quicquid oculi mei expetiverunt;* Ier. 13, 18. ܩܘܪ̈ܝܐ ܕܬܝܡܢܐ ܐܬܐܚܕ *civitates austri captae sunt;* Zach. 12, 14. ܟܠܗܝܢ ܫܪ̈ܒܬܐ ܕܐܫܬܚܪܝ *omnes familiae, quae supersunt;* Ephr. I, 57. F. ܥܠ ܫܪ̈ܒܬܐ ܕܢܦܩ ܡܢ ܢܘܚ *de familiis, quae a Noacho ortae sunt.* Cum vero haec quoque et alia similia scriptione defectiva (§. 53. Annot. 4.) illustrari possunt, haec addimus certiora: Barh. chr. 177, 15. *dicuntur* ܬܠܬ ܐܠܦܝ̈ܢ ܢܦܫ̈ ܐܡܪܝܢ ܕܗܘܝ 3000 *homines in iis* (navibus) *fuisse;* Ass. B. O. I. 21, 5—6. (vid. p. 308.); Barh. chr. 10, 9. ܬܠܬ ܥܝ̈ܢܝ ܐܝܬܝܗܝܢ *tres oculi fuerunt;* Act. 21, 20. ܟܡܐ ܪ̈ܒܘܢ ܐܝܬ ܝܗܘ̈ܕܝܐ ܗܘܘ *quot myriades sint Iudaeorum.* *b*) Verbum in sing. fem. cum nomine Plur. masc. vix coniungi potest; tamen Iob. 39, 14. ss. ܫܒܩܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܒܢ̈ܬܗ *relinquit super terra filias suas* legitur, ubi verba et suffixa ad ܢܥܡܝ̈ܢ, quo Hebr. רְנָנִים redditur, referenda videntur.

IV. Subiectorum, quae plures voces complectuntur, cum praedicatis suis coniunctio.

1) Ex usitatissima et ordinaria subiectorum Nominat. et Genit. compositorum structura praedicati genus et numerus nomini *regenti* sive Nominat. respondent, ut Barh. chr. 228, 7. ܐܬܚܙܝܬ ܕܡܘܬܐ ܕܥܡܘܕܐ *visa est similitudo columnae;* ib. 613, 8. ܣܓܝܐܘܬܗܘܢ ܕܩܢܝ̈ܢܐ ܗܠܝܢ ܐܘܒܕ ܗܘܐ *magna pars harum opum evanuerat;* ib. 548, 20. ܣܓܝܐܘܬܗ̇ ܕܐܢܛܝܘܟܝ ܘܕܛܪܝܦܘܠܝܣ ܐܬܚܪܒܬ *magna pars Antiochiae et Tripolis destructa est;* ib. 613, 14. ܓܥܬܐ ܕܡܣܟ̈ܢܐ ܐܫܬܡܥܬ *clamor pauperum auditus est.*

Sed nonnunquam *constructione ad sensum* adhibita praedicatum *nominis recti* sive *Genitivi*, praesertim si primaria in eo versatur notio, et numerum et genus sequitur, ut Iob. 32, 7. ܣܘܓܐܐ ܕܫܢܝܐ ܢܠܦܘܢ *anni multi docebunt*; c. 38, 21. ܡܢܝܢܐ ܕܝܘܡܝܟ ܠܐ ܣܓܝܐܝܢ *numerus dierum tuarum num magnus est?* 1 Cor. 4, 15. ܐܢ ܗܘ ܪܒܘ ܡܪܒܝܢܐ ܗܘܘ *si myrias educatorum esset*, Ass. B. O. I. 397, 10. ܐܬܒܢܝܬ ܒܝܬ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܪܒܬܐ *aedificatum est baptisterium magnum*; Barh. 241, 10—11. ܐܕܪܐ ܕܒܠܚܘܕ ܕܒܢܝ ܩܘܪܝܩܘܣ ... ܐܫܬܘܙܒܬ *aula tantum filiorum Cyriaci servata est*; ib. 188, 7—8. ܟܢܫܐ ܕܡܝܬܐ ܒܚܕ ܩܒܪܐ ... ܡܬܩܒܪܝܢ ܗܘܘ *caterva mortuorum in uno sepulcro ... sepeliebatur*; ib. 589, 17. ܟܕ ܐܬܝܕܥܬ ܚܝܠܐ ܕܡܠܬܗ *quum innotuisset vis sermonis eius*; Ass. B. O. I. 414, 12. ܢܦܠܬ ܒܗ ܣܘܓܐܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝܐ *corruit eo* (terrae motu) *magna pars Antiochiae*, conf. Barh. chr. 96, 8—9; ib. 612, 5—6. ܕܦܠܓܘܬܗ ܕܣܝܡܬܐ ... ܢܬܝܗܒܘܢ ܗܘܐ *ut dimidium thesauri ... daretur*; Ass. B. O. II. 274, 24. ܩܠܝܠ ܙܘܙܐ ܐܬܟܢܫܘ *parum nummorum collecti erant*; Barh. chr. 141, 10. ܟܕ ܫܘܪܝܐ ܕܒܝܫܬܐ ܡܢ ܐܡܝܢ ܗܘܐ *cum initium mali ab Amino esset*.

2) Praecipue respondet Praedicatum nomini a Substantivo ܟܠ *universitas* recto, ubi pro adiect. *omnis* aut *totus* ponitur, ut Matth. 8, 34. ܢܦܩܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ *egressa est universa civitas*; Act. 21, 30; 1 Cor. 14, 23. ܬܬܟܢܫ ܟܠܗ ܥܕܬܐ *congregetur tota ecclesia*; Barh. chr. 347, 20. Perraro invenis rationem structurae huic legi contrariam, ita ut praedicatum nominis regentis ܟܠ sequatur vestigia, ut Barh. chr. 611, 3. ܘܢܬܡܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܒܥܘܬܗ *et implerentur omnes eius rogationes*.

3) Si plura Subiecta copula *et* coniunguntur, verbi ad ea pertinentis Plur. solet adhiberi, ut Exod. 17, 10. ܡܘܫܐ ܘܐܗܪܘܢ ܘܚܘܪ ܣܠܩܘ *Moses et Aaron et Hur ascenderunt*, Gen. 8, 22. Ps. 85, 11. Sunt vero etiam exempla huic regulae non consentanea, praecipue verbo praeeunte, ut Gen. 7, 7. ܘܥܠ ܢܘܚ ܘܒܢܘܗܝ ܘܐܢܬܬܗ ܘܢܫܐ ܕܒܢܘܗܝ *et intravit Noah filiique eius, et uxor eius et uxores filiorum eius*; ib. v. 13; Iud. 13, 12. ܡܢܘ ܢܗܘܐ ܕܝܢܗ ܕܛܠܝܐ ܘܥܒܕܘܗܝ *quaenam erit ratio pueri eiusque facinora?* 2 Sam. 5, 6. Barh. chr. 166, 16—17. ܘܐܫܬܟܚܘ ܗܘܘ ܒܝܢܝܗܘܢ ܢܫܐ ܥܣܪܝܢ ܘܛܠܝܐ ܥܣܪܐ *et erant inter eos 20 feminae et 10 pueri*; ib. 359, 13. ܕܢܬܝܗܒܘܢ ܠܗ ܚܡܫܡܐܐ ܕܝܢܪܝܢ ܕܕܗܒܐ ܘܣܘܣܝܐ ܘܢܚܬܐ *ut ei 500 denarii aurei, equus et vestes darentur*; ib. 444, 11. 491, 19; rarius verbo sequente, ut Exod. 21, 4.

ܐܢܬܬܐ ܗܝ ܘܒܢܝܗ ܢܗܘܘܢ ܠܡܪܗܘܢ *femina illa eiusque filii domino sint*; Iud. 5, 8. ܣܦܣܪܐ ܘܪܘܡܚܐ ܠܐ ܢܬܚܙܝ *gladius et hasta non videbantur.* Ubi vero hoc vel illud evenit, *a*) aut nominis illius, cui verbum propius accedit, respicitur et genus et numerus (*Zeugma*), ut Num. 12, 1. ܘܡܡܠܠܐ ܡܪܝܡ ܘܐܗܪܘܢ *et locuta est Miriam et Aaron*, Gen. 7, 7. 13. Exod. 21, 4. Iud. 13, 12. 1 Reg. 17, 15. ܐܟܠܬ ܗܝ ܘܗܘ ܘܒܢܝ ܒܝܬܗ *et comedit ipsa et ipse, ac filii domus ipsius;* Esth. 9, 29.; aut *b*) masc. praefertur (*Syllepsis*), ut Barh. 166, 16. 359, 13. Ita etiam cum Plur., ut Ps. 85, 11. ܛܝܒܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ ܐܪܥܢ *gratia et veritas occurrerunt nobis;* ib. ܙܕܝܩܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܢܢܫܩܢ *iustitia et pax osculabuntur nos* [29]); Ier. 7, 20. ܪܘܓܙܝ ܘܚܡܬܝ ܡܬܢܝܚܝܢ *ira mea et furor meus requiescent.*

4) Sin autem eo dicto, quo plura verbi alicuius Singulari adiuncta erant nomina subiectorum vicibus fungentia, nondum absolutus erat sermo, sed aliae dein cum iisdem subiectis connecterentur necesse erat verborum formae, illum Sing. excipit Pluralis, ut Gen. 21, 32. ܩܡ ܐܒܝܡܠܟ ܘܦܝܟܘܠ . . ܘܗܦܟܘ *surrexit Abimelech et Phichol . . et redierunt;* ib. 24, 61. 33, 7.

§. 138.

Personae verbi.

1) Personae verbi perraro tantum aliquam admittunt generis anomaliam. Quae vero huius rei inveniuntur exempla, ad 3 pers. pertinent fere omnia, ut Marc. 13, 28. ܪܟ ܣܘܟܘܗܝ *rami eius emolliti*; Barh. chr. 295, 3. ܗܝ ܘܒܪܬܗ ܥܡܪܬ *ea eiusque filia habitarunt;* ib. 324, 5—6. ܗܘܐ ܡܫܪܝܬܐ *fuerunt castra*; 327, 16.; vide alia multa §. 137, no. II. Reliquarum personarum certum exemplum deest; nam quod legitur in Ass. B. O. I. 370, 7—8. (vid. p. 308.), falsa forte nititur lectione; quod vere Ier. 3, 13. exhibet ܕܥ ܣܟܠܘܬܟܝ *agnosce peccata tua* pro ܕܥܝ, a defectiva scribendi ratione (§. 53. Annot. 4. coll. §. 55. Annot. 2.) repetere eodem iure licet.

2) Persona *tertia* Sing. et masc. et fem. generis in passivis non minus quam in activis coniugationibus nonnunquam *impersonaliter* usurpatur; femininum

29) Ita etiam latina Bibl. Polygll. versio: est enim suffixum 1 pers. Plur. e membro parallelo supplendum, Syro Hebraica non ad verbum reddente.

tamen huic dicendi modo magis indulget. a) Masc. habes α) activae coniug. e. g. Ier. 7, 6. ܢܒܐܫ ܠܟܘܢ malum vobis erit; Eccles. 8, 12. ܢܛܐܒ ܠܕܚܠܝܢ ܠܐܠܗܐ felices erunt Deum timentes; Deut. 6, 24. ܢܛܐܒ ܠܢ bonum nobis esset; Hebr. 10, 34. ܘܐܬܟܐܒ ܠܟܘܢ et doluit vobis; 1 Sam. 22, 8. ܠܝܬ ܕܟܐܒ ܠܗ neque est cui doleat; Luc. 1, 9. ܡܛܝܗܝ contigit ei; Rom. 14, 4. ܡܛܝ ܒܐܝܕܘܗܝ venit in manus eius i. e. potest; Lament. 1, 4. ܡܪܝܪ ܠܗ amarum est ei; 1 Reg. 1, 2. ܢܫܚܢ ܠܡܪܢ calefiat dominus noster. β) passivae coniugationis exempla sunt Matth. 26, 8. ܐܬܒܐܫ ܠܗܘܢ displicuit iis; Luc. 11, 53. ܫܪܝܘ ܣܦܪܐ ܡܬܒܐܫ ܠܗܘܢ coeperunt docti aegre ferre; c. 10, 34. ܐܬܬܒܝܠ ܠܗ ܒܕܒܪܗ vacavit ipsi super eo i. e. curam eius gessit, ita etiam in Part. pass., ut Marc. 4, 38. ܠܐ ܡܬܒܛܠ ܠܟ nonne tibi curae est?

b) Fem. ita usurpata α) activae coniugationis haec sunt, ܐܬܬ ܥܠܝܟ venit super te (Iob. 4, 5.); ܗܘܬ factum est (Apoc. 16, 17.), ܬܗܘܐ ܠܝ ܣܗܕܘܬܐ sit mihi testimonium (Gen. 21, 30.), ܚܫܟܬ tenebrae erant (Matth. 14, 23. Io. 6, 17.), ܟܪܝܬ ܠܗ tristatus est (Luc. 18, 23. 24.), ܕܬܟܪܐ ܠܗ cui doleret (Ps. 69, 21.), ܡܐܢܬ ܠܝ taeduit me (Ps. 95, 10.), ܠܐ ܬܡܐܢ ܠܢ non taedebit nos et ܠܐ ܬܗܘܐ ܡܐܢܐ ܠܢ ne taedeat nos (Gal. 6, 9.), ܠܐ ܡܛܝܐ ܒܐܝܕܝܟܘܢ non veniet in manus vestras pro non poteritis (Act. 5, 39.), ܡܪܝܪܐ ܠܝ amarum est mihi (Ruth. 1, 13.), ܢܓܗܬ illuxit (Luc. 6, 13. 22, 66.), ܟܐܒܐ ܠܝ dolet mihi (Ps. 51, 10. 69, 18.). β) Exempla passivae coniug. offerunt Hebr. 6, 12. ܠܐ ܬܬܦܣܩ ܠܟܘܢ ne succidatur vobis pro ne segnescatis et c. 10, 38. ܘܐܢ ܬܬܡܓܕܦ ܠܗ sin defetiscatur [30].

3) Ubi linguae tria genera distinguentes neutro utuntur, Syriaca eo genere destituta verborum non minus quam nominum (§. 108, 5.) plerumque ponit formam femininam. Cuius rei exempla a) activae coniug. haec sunt: in Praet. apud Ephr. I, 120. F. ܗܕܐ ܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܗܘܬ hoc tertio die factum est; Barh. chr. 528, 10. ܕܗܠܝܢ ܕܗܘܝ ܡܢ ܡܠܟܐ ܒܝܫܐ ܗܘܝ ea, quae facta essent, per malos consiliarios facta esse; ib. 533, 20. ܟܕ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܫܠܡ ܗܘܝ cum haec omnia finita essent; Kirsch. chr. 219, 6. ܐܠܨܐ ܗܘܬ ܕ necessarium fuit, ut; ib. 220, 1.

30) C. B. Michaelis (Syriasm. p. 142—5. 146. 161.) fere omnia huius generis ad ellipsin refert, quam in aliquot quidem exemplis veri similitudine niti facile concedamus, tamen a multis alienam esse cum I. D. Michaeli (Gram. Syriac. p. 277.) et Guil. Gesenio (Lehrg. der hebr. Spr. p. 797. not. d.) statuere nil cunctamur.

ܕܒܥܐܕܐ ܗܘܝܢ ܗܘܝ *quae diebus festis fieri solebant;* ib. 221, 4. ܡܬܚܘܝܐ ܗܘܬ *indicatum est;* deinde in *Fut.* e. c. Barh. chr. 533, 15. ܕܠܐ ܬܬܥܘܠ ܠܢ *iniuriam nobis non illatum iri*, persaepe in *Partic.*, praesertim in *Part. pass.*, ut Ephr. I, 8. C. ܠܗܠܝܢ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܐܬܐܡܪ̈ܝ ܥܠܘܗܝ *iis, quae vere de eo* (spiritu sancto) *dicta sunt;* ib. 120, B. ܡܕܡ ܕܩܫܝܐ ܘܡܥܒܝܐ *aliquid firmum densumque;* ib. D. ܕܩܪ̈ܝܒܢ ܝܬܝܪ *propius accedentia;* Barh. chr. 264, 17. ܡܬܓܠܝܐ *manifestum est;* ib. 317, 14—15. ܡܬܚܘܝܐ ܗܕܐ *hoc indicat;* ib. 531, 8. ܘܐܢ ܡܫܟܚܐ *et si fieri potest* [31]). *b*) *Passivae* coni., e. c. in *Fut.* apud Ephr. I, 117. F. ܡܢ ܗܕܐ ܓܝܪ ܬܬܚܘܐ *hac enim re indicatur*, ib. ܢܬܗܝܡܢ *ut crederetur*, saepissime vero in *Part.*, ut Barh. chr. 371, 13. in multisque aliis locis ܡܬܐܡܪܐ *dicitur;* Kirsch. chr. 209, 6. ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܥܒ̈ܕܢ *quae facta erant*, ib. 217, 8. 9.

Inveniuntur tamen etiam non pauca, in quibus *masc.* pro neutro adhibitum legitur; *a*) *activae* coni. e. c. Gen. 18, 11. ܘܫܠܝ ܠܡܗܘܐ ܠܣܪܐ ܐܘܪܚܐ ܕܢܫ̈ܐ *desiit Sarae fieri ex feminarum regula;* Es. 23, 12. ܠܐ ܢܬܢܝܚ ܠܟܝ *quies tibi non erit;* Kirsch. chr. 209, 10. ܐܠܘ ܡܫܟܚܐ ܗܘܐ *si fieri potuisset* [32]) et *b*) *passivae* coni., ut Gen. 22, 14. ܕܢܬܐܡܪ *ita ut dicatur;* ib. v. 20. ܐܫܬܥܝ *relatum est;* Ephr. I, 118. A. ܬܘܒ ܐܬܒܛܢ *iterum intelligitur;* ib. 119. E. ܡܬܐܡܪ *dicitur.*

4) Indefinitum 3 personae usum a Germanis voce *man* effectum Syri significant *a*) 3 pers. Sing., ut Gen. 11, 9. 16, 14. ܩܪܐ *nominavit;* 1 Sam. 26, 20. ܐܝܟ ܕܪܕܦ ܢܩܘܪܐ *sicut persequeretur aliquis perdicem;* Ephr. III, 129. F. ܢܚܝܐ ܚܝܐ *vitam consequi* et ܢܡܫܘܚ *metiri* (melius est). Nonnunquam haec dicendi ratio eodem sensu Participio aut nomine participiali eiusdem verbi utitur, ut Es. 16, 10. ܕܪܟ ܕܪܘܟܐ *calcabit calcator;* 28, 4. ܕܡܐ ܕܚܙܐ ܚܙܝܐ ܠܗ *quem* (fructum) *ubi videt, quicunque eum viderit*, aut vocibus ܐܢܫ, ܓܒܪܐ, ut Deut. 22, 8. ܕܢܦܠ ܡܢܗ ܐܢܫ (ne) *recederet ab eo quisquam*, 1 Sam. 9, 9. ܐܡܪ ܗܘܐ ܓܒܪܐ *dicebat vir.*

---

31) Ita etiam *adiectivorum* feminina usurpantur, ut Barh. chr. 455, 18. ܠܐ ܡܫܟܚܢܝܬܐ ܗܝ *non fieri potest;* Kirsch. chr. 213, 4. ܟܕ ܣܓܝܐܬܐ *cum multa huius generis dixisset*, et *pronominorum*, e. c. Ephr. I, 123. D. ܡܛܠ ܗܝ ܕ *eo, quod;* Kirsch. chr. 210, 16. ܗܕܐ ܒܠܚܘܕ *hoc solum.*

32) Ita etiam 3 pers. pronomina m. usurpantur, ut Ephr. I, 119. D. ܡܢ ܗܢܐ ܐܫܬܟܚ ܕ *inde fit ut;* Barh. chr. 266, 1. ܐܘܕܥܗ *id nunciavit.*

Activa vero forma aliquoties passivae vices gerit, ut Rom. 10, 8. ܡܢܐ ܐܡܪ *quid dicitur?* Barh. 182, 8. ܘܟܬܒܝܢ *et scriptum est.* *b*) 3 pers. Plur., ut Gen. 48, 2. ܚܘܝܘ . . ܘܐܡܪܘ *indicarunt . . et dixerunt*, Neh. 2, 7. ܢܟܬܒܘܢ *scribant;* Es. 47, 1. ܠܐ ܢܘܣܦܘܢ *non addent*; c. 64, 4. ܠܐ ܫܡܥܘ *non audiverunt;* Dan. 1, 12. ܢܬܠܘܢ ܠܢ *dent nobis;* Ephr. III, 129. E. ܢܩܢܘܢ *adipiscantur*; Iob. 18, 15. ܢܥܡܪܘܢ *habitabunt* (homines). Inveniuntur etiam exempla cum Part. aut nomine derivato eiusdem verbi, ut Ps. 128 (129,), 3. ܢܓܕܘ ܢܓܕܐ *flagellaverunt flagella;* Es. 24, 16. ܥܘܠܐ ܐܥܘܠܘ *scelesti deliquerunt;* Nah. 2, 3. ܕܫܘ ܐܢܘܢ ܕܝܫܐ *conculcaverunt eos conculcatores.* Sunt autem activae formae in dictionibus huius generis non raro pro passivis positae, ut Iob. 32, 15. ܐܥܬܩܘ ܡܢܗܘܢ ܡܠܐ *verba ab iis remota sunt;* Dan. 5, 21. ܐܝܟ ܬܘܪܐ ܐܘܟܠܘܗܝ *sicut bos nutritus est;* Hagg. 1, 10. ܢܩܪܒܘܢ ܠܝ ܕܒܚܐ *sacrificia mihi offerentur;* Luc. 12, 20. ܢܬܒܥܘܢ ܠܗ ܡܢܟ *postulabunt eum* (animum) *a te;* Barh. chr. 181, 6. ܡܦܩܝܢ ܠܗܘܢ *educebantur*; ib. l. 12. ܡܥܠܝܢ ܠܗܘܢ *inducebantur.* *c*) *Passivo*, ut Gen. 48, 2. ܐܬܐܡܪ *dicebatur;* Iob. 4, 2. (vid. etiam n. 3.). *d*) 2 pers. *act.* coniug., e. c. Lev. 2, 4. ܐܢ ܬܩܪܒ *si offers;* Es. 41, 12. ܬܒܥܐ ܐܢܘܢ ܘܠܐ ܬܫܟܚ ܐܢܘܢ *quaeres eos neque invenies.*

§. 139.

Constructionis mutatio.

1) Cum lingua Syriaca, ab Hebraica in hac re recedens, Inf. nonnisi cum particula ܠ pro verbo finito ponat (§. 133.), exempla temerarii transitus ab Inf. ad verb. finitum, in quo coniunctio suppleatur, non crebra inveniuntur, ut Ephr. III, 129. F. ܦܩܚ ܗܘ . . ܡܝܐ ܠܡܡܠܐ . . ܘܠܐ ܕܢܡܫܘܚ ܡܒܘܥܐ *praestat . . aquam haurire quam metiri fontem.* Ex verbo finito ad Inf. metri caussa transeuntem vide eundem Ephr. ibid. ܦܩܚ ܗܘܐ . . ܕܢܩܢܐ ܚܝܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ . . ܘܠܐ ܡܘܬܐ ܠܡܩܒܠܘ *melius est . . simplici fide vitam lucrari, neque . . mortem subire.*

2) Interdum oratio a Partic. incipiens ad verbum finitum pergit, cui relativum et demonstrat., quae Partic. insunt, cogitando praeiiciantur necesse est, ut Es. 48, 1. ܕܡܫܬܡܗܝܢ . . ܘܡܢ ܡܝܐ . . ܢܦܩܘ *qui se vocant . . et ex aqua . . progrediuntur*; Amos. 2, 7. ܡܫܓܫܝܢ . . ܘܐܘܪܚܐ . . ܣܟܠܘ *exagitant . . et viam pervertunt.* Dicendi rationem huic oppositam exhibet Ps. 9, 14. ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ . . ܡܪܝܡܢܝ *miserere mei . . exaltans me;* Es. 44, 24. 25.

3) Transitum *ab una ad aliam personam* raro invenimus; ut *a*) a 1 pers. ad 3., e. g. Es. 42, 24. ܕܠܐ ܐܣܟܠܢ ܠܗ . . ܘܠܐ ܨܒܝܢ . . ܘܠܐ ܫܡܥܢ . . ܐܫܕ ܥܠܝܗܘܢ *quod peccaverimus in eum* . . *neque voluerimus* . . *neque audiverimus*, *effudit super eos* pro *nos*; c. 44, 24—25. Iehova in 1 pers. de se loquitur, v. 26—28. vero subito 3 pers. adhibetur; Iob. 13, 28. ܘܗܘ ܐܝܟ ܙܩܐ ܕܒܠܐ *et uterculo marcido similis est* pro *sum*. *b*) a 2 pers. ad 3., aut a 3 pers. ad 2; e. c. Mich. 7, 18. ܠܝܬ ܐܠܗܐ ܐܟܘܬܟ ܕܫܒܩ ܥܘܠܐ ܘܡܥܒܪ ܥܠ ܚܛܗܐ ܕܫܪܟܐ ܕܝܪܬܘܬܗ ܘܠܐ ܐܚܝܕܬ ܐܝܟ *non est Deus tibi similis*, *qui condonat iniquitatem et tollit peccata reliquorum haereditatis suae*, *neque retines*; Malach. 2, 15. ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ ܘܐܢܫ . . ܠܐ ܢܕܓܠ *cavete vobis ipsis neque quis* . . *perfide agat*. Conf. §. 124, 4.

Annot. 1. Nonnunquam scriptores de gentis suae fundatoribus et patribus eorumque sorte aut rebus gestis disserunt, quasi testes et socii fuerint, ut Ps. 66, 6. ܬܡܢ ܢܚܕܐ ܒܗ *tunc de eo laetabamur*. Alias posteri cum patre unius personae vicibus funguntur, ut Gen. 46, 4. ܘܐܢܐ ܐܣܩܟ *egoque te reducam* pro *tuos posteros*.

Annot. 2. Historiae scriptores de pluribus loquentes, nulla re ad distinguendos singulos adiecta, 3 persona utuntur, quo interdum aliqua sermonis obscuritas efficitur, ut Gen. 2, 21. ܘܐܪܡܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܫܢܬܐ ܥܠ ܐܕܡ ܘܕܡܟ . ܘܢܣܒ *iniecit dominus somnum Adamo et* (*hic*) *dormivit*, *et sumsit* (*Deus*); 2 Sam. 11, 13. Es. 37, 36. ܘܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ ܘܗܐ ܟܠܗܘܢ ܦܓܪܐ ܡܝܬܐ *et praeterverterunt* (Israelitae) *et ecce erant omnes mortui* (Assyrii). Idem etiam in *Barhebraei* chronico saepe invenitur.

4) Ex uno numero ad alterum raro transeunt Syri; exemplum exhibet Ephr. III, 129. E. ܕܠܐ ܒܥܬܐ ܫܪܪܐ ܠܡܕܪܟ ܘܠܐ ܠܡܚܣܪܗ ܒܒܥܬܐ ܡܢ ܟܠܗ *sine scrutatione veritatem consequi neque per scrutationem ea omnino destitui.*

§. 140.

Periphrasis verborum compositorum Graecorum.

Quam viam Syri Graecorum libros vertentes in nominibus compositis Syriace reddendis (§. 120.), eandem sibi in verbis non simplicibus, sicubi vertenda erant, praescriptam voluerunt. Itaque

1) permulta verba per simplicia eaque Graecis compositis aequipollentia significant, sensum magis quam originem vocabuli alicuius respicientes, ut Luc. 10, 31. Κατέβαινεν ܢܚܬ ܗܘܐ, 2 Cor. 12, 21. μὴ μετανοησάντων ܠܐ ܬܒܘ, saepe etiam eodem verbo utuntur, quod primariam compositi Graeci notionem efficit, ita ut quod reliquum est, plane suppleatur, ut Matth. 11, 5. ἀναβλέπουσι ܚܙܝܢ, ita etiam Marc. 10, 51. 52.; Act. 23, 35. ἀναδόντες ܝܗܒܘ, Luc. 15, 24. 32. ἀνέζησε ܚܝܐ, 1 Petr. 2, 23. ἀντιλοιδόρει ܨܚܝ, Luc. 14, 12. σὲ ἀντικαλέσωσι ܢܩܪܘܢܟ, c. 10, 31. 32. ἀντιπαρῆλθεν ܥܒܪ, c. 3. 11. μεταδότω ܢܬܠ,

Act. 26, 5. προγινώσκοντες ܩܕܡܝܢ, Eph. 3, 3. προέγραψα ܩܕܡܬ, Rom. 9, 23. προητοίμασεν ܗܘܐ ܡܛܝܒ ܕܩܕܡ, Marc. 14, 54. συγκαθήμενος ܗܘܐ ܝܬܒ ܥܡ

2) Alia composita variis periphraseos generibus vertuntur. Ex eorum numero sunt *a*) ea, quae duobus verbis eiusdem Pers., Temp. et Numeri copula coniunctis aut ἀσυνδέτως positis indicantur, ut Marc. 9, 25. ἐπισυντρέχει ܪܗܛ ܘܡܬܟܢܫ, Phil. 2, 9. ὑπερύψωσε ܐܥܠܝ ܐܪܝܡܗ, praecipue vero verbum ܩܕܡ ita usurpatur, e. c. Marc. c. 13, 23. προείρηκα ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܩܕܡܬ, ita etiam Ier. 7, 13. 11, 7. 25, 3. 26, 5. 32, 33. 44, 4; Act. 2, 31. προϊδὼν ܩܕܡ ܚܙܐ, vid. etiam c. 7, 52. Rom. 3, 9. 25. 8, 28. 30. 11, 35. 12, 11. 1 Cor. 2, 7. Gal. 3, 8. Eph. 1, 12.; Io. 20, 4. προέδραμε ܪܗܛ ܩܕܡܗ, ubi ܩܕܡ postponitur. *b*) Persaepe verbo particulae, quae exterorum composito insunt, cum obiecto postponuntur; itaque ܠܘܩܒܠ, ut 2 Tim. 2, 25. τοὺς ἀντιδιατιθεμένους ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܠܘܩܒܠܗ, Act. 4, 14. ἀντειπεῖν ܠܡܐܡܪ ܠܘܩܒܠܗܘܢ, Matth. 5, 39. μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ ܠܐ ܬܩܘܡܘܢ ܠܘܩܒܠ ܒܝܫܐ, vide etiam Luc. 13, 17. 21, 15. Act. 6, 10. 7, 51. 13, 45. 27, 15. 28, 19. Rom. 7, 23. 13, 2. Deinde particula ܥܠ, e. c. 1 Tim. 1, 10. ἐπιόρκοις ܥܠ ܕܝܡܝܢ ܥܠ ܫܘܩܪܐ, Rom. 11, 18. μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων ܠܐ ܬܫܬܒܗܪ ܥܠ ܣܘܟܐ, Iac. 4, 11. μὴ καταλαλεῖτε ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܚܕ ܥܠ ܚܕ, Matth. 26, 62. καταμαρτυροῦσιν ܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ. Porro part. ܥܡ, e. c. 2 Tim. 1, 8. συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ ܐܬܚܫ ܥܡ ܣܒܪܬܐ, Act. 25, 5. συγκαταβάντες ܢܚܬܘܢ ܥܡܢ, Hebr. 4, 15. συμπαθῆσαι .. ܥܡ ܕܢܚܫ aut part. ܩܕܡ, ut Matth. 2, 9. προῆγεν αὐτοὺς ܐܙܠ ܗܘܐ ܩܕܡܝܗܘܢ, Luc. 22, 47. προήρχετο ܐܬܐ ܩܕܡܝܗܘܢ. Hunc morem prae ceteris sequitur Polycarpus, Philoxen. N. T. versionis auctor. *c*) Neque inusitatum est, id, quod in simplici verbo desideras, *adverbio*, aut praemisso aut postposito, indicare; ita ܡܢ ܕܪܝܫ e. c. 1 Petr. 1, 3. ἀναγεννήσας ἡμᾶς ܐܘܠܕܢ ܡܢ ܕܪܝܫ, ib. v. 23. ἀναγεγεννημένοι ܕܐܬܝܠܕܬܘܢ ܡܢ ܕܪܝܫ, Hebr. 6, 6. ἀνασταυροῦντας ܨܠܒܝܢ ܡܢ ܕܪܝܫ, et ܡܢ ܩܕܝܡ, ut 2 Cor. 13, 2. προείρηκα ܐܡܪܬ ܡܢ ܩܕܝܡ, Rom. 1, 2. προεπηγγείλατο ܡܠܟ ܡܢ ܩܕܝܡ, Col. 1, 5. προηκούσατε ܫܡܥܬܘܢ ܡܢ ܩܕܝܡ, vid. etiam Rom. 15, 4. Eph. 2, 10. *d*) Non raro compositum verbis simplicibus iisque particula cum nomine quodam postposita vertitur, e. c. Rom. 12, 8. ὁ προϊστάμενος ܕܩܐܡ ܒܪܫܐ, 1 Thess. 5, 12. οἱ προϊστάμενοι ὑμῶν ܕܩܝܡܝܢ ܥܠܝܟܘܢ, Rom. 11, 20. μὴ ὑψηλοφρόνει ܠܐ ܬܬܪܝܡ ܒܪܥܝܢܟ. *e*) Quae cum *nominibus* composita sunt, verbo et nomine eoque subiecti aut obiecti vicibus fungente verti solent, e. c. Luc. 21, 26. (vers. Hieros.), ἀποψυχόντων ܢܦܩܝܢ ܢܦܫܬܐ [33]), Marc. 3, 4. (Pesch.) ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι ܕܢܥܒܕ ܛܒܬܐ ܐܘ ܕܢܥܒܕ ܒܝܫܬܐ, Rom. 1, 10. εὐοδωθήσομαι ܢܬܦܬܚ ܠܝ ܐܘܪܚܐ, Marc.

33) *Adler.* verss. Syriac. N. T. p. 153.

4, 20. καρποφοροῦντες ܦܐܪ̈ܐ ܡܝܬܝܢ, Matth. 19, 18. οὐ ψευδομαρτυρήσεις ܠܐ ܬܣܗܕ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ.
f) Nonnunquam periphrasis eundem in finem adhibetur, ut 1 Cor. 7, 31. μὴ καταχρώμενοι ܐܝܟ ܕܠܐ ܡܫܬܡܫܝܢ.

§. 141.

Verba, quae Accus. regunt.

Quemnam casum verba singula regant quasve praepositiones, lexicorum collectoribus, neque vero grammaticis definiendum est. Itaque omnia, quae hoc loco recte jureque expectaveris, fecisse nobis videbamur, si, Gesenio etiam hac in re praeeunte, nonnisi regulis certis adstricta, fixamque analogiam sequentia paucis illustrare conaremur. Quam rem plurimis quidem grammaticae Syriacae cultoribus omnino neglectam olim fere eodem tempore *Guil. Beveridgius* 34) et *Dav. Grafunderus* 35) fere soli neque male exposuerunt; nuperrime vero iis acessit *Paul. Ewald* 36), qui certe observationibus suis quanti momenti sit haec res, bene indicavit. Primum vero de iis agimus, quae Acc. casum regunt, deinde animadvertemus verba coniunctionem cum obiecto suo praepositione aliqua efficientia.

1) Verbis *transitivis* Acc. obiecti accidere, eumque aut particula ܠ instructum aut nudum, non est, quod multis demonstremus exemplis, ut Matth. 4, 22. ܫܒܩܘ ܐܠܦܐ *reliquerunt navem;* v. 23. ܟܪܙ ܣܒܪܬܐ *praedicans evangelium;* c. 5, 5. ܢܐܪܬܘܢ ܐܪܥܐ *haereditabunt terram;* v. 17. ܕܐܫܪܐ ܢܡܘܣܐ *ut legem destruam;* Marc. 2, 17. ܕܐܩܪܐ ܠܙܕܝܩܐ *ut vocem iustos.* Sunt multa et *intrans.* et *trans.* significationis, quae non solum sine obiecto leguntur, sed etiam cum eo coniuncta; quod ubi evenit, plerumque Acc. regunt, ut ܥܗܕ Matth. 26, 75 cll. Gen. 25, 2. Neque mireris, si eorum, quae Acc. obiecti postulant, non pauca inveneris in occidentalibus linguis aliam struendi rationem sequentia, cum in variis linguis saepe diversa usu sint recepta. Ex eorum genere sunt ܗܝܡܢ *credidit* (Matth. 21, 32.), ܓܪ *moechatus est* (Lev. 20, 10.) ܐܬܕܟܪ *recordatus est* (Luc. 23, 42.), ܣܒܪ *nuntiavit*, *certiorem fecit* (1 Thess. 3, 6.), ܥܢܐ *respondit* (1 Sam. 9, 8.), ܦܠܚ *coluit*, *servivit* (Gen. 27, 40.), ܫܡܫ *id.* (Matth. 25, 44.), ܐܗܦܟ ܦܬܓܡܐ *responsum dedit* (Luc. 23, 9.).

2) Sunt etiam verborum classes omnino Acc. postulantes. Ex eorum nu-

34) Grammat. Syr. Lond. 1658. p. 98 ss.
35) Grammat. Syr. Witteb. 1665. p. 246 ss. et 254 ss.
36) *Lehrbuch der syrischen Sprache.* Erlangen 1826. p. 95 ss.

mero sunt a) verba *induendi*, *exuendi*, *ornandi*, non solum ܠܒܫ et ܫܠܚ (Lev. 6, 10. 11.), sed etiam ܐܣܪ *accinxit* (Iob. 38, 3), ܐܬܟܣܝ *tectus est* (Ps. 104, 2.), ܐܬܨܒܬ *ornatus est* (ib. 40, 5.), alia; etiam in *tropica* oratione, e. g. Ps. 65, 14. 109, 29. b) Verba *copiae* et *inopiae*, ܣܢܩ *eguit* (Matth. 16, 26.), ܡܠܐ *plenus fuit* (Col. 1, 9.), ܢܒܥ *pullulavit* pro *abundavit* (Prov. 3, 10.), et alia eiusdem significationis. Non raro autem Accusativi loco part. ܡܢ usurpatur, ut Gen. 27, 44. Ier. 46, 10. c) Verba *eundi* et *veniendi ad* et *in* locum aliquem, vid. §. 115, 1. a.; ita etiam ܡܛܐ *pervenit ad aliquem*, *invenit* (Luc. 1, 9) [37].

3) *Neutra* quoque verba cum Acc. possunt coniungi, eoque eiusdem originis vel cognatae significationis, ut Iud. 14, 12. ܐܚܕ ܐܚܘܕܬܐ *proponam aenigma*, Deut. 13, 1. ܕܚܠܡ ܚܠܡܐ *somniator*; Prov. 17, 27. ܝܕܥ ܝܕܥܬܐ *scientia imbutus*; 2 Sam. 16, 23. ܡܠܟܐ ܕܡܠܟ ܗܘܐ *consilium, quod dederat*; Matth. 13, 24. ܡܬܠܐ ܐܡܬܠ *parabolam proposuit*; Gal. 4, 25. ܦܠܚܐ ܥܒܕܘܬܐ *serva fuit*; Marc. 3, 15. ܣܡ ܫܡܐ *nomen imposuit*; alia exempla vide §. 133. Annot. 1. Haec autem dicendi ratio b) iis praecipue dictis inest, quae tali nomini etiam epitheton aliquod addunt, ut Gen. 27, 34. ܐܝܠܠ ܐܝܠܠܬܐ ܪܒܬܐ *vehementer eiulavit*; 2 Sam. 4, 5. ܕܡܟ ܡܕܡܟܐ ܕܛܗܪܐ (*cum*) *dormiret somnum meridianum*; Io. 3, 29. ܚܕܘܬܐ ܚܕܐ ܣܓܝ *magnopere gaudet*; Sach. 1, 14. ܛܢܢܬ . . ܛܢܢܐ ܪܒܐ *commotus sum zelo magno*; Ion. 4, 1. ܒܐܫ ܠܗ ܠܝܘܢܢ ܒܝܫܬܐ ܪܒܬܐ *displicuit id Jonae vehementer*; Jer. 16, 4. ܒܡܘܬܐ ܕܟܪܝܗܐ ܒܟܦܢܐ ܢܡܘܬܘܢ *morte languentium fame morientur*; Ps. 25, 19. ܣܢܝܐܬܐ ܕܥܘܠܐ ܣܢܐܘܢܝ *odio iniquitatis oderunt me*. Saepe in comparationibus, ut 1 Sam. 20, 17. ܪܚܡܬܐ ܕܢܦܫܗ ܪܚܡܗ *amore sui ipsius amabat eum*; Lev. 18, 22. 20, 13. 26, 25. Jer. 51, 36.

4) Coniugg. *Paël*, *Afel* et *Schafel* verborum in coni. Peal Acc. regentium *duplicem* postulant Accus., praesertim vero a) eorum, quae *induendi*, *exuendi* aut *ornandi* notionem exhibent, ut Gen. 41, 42. ܐܠܒܫܗ ܠܒܘܫܐ ܕܒܘܨܐ *eum ornari iussit veste byssina*; Num. 20, 26. ܐܫܠܚ ܠܐܗܪܘܢ ܢܚܬܘܗܝ *Aaroni vestes eius exui iussit*; Ps. 18, 33. ܕܐܣܪܢܝ ܚܝܠܐ *qui me robore accinxit*; Ezech. 18, 7. 16. b) **quae** *tegendi* significationi inserviunt, ut Ezech. 16, 10. ܟܣܝܬܟܝ ܒܙܐ *operui te stola*

---

37) Verba *fluxum*, *motum* et *pullulationem* significantia, ubi de *loco*, in quo aliquid fluit, movetur et pullulat, usurpata leguntur apud Hebraeos cum Acc. rei fluentis, motae et pullulantis possunt coniungi, Syrus vero in V. T. versione in enuntiatis eius generis aut coniug. *causativae* significationis (Afel) aut aliud verbum posuit.

alba; 2 Parall. 3, 5. ܘܚܦܝܗ̇ ܠܫܡܝܐ ܕܗܝܟܠܐ ܕܗܒܐ ܛܒܐ *obduxit coelum templi auro optimo.* c) Verbb. *implendi, satiandi,* e. c. Ps. 132 (133), 15. ܠܡܣܟܢܝܗ̇ ܐܣܒܥ ܠܚܡܐ *pauperes eius saturabo pane;* Jer. 31, 14. ܐܪܘܐ ܢܦܫܐ ܕܟܗܢܐ ܕܘܫܢܐ *animam sacerdotum suavitate saturabo* 38)*;* et d) denique verbb. *docendi, monstrandi,* e. c. Eccles. 12, 9. ܡܠܦ ܗܘܐ ܥܡܐ ܝܕܥܬܐ (*ut*) *doceret populum scientiam;* 1 Sam. 14, 12. ܢܘܕܥܟܘܢ ܡܠܬܐ *notam faciemus vobis rem;* Prov. 31, 1. ܕܪܕܬܗ ܐܡܗ *quae (verba) eum docuerat mater eius.*

5) Non pauca inveniuntur verba, quae in coni. Peal propter caussativam qua utuntur significationem duplicem postulant Acc. Ex quo genere sunt a) verba *vestiendi* et *tegendi*, quae tamen etiam non raro partic. ܒ usurpant, ut Lev. 8, 13. ܐܣܪ ܐܢܘܢ ܗܡܝܢܐ *accinxit eos baltheis* coll. Ex. 29, 9. Ita etiam ܡܫܚ *unxit,* Ps. 45, 8. Amos. 6, 6. et ܙܪܥ *sevit* Lev. 19, 19. b) Verba *implendi,* quae etiam cum particc. ܡܢ et ܒ coniunguntur, ut Ex. 28, 3. ܡܠܝܬ ܐܢܘܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ *eos spiritu sancto instruxi;* ib. 35, 35. Deut. 6, 11. c) *praestandi,* ut Gen. 50, 29. ܕܦܪܥܬܟ *quod* (servitium) *tibi praestiterim;* 1 Sam. 24, 18. ܦܪܥܬܢܝ ܛܒܬܐ *bonum rependisti mihi.* Vulgo etiam partic. ܠܘܬ aut ܠ adhibetur. d) Interdum verba *quaestionem* aut *mandatum* significantia, e. g. Ps. 136 (137), 3. ܫܐܠܘܢ . . ܡܠܐ *quaesiverunt e nobis verba;* Gen. 6, 22. ܟܠ ܕܦܩܕܗ *omnia quae eum iusserat,* coll. 2 Sam. 11, 22. 1 Reg. 14, 6. ܩܫܝܢ ܠܝ ܕܐܬܦܩܕܬ ܥܠܝܟ *dura mihi ad te mandata sunt.* Plerumque vero res, de qua est quaestio, ܡܢ (Deut. 14, 26.) indicatur, sicut ܥܠ de persona et re, ad quam mandatum pertinet (Exod. 25, 22.) e) Verba *permutandi, reddendi* aliquid ad aliquid, ut Gen. 17, 5. ܐܒܐ . . ܥܒܕܬܟ *patrem te feci;* Ex. 30, 25. ܥܒܕ ܡܢܗ ܡܫܚܐ *fac ex eo unguentum;* Ps. 39, 9. Ex hac dicendi consuetudine ortus est mos etiam Hebraeis non ignotus, id, ex quo aliquid fit, Acc. casu indicandi, ut 1 Reg. 18, 32. ܒܢܐ ܐܢܝܢ ܟܐܦܐ ܡܕܒܚܐ *iis* sc. *lapidibus exstruxit aram;* ib. 10, 12. ܥܒܕ ܡܠܟܐ . . ܩܝܣܐ . . ܨܒܬܐ *adhibuit rex . . ligna . ornamento;* quin etiam, quod maioris momenti est, tali Acc. postposito, ut Gen. 2, 7. ܓܒܠ . . ܠܐܕܡ ܥܦܪܐ ܡܢ ܐܪܥܐ *formavit . . hominem ex pulvere de terra;* ib. 6, 14. ܩܢܝܢܐ ܬܥܒܕܝܗ̇ *in contignationes eam dividas,* conf. Ex. 36, 14; 38, 3. ܟܠܗܘܢ ܡܐܢܘܗܝ ܥܒܕ ܢܚܫܐ *omnia instrumenta sua aere confecit,* Es. 44, 17. Ezech. 5, 9.

38) Neque inusitata est horum verborum coniunctio cum particulis ܡܢ et ܒ.

Saepe partic. ܡܢ usurpatur ad materiem alicuius rei designandam, ut Ex. 25, 39. 37, 24. Lev. 24, 5. Huc pertinent denique f) verba *nominandi*, ut ܩܪܐ Num. 32, 41. Es. 60, 18.

Annot. Interdum unus Accus. Infinitivo signatur, praecipue post verbum ܫܒܩ, ut Gen. 20, 6. ܠܐ ܫܒܩܬܟ ܠܡܬܩܪܒܘ ܠܗ̇ *tibi non permisi, ut ad eam accederes;* ib. 31, 28.

§. 142.

Verba cum praepositionibus coniuncta.

1) Partic. ܒ multorum verborum structurae inservit, praecipue eorum, quae apud Romanos cum particulis *in*, *ad* aut composita sunt aut coniungi solent (apud Germanos *auf, an, in, ueber*), ut ܚܙܐ *vidit* (Act. 11, 6.), ܐܣܬܟܠ *intellexit* (Ps. 5, 2.), ܐܬܗܓܝ *meditatus est* (1 Tim. 4, 15.), ܐܬܕܡܪ *admiratus est* (Luc. 7, 9.), ܐܘܕܝ *confessus est* et ܟܦܪ *abnegavit* (Matth. 10, 32—33.), deinde ܐܙܕܗܪ *cavit* (1 Tim. 4, 16.), ܐܗܡܝ *neglexit* (Act. 18, 17.) et ܫܛܐ *sprevit* (1 Tim. 6, 2.), ܟܐܐ *obiurgavit* (Matth. 8, 26. Luc. 4, 35. 39.) et ܒܙܚ *subsannavit* (Ps. 2, 4.), ܚܒܠ *nocuit* (Luc. 4, 35.), ܓܚܟ *illusit* (Marc. 15, 20.), ܫܢܩ *cruciavit* (Act. 26, 11.), ܕܡܐ *imitatus est* (Hebr. 13, 7.), ܐܬܚܫܚ *usus est* (Act. 27, 3.), ܦܓܥ *occurrit* (Matth. 28, 9.) et ܥܪܩ *evitavit* (2 Cor. 8, 20.), ܫܠܛ *dominatus est* (Ps. 8, 7.), ܢܣܒ *accepit* in formula dicendi ܢܣܒ ܒܐܦܐ *faciem accepit, respexit* (Luc. 6, 42.), et ܩܪܐ in phrasi ܩܪܐ ܒܩܣܪ *ad protectionem appellavit, provocavit* (Act. 25, 11. 12.) pariter ac ܩܪܐ ܒܩܣܪ (ib. 28, 19.), ܢܩܫ *pulsavit* (ib. 12, 16.), ܢܟܬ *momordit* (ib. 28, 3.); quin etiam ܡܠܐ *implevit* (ib. 5, 3.), praecipue in formula ܡܠܐ ܒܠܒܐ *implevit cor* (sc. *animo*), *consolatus est*, ut Gen. 34, 3. 50, 21. Io. 11, 19. 1 Thess. 2, 11. coll. Phil. 2, 1.[39]), ܣܡ *posuit ad*, etiam in phrasi ܣܡ ܒܣܝܦܐ *interfecit* (Kirsch. chr. Syr. p. 204, 5.) ܙܒܢ *emit* (Act. 7, 16.), ܒܗܬ ܒ *pudefecit* (Rom. 1, 16.), ܨܒܐ ܒ *voluit* (ib. 7, 18.) et ܐܪܡܝ in phrasi ܐܪܡܝ ܡܬܠܗ *protulit sententiam* (Num. 23, 7. 24, 3.). Multa hanc constructionem propter analogiam aliquam sequuntur; ex eorum genere sunt

39) Trostii et *Gutbierii* sententiam in lexicis suis ad N. T. propositam, illa loca non ad ܡܠܐ sed ܡܠܠ pertinere, cum *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 244) iam dudum profligaverit, non attinet rursus in examen vocare. *Castelli* vero et *Schaafii* explicatio in lexicis N. T. exhibita, ܡܠܐ in hac formula eandem cum ܡܠܠ significationem habere, quanquam eidem Michaeli non probata fuit, habet omnino, quo defendi posse videatur.

a) plura verba *sensuum* et *fruendi*, quibus particula ܒ notionem *voluptatis* aut, quod rarius fit, *misericordiae* et *doloris* additur; ut Iob. 3, 9. ܠܐ ܢܚܙܐ ܒܙܠܝܩܘܗܝ ܕܨܦܪܐ *neque splendore aurorae gaudet*; Gen. 21, 16. ܠܐ ܐܚܙܐ ܒܡܘܬܗ ܕܛܠܝܐ *mortem pueri intueri non possum*; Ps. 27, 4. 92, 12; Ex. 30, 38. ܠܡܬܪܘܚܘ ܒܗ *ut eius odore delectetur*. Ita ܚܙܐ *vidit* (Ps. 63, 3.), ܫܡܥ *audivit* (Ps. 92, 12.), ܐܟܠ *comedit* (Iob. 21, 25.). Haec constructio a verbis *laetandi* ܦܨܚ et ܚܕܐ ad haec transiisse videtur [40]).

b) Verba *eundi* et *veniendi* cum ܒ constructa interdum *afferendi* notionem induunt, ut Ps. 66, 3. ܐܬܐ ܠܒܝܬܟ ܒܬܘܕܝܬܐ *afferam domui tuae gloriam* et elliptice dictum Iud. 15, 1. . . ܘܐܬܕܟܪܗ ܒܓܕܝܐ ܕܥܙܐ *et recordatus est eius . . hircum offerens.*

c) Verba *invocandi* et *adorandi*, ut Gen. 4, 26. ܠܡܩܪܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ *nomen domini invocare*; forte etiam Ps. 63, 5. ܒܫܡܟ ܐܪܝܡ ܐܝܕܝ *nomen tuum* (*invocans*) *manus meas tollo* de ritu adorationis. Ita etiam verba *iurandi*, ut Matth. 26, 63. ܡܘܡܐ ܐܢܐ ܠܟ ܒܐܠܗܐ *adiuro te per Deum.*

d) Verbis *testandi* particula ܒ notio *contra*, *adversus* adiicitur, ut Deut. 31, 28. ܘܐܣܗܕ ܒܗܘܢ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ *testes provoco contra vos coelum et terram*; Iob. 16, 8. ܘܩܡ ܒܝ ܕܓܠܘܬܝ *surrexit* (tanquam testis) *contra me mendacium meum.* Eodem sensu ܥܠ quoque (Ps. 27, 12.) ponitur, quod etiam interdum *pro* significat, ut Gen. 30, 33.

e) Notionem *bibendi ex* aliqua re ܒ indicat, ut Gen. 44, 5. ܕܫܬܐ ܒܗ ܡܪܝ *ex quo dominus meus bibit*; Dan. 5, 2. [41]).

f) Verba nonnulla ubi cum partic. ܒ construuntur, huic significationem Latinorum *inter* tribuunt, ut 2 Sam. 23, 10. ܩܛܠ ܒܦܠܫܬܝܐ *stragem edidit inter Philistaeos*, ubi ܒ omisso vertendum esset: *occidit Philistaeos* (omnes); simili sensu saepius ܩܛܠ usurpatur, e. c. Ps. 78, 31. Eiusdem generis sunt Ion. 4, 10. ܕܠܐ ܠܐܝܬ ܒܗ *in qua non laborasti*; 1 Reg. 9, 23. ܕܪܕܝܢ ܒܥܒܕܐ *opus urgebant*; Eccles. 2, 21. ܕܠܐ ܠܐܝ ܒܗ *non laborans in ea*; Gen. 2, 5. ܠܡܦܠܚܘ ܒܐܪܥܐ *terram* (partem terrae) *colentes*; Num. 11, 17. ܢܫܩܠܘܢ ܥܡܟ ܒܡܘܒܠܗ *ferent tecum onus eius* (aliquid oneris).

2) Praepositio ܠ, tanquam nota Dativi, (nam de Acc., quem etiam signat, iam §. 141. dictum est,) cum iis praecipue solet coniungi verbis, quae in latino sermone cum

---

40) *Gesenii Lehrgeb. der hebr. Spr.* p. 815.

41) Nonnunquam partic. ܒ etiam caussativa videtur oriri significatio, ut ܫܥܒܕ *servivit*, ܫܥܒܕ ܒ *in servitutem redegit* (Lev. 25, 39.), pro ܫܥܒܕ.

particulis *ad*, *in*, *pro*, *adversus* componuntur aut construuntur, item cum iis, quae *fieri*, *transmutari in aliquid* denotant, ut ܠ ܣܡ *apposuit* (Eph. 1, 5.), ܠ ܗܘܐ (Ex. 4, 16.) *factus est*. Etiam verba *dicendi* nonnunquam id, de quo sermo est, partic. ܠ notant, e. g. Es. 27, 2. ܥܢܘ ܠܗ *canite de ea* (vinea); sed saepius ܥܠ utuntur, ut Gen. 20, 2. 13; Knoes. chr. Syr. 68, 9.

3) Partic. ܡܢ recipiunt verba *timendi*, *cavendi*, *rogandi*; ut ܕܚܠ *timuit* (Luc. 19, 21.), ܐܙܕܗܪ *cavit* (Matth. 7, 15.), ܒܥܐ *quaesivit* (Matth. 18, 32.), ܫܡܥ *obedivit* (Gen. 34, 24.), ܫܬܩ *siluit*, ܒܗܬ et ܚܦܪ *erubuit* (Es. 1, 29.); item ܡܠܐ *implevit* (Ps. 127, 5.), ܐܩܠ ܡܢ *exoneravit* (Act. 27, 38.); ܦܪܩ *liberavit* (Rom. 8, 2.), aliquando etiam ܒܣܐ in Af. *neglexit* (Hebr. 12, 5.) [42]; ܥܠ *intravit* (Io. 10, 1. 2.), ܣܠܩ *ascendit ex* (ib.).

4) ܥܠ ob vulgarem, qua utitur, significationem plerumque ea sequitur verba, quae apud Romanos particulis *de*, *in*, *super* (Germanorum *an*, *ueber*, *gegen*), aut componuntur aut struuntur; exempla sunt ܓܚܟ *derisit* (Luc. 8, 53.), ܓܕܦ *blasphemavit* (Marc. 3, 29.), ܒܣܐ *sprevit* (Matth. 18, 10.), ܐܬܢܟܪ *decepit* (Gen. 42, 7.), ܬܟܠ *confisus est* (Rom. 2, 19.), ܣܡܟ *nixus est* (Col. 2, 19.), ܚܣ *pepercit* (Rom. 11, 21.), ܦܩܕ *imperavit* (1 Par. 12, 14.), ܦܚܚ *illaqueavit* (Luc. 21, 35.), ܪܓܙ *iratus est* (Matth. 5, 22.), ܝܨܦ *sollicitus fuit* (ib. 6, 28.), ܐܬܪܚܡ *misertus est* (Phil. 2, 27.), ܐܟܣ *accusavit*, *arguit* (Io. 8, 46.), ܟܬܒ ܥܠ *scripsit de* (Ps. 40, 8.). Praecipue vero

a) verba *tegendi* et *tuendi*, ut ܛܠܠ, ܐܛܠܠ *texit* (Matth. 17, 5. 1 Reg. 8, 7.), ܐܓܢ *protexit* (2 Reg. 20, 6.), ܟܣܐ *texit* (Iob. 36, 32.); ita etiam ܛܫ *illevit* (Io. 9, 6.), ܐܬܥܛܦ *involvit* (Lev. 13, 45.), ܚܦܐ *operuit*, *delevit* (Ier. 18, 23.), ܚܣܐ *expiavit* (ibid.), ܡܬܚ *obduxit* (Ezech. 37, 6.).

b) Verbis *gravitatem* designantibus ܥܠ notionem *molestiae* tribuit, ut Neh. 5, 18. ܥܒܕܐ ܝܩܝܪܐ ܥܠ ܥܡܐ *labor gravis populo incubuit*; 2 Sam. 13, 25. ܠܐ ܢܝܩܪ ܥܠܝܟ *ne molesti simus tibi*; Es. 1, 14. *neomeniae vestrae* ܗܘܘ ܥܠܝ ܠܡܘܒܠܐ *sunt mihi oneri*; Iob. 7, 20. ܗܘܝܬ ܥܠܝ ܡܘܒܠܐ *factus es mihi onus*.

c) Verba *iubendi* praeter Acc. etiam cum ܥܠ coniungi possunt, ut ܦܩܕ *mandavit* (2 Par. 36, 23. Esdr. 1, 2.), ܦܩܕ ܥܠ *praecepit* (2 Reg. 22, 13.) [43].

---

42) Mich. 4, 2. ܡܢ etiam post ܐܠܦ *docuit* ponitur, sed sensu *partitivo*; eiusdem generis est ܛܥܡ ܡܢ *gustavit* (Luc. 14, 24.).

43) Pro simplici ܥܠ cum verbis *tradendi* et *demandandi* etiam ܒܐܝܕܐ (1 Reg. 14, 27.) aut ܠܐܝܕܐ *in manus* (Ier. 18, 21.) usurpatur.

5) Verbum ܗܘܳܐ cum partic. ܐܰܝܟ *sicut* coniunctum *similem* aut *eiusdem conditionis et sortis esse* significat, ut Es. 17, 3. 24, 2. 29, 7—8. Marc. 4, 30. 31.

6) Verba *separandi* et *distinguendi* particulis ܒܶܝܢ, ܒܰܝܢܰܝ, ܒܶܝܬ et ܠܒܶܝܬ utuntur; ubi vero una earum bis ponenda est, alterius loco etiam ܠ usurpatur, ut Gen. 1, 4. ܘܦܪܰܫ ܐܰܠܳܗܳܐ ܒܶܝܢ ܢܽܘܗܪܳܐ ܠܚܶܫܽܘܟܳܐ *Deus lucem et tenebras separavit*; Ruth. 1, 17. . . ܡܰܘܬܳܐ ܢܦܰܪܶܫ ܒܰܝܢܰܝ ܘܠܳܟܝ *mors . . me et te separabit*; Ex. 9, 4.; *discrimen faciet* . . ܒܶܝܢ ܒܥܺܝܪܳܐ ܠܒܥܺܝܪܳܐ *inter pecus . . et pecus*; c. 11, 7. Eadem constructio nonnullis contigit *sciendi* et *videndi* verbis, e. c. ܦܪܰܫ ܒܶܝܢ (2 Sam. 19, 35.), ܠܡܶܦܪܰܫ ܒܶܝܢ (1 Reg. 3, 9.), ܚܳܙܶܐ ܒܶܝܢ (Mal. 3, 18.)[44].

7) ܒܳܬܰܪ in verbis *veniendi*, ut ܐܶܬܳܐ *venit* (Marc. 1, 7. 17.), atque *eundi*, e. c. ܐܶܙܰܠ *abiit* (Io. 6, 2.), ܪܗܶܛ *cucurrit* (1 Cor. 14, 1. 1 Tim. 6, 11.), ad *sequendi* notionem indicandam adhibetur. Idem fit in verbo ܫܰܕܰܪ *misit* (Luc. 19, 14.), persaepe cum ܠܒܳܬܰܪ coniunctum (Marc. 12, 2—4. 6. Luc. 23, 7.), deinde in ܪܕܰܦ *persecutus est* (Gen. 44, 4.), ܩܥܳܐ *vocavit* (Matth. 15, 23.), quin etiam interdum in iis, quae *remotionem* significant, ut 1 Reg. 14, 10. ܐܶܥܨܽܘܪ ܒܳܬܰܪ ܒܶܝܬ ܝܳܘܪܒܥܳܡ *racemabo posteros domus Ierobeamiticae*; ib. 21, 21.

8) Verbum *videri* (Germanorum *scheinen*), quod Syris deest, nomine ܒܥܰܝܢܶܐ et particula ܒ huic praemissa indicatur, ut Gen. 19, 14. ܐܰܝܟ ܡܓܰܚܶܟ ܒܥܰܝܢܰܝ ܚܬܢܰܘܗܝ ܗܘܳܐ *videbatur generis suis iocari*; 2 Sam. 10, 3. ܕܰܠܡܳܐ ܡܝܰܩܰܪ ܗܘܳܐ ܕܳܘܝܕ ܠܐܰܒܽܘܟ ܒܥܰܝܢܰܝܟ *videturne David patrem tuum magni facere?* Eodem nomine, eique ܒ praemisso utitur etiam ܫܦܰܪ *placet* (Gen. 41, 37. 45, 16. Num. 24, 1. Esth. 5, 14.) et ܐܶܬܒܰܐܶܫ (Gen. 21, 11.); pro ܒܥܰܝܢܶܐ etiam ܩܕܳܡ dicunt, ut Gen. 38, 7. ܒܺܝܫ ܩܕܳܡ ܡܳܪܝܳܐ *displicuit domino*, Neh. 2, 5. ܫܦܰܪ ܐܶܢܳܐ ܩܕܳܡܰܝܟ *placeam tibi*, Esth. 8, 5. Dan. 6, 1. Act. 6, 5.; aut ܠ adhibent, ut Neh. 2, 10. ܐܶܬܒܰܐܶܫ ܠܗܽܘܢ *displicuit iis*; ib. 13, 8. Matth. 26, 8. ܫܦܰܪ ܠ Rom. 15, 2. 3. aut denique ܥܰܠ, e. c. Dan. 4, 27 (24). ܫܦܰܪ ܥܠ, Esth. 3, 9. 5, 4.

9) Non pauca verba plures admittunt constructiones singulis tamen varia tributa significatione; e. c. ܐܶܬܳܐ ܠܘܳܬ *accessit* (Num. 23, 16.) et ܐܶܬܳܐ ܠܩܽܘܒܠܳܐ *obvertit se* (Kirsch. chr. 222, 14. ss.), ܐܰܘܕܺܝ (Afel verbi ܝܕܳܐ) cum ܒ personae (Matth. 10, 32. Rom. 10, 9.) aut rei (Marc. 1, 5.) *professus est*, cum ܠ vero *gratias egit* (Matth. 11, 25.), cum Acc.

---

44) Verba *occludendi* ab Hebraeis partic. בְּעַד constructa apud Syros interdum cum ܒܳܥܶܕ coniunguntur; ut Gen. 20, 18. ܐܰܚܶܕ . . ܒܳܥܶܕ ܟܽܠ ܡܰܪܒܥܳܐ *occlusit . . omnem uterum* coll. 1 Sam. 1, 6; Iob. 9, 7. ܒܳܥܶܕ ܟܰܘܟܒܶܐ ܚܳܬܶܡ *stellas quasi sigillo obsignavit*.

celebravit (Gen. 29, 35.); ܐܬܐ *venit* adiuncto ܠܡܬܩܕܡܘ *profecit* (Phil. 1, 12.), cum ܒܬܪ vero *secutus est* (2 Tim. 3, 10.); ܒܥܐ ܡܢ *petiit* (Matth. 8, 5.), idem cum Acc. *quaesivit* (Matth. 2, 20. Marc. 1, 36. Rom. 11, 3.), et adiuncto ܥܡ *disputavit* (Marc. 8, 11. 9, 14. Luc. 24, 15.), conf. Graecorum *συζητεῖν*; ܥܡܪ Af. ܐܥܡܪ cum praep. ܒ *habitavit*, (Io. 1, 14.), cum ܥܠ *quievit*, *descendit* (Act. 2, 26. 10, 44. 11, 15.) et *obtexit* (Luc. 1, 35.); ܡܛܐ cum Acc. (Luc. 15, 12. 13.) *pervenit*, *appropinquavit*, idem ܠܘܬ adiuncto (Act. 23, 15. 2 Cor. 10, 14.), aut etiam ܥܠ (1 Cor. 14, 11.), sed adiecto ܠܐܝܕܐ *venit in manus* (alicuius) pro *potest aliquis* (Act. 24, 13. Rom. 14, 4.); ܡܠܐ *implevit* cum ܒ et ܡܢ aut Acc. (no. 3. et §. 141, 2. b.), at *animum iniecit* adiecto ܒܠܒܗ (no. 1.); ܡܠܠ cum ܠ Dat. *dixit alicui* (Matth. 12, 46.), cum ܥܠ *locutus est de aliqua re* (1 Petr. 2, 12. 2 Petr. 3, 16.), addito ܥܡ (Matth. 14, 27.) aut ܒ (2 Petr. 3, 16.) *collocutus est*; ܣܡ ܠ *apposuit* (Matth. 14, 19.), ܣܡ ܥܠ *imposuit* (ib. 19, 15.), ܣܡ ܒ *posuit in aliqua re* (Act. 19, 21. 25, 9.), adiuncto ܩܕܡ *anteposuit* (Act. 4, 37. 5, 2.); ܦܩܕ c. Acc. rei *desideravit* (Hahn. chr. Syr. 103 v. 26.), *respexit* (Ps. 8, 5.), cum ܠ pers. *praecepit* (Matth. 14, 19.), cum ܥܠ rei idem signat (Iob. 36, 23. Hebr. 11, 22.), quin etiam *commendavit* (2 Cor. 3, 1.); ܫܐܠ cum Acc. pers. (Matth. 5, 42. Io. 11, 22.) aut ܡܢ adiuncto (Ps. 2, 8.) aut absolute positum (Iac. 1, 6.) *rogavit*, quod vero rogat aliquis, praepos. ܒ (Matth. 5, 47.) indicatur; *quaerendi* notio ubi huic verbo competit, Acc. pers. et ܥܠ de re quaesita adhibentur (Io. 18, 19.).

§. 143.

Passiva eorumque structura.

1) *Passivae* formae caussam efficientem sive agentem saepe particula ܠ significant, ut Matth. 6, 1. ܐܝܟ ܕܬܬܚܙܘܢ ܠܗܘܢ *ut ab illis videamini*, coll. v. 5. Luc. 6, 41. Matth. 7, 5. ܢܬܢܣܐ ܠܟ *periculum a te fiat;* ib. 14, 8. ܡܠܦܬܐ ܗܘܬ ܠܐܡܗ *edocta erat matre sua;* Ex. 12, 16. ܗܘ ܢܬܥܒܕ ܠܟܘܢ *hoc a vobis fiat;* Particip. pass. coniug. Peal saepe ita construitur, ut Luc. 8, 29. ܫܒܐ ܗܘܐ ܠܗ *captus est ab eo;* 23, 41. ܥܒܝܕ ܠܗ *factum ab eo;* Io. 8, 33. 13, 2. ܪܡܐ ܗܘܐ ܠܗ ܠܣܛܢܐ *inditum erat a Satana;* Act. 15, 24. 18, 18 et 21, 23. Rom. 11, 2. 1 Tim. 4, 4. Iac. 5, 15. Exod. 12, 6. Eodem sensu praepositio ܡܢ usurpatur, ut Matth. 4. 1. ܐܬܕܒܪ ܡܢ ܪܘܚܐ *ductus est a spiritu;* ib. ܕܢܬܢܣܐ ܡܢ ܐܟܠܩܪܨܐ *ut tentaretur a diabolo*, coll. Marc. 1, 13; Matth. 3, 14. ܕܐܥܡܕ ܡܢܟ *ut a te baptizer;* Eccles. 12, 12. ܐܬܝܗܒܘ ܡܢ

ܪܥܝܐ *data sunt a pastore*; Cant. 3, 10. .. ܪܨܝܦ .. ܡܢ ܒܢ̈ܬܐ .. *strata fuit . . a filiis . . ;* Es. 56, 7.

2) Passivae formae eorum verborum, quae in Act. *duplicem* Acc. postulant (§. 141, 5.), interdum *uno* Acc. utuntur, alterius loco Nomin. ponentes vel verbo inclusum, ut Ex. 26, 32. ܡܚܦܝܢ ܕܗܒܐ *auro obductae;* 1 Reg. 22, 10. ܠܒܝܫܝܢ ܠܒܘ̈ܫܐ *veste induti*, coll. Marc. 1, 6; Rom. 1, 29. ܡܡܠܝܢ ܟܠܗ ܥܘܠܘܬܐ *oppleti omni iniquitate;* ib. 13, 4. ܐܣܝܪ ܣܦܣܪܐ *gladio accinctus.*

3) Si passivis coniugg. notio inest vim activarum complectens, his etiam in constructione propius accedentes Acc. casum admittunt. Inprimis hoc locum habet in verbis *sensuum* et *adfectuum*, ut ܐܬܕܟܪ *recordatus est* (Luc. 1, 54.), ܐܬܚܫܒ *cogitavit* (Rom. 2, 3. 15, 5.), ܐܫܬܘܕܥ *agnovit* (Col. 1, 6.), ܐܫܬܡܥ *audivit, obedivit* (Matth. 8, 27.), ܐܬܪܓܪܓ *desideravit* (1 Tim. 6, 10.), ܐܬܬܘܝ *poenituit* (Prov. 5, 11.) 45). Eandem ob caussam Part. pass. coni. Peal in multis verbis activa significatione (§. 57, 1.) utens cum Acc. coniungitur, e. c. ܐܚܝܕ *tenens* (Matth. 14, 5.), ܕܒܝܪ *ducens* (Act. 21, 16.), ܚܕܝܪ *cingens* (Matth. 8, 18.), ܫܩܝܠ *ferens* (Io. 12, 6.) ܟܢܝܫ *colligens* (Luc. 14, 2.), ܟܒܝܫ *continens* (Tit. 1, 8.), ܟܦܢܝܢ ܘܨܗܝܢ ܠܟܐܢܘܬܐ *esurientes et sitientes iustitiam* (Matth. 5, 6.), ܩܢܝܢ (Rom. 15, 18.), ܩܢܐ *acquirens* (Luc. 21, 4.), ܛܥܝܢܐ *portans* (ib. 7, 14.) 46).

4) *Passivis* coniugg. apud Syros saepe *reflexivam* esse significationem, in etymologia passim commemoravimus; itaque hoc loco ad eam rem paucis tantum animadvertere placuit. Exempla nonnulla huius generis ex coniug. *Ethpeel* desumta §. 58, 1. invenis; alia sunt ܐܬܦܢܝ *convertit se* (Matth. 9, 22.); ܐܬܦܫܛ *erexit se* (Io. 8, 7.), ܐܬܪܚܩ *elongavit se* (1 Tim. 6, 9.); ex coni. *Ethpaal* sufficiant ܐܬܟܦܦ *incurvavit sese* (Io. 8, 6.), ܐܙܕܘܓ *coniunctus, matrimonio iunctus est, nupsit* (1 Tim. 5, 14.), ܐܬܚܝܠ *validus factus est, se roboravit* (Act. 25, 11.), ܐܬܛܫܝ *se occultavit* (Io. 8, 59.). Etiam Partic. pass. activae coniugationis ita

---

45) Etiam aliorum verborum cum praepositione coniungendorum aut absolute usurpandorum formas passivas activorum significatione uti, non est quod demonstretur; ex eorum genere sunt ܐܬܓܘܪܪ *ruminavit* (Lev. 11, 3. 5.), ܐܣܬܡܟ ܥܠ *recubuit* (Matth. 13, 35.), alia.

46) Sunt etiam multa exempla Participii pass. Peal activa significatione et particula quadam utentis, ut ܐܠܐ ܥܠ *lamentans de* (Luc. 23, 27.), ܐܬܐ ܠܘܬ *adveniens* (Io. 11, 19.), ܢܦܩ ܡܢ *exiens ex* (Marc. 7, 30.), ܪܟܝܒ ܥܠ *vectus* (Io. 12, 15.), ܬܟܝܠ ܥܠ *fisus* (Hebr. 2, 13.).

usurpari posse, docet Io. 5, 3. 6. ubi ܪܡܝܢ ܗܘܘ *proiecti erant* nonnisi *proiecerant se, iacebant* significat. Praeterea ad reflexivam actionem circumscribendam vulgo verbum activum cum pronomm. person. 3 pers. aut nominibus quibusdam et suffixis adhiberi, §. 127, 1. expositum est.

5) Verba *neutra* a Syris saepe pro passivis ponuntur, qua re etiam Philoxeniana N. T. versio, quamvis Graeca verba diligenter reddat, in hac re ab archetypo suo recedere nil dubitat. Exempla illum morem illustrantia sunt ܛܥܐ *erravit* pro *deceptus est* (Luc. 21, 8. Io. 7, 47. 1 Tim. 2, 14.), ܝܩܕ *arsit* pro *combustus est* (Matth. 13, 30. 40. 47); Hebr. 13, 11. Apoc. 8, 7. Assem. B. O. I. p. 374, 26.), ܣܠܩ *ascendit* pro *oblatus est* (Lev. 2, 12.), ܢܦܠ *cecidit* pro *deiectus est* (Matth. 3, 10. 48); 5, 25. 29. 13, 47. et in permultis aliis locis 49), ܢܦܩ *exiit* pro *eiectus est* (Matth. 8, 12. 50); 9, 33. Luc. 16, 4.), *promulgatus est* (Barh. Chron. p. 73, 3. Dan. 2, 13. 51), ܣܠܩ *ascendit* pro *evulsus est* (Iud. v. 12.), pro *oblatus est* (2 Reg. 3, 20.), ܥܠ *intravit* pro *illatus est* (Lev. 10, 18. Act. 21, 37.), ܩܡ *stetit* pro *constitutus est* (Gen. 23, 17. 20. Assem. B. O. II, 259. 10.), ܫܢܝ *discessit* pro *eiectus est* (Luc. 16, 4. Philox.).

§. 144.

Verba adverbiis indicandis inserviunt.

1) Non raro verbum alteri eo tantum consilio praeponitur, ut id accurate definiat; quo pacto *adverbialiter positum* esse dicunt. Utrumque vero *a*) verbum finitum est idque sine copula, ut Gen. 30, 31. ܐܗܦܘܟ ܐܪܥܐ ܥܢܟ *rursus gregem tuum pascam*; Ps. 51, 4. ܐܣܓܐ ܐܚܠܝܢܝ *plurimum lava me* 52); aut copula adiecta, ut Gen. 26, 18. ܗܦܟ . . ܚܦܪ *iterum fodit*; Ps. 71, 20. ܗܦܘܟ ܘܐܚܝܢܝ *in*

---

47) In commate 40. Philoxen. cum Peschito conspirat; v. 30 vero aliam usurpat dicendi rationem.

48) Philoxeniana versio hoc in loco passivo verbi ܐܬܪܡܝ utitur.

49) Iam *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 223.) veteris latinae versionis verba Matth. 17, 15: *cadit a daemonio in ignem* cum hac Syrorum loquendi ratione comparavit.

50) Philox. vers. hoc in loco Ethtafal posuit ad graecum ἐκβληθήσονται accurate reddendum.

51) Sororia Chaldaeorum dialectus similiter וְדָתָא נֶפְקַת *et lex exiit* pro *promulgata est.*

52) Hanc ἀσυνδέτως dicendi rationem tum quoque adhiberi, cum verbum finitum cum Infinitivo aut Particip. expectaveris, §. 134, 3. Annot. c. et §. 135, 5. Annot. 1. monstravimus; adde Luc. 18, 13. ܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܪܝܡ *tollere noluit*, Matth. 14, 28. Marc. 7, 27.

vitam me reduxisti. *b*) Verbum finitum cum Infinit., e. c. 1 Sam. 2, 3. ܠܐ ܬܘܣܦܘܢ ܠܡܡܠܠܘ *ne amplius loquamini;* Ps. 78, 38. ܘܐܣܓܝ ܠܡܗܦܟܘ ܪܘܓܙܗ *valde ab ira sua recessit.*

2) Verba praecipue ita usurpata sunt: ܗܦܟ *rediit* pro *rursus*, ut 1 Reg. 19, 6. ܘܗܦܟ ܕܡܟ *denuo recubuit;* Iob. 7, 7. ܠܐ ܬܗܦܘܟ .. ܠܡܚܙܐ *non videbit .. rursus;* ܐܘܣܦ *addidit* pro *iterum*, *amplius*, ut Gen. 4, 2. ܘܐܘܣܦܬ ܠܡܐܠܕ *iterum peperit*, ib. 8, 12; ܐܣܓܝ *magni fecit* pro *multum*, ut 2 Reg. 21, 6. ܐܣܓܝ ܠܡܥܒܕ ܒܝܫ *multum mali fecit;* ܫܠܡ *finivit* pro *omnino, ex omni parte*, e. c. Gen. 24, 15. ܠܐ ܫܠܡ ܠܡܡܠܠܘ *sermonem nondum ad finem perduxerat;* saepissime vero ܩܕܡ *praevenit* pro *antea*, ut Marc. 13, 23. ܩܕܡܬ ܐܡܪܬ *praedixi*, coll. Ier. 7, 13. 11, 7. 25, 3. 26, 5 32, 33. 44, 4.; Act. 2, 31. ܩܕܡ ܚܙܐ *praevidit;* ib. 7, 52. Rom. 3, 9. 25; ib. 8, 28. 30; ib. 11, 35; 12, 11; 1 Cor. 2, 7. Gal. 3, 8. Eph. 1, 12.

3) Circumscribunt Syri hac verborum coniunctione non solum adverbia *temporis*, ut Hos. 6, 4. ܐܝܟ ܛܠܐ ܕܡܩܕܡ ܥܒܪ *ros mane evanescens;* Es. 47, 1. ܠܐ ܢܘܣܦܘܢ ܠܡܩܪܝܟܝ ܬܘܒ *nequaquam vocabunt te in posterum;* aut *loci*, ut Gen. 37, 7. ܚܙܝ ܘܚܕܪܘ ܩܦܘܣܝܟܘܢ ܣܓܕܘ *manipuli vestri circum flexerunt genua;* sed etiam multa alia e. c. Gen. 31, 27. ܠܡܢܐ ܐܛܫܝܬ ܠܡܥܪܩ *cur clam fugisti?* 2 Reg. 2, 10. ܐܣܓܝܬ ܫܐܠܬ *nimium petis;* 2 Chron. 26, 15. ܐܣܓܝ ܗܘܐ ܠܡܥܬܪ *ditissimus evasit* 53).

Annot. Verbum, quod duabus sententiis se excipientibus commune esset, si accurate diceretur, in sententia altera verbum adverbialiter positum complectente, si in priori receptum est, omnino omittere licet, ut Num. 11, 25. ܐܬܢܒܝܘ ܘܠܐ ܐܘܣܦܘ *vaticinati sunt sed non addiderunt sc. vaticinari* i. e. *praeter hunc diem nunquam vaticinati sunt;* 1 Sam. 20, 41. ܒܟܘ .. ܕܘܝܕ ܕܝܢ ܐܣܓܝ *fleverunt . . sed David vehementius.*

§. 145.

Constructio praegnans.

Verbi alicuius coniunctio cum obiecti casu, quo alias non utitur, vocatur *constructio praegnans*, et talis obiecti casus non ad verbum commemoratum

---

53) Nonnunquam adverbium *subito* phrasi ܠܐ ܝܕܥܬ circumscribitur, ut Cant. 6, 11 (12). ܠܐ ܪܓܫܬ ܢܦܫܝ ܣܡܬܢܝ *subito anima mea me posuit;* plerumque vero ܡܚܕܐ hoc sensu usurpatur.

sed ad aliud cogitando supplendum. Hanc peculiarem constructionem invenimus

1) in nonnullis loquendi formulis, ut ܚܕܝ ܠܐܘܪܥܗ *gavisus est ad* pro *laetus occurrit* (Iud. 19, 3.), ܫܡܠܝ ܒܬܪ ܐܠܗܐ pro ܫܡܠܝ ܠܡܐܙܠ ܒܬܪ ܐܠܗܐ *Deum totus secutus est* (Num. 14, 24. Deut. 1, 36), ܬܘܗܘ ܒ *stupuit ad* pro *perterritus se convertit ad* (Gen. 42, 28.), eodem sensu ܬܘܗ ܠܘܬ (Ier. 36, 16.)

2) Deinde in aliis quoque exemplis, ut Gen. 14, 15. ܐܬܦܠܓܘ ܥܠܝܗܘܢ *divisis copiis in eos irruerunt;* 1 Sam. 10, 9. ܫܚܠܦ ܠܗ ܐܠܗܐ ܠܒܐ ܐܚܪܢܐ *dedit Deus ei (eum transmutans) alium animum;* 2 Sam. 18, 19. ܕܢܗ . . ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܘܗܝ *iudicans eum (liberavit) e manu inimicorum suorum* 54); Ps. 117 (118), 5. ܥܢܢܝ ܥܢܝܢܝ ܠܪܘܝܚܘܬܐ *exaudiens me in locum latum (duxit).*

§. 146.

Verbum Substantivum.

1) Pro verbo substantivo ܗܘܐ Syri non raro pronominibus personalibus (§. 121, 2.) aut voce ܐܝܬ et negative voce ܠܝܬ (pro ܠܐ ܐܝܬ aut ܠܐ ܐܝܬ) utuntur. Utraque vero vox ad omnes personas et Sing. et Plur. significandas suffixis iisque Pluralibus augeri potest, quo facto haec oritur flexio 55):

Plur. Fem.	Plur. Masc.	Sing. Fem.	Sing. Masc.	Plur. Fem.	Plur. Masc.	Sing. Fem.	Sing. Masc.	
ܐܝܬܝܗܝܢ	ܐܝܬܝܗܘܢ	ܐܝܬܝܗ	ܐܝܬܘܗܝ	ܠܝܬܝܗܝܢ	ܠܝܬܝܗܘܢ	ܠܝܬܝܗ	ܠܝܬܘܗܝ	3.
ܐܝܬܝܟܝܢ	ܐܝܬܝܟܘܢ	ܐܝܬܝܟܝ	ܐܝܬܝܟ	ܠܝܬܝܟܝܢ	ܠܝܬܝܟܘܢ	ܠܝܬܝܟܝ	ܠܝܬܝܟ	2.
ܐܝܬܝܢ		ܐܝܬܝ		ܠܝܬܝܢ		ܠܝܬܝ		1.

In 3 pers. suffixo non ubique opus est. Huic autem periphrastico Imperfecti fingendi caussa saepe verbum auxiliare ܗܘܐ additur, ut ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ *erat.*

2) Praecipuum verbi ܗܘܐ officium in Imperf. et Plusquamp. formandis versatur (§. 49, 1.); non raro tamen ab hac regula recedunt (§. 131, 1.), ut Marc.

54) Similis constructio Herculis dicto apud Cic. (Tusc. Quaest. L. II. c. 8): *heu arripe* (sc. et adduc) *ad me manibus abstractam piis inest.*

55) Exempla Schaafius in Lex. N. T. concordant. s. v. ܐܝܬ et ܠܝܬ collegit.

1, 45. ܫܪܝ ܗܘܐ simpliciter *incepit*, ib. 11, 13. ܙܒܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܗܘܐ *tempus nondum erat;* Luc. 1, 8. ܗܘܐ ܗܘܐ ܕܝܢ *factum est vero;* Io. 3, 25. ܗܘܬ ܗܘܬ ܕܝܢ ܒܥܬܐ *facta est autem quaestio* 56). Quin etiam si non redundare, tamen emphaseos caussa positum esse videtur *a*) in sententiis *negativis*, ut Matth. 10, 20. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܢܬܘܢ ܡܡܠܠܝܢ *non enim estis vos loquentes*, accuratius Francogallice exprimeres *ce n'est pas vous, qui parlent;* ib. 16, 11. ܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܠܚܡܐ ܐܡܪܬ *me nequaquam vobis de pane locutum esse*, Io. 6, 32. 38. 58; ib. 13, 11. 18. Hebr. 2, 5. 16; ib. 9, 24. 1 Io. 4, 10. Philoxeniana N. T. versio a Peschito hac in re recedens fortiorem negandi particulam ܟܠܠ *neutiquam* adhibet. Eodem consilio ܗܘܐ ponunt *b*) in interrogationibus, praecipue negationem includentibus, e. c. Matth. 13, 55. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܘ ܒܪܗ ܕܢܓܪܐ *nonne hic est filius fabri* (accuratius Francogallice verteretur *n'est ce pas, qu'il est le fils d'un charpentier*)? ib. 20, 13. ܠܐ ܗܘܐ ܦܣܩܬ ܥܡܝ ܠܕܝܢܪ *nonne factum est, ut denario conveneris mecum?* Luc. 11, 40; 17, 17. Iac. 2, 5. 21 57).

De usu Praet. verbi ܗܘܐ cum Participiis pro Praes. *Coniunctivi* inprimis in adhortationibus ac sententiis consecutivis, et de eius coniunctione cum Futuris ad Subiunctivi Imperf. et Plusquamperf. signanda vid. §. 129, 8. c. et 130, 5.

3) Verbum substantivum etiam omnino omittitur, ut Barh. Chr. 526, 5. ܣܪܝܩܬܐ ܟܕ ܐܘܪܗܝ *Edessam (esse) vacuam;* ib. 328, 12. ܐܝܠܝܢ ܕܕܡܝܢ ܠܗ *ii, qui ei similes (sunt);* ib. 333, 12. ܘܕܗܘܢ ܕܐܬܟܢܫܘ . . ܐܠܦܐ ܗܘܘ *et eorum, qui confugerunt . . erant 1000;* ib. 513, 10. ܐܝܟ ܥܝܕܐ *sicut mos (est);* ib. 527, 13. ܘܚܝܠܘܬܗ ܒܕܘܟܬܐ *et copiae eius (erant) in loco.*

Annot. Syri pariter ac Romani dicunt *est mihi (aliquid)* ܐܝܬ ܠܝ pro *habeo*, ut Matth. 3, 9. ܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܒܪܗܡ *pater nobis est Abraham;* ib. 5, 46 58). Pro ܐܝܬ

---

56) Saepe etiam versio Philox. hoc in usu cum antiquiori Peschito conspirat, interdum vero pleonasticum ܗܘܐ, quo Peschito utitur, omittit.

57) *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 239.) hunc morem confusione verbi ܗܘܐ et particulae ܗܐ *ecce!* in interrogationibus saepe usurpatae (§. 150, 2. c.) explicare voluit, sed vix quisquam ei assensum praebebit.

58) Philox. N. T. versio, eandem dicendi rationem sequens, etiam Graecorum Acc. a verbo ἔχειν rectum ponit; itaque e. c. Io. 12, 8. verba Peschito ܡܣܟܢܐ ܐܝܬ ܥܡܟܘܢ *egeni vobis sunt* in ܠܡܣܟܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ mutavit et 2 Io. 9. ܘܠܐܒܐ ܘܠܒܪܐ ܐܝܬ ܠܗ *pater et filius est ei* vertit.

etiam ܗܘܐ eodem sensu usurpatur, ut Io. 12, 6. ܓܠܘܣܩܡܐ ܠܗ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ γλωσσόκομον εἶχε, Rom. 1, 13. ܕܢܗܘܐ ܠܝ ܦܐܪܐ *ut sit mihi fructus;* 2 Tim. 1, 13. ܢܗܘܐ ܠܟ ܕܡܘܬܐ ܕܡ̈ܠܐ ܚܠܝܡܬܐ ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων.

Caput Quartum

Syntaxis Particularum.

---

§. 147.

Adverbia.

1) Adverbia adiectivorum more cum Substantivis coniungenda, quae hic illic inveniuntur, substantivo aut postponuntur, ut 2 Par. 2, 9. ܩܝ̈ܣܐ ܣܓܝܐܐ *ligna multa;* Eccles. 10, 1. ܣܟܠܘܬܐ ܩܠܝܠܐ *modica stultitia;* Dan. 11, 34. ܥܘܕܪܢܐ ܩܠܝܠܐ *auxilio parvo*, et relativo interiecto 2 Sam. 12, 2. et 1 Reg. 4, 29. ܣܘܓܐܐ ܕܪܒ *multitudo magna*, aut praeiiciuntur, ut Luc. 4, 25. ܣܓܝܐܢ ܐܪ̈ܡܠܬܐ *multae viduae;* Gen. 18, 4. ܩܠܝܠܐ ܡܝ̈ܐ *aliquid aquae;* Io. 2, 12. ܩܠܝܠܐ ܝܘܡ̈ܬܐ *paucos dies.*

Annot. De verbis adverbialiter positis §. 144. actum est; item de Substantivis adverbiorum significationi inservientibus iisque aut in Acc. aut cum particula aliqua adhibitis §. 102, 2 et 115, 1. e. Eiusdem generis sunt ܒܐܝܡܡܐ *interdiu* (Neh. 9, 19.), ܡܢ ܫܠܝܐ *subito* (2 Par. 29, 36.) et periphrases longiores ܒܩܠܝܠܐ ܩܪܝܒ *propemodum* (Act. 26, 28.), ܩܠܝܠܐ ܡܢ ܦܠܓܐ *partim* (Rom. 11, 25.), quod etiam ܩܠܝܠܐ ܩܝܢ (2 Cor. 2, 5.), vel ܩܠܝܠܐ ܡܢ ܣܓܝ (Rom. 15, 24.) significat; ܓܠܝ ܓܠܝܐ *palam* (Io. 16, 25.). Non pauca eorum sunt nomina sub forma status constructi, ܐܚܪܝܬ *postremo*, ܡܣܬ *satis*, ܩܕܡܝܬ *primum*, ܬܢܝܢܘܬ *iterum.*

2) Geminatione adverbiorum pariter ac nominum (§. 112, 2.) saepe *intensio*, ut Matth. 4, 24. ܒܝܫ ܒܝܫ *pessime;* Gen. 7, 19. ܛܒ ܛܒ *quam maxime*, aut *progressus*, *incrementum* et *accumulatio*, ut Ex. 23, 30. ܩܠܝܠ ܩܠܝܠ *sensim sensimque;* Deut. 28, 43. ܠܬܚܬ ܠܬܚܬ *semper magis deorsum*, aut *diversitas*,

praesertim in adverbiis loci, indicatur e. c. Ex. 2, 12. et 1 Reg. 2, 36. c. 20, 40. ܠܗܪܟܐ ܘܠܗܪܟܐ *huc et illuc.*

ܐܝܬ *est* et ܠܝܬ *non est* verbis impersonalibus quam adverbiis adnumerare maluerim.

Annot. Adverbio comparationis ܐܝܟ cum pronomine demonstrativo adiectivum *talis* signatur, ut Gen. 41, 48. ܡܫܬܟܚ ܐܝܟ ܗܢܐ *talisne invenitur?* 1 Reg. 10, 12. ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܩܝܣܐ *tales arbores;* Es. 66, 8.

3) Affirmationem interrogationi postponendam non adverbiis confirmativis, ut ܐܝܢ *ita,* ܐܡܝܢ *vere!* ܟܒܪ *profecto,* ܗܟܢܐ *ita,* ܫܪܝܪܐܝܬ *vere,* sed nonnullis periphraseos generibus, plerumque pronomine personali et verbo signant, ut Gen. 27, 24. *esne filius meus Esau?* Resp. ܐܢܐ ܗܘ *sum;* 2 Sam. 9, 6. *David dixit:* (esne) *Mephiboseth?* Resp. ܗܐ ܥܒܕܟ *adest* (pr. *venit*) *servus tuus* (i. e. *ego*)*;* Matth. 26, 64. ܐܢܬ ܐܡܪܬ *dixisti;* ib. 27, 11.

4) Ab negationibus ܠܐ et ܠܡ differt ܠܝܬ *non est* verbum subst. includens et nonnisi participio apponendum. Eidem pronominibus personn. subiecti vice fungentibus suffixa competere docet §. 146. Diversitatem inter ܕܠܡܐ *ne, ne forte,* et ܠܐ *non* obviam utriusque vocis significatio satis illustrat. Neque vero in eadem sententia duas negationes simul sine caussa usurpare, neque in sententia, quia aliam sequitur negatione instructam, negationem omittere licet [1].

Annot. ܠܐ adiectivis praepositum privativam iis tribuit significationem, ut ܠܐ ܝܕܘܥ *insipiens,* ܠܐ ܐܝܬ *non ens,* ܠܐ ܡܕܡ *nihil,* ܠܐ ܡܝܘܬܐ *immortalis;* vid. etiam §. 120, 2. h. Idem in V. T. versione nonnunquam substantivi, quocum coniungitur, indicat *contrarium* et *oppositum,* ut Deut. 32, 21. ܠܐ ܐܠܗܐ pr. *non Deus* i. e. *idolum* [2]) et ܠܐ ܥܡܝ pr. *non populus meus* i. e. *populus nequaquam mihi peculiaris,* ergo — *populus paganus.*

4) Interrogationum disiunctivarum prior aut prorsus non aut interrogativo quodam, posterior vero particula ܐܘ indicatur, ut 1 Reg. 22, 15. ܐܙܠܝܢܢ ܠܩܪܒܐ ܐܘ ܢܫܠܐ *utrum ibimus ad bellum an desistemus?* Ier. 3, 5. ܢܛܪ . . ܐܘ . . *utrum servabitur . . . an . .?* Persaepe nullum interrogationis signum adest, ut Gen. 3, 1 (2). 17, 17. 27, 24. 1 Sam. 21, 9. 1 Reg. 22, 15. Ezech. 8, 6.

---

1) Apud *Zabios* tamen huius generis exempla saepius inveniuntur, ut Cod. Nasir. ed. Norb. T. I. p. 52, 4. ܠܐ ܬܐܡܪܘܢ ܒܝܫܬܐ ܠܡܥܒܕܗ *ne annuatis malum neve id faciatis.*

2) Ier. 5, 7. magis perspicue legitur: ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܗܘܘ ܐܠܗܐ *ii qui non sunt Dii.*

Annot. Interrogatio dubitantis aut indignantis positiva nonnunquam pro negatione et negativa pro affirmatione usurpatur, ut Amos. 5, 25. ܕܒܚ̈ܐ ܕܒܝܚܐ . . ܩܪܒܬܘܢ ܠܝ *num sacrificia . . obtulistis mihi?* pro *non obtulistis;* Iob. 6, 16. ܡܢܘ ܡܪܘܚ ܠܝ *quis me refocillabit?* pro *nemo.*

§. 148.

Praepositiones.

1) Praepositionum duarum coniunctarum (§. 103. Annot. 1.) significatio interdum non ex utraque sed una sola fingitur, ut Eccles. 10, 14. ܡܢܐ ܕܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪܗ *quid post ipsum futurum sit;* Dan. 5, 24. ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܐܫܬܠܚܬ *ab ipso missa est.* Ubi vero praepositionem compositam expectaveris, interdum nonnisi ܡܢ legitur, ut Ezech. 23, 5. Hos. 4, 12.

Annot. Aliquot praepositiones peculiari utuntur consecutione; itaque e. c. *inter et inter* Syriace vertitur ܒܝܢܝ . . ܘܠ, ut Matth. 18, 15. ܒܝܢܝܟ ܘܠܗ *inter te et ipsum;* ib. 20, 17. 24, 3. Io. 11, 38. Gal. 2, 2.; aliquando etiam sine copula, ut Luc. 11, 51. ܒܝܢܝ ܗܝܟܠܐ ܠܡܕܒܚܐ *inter templum et altare;* ib. 18, 11. ܒܝܢܘܗܝ ܠܢܦܫܗ *seorsim* (pr. *inter se et se ipsum*); etiam ܒܝܢܬ ܠ . . ܠ, ut Matth. 18, 15. (Philox.) ܒܝܢܬ ܠܟ ܘܠܗ *inter te et ipsum.* Eodem sensu dicunt ܒܝܬ . . ܘܠ, ut Gen. 1, 14. ܒܝܬ ܐܝܡܡܐ ܠܠܠܝܐ *inter diem et noctem;* Ex. 18, 16. Deinde formula *inde a . . . usque ad* reddunt Syri ܡܢ . : ܥܕܡܐ, e. c. Gen. 6, 7; 14, 23. Interdum prior praepositio etiam omittitur, ut 2 Reg. 10, 21. ܦܐܬܐ ܠܦܐܬܐ *ab uno ad alterum latus.*

2) Praepositiones perraro tantum omittuntur, qua re Syrus V. T. interpres ellipses huius generis in Hebraico textu obvias in versione sua supplevit fere omnes [3]). Exempla vero huius ellipseos exhibet *a)* ܒ Iob. 30, 14. ܐܝܟ ܬܪܥܬܐ ܪܒܬܐ ܢܐܬܘܢ *veluti per magnam rupturam venient; b)* ܠ Es. 44, 28. *dicens Hierosolymis: aedificeris* ܘܗܝܟܠܐ ܢܬܬܟܠܠ *et templum rursus exstruatur* [4]);

---

3) Hos. 9, 9. 12, 10. Amos. 9, 11. ܐܝܟ ܝܘܡܬܐ *veluti diebus* et Es. 9, 3. ܐܝܟ ܝܘܡܐ *sicut die* aliaque dicta *temporis* spatium indicantia non ellipsi praepositionis ܒ, sed potius Acc. casu (§. 115, 1. b.) illustraverim; quod vero Iob. 30, 5. exstat ܢܦܩ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܟ ܓܢ̈ܒܐ *prorumpit contra eos ut fur* neque *ut contra furem* vertendum videtur.

4) Vocem ܟܠܠ *coronavit* hoc sensu saepius legi, docet *I. D. Michaelis* ad *Castelli* lex. Syriac. p. 413.

Bbb 2

c) ܡܛܠ Es. 48, 9. *propter nomen meum* ܘܠܫܘܒܚܝ ܐܛܪ ܠܟ *et propter gloriam meam te conservabo;* ib. 49, 7. In omnibus vero his locis, si dictum Iobi exceperis, praepositio e membro praecedenti facillime suppleri poterat. Qui vero praepositionibus ܒ et ܡܢ in linguis cognatis accidit pleonasticus usus, in Syriaca non invenitur 5).

Annot. De usu singularum praepositionum hoc loco non attinet accurate disserere; observes tamen a) ܒܬܪ *post* inprimis de *tempore* et ܒܣܬܪ idem significans praecipue de personis usurpantur 6), tamen saepe etiam confunduntur. *b)* ܠܘܬ *apud*, *penes* et ܥܡ *cum* etiam de *intellectu* et *scientia* ponuntur, qua quis pollet, ut Iob. 15, 9. ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܘܬܢ *quod penes nos non sit;* ib. 23, 14. ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܬ ܠܘܬܗ *multa ei praesto sunt*, ܥܡ vero et ܠܘܬ idem significantia in eo differunt, quod hoc latius patet 7), haud raro tamen promiscue usurpantur. *c)* ܡܢ *ex* saepe in formulis *inde a .. usque ad*, ut Ass. B. O. I. 411, 11. B. not. ܡܢ ܪܒܐ ܘܥܕܡܐ ܠܙܥܘܪܐ *a magno usque ad parvum;* Barh. 217, 15. ܡܢ ܚܡܫܐ ܠܥܣܪܐ *quinque ad decem.* Adverbiis ex substantivis fingendis inservit, ut Ps. 35, 8. ܡܢ ܫܠܝܐ *ex improviso;* post numeralia vocesque quantitatem designantes saepe usurpatur et interdum notio *unus*, *nonnulli* ante illud suppletur, e. c. Marc. 12, 5. Knoes. chr. 72, 14. ܡܢ ܐܝܙܓܕܘܗܝ *nonnullos legatorum suorum.* De loco usurpatum non solum *ex*, sed etiam *ad*, *versus* denotat, ut Knoes. 74, 1. ܡܢ ܝܡܝܢܐ *ad dextram.* Praemittitur etiam substantivis, quae conditionem et indolem a verbo in universum indicatam accurate describunt, ut 1 Reg. 15, 23. ܐܬܟܪܗ ܡܢ ܪܓܠܘܗܝ *aegrotavit pedibus* 8). Deinde *d)* ܥܠ de officio et munere, quod est alicui, non raro usurpatur, ut Esdr. 10, 4. ܕܠܟ ܗܘ ܥܒܕܐ ܗܢܐ *tibi hoc munus incumbit;* Neh. 13, 13. ܐܩܝܡܬ ܥܠ ܐܘܨܪܐ *praefeci horreis* 9) et *e)* ܬܚܬ, ܬܚܝܬ et ܬܚܘܬ *sub*, *infra* in eo divergunt, quod ܬܚܝܬ suffixa non admittit, ܬܚܬ vero et ܬܚܘܬ cum suffixis coniunguntur pluralibus. ܬܚܬ absolute poni, ܬܚܝܬ vero et ܬܚܘܬ nomina antecedere possunt.

---

5) Nam Ps. 99, 6. [Syriac] Moses et Aaron inter sacerdotes eius et [Syriac] et Samuel inter invocantes nomen eius ... Iud. 11, 35 ... et in similibus locis praep. ܒ et ܡܢ non abundare, demonstratione non eget.

6) Amir. gramm. chald. p. 443.

7) Amir. l. l. p. 444 — 45.

8) Singularis est Ass. B. O. I, 58. non destitit ... a recitando, ubi Inf. cum ? et coniunctione ? ܡܢ instructum invenis.

9) Ps. 102, 4 etiam ܒ pro ܐܝܟ ponitur: ... evanuerunt sicuti fumus dies mei, sed vix aliud, si recte memini, huius rei invenies exemplum.

§. 149.

Coniunctiones.

Quamvis Syri, praecipue postquam Graecorum librorum studium apud eos invaluerat, Hebraeis multo propensiores fuerint ad dictionem concinnam ac periodis bene coniunctam, tamen propter coniunctionum penuriam omnibus Semitis communem ad intimum sermonis occidentalis connexum adspirare potius quam eum consequi potuerunt. Itaque periodi longiores primariis et secundariis sententiis ornatae in Graecorum quidem operum versione persaepe, in libris autem Syriace compositis, si Ephraemi et Iacobi Edesseni scripta exceperis, non crebro inveniuntur. Delectatur haec quoque lingua pariter ac Hebraea copula *et*, quam etiam adhibet, ubi politior nostrae aetatis sermo particulis rem accuratius definientibus uti iubet. Ea autem simplicitas paucis coniunctionibus suis idem indicet necesse est, quod ditiores linguae multis variisque, quibus fruuntur, melius et magis perspicue designant. Qua de caussa his coniunctionibus vulgo plures tribuuntur significationes.

1) Omittuntur prae ceteris coniunctiones sententiae alicui ad rationem, quae ei et sequenti intercedat, indicandam apud nostrates additae, e. c. *cum*, *si*, ut Gen. 19, 23. ܫܡܫܐ ܢܦܩ . . ܘܠܘܛ ܥܠ *sole oriente . . Loth venit;* c. 44, 4. ܗܢܘܢ ܢܦܩܘ . . ܘܠܐ ܐܪܚܩܘ ܘܝܘܣܦ ܐܡܪ *cum exiissent illi . . neque procul abessent, dixit Ioseph;* Ps. 148, 5. ܗܘ ܦܩܕ ܘܐܬܒܪܝܘ *si praecipit, creantur;* ib. 48, 6. Ex aliis ellipseos generibus haec respicias praecipua, *a*) Ellipsin copulae *et*, qua *constructio asyndeta* oritur, ut Gen. 31, 13. ܩܘܡ ܦܘܩ *age! egredere;* vid. etiam §. 134, 3. c.; 135, 5. Annot. 1. et §. 144, 1 — 3. Interdum si quis animo commoto loquitur, etiam *tres* pluresve voces copula destituuntur, ut Es. 37, 37. ܗܦܟ ܐܙܠ ܝܬܒ *retro se convertit, profectus est, consedit* [10]); *b*) coniunct. *aut, vel,* ut 2 Reg. 9, 32. ܬܪܝܢ ܬܠܬܐ ܡܗܝܡܢܐ *duo vel tres Eunuchi;* Es. 17, 6. *c*) partic. *si*, ut Ps. 139, 11. ܐܡܪܬ *si dicerem;* Gen. 42, 38. ܘܢܓܕܘܢܝܗܝ ܒܗ ܒܝܫܬܐ *et si accideret ei malum;* Es. 50, 2. ܠܡܢܐ ܐܬܝܬ ܘܠܝܬ ܐܢܫ ܩܪܝܬ ܘܠܝܬ ܕܥܢܐ *cur me veniente nemo aderat et mihi vocanti nemo respondebat?*

2) Aliquot coniunctiones in eadem sententia pluries ponuntur, ita ut significationes sibi respondeant, ut ܘ . . ܘ *et . . et*, ܐܦ . . ܐܦ idem (Gen. 24, 25. Ex. 12, 31.), ܐܢ . . ܐܢ *sive . . sive* (Ex. 19, 13. Rom. 1, 16.); ܐܘ . . ܐܘ *aut . . aut*

---

10) Animo commotis etiam *polysyndeton* interdum placet, ut Gen. 43, 8. ܢܩܘܡ ܘܢܐܙܠ ܘܢܚܐ ܘܠܐ ܢܡܘܬ ܐܦ ܚܢܢ ܐܦ ܐܢܬ ܐܦ ܛܦܠܢ *surgamus et eamus et vitam retineamus neque moriamur neque nos, neque tu, neque familia nostra.*

(Matth. 6, 24.); nonnullae in sententiis coniunctivis aut disiunctivis adhibitae aliam eamque sibi respondentem postulant, ut ܐܝܟ . . ܗܟܢܐ *sicut..ita* (Es. 55, 9.), ܐܦܢ . . ܒܪܡ *etiamsi . . verumtamen.*

3) Coniunctiones *ut* et *ne* significantes *Fut.* amant (§. 130, 4. d.); ubi vero alio sensu ponuntur, etiam cum *Praet.* coniungi possunt, e. c. Dan. 2, 23. *gratias ago,* ܕܚܟܡܬܐ . . ܝܗܒܬ ܠܝ *quod sapientiam mihi dedisti;* Gen. 34, 27. ܡܛܠ ܕܛܢܦܘܗ ܠܕܝܢܐ *quia Dinam contaminarant.*

De singulis coniunctionibus, quae memoratu digna visa sunt, hisce observationibus alphabetico ordine dispositis indicare lubet.

1. ܐܘ duplicis est potestatis et disiunctivae: *aut, sive,* et comparativae: *quam,* ut Matth. 11, 24. ܠܐܪܥܐ ܕܣܕܘܡ ܢܝܚ ܢܗܘܐ . . ܐܘ ܠܟܝ *terrae Sodom magis (tolerabile) erit, quam tibi,* ib. v. 22.; 1 Petr. 3, 17. (Philox.) ܡܘܬܪܐ ܓܝܪ ܕܐܝܟ ܛܒܬܐ ܥܒܕܝܢ ܐܝܠܝܢ . . ܐܘ ܐܝܟ ܒܝܫܬܐ ܥܒܕܝܢ ܐܝܠܝܢ *melius est enim ut tanquam bona patrantes (patiamini) . . quam tanquam malefacientes* [11]).

2. Particulas ܐܝܟ, ܐܟܘܬ interdum recipiunt etiam ea, de quibus ipsis sermo est, ita ut nonnisi cum omnibus rebus eiusdem generis comparentur, ut Iob. 24, 14. ܒܠܠܝܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܓܢܒܐ *noctu furis more se gerit;* Es. 1, 7. ܚܪܝܒܐ ܐܝܟ ܡܗܦܟܬܐ ܕܢܘܟܪܝܐ *devastata est, veluti terra a barbaris subversa (esse solet);* ib. 13, 6. ܐܝܟ ܒܙܬܐ . . ܬܐܬܐ *veluti depopulatio veniet* pro *depopulatio veniet;* Hos. 5, 10.

3. ܐܠܘ *si* cum Coniunctivo et ܐܢ *si* cum Indicat. coniungitur. Hoc etiam saepe tanquam particula interrogativa usurpatur, quin etiam in V. T. versione nonnunquam ab initio iurisiurandi ponitur, non solum post formulam imprecandi diras, ut 1 Sam. 3, 17. 2 Sam. 3, 35. 2 Reg. 6, 31; et ܐܢ ܠܐ (1 Reg. 2, 23.), ܐܠܐ (2 Sam. 19, 14.) aut ܐܢ ܐܠܐ (Ruth. 1, 17.) nisi, ubi primaria particulae significatio retineri potest; sed etiam sine formula illa, ut Gen. 14, 23. ܐܢ ܐܣܒ ܡܢ ܟܠܡܕܡ *de nulla re aliquid sumam;* Cant. 2, 7. ܐܢ ܬܥܝܪܘܢ ܘܐܢ ܬܬܥܝܪܘܢ *ne excitetis aut expergefaciatis;* ib. 3, 5. 8, 4. 1 Sam. 14, 45; ib. 20, 3. ܐܠܐ ܐܢ ܚܫܚܬܐ ܗܘܬ *vere passus interest,* ubi ܐܢ *non* eiusque contrarium *vere* interpretandum videtur [12]). ܐܢ ܠܐ

11) Criticus ad h. l. ܐܘ in margine ܘܠܐ *neque* interpretatus est, quod iam *Ios. Whitius* (Versio Syriaca Philoxen. e Codic. Ridleiano. T. I. p. 222. et Annott. p. 40.) de *comparativa* huius vocis significatione intellexit. Conf. etiam *Amirae* Gram. chald. p. 451.

12) Plerumque apud Syros verba iurantis ipsa et nonnisi praemisso ܕ afferuntur, id quod etiam in V. T. versione saepe evenit, ut Gen. 21, 23. Ios. 14, 9. Es. 14, 24. Ier. 22, 5; etiam copula et pro ܕ legitur, e. c. 1 Sam. 3, 14.

significat etiam *alioquin*, ut Iob. 2, 5. sed si recte memini, haec eius significatio raro invenitur.

4) ܒܪܡ *verumtamen, at* inter particulas adversativas primarium videtur tenere locum; qua re V. T. interpres Hebraeorum אולם ita vertit, ut Iob. 5, 8; item ܒܪܡ ܐܢ saepe legitur, ut Iob. 13, 3. 4.

5) Maxima significatus varietate gaudet particula ܕ. Est enim non solum nota Genitivi (§. 113, 2.) et pronomen relativum (§. 45, 3. et §. 125.), sed inservit etiam adiectivorum periphrasi (§. 108, 2.), et ex numeralibus cardinalibus facit ordinalia (§. 100. Annot. 1.). Hoc in loco nonnisi de coniunctione ܕ sermo est, quae *ut* et *quod* significat, multisque particulis coniunctionis vim tribuit (§. 104, 1); ut ܐܝܟ ܕ *quemadmodum* (Barh. chr. 328, 15.), *ut* (Matth. 2, 13.), ܠܐܝܟܐ ܕ *quorsum* (Matth. 6, 19.), ܟܠ ܐܝܟܐ ܕ *ubicunque* (Barh. chr. 328, 10.), ܐܝܟܢܐ ܕ *quemadmodum* (Io. 8, 28.) aut *ita ut* (Barh. chr. 317, 10.), ܐܡܬܝ ܕ *cum* (Io. 8, 28.), ܐܦܢ ܕ *quamvis* (Barh. chr. 334, 16.), ܡܢ ܒܬܪ ܕ *postquam* (ib. 56, 13.), ܡܢ ܒܬܪ ܕ idem (ib. 281, 18.), ܡܢ ܒܬܪ ܗܘ ܕ *posteaquam* (Kirsch. chr. 222, 1.), ܡܢ ܟܕ ܕ *ex quo* (Barh. chr. 531, 13.), ܠܡܚܣܪ ܕ *tantum aberat, ut . . ut*, (Ephr. T. I, 291. B.), ܡܛܠ ܕ *propterea quod* (Barh. chr. 326, 17.), ܕܠܡܐ ܕ *ne* (Assem. B. O. II. 273, 26.), *quamdiu* (Ephr. III, 35. C.), ܟܠ ܕ *quoniam* (Ephr. II, 32. E.), ܥܕܠܐ ܕ *priusquam* (Barh. chr. 282, 7.). ܕ etiam a tali particula separatum invenitur, ut Barh. chr. 165, 15. ܡܢ ܒܬܪ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܬܒܙܙ ܡܢܗ *postquam ei omnia direpta erant.* Non desunt exempla coniunctionis ܕ omnino omissi, ut Io. 21, 3. ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܨܘܕ ܢܘܢܐ *abeo (ut) pisces capiam*; 1 Cor. 14, 23. ܐܢ ܗܘ ܕܬܬܟܢܫ ܥܕܬܐ *si ergo congregaretur*, ubi ܕ ante verbum suppleas; quodammodo redundantis, praecipue post particulas conditionales ܐܢ *si*, ܐܠܐ ܠܐ *nisi*, ut Matth. 10, 13. ܐܢ ܗܘ ܕܫܘܐ ܒܝܬܐ pr. *et si contingat, ut digna sit domus*; Marc. 8, 3. Luc. 6, 7. Io. 8, 36. Act. 16, 15. Rom. 2, 26. 1 Tim. 3, 15. Hebr. 6, 8.; 5 Io. 10.; post ܐܦܢ *etsi*, e. c. Matth. 9, 21. ܐܦܢ ܠܒܘܫܗ ܒܠܚܘܕ ܕܐܬܩܪܒ ܐܢܐ *etsi vestem eius tantum attingerem*; Io. 8, 25; post ܐܠܐ ܠܐ *nisi*, ut Marc. 13, 20. ܘܐܠܐ ܠܐ ܡܪܝܐ ܟܪܝ [illegible] *et nisi dominus diminuisset.* Huic autem pleonasmo saepe emphasin inesse, facile cernitur ei similem, quae relativo ܕ praedicatis praeposito efficitur (§. 125, 5.).

Persaepe ܕ post verba *dicendi, narrandi, iurandi, sciendi* aliaque huius generis ad orationem directam indicandam usurpatur, ut Matth. 2, 4. *interrogavit illos* ܕܐܝܟܐ ܡܬܝܠܕ ܡܫܝܚܐ *ubinam nasciturus esset Messias?* ib. 1, 23. *dictum est:* ܕܗܐ ܒܬܘܠܬܐ ܬܒܛܢ *ecce! virgo concipiet*; c. 2, 15. 3, 9. Io. 1, 23. 6, 61. 69. Etiam in indirecta legitur (§. 153, 1.).

6) Copula ܘ significat etiam *ut*, e. c. Ex. 3, 18. ܘܢܕܒܘܚ ܠܡܪܝܐ *ut domino sacrificemur*; vid. etiam §. 130, 4. d. β.; interdum ab initio apodoseos, a Syris plerumque non in-

dicatae, ponitur, ut Barh. 397, 6. *cum dies praedictus adveniret* ܘܟܕ ܡܛܐ ܝܘܡܐ. ܐܬܥܪܩܘ *multi perfugerunt;* Ephr. I, 123. D. *postquam ergo Deus . . iusserat,* ܘܦܩܕ ܐܠܗܐ ܘܐܬܟܢܫܘ ܡܝܐ ܠܟܢܘܫܝܐ *se congregavit aqua in receptacula.* Nonnunquam duae sententiae comparationem continentes non particula ܐܝܟ, ܐܝܟܢܐ, sed sola copula ܘ coniunguntur, ut Iob. 5, 7. ܒܪܢܫܐ ܠܥܡܠܐ ܗܘ ܐܬܝܠܕ ܘܦܪܚܬܐ ܡܪܝܡܝܢ ܓܦܐ *homo labori natus est, veluti aves tollunt alas;* ib. 12, 11. et 34, 3. Prov. 26, 10 (9).

7) ܠܡܐ *numquid? nonne?* etiam tanquam negatio, pariter ac ܠܐ usurpatur. Aliae particulae interrogativae sunt ܠܡܐ, ܕܠܡܐ et ܐܘ. *an? numquid?* sed etiam *ne, ne forte.*

8) ܥܕܡܐ ܕ *donec, usque ad* terminum ad quem non excludit, ut Ps. 110, 1. *sedeas a dextra mea* ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܟܘܒܫܐ ܠܪܓܠܝܟ *donec hostes tuos ad pedes tuos posuero;* sententia auctoris non est, eum tunc a sede illa recessurum. Eiusdem generis sunt Gen. 28, 15. *neque te deseram, donec* (ܥܕܡܐ ܕ), *quae tibi dixi, perfecero;* Deut. 7, 24. Ps. 112, 8. Ita etiam ܥܕ, ut 1 Tim. 4, 13. ܥܕ ܕܐܬܐ ܐܢܐ *donec venero.*

§. 150.

Interiectiones.

1) Interiectiones, quae minas designant, praepositione ܠ plerumque utuntur, ut Ioel. 1, 15. et Ezech. 30, 2. ܐܘܗ ܠܝܘܡܐ *eheu diem istum!* 1 Sam. 4, 8. ܘܝ ܠܢ *vae nobis!* Es. 1, 4. Ezech. 13, 18. Ier. 48, 1.; interdum ܥܠ, ut Ier. 50, 27. ܘܝ ܠܗܘܢ *vae illis* aut ܥܠ, ut ܐܘܗ ܥܠ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ *vae huic generationi!* ܘܝ; aut absolute ponuntur, ut ܐܘܗ 2 Reg. 3, 10.; ab lamentantibus usurpatae nomina sine praepositione admittunt, ut Iud. 11, 35. ܐܘܗ ܒܪܬܝ *heu filia mea;* 2 Reg. 6, 15; 1 Reg. 13, 30. ܘܝ ܐܚܝ *heu mi frater!* Apoc. 18, 10. 16. 19; Barh. chr. 535, 3—4. ܐܘ ܠܥܢܢܐ ܕܪܘܓܙܐ ܘܠܝܘܡܐ ܕܠܐ ܪܚܡܐ *o nubem irae, o diem sine misericordia!* quo in loco ܠ pro signo Acc. habeas.

2) De singulis interiectionibus haec praecipue tenenda sunt:

a) ܐܝ duplicis est significationis; est enim particula affirmandi: *certo, ita* (Matth. 5, 37.) et invocandi, e. c. ܐܝ ܐܪܥܐ ܠܡܢܐ ܟܡܝܪܐ ܐܢܬܝ *o terra, cur moesta es?* 14)

---

13) Amir. gramm. Chald. p. 449.

14) Ephraemi dictum ab Amira in Gramm. Chald. p. 436. laudatum.

b) ܐܘܠܝ *utinam* fere semper cum particula ܐܢ coniungitur, ut Gal. 5, 4. ܐܘܠܝ ܐܢ ܣܪܝܩܐܝܬ *utinam frustra* [15]).

c) ܗܐ *ecce!* iis, qui rem aliquam vivaciter tractant, vulgare est; qua re ab initio sententiarum saepe invenitur *tempus* aut *vicem* significantium, ut Num. 22, 28. ܕܡܚܝܬܢܝ ܗܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ *quod me percusseris iam tribus vicibus;* Assem. B. O. I. 369, 30. ܗܐ ܬܢܝܢ ܙܒܢܝܢ *en! altera vice* (*me videtis*); Luc. 7, 45. ܗܐ ܡܢ ܕܥܠܬ *ecce! ex quo intravit;* ib. 8, 29. Marc. 9, 21. Act. 10, 30. Col. 1, 4. Gen. 27, 36. 31, 38. Zach. 7, 3. ܗܐ ܟܡܐ ܫܢܝܢ ܥܒܕܬ *quod feci iam quot annos?* et Graecorum ἤδη in N. T. versione hac voce saepe redditur, ut Matth. 3, 10. 15, 32. 17, 12. [16]). Hac voce etiam aliae notiones, praeter tempus et vices, emicantes redduntur, ut Ass. B. O. I. 369, 29. *filias meas quinque virgines* ܗܐ ܙܝܢܬ ܠܡܫܝܚܐ *ecce! Christo ornavi.* Eadem denique post negationem ܠܐ utuntur tanquam interrogativo: *nonne?*, ut Matth. 5, 46. 47. pro οὐχί; ib. 13, 27. 56. Act. 2, 7. [17]). Philoxen. autem N. T. versio hac in re a Peschito discedens ܠܡܐ pro ܠܐ ܗܐ exhibet. [18]).

d) ܚܣ *absit* cum ܠ personae et verbo finito, quod ܕ praecedit, construitur, ut Iob. 34, 10. ܚܣ ܠܗ ܕܢܥܒܕ *absit ab eo, ut faciat;* Gen. 18, 25. 44, 17. Ios. 22, 29. 24, 16; 1 Sam. 26, 11. ܚܣ ܠܝ ܡܢ ܡܪܝܐ ܕܐܘܫܛ *absit a me coram domino, ut extendam;* 1 Reg. 21, 3; interdum cum coniunctione ܐܢ, ut 1 Sam. 24, 7. ܚܣ ܠܝ ܡܢ ܡܪܝܐ ܐܢ ܐܥܒܕ *absit a me coram domino, ut faciam;* aut cum Inf. e. c. Gen. 44, 7. ܚܣ ܠܥܒܕܝܟ ܠܡܥܒܕ *absit a servis tuis, ut faciant.* Saepe nonnisi cum ܠ personae, ut Iob. 27, 5. ܚܣ ܠܝ *absit a me!* 1 Sam. 2, 30. 20, 2. 9. 2 Sam. 20, 20.

e) ܛܘܒܝ *bene!* stat. constr. Plur. nominis ܛܘܒܐ *felicitas*, recipit suffixa Pluralia nominum more, et construitur plerumque cum ܠ personae, ut Ps. 1, 1. ܛܘܒܘܗܝ ܠܓܒܪܐ *bene actum est cum viro,* Matth. 11, 6. 24, 46; interdum vero absolute usurpatur, e. c. Deut. 33, 29. ܛܘܒܝܟܝ ܐܝܣܪܝܠ *o te felicem, Israël!* Ephr. T. III, p. 4. ss. saepissime.

---

15) Amira l. l.

16) Hunc morem particulam *en! ecce!* saepe usurpandi etiam Graecum N. T. sermonem retinuisse, notum est; vide e. c. Luc. 13, 16; quin etiam Alexandrina versio hac interiectione nonnunquam utitur, ubi textui originali non inerat, e. c. Deut. 8, 4. in Alex. legimus ἰδοὺ τεσσαράκοντα ἔτη pro hebraicis זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה.

17) In hoc ultimo loco etiam graecus N. T. textus hac dicendi ratione utitur: οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; apud Hebraeos exemplum eius generis exstat Hab. 2, 13.

18) *I. D. Michaelis* (Gramm. Syr. p. 259. et 298.) hunc morem a confusione vocum ܗܐ et ܗܘܐ forte derivandum opinatur, cum etiam ܗܘܐ pleonasticum in interrogationibus post negationem inveniatur; sed utraque, quae manifesto usu venit, loquendi ratio procul dubio diversae originis est.

7) ܐܢ in V. T. versione pro hebraico נָא in rogationibus et sermone politiore usurpatur; ita Gen. 27, 21. Iob, 4, 7. 17, 3. 40, 2.

Caput Quintum

De nonnullis sermonis Syriaci idiotismis.

---

§. 151.

De Ellipsi.

Quanquam de variis ellipticis dicendi rationibus passim disputatum est, tamen accurata restat nonnullarum expositio.

1) Persaepe verbum subst. omnium perss. et temporum, subiecti praedicatique copula, omnino praetermittitur, ut Luc. 1, 27. ܘܫܡܗ ܝܘܣܦ . . ܘܫܡܗ ܕܒܬܘܠܬܐ ܡܪܝܡ *et nomen eius Ioseph et nomen virginis Maria fuit;* Hos. 8, 1; inprimis vero si praedicatum primarium locum tenet. Exempla vid. §. 146, 3.

2) Verbum ܐܡܪ, effati et orationis, quae a scriptore laudantur, signum non raro supplendum, ut Barh. chr. 513, 5—6 *Batuo optionem tradiderunt (dicentes),* *si esse vellet (Chanus), ipse esset,* ܘܐܠܐ ܠܡܢ ܕܨܒܐ ܗܘ ܟܠܢ ܡܫܬܥܒܕܝܢ *sin minus,* *(dixerunt,) ei, quem eliget, nos omnes subiecturi sumus;* ib. 419, 4. *et de Hierosolymis, quae vestrae adorationis locum dicitis, (respondemus:) etiam nostrae adorationis domus est.* Multa huius rei exempla collegit *Agrellus* in Otiol. Syriac. p. 22.

3) Interdum etiam alia verba suppleas necesse est, ut Ps. 6, 4. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ *usque quo* sc. auxilium arces; ib. 3, 9. ܥܠ ܥܡܟ ܒܘܪܟܬܟ *populo tuo (veniat* seu *sit) benedictio tua;* Es. 1, 28. ܬܒܪܐ ܕܥܘܠܐ ܘܚܛܝܐ ܐܟܚܕܐ *destructio scelestorum et impiorum simul (veniat);* Es. 66, 6. ܩܠܐ ܕܫܓܘܫܝܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ *vox perturbationis ex urbe (auditur* sive *sonat).* Praecipue vero in orationis apodosi omittuntur verba, quae in protasi quidem posita, tamen in apodosi repetenda erant, ut Matth. 1, 22. ܗܕܐ ܕܝܢ ܟܠܗ ܕܗܘܬ ܕܢܬܡܠܐ *haec vero omnia, quae facta sunt,*

(*facta sunt*), *ut impleretur;* Io. 20, 31. ܐܦ ܗܠܝܢ ܐܬܟܬܒ ܕܬܗܝܡܢܘܢ *Etiam haec scripta* (*scripta sunt*), *ut credatis;* Rom. 5, 20; Hebr. 7, 18. ib. 8, 3 [1]).

4) Accusativus a verbo activo rectus praecipue in notis dicendi formulis non raro praetermittitur; e. c. ܕܒܪ 1 Sam. 8, 12. *aravit*, proprie *duxit* sc. ܢܝܪܐ *iugum* (vid. integram formulam Luc. 17, 7.). — ܝܠܕܬ Gen. 16, 1. 17, 17. 50, 1. *peperit* sc. *filios*, et Afel ܐܘܠܕ ib. 10, 21. *genuit* sc. *filios.* — ܢܣܒ Esdr. 9, 2. 12. Neh. 13, 25. *sumsit* (*duxit*) sc. *uxorem* et Barh. chr. 110, 12. ܢܣܒ ܠܫܝܢܐ pro ܢܣܒ ܡܠܟܐ ܠܫܝܢܐ (vid. integram formulam ib. lin. 8.) *incolumitatem sibi pactus est.* — ܦܠܓ 1 Cor. 7, 17. *partitus est* sc. *donum.* — ܩܨܐ Ier. 16, 7. *fregit* sc. *panem* (vid. integram formulam Es. 58, 7.) — ܐܪܡܝ, Afel verbi ܪܡܐ, 1 Sam. 14, 42. *iecit* sc. ܦܣܐ *sortem* (vid. integram formulam Ps. 22, 19.). — ܫܕܪ Ps. 18, 17. *misit* sc. *auxilium* aut *legatum.* — Ad ܐܣܚܝ Io. 9, 7. 11. 15. *lavit* forte ܦܓܪܐ *corpus* supplendum, nisi Afel *reflexive* positum sumseris. — ܐܛܝܒ, Afel verbi ܛܝܒ, Luc. 9, 52. *paravit* sc. *hospitium* et Act. 10, 10. *paravit* sc. *cibum* [2]).

5) *Nominat.*, a quo pendet verbum, nonnisi perraro legimus omissum, ut Ier. 3, 5. ܕܠܥܠܡܐ ܢܛܪ ܠܥܠܡܥܠܡܝܢ *num in aeternum servabitur* (*ira tua*)? Antiquiores grammatici, quin etiam *Ch. B. Michaelis* [3]), huc referunt multa exempla non aliqua subiecti ellipsi sed potius *impersonali* verborum usu (§. 138, 2.) insignia; ex eorum genere sunt ܟܪܝܬ ܠܗ *contristatus est* (Luc. 18, 23. 24.), ܡܐܢܬ ܠܝ *taeduit me* (Hebr. 3, 10.), ܐܬܡܗܠܬܘܢ ܠܟܘܢ *segnescitis* (ib. 6, 12.), in quibus ܢܦܫܐ aut ܪܘܚܐ, ܡܨܝܐ aut ܡܨܐ ܐܢܫ ܡܨܝܐ *potest aliquis* (Rom. 14, 4. Hebr. 11, 19.), ubi ܚܝܠܐ *vis* et ܚܫ ܠܟܘܢ *doluit vobis* (ib. 10, 34.), ubi ܠܒܐ *cor* supplendum arbitrantur.

6) Nomen orationis subiecto expressum in praedicato, ubi cum Genitivo aliquo repetendum erat, praetermittitur Genitivo solo posito, ut Io. 1, 14. ܫܘܒܚܐ ܐܝܟ ܕܝܚܝܕܝܐ ܕܡܢ ܐܒܐ *gloriam tanquam* (*gloriam*) *unigeniti a patre;* Hebr.

---

1) Philoxeniana versio in locis allatis aliam dicendi rationem praetulit, ut Matth. 1, 22. ܗܢܐ ܕܝܢ ܟܠܗ ܗܘܐ et Io. 20, 31. ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܬܝܒܢ ܕܬܗܝܡܢܘܢ.

2) Occurrunt nobis etiam exempla ellipseos substantivorum cum praepositione coniungendorum, ut Iob. 34, 23. ܣܡ *indidit* sc. ܒܠܒܐ *animo*, conf. integram formulam e. c. Es. 41, 22.

3) Syriasm. p. 161.

3, 3. Matth. 3, 4. ܠܒܘܫܗ ܗܘܐ ܠܒܘܫܐ ܕܣܥܪܐ *erat vestitus eius (vestitus) pili;* Luc. 5, 3. Io. 10, 21., c. 11, 4. Ps. 18, 34. ܫܘܝ ܪ̈ܓܠܝ ܐܝܟ ܕܐܝܠܐ *fecit pedes meos instar (pedum) cervi;* ib. 48, 7. 55, 7. Io. 5, 36. ܣܗܕܘܬܐ ܕܪܒܐ ܡܢ ܕܝܘܚܢܢ *testimonium maius (testimonio) Ioannis*; Es. 29, 4. 52, 14. Quae dicendi ratio etiam valet, si praedicatum priorem tenet locum, ut Hebr. 5, 14. ܕܓܡܝܪ̈ܐ ܕܝܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܥܫܝܢܬܐ *perfectorum vero (cibus) est cibus solidus* 4). *Comparationes* huic consuetudini praecipue indulgere, exempla modo allata docent; conf. etiam Io. 19, 11. ܗܘ ܡܢ ܕܐܫܠܡܢܝ ܠܟ ܪܒܐ ܗܘ ܚܛܗܗ ܡܢ ܕܝܠܟ *qui me tibi tradidit, eius peccatum tuo maius est;* Kirsch. chr. Syr. 206, 14. ܕܘܒܪܗܘܢ ܠܕܘܒܪܗ ܠܐ ܕܡܐ ܗܘܐ *eorum agendi modus ipsius (modo) dissimilis fuit.* Idem valet de notione *temporis*, praecipue *anni*, quam saepe semel positam invenis, ubi bis scriptam expectaveris, ut Ass. B. O. I. 394, 6—7. ܩܕܡ ܫܢܬܐ ܕܗܘܬ ܒܗ ܟܢܘܫܝܐ ܢܝܩܝܐ *proximo anno ante concilii Nicaeni annum;* ib. lin. 11. ܘܒܬܪܗ ܕܫܢܬܐ *anno post annum (concilii congregati).*

In diebus mensium numerandis ܝܘܡ̈ܐ *dies* omitti §. 117, 2. Annot. 1. dictum est.

De aliis ellipseos generibus pariter ac de *pleonasmo* vid. singulas orationis partes.

§. 152.

Zeugma, Hendiadys et Antiphonesis.

1) Inveniuntur exempla *unius* verbi cum duobus nominibus coniuncti, quod non utrique, sed alterutri tantum convenit (*Zeugma*), ut Gen. 47, 19. *cur moriamur* ܠܡܢܐ ܢܡܘܬ ܐܦ ܚܢܢ ܐܦ ܐܪܥܢ *et nos et agri nostri;* Iob. 4, 10. ܩܥܬܐ ܕܐܪܝܐ ܘܩܠܐ ܕܓܘܪܝܐ ܘܫܢ̈ܐ ܕܓܘ̈ܪܝ . . ܐܬܬܒܪ *rugitus leonis et vox catuli leonis et dentes . . franguntur;* ib. 10, 12. ܚܝ̈ܐ ܘܫܠܡܐ ܥܒܕܬ ܥܡܝ *vitam (dedisti) et pacem mecum fecisti.* Idem fit in Nominativi coniunctione cum duobus Genitt., ut Gen. 2, 1. ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܘܟܠܗ ܚܝܠܗܘܢ *coelum et terra et omnes eius copiae*, ubi ܚܝܠܐ, quod de coeli copiis vulgo dicitur, de terra quoque adhibetur (conf. Neh. 9, 6.); Ps. 65, 9.

2) Duae voces particula *et* coniunctae interdum pro Nomin. et Genit. ponuntur (*Hendiadys*), ut Gen. 1, 14. ܢܗܘܘܢ ܠܐܬܘܬܐ ܘܠܙܒܢ̈ܐ ܘܠܝܘܡܬܐ ܘܠܫܢ̈ܝܐ *et fiant signa temporum,*

---

4) *Chr. B. Michaelis* (Syriasm. p. 162. coll. *I. D. Michael.* Grammat. Syr. p. 278.) huc refert etiam loca alius indolis, ut Marc. 11, 13. ܐܦܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܗܘܐ ܕܬܐ̈ܢܐ *tempus enim nondum erat ficuum*; Act. 23, 6. Col. 3, 22. Hebr. 12, 9.

dierum et annorum; ib. 3, 16. ܚܫ̈ܐ ܕܒܛܢܟܝ *dolores graviditatis tuae;* Iob. 4, 16. ܩܠܐ ܕܡܪܢܢܐ ܗܘܐ *vocem obmurmurantem;* etiam aliqua voce interiecta, ut Es. 4, 5. ܥܢܢܐ ܒܐܝܡܡܐ ܘܬܢܢܐ *nubes fumi interdiu.*

3) Antiphoneseos exempla saepe inveniuntur, ut Gen. 1, 4. ܚܙܐ ܐܠܗܐ ܠܢܘܗܪܐ ܕܫܦܝܪ *vidit Deus, lucem esse bonam;* Ex. 2, 2; Matth. 16, 1. ܫܐܠܝܢ ܠܗ ܕܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܘܐ ܐܢܘܢ *et rogabant eum, ut ipsis signum de coelo ostenderet;* Barh. chron. 514, 9. ܐܠܐ ܒܕܘܟܬܐ ܕܝܠܗ ܠܟܠܚܕ ܦܩܕ ܕܢܥܡܪ ܗܘ *sed in loco proprio quemque habitare iussit;* Ephr. I, 122. B. ܐܪܒܥܐ ܝܡܡ̈ܐ ܡܣܬܒܪܝܢ ܠܚܟܝܡ̈ܐ ܕܐܝܬܝܗܘܢ *quatuor maria esse sapientes statuunt.*

Historici scriptores pro *mandati* alicuius expositione saepissime rei ex mandato peractae exhibent commemorationem, ut Barh. chr. 264, 9—10. ܦܩܕ ܣܘܠܛܢܐ ܘܪܟܒ ܥܡܗ ܡܐܐ ܥܒ̈ܕܐ *iussit Soltanus et cum eo 100 servos equo vehi voluit* pro *iussit .. ut cum eo 100 servi equo veherentur;* ib. 328, 3. ܦܩܕ ܘܐܠܒܫܘܗܝ *iussit eum vestibus indui;* ib. 359, 6. ܦܩܕ ܐܦ ܠܗ ܣܘܣܝܐ ܢܬܠܘܢ *ei equum dari iussit,* conf. etiam lin. 3; ib. 491, 18. ܦܩܕ ܠܥܒܕܘܗܝ ܘܟܢܫܘ *mandavit servis suis, ut congererent* [5].

§. 153.
Oratio indirecta et Parenthesis.

1) Verba aliorum, ubi afferuntur, directa, quam dicunt, vulgo usurpatur oratio; at *indirectae* quoque invenis exempla, ut Iob. 35, 14. *etiamsi dicis* ܠܐ ܬܫܒܚܝܘܗܝ *te eum non laudaturum esse* pro ܠܐ ܐܫܒܚܝܘܗܝ *non laudabo eum* [6]; 1 Sam. 13, 13. ܘܐܡܪ ܕܬܬܩܢ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ *et dixerat, se firmaturum te perpetuo;* fortasse etiam Luc. 12, 13. *dic fratri meo* ܕܢܦܠܓ ܝܪܬܘܬܐ *ut dividat haereditatem* pro ܦܠܘܓ *divide;* Barh. chr. 262, 15 — 16. *unus servorum meorum dixit* ܕܠܡܠܟܐ ܕܪ̈ܗܘܡܝܐ ܐܚܕ ܘܗܘ ܠܘܬܗ ܗܘ *se regem Romanorum cepisse et hunc apud ipsum esse;* ib. 397, 11 — 12. *ex eo quaesivit* ܡܢ ܐܝܟܐ ܝܕܥ ܗܕܐ *unde hoc sciret?* ib. 533, 13—14. ܘܡܘܡܬܐ ܠܡܬܠ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܢܗܪ ܐܢܘܢ *(voluit) iuramentum iis praestare, se illos non laesurum esse;* Kirsch. chr. Syr. 210, 17. ܘܫܐܠ ܗܘܐ ܕܡܢܘ ܘܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ *et interrogavit, quisnam et unde sit?*

---

5) Hunc loquendi modum etiam ab Hebraeis interdum adhibitum esse existimo, e. c. Gen. 4, 8. וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה *et dixit Kain Abelo fratri suo cumque in agro essent* pro: *et dixit Kain Abelo fratri suo: eamus in agrum, ibique* (eum interfecit); ib. 42, 25. וַיְצַו יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ *et mandavit Iosephus et impleverunt* pro *ut implerent.*

6) Qua re versio latina in Bibl. Polygl. Londin. Syriaca verba ita interpretatur.

2) **Parenthesin non peculiari signo** [7], **sed nonnullis particulis expletivis aut omnino non Syri indicare solent, ut Rom.** 7, 1. ܐܘ ܠܐ ܡܪܓܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܚܝ . ܠܝܕ̈ܥܝ ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܡܡܠܠ ܐܢܐ . ܕܢܡܘܣܐ ܫܠܝܛ ܗܘܐ *aut ignoratis fratres mei (scientibus enim legem loquor), legem dominari;* Barh. chron. 282, 12—4. *et rapuerunt fornacem argenteam* ܘܐܚܛܦܘ ܟܘܪܐ ܕܣܐܡܐ ܡܬܩܠܢܘܬܗ ܕܐܪܒܥܝܢ ܠܝܛܪ̈ܝܢ ܣܘܪ̈ܝܝܢ . ܟܠ ܠܝܛܪܐ ܓܝܪ ܫܩܠܐ ܫܬ ܠܝܛܪ̈ܝܢ ܒܓܕܕ̈ܝܬܐ . ܥܡ ܡܐܢ̈ܐ ܐܚܪ̈ܢܐ ܘܨܒܘ̈ܬܐ ܣܓܝ̈ܐܬܐ *40 litrarum Syriacarum — quaevis enim litra* (Syriaca) *6 litras ponderis Bagdadensis continet, — cum aliis vasibus et ornamentis multis;* Ios. 3, 15—16. *cum.. pedes sacerdotum..* ܕܟܗ̈ܢܐ ܒܣܦܪ ܡ̈ܝܐ . ܘܝܘܪܕܢܢ ܡܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܟܐܦ̈ܘܗܝ . . . ܘܩܡܘ ܡ̈ܝܐ *tincti essent in oris aquae (Iordanes vero plenus erat ad summam usque oram . . .), constitit aqua.*

§. 154.

Vocum collocatio a regula recedens.

Collocatio vocum simplicissima, quam in praecedentibus syntaxeos partibus in transitu tetigimus, larga non indiget expositione, qua re nonnisi de nonnullis eius rationibus vulgari regulae non omnino consentaneis dicere propositum est.

1) Syris licet communem vocum ordinem mutare (*Synchysis*), *a*) **praecipue in verbo** ܗܘܐ *fuit* et pronomine eius vicibus fungente, ut Ex. 7, 7. ܡܘܫܐ ܒܪ ܬܡܢܐܝܢ ܗܘܐ ܫܢܝܢ ܘܐܗܪܘܢ ܒܪ ܬܡܢܐܝܢ ܗܘܐ ܘܬܠܬ ܫܢܝܢ *Moyses autem* 80 *annorum et Aaron* 83 *annorum fuit;* Luc. 5, 3. ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܕܫܡܥܘܢ ܗܘܬ ܟܐܦܐ *et una earum* (navium) *Simeonis erat Petri;* Io. 21, 23. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܕܠܐ ܡܐܬ ܐܡܪ *Iesus autem eum non moriturum esse, non dixerat;* Io. 8, 33. ܙܪܥܗ ܚܢܢ ܕܐܒܪܗܡ *semen sumus Abrahami;* ib. v. 34. ܥܒܕܐ ܗܘ ܕܚܛܝܬܐ *servus est peccati*, et v. 37. ܙܪܥܗ ܐܢܬܘܢ ܕܐܒܪܗܡ *semen estis Abrahami;* Hebr. 7, 28. ܢܡܘܣܐ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܗܘ ܕܒܗܘܢ ܟܘܪܗܢܐ ܡܩܝܡ ܟܘܡܪ̈ܐ *lex homines infirmos constituit sacerdotes;* Deut. 31, 2. ܒܪ ܡܐܐ ܐܢܐ ܘܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ 120 *annos natus sum.* *b*) **Particulae quoque vulgari verborum ordine neglecto alium, quam solent, occupant locum,** ut Marc. 1, 45. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܓܠܐ ܕܢܥܘܠ ܠܡܕܝܢܬܐ *ita ut Iesus palam urbem ingredi non posset;* Ps. 6, 2. ܠܐ ܒܪܘܓܙܟ ܬܟܣܝܢܝ *ne in ira tua me arguas;* ib. 66, 18. ܥܘܠܐ ܐܢ ܚܙܝܬ ܒܠܒܝ *iniquitatem si vidisti in corde meo.*

---

7) *Crinesius* quidem (Gymnasium Syriac. cap. VI, 3.) eam duobus punctis, uno a principio, altero a fine sententiae posito designari opinatus est ad Rom. 7, 1. et 1 Cor. 10, 27. respiciens, sed hac ratione non solum sententiae parentheseos notis includendae, sed etiam reliquae, simodo ad finem aliquem perductae sunt, vulgo distinguuntur.

2) Verbum ܐܡܪ *dixit* sermonibus, qui ad verbum narrantur, plerumque praeponitur, sed non raro iis interseritur, ut Gen. 3, 6. ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܐܝܠܢܐ ܕܒܡܨܥܬܗ ܕܦܪܕܝܣܐ ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ ܡܢܗ *de fructibus arboris in medio horto, inquit Deus, ne edatis;* Ex. 5, 16. ܘܠܒܢܐ ܐܡܪܝܢ ܠܢ ܥܒܕܘ *et lateres, aiunt nobis, conficite.* Idem accidit nonnullis aliis verbis, ut Ephr. II, 369. E. ܠܘܩܒܠܗ ܗܘ ܙܕܩ ܠܢ ܕܢܬܟܬܫ ܓܢܒܪܐܝܬ *adversus quem nos decet dimicare fortiter.*

3) Particula ܗܐ *ecce!* quam ab initio sermonis expectas, non raro post unum sive aliquot demum ponitur verba, ut Matth. 13, 56. ܘܚܘܬܗ ܟܠܗܝܢ ܠܐ ܗܐ ܠܘܬܢ ܐܝܬܝܗܝܢ *et sorores eius omnes nonne apud nos versantur?* Iac. 2, 4. 6. 7. Luc. 8, 29.

§. 155.

De paronomasia et lusu verborum.

1) Paronomasiam sive vocum simili sono gaudentium coniunctionem, qua plures orientis linguae mirifice delectantur, Syri parum curant; qua re etiam Syrus V. T. interpres vel in iis locis, ubi textus originalis huic rei nimis indulgebat, plerumque eam neglexit. Neque tamen omnia eius exempla desunt, ut Ps. 40, 4. ܕܢܚܙܘܢ ܣܓܝܐܐ ܘܢܚܕܘܢ *ut videant multi et laetentur*, ubi interpres Hebraica יִרְאוּ .. וְיִירָאוּ paronomasiae efficiendae caussa, ut videtur, non ad verbum reddidit; coll. etiam 52, 8; ib. 68, 3. ܐܝܟ ܕܡܬܕܥܟ ܬܢܢܐ ܢܬܕܥܟܘܢ *ut evanescit fumus, evanescent;* Es. 28, 10. 13. ܨܘܐܐ ܥܠ ܨܘܐܐ ܘܨܘܐܐ ܥܠ ܨܘܐܐ ܘܬܝܘܩܐ ܥܠ ܬܝܘܩܐ ܘܬܝܘܩܐ ܥܠ ܬܝܘܩܐ *stercus super stercore et stercus super stercore, vomitus super vomitu et vomitus super vomitu* [8]); Hebr. 1, 1. ܒܟܠ ܡܢܘܢ ܘܒܟܠ ܐܕܫܝܢ pro Graecis πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως.

2) Lusus verborum apud Syrorum scriptores non saepe legitur, in V. T. tamen versione plura inveniuntur exempla, ut Gen. 9, 27. ܢܦܬܐ ܐܠܗܐ ܠܝܦܬ *amplum reddat Deus Iaphetum;* ib. 49, 8. ܝܗܘܕܐ ܠܟ ܢܘܕܘܢ *Iuda, te laudabunt;* v. 16. ܕܢ ܢܕܘܢ ܠܥܡܗ *Dan iudicabit populum suum;* v. 19. ܓܕ .. ܘܗܘ ܢܓܕ ܥܩܒܐ *Gad . . et ipse trahet calcaneum;* Num. 18, 2. ܫܒܛܐ ܕܠܘܝ .. ܩܪܒ .. ܕܢܬܠܘܘܢ *et tribum Levi . . adducas, ut comitentur;* 24, 21. ܘܚܙܐ ܠܩܝܢܝܐ .. ܘܐܡܪ .. ܣܝܡ ܒܫܘܥܐ ܩܢܟ *vidit Kinaeos* (Kenitas) . . *et dixit . . posi-*

8) Gen. 1, 2. ܬܘܗ ܘܒܘܗ sunt verba hebraica in versione recepta, unde teste Iacobo Edesseno in scholio apud Ephraemum (T. I. p. 116. F.) pro iis in alia versione legebatur ܠܐ ܡܬܚܙܝܢܝܬܐ ܘܠܐ ܡܬܛܝܒܬܐ, qua in re LXX interpretes consentiunt ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος vertentes. Vid. etiam Kirschii Pentateuchus Syriac. p. I—II.

tus est in rupe nidus tuus; Ruth. 1, 20. *me nominate amaram animo* (ܡܪܝܪܬ ܢܦܫܐ), *nam Deus me tristem reddidit* (ܡܪܡܪܢܝ); 1 Sam. 1, 24. ܛܠܝܐ ܛܠܝܐ ܗܘܐ *puer autem erat parvulus;* Ier. 48, 2. *non gloriatur amplius Moab Hesbone* (ܒܚܫܒܘܢ), ܫܘܒܗܪܗ ܕܡܘܐܒ ܚܫܒܘ ܒܝܫܬܐ *meditantur enim malum adversus hanc* (*urbem*); Hos. 2, 23 (25). ܐܪܚܡ ܥܠ ܠܐ ܡܪܚܡܬܐ . ܘܐܡܪ ܠܠܐ ܥܡܝ ܥܡܝ *misericors ero erga eos, qui misericordiam non consecuti erant et qui populus meus non erat, eum populum meum vocabo;* Mich. 1, 10. ܒܒܬܐ ܕܥܦܪܐ ܐܬܦܠܦܠܘ ܒܥܦܪܐ *in domibus Ophrae* (aut *amiculi*, forte etiam *in domibus iudicii*) *volutate vos in pulvere* [9]).

---

9) Es. 29, 1—2., ubi textus Hebraicus voce אֲרִיאֵל ludit, Syrus interpres hanc vocem in versione retinuit ܐܪܝܐܝܠ scribens.

F i n i s.

I.

Index terminorum technicorum grammaticorum.

II.

dex vocum Syriacarum inprimis formae aut structurae , singularitate insignium.

Ddd 2

III.

Index rerum.

Corrigenda et Addenda.

P. 3. l. 30. lege 37 et XXVII pro 57 et XLVII; ib. l. 31. et 32. lege X, 6 pro X, 16 et XI, 5 pro XI, 13. Adde in fine Annot. 1.: *Arabes* Syriam non solum الشام nominant, sed etiam Plurali الشامات varias Syriae partes complectuntur. Vid. *Amrui ben Kelthum* Moallak. ed. *Kosegart.* v. 28. et *Freytag* ad Excerpt. ex histor. Halebi p. 47.

P. 9. not. 1. lege VII, 57 pro VIII, 56; p. 12. lin. 3. lege 146 pro 148. Ibid. lin. 2. post *formantur* adde: Infinitivi omnium coniugg. apud Syros praefixo ܡ formantur, apud Chaldaeos vero nonnisi Inf. Peal.

P. 17. fin. lege *defloccatus* pro *defloratus*. P. 19. vero haec nota marginalis ad lin. 15. omissa est: چ persicum enim Aramaei interdum per [illegible] reddunt; vid. *Staeudlini Beytraege* T. V. p. 39. — P. 23. l. 4. legas [illegible] pro [illegible].

Post *Casp. Waseri* grammaticam §. 5, 1. commemoranda erant haec duo opera viri orientis litteris dediti et quod nunc mihi mandatum est, munere olim functi, quae tantum abest ut perlustrare potuerim, ut ne videre quidem contigerit. Addatur ergo: *Christophori Hammeri paedagogus linguarum quinque orientalium, Ebr., Chald., Syr., Arab., Aethiop. cum introductione in lectionem Armenicam. Ien.* 1595. 4. *Eiusdem Libri III de quinque lingg. orientall. origine,*

convenientia, necessitate. Item p. 52. l. 27. adde: *editio* 2. *parata est* 1691. Item p. 54. fin. adde duas grammaticas nuperrime editas: 1) *Elementale Syriacum ed. Hampus Tullberg* P. I. et II. *Lond. Gothor.* 1824. 8., de quo, cum id nondum acceperim, iudicium in aliud tempus relegandum est. 2) *Pauli Ewald. Lehrbuch der syrischen Sprache. Erlangen.* 1826. 8., cuius libri auctor nonnisi aliorum virorum, praecipue *Vateri* et *Iahnii*, dicta transcripsit, ita ut eandem sententiam non solum iisdem verbis sed etiam iisdem, quibus polluta erant opera ab ipso adhibita, mendis typographicis nimis fidus repeteret. — Eadem pagina lege *Yeates* pro *Yates* et 1819 pro 1821. Censuram huius libri exhibui in ephemeridibus litter. Halens. (A. L. Z. 1824. N. 264.), ex qua eius auctorem parum praestitisse luculenter apparebit.

Pag. 56. l. 13. legas *Eodem* pro *Edem;* p. 58. l. 18. lege *auctarium;* p. 60. in fine §. 5. add.: *Andr. Oberleitneri chrestomathia Syriaca una cum Glossario huic chrestomathiae accommodata.* P. I. *Chrestomathiam continens.* Vienn. 1826. 8. m.

Pag. 65. not. 8. leg. *Eckhel.;* p. 66. l. 24. lege Tab. III. pro Tab. I. — Pag. 70. l. 25. post verba *sit orta* adde: *Koppius* vero (l. l. §. 517.) eam (Zabiorum scripturam) *quadrata antiquiorem* inde putavit, quod ב, ד, כ et ר antiquioris esse figurae eaque Palmyrenis litteris similiora quam Hebraicas eorum formas viderat.

Pag. 73. ante no. 14. haec *Annotatio* inserenda est: *Zabii* quoque voces singulas spatio inter eas relicto distinguunt. In fine vero seriei interdum vox dispertitur; quod cum factum est, in sequenti serie tota repeti solet vox. Iam *Koppius* (l. l. §. 319.) recte observavit, aut litteris prolongatis aut futilibus iniectis seriem saepe compleri.

Pag. 77. in fin. not. 7. adde: *Ambrosius Theseus* (Introduct. in ling. Chald. fol. 97. a.) ait, *Waw etiam posse cum sequenti littera connecti, licet hoc raro inveniatur.*

Pag. 78. lin. 2. post verba *med. rad.* adde *gemin. et.* — Item p. 79. in fine lineae 1. addas: De singulari eius (litterae ܦ) pronuntiatione in nonnullis vocibus vid. Isaac. Sciadrensis gramm. Syr. p. ܩܘ.

Pag. 79. l. 27. et 30., p. 80. l. 3. et 6. et in nonnullis aliis locis legendum est ܐܬܘܬܐ pro ܐܬܘܬܐ. Pag. 88. not. 2. l. 3. lege ܠܐ pro ܠܐ, p. 91. l. 26. ܪܘܫܡܬܐ legendum et p. 93. l. 12. ܐܟܙܗ pro ܐܟܙܗ scribendum. Eadem pagina in fine no. 12. addas: Ita et in dialecto Hierosolymitana, vid. *Adleri* verss. Syriacc. p. 139. alibi.

Pag. 96. l. 8. ante *fortasse* adde: חאיל = ܚܝܠܐ, Syriace ܚܝܠܐ (l. l. 1, 3. 5, 4.). — Ibid. §. 91. ponas pro §. 84. — P. 100. not. 1. adde: vid. etiam Isaac. Sciadrens. Gramm. Syr. p. ܟܓ — P. 108. l. ult. scribas ܩܘܪܒܐ, p. 109. l. 18. ܐܨܛܠܐ, p. 113. l. 24. *Hierosolymitana*, p. 119. l. 29. *minima*, p. 120. l. 12. ܡܢܗܘܢ et p. 124. l. 20. *referendum.*

P. 121. in fine Annot. adde: „conf. *Adleri biblisch-krit. Reise* p. 195. ss." et in fine not. 11. addas: *Lorsbachius* ipse postea (*Museum fuer bibl. und oriental. Liter.* cet. p. 115.) hanc explicationem praetulit. — P. 122. l. 28. hoc exemplum adde: ܘܪܘܨ pro ܘܨܪܘ (§. 71, 4.). — P. 124. l. 26. ante *Item* haec addas: Idem

de Palmyrenis inscriptionibus notandum; itaque זברבול (inscr. 2.) pro זברבעל, ita ut בְּעֹל = בְּעַל, deinde בּוֹל, pariter atque ex בְּעַל fit בַּל. P. 125. l. 3. post vocem *Ethpaal* adde: „et rariorum coniugg., quae *Ethpaal* sequuntur;" item p. 126. l. 7. post vocem *Ethtafal* addas: „et in coniugg. rarioribus, quae Ethpaal sequuntur."

P. 128. l. 7. addas: Etiam vocem ܦܪܗܣܝܐ *Barhebraeus* (Gramm. metr. Cod. Gott. p. 69.) huc refert et secundum Isaac. Sciadrens. (Gramm. Syr. p. ܠܐ.) Syri in voce ܥܒܕܢܗܘܢ litteram ܗ non legunt, Chaldaei tamen eam pronuntiant. — Ib. l. 14. legas *significandam.* — P. 130. l. 3. adde: In nominibus a *Palpel* derivatis (§. 88, 2.) una interdum littera excidit; conf. Agrell. Otiola Syriac. p. 40. ss. — P. 131. l. 27. leg. 33, 4.; p. 134. l. 16. legas: §. 12, 1.; p. 135. l. 14. *tui.*

Pag. 136. l. 16. ante *Cuius* haec adde: Vel etiam Schultens (Institt. Aram. p. 82 — 83.) ait: „Nimia subtilitas. Omnino scribendum sonandumque ܦܩܕܘ *pekâdu* sub ea monitiuncula, quod *accentus* in *penultima* remanens, *ultimum* illud *u* quodammodo resorbeat, nec longo modulo efferri patiatur." — P. 141. l. 7. adde: Itaque et in coniug. Paël (§. 59, 1.). — Ib. l. 11. legas ܕܐ et p. 145. l. 6. ܩܘܡ. — Pag. 147. l. 3. lege *Olaf* pro *Waw;* p. 149. l. 22. *Syriacae* pro *Syriac;* p. 150. l. 17. *tribuerent*, p. 157. l. 22. *interfecit*, et p. 159. l. 28. *nominibus.* — Ib. l. 2. sententia ita mutanda est: „Ut multi post *Lud. de Dieu* (Gramm. harmon. p. 153.) statuunt, in nominibus ultimae cet." Deinde post *equus meus* adde: Videntur hi viri adiuvari exemplis, ut ܛܠܝܝ Matth. 8, 6. 8. (ed. princ.), sed ܝ radic. mobile esse debet, vid. p. 265 — 66. not. 6.

P. 169. in paradigmate Fut. Afel lege ܢܩܝܡܘܢ. P. 178. ante §. 58. adde: B. De reliquis coniugationibus. — P. 181. l. 18. post vocem *Paël* addas: „Plur. m. et f. regularis verbi med. *A* et *E*, et in Futuri Plur. fem. verborum 3 quiescentis." — P. 182. l. 24. supple ante ܠ vocem *syllaba.* Ibid. l. 8., p. 193. l. 9. et p. 280. not. 3. lege *post* pro *ante;* p. 184. l. 28. lege §. 25, 4. — P. 186. l. 13. adde: Zabiis est similis coniug. *Panel.* — P. 201. in fine not. 10. addas: „Similis forma 1 Cor. 7, 16. ܬܚܝܝܢ *servabis* (f.) legitur. — P. 215. Inf. Afel lege ܡܩܡܘ.

P. 219. in fine Annot. 2. adde: *Ita fere* ܦܐܪ *pudefecit* ut Ephr. Opp. II, 559. C. ܡܦܪܐ et ܠܦܪܐ (vid. Castelli lex. Syr. p. 407. ed. Mich.) a verbo ܦܪܐ. — Pag. 228. l. 23. l. *expungitur* pro *expugnatur;* p. 230. l. 9. *adhibitum.* — P. 235. l. 11. adde: ut ܐܝܕܐ *manus*, ܐܕܢܐ *auris*, ܒܘܪܟܐ *genu*, ܚܨܐ *femur*, ܥܝܢܐ *oculus*, ܩܪܢܐ *cornu*, ܪܓܠܐ *pes;* loc. probant. collegit *Agrellus* in comment. *de varietate* cet. p. 7. — P. 236. l. 14. *post* vocem *cadaver* adde: 1 Reg. 13, 29. (*Gutbirius* in lex. N. T. hanc vocem falso pro *masc.* habet.) — Ib. not. 2. lin. 4. post vocem *natura* adde: ܢܦܫܐ *animus.* — P. 241. l. 14. lege *differt;* p. 243. 1. *ruber.*

P. 251. ante no. 3. ponas hanc Annotationem: Etiam in ܝܐ desinentia inveniuntur, ut ܐܣܛܘܢܝܐ *stylita*, Ass. Bibl. Or. I, 54. cfr.

Pauli Repert. nov. T. I. p. 39, 4. nisi forte, quae iam *I. Brunsii* est coniectura (l. l. p. 108.), ܐܘܩܝܐܢܘܣܐ legendum est; ܐܘܩܝܢܘܣܐ *nauta*, ܩܝܬܪܘܕܐ *musicus*, ܐܩܘܠܘܬܐ *acoluthus*.

Pag. 255. l. 5. lege ܪ̈ܒܘܬܐ; ib. l. 6. ante ܫܒܘܬܐ adde: „ܢܘܪܐ *ignis* (f.) ܢܘܪ̈ܘܬܐ." Ib. l. 13. ante vocem *Melius* addas: Similem rationem sequitur fem. ܦܠܚܘܬܐ Plur. ܦܠܚ̈ܘܬܐ. — P. 263. l. 16. ad sententiam voce *amator* desinentem pertinet haec notula: „De ܪܚܡܬܢܐ et ܪܚܡ̈ܬܢܐ vid. *Amir.* gramm. chald. p. 154." — P. 269. not. 2. l. 1. lege *virgine*, p. 274. l. 21. ܢܒܗܪܐ. P. 275. l. 27. verba: „raro ܡܐܬܐ" ponas ante 200. — Ib. l. 21. ad ܠܡܐܬܝܢ pertinet haec nota: in *Barhebraei* Chronico haec numeralia saepissime divisa inveniuntur. — P. 281. l. 25. post *quoniam* adde: ܡܢ ܗܝ ܕܠܐ *inde quod* (Hahn. chr. Syr. p. 77.). — P. 283. l. 2. et 8. lege *Siefferto* et *Sieffert*.

P. 285. l. 10. post *tuis* adde: ܐܘܚܕܢܐ *imperium, potestas* pro *imperatoribus* (Knoes. chr. Syr. 68, 4.). — P. 291. l. 26. lege: ܪ̈ܒܘ *myriades*; ib. l. 15. ܡܠܟܘܬܐ. — P. 293. l. 30. *dubio*. — P. 296. in fine Annot. 1. adde: Etiam ubi particula ad nomen non pertinet, ut Ephr. III, 284. ܢܦܫ ܗܘ.

P. 305. l. 26. ante vocem *Ier.* adde: „cf. Ephr. T. III, 59. F. ܟܠܐ ܢܫ ܒܗܬܐ quod idem significat." — P. 308. l. 22. lege 88, 4. — Ib. l. 9. post *interponuntur* adde: ut Ephr. III, 89. F. ܕܪܐ ܥܬܝܩܐ ܩܒܪ *veterem sepelivit generationem*. — P. 320. l. 17. adde: Ass. B. O. I. 367, 9. ܡܝܬ ܠܗ *mortuus est*. — P. 326. l. 2. addas: Marc. 4, 15. 13, 14. 14, 9. Io. 5, 7. 7, 31. — P. 333. l. 12. adde: Ephr. I, 41. B. — P. 340. l. ult. lege ܡܠܟܐ. — P. 343. l. 23. ante *Inveniuntur* adde: *Hahn.* chr. Syr. 34, 7—8. ܡܡܪܚ ܦܣܩ *audet abscindere*. — P. 358. l. 8. ante *Marc.* adde: ib. III, 293. B. — P. 337. l. 2. leg. ܐܢܦܩ.

Pag. 364. l. 22. adde: „Ex Plur. in Sing. transiit e. c. auctor Lev. 21, 1—3. 4—8." — P. 367. l. 3. ante vocem *alia* adde: ܠܡܥܒܕ (Ephr. III, 60.). — P. 392. l. 27. addas: Ier. 48, 2. ܐܢ ܫܬܩܐ ܫܬܩ ܐܢܬ *etiamsi omnino reticeas*.

Praecipua Compendia scriptionis in hoc libro adhibita.

Abl. Ablativus.
abs. absolutus.
Acc. Accusativus.
Act. Activum.
Adiect. Adiectivum.
Adverb. Adverbium.
aff. affixum et afformativum.
Ass. B. O. Iosephi Simonis Assemani Bibliotheca Orientalis Vaticana.
Barh. et **Barh. Chron.** Barhebraei Chronicon Syriacum ed. Bruns et Kirsch.
Bibl. Polygl. Londin. Biblia Polyglotta Londinensia, praecipue vero Syriaca Veteris Testamenti versio ab iis exhibita.
c. c. Acc. construitur cum Accusativo.
c. c. Acc. p. construitur cum Accusativo personae.
c. c. Acc. r. construitur cum Accusativo rei.

c. c. Gen. construitur cum Genitivo.
c., cp. et cap. caput.
cet. cetera.
Chald. Chaldaicum.
Chron. Barh. Chronicon Barhebraei.
cll. collato et collatis.
Cod. Vim. Codex Vimariensis libri Nazoraei.
Coni. et Coniunct. Coniunctivus.
Coniug. et Coniugat. coniugatio.
constr. constructus.
Dat. Dativus.
Def. et Defect. Defectivum.
Demonstrat. demonstrativum.
Denom. Denominativum.
Der. et Deriv. Derivatum.
Dim. Diminutivum.
e. c. exempli caussa.
ed. princ. editio princeps Novi Testamenti Syriaci.
e. g. exempli gratia.
emph. emphaticus.
Ephr. et Ephr. Syr. Ephraemi Syri Opera ex editione Romana.
f. et fem. femininum.
Fut. Futurum.
Fut. A., E. aut U. Futurum cum secunda radicali vocalem *a*, *e* aut *u* coniungens.
Fut. apoc. Futurum apocopatum.
Gen. et Genit. Genitivus.
gen. genus.
Hebr. Hebraicum, etiam textus Hebraicus.
h. e. hoc est.
ib. ibidem.
i. e. id est.
Imp. et Imper. Imperativus.
Imperf. Imperfectum.
impers. impersonaliter.
Ind. Indicativus.
Inf. et Infinit. Infinitivus.
Intrans. Intransitivum.
l. l. loco laudato.
m. et masc. masculinum.
Mich. Chrest. I. D. Michaelis Chrestomathia Syriaca.
Nom. Nomen aut Nominativus.
N. T. novum Testamentum.
Part. et Partic. Participium.
Partic. Particula.
pers. persona aut personale.
Pesch. Peschito versio aut Novi aut Veteris Testamenti.
Phil. et Philox. Philoxeniana Novi Test. versio.
Pl. et Plur. Pluralis.
Plur. maiest. Pluralis maiestaticus.
Plusquamp. Plusquamperfectum.
pr. et propr. proprie.
Praes. Praesens.
Praet. Praeteritum.
Praet. A., E. aut U. Praeteritum cum vocali *a*, *e* aut *u* in media radicali littera.
Pronom. Pronomen.
relat. et relativ. relativum.
s. sive aut sequens.
sc. scilicet.
Sing. Singularis aut singulare.
ss. sequentia.
S. S. sacra scriptura.
stat. abs. status absolutus.
stat. constr. status constructus.
stat. emph. status emphaticus.
s. v. sub voce.
Subst. Substantivum.
suff. suffixum.
Transit. Transitivum.
v. et vid. vide, videatur.
v. ante numerum aliquem significat versus (comma).
v. c. verbi caussa.
Verb. Verbum.
Verb. finit. Verbum finitum.
Voc. Vocativus.
V. T. vetus Testamentum.

Libros sacros et veteris et novi foederis iis, quae apud nostrates usu recepta sunt, signis indicavi; aliorum, qui passim laudantur, tituli recensione §. 5. exhibita facile cognosci possunt. In locis, quae e Sacris Scripturis afferuntur, numerus prior caput, posterior comma signat; in iis vero, quae ex Barhebraei Chronico, Assemani bibliotheca orientali, Chrestomathiis sumsi, numerus signo commatis (,) praecedens paginam, postpositus vero lineam indicat.

Excud. I. G. Schreiber, typogr. Jenens.

Tab. I.

Babyl.	Phoen.	Antiqu. Hebr. et Samarit.	Aramaicum: Inscr.	Aramaicum: Carpent.	Aramaicum: Palmyr.	Aramaicum: vulg.	Hebr.
							א
							ב
							ג
							ד
							ה
							ו
							ז
							ח
							ט
							י
							כ
							ל
							מ
							נ
							ס
							ע
							פ
							צ
							ק
							ר
							ש
							ת

Inscriptio Babylon.

Inscr. nummi Tars.

Litteras Palmyr. coniunctas.

(Ad pag. 64.)

Tab. II.

Estrangelo. in fine	med.	ab initio	Hierosol. s. Adlerian.	Duplicatum.	Nestorianum.	Simplex.
ܐ		ܐ	ܐ	ܐ ܐ	ܐ ܐ ܐ	ܐ ܐ
ܒ		ܒ	ܒ	ܒ	ܒ	ܒ ܒ ܒ
ܓ	ܓ	ܓ	ܓ	ܓ	ܓ	ܓ ܓ ܓ
ܕ		ܕ	ܕ	ܕ	ܕ	ܕ ܕ
ܗ		ܗ	ܗ ܗ	ܗ	ܗ	ܗ ܗ
ܘ		ܘ	ܘ ܘ	ܘ	ܘ	ܘ ܘ
ܙ		ܙ	ܙ ܙ	ܙ	ܙ	ܙ ܙ
ܚ		ܚ	ܚ	ܚ	ܚ	ܚ ܚ ܚ
ܛ	ܛ	ܛ	ܛ	ܛ	ܛ	ܛ ܛ ܛ
ܝ	ܝ	ܝ	ܝ ܝ	ܝ	ܝ	ܝ ܝ ܝ
ܟ ܟ	ܟ	ܟ	ܟ ܟ	ܟ	ܟ ܟ	ܟ ܟ ܟ ܟ
ܠ ܠ	ܠ	ܠ	ܠ	ܠ	ܠ	ܠ ܠ ܠ ܠ
ܡ ܡ	ܡ	ܡ	ܡ ܡ	ܡ	ܡ ܡ	ܡ ܡ ܡ ܡ
ܢ	ܢ	ܢ	ܢ ܢ	ܢ	ܢ ܢ	ܢ ܢ ܢ ܢ
ܣ	ܣ	ܣ	ܣ	ܣ	ܣ	ܣ ܣ ܣ
ܥ		ܥ	ܥ ܥ	ܥ	ܥ	ܥ ܥ ܥ ܥ
ܦ		ܦ	ܦ	ܦ	ܦ	ܦ ܦ
ܨ		ܨ	ܨ	ܨ	ܨ	ܨ ܨ
ܩ	ܩ	ܩ	ܩ	ܩ	ܩ	ܩ ܩ
ܪ		ܪ	ܪ	ܪ	ܪ	ܪ ܪ
ܫ	ܫ	ܫ	ܫ	ܫ	ܫ	ܫ ܫ ܫ
ܬ		ܬ	ܬ	ܬ ܬ	ܬ ܬ ܬ	ܬ ܬ

Signa numerorum Palmyr.

1. 2. 3. 4. 5. 20.

I II III IIII

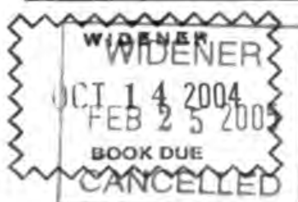
Inscriptio nummi aramaea.

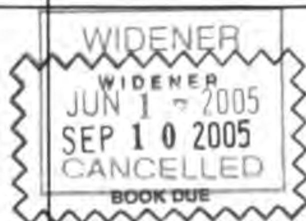
(Ad pag. 68.)

Tab. III.

Litterarum Palmyr. varietas. A.	B.	Hebr.	Alph. Mendaeum. lit. c. voc. u.	lit. c. voc. i.	lit. c. voc. a.	Fig. non annexa.	cognatum est cum
		א					Palm.
		ב					id.
		ג					Sass.
		ד					Palm.
		ה					Sass.
		ו					id.
		ז					Palm.
		ח					Sass.
		ט					Palm.
		י					id.
		כ					id.
		ל					Nest.
		מ					Estr.
		נ					Nest.
		ס					id.
		ע					Palm.
		פ					Nest.
		צ					id.
		ק					Palm.
		ר					id.
		ש					Sass.
		ת					Palm.

(Ad pag. 70.)

WIDENER
WIDENER
OCT 1 4 2004
FEB 2 5 2005
BOOK DUE
CANCELLED

WIDENER
WIDENER
JUN 1 7 2005
SEP 1 0 2005
CANCELLED
BOOK DUE

3 2044 018 175 984

